

ઉપશમનાકરણ (ભાગ ૨)

ક્ષાપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર
અને
પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર

વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન

.. પ્રેરક-માર્ગદર્શક-સંશોધક ..

કર્મસાહિત્યનિષ્ણાત પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા

શ્રી મહાવીરસ્વામિને નમઃ
નમો નમઃ શ્રી ગુરુપ્રેમસૂરયે

ઉપશમનાકરણ ભાગ-૨

ક્ષપકશ્રેણિ અર્ચાધિકાર
અને
પશ્ચિમસ્કંધ અર્ચાધિકાર
વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન

પ્રેરક-માર્ગદર્શક-સંશોધક
સિદ્ધાન્તમહોદયિ કર્મસાહિત્યનિષ્ણાત પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ

પદાર્થસંગ્રાહક

મુનિરાજશ્રી જયઘોષવિજયજી મહારાજ

(હાલ સિદ્ધાન્તદિવાકર ગચ્છાધિપતિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ),

મુનિરાજશ્રી ધર્માનંદવિજયજી મહારાજ

(હાલ સ્વ. સહજાનંદિ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય ધર્મજિત્સૂરીશ્વરજી મહારાજ),

મુનિરાજશ્રી હેમચન્દ્રવિજયજી મહારાજ

(હાલ વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ)

વિવેચનકાર

મુનિરાજશ્રી હેમચન્દ્રવિજયજી મહારાજ

(હાલ શ્રી સીમંધરજિનોપાસક પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ)

પ્રકાશક

શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ

પ્રાપ્તિસ્થાન

શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ

C/o. બી.સી. જરીવાલા
દુકાન નં. ૬, બદ્રિકેશ્વર સોસાયટી,
મરીન ડ્રાઈવ, 'ઈ' રોડ,
નેતાજી સુભાષ રોડ, મુંબઈ-૨.
ફોન નં. ૦૨૨-૨૨૮૧૮૪૨૦

અક્ષય જે. શાહ
૫૦૬, ૫૬ એપાર્ટમેન્ટ,
જૈન દેરાસરની સામે, સર્વોદયનગર,
મુલુન્ડ (વે), મુંબઈ-૪૦૦૦૮૦.
મો. ૯૫૯૪૫૫૫૫૦૫

શ્રી બાબુભાઈ સરેમલજી બેડાવાળા
સિદ્ધાયલ બંગ્લોઝ,
સેન્ટ એન સ્કૂલ પાસે, હીરા જૈન સોસાયટી,
સાબરમતી, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૫.
મો. ૯૪૨૬૫૮૫૮૦૪

ચંદ્રકાંત એસ. સંઘવી
૬-બી, અશોકા કોમ્પ્લેક્સ,
પહેલા રેલ્વે ગરનાળા પાસે,
પાટણ (ઉ. ગુ.).
ફોન : ૦૨૭૬૬-૨૩૧૬૦૩

વીર સં. ૨૫૩૭

વિ.સં. ૨૦૬૭

પ્રથમ આવૃત્તિ

ઈ.સ. ૨૦૧૧

કિંમત : રૂ. ૩૦૦-૦૦

નકલ - ૪૦૦

મુદ્રક : ભરત ગ્રાફિક્સ

૭, ન્યૂ માર્કેટ, પાંજરાપોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧.

Ph. : 079-22134176, M : 9925020106, E-mail : bharatgraphics1@gmail.com

દિવ્ય આશિષ

સિદ્ધાન્તમહોદધિ કર્મસાહિત્યનિષ્ઠાત પૂજ્યપાદ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ન્યાયશાસ્ત્રપિશારદ વર્ધમાનતપોનિધિ પૂજ્યપાદ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

સમતાસાગર સરળહૃદયી પૂજ્યપાદ
પંન્યાસપ્રવર શ્રી પદ્મવિજયજી મહારાજ

આ પૂજ્યોના દિવ્ય આશિષ
સતત અમારી ઉપર વરસતા રહો.

શ્રુત-ભક્તિની ભાવભરી અનુમોદના

રાજસ્થાનનું પિંડવાડા નગર એટલે પરમગુરુદેવ સિદ્ધાંતમહોદયિ સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજનું પુણ્ય-વતન.

અહીં પૂજ્યપાદશ્રીએ અનેક ચાતુર્માસો કર્યા. અત્રેના મહાવીર પ્રભુના, ગોડી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના અને સ્ટેશન પરના નમિનાથ પ્રભુના ચૈત્યોની પ્રતિષ્ઠા પણ સં. ૨૦૧૬ માં પૂજ્યપાદશ્રીની પાવન નિશ્રામાં વિશાળ મુનિગણની ઉપસ્થિતિમાં થઈ. પ્રતિષ્ઠા પછી દ્રવ્ય-ભાવ ઉભય રીતે સુંદર પ્રગતિ છે.

કર્મસાહિત્યના વિશાળકાય મોટા મોટા ગ્રંથો ભારતીય પ્રાચ્ય તત્ત્વ પ્રકાશન સમિતિના નામે અત્રેના સંઘની આગેવાનીમાં પ્રકાશિત થયા છે.

ઉપશમનાકરણ ભાગ-૨,
ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર
અને
પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર,
વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન
૩૫

પ્રસ્તુત ગ્રંથના પ્રકાશનનો સંપૂર્ણ લાભ...
શેઠ કલ્યાણજી સોભાગચંદજી જૈન પેટી
હા. પિંડવાડા જૈન સંઘ

તરફથી જ્ઞાનનિધિમાંથી લેવાયેલ છે.
તેઓની આ શ્રુતભક્તિની ભાવપૂર્ણ અનુમોદના કરીએ છીએ.

- શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટના
ટ્રસ્ટીગણ

પિંડવાડા મંડન શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

પિંડવાડા ભૂષણ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરાય નમઃ

સિદ્ધાંતમહોદધિ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજને નત મસ્તકે વંદના

જેમણે સં. ૧૯૪૦ ના ફા.સુદ ૧૫ ના પવિત્ર દિવસે પિંડવાડાના શ્રાદ્ધવર્થ ભગવાનજીભાઈના ધર્મપત્ની કંકુબાઈની કૂખે નાંદિયા મુકામે જીવિતસ્વામીના નૈકટ્યે જન્મ ધારણ કર્યો,

સં. ૧૯૫૭ ના કારતક વદ ૬ના પવિત્ર દિવસે સિદ્ધગિરિની પાવન તળેટીમાં અન્ય ચાર મુમુક્ષુઓ સાથે પૂ. ઉપા. શ્રી વીરવિજયજી મ.ના હાથે સંયમ ગ્રહી જેઓ પૂ. દાનવિજયજી મ.ના શિષ્ય મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી બન્યા,

જેઓએ વિશુદ્ધ ચારિત્ર પાલન કરી આત્માને નિર્મળ બનાવ્યો અને એકમાત્ર સંયમના વિશિષ્ટ પ્રભાવથી ૩૦૦ મુનિઓના ગચ્છનું સર્જન કર્યું, (હાલ પરંપરાએ ૧,૦૦૦ સુધી સંખ્યા પહોંચી છે.)

જેઓની મન-વચન-કાયાની શુદ્ધિપૂર્વકના બ્રહ્મચર્ય ગુણની અને પંચાચારના પાલનની અનેક મહાપુરુષો પણ અનુમોદના કરતા,

નિઃસ્પૃહશિરોમણી એવા જેમને ગણિપદ, પંન્યાસપદ, ઉપાધ્યાયપદ પરાણે ગુરુઓએ અર્પણ કર્યું અને આચાર્ય-પદ તો આજ્ઞા કરીને આપ્યું,

જેઓએ જીવનભર ઉત્સૂત્ર, ઉન્માર્ગ અને અસંયમથી સમસ્ત સંઘની રક્ષા કરી,

જેઓ વર્તમાન યુગના સર્વ આગમો-શાસ્ત્રોની અવગાહના કરી પ્રવિણતા મેળવી છેદસૂત્રોમાં પણ પારગામી થયા, પરમગીતાર્થ બન્યા, સકલ સંઘના માર્ગદર્શક બન્યા,

શાસ્ત્રપારગામીપણાના કારણે જેઓને ગુરુદેવ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ સિદ્ધાંતમહોદધિ પદથી વિભૂષિત કર્યા,

જેઓએ અત્યંત સમતાપૂર્વક રોગ-પરિષદને સહ્યો અને અંતિમકાળે વીર-વીરના ઉચ્ચારણપૂર્વક અદ્ભુત સમાધિ-મરણ દ્વારા મૃત્યુનો પરાભવ કર્યો,

જેઓએ સં. ૨૦૧૬ માં અમારા પિંડવાડાના શણગારરૂપ મહાવીર પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી પિંડવાડાના માત્ર સંઘ પર જ નહીં પરંતુ પિંડવાડાના સમસ્ત નગર ઉપર મહાન ઉપકાર કર્યો,

જેઓએ સં. ૨૦૨૦ માં અમારા પિંડવાડામાં જ પટ્ટક કરી તપાગચ્છમાં સં. ૧૯૯૨ થી તિથિ આરાધનાના કારણે ઉભા થયેલ સંઘભેદનું મહદ્ અંશે નિવારણ કર્યું, (જો કે પાછળથી પટ્ટક ભંગ દ્વારા પુનઃ ભેદ ઉભા થયા છે એ જુદી વાત છે.)

જેઓએ દેવદ્રવ્યની રક્ષા વ્યવસ્થા માટે સંઘને સુયોગ્ય માર્ગદર્શન કર્યું,

એવા આ પિંડવાડાભૂષણ, અમારા સકલ સંઘના અનંત ઉપકારી સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના ચરણોમાં ભાવભરી વંદના. ગુરુદેવ દિવ્યલોકમાં રહ્યા પણ અમારા સંઘની રક્ષા કરે એ એક માત્ર અભ્યર્થના.

પરમ પૂજ્ય સિદ્ધાંતમહોદધિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ એટલે

મહાવિદેહના સંત ભરતમાં

અમદાવાદ ઉસ્માનપુરા મધ્યે શ્રીસંભવનાથ આદિ જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૨ ના મહા મહિનામાં નક્કી થયેલ. આ પ્રસંગે જૈન શાસનના બે મોટા સમુદાયના મોભીઓની પાવન નિશ્રા ઉસ્માનપુરા સંઘને પ્રબળ પુણ્યોદયે મળેલ.

(૧) શાસનસમ્રાટ્ પૂજ્યપાદ નેમિસૂરીશ્વરજી મ.ના સમુદાયના ન્યાયતીર્થ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય ઉદયસૂરીશ્વરજી મહારાજા...

(૨) સકલાગમરહસ્યવેદી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજાના ગચ્છના અધિપતિ સિદ્ધાંતમહોદધિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા...

સંયમનિષ્ઠ બંને મહાપુરુષો પરસ્પર અત્યંત બહુમાનને ધારણ કરતા હતા...

પારસમલ ભણશાલી (પાલી) ના શબ્દોમાં -

“ઉસ્માનપુરા પ્રતિષ્ઠા વખતે હું ત્યાં ગયો હતો. પ્રથમ પૂજ્યપાદ સિદ્ધાંતમહોદધિ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાને મળ્યો. વંદનાદે કહી સુખશાતા ફૂટી ફૂજ્જમદશી મળે જોડો જજ્જ જોકો જોડી તત્ત્વચર્યાના અંતે સંયમમૂર્તિ પૂજ્યશ્રીને મેં પૂછ્યું કે, “આપની ગેરહાજરીમાં અમારે કંઈ જાણવા, પૂછવા, શંકાદિ નિવારણ અર્થે કોનો સંપર્ક કરવાનો?”

પૂજ્યપાદશ્રીએ કહ્યું, “જો સામે “ગુરુગૌતમ” બેઠા છે.” પૂજ્યશ્રીને ખ્યાલ હતો નેમિસૂરિ મ.ની સેવામાં પૂ. ઉદયસૂરિ મ. ગૌતમસ્વામી જેવા હતા. હું તો પૂજ્યશ્રીમાં અન્ય સમુદાયના આચાર્ય પ્રત્યેનું બહુમાન જોઈ આશ્ચર્ય પામ્યો...

થોડીવાર પછી પૂજ્ય ઉદયસૂરીશ્વરજી મ. પાસે હું ગયો. વંદના કરી સુખશાતા પૂછી.

થોડોક પૂજ્યશ્રીનો ઉપદેશ સાંભળી ઉઠતી વખતે મેં પૂછ્યું, “આપની પાછળ અમારે કોની પાસે આવો ઉપદેશ સાંભળવાનો?”

પૂજ્યપાદશ્રીએ કહ્યું, “જો સામે “મહાવિદેહક્ષેત્રના સંત મહાત્મા” બેઠા છે, એમની સાધના મહાવિદેહના મુનિઓ જેવી છે.”

પૂજ્યશ્રીને પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.ની ઉત્કટ સંયમચર્યાનો ખ્યાલ હતો...

બંને પૂજ્યોના પરસ્પરના આ અત્યંત સ્નેહ-બહુમાન-આદર જોઈ મારું મસ્તક બંનેના ચરણોમાં ઝુકી પડ્યું.”

પારસમલ ભણશાલી જેવા પીઢ શ્રાવકના ઉક્ત વચનોને જાણ્યા પછી તથા પૂજ્યપાદ પંન્યાસજી ચંદ્રશેખર વિજયજી મહારાજે પણ પોતાના પુસ્તકમાં મહાવિદેહના બદલે અત્રે ભુલા પડેલા સંત તરીકે પૂજ્યશ્રીને જણાવેલ છે તે વાંચીને તથા સોળ વર્ષના પૂજ્યશ્રીના નિકટના સાંનિધ્યના કારણે તેમના જીવનને માણ્યા પછી મને પણ આ બંને પૂજ્યોની વાત ચથાર્થ લાગી છે કે પૂજ્યશ્રી એટલે “મહાવિદેહના સંત ભારતમાં”.

- આચાર્ય હેમચન્દ્રસૂરિ...

॥ सूरिप्रेमाष्टकम् ॥

रचयिता -

पंन्यासः कल्याणबोधिविजयगणिः

(वसन्ततिलका)

श्रीदानसूरिवरशिष्यमतल्लिका स, गीतार्थसार्थसुपतिप्रणताङ्घ्रिपद्मः ।
सिद्धान्तवारिवरवारिनिधिः महर्षिः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥१॥

चारित्रचन्दनसुगन्धिशरीरशाली, स्वाध्यायसंयमतपोऽप्रतिमैकमूर्तिः ।
मौनप्रकर्षपरिदिष्टमहाविदेहः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥२॥

कर्माख्यशास्त्रनिपुणो ह्यनुहीरसूरि, विश्वाद्भुतप्रवरसंयतगच्छकर्ता ।
जैनेन्द्रशासनमहत्कुशलौघकल्पः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥३॥

दर्शस्य रात्रिसदृशे कलिकालमध्ये, प्रेमामृतेन विलसत्परिपूर्णचन्द्रः ।
लोकोत्तरास्वनितदर्शितसार्वकक्षः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥४॥

वैराग्यनीरजलधि-निर्कटस्थसिद्धिः, संसारतारणतरी शमसौख्यशाली ।
स्वर्गापवर्गफलदः कलकल्पवृक्षः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥५॥

ऐदंयुगीनसमयेऽपि महाचरित्रः, कन्दर्पदर्पहरणः परिपूर्णशीलः ।
मन्ये करालकलिकालजवीतरागः, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥६॥

अत्यन्तनिःस्पृहमनःकृतदभ्ररागः, सन्तोषकेसरिविदीर्णविलोभनागः ।
कल्याणबोधिमचलं प्रतिजन्म दद्यात्, श्रीप्रेमसूरिवताद्भवरागनागात् ॥७॥

क्वाऽहं भवद्गुणसमुद्रतलं यियासुः, नाऽहं भवत्स्तुतिकृतेऽस्मि समर्थबुद्धिः ।

नाऽहं भवत्पुनितपादरजोऽप्यरे ! ऽस्मि, कल्याणबोधिफलदातृतरो ! नतोऽस्मि ॥८॥

॥ सूरिभुवनभान्वष्टकम् ॥

रचयिता -

पंन्यासः श्रीकल्याणबोधिविजयगणिः

(वसन्ततिलका)

सज्ज्ञानदीप्तिजननैकसहस्रभानो ! सदृशानोच्छ्रयविधौ परमाद्रिसानो !
दुष्कर्मभस्मकरणैकमनःकृशानो ! भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥१॥

यो वर्द्धमानतपसामतिवर्द्धमान - भावेन भावरिपुभिः प्रतियुध्यमानः ।
कृच्छ्रद्वलोभरहितो गलिताभिमानो, भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥२॥

तेजः परं परमतेज इतो समस्ति, दुर्दृष्टिभित्तदमिचंदनि चामिदृष्टिः ।
भूताऽपि शैलमनसां नयनेऽश्रुवृष्टिः, भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥३॥

तुभ्यं नमो भविकपङ्कजबोधभानो ! तुभ्यं नमो दुरितपङ्कविशोषभानो !
तुभ्यं नमो निबिडमोहतमोहभानो ! भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥४॥

शीलैर्महानसि गुरो ! गुरुताप्रकर्ष ! पापेष्वपि प्रकृतदृष्टिपियूषवर्ष !
वृत्त्यैकपूतपरिशुद्धवचोविमर्श ! भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥५॥

कल्लोलकृद्वरकृपा भवतो विभाति, देदीप्यते लसदनर्घ्यगुणाकरोऽन्तः ।
गम्भीरताऽतिजलधे ! नयनिम्नगाधे ! भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥६॥

सीमानमत्र न गता न हि सा कलाऽस्ति, प्रक्रान्तदिक्सुगुणसौरभभाग्गुरोऽसि ।
दृष्टाश्च दोषरिपवो दशमीदशायां, भावाद् भजे भुवनभानुगुरो ! भवन्तम् ॥७॥

त्वद्पादपद्मभ्रमेण देव ! श्रीहेमचन्द्रोक्तिकृता सदैव ।
भानो ! नुतोऽसीत्यतिभक्तिभावात्, त्वत्संस्मृतिसाश्रुससम्भ्रमेण ॥८॥ (इन्द्रवज्रा)

પ્રકાશકીય

અત્યંત આનંદનો વિષય છે. જૈન શ્રુતસમુદ્રમાં મહાન્ રત્ન જેવા “ઉપશમનાકરણ ભાગ-૨, ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર અને પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન” ગ્રંથના પ્રકાશનનો લાભ અમને મળી રહ્યો છે. તપાગચ્છાગ્રણી સ્વ. સિદ્ધાંતમહોદયિ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, જેઓએ પોતાના સંયમ બળે ૩૦૦ મુનિઓના એક વિશાળ ગચ્છનું સર્જન કરેલ, જે આગળ વધતા એક હજાર મુનિઓ સુધી આજે પહોંચી ગયો, એ મહાપુરુષ જ સંયમસમ્રાટ હતા. તેવી જ રીતે શ્રુતમાં પણ તેઓ ખૂબ જ આગળ વધેલા હતા. આગમાદિ સર્વ શાસ્ત્રોના તેઓ પારગામી હતા. તેમાં પણ છેદસૂત્રો અને કર્મસાહિત્યમાં તેમણે વિશિષ્ટ ઊંડું ખેડાણ કરેલ. પરિણામે તેમના ગુરુદેવે તેમને સિદ્ધાંતમહોદયિ બિરુદ આપેલ. વિશાળ જ્ઞાન અને શુદ્ધ ચારિત્ર સાથે અનેક ગુણગણોના તેઓ સ્વામી હતા. નિઃસ્પૃહતા એવી હતી કે ત્રણસો સાધુઓના સર્જન કરવા છતાં તેમના પોતાના શિષ્યો માત્ર સત્તર જ હતા. આચાર્યપદવી અંગે નિઃસ્પૃહતા એવી કે છેવટે ગુરુદેવે આજ્ઞા કરીને તેમને પરાણે આચાર્યપદ પર આરૂઢ કરેલા.

તેમણે બ્રહ્મચર્યની મન-વચન-કાયા ત્રણેની શુદ્ધિ જાળવેલી. તેમની સ્વ-પર સમુદાયના ગ્લાન મુનિઓની સેવા પણ સકલ સંઘમાં સુપ્રસિદ્ધ હતી. તેમના કષાયો એકદમ મંદ થઈ ગયેલા. તેમણે ઈન્દ્રિયો પર પણ સારો વિજય પ્રાપ્ત કરેલ.

આગળ જણાવ્યું તેમ કર્મસાહિત્યમાં તેઓ અત્યંત નિષ્ણાત હતા. કર્મપ્રકૃતિનું તેની ચૂર્ણિ, મલયગિરિ મ.ની ટીકા, ઉપાધ્યાયજી મ.ની ટીકા સાથે તેઓએ સંપાદન કરી પ્રકાશન કરાવેલ. એ જ રીતે પંચસંગ્રહનું પણ તેમણે સંપાદન કરેલ. બીજા પણ અનેક પ્રાચીન ગ્રંથોનું તેઓએ સંપાદન કરી તેમને પ્રગટ કરાવેલ.

સંક્રમકરણ ભાગ-૧, સંક્રમકરણ ભાગ-૨, માર્ગજાદાર વિવરણ, કર્મસિદ્ધિ વગેરે અનેક ગ્રંથોના તેઓએ સ્વયં નિર્માણ કરેલ. આ બધાનું પુનઃપ્રકાશન અમારા ટ્રસ્ટે કરેલ છે. કર્મપ્રકૃતિ-પંચસંગ્રહના પુનઃપ્રકાશન કરવાનો અમારો પ્રયત્ન ચાલુ છે.

આ સિવાય અધ્યયનાર્થીઓને સુલભતા રહે તે માટે જીવવિચારાદિ ચાર પ્રકરણ, ત્રણ ભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથના પદાર્થોનું ગાથા-શબ્દાર્થ સાથે સંકલન પણ પૂજ્યશ્રીએ કરેલ છે. જે અંબાલાલ રતનચંદ જૈન ધાર્મિક ટ્રસ્ટ દ્વારા પ્રકાશિત થયેલ છે. વળી કર્મપ્રકૃતિના બંધનકરણ વગેરેના પદાર્થોનું સંકલન પણ ટૂંક સમયમાં પ્રકાશિત થશે. આના દ્વારા અધ્યયનાર્થીઓને ખૂબ જ સરળતાથી પ્રકરણ-ભાષ્ય-કર્મગ્રંથ-કર્મપ્રકૃતિ વગેરેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ શકશે.

પૂજ્યપાદ સિદ્ધાંતમહોદયિ સ્વ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ આપણા પ્રાચીન કર્મસાહિત્ય પર વિશાળ વિવેચનો શિષ્યો-પ્રશિષ્યો વગેરે દ્વારા તૈયાર કરાવ્યા. એમાં સૌથી પ્રથમ ગ્રંથ આ ક્ષપકશ્રેણિનો હતો. સં. ૨૦૧૫ ના ચાતુર્માસમાં વિશાળ કર્મસાહિત્યના સર્જનનો પ્રારંભ આ ક્ષપકશ્રેણિ ગ્રંથથી કરાયો. તે વખતે ગુજરાતીમાં વિવેચન રૂપે આ લખાણ તૈયાર કરાવેલ. તે મુનિરાજશ્રી જયઘોષવિજયજી મહારાજ (હાલ ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જયઘોષસૂરિ મહારાજ), મુનિરાજશ્રી ધર્મજિત્વિજયજી મહારાજ (હાલ સ્વ. આચાર્ય વિજય ધર્મજિત્સૂરિ મહારાજ) અને મુનિરાજશ્રી હેમચન્દ્રવિજયજી મહારાજ (હાલ આચાર્ય વિજય હેમચન્દ્રસૂરિ મહારાજ)એ તૈયાર કરેલ. એના આધારે મુનિરાજશ્રી ગુણરત્નવિજયજી (હાલ આચાર્ય વિજય ગુણરત્નસૂરિજી) મહારાજે પ્રાકૃત ગાથાઓ-સંસ્કૃત ટીકા સાથે તૈયાર કરેલ “**ખવગસેઢી**” નામના સૌ પ્રથમ ગ્રંથનું “**ઠિઢ્ઠંધો**” ગ્રંથની સાથે પૂજ્યપાદ સ્વ. પરમગુરુદેવ પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ વિશાળ પરિવારની નિશ્રામાં સં. ૨૦૨૨ માં અમદાવાદ ખાતે ઉત્સવપૂર્વક પ્રકાશન થયેલ.

ગુજરાતી વિવેચન એમ જ પડી રહ્યું. પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય વિજય જયઘોષસૂરિ મહારાજાએ આ લખાણને પ્રકાશિત કરવા ભલામણ કરી, જેથી સંસ્કૃત ભાષાના અજ્ઞાત જીવોને પણ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ શકે. મુનિશ્રી રત્નબોધિ વિજયજીએ ખૂબ જ પરિશ્રમ કરી આનું સંપાદન કરેલ છે અને અમારા સદ્ભાગ્યે આ ગ્રંથના પ્રકાશનનો લાભ અમને મળેલ છે. બાવન વર્ષ પૂર્વે સ્વ. પરમગુરુદેવ પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.ની પુણ્ય નિશ્રામાં તૈયાર થયેલ, તેમની દૃષ્ટિથી સંશોધિત થયેલ આ ગ્રંથને પ્રકાશિત કરતા અમે અત્યંત આનંદ અનુભવીએ છીએ.

આ ગ્રંથમાંના ચિત્રો ‘**ખવગસેઢી**’ ગ્રંથમાંથી સાભાર લીધેલ છે. તે બદલ આચાર્ય વિજય ગુણરત્નસૂરિજી મહારાજનો આભાર માનીએ છીએ. આ ગ્રંથનું સુંદર મુદ્રણકાર્ય કરનાર ભરત ગ્રાફિક્સવાળા ભરતભાઈ અને આકર્ષક ટાઈટલ બનાવનાર મલ્ટિ ગ્રાફિક્સવાળા મુકેશભાઈનો પણ આ પ્રસંગે આભાર માનીએ છીએ.

પ્રાંતે આ ગ્રંથનો અભ્યાસ ચતુર્વિધ સંઘમાં સારી રીતે થાય અને અનેક જીવો આના આલંબન દ્વારા રત્નત્રયીની શુદ્ધિ કરી જીવન સાર્થક કરે, મુક્તિ નિકટ કરે એ જ એક માત્ર શુભેચ્છા.

આવા બીજા પણ ગ્રંથોના પ્રકાશન દ્વારા શ્રુતભક્તિનો વિશેષ લાભ મળે તેવી શ્રુતાધિષ્ઠાયિકા સરસ્વતી દેવીને પુનઃ પ્રાર્થના.

લી.

શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ

ટ્રસ્ટીગણ

ચંદ્રકુમાર બી. જરીવાલા

લલીતભાઈ રતનચંદ કોઠારી

પુંડરીકભાઈ અંબાલાલ શાહ

વિનયચંદ કોઠારી

ના સબહુમાન પ્રણામ

ૐ હ્રીં અર્હ નમઃ
નમો નમઃ શ્રી ગુરુ પ્રેમસૂરયે

“ક્ષપકશ્રેણિ”

નિગોદથી સિદ્ધશિલાની મુસાફરી

- હેમચંદ્રસૂરિ

“ક્ષપકશ્રેણિ”

કેટલો શ્રેષ્ઠ શબ્દ, કેવું ઉત્તમ પદ. જેઓ જૈન તત્ત્વજ્ઞાનથી થોડા પણ પરિચિત છે, તેઓ આ શબ્દનું મહત્ત્વ સમજે છે. ઋષભદેવ પ્રભુની સ્તુતિમાં કવિ જણાવે છે -

“સવિ જિન સુખકારી, મોહ મિથ્યા નિવારી;
દુર્ગતિ દુઃખ ભારી, શોક સંતાપ વારી;
શ્રેણિ ક્ષપક સુધારી, કેવલાનંત ધારી;
નમિયે નર-નારી, જેહ વિશ્વોપકારી.”

સર્વ જિનેશ્વરો વિશ્વને સુખકારી છે. તેઓએ મોહ-મિથ્યાત્વનું નિવારણ કરી, દુર્ગતિના દુઃખો દૂર કર્યા, શોક સંતાપ પણ દૂર કર્યા. તેઓએ સુંદર ક્ષપકશ્રેણી માંડી અને કેવલજ્ઞાન (અનંતજ્ઞાન) પ્રાપ્ત કર્યું. વિશ્વની ઉપર ઉપકાર કરનાર આવા તીર્થંકર પ્રભુઓને આપણે ભાવપૂર્વક નમસ્કાર કરીએ.

ક્ષપકશ્રેણિનો થોડો અર્થ વિચારીએ. ક્ષપકશ્રેણિ એટલે કર્મની ક્ષપણા કરતી વર્ધમાન વિશુદ્ધિવાળી અધ્યવસાયોની શ્રેણી.

અધ્યવસાય એટલે મનના પરિણામો, મનના ભાવો...

અનંત ભવોથી ભટકતા કોઈ ભવ્ય જીવને એવી એક ક્ષણ પ્રાપ્ત થાય છે જે ક્ષણમાં ભાવો ઉછળતા રહે છે અને વિશુદ્ધિ પ્રતિસમય અનંતગુણ વર્ધમાન થતી હોય છે. આ અનંતગુણ વધતા ભાવો દ્વારા ક્ષણમાત્રમાં જીવ કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.

કેવલજ્ઞાનની પ્રાપ્તિમાં નિમિત્તભૂત અને કેવલજ્ઞાનની પૂર્વની ક્ષણોમાં પ્રતિસમય અનંતગુણ વર્ધમાન વિશુદ્ધિવાળા તીવ્ર અધ્યવસાયોની જે આ શ્રેણિ તે જ ક્ષપકશ્રેણિ...

ક્ષપકશ્રેણિનું ફળ કેવલજ્ઞાન

શાસ્ત્રકારો તો ક્ષપકશ્રેણિના અધ્યવસાયની એટલી બધી તીવ્રતા બતાવે છે કે એક જ જીવની ક્ષપકશ્રેણિમાં જગતના સર્વ જીવોના સર્વ પાપોનો ક્ષય કરવાની શક્તિ છે. વસ્તુસ્વભાવ એવો છે કે એક

જીવના ભાવોથી બીજા જીવોના કર્મોનો ક્ષય થઈ શકતો નથી. તેથી જ એક જીવની ક્ષપકશ્રેણિના અધ્યવસાયથી બીજા જીવોના કર્મ ક્ષય થઈ શકતા નથી, બીજાને કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી, પરંતુ ક્ષપકશ્રેણિ વખતે અધ્યવસાયોની તીવ્રતા એટલી બધી હોય છે કે તેમાં જગતના સર્વ જીવોના કર્મ ક્ષય થઈ શકે તેવી શક્તિ હોય છે.

ક્ષપકશ્રેણિ ક્યારે અને કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય ?

જીવ અનાદિ છે. અનાદિકાળથી જીવ સંસારમાં ભ્રમણ કરે છે. પ્રારંભમાં જીવ નિગોદમાં હોય છે. બધા જીવો નિગોદમાં જન્મ-મરણ કરતા હોય છે. સૂક્ષ્મ નિગોદ ચક્ષુથી પણ દૃશ્ય નથી. આમ અનાદિકાળથી જીવોના જન્મ-મરણ ચાલે છે. આને અવ્યવહારરાશિ કહે છે.

નિગોદ એટલે અનંત જીવોનું ભેગું એક શરીર. આવા અસંખ્ય શરીરો ભેગા થાય ત્યારે પણ સૂક્ષ્મ નિગોદ ચક્ષુથી દેખાતી નથી. અનાદિકાળથી જીવ આમાં જ જન્મ-મરણ કરી રહ્યો હોય છે. અહીં આયુષ્ય ઉત્કૃષ્ટથી અંતર્મુહૂર્ત અને જઘન્યથી ૨૫૬ આવલિકા (૧/૨૩[□] સેકન્ડની આજુબાજુ) હોય છે.

જીવની કેવી કરુણ દશા ! અનંતકાળ સુધી આ નિગોદમાં અનંતા જીવો વચ્ચે એક શરીરને ધારણ કરતા જન્મ-મરણ કરતા રહેવાના. આજે પણ આવા અનંતાનંત જીવો છે જે અનાદિકાળથી આજ સુધી નિગોદમાં જન્મ-મરણ કરી રહ્યા છે.

જેમ અનાદિ કાળથી જીવો નિગોદમાં જન્મ-મરણ કરી રહ્યા છે, તેમ આપણા જીવે પણ અનાદિકાળથી નિગોદમાં અવ્યવહારરાશિમાં જન્મ-મરણ કર્યા.

નિયમ એવો છે કે વ્યવહારરાશીના જીવોમાંથી એક જીવ મોક્ષે જાય ત્યારે અવ્યવહારરાશિમાંથી નીકળીને એક જીવ વ્યવહારરાશિમાં પ્રવેશે. આમાં પણ જે અનંત જીવો અવ્યવહારરાશિની નિગોદમાં છે તેમાંથી વ્યવહારરાશિમાં કોનો પ્રવેશ થાય છે તે નિયતિને આધીન છે.

આપણી નિયતિ જાગી અને એક જીવ મોક્ષમાં જતા આપણને વ્યવહારરાશિમાં પ્રવેશ મળ્યો. વ્યવહારરાશિમાં પ્રવેશ પછી બાદર નિગોદ, પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, અગ્નિકાય, વાયુકાય, પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચૌરિન્દ્રિય, અસંજી પંચેન્દ્રિય, દેવ-મનુષ્ય-તિર્યંચ-નારકી સ્વરૂપ

□ ૧ મુહૂર્ત = ૧,૬૭,૭૭,૨૧૬ આવલિકા

૧ ભવનું જઘન્ય આયુષ્ય = ૨૫૬ આવલિકા

૧ મુહૂર્તમાં = ૬૫,૫૩૬ ભવ થાય

૧ મુહૂર્ત = ૪૮ મિનિટ

૧ મિનિટમાં = ૧,૩૬૫ ૧/૩ ભવ થાય.

૧ સેકન્ડમાં = ૨૨ ૩/૪ ભવ થાય.

૧ ભવ = $\frac{૧}{૨૨\ ૩/૪}$ સેકન્ડમાં થાય.

સંજી પંચેન્દ્રિય વગેરે ભવોમાં જીવ અનંતાનંત કાળ સુધી ભટક્યો. આમાં વચ્ચે વચ્ચે નિગોદ વગેરેમાં પાછો પણ ગયો. આમ અનંતાનંત કાળ પસાર થયો.

જીવો બે પ્રકારના હોય છે - (૧) ભવ્ય (૨) અભવ્ય. જે જીવોમાં મોક્ષમાં જવાની અર્થાત્ પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરવાની પાત્રતા છે, યોગ્યતા છે તે જીવો ભવ્ય છે. જેઓમાં મુક્તિને પામવાની અર્થાત્ પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપને પૂર્ણ પ્રગટ કરવાની યોગ્યતા નથી તે જીવો અભવ્ય છે. આમ જીવના ભવ્યત્વ અને અભવ્યત્વ એમ બે પ્રકારના સ્વભાવ છે.

આમાં જે અભવ્ય જીવો છે તેઓ વ્યવહારરાશિમાં આવ્યા પછી પણ હંમેશ માટે સંસારમાં નિગોદ, એકેન્દ્રિય આદિ સર્વ ભવોમાં પરિભ્રમણ જ કરે છે. તેઓનો મોક્ષ કદી થતો જ નથી.

જ્યારે જે ભવ્ય જીવો છે તેઓ વ્યવહારરાશિમાં આવ્યા પછી પણ અનંતાનંત પુદ્ગલપરાવર્ત કાળ સુધી પરિભ્રમણ કર્યા પછી ચરમાવર્તમાં પ્રવેશ કરે છે. ચરમાવર્ત પૂર્વનો ભવ્ય જીવનો પણ બધો કાળ અચરમાવર્ત કહેવાય છે. આમાં જીવોની સ્થિતિ અભવ્ય જેવી જ હોય છે. તેમને કદી પણ મુક્તિની ઈચ્છા જ થતી નથી. તેમને હંમેશા સંસાર-સુખનો તીવ્ર રાગ હોય છે અને તેમના જીવનમાં ઘોર પાપો વગેરેનું આચરણ હોય છે.

આ અચરમાવર્તનો કાળ એટલો બધો વિશાળ છે કે આ કાળમાં જીવોને સંસારના બધા જ સ્થાનોની (વિશિષ્ટ સ્થાન સિવાય) અનંતીવાર સ્પર્શના થઈ જાય છે - એટલે જ કહેવાય છે કે ૭મી નરકથી નવગ્રૈવેયક દેવલોક સુધી જીવ અનંતવાર પરિભ્રમણ કરી આવ્યો છે. સંસારની કેવી કેવી વિચિત્રતા ! આપણે બધાએ સાત નરકના ૮૪ લાખ નરકાવાસોમાં અનંતીવાર જન્મ પામી ઘોર દુઃખો સહન કર્યા. આ જ રીતે નિગોદ-પૃથ્વીકાય-એકેન્દ્રિય-પંચેન્દ્રિય તિર્યચ-મનુષ્ય-દેવ વગેરે સર્વ ભવોની મુલાકાત જીવે અનંતવાર કરી લીધી છે. સંસારના સર્વ દુઃખો જીવે અનંતવાર ભોગવ્યા છે. દેખાતા નવગ્રૈવેયક દેવલોક સુધીના ભૌતિક સુખો પણ અનંતવાર જીવે ભોગવ્યા છે. અચરમાવર્ત કાળમાં જીવની કેવી કારમી દશા ! સાતે નરક-નિગોદ-તિર્યચ-મનુષ્ય વગેરેમાં કારમા દુઃખો અનંતવાર સહન કર્યા છતાં જીવને દુઃખથી નિર્વેદભાવ ઉભો થયો નથી. અનંતવાર નવગ્રૈવેયક સુધીના ભૌતિક સુખો ભોગવ્યા છતાં જીવને તૃપ્તિ થઈ નથી.

સંસાર-સુખનો તીવ્ર રાગ આ અવસ્થામાં હોય છે. તેથી જીવને ક્યારેક મનુષ્યાદિ ભવમાં એવો ખ્યાલ આવે કે ચારિત્રની સાધના દ્વારા દિવ્ય સુખો મળે છે. ત્યારે જીવ દિવ્ય સુખો માટે ચારિત્રનું પણ ક્યારેક ગ્રહણ કરી પાલન કરે છે અને આ જ રીતે કહેવાય છે કે જીવે અનંતી વાર ચારિત્ર પણ લીધું છે અને પાળ્યું છે. અનંતા ઓઘા લીધા એવી વાત આપણે સાંભળીએ છીએ. સંસારસુખનો તીવ્ર રાગ અને મુક્તિની આંશિક પણ ઈચ્છા નહીં. તેના કારણે આ પરિસ્થિતિના સર્જન થયા છે.

અચરમાવર્તના કાળમાં સંસારમાં સર્વે સુખો (નવ ગ્રૈવેયક દેવલોક સુધીના) જીવે અનંતીવાર ભોગવ્યા અને જેટલો કાળ સુખો ભોગવ્યા તેનાથી અનંતગુણ કાળ સુધી નરક, નિગોદ વગેરેના ધોર દુઃખો જીવે વેઠ્યા છે. આમ ધોર દુઃખોને ભોગવતા વ્યવહારરાશિમાં અનંતાનંત પુદ્ગલપરાવર્તનો કાળ પસાર થયા પછી ભવ્ય જીવને ચરમાવર્તની પ્રાપ્તિ થાય છે. આપણને પણ આ જ રીતે અનંતાનંત પુદ્ગલપરાવર્તોના ભોગવટા પછી જ ચરમાવર્તની પ્રાપ્તિ થઈ છે. ચરમાવર્તમાં આવે ત્યારથી જીવનું આધ્યાત્મિક પ્રભાત શરૂ થાય છે.

ચરમાવર્તમાં કંઈક અંશે અધ્યાત્મનો પ્રકાશ શરૂ થવા છતા હજી કર્મોનું જોર એટલું બધું હોય છે કે જીવને મોક્ષની સામગ્રી એટલે કે વિશુદ્ધ એવા સુદેવ, સુગુરુ અને સુધર્મની સામગ્રી પ્રાપ્ત થતી નથી. અચરમાવર્તમાં પડેલા રાગ-દ્વેષના તીવ્ર સંસ્કારો હજી જીવને હેરાન કરે છે. જીવ પાપો કરે છે અને દુર્ગતિઓમાં રખડે છે. જો કે પાપવૃત્તિ પાછળના તેના ભાવો પૂર્વે અચરમાવર્તમાં હતા એવા તીવ્ર હોતા નથી. સુખનો રાગ પણ પૂર્વના જેવો અતિ તીવ્ર હોતો નથી. અપુનર્બંધક દશા, જે ચરમાવર્તના પ્રારંભમાં પ્રાપ્ત થાય છે, તેના લક્ષણને બતાવતા શાસ્ત્રકારે કહ્યું છે -

“પાપ નવી તીવ્ર ભાવે કરે, જેહને નહીં ભવરાગ રે,
ઉચિત સ્થિતિ સેવે સદા, તે અનુમોદવા લાગ રે.

ચેતન જ્ઞાન અજુવાળીએ.”

ચરમાવર્તમાં પણ જીવ અનેકવાર પાપો કરીને નરક-નિગોદમાં ભટકે છે. આમ ચરમાવર્તમાં પણ ઘણીવાર તીવ્ર દુઃખો સહન કરતા અકામનિર્જરાથી ઘણા કર્મો ખપાવે છે ત્યારે જીવને ધર્મની સુંદર સામગ્રી પ્રાપ્ત થાય છે. આવી ઉત્તમ દેવ ગુરુ ધર્મની સામગ્રી મળવા છતા અનાદિકાળના સંસ્કારના કારણે જીવ વિષયો તરફ (પાંચે ઈન્દ્રિયોના) સુખો તરફ ખેંચાઈ જાય છે - પાપો કરે છે અને દુર્ગતિમાં ભટકે છે. પરમાત્માની સ્તવના કરતા ઉપમિતી ભવપ્રપંચ કથામાં પ્રભુને પ્રાર્થના કરી છે -

“અનાદ્યભ્યાસયોગેન, વિષયાશુચિકર્દમે । ગર્તે સુકરસઙ્કાશં, યાતિ મે ચટુલં મનઃ ॥

ન ચાઝહં નાથ શક્નોમિ, તન્નિવારયિતુમલમ્ । અતઃ પ્રસીદ તદ્ દેવ-દેવ વારય વારય ॥”

“અનાદિકાળના અભ્યાસના કારણે ઉકરડામાં દોડતા ભુંડની જેમ વિષયોરૂપી અશુચિના કાદવમાં મારુ મન જાય છે. હે નાથ ! હું તેને અટકાવી શકવા સમર્થ નથી. માટે હે દેવાધિદેવ ! પ્રસાદ કરો, વિષયોના કાદવમાં જતા મારા મનને અટકાવો.”

આમ અનાદિના તીવ્ર અભ્યાસના કારણે જીવો વિષયો તરફ તથા તેના સાધન એવી સંપત્તિ તરફ દોડે છે. તેઓ પાપો કરી કરીને દુર્ગતિમાં ભટકે છે. વચ્ચે વચ્ચે કોઈ ઉત્તમ આલંબન મળતા થોડો ધર્મ કરી લે છે. ચડ-ઉતર થયા કરે છે. આમ કરતા જીવનું ભવ્યત્વ પરિપાક થતા મુક્તિની કારણભૂત ઉત્તમ

સામગ્રી જીવને પ્રાપ્ત થાય છે. સમ્યક્ત્વ વગેરેની પ્રાપ્તિ પણ થાય છે અને જીવનો પુરુષાર્થ સાધના તરફ થાય છે.

આમ સાધનામાં આગળ વધતા જીવ પણ ક્યારેક અશુભ નિમિત્તો પ્રાપ્ત થતા પાછો પડતો જાય છે. પ્રભુ મહાવીરના જીવનો જ વિચાર કરીએ તો આપણે સમજી શકીએ.

પ્રથમ નયસારના ભવમાં સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ થઈ. મરિચિના ત્રીજા ભવમાં ચારિત્ર મળ્યું, પણ પછી શિથીલતા આવી, સમ્યક્ત્વ ગુમાવ્યું. પછી રખડ્યા. સ્થૂલ થોડા ભવો વચ્ચે એકેન્દ્રિયાદિના અસંખ્ય ભવો કરી ૧૬મા ભવે પુનઃ વિશ્વભૂતિનો ભવ મળ્યો. ચારિત્ર મળ્યું પણ ભાઈએ કરેલ હાંસીના નિમિત્તે પાછા માન કષાયે જોર કર્યું. ચારિત્રના પ્રભાવે વિશિષ્ટ બળ પ્રાપ્ત કરવાનું નિયાણું કર્યું. દેવલોકે જઈ ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ થયા. ધોર કર્મો કર્યા. ૭મી નરકમાં ગયા. સિંહ થઈ ફરી ચોથી નરકમાં ગયા. અનેક ભવો ભટક્યા. છેલ્લે પચ્ચીસમા ભવે નંદનઋષિના ભવમાં ૧ લાખ વર્ષ ઉત્તમ ચારિત્ર પાળી તીર્થંકર નામકર્મ ઉપાજર્યું. દશમા દેવલોકમાં જઈ મનુષ્ય થયા. પ્રભુ મહાવીર થયા.

આમ ચડ-ઉતર કરતા છેલ્લે સાધનામાં સ્થિરપણે આગળ વધતો જીવ સમ્યક્ત્વ પામે છે અથવા પૂર્વે પામી ગયો હોય તો દેશવિરતિ વગેરે આરાધનામાં આગળ વધે છે. સમ્યક્ત્વ સહિત અણુવ્રતો, ગુણવ્રતો અને શિક્ષાવ્રતો, બારવ્રત કે એમાંનાં કોઈ પણ વ્રતની સાધના કરે છે. અલબત્ત કોઈ પરાક્રમી જીવો સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ સાથે જ અથવા પછી વચ્ચે દેશવિરતિની સાધના વિના જ સર્વવિરતિ ધર્મને પામે છે. પણ આવા દાખલા ઓછા હોય છે.

સમ્યક્ત્વ એટલે દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેની અથાગ શ્રદ્ધા, અત્યંત આદર-બહુમાન. દેશવિરતિ એટલે પચ્ચક્ષાણ પૂર્વક આંશિક પાપોનો ત્યાગ.

આમ સમ્યક્ત્વ-દેશવિરતિની સાધના કરતા આગળ વધતો જીવ ચારિત્ર મોહનીય કર્મોનો ક્ષયોપશમ પ્રાપ્ત થતા સર્વવિરતિની (સાધુધર્મની) આરાધના કરે છે. વિશુદ્ધ સંયમ-તપની સાધના કરતા કર્મો ખપાવે છે-દેવલોક પ્રાપ્ત કરે છે. ફરી મનુષ્યભવ પામીને સાધુધર્મની આરાધના કરે છે. આ રીતે સાધનામાં આગળ વધતો જીવ ચરમ ભવને પ્રાપ્ત કરે છે. ચરમભવ એટલે સંસારમાં છેલ્લો ભવ. આ ભવમાં ચારિત્રાદિની સાધના કરતો જીવ હવે સર્વ કર્મોની ક્ષપણા કરવાનો પ્રારંભ કરે છે.

અહીં કર્મો અંગે પણ થોડી વાત સમજી લઈએ -

અનાદિ કાળથી જીવનું શુદ્ધ સ્વરૂપ કર્મથી આવરાયેલ છે. કર્મોથી જ જીવ સંસારમાં ભટકે છે, સુખ-દુઃખ ભોગવે છે. આ કર્મોના મુખ્ય આઠ પ્રકાર છે - (૧) જ્ઞાનાવરણ (૨) દર્શનાવરણ (૩) મોહનીય (૪) અંતરાય (૫) વેદનીય (૬) આયુષ્ય (૭) નામ (૮) ગોત્ર.

આ આઠે કર્મોના આવરણ જીવને અનાદિકાળથી લાગેલા છે. આવા કર્મોને ભોગવીને જીવ છૂટા પાડે છે. સાથે નવા કર્મો બાંધે છે. એટલે જીવને અનાદિકાળથી કર્મોને બાંધવાનું અને ભોગવવાનું કાર્ય ચાલુ છે. જે ભયંકર રીતે સંસારમાં રખડપટ્ટી થઈ તે પણ આ કર્મના કારણે જ છે.

આમાં આયુષ્ય કર્મ જીવ એક ભવમાં એક જ વાર બાંધે છે. બાકીના કર્મોના સતત બંધ ચાલે છે. વળી કર્મ ઉદયમાં આવતા ભોગવીને છૂટા પણ પડે છે. આને નિર્જરા કહેવાય છે. બાકી જીવને અનાદિકાળથી કર્મોને બાંધવાનું અને ભોગવવાનું કાર્ય ચાલુ છે. આ આઠે કર્મોનું થોડું સ્વરૂપ વિચારીએ.

- (૧) જ્ઞાનાવરણ કર્મ :- જીવના જ્ઞાનગુણને આવરે છે. જ્ઞાન = પદાર્થોને જાણવા, પદાર્થોનો વિશેષ બોધ.
- (૨) દર્શનાવરણ કર્મ :- જીવના દર્શનગુણને ઢાંકે છે. દર્શન = પદાર્થોનો સામાન્ય બોધ.
- (૩) મોહનીય કર્મ :- જીવના વીતરાગતાના ગુણને ઢાંકે છે. જીવ સ્વરૂપે રાગ-દ્વેષ વગરનો હોય છે. પણ જીવને સંસારમાં જે રાગ-દ્વેષના પરિણામો થાય છે તેમાં મુખ્ય કારણ આ મોહનીય કર્મ છે. દર્શનમોહનીય કર્મ જીવને સાચું માનવા દેતું નથી. ચારિત્રમોહનીય કર્મ જીવને સાચુ આચરણ કરવા દેતું નથી.
- (૪) અંતરાય કર્મ :- જીવ અનંત શક્તિમાન છે. એની અનંત શક્તિઓને અંતરાય કર્મ આવરે છે. દાન, લાભ, ભોગ, ઉપભોગ અને વીર્ય શક્તિ વગેરે અનંત શક્તિઓ જીવના સ્વરૂપમાં છે તે અંતરાય કર્મથી આવરિત છે.
- (૫) આયુષ્ય કર્મ :- જીવને એક ભવમાં ટકાવી રાખે છે. આયુષ્ય પૂર્ણ થતા જીવનો આ ભવ પૂર્ણ થાય છે. નવા બંધાયેલા આયુષ્ય મુજબ તે ભવમાં જીવ જાય છે.
- (૬) વેદનીય કર્મ :- જીવ સંસારમાં રોગાદિ ઘોર શારીરિક દુઃખો અનુભવે છે, તેમાં વેદનીય કર્મ કારણભૂત છે. સાતા વેદનીય કર્મ જીવને શારીરિક શાતા વગેરે પણ આપે છે.
- (૭) નામકર્મ :- જીવને જુદા જુદા પ્રકારના શરીરની આકૃતિઓ, ગતિઓ, જાતિ, સંઘયણ, અંગોપાંગ વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે તેમાં નામકર્મ કારણભૂત છે.
- (૮) ગોત્રકર્મ :- ઉચ્ચ-નીચ પ્રકારના વ્યવહારવાળા કુળમાં જન્મ ગોત્રકર્મના પ્રભાવે મળે છે. નારકી-તિર્યચો નીચગોત્રના ગણાય છે. દેવો ઉચ્ચગોત્રના ગણાય છે. મનુષ્યને બે પ્રકારના ગોત્ર કર્મનો ઉદય હોય છે. ઉચ્ચગોત્ર કર્મના ઉદયથી ઊંચા કુળમાં જન્મ મળે છે. નીચગોત્ર કર્મના ઉદયથી નીચા કુળમાં જન્મ થાય છે.

આ આઠે કર્મોના આવરણથી ઘેરાયેલો જીવ પોતાના અનંતજ્ઞાનમય-અનંતસુખમય સ્વરૂપથી વંચિત રહે છે અને સંસારમાં ઘોર દુઃખોને ભોગવતો જન્મ-મરણ કરતો રહે છે.

કર્મબંધના કારણો ચાર છે - (૧) મિથ્યાત્વ (૨) અવિરતિ (૩) કષાય (૪) યોગ.

મિથ્યાત્વ = વિપરીત માન્યતા. સુદેવ-સુગુરુ-સુધર્મને ન માનવા અને કુદેવ-કુગુરુ-કુધર્મને માનવા તે મિથ્યાત્વ.

અવિરતિ = પાપોના પચ્ચક્ષ્ણાણપૂર્વક ત્યાગને વિરતિ કહેવાય છે. વિરતિનો અભાવ એ અવિરતિ.

કષાય = ક્રોધ-માન-માયા-લોભના પરિણામો. એ જ રીતે હાસ્ય, રતિ, અરતિ, ભય, શોક, દુર્ગચ્છા, પુરુષવેદ, સ્ત્રીવેદ, નપુંસકવેદ - આ નોકષાયો પણ કષાયોના વિભાગમાં આવે છે.

યોગ = મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિ.

આ ચારે કારણોથી બંધાતા કર્મને સમ્યક્ત્વ, વિરતિ, કષાયોનો નિરોધ, યોગો પર નિયંત્રણ વગેરેથી અટકાવી શકાય છે અને પૂર્વબદ્ધ કર્મની નિર્જરા કરી હળુકર્મી બની શકાય છે.

મૂળ વાત પર આવીએ. ચરમ ભવમાં સંયમ પ્રાપ્ત કરી જીવ છઠ્ઠા (પ્રમત્ત સંયત) - સાતમા (અપ્રમત્ત સંયત) ગુણસ્થાનકે ચડ-ઉતર કર્યા કરે છે. તે શુભ ભાવોમાં શુભ લેશ્યામાં ખૂબ જ આગળ વધી રહ્યો છે. આમ કરતા ક્યારેક સાતમા અપ્રમત્ત સંયત ગુણસ્થાનકે યથાપ્રવૃત્તકરણ કરે છે. અર્થાત્ શુભ ભાવોમાં આગળ વધે છે. મિથ્યાત્વમોહનીય, મિશ્રમોહનીય, સમ્યક્ત્વમોહનીય આ ત્રણની સાથે અનંતાનુબંધી કષાય ચતુષ્કનો સંપૂર્ણ ક્ષય કરી ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પામે છે. જો કે આની પૂર્વે પણ કેટલાક જીવો ચોથા વગેરે ગુણસ્થાનકમાં પણ ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પામેલ હોય છે.

હવે સાતમા અપ્રમત્ત સંયત ગુણસ્થાનકથી પૂર્વવત્ છઠ્ઠા ગુણસ્થાનકે જવાને બદલે અધ્યવસાયોની વિશુદ્ધિથી કુદકો મારી જીવ અપૂર્વકરણ (આઠમા) ગુણસ્થાનકે પહોંચે છે.

અહીં સત્તામાં રહેલા કર્મોની સ્થિતિનો ઘાત કરે છે. આ સ્થિતિઘાત છે.

પ્રતિસમય પ્રકૃષ્ટ વિશુદ્ધિ દ્વારા અશુભ કર્મોના રસમાંથી અનંતમો ભાગ રાખી બાકી અનંતા બહુભાગોનો નાશ કરે છે. આ રસઘાત છે. શુભ કર્મનો અનંતગુણ રસ પ્રતિસમય બાંધે છે.

પાછલી સ્થિતિઓનો જે ઘાત કરે છે - તેના પુદ્ગલોને ઉદયસમયથી અંતર્મુહૂર્ત સુધીના સમયોમાં અસંખ્યગુણ-અસંખ્યગુણના ક્રમે ગોઠવી કર્મોની નિર્જરા કરે છે. આ ગુણશ્રેણિ છે.

પૂર્વબદ્ધ અશુભ કર્મને બંધાતી સજાતીય પુણ્ય પ્રકૃતિમાં પ્રતિસમય અસંખ્યગુણ સંક્રમાવી તદ્દરૂપ કરે છે. આ ગુણસંક્રમ છે.

નવા નવા સ્થિતિબંધો પણ પૂર્વ સ્થિતિબંધ કરતા પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ ન્યૂન કરતો જાય છે. આ અપૂર્વસ્થિતિબંધ છે.

આ પાંચ વાના આઠમા ગુણસ્થાનકથી ચાલુ થાય છે. નવમા ગુણસ્થાનકે પણ આ કાર્ય ચાલુ રહે છે. વિશેષમાં નવમા ગુણસ્થાનકનો સંખ્યાતમો ભાગ બાકી રહેતા ચારિત્રમોહનીય કર્મની પ્રકૃતિઓનું અંતરકરણ થાય છે. વળી સોળ પ્રકૃતિઓની ક્ષપણા ચાલુ કરે છે. વચ્ચે અપ્રત્યાખ્યાનાવરણીય કષાય ચાર તથા પ્રત્યાખ્યાનાવરણીય કષાય ચારનો સંપૂર્ણ ક્ષય કરી નાંખે છે. પછી સોળ પ્રકૃતિઓનો પણ ક્ષય કરે છે. સોળ પ્રકૃતિ આ મુજબ છે - સ્થાવર ૨, તિર્યચ ૨, નરક ૨, થિણદ્વિ ૩, આતપ ૨, જાતિ ૪, સાધારણ. પૂર્વે ૪થા થી ૭મા ગુણસ્થાનક સુધીમાં દર્શનમોહનીયત્રિક મિથ્યાત્વમોહનીય, મિશ્રમોહનીય, સમ્યક્ત્વમોહનીય અને ચાર અનંતાનુબંધી કષાય આ સાત પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરેલ છે. હવે આઠ કષાય મોહનીયનો પણ ક્ષય થતા મોહનીય કર્મની કુલ-૧૫ (પંદર) પ્રકૃતિઓનો સત્તામાંથી સંપૂર્ણ ક્ષય થઈ ગયો. હવે માત્ર સંજવલન ચતુષ્ક અને નોકષાય મોહનીયની નવ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરવાનો બાકી છે. તે હવે આ ક્રમે થાય છે -

પ્રથમ નપુંસકવેદ મોહનીયકર્મનો સંપૂર્ણ ક્ષય થાય છે. પછી સ્ત્રીવેદ મોહનીયકર્મનો સંપૂર્ણ ક્ષય થાય છે. પછી ક્રમશઃ હાસ્યષટ્ક અને પુરુષવેદ મોહનીયકર્મનો ક્ષય થાય છે.

પછી સંજવલન ક્રોધનો ક્ષય થાય છે.

પછી સંજવલન માનનો ક્ષય થાય છે.

પછી સંજવલન માયાનો ક્ષય થાય છે.

ક્ષય એટલે સત્તામાંથી સંપૂર્ણપણે નાશ. પછી સંજવલન લોભને અતિ સૂક્ષ્મ (મંદ રસવાળો) કરાય છે. અહીં નવમુ ગુણસ્થાનક પૂર્ણ થાય છે. સૂક્ષ્મ લોભના ઉદયવાળા ગુણસ્થાનકને દશમુ સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનક કહેવાય છે. આ ગુણસ્થાનકે સૂક્ષ્મ લોભને ભોગવે છે. તેનો ક્ષય થતા બારમા ક્ષીણ મોહ વીતરાગ છદ્મસ્થ ગુણસ્થાનકની પ્રાપ્તિ થાય છે. અહીં મોહનીય કર્મનો સંપૂર્ણ ક્ષય થઈ ગયેલ હોવાથી વીતરાગતા હોય છે. આમ છતાં ઘાતી કર્મો સત્તામાં બાકી હોવાથી ક્ષીણ મોહ વીતરાગ છદ્મસ્થ ગુણસ્થાનક કહેવાય છે. બારમા ગુણસ્થાનકના દ્વિયરમ (ઉપાન્ત્ય) સમયે નિદ્રાદ્વિકનો ક્ષય થાય છે. પૂર્વે થિણદ્વિત્રિકનો ક્ષય કરેલ છે. બારમા ગુણસ્થાનકના અંતે ઘાતી કર્મોની બાકીની પ્રકૃતિઓ જ્ઞાનાવરણ ૫, દર્શનાવરણ ૪, અંતરાય ૫ નો ક્ષય થતા કેવલજ્ઞાન અને કેવલદર્શનની પ્રાપ્તિ થાય છે. લોકાલોકના રૂપી, અરૂપી, સૂક્ષ્મ, બાદર, સર્વ પદાર્થોના ત્રણે કાળના સર્વે પદાર્થોનું જ્ઞાન પ્રગટ થાય છે.

કેવલજ્ઞાની ભગવંતો કેવલજ્ઞાન અને કેવલદર્શનના પ્રભાવથી પ્રતિસમય સમસ્ત લોકાલોકના સર્વે પદાર્થોને જાણે છે અને જુવે છે.

અજિતનાથ ભગવાનની સ્તુતિ કરતા સકલાર્હત્ સ્તોત્રમાં કલિકાલસર્વજ્ઞ ભગવંતે જણાવેલ છે-

“અમ્લાન-કેવલાદર્શ-સડ્ક્રાન્ત-જગતં સ્તુવે”

જેમના નિર્મળ એવા કેવલજ્ઞાન રૂપી આરિસામાં જગત સંક્રાન્ત થઈ રહ્યું છે તેવા અજિતનાથ પ્રભુની હું સ્તુતિ કરું છું.

કેવલજ્ઞાન પ્રગટ થયા પછી જેઓનું આયુષ્ય હજી ઘણું બાકી છે તેવા કેવલજ્ઞાની ભગવંતો જગત ઉપર ઉપકાર કરતા વિચરે છે. તીર્થંકર ભગવંતો કેવલજ્ઞાન થયા પછી તુરત જ શાસન અને સંઘની સ્થાપના કરે છે, તીર્થ પ્રવર્તવે છે. જેઓના આયુષ્ય પૂર્ણ થવા આવ્યા છે એવા કેવલજ્ઞાની ભગવંતો તથા જેમનું આયુષ્ય બાકી હોય છે તેવા કેવલજ્ઞાની ભગવંતો પણ વેદનીય, નામ અને ગોત્રની સ્થિતિ આયુષ્યની સ્થિતિ કરતા વધુ હોય તો તેને આયુષ્યની સ્થિતિની સમાન કરવા આયુષ્યના છેલ્લા કાળમાં સમુદ્ઘાત કરે છે. ત્યાર પછી બધા કેવલજ્ઞાની ભગવંતો આયોજિકાકરણ કરે છે. છેલ્લે મનોયોગ, વચનયોગ અને કાયયોગનો ક્રમશઃ નિરોધ કરીને અયોગીપણાને પામે છે. આ ચૌદમું ગુણસ્થાનક છે. પાંચ હ્રસ્વાક્ષર “અ, ઇ, ઉ, ઋ, લૃ” બોલતા જેટલો સમય લાગે છે તેટલો આનો કાળ છે. આને શૈલેશીકરણ પણ કહે છે. શૈલેશ એટલે મેરુ પર્વત. અહીં તેના જેવી આત્માની (નિષ્ક્રિય) સ્થિર અવસ્થા હોય છે. અહીં આયુષ્યની સાથે જ બાકીના સર્વ કર્મોનો ક્ષય કરી, જીવ સિદ્ધશિલા ઉપર લોકના અગ્રભાગે બિરાજમાન થાય છે, સિદ્ધ થાય છે, આત્મા અદેહ બને છે. નિરંજન, નિરાકાર, શુદ્ધ આત્માનો સિદ્ધશિલા ઉપર લોકના અગ્રભાગે હંમેશના માટે વાસ થાય છે. વેદનીય કર્મના ક્ષયથી અહીં અવ્યાબાધ કોટિના અનંતસુખને જીવ હંમેશ માટે અનુભવે છે. તે શાશ્વત સુખનો ભોક્તા બને છે. અહીંથી જીવને પાછુ સંસારમાં આવવાનું નથી. કર્મબીજ સંપૂર્ણપણે બળી જવાથી ફરી ઉગતું નથી.

સિદ્ધના જીવોના સુખનું વર્ણન શાસ્ત્રકારોએ નીચે મુજબ કરેલ છે -

“નવિ અત્થિ માણુસ્સાણં તં, સોક્ખં નવિ ય સવ્વદેવાણં ।

જં સિદ્ધાણ સોક્ખં, અવ્વાબાહં ઉવગયાણં ॥૧૨૪૭॥

સુરગણસુહં સમત્તં, સવ્વદ્ધાપિંડિયં અણંતગુણં ।

ન વિ પાવઙ્ મુત્તિસુહં, ણંતાહિં વિ વગ્ગવગ્ગૂહિં ॥૧૨૪૮॥”

- તિત્થોગાલિપયના

અવ્યાબાધ સુખને પામેલા સિદ્ધભગવંતોનું જે સુખ છે તે મનુષ્યોની પાસે નથી અને બધા દેવોની પાસે પણ નથી. સર્વ દેવોના ત્રણે કાળના બધા સુખને લોક-અલોકના અનંત પ્રદેશરૂપ અનંતથી ગુણીએ.

હવે જે (સંખ્યા) આવે તેનો વર્ગ કરીએ. (એટલે એ જ સંખ્યાથી ગુણીએ.) વળી જે આવે તેનો ફરી વર્ગ કરીએ. આમ અનંતીવાર વર્ગ કરવા છતાં તે મુક્તિસુખ આગળ પહોંચી શકતું નથી.

ટુંકમાં, સંસારી જીવોનું ત્રણે કાળનું સુખ $\times$ લોકાકાશ-અલોકાકાશના પ્રદેશરૂપ અનંત = જે આવે તેનો વર્ગ-વર્ગનો વર્ગ એમ અનંતા વર્ગો કરતા જે આવે તેના કરતા પણ સિદ્ધભગવંતનું સુખ અનંતગુણ છે.

આપણે વિચારવાનું છે કે સિદ્ધ ભગવંત જે અનંતાનંત સુખ ભોગવી રહ્યા છે તે બધું જ સુખ આપણા આત્મામાં અપ્રગટભાવે રહેલું છે. આપણે આ સુખના માલિક છીએ. આપણે આ સુખને પ્રગટ કરવાનું એક માત્ર કાર્ય કરવાનું છે.

આપણી કેટલી શોચનીય દશા છે કે આવા અનંત સુખના આપણે માલિક હોવા છતાં સંસારમાં ક્ષુદ્ર એવા સુખો મળતા આપણે નાચીએ છીએ. ન મળે તો રોઈએ છીએ. ઉદાસીન થઈ જઈએ છીએ. મેળવવા માટે ક્લેશ કરીએ છીએ. જો આપણે સંસારના બધા મમત્વને છોડીએ તો આપણને પણ આ મહાન શાશ્વત સુખની પ્રાપ્તિ થઈ શકે છે.

અત્રે ક્ષપકશ્રેણિનું સ્વરૂપ અતિસંક્ષેપમાં સમજાવેલ છે. ક્ષપકશ્રેણિના વિસ્તૃત સ્વરૂપને સમજવા આ ગ્રંથનો અભ્યાસ કરવો જરૂરી છે. ક્ષપકશ્રેણિના સાચા સ્વરૂપને સમજી આપણે સૌ ક્ષપકશ્રેણિ પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરીએ, શીઘ્ર સમ્યક્ત્વ, દેશવિરતિ, સર્વવિરતિના ક્રમથી આગળ વધતા ગુણઠાણાની શ્રેણિ ઉપર આરોહણ કરી કર્મોની ક્રમશઃ ક્ષપણા કરી આપણે સૌ કેવલજ્ઞાન પામી યોગનિરોધાદિ કરી સિદ્ધપણાને પામીએ, અનંત સુખના અનંતકાળ માટે ભોક્તા બનીએ એ જ શુભેચ્છા.

ગ્રંથ નિર્માણ ઇતિહાસ

સંવત-૨૦૦૮ ના જેઠ સુદ પાંચમના દિવસે સ્વ. પરમગુરુદેવ સંયમસમ્રાટ સિદ્ધાંતમહોદયિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના હાથે પૂ. મુનિરાજશ્રી હેમંતવિજયજી મ., પૂ. પ્રગુરુદેવશ્રી ભાનુવિજયજી મ. તથા પૂ. ગુરુદેવશ્રી પદ્મવિજયજી મ.ના સાંનિધ્યમાં ભાયખલા મુકામે મને ચારિત્રની પ્રાપ્તિ થઈ. ત્રણે ગુરુઓ પાસે મેં ગ્રહણશિક્ષા-આસેવનશિક્ષા પ્રાપ્ત કરી.

સંસ્કૃત બુકો કાવ્યો વગેરેનો અભ્યાસ કર્યા પછી પૂ. પરમગુરુદેવ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. પાસે કર્મગ્રંથ-કર્મપ્રકૃતિ વગેરેનું જ્ઞાન મેં મેળવ્યું. પૂજ્યશ્રીની પુણ્યકૃપાથી કંઈક બોધ પ્રાપ્ત થયો. દિગંબર સંપ્રદાયના કર્મગ્રંથ વિષયક ગ્રંથોનો પણ અભ્યાસ થયો. પ.પૂ. જયઘોષવિજય મ. (હાલ ગચ્છાધિપતિશ્રી), પૂ. ધર્માનંદવિ. મ.સા. (પછીથી ધર્મજિત્સૂરિજી મ.) અને હું - આમ ત્રણ મુનિઓ શરૂઆતમાં પૂજ્યશ્રી પાસે આ જ્ઞાનમાં આગળ વધ્યા. વળી ત્યારે તથા ત્યાર પછી પણ બીજા અનેક મુનિઓ કર્મસાહિત્યના અભ્યાસમાં આગળ વધ્યા.

કર્મસાહિત્યના અભ્યાસમાં તૈયાર થયેલ મુનિમંડળને જોઈને પૂજ્યશ્રીને ભાવના થઈ કે પૂર્વના મહાપુરુષોએ રચેલ કર્મસાહિત્ય પર વિવેચન પૂર્વક વિશાળ સાહિત્ય નિર્માણ થાય, મુનિઓ આ કામમાં લાગી જાય. પૂજ્યશ્રીની ઈચ્છાને અનુસરીને સંવત ૨૦૧૫ માં સુરેન્દ્રનગર મુકામે કાર્યનો પ્રારંભ થયો. પ્રારંભમાં ક્ષપકશ્રેણી અને ઉપશમશ્રેણી બે ગ્રંથ પર વિવેચન લખવાનો પ્રારંભ થયો. અમે ત્રણે મુનિઓએ ભેગા થઈ વિવિધ ગ્રંથોના આધારે ક્ષપકશ્રેણિ તથા ઉપશમશ્રેણિ ગ્રંથના પદાર્થોનો સંગ્રહ કર્યો. ત્યાર પછી તેનું ગુજરાતીમાં વિવેચન લખ્યું. આના આધારે પ્રાકૃત ગાથાઓ સાથે સંસ્કૃતમાં મોટી વૃત્તિની મુનિશ્રી ગુણરત્નવિ. મ.સા. (હાલ ગુણરત્નસૂરિજી) એ રચના કરી. “**સ્વવગસેદિ**” નામના એ ગ્રંથનું બંધવિધાનના “**ઠિઢબંધો**” ગ્રંથ સાથે સં. ૨૦૨૨ માં અમદાવાદ મુકામે મહોત્સવપૂર્વક પૂજ્યપાદ સિદ્ધાંતમહોદયિ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.ની પાવન નિશ્રામાં પ્રકાશન થયું.

સંવત ૨૦૧૫ માં ગુજરાતીમાં લખેલ ક્ષપકશ્રેણિ તથા ઉપશમશ્રેણિનું લખાણ વર્ષો સુધી એમ જ પડી રહેલ. પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ સિદ્ધાંતદિવાકર આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ તરફથી આ લખાણની નકલો મળી અને તેઓશ્રીના અદેશાનુસાર ક્ષપકશ્રેણિ-ઉપશમશ્રેણિ ગુજરાતીમાં પ્રકાશન કરવાનો મુનિશ્રી રત્નબોધિવિજયજીએ આ પ્રયત્ન કર્યો છે. ઉપશમશ્રેણિ ગ્રંથ ‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ ૧’ રૂપે પૂર્વે પ્રકાશિત થઈ ગયો છે. ક્ષપકશ્રેણિ ગ્રંથ પણ હાલમાં તૈયાર થઈ ‘ઉપશમનાકરણ ભાગ ૨, ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર અને પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન’ રૂપે પ્રકાશિત થઈ રહ્યો છે.

આનંદનો વિષય એ છે કે આ ગ્રંથના પ્રકાશનનો લાભ સ્વ. પરમગુરુદેવના વતન પિંડવાડાના સંઘે જ્ઞાનનિધિમાંથી લીધો છે. તેઓને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ...

પ્રાન્તે સૌ ભવ્ય જીવો ક્ષપકશ્રેણી આરોહણ કરી કેવલકમલાને વરી શાશ્વત સુખના ભોક્તા બનો, એ જ શુભાભિલાષા.

વિ.સં. ૨૦૬૭,
આષાઢ સુદ ૧૪,
ગોડીજી પાર્શ્વનાથ દેરાસર,
ગુરુવાર પેઠ, પુના,
મહારાષ્ટ્ર

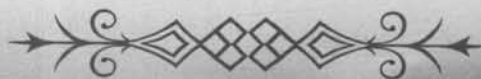
- પ્રેમ-ભુવનભાનુસૂરિ-પં. પદ્મવિજયજીના
વિનેય
આચાર્ય વિજય હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

(વિષયાનુક્રમ)

ક્રમાંક	વિષય	પાના નં.
A	ભૂમિકા.	૧
B	ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણાનો અર્થાધિકાર, એટલે કે ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર	૨-૩૩૧
(i)	યથાપ્રવૃત્તકરણ	૨-૬
(ii)	અપૂર્વકરણ	૬-૮
(iii)	અનિવૃત્તિકરણ	૮-૨૮
૧	સ્થિતિબંધ વક્તવ્યતા	૧૦-૧૪
૨	સ્થિતિસત્તા વક્તવ્યતા	૧૪-૧૮
૩	કષાય ૮ તથા થિણદ્વિ ૩ વગેરે ૧૬ પ્રકૃતિની ક્ષપણા	૧૮-૨૧
૪	દેશઘાતી રસબંધ	૨૧
૫	૧૩ પ્રકૃતિઓની અંતરકરણક્રિયા	૨૧
૬	અંતરકરણદલપ્રક્ષેપવિધિ	૨૧-૨૨
૭	અંતરકરણક્રિયા પૂર્ણ થયા પછીના સમયથી શરૂ થતા સાત અધિકારો	૨૨
૮	નપુંસકવેદક્ષપણા	૨૩
૯	સ્ત્રીવેદક્ષપણા	૨૩
૧૦	સાત નોકષાયની ક્ષપણા	૨૩-૨૪
૧૧	અંતરકરણક્રિયા પૂર્ણ થયા પછીથી છ નોકષાયનો ક્ષય થાય ત્યાં સુધી બંધ, ઉદય, સંક્રમ વગેરેમાં રહેલ રસ-પ્રદેશ વગેરેનું પ્રમાણ	૨૫-૨૮
(iv)	અશ્વકર્ણકરણાદ્વા	૨૮-૬૩
૧	અપૂર્વસ્પર્ધકોની રચના	૩૧
૨	પૂર્વસ્પર્ધકોનું સ્વરૂપ	૩૧-૪૩
૩	ચિત્ર નં. ૧ અસત્કલ્પનાથી પૂર્વસ્પર્ધકોની રચના	૩૩
૪	સૂક્ષ્મગણિતથી વર્ગણાઓમાં રસાણુની વિચારણા	૪૩-૪૮
૫	સ્પર્ધકોમાં દેશઘાતી વગેરે રસની વિચારણા	૪૮-૫૨
૬	અપૂર્વસ્પર્ધક પ્રરૂપણા	૫૨-૬૧
૭	ચિત્ર નં. ૨ - અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પહેલા સમયે અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં અને પૂર્વસ્પર્ધકોમાં દીયમાન અને દશ્યમાન દ્રવ્ય	૫૩

૮	અશ્વકર્ણકરણાદ્વામાં પ્રથમ રસખંડનો ઘાત થયા પછીનું ૧૮ પદનું અલ્પબહુત્વ	૬૧-૬૩
(v)	કિટ્ટિકરણાદ્વા	૬૩-૨૪૧
૧	કિટ્ટિ એટલે શું ?	૬૪
૨	પૂર્વસ્પર્ધકો-અપૂર્વસ્પર્ધકોનું સત્તાગત દલિક	૬૪
૩	ચિત્ર નં. ૩ - કિટ્ટિકરણાદ્વાના પહેલા સમયે કિટ્ટિઓની પ્રરૂપણા	૬૫
૪	કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ	૬૬
૫	અવાંતરકિટ્ટિઓનું અને તેના પ્રદેશોનું અલ્પબહુત્વ	૬૬-૭૦
૬	કિટ્ટિઓમાં રસની પ્રરૂપણા	૭૦-૭૪
૭	કિટ્ટિઅંતરનું અલ્પબહુત્વ	૭૪-૭૮
૮	સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર હોવા છતા બન્ને જુદા શા માટે કહ્યા ? આ પ્રશ્નના જયધવલાકારે આપેલા ત્રણ સમાધાનો અને તેની અસંગતતા	૭૮-૮૧
૯	પ્રથમ સમાધાનને આશ્રયી અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના	૮૨-૮૫
૧૦	ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત	૮૬-૮૪
૧૧	બીજા સમાધાનને આશ્રયી અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના	૮૫-૮૮
૧૨	ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત	૮૮-૧૦૮
૧૩	ત્રીજા સમાધાનને આશ્રયી અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના	૧૦૮-૧૧૨
૧૪	ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત	૧૧૨-૧૨૧
૧૫	ચોથા પ્રકાર પ્રમાણે અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના	૧૨૧-૧૨૫
૧૬	ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત	૧૨૫-૧૩૪
૧૭	અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ અને કિટ્ટિઓનું દલિક	૧૩૪-૧૪૨
૧૮	બીજા સમયની પ્રરૂપણા - ૨૩ ઉષ્ટ્રકૂટ પ્રરૂપણા	૧૪૨-૧૬૮
૧૯	ચિત્ર નં. ૪ - કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અપાતા દલના ઉષ્ટ્રકૂટોની પ્રરૂપણા	૧૪૩
૨૦	ચિત્ર નં. ૫ - કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અપાતા દલિકની મધ્યમખંડદ્રવ્ય વગેરે વિધાન દ્વારા પ્રરૂપણા	૧૫૧
૨૧	સુવાક્યો	૧૬૮
૨૨	અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અપૂર્વકિટ્ટિઓ અને પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્ય	૧૭૦-૨૩૮
(vi)	કિટ્ટિવેદનાદ્વા	૨૪૧-૩૩૦
૧	કિટ્ટિવેદનાદ્વામાં રહેલા જીવને સત્તામાં કયા કયા ભવોમાં તથા કઈ કઈ માર્ગણાઓ વગેરેમાં બંધાયેલું મોહનીય કર્મ નિયમા હોય છે તથા વિકલ્પે હોય છે તેની વિચારણા	૨૪૨-૨૫૧
૨	સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૫૧-૨૮૦

૩	ચિત્ર નં. ૬ - કિટ્ટિવેદનાદ્વામાં સંક્રમદલમાંથી અને બંધદલમાંથી પૂર્વ-અપૂર્વ અવાંતર કિટ્ટિઓમાં અપાતુ દલિક	૨૫૭
૪	ચિત્ર નં. ૭ - કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમસમયે ગણિતની રીતિથી પૂર્વ-અપૂર્વ અવાંતર કિટ્ટિઓમાં અપાતુ દલિક	૨૬૯
૫	સંજવલન કોધની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૮૦-૨૮૩
૬	સંજવલન કોધની ત્રીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૮૩-૨૮૫
૭	સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૮૫-૨૮૭
૮	સંજવલન માનની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૮૭-૨૮૮
૯	સંજવલન માનની ત્રીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૮૮-૨૯૦
૧૦	સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૯૦-૨૯૧
૧૧	સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૯૧-૨૯૨
૧૨	સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૯૨-૨૯૩
૧૩	સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા	૨૯૪-૨૯૫
૧૪	સંજવલન લોભની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા તથા સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્વા	૨૯૫-૩૧૨
૧૫	ચિત્ર નં. ૮ - સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં સંક્રમતુ દલિક	૨૯૭
૧૬	ચિત્ર નં. ૯ - સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં અને બાદરકિટ્ટિઓમાં અપાતુ દલિક	૩૦૫
૧૭	સંજવલન લોભની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાના બીજા સમયથી ચરમ સમય સુધી દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્ય	૩૧૨-૩૧૯
૧૮	ચિત્ર નં. ૧૦ - સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અપાતુ દલિક	૩૧૩
૧૯	સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનક	૩૧૯-૩૨૫
૨૦	ભિન્ન ભિન્ન કષાયોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ	૩૨૫-૩૨૮
૨૧	ભિન્ન ભિન્ન વેદોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ	૩૨૮-૩૩૦
(vii)	ક્ષીણ મોહ વીતરાગ છદ્મસ્થ ગુણસ્થાનક	૩૩૦-૩૩૧
C	પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર	૩૩૧-૩૪૭
૧	સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક	૩૩૧
૨	આયોજિકાકરણ	૩૩૨
૩	કેવળી સમુદ્ધાત	૩૩૩-૩૩૫
૪	સમુદ્ધાતમાં યોગ, સ્થિતિધાત વગેરે	૩૩૬-૩૩૯
૫	યોગનિરોધ	૩૪૦-૩૪૫
૬	અયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક	૩૪૬-૩૪૭

ૐ હ્રીં શ્રી શંખેશ્વરપાર્શ્વનાથાય નમઃ
ૐ હ્રીં શ્રી પરમગુરુદેવાય નમઃ
ૐ નમઃ

ઉપશમનાકરણ ભાગ-૨

ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર અને પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન

ક્ષપકશ્રેણિરૂપી ધ્યાનાગ્નિ વડે સકળ કર્મમળનો ક્ષય કરી જેઓએ કેવળજ્ઞાન અને કેવળદર્શન પ્રાપ્ત કર્યું છે એવા શ્રીવીરવિભુને નમસ્કાર કરીને કષાયપ્રાભુતચૂર્ણિના ક્ષપકશ્રેણિ અધિકાર અને પશ્ચિમસ્કંધ અધિકારનું વિવેચન કરવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ.

ક્યાં અતિ જડ અને સ્થૂલ એવી મારી બુદ્ધિ અને ક્યાં અતિગહન અને ગંભીર એવો ક્ષપકશ્રેણિનો અને પશ્ચિમસ્કંધનો વિષય? બન્ને વચ્ચે ઘણું અંતર હોવા છતાં કેવળ ગુરુપ્રેરણાથી ઉત્તેજિત થઈને આ કાર્યનો પ્રારંભ કર્યો છે.

‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧’ માં પાના નં. ૩ ઉપર નવ અર્થાધિકારો જણાવ્યા છે. તે આ મુજબ છે -

- ૧) પ્રથમોપશમસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અર્થાધિકાર.
- ૨) દેશવિરતિલાભપ્રરૂપણા અથવા સંયમાસંયમલબ્ધિ અર્થાધિકાર.
- ૩) સર્વવિરતિલાભપ્રરૂપણા અથવા સંયમલબ્ધિ અર્થાધિકાર.
- ૪) અનંતાનુબંધીવિસંયોજના અર્થાધિકાર.
- ૫) દર્શનત્રિકની ક્ષપણા અથવા ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અર્થાધિકાર.
- ૬) દર્શનત્રિકની ઉપશમના અથવા શ્રેણિગતઉપશમસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અર્થાધિકાર.
- ૭) ચારિત્રમોહનીયની ઉપશમના અથવા ઉપશમશ્રેણિ અર્થાધિકાર.
- ૮) ચારિત્ર મોહનીયની ક્ષપણા અથવા ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર.
- ૯) પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર.

આમાંથી પહેલા સાત અર્થાધિકારોનું વિવેચન ‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧’ માં અમે કરેલ છે. હવે આ ગ્રન્થમાં શેષ બે અર્થાધિકારોનું વિવેચન કરીશું. તેમાં પ્રથમ ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણા એટલે ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકારનું વિવેચન કરીએ છીએ.

(૮) ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણાનો અર્થાધિકાર, એટલે કે ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર

ક્ષપકશ્રેણિ માંડનાર આઠવર્ષની ઉપરની વયવાળો, પ્રથમ સંઘયણવાળો, શુક્લધ્યાનવાળો, યથા થી ૭મા ગુણઠાણાવાળો મનુષ્ય હોય. જો અપ્રમત્તસંયત પૂર્વધર હોય તો શુક્લધ્યાનમાં ક્ષપકશ્રેણિ માંડે, બીજા બધા ધર્મધ્યાનમાં ક્ષપકશ્રેણિ માંડે.

ક્ષપકશ્રેણી અધિકારમાં સાત અર્થાધિકારો છે. તે આ પ્રમાણે - ૧) યથાપ્રવૃત્તકરણ ૨) અપૂર્વકરણ ૩) અનિવૃત્તિકરણ ૪) અશ્વકર્ણકરણાદ્યા ૫) કિટ્ટિકરણાદ્યા ૬) કિટ્ટિવેદનાદ્યા ૭) ક્ષીણમોહવીતરાગછન્નસ્થ ગુણસ્થાનક.

(૧) યથાપ્રવૃત્તકરણ

ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણા માટે ત્રણ કરણની એક પંક્તિમાં સ્થાપના કરવી. તેવી જ રીતે સત્તાગત કર્મની સ્થિતિની સ્થાપના કરવી. તથા સત્તાગત રસસ્પર્ધકોની પણ જઘન્ય રસસ્પર્ધકથી માંડી યાવત્ સર્વ રસસ્પર્ધકોની ક્રમશઃ સ્થાપના કરવી.

કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'ચારિત્રમોહણીયસ્સ ખવણાએ અધાપવત્તકરણદ્વા અપુવ્વકરણદ્વા અણિયટ્ટિકરણદ્વા ચ એદાઓ તિણિણ વિ અદ્ધાઓ એગસંબદ્ધાઓ એગાવલિયાએ ઓટ્ટિદવ્વાઓ । તદો જાણિ કમ્માણિ અત્થિ તેસિં ઠિદીઓ ઓટ્ટિદવ્વાઓ । તેસિં ચેવ અણુભાગફહયાણં જહણ્ણફહયપ્પહુહિ એગફહયઆવલિયા ઓટ્ટિદવ્વા ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૪૮, ૧૫૦, ૧૫૧.

દર્શન સમકનો ક્ષય કરીને ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કરતો જીવ યથાપ્રવૃત્તાદિ ત્રણ કરણ કરે છે. યથાપ્રવૃત્તકરણ પૂર્વે પણ છઠ્ઠા અને સાતમા ગુણસ્થાનકે હજારો વાર પરાવૃત્તિ કરે છે. છેલ્લી વાર જે સાતમું ગુણસ્થાનક આવે છે તે યથાપ્રવૃત્તકરણ છે.

જીવ યથાપ્રવૃત્તકરણ વિષે ક્ષપકશ્રેણિનું પ્રસ્થાન કરે છે. તે વખતે તે જીવની સ્થિતિ કેવી છે ? તેની નીચેના દ્વારોથી વિચારણા કરાય છે.

(૧) પરિણામ - પરિણામ ઘણા જ વિશુદ્ધ હોય છે. અંતર્મુહૂર્ત પૂર્વેથી અનંતગુણ વિશુદ્ધિથી વધતો હોય છે.

(૨) યોગ - ચાર મનના, ચાર વચનના અને ઔદારિક કાયયોગ એ નવમાંથી કોઈપણ યોગ હોય છે.

(૩) કષાય - સંજવલન ક્રોધાદિ ચાર કષાયમાંથી કોઈપણ એક કષાયનો ઉદય હોય છે. તે કષાય પણ ઉત્તરોત્તર હીયમાન હોય છે.

(૪) ઉપયોગ - એક મતે સાકારોપયોગમાં અને તેમાં પણ નિયમા શ્રુતોપયોગમાં વર્તમાન હોય છે. મતાંતરે મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન - આ ચારમાંથી કોઈપણ એક ઉપયોગમાં વર્તમાન હોય છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં બન્ને મતોનો સંગ્રહ કર્યો છે - 'એક્કો ઉવએસો ણિયમા સુદોવજુત્તો હોદૂણ ખવગસેઢિં ચઢ્ઢિ । એક્કો ઉવદેસો સુદેણ વા મદીએ વા ચક્ખુદંસણેણ વા અચક્ખુદંસણેણ વા ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૫૭, ૧૫૮.

(૫) લેશ્યા - નિયમા શુક્લલેશ્યા હોય. ઉત્તરોત્તર સમયે લેશ્યા વર્ધમાન હોય છે.

(૬) વેદ - ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક વેદનો ઉદય હોય છે. અહીં દ્રવ્યથી અને ભાવથી બન્ને રીતે ત્રણમાંથી કોઈપણ એક વેદનો ઉદય હોય છે. દિગમ્બરોએ દ્રવ્યથી પુરુષવેદી જ કહ્યા છે. તે બરાબર નથી. કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'વેદો વ કો ભવે ત્તિ વિહાસા, અણ્ણદરો વેદો ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૫૮.

(૭) પ્રકૃતિસત્તા - સત્તામાં કેટલી પ્રકૃતિઓ હોય ? દર્શન સમ્પ્રદાય અને ત્રણ આયુષ્ય (નરકાયુષ્ય, તિર્યંચાયુષ્ય, દેવાયુષ્ય) એ દસ સિવાય શેષ ૧૪૮ પ્રકૃતિઓની સત્તા હોય છે. તેમાં પણ આહારક સમ્પ્રદાય અને જિનનામકર્મ એ આઠની સત્તા વિકલ્પે હોય છે. એટલે કુલ સત્તા ૧૪૮ પ્રકૃતિઓની, અથવા આહારક ૭ સત્તામાં ન હોય અને જિનનામકર્મ સત્તામાં હોય તો ૧૪૧ પ્રકૃતિઓની, અથવા જિનનામકર્મ સત્તામાં ન હોય અને આહારક ૭ સત્તામાં હોય તો ૧૪૭ પ્રકૃતિઓની, અથવા આહારક ૭ અને જિનનામકર્મ બન્ને સત્તામાં ન હોય તો ૧૪૦ પ્રકૃતિઓની.

કુલ સત્તાસ્થાનક ચાર છે - ૧૪૮નું, ૧૪૭નું, ૧૪૧નું, ૧૪૦નું.

(૮) સ્થિતિસત્તા - મનુષ્યાયુષ્ય સિવાયની શેષ સત્તાગત પ્રકૃતિઓની સ્થિતિસત્તા અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમ જેટલી હોય છે.

(૯) અનુભાગસત્તા - અજઘન્ય-અનુત્કૃષ્ટ અનુભાગની સત્તા હોય છે. સત્તામાં જે શુભ-અશુભ પ્રકૃતિઓ છે તેનો સૌથી જઘન્ય રસ પણ ન હોય અને સર્વોત્કૃષ્ટ રસ પણ ન હોય.

(૧૦) પ્રદેશસત્તા - અજઘન્ય-અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશસત્તા હોય છે. જે પ્રકૃતિઓ સત્તામાં છે તેના જઘન્ય પ્રદેશો કે ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશો ન હોય પણ અજઘન્ય - અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશો હોય છે.

(૧૧) પ્રકૃતિબંધ - કેટલી પ્રકૃતિઓનો બંધ હોય ? મૂળપ્રકૃતિમાં આયુષ્ય વિના સાત મૂળપ્રકૃતિઓ બંધાય. ઉત્તરપ્રકૃતિમાં જ્ઞાનાવરણ ૫, ચિણ્ણદિ ૩ વિના દર્શનાવરણ ૬, અંતરાય ૫, સાતાવેદનીય, સંજવલન ૪, પુરુષવેદ, હાસ્ય, રતિ, ભય, જુગુપ્સા, ઉચ્ચગોત્ર, નામની દેવયોગ્ય ૨૮ - આમ કુલ ૫૫ ઉત્તરપ્રકૃતિઓનો બંધ હોય છે.

નામની દેવયોગ્ય ૨૮ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - દેવ ૨, પંચેન્દ્રિયજાતિ, વૈક્રિય ૨, તૈજસ-કાર્મણ શરીર, સમયતુરસંસ્થાન, શુભવિહારયોગિ, વર્ણાદિ ૪, અગુરુલઘુ, ઉપધાત, પરાધાત, ઉચ્ચવાસ, નિર્માણ, ત્રસ ૧૦.

વળી જિનનામકર્મ અને આહારક-૨નો વિકલ્પે બંધ થતો હોવાથી જિનનામકર્મના બંધકને ૫૬, આહારક ૨ ના બંધકને ૫૭ અને બન્નેના બંધકને ૫૮ પ્રકૃતિઓનો બંધ હોય.

૧. અહીં કુલ ૧૫૮ પ્રકૃતિઓની અપેક્ષાએ સત્તામાં ૧૪૮ પ્રકૃતિ કહી છે.

૨. દિગમ્બરોના ક્ષપણાસાર ગ્રંથમાં કહ્યું છે કે 'શુભ પ્રકૃતિઓનો ચાર ઠાણિયો રસ અને અશુભ પ્રકૃતિઓનો બે ઠાણિયો રસ સત્તામાં હોય છે.' 'પ્રણસ્તપ્રકૃતિનિક્ક ગુડ ધંડ શર્કરા અમૃત રૂપ ચતુઃસ્થાનક, અપ્રણસ્તપ્રકૃતિનિક્ક દારુ લતા વા નિંબ કાંજીરરૂપ દ્વિસ્થાનક અનુભાગસત્ત્વ હૈ ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા-૩૮૨ની હિંદી ટીકા, પાના નં. ૩૩૫.

આમ બંધસ્થાનક ચાર છે - ૫૫નું, ૫૬નું, ૫૭નું, ૫૮નું.

અહીં વિવિધ જીવોની અપેક્ષાએ બંધસ્થાનકોમાં પ્રકૃતિઓનો ફેરફાર ન હોવાથી દરેક બંધસ્થાનકનો એક-એક ભાંગો છે.

અબંધપ્રકૃતિઓ - થિણદ્વિ ૩, અસાતાવેદનીય, કષાય ૧૨, મિથ્યાત્વ ૦, શોક, અરતિ, સ્ત્રીવેદ, નપુંસકવેદ, આયુષ્ય ૪, નીચગોત્ર, નામકર્મની ૩૬ - આ ૬૨ પ્રકૃતિઓનો બંધવિચ્છેદ થયેલો હોય છે.

નામકર્મની ૩૬ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - દેવગતિ સિવાયની ૩ ગતિ, દેવાનુપૂર્વી સિવાયની ૩ આનુપૂર્વી, જાતિ ૪, સંઘયણ ૬, પહેલા સિવાયના સંસ્થાન ૫, ઔદારિક ૨, અશુભવિહાયોગતિ, આતપ, ઉદ્યોત, સ્થાવર ૧૦.

(૧૨) સ્થિતિબંધ - અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ સ્થિતિનો બંધ થાય છે. સત્તાગતસ્થિતિ કરતા સંખ્યાતગુણહીન સ્થિતિનો બંધ થાય છે.

(૧૩) અનુભાગબંધ - શુભ પ્રકૃતિઓનો ૪ ઠાણીયો રસ બંધાય અને અશુભ પ્રકૃતિઓનો ૨ ઠાણીયો રસ બંધાય. ઉત્તરોત્તર સમયે શુભપ્રકૃતિઓનો અનંતગુણવૃદ્ધ અને અશુભપ્રકૃતિઓનો અનંતગુણહીન રસ બંધાય.

(૧૪) પ્રદેશબંધ - પ્રયલા, નિદ્રા, હાસ્ય, રતિ, ભય, જુગુપ્સા, દેવ ૨, વૈક્રિય ૨, આહારક ૨, પહેલું સંસ્થાન, શુભવિહાયોગતિ, સુભગ ૩, જિનનામકર્મ - આ ૧૮ પ્રકૃતિઓનો ઉત્કૃષ્ટ કે અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ થાય. શેષ ૪૦ પ્રકૃતિઓનો અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ જ થાય, ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ ન થાય. અહીં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ ન થવાનો હેતુ પૂર્વે ‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧’માં પ્રથમઉપશમસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અધિકારમાં પ્રદેશબંધના અધિકારમાં (પાના નં. ૮ થી ૧૧ ઉપર) જણાવ્યો છે. તે ત્યાંથી જાણી લેવો.

(૧૫) પ્રકૃતિઉદય - આઠે મૂળપ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય છે. ઉત્તરપ્રકૃતિમાં જઘન્યથી ૫૧ ઉત્તરપ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય છે. તે આ પ્રમાણે - જ્ઞાનાવરણ ૫, દર્શનાવરણ ૪, સાતાવેદનીય/અસાતાવેદનીય, સંજવલન ૧, વેદ ૧, હાસ્ય-રતિ/શોક-અરતિ, મનુષ્યાયુષ્ય, ઉચ્ચગોત્ર, અંતરાય ૫, નામકર્મની મનુષ્ય યોગ્ય ૩૦.

નામકર્મની મનુષ્ય યોગ્ય ૩૦ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - ધ્રુવોદયી ૧૨ (વર્ણાદિ ૪, તૈજસ-કાર્મણ શરીર, અંગુરુલઘુ, નિર્માણ, સ્થિર, અસ્થિર, શુભ, અશુભ), મનુષ્યગતિ, પંચેન્દ્રિયજાતિ, ઔદારિક ૨, પહેલું સંઘયણ, એક સંસ્થાન, સુખગતિ/કુખગતિ, પરાધાત, ઉચ્ચવાસ, ઉપધાત, ત્રસ ૪, સુભગ, આદેય, યશ, સુસ્વર/દુઃસ્વર.

નિદ્રા ૨ માંથી એક નિદ્રા, ભય, જુગુપ્સા - આ ત્રણનો વિકલ્પે ઉદય હોવાથી ઉત્કૃષ્ટથી ૫૪ પ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય.

કુલ ઉદયસ્થાનક ચાર છે - ૫૧નું, ૫૨નું, ૫૩નું, ૫૪નું.

આ ચારે ઉદયસ્થાનકના વિકલ્પ તથા ભાંગા આ પ્રમાણે છે -

ઉદયસ્થાનક	ભાંગા	કુલ ભાંગા
૫૧નું	વેદનીય ૨ X કષાય ૪ X વેદ ૩ X યુગલ ૨ X સંસ્થાન ૬ X ખગતિ ૨ X સ્વર ૨	૧,૧૫૨
૫૨નું = ૫૧+નિદ્રા ૧	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨ X નિદ્રા ૨	૨,૩૦૪
= ૫૧+ભય	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨	૧,૧૫૨
= ૫૧+જુગુપ્સા	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨	૧,૧૫૨
		૪,૬૦૮
૫૩નું = ૫૧+નિદ્રા ૧ + ભય	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨ X ૨	૨,૩૦૪
= ૫૧+નિદ્રા ૧+જુગુપ્સા	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨ X ૨	૨,૩૦૪
= ૫૧+ભય+જુગુપ્સા	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨	૧,૧૫૨
		૫,૭૬૦
૫૪નું = ૫૧+નિદ્રા ૧+ભય+જુગુપ્સા	૨ X ૪ X ૩ X ૨ X ૬ X ૨ X ૨ X ૨	૨,૩૦૪

ચારે ઉદયસ્થાનકના કુલ ભાંગા-

ઉદયસ્થાનક	ભાંગા
૫૧નું	૧,૧૫૨
૫૨નું	૪,૬૦૮
૫૩નું	૫,૭૬૦
૫૪નું	૨,૩૦૪
કુલ	૧૩,૮૨૪

જેઓ ક્ષપકશ્રેણિમાં નિદ્રાનો ઉદય નથી માનતા તેમના મતે ત્રીજા ભાગના ભાંગા થાય, એટલે કે ૪,૬૦૮ ભાંગા થાય.

અહીં એક જીવની અપેક્ષાએ ૫૧, ૫૨, ૫૩ કે ૫૪ પ્રકૃતિઓનો ઉદય છે. વિવિધ જીવોની અપેક્ષાએ ૭૦ પ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય. તે આ પ્રમાણે - જ્ઞાનાવરણ ૫, ચિદ્રાદિ ૩ વિના દર્શનાવરણ ૬, અંતરાય ૫, સંજવલન ૪, નોકષાય ૯, મનુષ્યાયુષ્ય, વેદનીય ૨, ઉચ્ચગોત્ર, નામકર્મની ૩૭.

નામકર્મની ૩૭ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - મનુષ્યજાતિ, પંચેન્દ્રિયજાતિ, ઔદારિક ૨, તૈજસ-કાર્મણ શરીર, પહેલું સંઘયણ, સંસ્થાન ૬, વર્ણાદિ ૪, ખગતિ ૨, અગુરુલઘુ, નિર્માણ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉચ્છ્વાસ, સ્થિર, અસ્થિર, શુભ, અશુભ, સુસ્વર, દુઃસ્વર, ત્રસ ૪, સુભગ, આદેય, યશ.

પ્રશ્ન - સાતમા ગુણસ્થાનકે વિવિધ જીવોની અપેક્ષાએ ૭૬ પ્રકૃતિઓનો ઉદય કર્મગ્રન્થમાં કહ્યો છે. તો પછી અહીં ૭૦ પ્રકૃતિઓનો ઉદય કેમ કહ્યો ?

જવાબ - સાતમા ગુણસ્થાનકે સામાન્યથી વિવિધ જીવોની અપેક્ષાએ ૭૬ પ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય છે. પણ અહીં ક્ષપકશ્રેણિને આશ્રયીને ઉદય કહ્યો છે. તેથી સમ્યક્ત્વ મોહનીય અને છેલ્લા પાંચ સંઘયણનો ઉદય નથી હોતો. તેથી ૭૦ પ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય છે.

અહીં આટલી પ્રકૃતિઓનો વિપાકોદય હોય છે. શેષ સત્તાગત પ્રકૃતિઓનો પ્રદેશોદય હોય છે.

ઉદીરણમાં બે વેદનીય અને મનુષ્યાયુષ્ય સિવાયની શેષ ઉદયવતી (વિપાકોદયવાળી) પ્રકૃતિઓની ઉદીરણ હોય છે.

(૧૬) સ્થિતિઉદય - ઉદયસમયપ્રાપ્ત સ્થિતિસ્થાનનો (નિષેકનો) ઉદય હોય છે. ઉદીરણ દ્વારા વિપાકોદયવતી પ્રકૃતિઓની ઉદયાવલિકા ઉપરની સ્થિતિમાંથી દલિકો ઉદયમાં આવે છે.

(૧૭) અનુભાગોદય - જે પ્રકૃતિઓ ઉદયમાં છે તેના અજઘન્ય - અનુત્કૃષ્ટ અનુભાગનો ઉદય હોય છે.

(૧૮) પ્રદેશોદય - જે પ્રકૃતિઓ ઉદયમાં છે તેના અજઘન્ય-અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશોનો ઉદય હોય છે, જઘન્ય પ્રદેશોદય કે ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશોદય હોતો નથી.

યથાપ્રવૃત્તકરણ દ્વારા ચારિત્રમોહનીયની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કરતા જીવને ત્યાં કર્મોના સ્થિતિઘાત, રસઘાત, ગુણશ્રેણિ કે ગુણસંક્રમ થતા નથી, પરંતુ તે જીવ પ્રતિસમય અનંતગુણવિશુદ્ધિમાં વધતો જાય છે. અંતર્મુહૂર્તે અંતર્મુહૂર્તે નવીન સ્થિતિબંધ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ ન્યૂન પ્રમાણ કરતો જાય છે, એટલે કે યથાપ્રવૃત્તકરણના પ્રથમસમયે જે સ્થિતિબંધ થાય છે તે અંતર્મુહૂર્ત સુધી ચાલે છે. ત્યારપછી નવો સ્થિતિબંધ શરૂ થાય છે. તે પૂર્વના સ્થિતિબંધ કરતા પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ જેટલો ન્યૂન હોય છે. વળી આ સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત સુધી ચાલે છે. ત્યારપછી વળી પાછો પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ ન્યૂન પ્રમાણવાળો નવો સ્થિતિબંધ શરૂ થાય છે. આમ યથાપ્રવૃત્તકરણમાં હજારો વાર સ્થિતિબંધનું હ્રસ્વીકરણ થાય છે^૧.

(૨) અપૂર્વકરણ

અપૂર્વકરણમાં પાંચ અપૂર્વ વસ્તુઓ થાય છે - (૧) સ્થિતિઘાત, (૨) રસઘાત, (૩) અપૂર્વસ્થિતિબંધ, (૪) ગુણશ્રેણિ, (૫) ગુણસંક્રમ.

૧. ક્ષપણાસાર ગ્રન્થમાં 'આ પ્રમાણે હજારો સ્થિતિબંધ હ્રસ્વીકરણ દ્વારા યથાપ્રવૃત્તકરણના પ્રથમસમયના સ્થિતિબંધ કરતા ચરમસમયે સ્થિતિબંધ સંખ્યાતગુણહીન થાય છે' એમ કહ્યું છે - 'આદિમકરણદ્વાદા પદમદ્વિવિંધદો દુ ચરિમદ્ધિ । સંખેજ્જગુણવિહીણો ઠિદિવંધો હોદિ ણિયમેણ ॥૩૧૬॥'

(૧) **સ્થિતિઘાત** - જઘન્યથી પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ અને ઉત્કૃષ્ટથી પણ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડનો અંતર્મુહૂર્તમાં ઘાત કરે છે. અહીં જઘન્ય સ્થિતિખંડ કરતા ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણો હોવા છતાં પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ જેટલો જ છે, સેંકડો સાગરોપમ પ્રમાણ નહીં. દર્શનમોહનીયની ઉપશમનામાં (પ્રથમઉપશમસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અધિકારમાં), દર્શનમોહનીયની ક્ષપણામાં (ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ અધિકારમાં) અને ચારિત્રમોહનીય ઉપશમનાના અધિકારમાં (ઉપશમશ્રેણિના અધિકારમાં) જઘન્ય સ્થિતિખંડ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ અને ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિખંડ સેંકડો સાગરોપમ પ્રમાણ હતો, જ્યારે અહીં જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ બન્ને પ્રકારના સ્થિતિખંડો પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે. ક્ષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં ચારિત્રમોહક્ષપણાના અર્થાધિકારમાં કહ્યું છે - ‘જહા દંસણમોહણીયસ્સ ઉવસામણાં ચ દંસણમોહણીયસ્સ યવણાં ચ કસાયાણમુવસામણાં ચ એદેસિં તિણહમાવાસયાણં જાણિ અપુવ્વકરણાણિ તેસુ અપુવ્વકરણેસુ પઢમદ્વિદિચંડયં જહણયં પલિદોવમસ્સ સંખેજ્જદિભાગો, ઉક્કસ્સયં સાગરોવમપુથત્તં, એથ પુણ કસાયાણં યવણાં જં અપુવ્વકરણં તમ્હિ અપુવ્વકરણે પઢમદ્વિદિચંડયં જહણયં પિ ઉક્કસ્સયં પિ પલિદોવમસ્સ સંખેજ્જદિભાગો ।’ ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૭૦.

સ્થિતિખંડ તારતમ્ય - સ્થિતિખંડનો આયામ સત્તામાં રહેલી સ્થિતિ અનુસારે હોય છે, એટલે કે અપૂર્વકરણમાં એક સાથે પ્રવેશ કરેલા બે જીવો હોય, તેમાં એકની સ્થિતિસત્તા ઓછી હોય અને બીજાની સ્થિતિસત્તા તેનાથી સંખ્યાતગુણ હોય, તો તેમાં ઓછી સ્થિતિસત્તાવાળા જીવના અપૂર્વકરણના પ્રથમ સ્થિતિખંડ કરતા સંખ્યાતગુણ સ્થિતિસત્તાવાળા જીવનો અપૂર્વકરણનો પ્રથમ સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ હોય છે. તેવી જ રીતે ઓછી સ્થિતિવાળા જીવના અપૂર્વકરણના બીજા સ્થિતિખંડ કરતા સંખ્યાતગુણ સ્થિતિસત્તાવાળા જીવનો અપૂર્વકરણનો બીજો સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ હોય છે. એમ યાવત્ અપૂર્વકરણનો ચરમ સ્થિતિખંડ પણ પહેલા જીવ કરતા બીજા જીવનો સંખ્યાતગુણ હોય છે.

(૨) **રસઘાત** - અપૂર્વકરણના પ્રથમ સમયથી જ સત્તામાં રહેલી અશુભપ્રકૃતિઓના રસનો ઘાત થાય છે. એક રસઘાતમાં અનંતા બહુભાગ પ્રમાણ રસનો નાશ થાય છે અને એક અનંતમો ભાગ બાકી રહે છે. આ પ્રમાણે અંતર્મુહૂર્તે અંતર્મુહૂર્તે સત્તાગત અશુભપ્રકૃતિઓનો રસઘાત થાય છે. પરંતુ અહીં સ્થિતિઘાતના અંતર્મુહૂર્ત કરતા રસઘાતનું અંતર્મુહૂર્ત સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે. તેથી જ અપૂર્વકરણના પ્રથમ સમયે સ્થિતિઘાતની સાથે જ રસઘાત શરુ થાય છે, પરંતુ એક સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય તેટલા કાળમાં હજારો રસઘાત પૂર્ણ થાય છે. નવો સ્થિતિઘાત શરુ થાય ત્યારે પાછો નવો રસઘાત શરુ થાય છે. બીજા સ્થિતિઘાતમાં પણ હજારો રસઘાત થાય છે. આમ અપૂર્વકરણમાં હજારો સ્થિતિઘાત થાય છે અને તેના કરતા હજારોગુણા રસઘાત થાય છે.

(૩) **અપૂર્વસ્થિતિબંધ** - અપૂર્વકરણના પ્રથમસમયે સ્થિતિઘાતની સાથે જ નવો સ્થિતિબંધ પણ શરુ થાય છે. તે અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ છે, એટલે કે શતસહસ્રકોટિપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પ્રમાણ છે, અને સત્તા કરતા સંખ્યાતગુણહીન છે. તે યથાપ્રવૃત્તકરણના ચરમસમયના સ્થિતિબંધ કરતા પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ ન્યૂન પ્રમાણવાળો છે. આ સ્થિતિબંધ સ્થિતિઘાતના કાળ સુધી ચાલે છે અને સ્થિતિઘાતની સાથે જ પૂર્ણ થાય છે. આમ અપૂર્વકરણના ચરમસમય સુધી સ્થિતિઘાત અને સ્થિતિબંધ સાથે જ શરુ થતા

હોવાથી અને સાથે જ પૂર્ણ થતા હોવાથી જેટલા સ્થિતિઘાત થાય છે તેટલા જ અપૂર્વ સ્થિતિબંધ પણ થાય છે. પૂર્વ પૂર્વ સ્થિતિબંધથી ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધ પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ ન્યૂનપ્રમાણવાળો હોય છે.

(૪) ગુણશ્રેણિ - અપૂર્વકરણના પ્રથમ સમયથી સાતે કર્મોની ગલિતાવશેષ ગુણશ્રેણિ થાય છે. ગુણશ્રેણિનો આયામ અંતર્મુહૂર્તપ્રમાણ છે. તે અપૂર્વકરણ અને અનિવૃત્તિકરણથી કંઈક અધિક કાળ^૧ જેટલો છે. ગુણશ્રેણિની રચના નવ્યશતક તથા કર્મપ્રકૃતિના અભિપ્રાયે ઉદયસમયથી અને કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિના અભિપ્રાયે ઉદયાવલિકા ઉપરના સમયથી થાય છે. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિનો પાઠ આ પ્રમાણે છે - 'ગુણસેઢી ઉદયાવલિયબાહિરે ણિક્કિલ્લતા અપુવ્વકરણદ્ધાદો અણિયટ્ટિકરણદ્ધાદો ચ વિસેસુત્તરકાલો ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૭૪. નવ્યશતકની ગાથા ૮૩ ની ટીકાનો પાઠ આ પ્રમાણે છે - 'ગુણેન ગુણકારેણ શ્રેણિર્ગુણશ્રેણિઃ । શ્રેણિશબ્દવાચ્યમાહ - 'દલરચણત્તિ' દલસ્યોપરિતનસ્થિતેરવતારિતપ્રદેશાયસ્ય રચના સંન્યાસો દલરચના । કથં પુનર્દલિકરચના ? કસ્માચ્ચારભ્ય કેન ચ ગુણકારેણ વિધીયતે જન્તુનેત્યાહ અનુસમયં સમયં સમયમનુલક્ષીકૃત્ય પ્રતિસમયમિત્યર્થઃ । ઉદયાદુદયક્ષણાદારભ્યાસઙ્ખ્યેયગુણનયા-ઽસઙ્ખ્યાતગુણકારેણ । ઇદમુક્તં ભવતિ - ઉપરિતનસ્થિતેરવતારિતં દલિકમુદયક્ષણે સ્તોકં જન્તુર્વિરચયતિ, દ્વિતીયક્ષણેઽસઙ્ખ્યાતગુણં, તૃતીયક્ષણેઽસઙ્ખ્યાતગુણમિત્યેવં પ્રતિસમયમસઙ્ખ્યાતગુણકારેણ દલરચના તાવન્નેયા યાવદ્ગુણશ્રેણિમસ્તકમિતિ ।' - પાના નં. ૮૦

નવ્યશતક અને કર્મપ્રકૃતિના અભિપ્રાયે ઉદયવતી પ્રકૃતિની ગુણશ્રેણિ ઉદયસમયથી રચે અને અનુદયવતી પ્રકૃતિની ગુણશ્રેણિ ઉદયાવલિકા ઉપરના સમયથી રચે. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિના અભિપ્રાયે ઉદયવતી અને અનુદયવતી બધી પ્રકૃતિઓની ગુણશ્રેણિ ઉદયાવલિકા ઉપરના સમયથી જ રચે.

ગુણશ્રેણિ માટે ઉપરની સ્થિતિઓમાંથી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણ દલિકને ખેંચે છે.

(૫) ગુણસંક્રમ - અપૂર્વકરણના પ્રથમ સમયથી અબધ્યમાન અશુભપ્રકૃતિઓનો બધ્યમાન સજાતીય પ્રકૃતિમાં અસંખ્યગુણાકારે સંક્રમ થાય છે. પ્રથમ સમયે સંક્રમતા દલિક કરતા બીજા સમયે અસંખ્યગુણ દલિક સંક્રમે, તેના કરતા ત્રીજા સમયે અસંખ્યગુણ દલિક સંક્રમે. આ પ્રમાણે સંક્રમતા દલિકનો ક્રમ સમજવો. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે કે - 'જે અપ્પસથકમ્મંસા ણ બજ્ઞંતિ તેસિં કમ્માણં ગુણસંકમો જાદો ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૭૫.

૧. કષણાસાર ગ્રન્થમાં કહ્યું છે - 'ગુણશ્રેણિઆયામ અપૂર્વકરણ, અનિવૃત્તિકરણ, સૂક્ષ્મસંપરાય અને ક્ષીણકષાયગુણસ્થાનકથી કંઈક અધિક કાળ જેટલો છે.' તે પાઠ આ પ્રમાણે છે - 'ગુણસેઢીદીહત્તં અપુવ્વચઙ્કાદુ સાહિયં હોદિ । ગલિદવસેસે ઉદયાવલિવાહિરદો દુ ણિક્કેવો ॥૩૯૮॥ હિંદી વિવેચન - 'ઇહાં ગુણશ્રેણિઆયામકા પ્રમાણ અપૂર્વકરણ, અનિવૃત્તિકરણ, સૂક્ષ્મસંપરાય, ક્ષીણકષાય ઇન ચ્યારિ ગુણસ્થાનનિકા મિલાયા હૂવા કાલતૈ સાધિક હૈ । સો અધિકકા પ્રમાણ ક્ષીણકષાયકાલકે સંખ્યાતવે ભાગમાત્ર હૈ ।' - અહીં પદાર્થભેદ નથી લાગતો, પરંતુ વિવક્ષાભેદ માત્ર લાગે છે, કેમકે સામાન્યથી અપૂર્વકરણ અને અનિવૃત્તિકરણથી અધિકકાળ હોવા છતાં વિશેષથી અપૂર્વકરણ, અનિવૃત્તિકરણ, સૂક્ષ્મસંપરાય અને ક્ષીણકષાયના કાળથી અધિક જેટલો હોઈ શકે છે. જેમ ઉપશમશ્રેણિમાં ગુણશ્રેણિ આયામ અપૂર્વકરણ, અનિવૃત્તિકરણ અને સૂક્ષ્મસંપરાયથી અધિક કાળ હોવા છતાં અપૂર્વકરણ અને અનિવૃત્તિકરણથી અધિક કાળ જેટલો કહ્યો છે, તેમ અહીં પણ સંભવી શકે છે.

કર્મપ્રકૃતિના મતે અહીં ઉદ્ધલના યુક્ત ગુણસંક્રમ થાય છે.

અપૂર્વકરણના પ્રથમસમયે અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમ એટલે કે લક્ષપૃથક્ત્વકોડ સાગરોપમનો સ્થિતિબંધ અને સ્થિતિસત્તા હોય છે, પરન્તુ બંધ કરતા સત્તા સંખ્યાતગુણ હોય છે^૧.

ઉપર કહેલ પાંચે ક્રિયાઓ દ્વારા હજારો સ્થિતિબંધ અને સ્થિતિખંડ પસાર થતા અપૂર્વકરણ પૂર્ણ થાય છે.

બંધવિચ્છેદ - અપૂર્વકરણના પહેલા સંખ્યાતમા ભાગના અંતે નિદ્રા ૨ નો બંધવિચ્છેદ થાય છે. ત્યારપછી તેનો ગુણસંક્રમ શરુ થાય છે. હજારો સ્થિતિબંધ વીત્યા પછી અપૂર્વકરણના છઠ્ઠા સંખ્યાતમા ભાગના અંતે દેવગતિ વગેરે ૩૦ પ્રકૃતિઓનો બંધવિચ્છેદ થાય છે. તે ૩૦ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - દેવ ૨, પંચેન્દ્રિયજાતિ, વૈક્રિય ૨, આહારક ૨, તૈજસ-કાર્મણશરીર, વર્ણાદિ ૪, સમયતુરગ્ન સંસ્થાન, શુભ વિહાયોગતિ, ત્રસ ૯, આતપ-ઉદ્યોત વિના પ્રત્યેકની ૬. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થયા પછી અપૂર્વકરણના અંતે હાસ્ય, રતિ, ભય, જુગુપ્સાનો બંધવિચ્છેદ થાય છે અને હાસ્ય ૬ નો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે.

(૩) અનિવૃત્તિકરણ

અપૂર્વકરણ પૂર્ણ થતા જીવ અનિવૃત્તિકરણમાં પ્રવેશ કરે છે. અનિવૃત્તિકરણના પ્રથમસમયે નવો સ્થિતિબંધ, નવો સ્થિતિઘાત અને નવો રસઘાત શરુ થાય છે. પહેલાની જેમ ગલિતાવશેષ ગુણશ્રેણિ ચાલુ છે. તેનો શેષસમયોમાં નિક્ષેપ થાય છે.

અનિવૃત્તિકરણનો પહેલો સ્થિતિખંડ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ હોય છે. તેમાં પણ જઘન્ય સ્થિતિખંડ કરતા ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ નહીં પણ સંખ્યાતમા ભાગ અધિક પ્રમાણવાળો છે. કથાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે કે - 'પદમદ્વિદિખંડયં વિસમં જહણયાદો ડક્કસયં સંખેજ્જભાગુત્તરં ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૮૦.

અનિવૃત્તિકરણનો પ્રથમ સ્થિતિખંડ પૂર્ણ થતા જ અનિવૃત્તિકરણમાં એક સાથે પ્રવેશ કરેલ સર્વજીવોની સ્થિતિસત્તા સમાન થઈ જાય છે. એટલે એક સાથે પ્રવેશ કરેલ જીવોના બીજા વગેરે સ્થિતિખંડો સમાન હોય છે. કથાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'પદમે ઠિદિખંડયં હદે સવ્વસ્સ તુલ્લકાલે અણિયટ્ઠિપવિટ્ઠસ્સ ટ્ઠિદિસંતકમ્મં તુલ્લં । ઠિદિખંડયં પિ સવ્વસ્સ અણિયટ્ઠિપવિટ્ઠસ્સ વિદિયટ્ઠિદિખંડયાદો વિદિયટ્ઠિદિખંડયં તુલ્લં । તદોપ્પહુટ્ઠિ તદિયાદો તદિયં તુલ્લં ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૮૧.

અનિવૃત્તિકરણના પ્રથમસમયથી સત્તાગત આઠે પ્રકૃતિના સર્વ કર્મદલિકોના અપ્રશસ્તોપશમના (દેશોપશમના), નિધત્તિ અને નિકાયનાનો વિચ્છેદ થાય છે, એટલે એ સર્વકર્મદલિકો યથાસંભવ ઉદય, સંક્રમણ, ઉદ્વર્તના, અપવર્તનાને યોગ્ય થાય છે.

૧. 'અપૂર્વકરણના પ્રથમસમયના સ્થિતિબંધ, સ્થિતિસત્તા અને સ્થિતિખંડ કરતા ચરમસમયના સ્થિતિબંધાદિ સંખ્યાતગુણહીન છે' એમ ક્ષપણાસારમાં કહ્યું છે. - 'આગવજ્જાણં ઠિદિધાદો પદમાદુ ચરમઠિદિસંતો । ઠિદિબંધો ય અપુલ્લે હોદિ હુ સંખેજ્જગુણહીણો ॥૪૦૬॥'

અનિવૃત્તિકરણના પ્રથમ સમયે સ્થિતિબંધ સહસ્રપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પ્રમાણ એટલે કે અંતર્લક્ષ સાગરોપમ જેટલો થાય છે, તથા સ્થિતિસત્તા લક્ષપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પ્રમાણ અર્થાત્ અંતઃકોડ સાગરોપમ પ્રમાણ છે.

સ્થિતિઘાત દ્વારા સત્તામાંથી સ્થિતિ ન્યૂન થતી જાય છે અને સ્થિતિબંધ દ્વારા બધ્યમાન સ્થિતિ ન્યૂન થતી જાય છે.

સ્થિતિબંધ વક્તવ્યતા - આ પ્રમાણે અનિવૃત્તિકરણના પ્રથમસમયથી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થયા પછી (અનિવૃત્તિકરણનો સંખ્યાત્મો ભાગ બાકી હોય ત્યારે) અસંખી પંચેન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય ત્યારે ચૌરિન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થાય છે. ત્યાર પછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય ત્યારે તેઠન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય ત્યારે બેઠન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય ત્યારે એકેન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થાય છે.

એકેન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિબંધ થયા પછી હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય ત્યારે નામ-ગોત્રનો ૧ પલ્યોપમ, જ્ઞાનાવરણ-દર્શનાવરણ-અંતરાય-વેદનીયનો ૧ ૧/૨ પલ્યોપમ અને મોહનીયનો ૨ પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	૧ પલ્યોપમ
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય, વેદનીય	વિશેષાધિક (પરસ્પર તુલ્ય)	૧ ૧/૨ પલ્યોપમ
૩	મોહનીય	વિશેષાધિક	૨ પલ્યોપમ

આની પૂર્વેના બધા સ્થિતિબંધોમાં પણ અલ્પબહુત્વનો આ જ ક્રમ હોય છે.

આ વખતે એટલે કે નામ-ગોત્રનો એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય તે વખતે સ્થિતિસત્તા લક્ષપૃથક્ત્વસાગરોપમ પ્રમાણ હોય છે. પ્રથમસમયે જે લક્ષપૃથક્ત્વસાગરોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા કહી છે તેના કરતા અહીં સંખ્યાત્મગુણહીન સ્થિતિસત્તા હોય છે.

નામ-ગોત્રનો એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થયા પછી અન્ય સ્થિતિબંધ સંખ્યાત્મગુણહીન પ્રમાણવાળો એટલે કે પલ્યોપમના સંખ્યાત્મ ભાગ પ્રમાણ થાય છે. જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ તથા મોહનીયનો સ્થિતિબંધ પૂર્વેના સ્થિતિબંધ કરતા પલ્યોપમના સંખ્યાત્મ ભાગ પ્રમાણ ન્યૂન થાય છે. તેથી અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય, વેદનીય	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	દેશોન ૧ ૧/૨ પલ્યોપમ
૩	મોહનીય	વિશેષાધિક	દેશોન ૨ પલ્યોપમ

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ નો એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. તે વખતે મોહનીયનો ત્રીજો ભાગ અધિક એક પલ્યોપમ જેટલો સ્થિતિબંધ થાય છે. હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ નો સ્થિતિબંધ પણ પૂર્વ પૂર્વના સ્થિતિબંધ કરતા સંખ્યાતગુણહીન પ્રમાણ થાય છે. એટલે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ નો ૧ પલ્યોપમનો સ્થિતિબંધ થાય ત્યારપછીના સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ અને અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	૧ ૧/૩ પલ્યોપમ—પલ્યોપમ/સંખ્યાત

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થયા પછી મોહનીયનો પણ એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. તે વખતે શેષ કર્મોનો સ્થિતિબંધ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. હવેથી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ પણ પૂર્વપૂર્વના સ્થિતિબંધ કરતા સંખ્યાતગુણહીન પ્રમાણ થાય છે. મોહનીયના પલ્યોપમના સ્થિતિબંધ પછી સાતે કર્મનો સ્થિતિબંધ તથા અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	પલ્યોપમ/સંખ્યાત

અહીંથી બધા કર્મોનો સ્થિતિબંધ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે.

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યાર પછી નામ-ગોત્રનો પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા^૧ ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. તે વખતે શેષ કર્મોનો સ્થિતિબંધ પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	પલ્લોપમ/સંખ્યાત

હવેથી નામ-ગોત્રનો ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધ અસંખ્યાતગુણાદીન થાય છે. શેષ કર્મોનો ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધ સંખ્યાતગુણાદીન જ થાય છે. આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪નો પણ પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. તે વખતે મોહનીયનો પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૩	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્લોપમ/સંખ્યાત

હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ નો ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધ અસંખ્યગુણાદીન થાય છે, મોહનીયનો ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધ સંખ્યાતગુણાદીન જ થાય છે. આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી મોહનીયનો પણ પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. એટલે અહીંથી બધા કર્મોનો સ્થિતિબંધ પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

૧. 'બહુરિ એસૈં અનુક્રમ કરિ સંખ્યાત હજાર સ્થિતિબન્ધ ભણ નામગોત્રકા દૂરાપકૃષ્ટિ નામા પલ્લકા સંખ્યાતવા ભાગમાત્ર સ્થિતિબંધ હો હૈ । બહુરિ તાકે અનંતરિ પલ્લકા અસંખ્યાતબહુભાગમાત્ર એક સ્થિતિબન્ધાપસરણ હોને તૈં નામ-ગોત્રકા પલ્લકા અસંખ્યાતવા ભાગમાત્ર સ્થિતિબંધ હો હૈ । તહાં અન્યકર્મનિકા પલ્લકે સંખ્યાતવૈં ભાગમાત્ર હી સ્થિતિબન્ધ હૈ જાતૈં ઇનકૈં દૂરાપકૃષ્ટિકા ઝલ્લંઘન હોને તૈં (તક) સ્થિતિબંધાપસરણ પલ્લકે સંખ્યાત બહુભાગમાત્ર હી હૈ ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૪૨૦ની હિંદી ટીકા

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૩	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત

અહીં સત્તાગત બધા કર્મોની સ્થિતિ સાગરોપમસહસ્રપૃથક્ત્વ પ્રમાણ છે, એટલે કે અંતર્લક્ષ સાગરોપમ પ્રમાણ છે.

ઉપર કહેલા ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ એક સાથે જ જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ના સ્થિતિબંધની નીચે જાય છે, એટલે કે અત્યાર સુધી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ના સ્થિતિબંધથી અસંખ્યગુણ હતો, હવે આ સ્થિતિબંધથી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ જ્ઞાનાવરણાદિ ચારના સ્થિતિબંધથી અસંખ્યગુણહીન થઈ જાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૨	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધની પણ નીચે જાય છે, એટલે કે અત્યાર સુધી મોહનીયનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધથી અસંખ્યગુણ થતો હતો, હવેથી (આ સ્થિતિબંધથી) મોહનીયનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધથી અસંખ્યગુણહીન થાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૨	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થયા પછી વેદનીયના સ્થિતિબંધ કરતા જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણનો સ્થિતિબંધ નીચે જાય છે, એટલે કે અત્યાર સુધી જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય અને વેદનીયનો સ્થિતિબંધ સમાન થતો હતો, હવે આ સ્થિતિબંધથી વેદનીયના સ્થિતિબંધ કરતા જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ધાતિકર્મોનો સ્થિતિબંધ

અસંખ્યગુણહીન અને પરસ્પર તુલ્ય થાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૨	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૪	વેદનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિબંધ પસાર થાય છે. ત્યારપછી જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાયનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધથી પણ નીચે જાય છે. એ વખતે વેદનીયનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધથી વિશેષાધિક થાય છે. અત્યાર સુધી નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધ કરતા જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ અસંખ્યગુણ થતો હતો, હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ નામ-ગોત્રના સ્થિતિબંધથી અસંખ્યગુણહીન થાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૩	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	પલ્પોપમ/અસંખ્યાત

હવેથી સ્થિતિબંધનો ક્રમ આ પ્રમાણે જ રહેશે.

સ્થિતિસત્તા વક્તવ્યતા - સ્થિતિબંધનો ઉપર કહ્યા મુજબનો છેલ્લો ક્રમ થયા પછી હજારો 'સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી સત્તાગત સાતે કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંજીના સ્થિતિબંધ તુલ્ય થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી ચૌરિન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિસત્તા થાય છે. ત્યાર પછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી તેઈન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિસત્તા થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી

૧. સ્થિતિબંધ અને સ્થિતિઘાતનો કાળ સમાન છે. એટલે 'હજારો સ્થિતિબંધ વીત્યા પછી' કે 'હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી' કહેવું બંને તુલ્ય છે, પરંતુ અહીં હવેથી સ્થિતિઘાત શબ્દ બધે વાપરવાનું કારણ એ છે કે હવે સ્થિતિસત્તાની વક્તવ્યતા ચાલે છે અને સત્તામાં સ્થિતિ સ્થિતિઘાત દ્વારા ઓછી થતી જાય છે.

બેઈન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિસત્તા થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી એકેન્દ્રિયના સ્થિતિબંધ તુલ્ય સ્થિતિસત્તા થાય છે.

ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થયા પછી નામ-ગોત્રની એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થાય છે. તે વખતે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની ૧ ૧/૨ પલ્યોપમ પ્રમાણ અને મોહનીયની ૨ પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થાય છે. અહીં સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	૧ પલ્યોપમ
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	વિશેષાધિક (પરસ્પર તુલ્ય)	૧ ૧/૨ પલ્યોપમ
૩	મોહનીય	વિશેષાધિક	૨ પલ્યોપમ

હવેથી પ્રત્યેક સ્થિતિઘાત દ્વારા નામ-ગોત્રની સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિનો નાશ થાય છે અને શેષ કર્મોમાં સત્તાગત સ્થિતિના પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિનો ઘાત થાય છે, કેમકે જ્યારથી જે કર્મની એક પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થાય છે ત્યારથી તેના સ્થિતિખંડનું પ્રમાણ સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ હોય છે. એટલે નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા ૧ પલ્યોપમ પ્રમાણ થયા પછીનો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય એટલે નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય. અહીં સત્તાગત સ્થિતિનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે-

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	૧ ૧/૨ પલ્યોપમ - પલ્યોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	વિશેષાધિક	૨ પલ્યોપમ - પલ્યોપમ/સંખ્યાત

આ ક્રમે એટલે કે નામ-ગોત્રના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ અને શેષ કર્મોમાં પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની સ્થિતિસત્તા પણ એક પલ્યોપમ પ્રમાણ થાય છે. તે વખતે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા ત્રીજો ભાગ અધિક એક પલ્યોપમ જેટલી હોય છે. હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ નો પણ સ્થિતિખંડ (પ્રત્યેક સ્થિતિઘાત દ્વારા ઘાત્યમાન સ્થિતિ) સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ થાય છે. એટલે પલ્યોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થયા પછીનો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ ની સ્થિતિસત્તા પણ પલ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ રહે છે. તે વખતે સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	૧ ૧/૩ પલ્લોપમ – પલ્લોપમ/સંખ્યાત

ત્યાર પછી આ ક્રમે એટલે કે નામ-ગોત્ર અને જ્ઞાનાવરણાદિ ૪માં સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણવાળા અને મોહનીયમાં સત્તાગત સ્થિતિના પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણવાળા હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા પણ એક પલ્લોપમ પ્રમાણ થાય છે. હવેથી મોહનીયનો સ્થિતિખંડ પણ સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ થાય છે. એટલે મોહનીયની પલ્લોપમ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થયા પછીનો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય ત્યારે મોહનીયની પણ સ્થિતિસત્તા પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. અહીં બધા કર્મોની સ્થિતિસત્તા પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થઈ. અહીં સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	સંખ્યાતગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	પલ્લોપમ/સંખ્યાત

હવેથી બધા કર્મોના સ્થિતિખંડ સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણના હોય છે, એટલે કે પ્રત્યેક સ્થિતિઘાત દ્વારા સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિનો નાશ થાય છે અને સંખ્યાતમો ભાગ બાકી રહે છે.

સાતે કર્મોની પલ્લોપમના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થયા પછી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/સંખ્યાત
૩	મોહનીય	સંખ્યાતગુણ	પલ્લોપમ/સંખ્યાત

હવેથી નામ-ગોત્રમાં સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુ ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડોનો ઘાત થાય છે, એટલે કે પ્રત્યેક સ્થિતિઘાત વખતે સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગોનો નાશ કરે છે અને એક અસંખ્યાતમો ભાગ બાકી રાખે છે. તે વખતે શેષ કર્મોના સ્થિતિખંડો સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણના હોય છે.

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની પણ પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિસત્તા થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૩	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્યોપમ/સંખ્યાત

હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ માં પણ સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડોનો ઘાત થાય છે. મોહનીયમાં પહેલાની જેમ સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડોનો જ ઘાત થાય છે.

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૩	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત

હવેથી મોહનીયમાં પણ શેષ કર્મોની જેમ સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડોનો ઘાત થાય છે. એટલે હવેથી બધા કર્મોમાં સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડોનો ઘાત થાય છે.

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય છે. ત્યાર પછી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા એકસાથે જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ ની સ્થિતિસત્તાથી નીચે જાય છે, એટલે કે અત્યાર સુધી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ ની સ્થિતિસત્તા કરતા મોહનીયની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યગુણ હતી, હવેથી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ ની સ્થિતિસત્તાથી

અસંખ્યગુણહીન થાય છે. મોહનીયની સ્થિતિસત્તા જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની સ્થિતિસત્તાથી અસંખ્યગુણ હતી તે એક જ સ્થિતિઘાત દ્વારા અસંખ્યગુણહીન થાય છે. એટલે કે ઉપર ‘હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની સ્થિતિસત્તાથી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યગુણહીન થાય છે’ - એમ જે કહ્યું છે તેમાં તે હજારોમાંના છેલ્લા સ્થિતિઘાત દરમિયાન જ એ થાય છે એમ સમજવું. એટલે કે તે હજારોમાંનો છેલ્લો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય તે પૂર્વે (છેલ્લા સ્થિતિઘાતના દ્વિચરમ સમય સુધી) તો જ્ઞાનાવરણાદિ ૪ની સ્થિતિસત્તાથી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યગુણ હતી, પરંતુ છેલ્લો સ્થિતિઘાત જ મોટા આયામવાળો હોવાથી એ સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થતા જ સ્થિતિસત્તા અસંખ્યગુણહીન થઈ જાય છે. આવી રીતે આગળ પણ સ્થિતિસત્તાના ક્રમમાં જ્યાં ફેરફાર થાય છે ત્યાં આ રીતે એક જ સ્થિતિઘાત દ્વારા તે થાય છે, એમ સમજી લેવું. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	નામ, ગોત્ર	અલ્પ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૨	મોહનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત

વળી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તાથી પણ નીચે જાય છે, એટલે કે નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તાથી પણ અસંખ્યગુણહીન થાય છે. કષાયપ્રાભુતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - ‘एकसराहेण मोहणीयस्स द्विदिसंतकम्मं थोवं ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૧૯૯. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૨	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણાદિ ૪	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્લોપમ/અસંખ્યાત

વળી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા વેદનીયની સ્થિતિસત્તાથી નીચે આવે છે, એટલે કે અહીં સુધી ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા વેદનીયની સ્થિતિસત્તાની તુલ્ય હતી, હવેથી ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા વેદનીયની સ્થિતિસત્તા કરતા અસંખ્યગુણહીન થાય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૨	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૩	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૪	વેદનીય	અસંખ્યગુણ	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત

વળી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા કરતા પણ નીચે જાય છે, એટલે કે અત્યાર સુધી જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા કરતા અસંખ્યગુણ હતી, હવે ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા કરતા અસંખ્યગુણહીન થાય છે. તે વખતે વેદનીયની સ્થિતિસત્તા નામ-ગોત્રની સ્થિતિસત્તા કરતા વિશેષાધિક હોય છે. અહીં અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૩	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ (પરસ્પર તુલ્ય)	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	પલ્યોપમ/અસંખ્યાત

આ પ્રમાણે સ્થિતિસત્તાનો પણ ક્રમ પલટાઈ ગયો. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે સ્થિતિસત્તાનો છેલ્લો ક્રમ થયા પછી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે અસંખ્યાતસમયપ્રબલ્લની ઉદીરણા શરૂ થાય છે. અસંખ્યાતસમયપ્રબલ્લની ઉદીરણાનું સ્વરૂપ ‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧’માં ગાથા ૪૦ના વિવેચનમાં પાના નં. ૧૬૦ ઉપર અમે વિસ્તારથી બતાવ્યું છે. તે ત્યાંથી જાણી લેવું.

કષાય ૮ તથા યિણદ્વિ ૩ વગેરે ૧૬ પ્રકૃતિની ક્ષપણા -

અસંખ્યાતસમયપ્રબલ્લની ઉદીરણા શરૂ થયા પછી હજારો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય ત્યારે આઠ કષાયો (અપ્રત્યાખ્યાનાવરણ ૪, પ્રત્યાખ્યાનાવરણ ૪) ને બધ્યમાન પરપ્રકૃતિમાં સંક્રમાવીને તેની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કરે છે. હજારો સ્થિતિઘાત દ્વારા પરપ્રકૃતિમાં સંક્રમાવી તેનો નાશ કરે છે.

પ્રશ્ન - અપૂર્વકરણથી અત્યાર સુધી ગુણસંક્રમ અને સ્થિતિઘાત દ્વારા આઠ કષાયની ક્ષપણા તો થાય છે, તો પછી અહીં ક્ષપણાનો પ્રારંભ કેમ કહ્યો ?

જવાબ - અત્યાર સુધી મોહનીયની બધી પ્રકૃતિઓની ગુણસંક્રમ અને સ્થિતિઘાત દ્વારા ક્ષપણા સમાન રીતે ચાલતી હતી, જ્યારે અહીંથી બીજા કર્મોની અપેક્ષાએ આઠ કષાયોની ક્ષપણાની પ્રબળ પ્રવૃત્તિ થાય છે, જેથી થોડા હજાર સ્થિતિઘાત દ્વારા તેનો સર્વથા નાશ થઈ શકે. માટે અહીં કષાય ૮ ની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કહ્યો.

ચરમ સ્થિતિઘાત વખતે એક આવલિકા ઉપરની સર્વ સ્થિતિનો નાશ કરે છે. શેષ એક આવલિકા સ્તિબુકસંક્રમ દ્વારા વેદમાન કષાયોમાં સંક્રમીને ભોગવાઈ જાય છે.

ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત દ્વારા થિણદ્વિ ૩, નરક ૨, તિર્યચ ૨, જાતિ ૪, સ્થાવર, આતપ, ઉદ્યોત, સૂક્ષ્મ, સાધારણ - આ ૧૬ પ્રકૃતિઓને પરપ્રકૃતિમાં સંક્રમાવી તેનો નાશ કરે છે. ચરમ સ્થિતિઘાત વખતે એક આવલિકા ઉપરની સર્વસ્થિતિનો નાશ કરે છે. શેષ એક આવલિકા સ્તિબુકસંક્રમ દ્વારા વેદમાન પ્રકૃતિઓમાં સંક્રમીને ભોગવાઈ જાય છે.

કષાયપ્રાભુતયૂર્ણિમાં આ ૨૪ પ્રકૃતિઓની ક્ષપણાનો અધિકાર આ રીતે બતાવ્યો છે - ‘તદો અસંખેજ્જાણં સમયપબદ્ધાણમુદીરણા । તદો સંખેજ્જેસુ ઠિદિખંડયસહસેસુ ગદેસુ અદ્વુણં કસાયાણં સંકામગો । તદો અદ્વુકસાયા દ્વિદિખંડયપુધત્તેણ સંકામિજ્જંતિ । અદ્વુણં કસાયાણમપચ્છિમદ્વિદિખંડે ઉક્કિણ્ણે તેસિ સંતકમ્મમાવલિયપવિટ્ઠં સેસં । તદો દ્વિદિખંડયપુધત્તેણ ણિદ્વાણિદ્વા - પયલાપયલા-થિણગિદ્ધીણં ણિરયગદિ-તિરિક્કલગદિપાઓગ્ગણામાણં સંતકમ્મસ્સ સંકામગો । તદો દ્વિદિખંડયપુધત્તેણ અપચ્છિમે દ્વિદિખંડે ઉક્કિણ્ણે એદેસિ સોલસણં કમ્માણં દ્વિદિસંતકમ્મમાવલિયબ્ધંતરં સેસં ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૨.

કર્મપ્રકૃતિટીકામાં મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજે આ ૨૪ પ્રકૃતિની ક્ષપણા આ રીતે બતાવી છે - ‘અનિવૃત્તિકરણનો સંખ્યાતમો ભાગ બાકી હોય ત્યારે થિણદ્વિ ૩ વગેરે ૧૬ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય થાય છે. ત્યારપછી આઠ કષાયનો ક્ષય થાય છે. જો કે આઠ કષાયની ક્ષપણાનો પ્રારંભ પહેલા થાય છે, પરંતુ વચ્ચે ૧૬ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય થાય છે અને ત્યાર પછી આઠ કષાયનો ક્ષય થાય છે. આ સૂત્રનો મત છે. અન્ય આચાર્યોના મતે ૧૬ પ્રકૃતિઓની ક્ષપણાનો પ્રારંભ પૂર્વે થાય છે, વચ્ચે આઠ કષાયોનો ક્ષય કરે છે અને પછી સોળ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય થાય છે.’

ઉપાધ્યાયજી મહારાજે કર્મપ્રકૃતિ ટીકામાં ક્ષપકશ્રેણિ અધિકારમાં આ બન્ને મતોનો સંગ્રહ આ પ્રમાણે કર્યો છે - ‘તત્રાપૂર્વકરણે સ્થિતિઘાતાદિર્મધ્યમકષાયાષ્ટકં તથા ક્ષપયતિ યથાઽનિવૃત્તિકરણાદ્વાપ્રથમસમયે તત્પલ્યોપમાસડ્ઞ્ચેયભાગમાત્રસ્થિતિકં ભવતિ । અનિવૃત્તિકરણાદ્વાયાશ્ચ સડ્ઞ્ચેયેષુ ભાગેષુ ગતેષુ સત્સુ સ્ત્યાનર્દિધત્રિક-નરકદ્વિક-તિર્યગ્દ્વિકાદ્યજાતિચતુષ્ટય-સ્થાવરાતપોદ્યોતસૂક્ષ્મસાધારણાનાં ષોડશપ્રકૃતી-નામુદ્વલનાસડ્ઞ્ક્રમેણોદ્વલ્યમાનાનાં પલ્યોપમાસડ્ઞ્ચેયભાગમાત્રા સ્થિતિર્ભવતિ । તતો બદ્ધમાનાસુ પ્રકૃતિષુ તાનિ ષોડશાપિ કર્માણિ ગુણસડ્ઞ્ક્રમેણ પ્રતિસમયં પ્રક્ષિપ્યમાણાનિ નિઃશેષતોઽપિ ક્ષીણાનિ ભવન્તિ, ઇહ

મધ્યમકષાયાષ્ટકં પ્રાગેવ ક્ષપયિતુમારબ્ધં, પરં તન્નાદ્યાપિ ક્ષીણં, કેવલમપાન્તરાલ એવ પૂર્વોક્તં પ્રકૃતિષોડશકં ક્ષપિતં, તતઃ પશ્ચાત્તદપિ કષાયાષ્ટકં મુહૂર્તમાત્રેણ ક્ષપયતિ । એષ સૂત્રાદેશઃ । અન્યે ત્વાહુઃ-ષોડશકર્માણ્યેવ પૂર્વ ક્ષપયિતુમારભતે, કેવલમપાન્તરાલેઽષ્ટૌ કષાયાન્ ક્ષપયતિ, પશ્ચાત્ ષોડશકર્માણીતિ । - કર્મપ્રકૃતિના સત્તાપ્રકરણની ગાથા પપની ઉપા. શ્રી યશોવિજયજી કૃત ટીકા.

અહીં અનિવૃત્તિકરણના પહેલા સમયે આઠ કષાયની સ્થિતિ પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ કહી છે. પૂર્વે કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણિના આધારે આપણે જોઈ ગયા છીએ કે અનિવૃત્તિકરણના પહેલા સમયે તો બધા કર્મોની સ્થિતિસત્તા અંતઃકોડ સાગરોપમ પ્રમાણ છે. ત્યાર પછી ઘટતા ઘટતા અનિવૃત્તિકરણના સંખ્યાતા બહુભાગ ગયા પછી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી થાય છે.

ત્યારપછી એટલે કે યિણદ્વિ ૩ વગેરે ૧૬ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કર્યા પછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા બાદ મનઃપર્યવજ્ઞાનાવરણ અને દાનાંતરાયના દેશઘાતિ રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે. ત્યાર પછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી અવધિજ્ઞાનાવરણ, અવધિદર્શનાવરણ અને લાભાંતરાયના દેશઘાતી રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે. ત્યાર પછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી શ્રુતજ્ઞાનાવરણ, અચક્ષુદર્શનાવરણ અને ભોગાંતરાયના દેશઘાતી રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે. ત્યાર પછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી ચક્ષુદર્શનાવરણના દેશઘાતી રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી મતિજ્ઞાનાવરણ અને ઉપભોગાંતરાયના દેશઘાતી રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત વીત્યા પછી વીર્યાન્તરાયના દેશઘાતી રસબંધનો પ્રારંભ કરે છે.

ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થયા પછી નવા સ્થિતિઘાત અને સ્થિતિબંધની સાથે જ સંજવલન ૪ અને નોકષાય ૯ - આ ૧૩ પ્રકૃતિઓનું અંતરકરણ કરવાનો પ્રારંભ કરે છે. એક જ સ્થિતિઘાત અને સ્થિતિબંધના કાળ દરમિયાન અંતરકરણક્રિયા પૂર્ણ કરે છે. એટલે સ્થિતિઘાત, સ્થિતિબંધ અને અંતરકરણક્રિયા ત્રણે એક સાથે જ શરુ કરે છે અને એક સાથે જ પૂર્ણ કરે છે.

અંતરકરણક્રિયા કરતા સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદ - આ બે ઉદયવતી^૧ પ્રકૃતિઓની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ રાખે છે અને શેષ ૧૧ અનુદયવતી પ્રકૃતિઓની પ્રથમસ્થિતિ એક આવલિકા જેટલી રાખે છે.

અંતરકરણદલપ્રકોપવિધિ -

૧) જે પ્રકૃતિનો બંધ અને ઉદય હોય, તેનું અંતરકરણનું દલિક પોતાની પ્રથમસ્થિતિમાં અને બધ્યમાન-ઉદયવતી પરપ્રકૃતિની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તથા અબાધાકાળને ઓળંગીને પોતાની બીજી સ્થિતિમાં અને બધ્યમાન પરપ્રકૃતિની બીજીસ્થિતિમાં નાંખે છે. દા. ત. સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદના ઉદયે ક્ષપકચ્ચેશિ માંડનાર જીવ પુરુષવેદનું અંતરકરણનું દલિક પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિમાં અને બધ્યમાન-ઉદયવતી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તથા અબાધાને ઓળંગીને પુરુષવેદની બીજી સ્થિતિમાં અને બધ્યમાન સંજવલન ક્રોધ વગેરેની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે છે.

૧. સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદના ઉદયે ક્ષપકચ્ચેશિ માંડનારને આશ્રયીને આ વાત કરી છે.

૨) જે પ્રકૃતિનો બંધ હોય અને ઉદય ન હોય, તેનું અંતરકરણનું દલિક બધ્યમાન-ઉદયવતી પરપ્રકૃતિની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, (તેનો પોતાનો અનુદય હોવાથી પ્રથમસ્થિતિ ન હોવાથી પોતાની પ્રથમસ્થિતિમાં ન નાંખે) તથા અબાધાને ઓળંગીને પોતાની બીજી સ્થિતિમાં અને બધ્યમાન પરપ્રકૃતિની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે. દા.ત. સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણિ માંડનાર જીવ સંજવલન માનનું અંતરકરણનું દલિક સંજવલન ક્રોધ-પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તથા અબાધાને ઓળંગીને પોતાની બીજી સ્થિતિમાં અને બધ્યમાન પુરુષવેદ-સંજવલન ક્રોધ વગેરેની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે.

૩) જે પ્રકૃતિનો ઉદય હોય અને બંધ ન હોય, તેનું અંતરકરણનું દલિક પોતાની પ્રથમસ્થિતિમાં અને બધ્યમાન-ઉદયવતી પરપ્રકૃતિની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તથા અબાધાને ઓળંગીને બધ્યમાન પરપ્રકૃતિની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે. (તેનો પોતાનો અબંધ હોવાથી ઉદ્વર્તના ન થાય.) દા.ત. સ્ત્રીવેદ અને સંજવલન ક્રોધના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણિ માંડનાર જીવ સ્ત્રીવેદનું અંતરકરણનું દલિક પોતાની પ્રથમસ્થિતિમાં અને સંજવલનક્રોધની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તથા અબાધાને ઓળંગીને બધ્યમાન પુરુષવેદ-સંજવલન ક્રોધ વગેરેની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે.

૪) જે પ્રકૃતિનો બંધ અને ઉદય ન હોય, તેનું અંતરકરણનું દલિક બધ્યમાન-ઉદયવતી પરપ્રકૃતિની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે, તેનો પોતાનો અનુદય હોવાથી પ્રથમસ્થિતિ ન હોવાથી પોતાની પ્રથમસ્થિતિમાં ન નાંખે. તથા અબાધાને ઓળંગી પરપ્રકૃતિની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે. (તેનો પોતાનો અબંધ હોવાથી ઉદ્વર્તના ન થાય.) દા. ત. સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણિ માંડનાર જીવ નપુસંકવેદનું અંતરકરણનું દલિક સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિમાં નાંખે અને અબાધા ઓળંગીને બધ્યમાન પુરુષવેદ-સંજવલન ક્રોધ વગેરેની બીજી સ્થિતિમાં નાંખે.

અંતરકરણક્રિયા પૂર્ણ થાય તે પછીના સમયથી સાત અધિકારો એકસાથે શરુ થાય છે. તે આ પ્રમાણે છે -

૧) મોહનીયનો સંખ્યાતા વર્ષનો સ્થિતિબંધ.

૨) મોહનીયનો એક ઠાણીયો રસબંધ.

૩) મોહનીયનો એક ઠાણીયો રસોદય.

૪) મોહનીયનો આનુપૂર્વી સંક્રમ.

૫) સંજવલન લોભનો અસંક્રમ.

૬) બધ્યમાન પ્રકૃતિની છ આવલિકા વીત્યા બાદ ઉદીરણ.

૭) નપુંસકવેદની ક્ષપણાનો પ્રારંભ.

કષાયપ્રાભુતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'તાથે ચેવ ણવુંસયવેદસ્સ આજુત્તકરણસંકામગો । મોહણીયસ્સ સંખેજ્જવસ્સદ્ધિદિગો બંધો । મોહણીયસ્સ એગઢાણિયા બંધોદયા । જાણિ કમ્માણિ બજ્ઞંતિ, તેસિં છસુ આવલિયાસુ ગદાસુ ઉદીરણા । મોહણીયસ્સ આણુપુવ્વીસંકમો । લોહસંજલણસ્સ અસંકમો । એદાણિ સત્ત કરણાણિ અંતરદુસમયકદે આરદ્ધાણિ ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૦૭.

આ સાતે પદાર્થોનું વિવેચન ‘ઉપશમનાકરણ, વિસ્તૃત ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧’માં ચારિત્રમોહનીયોપશમનાના અધિકારમાં વિસ્તારપૂર્વક કર્યું છે. અહીં પણ તે જ રીતે સમજી લેવું. ફરક એટલો છે કે ત્યાં નપુંસકવેદની ઉપશમનાનો પ્રારંભ કહ્યો હતો, અહીં નપુંસકવેદની ક્ષપણાનો પ્રારંભ સમજવો. તથા અહીં આનુપૂર્વીસંક્રમમાં જે ભેદ છે તે આગળ ઉપર ભાષ્ય ગાથા અને ચૂર્ણિના આધારે કહીશું.

નપુંસકવેદક્ષપણા - નપુંસકવેદના દલિકો પ્રતિસમય અસંખ્યગુણના ક્રમે પુરુષવેદમાં સંક્રમાવે છે. આ રીતે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય ત્યારે નપુંસકવેદ પુરુષવેદમાં સર્વથા સંક્રમી જાય છે. એટલે કે નપુંસકવેદનો સર્વથા ક્ષય થઈ જાય છે.

સ્ત્રીવેદક્ષપણા - નપુંસકવેદનો ક્ષય થાય તે પછીના સમયથી સ્ત્રીવેદની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કરે છે. સ્ત્રીવેદના ક્ષપણાકાળનો સંખ્યાતમો ભાગ પસાર થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોનો સંખ્યાતવર્ષનો સ્થિતિબંધ થાય છે. ત્યારપછી હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થયા પછી સ્ત્રીવેદનો સર્વથા ક્ષય થઈ જાય છે. તે વખતે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ થાય છે. હવેથી મોહનીયના સ્થિતિબંડો સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ જાણવા. શેષ કર્મોના સ્થિતિબંડો સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ છે.

સાત લોકધાયની ક્ષપણા - સ્ત્રીવેદનો ક્ષય થાય તે પછીના સમયથી હાસ્ય ૬ અને પુરુષવેદની ક્ષપણાનો પ્રારંભ કરે છે. તે વખતે સ્થિતિબંધ અને સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	સંખ્યાતા વર્ષ
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	સંખ્યાતગુણ	સંખ્યાતા વર્ષ
૩	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ	અસંખ્ય વર્ષ
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	અસંખ્ય વર્ષ

સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	સંખ્યાતા વર્ષ
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	અસંખ્યગુણ	અસંખ્ય વર્ષ
૩	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ	અસંખ્ય વર્ષ
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	અસંખ્ય વર્ષ

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય છે. ત્યારે સાત નોકષાયના ક્ષપણાકાળનો સંખ્યાતમો ભાગ પસાર થયો છે. તે વખતે નામ-ગોત્ર-વેદનીયનો પણ સંખ્યાતા વર્ષનો સ્થિતિબંધ થાય છે. અહીંથી બધા કર્મોનો સંખ્યાતા વર્ષનો સ્થિતિબંધ થાય છે. અહીં સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિબંધનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	સંખ્યાતા વર્ષ
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	સંખ્યાતગુણ	સંખ્યાતા વર્ષ
૩	નામ, ગોત્ર	સંખ્યાતગુણ	સંખ્યાતા વર્ષ
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	સંખ્યાતા વર્ષ

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પસાર થાય છે. ત્યારે સાત નોકષાયના ક્ષપણાકાળના સંખ્યાતા બહુભાગ પસાર થયા છે. તે વખતે જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ થાય છે. અહીં સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

ક્ર.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિસત્તાનું અલ્પબહુત્વ	સ્થિતિસત્તાનું પ્રમાણ
૧	મોહનીય	અલ્પ	સંખ્યાતા વર્ષ
૨	જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, અંતરાય	સંખ્યાતગુણ	સંખ્યાતા વર્ષ
૩	નામ, ગોત્ર	અસંખ્યગુણ	અસંખ્ય વર્ષ
૪	વેદનીય	વિશેષાધિક	અસંખ્ય વર્ષ

હવેથી જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોના સ્થિતિખંડો સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણવાળા જાણવા. એટલે કે હવેથી પ્રત્યેક સ્થિતિઘાતે જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતગુણહીન થાય છે. શેષ કર્મોના સ્થિતિખંડો સત્તાગત સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણવાળા છે.

આ ક્રમે હજારો સ્થિતિઘાત પૂર્ણ થાય ત્યારે હાસ્ય દનો સર્વથા ક્ષય થઈ જાય છે. તે વખતે પુરુષવેદનો ચરમ બંધ અને ચરમ ઉદય થાય છે. તે વખતે પુરુષવેદના સમયોન બે આવલિકા દરમિયાન બંધાયેલા દલિક સિવાયના બાકીના બધા દલિકોનો પણ ક્ષય થાય છે. તે વખતે પુરુષવેદનો છેલ્લો ૮ વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે, સંજવલન ૪ નો ૧૬ વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે અને શેષ કર્મોનો સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે. તે વખતે ઘાતી ૪ ની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા વર્ષની હોય છે અને અઘાતી ૩ ની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય વર્ષ પ્રમાણ હોય છે. તે વખતે પુરુષવેદના બંધવિચ્છેદ અને ઉદયવિચ્છેદ થાય છે.

સાતે નોકષાયની ક્ષપણા વખતે જીવ સંજવલન ક્રોધ અને પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિને ભોગવતો હોય

છે. પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા બાકી હોય ત્યારે પુરુષવેદના આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે. પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિની એક આવલિકા બાકી હોય ત્યારે પુરુષવેદની ઉદીરણાનો વિચ્છેદ થાય છે.

પુરુષવેદની ચરમસ્થિતિ ભોગવીને પછી જીવ અશ્વકર્ણકરણાદ્વામાં પ્રવેશ કરે છે. ત્યાં પુરુષવેદનું સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલું દલિક સંજવલન કોષમાં સંક્રમાવીને તેટલા કાળે ક્ષય કરે છે.

પ્રસંગતઃ અહીં અંતરકરણક્રિયા પછીથી છ નોકષાયનો ક્ષય થાય ત્યાંસુધી બંધ, ઉદય, સંક્રમ વગેરેમાં રહેલ અનુભાગ-પ્રદેશ વગેરેનું પ્રમાણ કષાયપ્રાભૂતની મૂળગાથા તથા ભાષ્યગાથાઓ દ્વારા બતાવાય છે -

‘બંધો વ સંક્રમો વા ઉદઓ વા તહ પદેસ-અણુભાગે ।
અધિગો સમો વ હીણો ગુણેણ કિં વા વિસેસેણ ? ॥૧૪૨॥’

- કષાયપ્રાભૂતમૂળ, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૫૯

‘બંધ, સંક્રમ અને ઉદયમાં પ્રદેશો પરસ્પર સમાન છે, અધિક છે કે હીન છે ? તથા તે કેટલા ગુણ હીન કે અધિક છે ? તેવી જ રીતે, બંધ, સંક્રમ અને ઉદયમાં અનુભાગ સમાન છે, અધિક છે કે હીન છે ? તથા તે કેટલા ગુણ હીન કે અધિક છે ?’ - આવો પ્રશ્ન આ મૂળ ગાથામાં કરેલ છે.

કષાયપ્રાભૂતભાષ્યગાથામાં તેનો જવાબ આપે છે -

‘બંધેણ હોઝ ઉદઓ અહિઓ, ઉદણ સંક્રમો અહિઓ ।
ગુણસેઢી અણંતગુણા, બોઢ્ઢવ્વા હોઝ અણુભાગે ॥૧૪૩॥’

ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૧

અનુભાગ વિષયક જવાબ આપે છે -

અનુભાગબંધ સૌથી થોડો છે.

તેના કરતા અનુભાગ ઉદય અનંતગુણ છે.

તેના કરતા અનુભાગ સંક્રમ અનંતગુણ છે.

‘અણુભાગેણ બંધો થોવો, ઉદઓ અણંતગુણો, સંક્રમો અણંતગુણો ।’

- કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિ, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૨

અંતરકરણક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી વિવક્ષિત કોઈ પણ સમયે બધ્યમાન અનુભાગથી ઉદયમાં રહેલ અનુભાગ અનંતગુણ છે, કેમકે વર્તમાન સમયે બંધાયેલા દલિકો કરતા પૂર્વે બંધાયેલા દલિકોમાં રસ અનંતગુણ હોય છે અને અહીં ઉદયમાં પૂર્વબદ્ધ દલિક છે. ઉદયમાં રહેલા રસ કરતા સંક્રમતો રસ અનંતગુણ છે, કેમકે સત્તાગત રસ ઓછો ઉદયમાં આવે છે, જ્યારે પરપ્રકૃતિમાં હોય તેટલો રસ સંક્રમે છે.

હવે પ્રદેશ વિષયક જવાબ ભાષ્યની બીજી ગાથા દ્વારા કહે છે -

‘બંધેણ હોઇ ઉદઓ અહિઓ, ઉદાણ સંકમો અહિઓ ।
ગુણસેઢી અસંખેજ્જા ચ, પદેસગેણ બોદ્ધવ્વા ॥૧૪૪॥’

- કધાયપ્રાભૃતભાષ્યગાથા, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૩

બધ્યમાન પ્રદેશ સૌથી થોડા છે.

તેના કરતા ઉદયમાં પ્રદેશ અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા સંક્રમમાં પ્રદેશ અસંખ્યગુણ છે.

‘પદેસગેણ બંધો થોવો, ઉદઓ અસંખેજ્જગુણો, સંકમો અસંખેજ્જગુણો ।’

- કધાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૩

વિવક્ષિત સમયે બધ્યમાન પ્રદેશ કરતા ઉદયમાં પ્રદેશ અસંખ્યગુણ છે, કેમકે ગુણશ્રેણિ દ્વારા ઘણા દલિકો ઉદયમાં ગોઠવાયેલા છે, અથવા અસંખ્યસમયપ્રબલ્લની ઉદીરણા ચાલુ છે અને ઉદીરણા કરતા ઉદય અસંખ્યગુણ છે, માટે ઉદય સુતરાં બંધ કરતાં અસંખ્યગુણ હોય. ઉદયમાં રહેલા પ્રદેશો કરતા પણ સંક્રમતા દલિક અસંખ્યાતગુણ હોય છે, કેમકે ગુણસંક્રમ ચાલુ છે અને તેનો ભાગદાર અસંખ્યગુણહીન છે.

હવે ત્રીજી ભાષ્યગાથા દ્વારા સમયભેદે બંધ અને ઉદયના અનુભાગનું અલ્પબહુત્વ બતાવે છે -

‘ઉદઓ ચ અણંતગુણો સંપહિબંધેણ હોઇ અણુભાગે ।
સે કાલે ઉદયાદો સંપહિબંધો અણંતગુણો ॥૧૪૫॥’

- કધાયપ્રાભૃતભાષ્યગાથા, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૫

કધાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ - ‘સે કાલે અણુભાગબંધો થોવો । સે કાલે ચેવ ઉદઓ અણંતગુણો । અર્સિસ સમણ બંધો અણંતગુણો । અર્સિસ ચેવ સમણ ઉદઓ અણંતગુણો ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૬.

વર્તમાન સમયે ઉદયમાં રસ સર્વથી અધિક છે. તેના કરતા વર્તમાન સમયે બંધમાં રસ અનંતગુણહીન છે. તેના કરતા પછીના સમયે ઉદયમાં રસ અનંતગુણહીન છે. તેના કરતા તે સમયે બંધમાં રસ અનંતગુણહીન છે.

રસોદય અને પ્રદેશોદયનું સમયભેદે અલ્પબહુત્વ ચોથી ભાષ્યગાથામાં બતાવે છે -

‘ગુણસેઢી અણંતગુણેણૂણાણ વેદગો દુ અણુભાગે ।
ગણનાદિયંતસેઢી પદેસઅગેણ બોદ્ધવ્વા ॥૧૪૬॥’

- કધાયપ્રાભૃતભાષ્યગાથા ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૭

કધાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ - ‘અર્સિસ સમણ અણુભાગુદઓ બહુગો । સે કાલે અણંતગુણહીણો । એવં સવ્વત્થ । પદેસુદઓ અર્સિસ સમયે થોવો । સે કાલે અસંખેજ્જગુણો । એવં સવ્વત્થ ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૭.

વર્તમાન સમયે અશુભપ્રકૃતિઓના ઉદયમાં રહેલા રસ કરતા પછીના સમયે ઉદયમાં રસ અનંતગુણહીન

છે. એમ ઉત્તરોત્તર સમયે જાણવું.

વર્તમાન સમયે પ્રદેશોદય-અલ્પ છે. તેના કરતા પછીના સમયે પ્રદેશોદય-અસંખ્યગુણ છે. એમ ઉત્તરોત્તર સમયે જાણવું, કેમકે ગુણશ્રેણિ દ્વારા પ્રતિનિષેકમાં અસંખ્યગુણાકારે દલિક ગોઠવાયેલું છે.

બંધ, ઉદય અને સંક્રમ ત્રણેમાં ઉત્તરોત્તર સમયે અનુભાગ તથા પ્રદેશની પ્રરૂપણા કરવા પહેલા મૂળગાથા દ્વારા પ્રશ્ન કરે છે -

‘બંધો વ સંક્રમો વ ઉદઓ વા કિં સગે સગે ટ્રાણે ।
સે કાલે સે કાલે અધિઓ હીણો સમો વાપિ ॥૧૪૭॥’

- કથાયપ્રાભૃતમૂળ, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૬૮

બંધ, ઉદય અને સંક્રમ સ્વસ્થાને ઉત્તરોત્તર સમયે હીન છે, અધિક છે કે સમાન છે ?

ભાષ્યગાથા દ્વારા જવાબ જણાવે છે -

‘બંધોદર્ણિં ણિયમા અણુભાગો હોદિ ણંતગુણહીણો ।
સે કાલે સે કાલે ભજ્જો પુણ સંક્રમો હોદિ ॥૧૪૮॥’

- કથાયપ્રાભૃતભાષ્યગાથા ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૭૦

કથાયપ્રાભૃતચૂર્ણિ - ‘અર્હિં સમણે અણુભાગબંધો બહુઓ । સે કાલે અણંતગુણહીણો । એવં સમણે સમણે અણંતગુણહીણો । એવમુદઓ વિ કાયવ્વો । સંક્રમો જાવ અણુભાગખંડયમુક્કીરેદિ તાવ તત્તિગો તત્તિગો અણુભાગસંક્રમો । અણ્ણમ્હિ અણુભાગખંડે આઢત્તે અણંતગુણહીણો અણુભાગસંક્રમો ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૭૧.

વર્તમાન સમયે અનુભાગબંધ - ઘણો, પછીના સમયે અનુભાગબંધ - અનંતગુણહીન. એમ ઉત્તરોત્તર સમયે જાણવું.

વર્તમાન સમયે અનુભાગઉદય - ઘણો, પછીના સમયે અનુભાગઉદય - અનંતગુણહીન. એમ ઉત્તરોત્તર સમયે જાણવું.

એક રસઘાતનો કાળ અંતર્મુહૂર્ત છે. તેટલા કાળ સુધી સમાન રસ સંક્રમે. નવો રસઘાત શરુ થાય ત્યારે અનંતગુણહીન રસ સંક્રમે. તે રસઘાતના કાળરૂપ અંતર્મુહૂર્ત સુધી તેટલો જ રસ સંક્રમે. એમ સર્વત્ર જાણવું.

બંધ, ઉદય અને સંક્રમમાં ઉત્તરોત્તરસમયે પ્રદેશ ભાષ્યની બીજી ગાથા દ્વારા બતાવે છે -

‘ગુણસેઢી અસંખેજ્જા ચ પદેસગ્ગેણ સંક્રમો ઉદઓ ।
સે કાલે સે કાલે ભજ્જો બંધો પદેસગ્ગે ॥૧૪૯॥’

- કથાયપ્રાભૃતભાષ્યગાથા, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૭૨

કથાયપ્રાભૃતચૂર્ણિ - ‘પદેસુદઓ અર્હિં સમણે થોવો । સે કાલે અસંખેજ્જગુણો । એવં સવ્વથ્થ । જહા

उदओ तहा संकमो वि कायव्वो । पदेसबंधो चउव्विहाए वड्डीए चउव्विहाए हाणीए अवट्ठाणे च भजियव्वो ।'
- ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૭૩.

પૂર્વ પૂર્વ સમયથી ઉત્તરોત્તરસમયે ઉદયમાં દલિકો અસંખ્યગુણ છે. તે જ રીતે સંક્રમમાં પણ પૂર્વ પૂર્વ સમયથી ઉત્તરોત્તર સમયે દલિકો અસંખ્યગુણ છે. પૂર્વસમયથી ઉત્તરસમયે બંધમાં દલિક ચારે પ્રકારે હીન, ચારે પ્રકારે અધિક કે અવસ્થિત પણ હોય. અર્થાત્ વર્તમાનસમયે બંધાતા દલિક કરતા અનંતર પછીના સમયે બંધાતુ દલિક અસંખ્યગુણઅધિક, સંખ્યાતગુણઅધિક, સંખ્યાતભાગઅધિક, અસંખ્યાતભાગઅધિક, અસંખ્યગુણહીન, સંખ્યાતગુણહીન, સંખ્યાતભાગહીન, અસંખ્યાતભાગહીન કે અવસ્થિત હોય. અવસ્થિત એટલે પૂર્વસમયે જેટલા દલિક બાંધ્યા તેટલા જ દલિક બીજા સમયે બાંધે. પ્રદેશબંધ આ પ્રમાણે ચારે પ્રકારની વૃદ્ધિવાળો, ચારે પ્રકારની હાનિવાળો અને અવસ્થિતરૂપ હોવાનું કારણ એ છે કે પ્રદેશબંધનું કારણ યોગ છે અને ક્ષપકશ્રેણિમાં પણ યોગની ચારે પ્રકારે વૃદ્ધિ, ચારે પ્રકારે હાનિ કે અવસ્થિતપણું સંભવી શકે છે.

હવે સ્થિતિ કે રસની વૃદ્ધિ અને હાનિરૂપ ઉદ્વર્તના અને અપવર્તના સત્તાગત કેટલા દલિકોમાં થાય છે ? તેનું અલ્પબહુત્વ બતાવે છે -

‘વડ્ડીદુ હોદિ હાણી અધિગા, હાણીદુ તહ અવટ્ઠાણં ।
ગુણસેઢી અસંખેજ્જા ચ, પદેસગ્ગેણ બોદ્ધવ્વા ॥૧૬૦॥’

- કષાયપ્રાભૂતભાષ્યગાથા, ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૧૫

કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિ - ‘જં પદેસગ્ગમુક્કઢ્ઠિજ્જદિ સા વડ્ઢિ ત્તિ સણ્ણા । જમોકઢ્ઠિજ્જદિ સા હાણિ ત્તિ સણ્ણા । જં ણ ઓકઢ્ઠિજ્જદિ ણ ઉક્કઢ્ઠિજ્જદિ પદેસગ્ગં તમવટ્ઠાણં ત્તિ સણ્ણા । એદીએ સણ્ણાએ એક્કં ઢ્ઠિદિં વા પડુચ્ચ સવ્વાઓ વા ઢ્ઠિદીઓ પડુચ્ચ અપ્પાબહુઅં । તં જહા - વુડ્ઢી થોવા, હાણી અસંખેજ્જગુણા, અવટ્ઠાણમસંખેજ્જગુણં, અક્કલવગાણુવસામગસસ પુણ સવ્વાઓ ઢ્ઠિદીઓ એગઢ્ઠિદિં વા પડુચ્ચ વડ્ઢીદો હાણી તુલ્લા વા વિસેસાહિયા વા વિસેસહીણા વા । અવટ્ઠાણમસંખેજ્જગુણં ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૧૭, ૩૧૮, ૩૧૯.

જે દલિકોના સ્થિતિ કે રસની અપવર્તના થાય છે (ઘટે છે) તે અપવર્ત્યમાન દલિક છે. જે દલિકોના સ્થિતિ કે રસની ઉદ્વર્તના થાય છે (વધે છે) તે ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક છે. જે દલિકોના સ્થિતિ કે રસની અપવર્તના કે ઉદ્વર્તના નથી થતી પણ તેમ જ રહે છે તે અવસ્થિત દલિક છે.

ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક અલ્પ છે.

તેના કરતા અપવર્ત્યમાન દલિક અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા અવસ્થિત દલિક અસંખ્યગુણ છે.

વિશુદ્ધિમાં વધતા જીવને ઉદ્વર્તના કરતા અપવર્તના વધારે દલિકોની હોય છે, એટલે અહીં ક્ષપકશ્રેણિ હોવાથી ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક કરતા અપવર્ત્યમાન દલિક અસંખ્યગુણ હોય છે. વળી પ્રતિસમય સત્તાગત દલિકોના અથવા પ્રત્યેક નિષેકગત દલિકોના અસંખ્યાતમા ભાગના દલિકોની જ ઉદ્વર્તના-અપવર્તના થાય

છે. માટે અપવર્ત્યમાન દલિક કરતા અવસ્થિત દલિક અસંખ્યગુણ હોય છે.

ઉપરનું અલ્પબહુત્વ ક્ષપકને આશ્રયીને કહ્યું છે. ઉપશમકને આશ્રયીને પણ અલ્પબહુત્વ એ જ પ્રમાણે જાણવું. અક્ષપક અને અનુપશમક જીવો જો વિશુદ્ધ પરિણામમાં હોય તો ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક કરતા અપવર્ત્યમાન દલિક વિશેષાધિક હોય, જો સંકલિષ્ટ પરિણામમાં હોય તો અપવર્ત્યમાન દલિક કરતા ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક વિશેષાધિક હોય, જો મધ્યમ પરિણામમાં હોય તો અપવર્ત્યમાન દલિક અને ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક તુલ્ય હોય. અહીં એટલો અપવાદ ધ્યાનમાં રાખવાનો છે કે યથાપ્રવૃત્તાદિકરણવર્તી જીવોને તથા કરણાભિમુખ જીવોને ઉદ્વર્ત્યમાન દલિક કરતા અપવર્ત્યમાન દલિક અસંખ્યગુણ હોય છે.

પૂર્વે સાત નોકષાયોની ક્ષપણાનો અધિકાર વર્ણવ્યો છે. હવે આગળ કષાયોની ક્ષપણાનો અધિકાર વર્ણવાય છે. પુરુષવેદનો ઉદયવિચ્છેદ થયા પછી ક્રોધવેદનાદ્યાના ત્રણ ભાગ કરવા. તેમાં પહેલો ભાગ તે અશ્વકર્ણકરણાદ્યા, બીજો ભાગ તે કિટ્ટિકરણાદ્યા અને ત્રીજો ભાગ તે ક્રોધકિટ્ટિવેદનાદ્યા. તેમાં પ્રથમ અશ્વકર્ણકરણાદ્યાની વક્તવ્યતા જણાવાય છે.

(૪) અશ્વકર્ણકરણાદ્યા

અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના ત્રણ નામ છે -

૧) અશ્વકર્ણકરણાદ્યા, ૨) આદોલકરણાદ્યા અને ૩) અપવર્તના-ઉદ્વર્તનાકરણાદ્યા.

(૧) અશ્વકર્ણકરણાદ્યા - જેમ ઘોડાના કાન વચ્ચેથી પહોળા હોય છે અને ઘટતા ઘટતા છેડે સાંકડા હોય છે તેમ પ્રથમરસખંડનો ઘાત થયા પછી સંજવલન ક્રોધથી સંજવલન લોભ સુધીનો સત્તાગત અનુભાગ ક્રમશઃ ઘટતો હોય છે. તેથી આ ^૧અદ્યાને અશ્વકર્ણકરણાદ્યા કહેવાય છે.

(૨) આદોલકરણાદ્યા - જેમ હીંચકામાં બન્ને દોરડા વચ્ચેનું અંતર ઉપર વધુ હોય છે અને પછી નીચે જતા ઘટતું જાય છે તેમ અહીં પહેલા રસખંડનો ઘાત થયા પછી સંજવલન ક્રોધથી સંજવલન લોભ સુધીનો સત્તાગત રસ ક્રમશઃ ઘટતો હોય છે. તેથી આ અદ્યાને આદોલકરણાદ્યા કહેવાય છે.

(૩) અપવર્તના-ઉદ્વર્તનાકરણાદ્યા - અપવર્તના એટલે હાનિ અને ઉદ્વર્તના એટલે વૃદ્ધિ. પહેલા રસખંડનો ઘાત થયા પછી સંજવલન ક્રોધથી સંજવલન લોભ સુધીનો સત્તાગત રસ ક્રમશઃ અનંતગુણહીન હોય છે, અથવા સંજવલન લોભથી સંજવલન ક્રોધ સુધીનો સત્તાગત રસ ક્રમશઃ અનંતગુણવૃદ્ધ હોય છે. તેથી આ અદ્યાને અપવર્તના-ઉદ્વર્તનાકરણાદ્યા કહેવાય છે.

સ્થિતિબંધ - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમસમયે સંજવલન ૪ નો અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૬ વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે, શેષ કર્મોનો સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે.

સ્થિતિસત્તા - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમસમયે ઘાતી ૪ની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષની છે અને અઘાતી ૩ની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય હજાર વર્ષની છે.

રસસત્તા - અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે સત્તામાં રહેલા સંજવલન માનનો અનુભાગ અલ્પ હોય છે, તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનો અનુભાગ વિશેષાધિક છે, તેના કરતા સંજવલન માયાનો અનુભાગ વિશેષાધિક છે, તેના કરતા સંજવલન લોભનો અનુભાગ વિશેષાધિક છે.

રસબંધ - બંધાતા સંજવલન ૪ માં પણ રસનો ક્રમ આ પ્રમાણે જ (રસસત્તાના ક્રમ પ્રમાણે જ) છે -

સંજવલન માનનો રસબંધ સૌથી થોડો છે, સંજવલન ક્રોધનો રસબંધ તેના કરતા વિશેષાધિક છે, સંજવલન માયાનો રસબંધ તેના કરતા વિશેષાધિક છે, સંજવલન લોભનો રસબંધ તેના કરતા વિશેષાધિક છે.

પ્રથમ રસખંડ - પ્રથમ રસઘાતમાં સંજવલન ક્રોધ વગેરેના જે રસખંડનો ઘાત થાય છે તેનું પ્રમાણ -

સંજવલન ક્રોધના હણાતા રસસ્પર્ધકો સૌથી થોડા છે. તેના કરતા સંજવલન માનના હણાતા રસસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે. તેના કરતા સંજવલન માયાના હણાતા રસસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે. તેના કરતા સંજવલન લોભના હણાતા રસસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે.

પ્રથમ રસખંડનો ઘાત થયા પછી શેષ સત્તાગત રસના અલ્પબહુત્વનો ક્રમ બદલાઈ જાય છે. તે આ પ્રમાણે છે -

સંજવલન લોભના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો - અલ્પ છે. તેના કરતા સંજવલન માયાના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો - અનંતગુણ છે. તેના કરતા સંજવલન માનના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો - અનંતગુણ છે. તેના કરતા સંજવલન ક્રોધના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

પ્રશ્ન - રસઘાત દરમિયાન વિશેષાધિકપણે રસસ્પર્ધકો ઓછા થાય છે, તો પછી શેષ રસસ્પર્ધકો અનંતગુણહીન શી રીતે હોઈ શકે ?

જવાબ - ઘાત્યમાન રસસ્પર્ધકો સંજવલન ક્રોધ વગેરેના ક્રમશઃ વિશેષાધિકના ક્રમે હોવા છતાં તે સત્તાગત રસસ્પર્ધકોના અનંત બહુભાગ રૂપ હોવાથી સંજવલન ક્રોધ વગેરેના શેષ રસસ્પર્ધકો ક્રમશઃ અનંતગુણહીન ક્રમે હોઈ શકે છે.

અસત્કલ્પનાથી આ વસ્તુ વિચારીશું એટલે બરાબર ખ્યાલ આવશે -

■ અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે સત્તામાં આ પ્રમાણે રસસ્પર્ધકો હોય છે -

સંજવલન માનના સત્તાગત રસસ્પર્ધક = ૫૧૨

સંજવલન ક્રોધના સત્તાગત રસસ્પર્ધક = ૫૧૫

સંજવલન માયાના સત્તાગત રસસ્પર્ધક = ૫૧૮

સંજવલન લોભના સત્તાગત રસસ્પર્ધક = ૫૨૧

પ્રથમ રસઘાત દ્વારા હણાતા રસસ્પર્ધકો આ પ્રમાણે છે -

સંજવલન ક્રોધના હણાતા રસસ્પર્ધકો = ૩૮૭

સંજવલન માનના હણાતા રસસ્પર્ધકો = ૪૮૦

સંજવલન માયાના હણાતા રસસ્પર્ધકો = ૫૧૦

સંજવલન લોભના હણાતા રસસ્પર્ધકો = ૫૧૮

પ્રથમ રસઘાત પછી સત્તામાં શેષ રહેલ રસસ્પર્ધકો આ પ્રમાણે છે -

સંજવલન ક્રોધના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો = ૫૧૫-૩૮૭ = ૧૨૮

સંજવલન માનના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો = ૫૧૨-૪૮૦ = ૩૨

સંજવલન માયાના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો = ૫૧૮-૫૧૦ = ૮

સંજવલન લોભના સત્તાગત શેષ રસસ્પર્ધકો = ૫૨૧-૫૧૮ = ૨

આમ અહીં ક્રમશઃ વિશેષાધિક રસસ્પર્ધકોનો જ ઘાત થવા છતાં શેષ રહેલા રસસ્પર્ધકો ક્રમશઃ ચારગુણાહીન (ચોથા ભાગના) રહે છે. તેમ વાસ્તવમાં પણ ક્રમશઃ વિશેષાધિક રસસ્પર્ધકોનો જ ઘાત થવા છતાં શેષ રહેલા રસસ્પર્ધકો ક્રમશઃ અનંતગુણાહીન રહે છે.

અપૂર્વસ્પર્ધકની રચના - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમસમયે જ અપૂર્વરસસ્પર્ધકોની રચના કરે છે. અત્યારસુધી જે રસસ્પર્ધકો સત્તામાં હતા તે પૂર્વસ્પર્ધકો કહેવાય છે. અહીંથી પૂર્વસ્પર્ધકોના જઘન્ય રસસ્પર્ધકથી અનંતગુણાહીન રસવાળા જે અનંતા નવા રસસ્પર્ધકોની રચના થાય છે તે અપૂર્વ રસસ્પર્ધકો કહેવાય છે.

પૂર્વસ્પર્ધકનું સ્વરૂપ - જેના કેવળીની બુદ્ધિરૂપી શસ્ત્રથી પણ બે ભાગ ન થઈ શકે તેવો રસનો ઝીણામાં ઝીણો અંશ તે અવિભાગ અથવા રસાણુ કહેવાય છે. સત્તાગત દરેક કર્મપરમાણુ ઉપર જઘન્યથી તેમ જ ઉત્કૃષ્ટથી સર્વજીવોથી અનંતગુણ રસાણુઓ (રસના અવિભાગ) હોય છે. એક સરખા રસાણુવાળા કર્મપરમાણુઓનો સમુદાય તે વર્ગણા. ક્રમશઃ એક-એક અધિક રસાણુવાળી અભવ્યથી અનંતગુણ વર્ગણાઓનો સમુદાય તે સ્પર્ધક આવા અનંતા રસસ્પર્ધકો સત્તામાં હોય છે.

વિશેષ વિવેચન - સત્તાગત જે કર્મપરમાણુઓ છે તેમાં સૌથી જઘન્ય રસવાળા પરમાણુઓનો સમુદાય તે પ્રથમ વર્ગણા. તેના કરતા જેમાં એક રસાણુ અધિક હોય તેવા પરમાણુઓનો સમૂહ તે બીજી વર્ગણા. તેના કરતા વળી જેમાં એક રસાણુ અધિક હોય તેવા પરમાણુઓનો સમૂહ તે ત્રીજી વર્ગણા. એમ યાવત્ અભવ્યથી અનંતગુણ અને સિદ્ધના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ વર્ગણાઓ સુધી જાણવું. આટલી વર્ગણાઓનો સમૂહ તે એક સ્પર્ધક છે. ત્યારપછી જેમાં એક રસાણુ અધિક હોય તેવા કોઈ પરમાણુ નથી હોતા, જેમાં બે રસાણુ અધિક હોય તેવા કોઈ પરમાણુ નથી હોતા, જેમાં ત્રણ રસાણુ અધિક હોય તેવા કોઈ પરમાણુ નથી હોતા, યાવત્ જેમાં એક ન્યૂન સર્વજીવથી અનંતગુણ રસાણુ અધિક હોય તેવા કોઈ પરમાણુ નથી હોતા. પણ જેમાં

સર્વજીવથી અનંતગુણ રસાણુ અધિક હોય તેવા પરમાણુઓ હોય છે. તેથી આની પૂર્વેની વર્ગણાઓ નથી મળતી. આ સર્વજીવથી અનંતગુણ અધિક રસાણુવાળા પરમાણુઓનો સમૂહ તે બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા. તેનાથી જેમાં એક રસાણુ અધિક હોય તેવા પરમાણુઓનો સમૂહ તે બીજા સ્પર્ધકની બીજી વર્ગણા. તેના કરતા જેમાં એક રસાણુ અધિક હોય તેવા પરમાણુઓનો સમૂહ તે બીજા સ્પર્ધકની ત્રીજી વર્ગણા. એમ યાવત્ અભવ્યથી અનંતગુણ વર્ગણાઓનો સમૂહ તે બીજું સ્પર્ધક.

આ રીતે સત્તામાં અનંતા રસસ્પર્ધકો હોય છે.

સ્પર્ધકો થવાનું કારણ એ છે કે ક્રમશઃ એક એક અધિક રસાણુવાળી અભવ્યથી અનંતગુણ વર્ગણાઓ થયા પછી અવશ્ય આંતરુ પડે છે. તેથી આંતરા પછી નવા નવા સ્પર્ધકોની શરુઆત થાય છે.

વળી પહેલા રસસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં રસાણુઓ સૌથી થોડા છે અને પ્રદેશો સૌથી વધારે છે. તેના કરતા બીજી વગેરે વર્ગણાઓમાં ક્રમશઃ રસાણુઓ એક એક અધિક હોય છે અને પ્રદેશો ઓછા હોય છે.

પ્રદેશોની અપેક્ષાએ 'અનંતરોપનિધા' - પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણા કરતા બીજી વર્ગણામાં પ્રદેશો વિશેષહીન છે, તેના કરતા ત્રીજી વર્ગણામાં પ્રદેશો વિશેષહીન છે, તેના કરતા ચોથી વર્ગણામાં પ્રદેશો વિશેષહીન છે. એમ યાવત્ છેલ્લા સ્પર્ધકની છેલ્લી વર્ગણા સુધી જાણવું.

પ્રદેશોની અપેક્ષાએ 'પરંપરોપનિધા' - પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના પ્રદેશો કરતા ત્યારપછીના અમુક (અનંત) સ્પર્ધકો વીત્યા પછીના સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં પ્રદેશો અડધા થઈ જાય છે. વળી ત્યાર પછી તેવી જ રીતે તેટલા સ્પર્ધકો વીત્યા પછીના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં પ્રદેશો અડધા છે. એમ આગળ પણ જાણવું.

દ્વિગુણહાનિઆયામ - પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના પ્રદેશો કરતા ત્યાર પછી જેટલા સ્પર્ધકો વીત્યા પછીના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં અડધા પરમાણુ હોય તેટલી લંબાઈને એક દ્વિગુણહાનિ કહેવાય એક દ્વિગુણહાનિમાં અનંતા સ્પર્ધકો છે. એક સ્પર્ધકમાં અનંત વર્ગણાઓ છે. એક દ્વિગુણહાનિની કુલ વર્ગણા તે દ્વિગુણહાનિઆયામ. દરેક દ્વિગુણહાનિઆયામમાં સ્પર્ધકોની તથા વર્ગણાઓની સંખ્યા સમાન છે.

ચય - પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણા કરતા બીજી વર્ગણામાં જેટલા પ્રદેશો હીન થાય તે ચય. તેવી રીતે બીજી વર્ગણા કરતા ત્રીજી વર્ગણામાં જેટલા પ્રદેશો હીન થાય તે પણ ચય. ચય એટલે પછીની વર્ગણામાં પૂર્વેની વર્ગણા કરતા પ્રદેશોનું હીનપણું.

એક દ્વિગુણહાનિ સુધી ચય એક સમાન રહે છે. ત્યારપછીની દ્વિગુણહાનિમાં ચય અડધો થાય છે. એમ ઉત્તરોત્તર દ્વિગુણહાનિમાં ચય અડધો અડધો થાય છે.

૧. અનંતરોપનિધા - ઉપનિધા એટલે શોધવું. પછી પછીની વર્ગણામાં શોધવું તે અનંતરોપનિધા.

૨. પરંપરોપનિધા - પરંપરાએ (અમુક આંતરા પછીની) વર્ગણાઓમાં શોધવું તે પરંપરોપનિધા.

(ચિત્ર નં. ૧)
અસત્કલ્પનાથી પૂર્વસ્પર્ધકોની રચના

બીજી દિગુણાનાનિ
કર્મદેશો = ૧૫૬૮

નિ

હા

લા

ચુ

હિ

લી

દે

પ

સ્પર્ધક ૪, વર્ગલા ૧૬, કર્મદેશ ૩૧૩૬

કર્મદેશો, ઉચ્ચોત્તરવર્ગલામાં એક એક થય જેટલા ઓછા છે.

પહેલું સ્પર્ધક	બીજું સ્પર્ધક	ત્રીજું સ્પર્ધક	ચોથું સ્પર્ધક	પહેલું સ્પર્ધક
૧૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૬૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૨૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૦૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૬૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૨૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૦૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૭૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬	૧૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૬૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૨૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૦૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૬૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૨૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૦૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૭૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬	૧૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૬૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૨૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૦૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૬૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૨૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૦૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૭૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬	૧૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૬૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૨૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૦૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૬૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૨૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૦૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૭૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬	૧૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૬૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૨૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૦૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૬૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૨૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬ ૦૦૦૦૦૦૬ = શિાસર ૭૬૬ = ૧૬૩૫૫૫૬

૧ = પહેલી વર્ગલા, ૨ = બીજી વર્ગલા, ૩ = ત્રીજી વર્ગલા, ૪ = ચોથી વર્ગલા.
રસાણુ = ૧ કર્મદેશમાં રહેલ રસાણુ

નાનાદ્વિગુણહાનિ - સત્તાગત સ્પર્ધકોમાં જેટલી દ્વિગુણહાનિ મળે તે નાના દ્વિગુણહાનિ (દ્વિગુણહાનિસ્થાનો) કહેવાય છે.

પ્રશ્ન - ઉત્તરોત્તર દ્વિગુણહાનિમાં ચય અડધો અડધો કેમ થાય છે ?

જવાબ - દરેક દ્વિગુણહાનિમાં વર્ગણાઓ સમાન છે. જ્યારે પહેલી દ્વિગુણહાનિની શરુઆતથી બીજી દ્વિગુણહાનિની શરુઆત સુધીમાં જેટલા પ્રદેશો ઓછા થાય છે તેના કરતા બીજી દ્વિગુણહાનિની શરુઆતથી ત્રીજી દ્વિગુણહાનિની શરુઆત સુધીમાં અડધા પ્રદેશો જ ઓછા થાય છે. આમ ઉત્તરોત્તર દ્વિગુણહાનિમાં અડધા અડધા પ્રદેશો જ હીન થાય છે. જ્યારે દ્વિગુણહાનિઆયામ એક સરખો છે. તેથી અડધા પ્રદેશોન દ્વિગુણહાનિઆયામથી ભાગતા ચય પણ અડધો જ થાય.

આ વાત અસંત્કલ્પનાથી સમજી શકશે. તે આ પ્રમાણે છે -

પહેલી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણામાં પરમાણુ = ૨૫૬

બીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણામાં પરમાણુ = ૧૨૮

ત્રીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણામાં પરમાણુ = ૬૪

દ્વિગુણહાનિઆયામ = ૮ વર્ગણા

પહેલી દ્વિગુણહાનિમાં કુલ ઓછા થતા પરમાણુ = ૨૫૬-૧૨૮ = ૧૨૮

બીજી દ્વિગુણહાનિમાં કુલ ઓછા થતા પરમાણુ = ૧૨૮-૬૪ = ૬૪

ચય = $\frac{\text{દ્વિગુણહાનિમાં કુલ ઓછા થતા પરમાણુ}}{\text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}}$

દ્વિગુણહાનિઆયામ સર્વત્ર સમાન હોવાથી પહેલી દ્વિગુણહાનિમાં ૮ વર્ગણા દ્વારા ૧૨૮ પ્રદેશો ઓછા થાય છે. તેથી ચય = $\frac{૧૨૮}{૮} = ૧૬$ છે. બીજી દ્વિગુણહાનિમાં ૮ વર્ગણા દ્વારા ૬૪ પ્રદેશો ઓછા થાય છે.

તેથી ચય = $\frac{૬૪}{૮} = ૮$ છે.

આમ પહેલી દ્વિગુણહાનિના ચય કરતા બીજી દ્વિગુણહાનિનો ચય અડધો છે.

■ અસંત્કલ્પનાથી સત્તામાં રહેલ કર્મપરમાણુઓમાં દ્વિગુણહાનિસ્પર્ધકો આદિની રચના -

કુલ પરમાણુ = ૫,૮૮૦

એક સ્પર્ધકમાં વર્ગણા = ૪

એક દ્વિગુણહાનિમાં સ્પર્ધક = ૪

એક દ્વિગુણહાનિમાં વર્ગણા = ૪ x ૪ = ૧૬

નાના દ્વિગુણહાનિ = ૪

કુલ પરમાણુની સંખ્યાને દોઢ દ્વિગુણહાનિઆયામથી કંઈક ન્યૂન એટલે કે $૧ \frac{૨૨૩}{૫૧૨}$ દ્વિગુણહાનિઆયામથી ભાગતા પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજ્ઞાના પરમાણુ આવે.

એક દ્વિગુણહાનિ = ૧૬ વર્ગજ્ઞા

$$\begin{aligned} ૧ \frac{૨૨૩}{૫૧૨} \text{ દ્વિગુણહાનિ} &= ૧ \frac{૨૨૩}{૫૧૨} \times ૧૬ \\ &= \frac{૭૩૫}{૩૨} \\ &= ૨૨ \frac{૩૧}{૩૨} \text{ વર્ગજ્ઞા} \end{aligned}$$

$$\text{સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજ્ઞામાં પરમાણુ} = \frac{\text{કુલ પરમાણુ}}{૧ \frac{૨૨૩}{૫૧૨} \times \text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}} = \frac{૫૮૮૦}{૨૨ \frac{૩૧}{૩૨}}$$

$$= \frac{૫૮૮૦}{\frac{૭૩૫}{૩૨}} = \frac{૫૮૮૦ \times ૩૨}{૭૩૫} = ૮ \times ૩૨ = ૨૫૬$$

$$\text{ચય} = \frac{\frac{\text{પહેલી વર્ગજ્ઞાના પરમાણુ}}{૨}}{\text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}} = \frac{\text{પહેલી વર્ગજ્ઞાના પરમાણુ}}{૨ \times \text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}}$$

$$\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિનો ચય} = \frac{૨૫૬}{૨ \times ૧૬} = \frac{૨૫૬}{૩૨} = ૮$$

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજ્ઞામાં પરમાણુ} = \frac{\text{પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજ્ઞાના પરમાણુ}}{૨}$$

$$= \frac{૨૫૬}{૨} = ૧૨૮$$

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિનો ચય} = \frac{૧૨૮}{૨ \times ૧૬} = \frac{૧૨૮}{૩૨} = ૪$$

$$\text{અથવા, ચય} = \frac{\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિનો ચય}}{૨} = \frac{૮}{૨} = ૪$$

સત્તાગત સર્વ વર્ગજ્ઞાઓ, સ્પર્ધકો, દ્વિગુણહાનિની સ્થાપના -

પહેલી
દ્વિગુણાહાનિ
ચય = ૮
સ્પર્ધક = ૪

સ્પર્ધક ક.	૧				૨			
વર્ગણા ક.	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
પરમાણુ	૨૫૬	૨૪૮	૨૪૦	૨૩૨	૨૨૪	૨૧૬	૨૦૮	૨૦૦

વર્ગણા = ૧૬
કુલ પરમાણુ
= ૩,૧૩૬

સ્પર્ધક ક.	૩				૪			
વર્ગણા ક.	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
પરમાણુ	૧૮૨	૧૮૪	૧૭૬	૧૬૮	૧૬૦	૧૫૨	૧૪૪	૧૩૬

બીજી
દ્વિગુણાહાનિ
ચય = ૪
સ્પર્ધક = ૪

સ્પર્ધક ક.	૫				૬			
વર્ગણા ક.	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
પરમાણુ	૧૨૮	૧૨૪	૧૨૦	૧૧૬	૧૧૨	૧૦૮	૧૦૪	૧૦૦

વર્ગણા = ૧૬
કુલ પરમાણુ
= ૧,૫૬૮

સ્પર્ધક ક.	૭				૮			
વર્ગણા ક.	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
પરમાણુ	૮૬	૮૨	૮૮	૮૪	૮૦	૭૬	૭૨	૬૮

ત્રીજી
દ્વિગુણાહાનિ
ચય = ૨
સ્પર્ધક = ૪

સ્પર્ધક ક.	૯				૧૦			
વર્ગણા ક.	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
પરમાણુ	૬૪	૬૨	૬૦	૫૮	૫૬	૫૪	૫૨	૫૦

વર્ગણા = ૧૬
કુલ પરમાણુ
= ૭૮૪

સ્પર્ધક ક.	૧૧				૧૨			
વર્ગણા ક.	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮
પરમાણુ	૪૮	૪૬	૪૪	૪૨	૪૦	૩૮	૩૬	૩૪

ચોથી દ્વિગુણહાનિ યય = ૧ સ્પર્ધક = ૪ વર્ગણા = ૧૬ કુલ પરમાણુ = ૩૮૨	સ્પર્ધક ક.	૧૩				૧૪			
	વર્ગણા ક.	૪૮	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬
	પરમાણુ	૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫
	સ્પર્ધક ક.	૧૫				૧૬			
	વર્ગણા ક.	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪
	પરમાણુ	૨૪	૨૩	૨૨	૨૧	૨૦	૧૯	૧૮	૧૭

અંતિમ દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ કાઢવાની રીત -

કુલ દ્વિગુણહાનિ જેટલી વાર ૨ ની સંખ્યા મૂકી પરસ્પર ગુણી તેમાંથી ૧ ન્યૂન કરી તેનાથી કુલ પરમાણુઓની સંખ્યાને ભાગતા છેલ્લી દ્વિગુણહાનિના પરમાણુની સંખ્યા આવે.

$$\begin{aligned} \text{છેલ્લી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ} &= \frac{\text{કુલ પરમાણુ}}{૨^{(\text{નાના દ્વિગુણહાનિ})} - ૧} \\ &= \frac{૫૮૮૦}{૨^4 - ૧} = \frac{૫૮૮૦}{૧૬ - ૧} = \frac{૫૮૮૦}{૧૫} = ૩૮૨ \end{aligned}$$

છેલ્લી દ્વિગુણહાનિના પરમાણુ કરતા પૂર્વ-પૂર્વની દ્વિગુણહાનિના પરમાણુ ક્રમશઃ બમણા બમણા હોય છે.

તેથી, ત્રીજી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ = ૩૮૨ x ૨ = ૭૬૪

બીજી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ = ૭૬૪ x ૨ = ૧,૫૨૮

પહેલી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ = ૧,૫૨૮ x ૨ = ૩,૦૫૬

કોઈપણ દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ કાઢવાની રીત - જેટલામી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ કાઢવા હોય તેની સંખ્યાને કુલ દ્વિગુણહાનિની સંખ્યામાંથી બાદ કરતા જેટલા રહે તેટલી વાર બેની સંખ્યાને મૂકી પરસ્પર ગુણી જે આવે તેનાથી છેલ્લી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુને ગુણતા તે દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ આવે.

વિવક્ષિત દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ =

છેલ્લી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ x ૨^(નાના દ્વિગુણહાનિ-વિવક્ષિત દ્વિગુણહાનિ)

પહેલી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ = ૩૮૨ x ૨^(૪-૧)

= ૩૮૨ x ૨^૩

= ૩૮૨ x ૮

$$\begin{aligned}
&= ૩,૧૩૬ \\
\text{બીજી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ} &= ૩૮૨ \times ૨^{(૪-૨)} \\
&= ૩૮૨ \times ૨^2 \\
&= ૩૮૨ \times ૪ \\
&= ૧,૫૬૮ \\
\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ} &= ૩૮૨ \times ૨^{(૪-૩)} \\
&= ૩૮૨ \times ૨^1 \\
&= ૩૮૨ \times ૨ \\
&= ૭૮૪
\end{aligned}$$

વર્ગશામાં દલ કાઢવાની રીત -

દ્વિગુણહાનિઆયામને $\frac{૩}{૪}$ થી ગુણી તેમાં $\frac{૧}{૪}$ ઉમેરી તેનાથી તે દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુને ભાગતા તે દ્વિગુણહાનિની પ્રથમ વર્ગશાના પરમાણુની સંખ્યા આવે.

$$\text{પ્રથમ વર્ગશામાં પરમાણુ} = \frac{\text{દ્વિગુણહાનિના કુલ પરમાણુ}}{\left(\text{દ્વિગુણહાનિઆયામ} \times \frac{૩}{૪} \right) + \frac{૧}{૪}}$$

$$\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગશામાં પરમાણુ} = \frac{૩૧૩૬}{\left(૧૬ \times \frac{૩}{૪} \right) + \frac{૧}{૪}}$$

$$= \frac{૩૧૩૬}{૧૨ + \frac{૧}{૪}} = \frac{૩૧૩૬}{\frac{૪૯}{૪}} = \frac{૩૧૩૬ \times ૪}{૪૯} = ૬૪ \times ૪ = ૨૫૬$$

ઉત્તરોત્તર વર્ગશામાં એક એક ચય પ્રમાણ પરમાણુ ઘટે છે.

ચય કાઢવાની રીત -

પ્રથમ વર્ગશાના પરમાણુની સંખ્યાને અડધી કરી દ્વિગુણહાનિઆયામથી ભાગતા ચયનું પ્રમાણ આવે.

$$\text{ચય} = \frac{\frac{\text{પહેલી વર્ગશાના પરમાણુ}}{૨}}{\text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}} = \frac{\text{પહેલી વર્ગશાના પરમાણુ}}{૨ \times \text{દ્વિગુણહાનિઆયામ}}$$

$$\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{૨૫૬}{૨ \times ૧૬} = \frac{૨૫૬}{૩૨} = ૮$$

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજામાં પરમાણુ} = \frac{૧૫૬૮}{\left(૧૬ \times \frac{૩}{૪}\right) + \frac{૧}{૪}}$$

$$= \frac{૧૫૬૮}{૪૮} = \frac{૧૫૬૮ \times ૪}{૪૮}$$

$$= ૩૨ \times ૪ = ૧૨૮$$

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{૧૨૮}{૨ \times ૧૬} = \frac{૧૨૮}{૩૨} = ૪$$

$$\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજામાં પરમાણુ} = \frac{૭૮૪}{\left(૧૬ \times \frac{૩}{૪}\right) + \frac{૧}{૪}}$$

$$= \frac{૭૮૪}{૪૮} = \frac{૭૮૪ \times ૪}{૪૮}$$

$$= ૧૬ \times ૪ = ૬૪$$

$$\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{૬૪}{૨ \times ૧૬} = \frac{૬૪}{૩૨} = ૨$$

$$\text{ચોથી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજામાં પરમાણુ} = \frac{૩૮૨}{\left(૧૬ \times \frac{૩}{૪}\right) + \frac{૧}{૪}}$$

$$= \frac{૩૮૨}{૪૮} = \frac{૩૮૨ \times ૪}{૪૮}$$

$$= ૮ \times ૪ = ૩૨$$

$$\text{ચોથી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{૩૨}{૨ \times ૧૬} = \frac{૩૨}{૩૨} = ૧$$

અથવા,

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજામાં પરમાણુ} = \frac{\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગજાના પરમાણુ}}{૨}$$

$$= \frac{૨૫૬}{૨} = ૧૨૮$$

$$\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણામાં પરમાણુ} = \frac{\text{બીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણાના પરમાણુ}}{૨}$$

$$= \frac{૧૨૮}{૨} = ૬૪$$

$$\text{ચોથી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણામાં પરમાણુ} = \frac{\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિની પહેલી વર્ગણાના પરમાણુ}}{૨}$$

$$= \frac{૬૪}{૨} = ૩૨$$

$$\text{બીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{\text{પહેલી દ્વિગુણહાનિમાં ચય}}{૨} = \frac{૮}{૨} = ૪$$

$$\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{\text{બીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય}}{૨} = \frac{૪}{૨} = ૨$$

$$\text{ચોથી દ્વિગુણહાનિમાં ચય} = \frac{\text{ત્રીજી દ્વિગુણહાનિમાં ચય}}{૨} = \frac{૨}{૨} = ૧$$

કર્મપરમાણુમાં રસ -

ઉપર સ્પર્ધકોમાં વર્ગણા, પરમાણુ વગેરેની સંખ્યા બતાવી. તેમજ રસાણુની સામાન્યથી વિચારણા કરી. હવે રસાણુની વિશેષ વિચારણા કરીએ છીએ.

અનંતરોપનિધા -

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં સૌથી ઓછા રસાણુ હોવા છતાં તે સર્વજીવો કરતા અનંતગુણ હોય છે.

બીજી વર્ગણામાં તેના કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

ત્રીજી વર્ગણામાં બીજી વર્ગણા કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

ચોથી વર્ગણામાં ત્રીજી વર્ગણા કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

એમ યાવત્ પ્રથમ સ્પર્ધકની અંતિમ વર્ગણા સુધી જાણવું.

પ્રથમ સ્પર્ધકની અંતિમવર્ગણા કરતા 'બીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં સર્વજીવોથી અનંતગુણ રસાણુ અધિક છે.

બીજી વર્ગણામાં તેના કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

૧. બીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણા પ્રથમ સ્પર્ધકની છેલ્લી વર્ગણાની તરત પછી આવેલી હોવાથી એમાં રસાણુને શોધવા એ પણ અનંતરોપનિધા જ છે.

ત્રીજી વર્ગજામાં બીજી વર્ગજા કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

ચોથી વર્ગજામાં ત્રીજી વર્ગજા કરતા ૧ રસાણુ અધિક છે.

એમ પ્રથમ સ્પર્ધકની જેમ બીજા સ્પર્ધકમાં પણ જાણવું.

એ પ્રમાણે એક જ સ્પર્ધકની પછી પછીની વર્ગજામાં પૂર્વ પૂર્વની વર્ગજા કરતા ૧-૧ રસાણુ અધિક છે. પૂર્વના સ્પર્ધકની અંતિમ વર્ગજા કરતા પછીના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ સર્વ જીવો કરતા અનંતગુણ અધિક છે.

આ પ્રમાણે છેલ્લા સ્પર્ધકની છેલ્લી વર્ગજા સુધી જાણવું.

પરંપરોપનિધા -

પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ સર્વજીવો કરતા અનંતગુણ છે. પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા તે જ સ્પર્ધકની અન્ય વર્ગજાઓમાં રસાણુઓ અનંતમો ભાગ અધિક છે, બીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ દ્વિગુણ છે, ત્રીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ ત્રિગુણ છે, ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ ચાર ગુણ છે, એમ યાવત્ જેટલામુ સ્પર્ધક હોય તેની પ્રથમવર્ગજામાં તેટલા ગુણ રસાણુ છે.

પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{2}{1}$ ગુણ છે. બીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા ત્રીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{3}{2}$ ગુણ છે. ત્રીજા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{4}{3}$ ગુણ છે. ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા પાંચમા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{5}{4}$ ગુણ છે. પાંચમા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા છઠ્ઠા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{6}{5}$ ગુણ છે. એમ યાવત્ દ્વિયરમસ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા ચરમસ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં રસાણુ $\frac{\text{સ્પર્ધક સંખ્યા}}{\text{સ્પર્ધક સંખ્યા}-1}$ ગુણ છે.

વિવક્ષિત સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ તેની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ કરતા $\frac{\text{વિવક્ષિત સ્પર્ધક સંખ્યા}}{\text{વિવક્ષિત સ્પર્ધક સંખ્યા}-1}$ ગુણ છે.

વિવક્ષિતસ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ

$$= \frac{\text{પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજાના રસાણુ} \times \text{વિવક્ષિત સ્પર્ધક}}{\text{વિવક્ષિત સ્પર્ધક} - 1}$$

પ્રશ્ન - ૧૦૦ મા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગજામાં તેની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજાના રસાણુ કરતા કેટલા ગુણ રસાણુ છે ?

જવાબ - ૧૦૦ મા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં ૯૯મા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુ કરતા

$$\frac{૧૦૦}{૧૦૦-૧} = \frac{૧૦૦}{૯૯} \text{ ગુણા રસાણુ છે.}$$

૧૦૦મા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં રસાણુ = ૯૯મા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુ $\times \frac{૧૦૦}{૯૯}$

પ્રશ્ન - કયા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં તેની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુ કરતા તે પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુના ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અધિક રસાણુ છે ?

જવાબ - જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં તેની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુ કરતા તે પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુના ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અધિક રસાણુ છે. તે આ રીતે -

ધારો કે પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અ રસાણુ છે.

જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં જ.પ.અ. $\times$ અ રસાણુ છે.

જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાત $\times$ અ રસાણુ છે.

જ.પ.અ. $\times$ અ, ઉ.સં. $\times$ અ થી ક ગુણા છે.

એટલે (ઉ.સં. $\times$ અ) $\times$ ક = જ.પ.અ. $\times$ અ

$$ક = \frac{જ.પ.અ. \times અ}{ઉ.સં. \times અ} = \frac{જ.પ.અ.}{ઉ.સં.} = \frac{ઉ.સં. + ૧}{ઉ.સં.} = ૧ + \frac{૧}{ઉ.સં.}$$

જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ

= જ.પ.અ. $\times$ અ

= (ઉ.સં. $\times$ અ) $\times$ ક

$$= (ઉ.સં. \times અ) \times \left(૧ + \frac{૧}{ઉ.સં.} \right)$$

$$= (ઉ.સં. \times અ) + \left(\frac{ઉ.સં. \times અ}{ઉ.સં.} \right)$$

ઉ.સં. $\times$ અ = જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ.

$$\frac{ઉ.સં. \times અ}{ઉ.સં.} = \text{જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુનો}$$

ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતમો ભાગ.

એટલે જઘન્ય પરિત્ત અસંખ્યાતમા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ તેની પૂર્વેના સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ કરતા તે પૂર્વેના સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણાના રસાણુના ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અધિક છે.

વિવક્ષિત રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં રસાણુ તેની પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ કરતા તે પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુના તે સ્પર્ધક જેટલામુ હોય તેટલામા ભાગ જેટલા અધિક છે.

વિવક્ષિત રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ =

$$\text{પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ} + \frac{\text{પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ}}{\text{પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની સંખ્યા}}$$

આ જ રીતે જઘન્ય પરિત્ત અનંતમા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ તેની પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ કરતા તે પૂર્વેના રસસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞાના રસાણુના ઉત્કષ્ટ અસંખ્યાત અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અધિક છે.

સૂક્ષ્મ ગણિતથી વર્ગજ્ઞાઓમાં રસાણુની વિચારણા -

ઉપર જે વિચારણા કરી છે તે સ્થૂલદૃષ્ટિએ કરી છે. સૂક્ષ્મદૃષ્ટિથી આ વિચારણા આમ થઈ શકે -

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ દ્વિગુણ છે. તેથી પ્રથમસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના કોઈપણ પરમાણુના રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના કોઈપણ પરમાણુમાં રસાણુ દ્વિગુણ છે. પરંતુ પ્રથમસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા કરેલા બધા રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા કરેલા બધા રસાણુ દ્વિગુણ નથી પરંતુ કંઈક હીન છે, કેમકે પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં બધા પરમાણુ ઓછા છે. આમ ઉત્તરોત્તર સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં પરમાણુઓ ઓછા થતા હોવાથી પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ દ્વિગુણથી કંઈક ન્યૂન છે, ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ ત્રણગુણથી કંઈક ન્યૂન છે, ચોથા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ ચારગુણથી કંઈક ન્યૂન છે. એમ આગળ પણ જાણવું.

આ ન્યૂનપણું કેટલું છે ? તે વિચારીએ.

પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞા કરતા બીજી વર્ગજ્ઞામાં વિશેષહીન પરમાણુ છે, તેના કરતા ત્રીજી વર્ગજ્ઞામાં વિશેષહીન પરમાણુ છે. એમ યાવત્ પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞા કરતા બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં એક રસસ્પર્ધકની બધી વર્ગજ્ઞાઓમાં કુલ જેટલા પરમાણુ ઓછા થાય તેટલા પરમાણુ ઓછા છે, એટલે કે એક સ્પર્ધકની વર્ગજ્ઞાને એક ચયથી ગુણતા જે આવે તેટલા પરમાણુ ઓછા છે. પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞા કરતા ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં બે (પહેલા અને બીજા) રસસ્પર્ધકની વર્ગજ્ઞાઓમાં કુલ જેટલા પરમાણુ ઓછા થાય તેટલા પરમાણુ ઓછા છે.

તેથી પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ કરતા બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ દ્વિગુણથી એક રસસ્પર્ધકમાં જેટલા પરમાણુ ઓછા થાય તેને દ્વિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુની સંખ્યાથી ગુણતા જે આવે તેટલા ઓછા છે.

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ = અ

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુ = બ

એક સ્પર્ધકની વર્ગણા = ક

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ = બ x અ

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા ઓછા થતા પરમાણુ = ક x ચય

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ = ૨ x અ

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ = ૨ x (બ x અ) - [(ક x ચય) x ૨ x અ]

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ = ૩ x (બ x અ) - [(૨ x ક x ચય) x ૩ x અ]

પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં જેટલા પરમાણુ છે તેટલા જ પરમાણુ જો બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં હોત તો પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ કરતા બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ દ્વિગુણ થાત, કેમકે બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના દરેક પરમાણુમાં પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના દરેક પરમાણુના રસાણુ કરતા દ્વિગુણ રસાણુ છે. પરંતુ બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા અમુક પરમાણુ ઓછા છે. માટે જેટલા પરમાણુ ઓછા છે તેને દ્વિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુથી ગુણતા જે આવે તેટલા રસાણુ બીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુમાં દ્વિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ કરતા ઓછા છે.

પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં જેટલા પરમાણુ છે તેટલા જ પરમાણુ જો ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં હોત તે પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ કરતા ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ ત્રણ ગુણા થાત, કેમકે ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના દરેક પરમાણુમાં પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના દરેક પરમાણુના રસાણુ કરતા ત્રણ ગુણા રસાણુ છે. પરંતુ ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા અમુક પરમાણુ ઓછા છે. આ ઓછા પરમાણુઓ બે સ્પર્ધકની વર્ગણાને ચયથી ગુણતા જે આવે તેટલા છે. માટે આ ઓછા પરમાણુઓની સંખ્યાને ત્રિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુથી ગુણતા જે આવે તેટલા રસાણુ ત્રીજા રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુમાં ત્રિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ કરતા ઓછા છે.

આમ છેક પ્રથમ દ્વિગુણહાનિના છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા સુધી જાણવું. પ્રથમ દ્વિગુણહાનિના

છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા (દ્વિગુણહાનિના સ્પર્ધક-૧) X ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા X ચય આટલા પરમાણુ ઓછા છે. ઓછા થયેલા પરમાણુ = પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુ - છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુ. જો છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં જેટલા પરમાણુ છે તેટલા પરમાણુ હોત તો પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ કરતા છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ તે સ્પર્ધકની સંખ્યા જેટલા ગુણા થાત. પણ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા (દ્વિગુણહાનિના સ્પર્ધક - ૧) X ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા X ચય આટલા પરમાણુ ઓછા છે. માટે આ ઓછા પરમાણુની સંખ્યાને જેટલામુ સ્પર્ધક છે (દ્વિગુણહાનિના જેટલા સ્પર્ધકો છે) તેટલા ગુણ પ્રથમસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ વડે ગુણતા જે આવે તેટલા રસાણુ છેલ્લા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા રસાણુમાં જેટલામુ સ્પર્ધક છે તેટલા ગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલા બધા રસાણુ કરતા ઓછા છે.

વિવક્ષિત સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા ઓછા થતા પરમાણુ = (વિવક્ષિત સ્પર્ધક - ૧) X ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા X ચય

વિવક્ષિત સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના ભેગા થયેલ બધા રસાણુ = વિવક્ષિત સ્પર્ધક X (બ X અ) - [(વિવક્ષિત સ્પર્ધક - ૧) X ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા X ચય X (વિવક્ષિત સ્પર્ધક X અ)]

■ પૂર્વે અસત્કલ્પનાથી સ્પર્ધકગત વર્ગણા, પરમાણુ વગેરેની સ્થાપના કરી છે. તેમાં રસાણુની સ્થાપના કરી આપણે આ વસ્તુ વિચારીએ એટલે સહેલાઈથી સમજી શકાશે -

પહેલા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં ૨૫૬ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૧,૦૦,૦૦૦ રસાણુ છે. પહેલા સ્પર્ધકની બીજી વર્ગણામાં ૨૪૮ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૧,૦૦,૦૦૧ રસાણુ છે. પહેલા સ્પર્ધકની ત્રીજી વર્ગણામાં ૨૪૦ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૧,૦૦,૦૦૨ રસાણુ છે. પહેલા સ્પર્ધકની ચોથી વર્ગણામાં ૨૩૨ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૧,૦૦,૦૦૩ રસાણુ છે.

ચાર વર્ગણાનું એક સ્પર્ધક છે.

તેથી બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ૨૨૪ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૨,૦૦,૦૦૦ રસાણુ છે. બીજા સ્પર્ધકની બીજી વર્ગણામાં ૨૧૬ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૨,૦૦,૦૦૧ રસાણુ છે. બીજા સ્પર્ધકની ત્રીજી વર્ગણામાં ૨૦૮ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૨,૦૦,૦૦૨ રસાણુ છે. બીજા સ્પર્ધકની ચોથી વર્ગણામાં ૨૦૦ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૨,૦૦,૦૦૩ રસાણુ છે.

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ૧૮૨ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૩,૦૦,૦૦૦ રસાણુ છે. ત્રીજા સ્પર્ધકની બીજી વર્ગણામાં ૧૮૪ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૩,૦૦,૦૦૧ રસાણુ છે. ત્રીજા સ્પર્ધકની ત્રીજી વર્ગણામાં ૧૭૬ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૩,૦૦,૦૦૨ રસાણુ છે. ત્રીજા સ્પર્ધકની ચોથી વર્ગણામાં ૧૬૮ પરમાણુ છે, દરેક પરમાણુ ઉપર ૩,૦૦,૦૦૩ રસાણુ છે.

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ = $૨૫૬ \times ૧,૦૦,૦૦૦ = ૨,૫૬,૦૦,૦૦૦$

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ = $૨૨૪ \times ૨,૦૦,૦૦૦ = ૪,૪૮,૦૦,૦૦૦$

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ = $૧૮૨ \times ૩,૦૦,૦૦૦ = ૫,૭૬,૦૦,૦૦૦$

આમ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ દ્વિગુણથી કંઈક ન્યૂન છે, ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ ત્રિગુણથી કંઈક ન્યૂન છે. કેટલા રસાણુ ન્યૂન છે તે પૂર્વે કહેલી રીત પ્રમાણે વિચારીએ -

$$\begin{aligned} & \text{બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ} \\ &= ૨ \times (૨૫૬ \times ૧,૦૦,૦૦૦) - [(૨-૧) \times ૪ \times ૮ \times (૨ \times ૧,૦૦,૦૦૦)] \\ &= ૫,૧૨,૦૦,૦૦૦ - ૬૪,૦૦,૦૦૦ \\ &= ૪,૪૮,૦૦,૦૦૦ \end{aligned}$$

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ દ્વિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કરતા ૬૪,૦૦,૦૦૦ ન્યૂન છે.

$$\begin{aligned} & \text{ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ} \\ &= ૩ \times (૨૫૬ \times ૧,૦૦,૦૦૦) - [(૩-૧) \times ૪ \times ૮ \times (૩ \times ૧,૦૦,૦૦૦)] \\ &= ૭,૬૮,૦૦,૦૦૦ - (૨ \times ૩૨ \times ૩,૦૦,૦૦૦) \\ &= ૭,૬૮,૦૦,૦૦૦ - ૧,૮૨,૦૦,૦૦૦ \\ &= ૫,૭૬,૦૦,૦૦૦ \end{aligned}$$

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ ત્રિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કરતા ૧,૮૨,૦૦,૦૦૦ ન્યૂન છે.

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ = $૨,૫૬,૦૦,૦૦૦$. તેને દ્વિગુણ કરતા $૫,૧૨,૦૦,૦૦૦$ થાય.

$$\begin{aligned} & \text{બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ} = ૪,૪૮,૦૦,૦૦૦ \\ & ૫,૧૨,૦૦,૦૦૦ - ૪,૪૮,૦૦,૦૦૦ = ૬૪,૦૦,૦૦૦ \end{aligned}$$

બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના રસાણુ દ્વિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કરતા ૬૪,૦૦,૦૦૦ ન્યૂન છે.

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુને ત્રિગુણ કરતા $૩ \times ૨,૫૬,૦૦,૦૦૦$

= ૭, ૬૮, ૦૦, ૦૦૦ થાય.

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ = ૫, ૭૬, ૦૦, ૦૦૦

૭, ૬૮, ૦૦, ૦૦૦ - ૫, ૭૬, ૦૦, ૦૦૦ = ૧, ૯૨, ૦૦, ૦૦૦

ત્રીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ ત્રિગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કરતા ૧, ૯૨, ૦૦, ૦૦૦ ન્યૂન છે.

ઉપસંહાર - જેટલામુ સ્પર્ધક હોય તેની પ્રથમ વર્ગણામાં કુલ રસાણુ તેટલા ગુણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના કુલ રસાણુ કરતા કંઈક ન્યૂન છે. તે ન્યૂનપણુ જેટલામુ સ્પર્ધક હોય તે સંખ્યાથી ગુણિત પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુને ઓછા થયેલા પરમાણુની સંખ્યાથી ગુણતા જે આવે તેટલુ છે.

પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુમાંથી વિવક્ષિત સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુ બાદ કરતા ઓછા થયેલા પરમાણુ આવે. (ઓછા થયેલા પરમાણુ એટલે પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુની અપેક્ષાએ વિવક્ષિત સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઓછા થયેલ પરમાણુ.)

વિવક્ષિત સ્પર્ધક = સ

‘સ’ મા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પરમાણુ = ૫

‘સ’ મા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ

= સ x (બ x અ) - [સ x અ x (બ-૫)]

= સ x બ x અ - [સ x અ x (સ-૧) x ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા x ચય]

પ્રશ્ન - પૂર્વે આપેલા કોષ્ઠકમાં પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુના ૧, ૦૦, ૦૦૦ રસાણુ કલ્પીએ તો ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ કેટલા હોય ?

જવાબ - ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ

= ૪ x ૨૫૬ x ૧, ૦૦, ૦૦૦ - [૪ x ૧, ૦૦, ૦૦૦ x (૪-૧) x ૪ x ૮]

= ૧૦, ૨૪, ૦૦, ૦૦૦ - (૪, ૦૦, ૦૦૦ x ૩ x ૪ x ૮)

= ૧૦, ૨૪, ૦૦, ૦૦૦ - (૪, ૦૦, ૦૦૦ x ૯૬)

= ૧૦, ૨૪, ૦૦, ૦૦૦ - ૩, ૮૪, ૦૦, ૦૦૦

= ૬, ૪૦, ૦૦, ૦૦૦

અથવા, ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણા એટલે ૧૩ મી વર્ગણા, કેમકે એક સ્પર્ધકમાં ૪ વર્ગણા છે, તેથી ૩ સ્પર્ધકની ૧૨ વર્ગણા થાય અને ૧૩ મી વર્ગણા એ ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણા થાય. ૧૩ મી વર્ગણામાં પરમાણુ = ૧૬૦

ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ

$$= ૪ \times ૨૫૬ \times ૧,૦૦,૦૦૦ - [૪ \times ૧,૦૦,૦૦૦ \times (૨૫૬ - ૧૬૦)]$$

$$= ૧૦,૨૪,૦૦,૦૦૦ - (૪,૦૦,૦૦૦ \times ૯૬)$$

$$= ૧૦,૨૪,૦૦,૦૦૦ - ૩,૮૪,૦૦,૦૦૦$$

$$= ૬,૪૦,૦૦,૦૦૦$$

અથવા, ચોથા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ

$$= \text{પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ} \times ૪$$

$$= ૧,૦૦,૦૦૦ \times ૪ = ૪,૦૦,૦૦૦$$

ચોથા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પરમાણુ = ૧૬૦

ચોથા સ્પર્ધકની પહેલી વર્ગણામાં બધા પરમાણુના કુલ રસાણુ

$$= ૧૬૦ \times ૪,૦૦,૦૦૦ = ૬,૪૦,૦૦,૦૦૦$$

સ્પર્ધકોમાં દેશઘાતી વગેરે રસની વિચારણા -

જઘન્ય રસસ્પર્ધકથી માંડીને અનંતા રસસ્પર્ધકો એક ઠાણિયા રસવાળા હોય છે. ત્યાર પછીના અનંતા રસસ્પર્ધકો બે ઠાણિયા રસવાળા હોય છે. ત્યાર પછીના અનંતા રસસ્પર્ધકો ત્રણ ઠાણિયા રસવાળા હોય છે. ત્યાર પછી ઉત્કૃષ્ટ રસસ્પર્ધક સુધીના રસસ્પર્ધકો ચાર ઠાણિયા રસવાળા હોય છે.

જઘન્ય રસસ્પર્ધકથી પ્રારંભી એક ઠાણિયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો તથા બે ઠાણિયા રસવાળા રસસ્પર્ધકોના અનંતમા ભાગના રસસ્પર્ધકો દેશઘાતી રસવાળા છે. છેલ્લુ રસસ્પર્ધક તે ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક છે.

ત્યાર પછી એટલે કે ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક પછી (એટલે કે બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકોના અનંતમા ભાગના રસસ્પર્ધકો પછી) જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક આવે. ત્યાર પછી શેષ બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો, ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો અને ચાર ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો છે. છેલ્લુ રસસ્પર્ધક તે ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક છે.

સ્થાપના -

એકઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ચાર ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો
૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦
↑ અ	↑↑ બ ક		↑ પ
દેશઘાતી રસસ્પર્ધકો		સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો	

અ = જઘન્ય દેશઘાતી રસસ્પર્ધક

બ = ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક

ક = જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

પ = ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

દેશઘાતી પ્રકૃતિ રદ છે. તે આ પ્રમાણે - કેવળજ્ઞાનાવરણ વિના જ્ઞાનાવરણ ૪, ચક્ષુ-અચક્ષુ-અવધિ દર્શનાવરણ ૩, સંજવલન ૪, નોકપાય ૯, અંતરાય ૫, સમ્યક્ત્વ મોહનીય. આ રદ પ્રકૃતિઓના જઘન્ય રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુના રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય છે. જઘન્ય રસસ્પર્ધકથી ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક સુધીના રસસ્પર્ધકો દેશઘાતી છે. ત્યાર પછી એટલે કે ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક પછી સમ્યક્ત્વમોહનીયના રસસ્પર્ધક નથી હોતા. શેષ ૨૫ પ્રકૃતિઓના ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક પછી ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક સુધીના રસસ્પર્ધકો સર્વઘાતી છે.

સર્વઘાતી પ્રકૃતિઓ ૨૧ છે. તે આ પ્રમાણે - કેવળજ્ઞાનાવરણ, કેવળદર્શનાવરણ, નિદ્રા પ, પહેલા ૧૨ કષાય, મિશ્રમોહનીય, મિથ્યાત્વમોહનીય. આ ૨૧ પ્રકૃતિઓના દેશઘાતી રસસ્પર્ધકો નથી હોતા. મિથ્યાત્વમોહનીય સિવાયની ૨૦ પ્રકૃતિઓના જઘન્ય રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુના

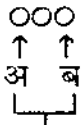
રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય છે. આ ૨૦ પ્રકૃતિઓના રસસ્પર્ધકોની શરુઆત જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકથી જ થાય છે. જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકથી બે ઠાણીયા રસસ્પર્ધકોના અનંતમા ભાગ સુધીના રસસ્પર્ધકો જ મિશ્રમોહનીયમાં હોય છે. તે છેલ્લુ રસસ્પર્ધક તે મિશ્રમોહનીયનું ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક છે. ત્યારપછીના સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો મિશ્રમોહનીયમાં નથી હોતા. મિશ્ર મોહનીયના રસસ્પર્ધકો પૂર્ણ થાય ત્યાર પછી મિથ્યાત્વ મોહનયીના રસસ્પર્ધકો શરુ થાય છે. એટલે મિશ્રમોહનીયના ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક પછીનું રસસ્પર્ધક એ મિથ્યાત્વમોહનીયનું જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક છે. ત્યારપછીના ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક સુધીના શેષ બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો, ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો અને ચાર ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો મિથ્યાત્વમોહનીયમાં હોય છે. છેલ્લું રસસ્પર્ધક તે મિથ્યાત્વમોહનીયનું ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક છે. શેષ ૧૮ પ્રકૃતિઓમાં જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક પછીના ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક સુધીના શેષ બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો, ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો અને ચાર ઠાણીયા રસવાળા બધા રસસ્પર્ધકો હોય છે. છેલ્લુ રસસ્પર્ધક તે ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક છે.

સ્થાપના -

મિશ્રમોહનીયના રસસ્પર્ધકો -

બે ઠાણીયા રસવાળા

રસસ્પર્ધકો

સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો

અ = જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

બ = ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

મિથ્યાત્વમોહનીયના રસસ્પર્ધકો -

બે ઠાણીયા રસવાળા

રસસ્પર્ધકો

○○○○○○○

↑
અ

ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા

રસસ્પર્ધકો

○○○○○○○○○○○○○○○

ચાર ઠાણીયા રસવાળા

રસસ્પર્ધકો

○○○○○○○○○○○○○○○

↑
બ

સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો

અ = જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

બ = ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

સમ્યક્ત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય, મિથ્યાત્વ મોહનીયના રસસ્પર્ધકો -

એકઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ચાર ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો
○○○○○○○○○○○○○○○ ↑ અ	○○○○○○○○○○○○○○○ ↑ ↑ ↑ ↑ બ ક ચ ત	○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○ ↑ પ
સમ્યક્ત્વ મોહનીયના દેશઘાતી રસસ્પર્ધકો	મિશ્રમોહનીયના સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો	મિથ્યાત્વ મોહનીયના સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો	

અ = સમ્યક્ત્વ મોહનીયનું જઘન્ય દેશઘાતી રસસ્પર્ધક

બ = સમ્યક્ત્વ મોહનીયનું ઉત્કૃષ્ટ દેશઘાતી રસસ્પર્ધક

ક = મિશ્રમોહનીયનું જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

ચ = મિશ્રમોહનીયનું ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

ત = મિથ્યાત્વમોહનીયનું જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

પ = મિથ્યાત્વમોહનીયનું ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

શેષ ૧૯ સર્વઘાતી પ્રકૃતિઓના રસસ્પર્ધકો -

બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ત્રણ ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો	ચાર ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકો
○○○○○○○○○○○ ↑ અ	○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○ ↑ બ
સર્વઘાતી રસસ્પર્ધકો		

અ = જઘન્ય સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

બ = ઉત્કૃષ્ટ સર્વઘાતી રસસ્પર્ધક

અઘાતી પ્રકૃતિઓના રસસ્પર્ધકો -

અઘાતી પ્રકૃતિઓમાં જઘન્ય બે ઠાણીયા રસવાળા રસસ્પર્ધકથી ઉત્કૃષ્ટ ચાર ઠાણીયા રસવાળા અંતિમ રસસ્પર્ધક સુધીના રસસ્પર્ધકો છે. તેમની રચના દેશઘાતી પ્રકૃતિઓના રસસ્પર્ધકોની રચનાની સમાન જાણવી.

દેશઘાતી અને અઘાતી પ્રકૃતિઓના જઘન્ય રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુ ઉપરના રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય છે. મિથ્યાત્વ મોહનીય સિવાયની ૨૦ સર્વઘાતી પ્રકૃતિઓના જઘન્ય રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુ ઉપરના રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય છે. પરંતુ આ બધી પ્રકૃતિઓના ઉત્કૃષ્ટ રસસ્પર્ધકની અંતિમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુ ઉપરના રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય હોવાનો નિયમ નથી, એટલે કે એમાં

તરતમતા હોઈ શકે છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'સવ્વસ્સ અવ્વગ્ગસ્સ સવ્વકમ્માણં દેસઘાદિફહયાણમાદિવગ્ગણા તુલ્લા, સવ્વઘાદીણં પિ મોત્તૂણ મિચ્છતં સેસાણં કમ્માણં સવ્વઘાદીણમાદિવગ્ગણા તુલ્લા, એદાણિ પુવ્વફહયાણિ ણામ ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૩૧

અપૂર્વસ્પર્ધક પ્રરૂપણા - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમ સમયે સત્તાગત સંજવલન ઝના રસસ્પર્ધકોમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગના દલિકો લઈ તેમાંથી અપૂર્વરસસ્પર્ધકો બનાવે છે.

પ્રથમ સમયે અનંત અપૂર્વસ્પર્ધકો બનાવે છે. તે પ્રદેશોની એક દ્વિગુણહાનિના આંતરામાં રહેલા રસસ્પર્ધકોના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા હોય છે.

પૂર્વસ્પર્ધકોના પ્રથમ (જઘન્ય) સ્પર્ધકની નીચે અપૂર્વસ્પર્ધકોની રચના થાય છે. એટલે કે પૂર્વસ્પર્ધકોમાં ના પ્રથમ (જઘન્ય) સ્પર્ધકની જઘન્ય વર્ગણામાં દરેક પરમાણુ ઉપરના રસાણુ કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકોના ઉત્કૃષ્ટ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુ ઉપર અનંતગુણહીન (અનંતમો ભાગ) રસાણુ છે, તેના કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકોના જઘન્ય સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં પ્રત્યેક પરમાણુ ઉપર અનંતગુણહીન રસાણુ છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'જાણિ પઢમસમયે અપુવ્વફહયાણિ ણિવ્વત્તિદાણિ તત્થ પઢમસ્સ ફહયસ્સ આદિવગ્ગણા થોવા । ચરિમસ્સ અપુવ્વફહયસ્સ આદિવગ્ગણા અણંતગુણા । પુવ્વફહયસ્સાદિવગ્ગણા અણંતગુણા ।' - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૩૮.

પ્રથમ સમયે દીયમાન (અપાતુ) દલિક - વિવક્ષિત સમયે અપાતુ દલિક તે દીયમાન દલિક. પ્રથમ સમયે સત્તાગત પૂર્વસ્પર્ધકોના દલિકમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગના દલિકોને ગ્રહણ કરી તેમાંથી અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઘણા પુદ્ગલો નાંખે, ત્યારપછીની વર્ગણામાં વિશેષહીન પુદ્ગલો નાંખે, એમ યાવત્ ચરમ અપૂર્વસ્પર્ધકની ચરમ વર્ગણા સુધી વિશેષહીનના ક્રમે નાંખે. ત્યારપછી પ્રથમ પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અસંખ્યગુણહીન દલિકો નાંખે. ત્યાર પછી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં પૂર્વ-પૂર્વ વર્ગણાથી વિશેષહીન-વિશેષહીન દલિક નાંખે. એમ યાવત્ પૂર્વસ્પર્ધકોની સર્વવર્ગણાઓમાં જાણવું.

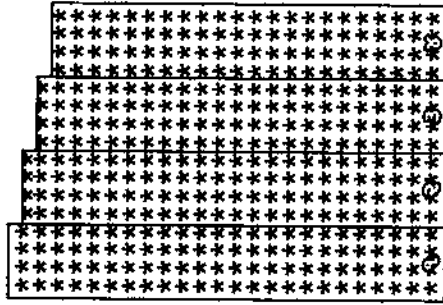
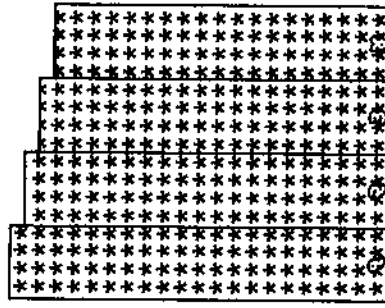
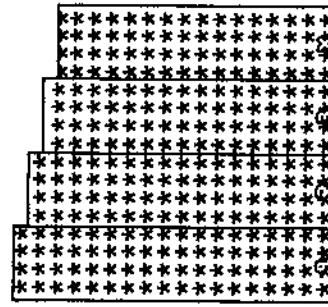
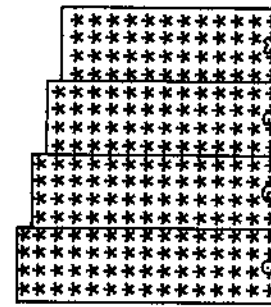
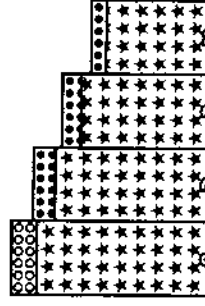
પ્રથમ સમયે દંશ્યમાન (દેખાતુ) દલિક - વિવક્ષિત સમયે નવુ આવેલુ અને પૂર્વેનું બન્નેનું ભેગુ દલિક તે દંશ્યમાન દલિક. જે જે સમયે જે નવા અપૂર્વસ્પર્ધકો બને છે તેમાં દીયમાન દલિક તે જ દંશ્યમાન દલિક હોય છે, કેમકે પૂર્વેનું સત્તાગત દલિક તેમાં હોતુ નથી. પ્રથમ સમયે અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઘણુ દલિક છે, તેના કરતા બીજી વર્ગણામાં વિશેષહીન દલિક છે, એમ યાવત્ પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમ વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં પૂર્વ-પૂર્વ વર્ગણા કરતા વિશેષહીન-વિશેષહીન દલિક છે.

બીજા સમયે દીયમાન દલિક - બીજા સમયે પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ દલિકોને ગ્રહણ કરી તેમાંથી પ્રથમ સમયે બનાવેલા અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા અસંખ્યગુણહીન નવા અપૂર્વસ્પર્ધકો બનાવે, તથા શેષ દલિકોને પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં તથા પૂર્વસ્પર્ધકોમાં નાંખે. તેનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે - બીજા સમયના પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઘણા દલિક નાંખે. તેના કરતા બીજી વર્ગણામાં વિશેષહીન દલિક નાંખે. એમ બીજા સમયના છેલ્લા અપૂર્વસ્પર્ધકની છેલ્લી વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં પૂર્વ પૂર્વ વર્ગણા કરતા વિશેષહીન-વિશેષહીન દલિક નાંખે. ત્યારપછી પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં

(ચિત્ર નં. ૨)

અન્યકર્ણકરણાદિના પહેલા સમયે અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં અને પૂર્વસ્પર્ધકોમાં દીયમાન અને દેશમાન દલ

કે રૂક સ્પર્ધક નિર્માણપ્રકાર સ્પર્ધકોનાં પ્રકારનાં કારણરૂક

પહેલું સ્પર્ધક	બીજું સ્પર્ધક	ત્રીજું સ્પર્ધક	ચોથું સ્પર્ધક	પહેલું પૂર્વસ્પર્ધક
				

અ પૂ વ સ ધ કો પૂર્વસ્પર્ધકો →

અપૂર્વસ્પર્ધકો = ૪

૧ = પહેલી વર્ગણ, ૨ = બીજી વર્ગણ, ૩ = ત્રીજી વર્ગણ, ૪ = ચોથી વર્ગણ

*** = અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં અપાતુ દલિક.

○○○ = ચરમ અપૂર્વસ્પર્ધકની ચરમવર્ગણ કરતા પ્રથમ પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણમાં અપાતુ અસંબંધગુણદીન દલિક.

*** = પૂર્વસ્પર્ધકોમાં રહેલું પહેલાનું સ્પર્ધક દલિક.

●●● = પ્રથમ પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણ કરતા ઉત્તરોત્તર વર્ગણમાં અપાતુ વિશેષદીન દલિક.

અસંખ્યગુણહીન દલિક નાંખે. ત્યારપછી પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમવર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં પૂર્વ-પૂર્વ વર્ગણા કરતા વિશેષહીન-વિશેષહીન દલિક નાંખે.

બીજા સમયે દંશ્યમાન દલિક - બીજા સમયે બીજા સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાથી પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમવર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં પૂર્વ-પૂર્વ વર્ગણા કરતા વિશેષહીન-વિશેષહીન દલિક હોય છે.

આ રીતે અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના ચરમસમય સુધીના ત્રીજા વગેરે સર્વ સમયોમાં દીયમાન દલિકો અને દંશ્યમાન દલિકોની પ્રરૂપણા સમજવી.

$$\text{પ્રથમ સમયે થતા અપૂર્વસ્પર્ધકોનું પ્રમાણ} = \frac{\text{દ્વિગુણહાનિગત સ્પર્ધકો}}{\text{ઉત્કર્ષણ-અપકર્ષણ ભાગહાર} \times \text{અસંખ્ય}}$$

બીજા સમયે પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા અસંખ્યગુણહીન અપૂર્વસ્પર્ધકો થાય છે. ત્રીજા સમયે બીજા સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા અસંખ્યગુણહીન અપૂર્વસ્પર્ધકો થાય છે. એમ અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના ચરમસમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે પૂર્વ પૂર્વ સમય કરતા અસંખ્યગુણહીન અપૂર્વસ્પર્ધકો થાય છે. પ્રથમ પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના પરમાણુ કરતા જે વર્ગણામાં અડધા પરમાણુ હોય તેને એક દ્વિગુણહાનિ કહેવાય. એક દ્વિગુણહાનિમાં રહેલા સ્પર્ધકો એટલે એક દ્વિગુણહાનિગત સ્પર્ધકો. અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમ સમયે સત્તાગત દલિકોને જે $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ થી ભાગીને જીવ ઉકેરે છે તે ઉત્કર્ષણ - અપકર્ષણ ભાગહાર કહેવાય.

પ્રથમસમયે થતા અપૂર્વસ્પર્ધકોનું પ્રમાણ જાણવા દ્વિગુણહાનિગતસ્પર્ધકોને જે (ઉત્કર્ષણ-અપકર્ષણ ભાગહાર x અસંખ્ય) થી ભાગવામાં આવે છે તે (ઉત્કર્ષણ-અપકર્ષણ ભાગહાર x અસંખ્ય રૂપ) ભાગહાર પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ $\left(\frac{\sqrt{\text{પલ્યોપમ}}}{\text{અસંખ્ય}} \right)$ જેટલો હોય છે.

ઉત્કર્ષણ-અપકર્ષણ ભાગહાર = અલ્પ

તેના કરતા $\frac{\text{દ્વિગુણહાનિગત સ્પર્ધકો}}{\text{અપૂર્વસ્પર્ધકો}} = \text{અસંખ્યગુણ}$

તેના કરતા $\sqrt{\text{પલ્યોપમ}} = \text{અસંખ્યગુણ}$

પ્રથમ સમય કૃત અપૂર્વસ્પર્ધકોનું અલ્પબહુત્વ -

પ્રથમસમયે સંજવલન ક્રોધના અપૂર્વસ્પર્ધકો અલ્પ છે.

પ્રથમસમયે સંજવલન માનના અપૂર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક (અનંતમો ભાગ અધિક) છે.

પ્રથમસમયે સંજવલન માયાના અપૂર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક (અનંતમો ભાગ અધિક) છે.

પ્રથમસમયે સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક (અનંતમો ભાગ અધિક) છે.

પ્રથમસમય કૃત સંજવલન ક્રોધ વગેરે ચારે કષાયોના અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંના ચરમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ

વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ પરસ્પર તુલ્ય છે, પરંતુ પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ તુલ્ય નથી.

સંજવલન લોભના પ્રથમસમયકૃત પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાના પ્રથમસમયકૃત પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માનના પ્રથમસમયકૃત પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધના પ્રથમસમયકૃત પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ વિશેષાધિક છે.

આનુ કારણ આ પ્રમાણે છે - પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુની અપેક્ષાએ જેટલામુ રસસ્પર્ધક હોય તેની પ્રથમવર્ગજ્ઞામાં તેટલા ગુણા રસાણુ હોય છે. તેથી ચરમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ કરતા પ્રથમ રસસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ જેટલા સ્પર્ધક હોય તેટલામા ભાગના હોય. અહીં સંજવલન ક્રોધ વગેરેના સ્પર્ધકોની સંખ્યા ક્રમશઃ વિશેષાધિકના ક્રમે છે. વળી ચરમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ તુલ્ય છે. તેથી પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ ઉપર કહેલા ક્રમ પ્રમાણે છે.

સંજવલન ક્રોધ વગેરેના પહેલા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુનો ક્રમ ઉત્તરોત્તર વિશેષહીન છે. તે જ રીતે સંજવલન ક્રોધ વગેરેના દરેક સ્પર્ધક પૂર્ણ થયા પછી બે સ્પર્ધક વચ્ચે જે અંતર છે તે પણ ચારે કષાયમાં સમાન નહીં પણ વિષમ (વિશેષહીનના ક્રમે) છે, કેમકે પ્રત્યેક સ્પર્ધકની વર્ગજ્ઞાઓની સંખ્યા સમાન છે.

નીચેના અસત્કલ્પનાના ઉદાહરણથી આ વસ્તુ બરાબર સમજી શકાશે -

	સં.ક્રોધ	સં.માન	સં.માયા	સં.લોભ
અંતિમ અપૂર્વ સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞામાં રસાણુ	૪,૨૦૦	૪,૨૦૦	૪,૨૦૦	૪,૨૦૦
અપૂર્વસ્પર્ધકોનું પ્રમાણ	૨૫	૩૦	૩૫	૪૦
પ્રથમ અપૂર્વ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં રસાણુ	૧૬૮	૧૪૦	૧૨૦	૧૦૫

અહીં સંજવલન ક્રોધ વગેરે ચારેના ચરમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં ૪,૨૦૦ રસાણુ હોવાથી તુલ્ય છે. સ્પર્ધકોનું પ્રમાણ ૨૫, ૩૦, ૩૫, ૪૦ એમ વિશેષાધિકના ક્રમે છે. સંજવલન ક્રોધના પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ

વર્ગજ્ઞામાં $\frac{૪૨૦૦}{૨૫} = ૧૬૮$ રસાણુ છે. સંજવલન માનના પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં $\frac{૪૨૦૦}{૩૦} =$

૧૪૦ રસાણુ છે. સંજવલન માયાના પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં $\frac{૪૨૦૦}{૩૫} = ૧૨૦$ રસાણુ છે. સંજવલન

લોભના પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં $\frac{૪૨૦૦}{૪૦} = ૧૦૫$ રસાણુ છે. આમ ચારે કષાયના પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં ક્રમશઃ ૧૬૮, ૧૪૦, ૧૨૦, ૧૦૫ એમ વિશેષહીનના ક્રમે રસાણુ છે.

પ્રશ્ન - જેમ સંજવલન ક્રોધ વગેરે ચારે કષાયોના ચરમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં સમાન રસાણુ છે, તેમ વચ્ચેના કોઈપણ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં સમાન રસાણુ હોય કે નહીં ?

જવાબ - સમાન સંખ્યાના સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ તુલ્ય ન હોય, વિષમ સંખ્યાના સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ તુલ્ય હોઈ શકે. આ વાત અસત્કલ્પનાના ઉપરના ઉદાહરણથી સમજી શકાશે -

સંજવલન કોધના ૫મા સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞાના રસાણુ = ૧૬૮ X ૫ = ૮૪૦

સંજવલન માનના ૬ઠ્ઠા સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞાના રસાણુ = ૧૪૦ X ૬ = ૮૪૦

સંજવલન માયાના ૭મા સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞાના રસાણુ = ૧૨૦ X ૭ = ૮૪૦

સંજવલન લોભના ૮મા સ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગજ્ઞાના રસાણુ = ૧૦૫ X ૮ = ૮૪૦

આમ અહીં સંજવલન કોધના ૫મા, સંજવલન માનના ૬ઠ્ઠા, સંજવલન માયાના ૭મા, સંજવલન લોભના ૮મા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાઓના રસાણુ તુલ્ય છે.

તેવી જ રીતે સંજવલન કોધના ૧૦ મા, સંજવલન માનના ૧૨ મા, સંજવલન માયાના ૧૪ મા, સંજવલન લોભના ૧૬ મા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાઓના રસાણુ તુલ્ય છે. સંજવલન કોધના ૧૫મા, સંજવલન માનના ૧૮મા, સંજવલન માયાના ૨૧ મા, સંજવલન લોભના ૨૪મા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાઓના રસાણુ તુલ્ય છે. સંજવલન કોધના ૨૦મા, સંજવલન માનના ૨૪ મા, સંજવલન માયાના ૨૮ મા, સંજવલન લોભના ૩૨ મા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાઓના રસાણુ તુલ્ય છે. સંજવલન કોધના ૨૫ મા, સંજવલન માનના ૩૦ મા, સંજવલન માયાના ૩૫ મા, સંજવલન લોભના ૪૦ મા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાઓના રસાણુ તુલ્ય છે.

પ્રશ્ન - સંજવલન ૪ના તુલ્ય રસાણુવાળી પ્રથમ વર્ગજ્ઞાવાળા કેટલા સ્પર્ધકો હોય છે ?

જવાબ - સંજવલન કોધના સ્પર્ધકોની સંખ્યા કરતા સંજવલન માનના સ્પર્ધકોની સંખ્યા જેટલી અધિક છે તેટલા સ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગજ્ઞામાં તુલ્ય રસાણુ છે. દા. ત. ઉપરના ઉદાહરણમાં સંજવલન કોધના સ્પર્ધક ૨૫ છે, સંજવલન માનના સ્પર્ધક ૩૦ છે. એટલે સંજવલન કોધ કરતા સંજવલન માનના સ્પર્ધક ૫ વધુ છે. તેથી પાંચ સ્પર્ધકો એવા છે જેની પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ ચારે કષાયમાં સમાન છે.

અસત્કલ્પનાથી સમાન રસાણુવાળી પ્રથમ વર્ગજ્ઞાવાળા અપૂર્વસ્પર્ધકો બતાવવા સંજવલન કોધ વગેરેના અપૂર્વસ્પર્ધકોની સ્થાપના (પહેલી રીત) -

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ			
	સંજવલન કોધ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
૧	૧૬૮	૧૪૦	૧૨૦	૧૦૫
૨	૩૩૬	૨૮૦	૨૪૦	૨૧૦
૩	૫૦૪	૪૨૦	૩૬૦	૩૧૫
૪	૬૭૨	૫૬૦	૪૮૦	૪૨૦
૫	૮૪૦	૭૦૦	૬૦૦	૫૨૫
૬	૧૦૦૮	૮૪૦	૭૨૦	૬૩૦
૭	૧૧૭૬	૯૮૦	૮૪૦	૭૩૫

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગજ્ઞાના રસાણુ			
	સંજવલન કોષ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
૮	૧૩૪૪	૧૧૨૦	૮૬૦	૮૪૦
૯	૧૫૧૨	૧૨૬૦	૧૦૮૦	૮૪૫
૧૦	૧૬૮૦	૧૪૦૦	૧૨૦૦	૧૦૫૦
૧૧	૧૮૪૮	૧૫૪૦	૧૩૨૦	૧૧૫૫
૧૨	૨૦૧૬	૧૬૮૦	૧૪૪૦	૧૨૬૦
૧૩	૨૧૮૪	૧૮૨૦	૧૫૬૦	૧૩૬૫
૧૪	૨૩૫૨	૧૯૬૦	૧૬૮૦	૧૪૭૦
૧૫	૨૫૨૦	૨૧૦૦	૧૮૦૦	૧૫૭૫
૧૬	૨૬૮૮	૨૨૪૦	૧૯૨૦	૧૬૮૦
૧૭	૨૮૫૬	૨૩૮૦	૨૦૪૦	૧૭૮૫
૧૮	૩૦૨૪	૨૫૨૦	૨૧૬૦	૧૮૮૦
૧૯	૩૧૯૨	૨૬૬૦	૨૨૮૦	૧૯૮૫
૨૦	૩૩૬૦	૨૮૦૦	૨૪૦૦	૨૧૦૦
૨૧	૩૫૨૮	૨૯૪૦	૨૫૨૦	૨૨૦૫
૨૨	૩૬૯૬	૩૦૮૦	૨૬૪૦	૨૩૧૦
૨૩	૩૮૬૪	૩૨૨૦	૨૭૬૦	૨૪૧૫
૨૪	૪૦૩૨	૩૩૬૦	૨૮૮૦	૨૫૨૦
૨૫	૪૨૦૦	૩૫૦૦	૩૦૦૦	૨૬૨૫
૨૬	-	૩૬૪૦	૩૧૨૦	૨૭૩૦
૨૭	-	૩૭૮૦	૩૨૪૦	૨૮૩૫
૨૮	-	૩૯૨૦	૩૩૬૦	૨૯૪૦
૨૯	-	૪૦૬૦	૩૪૮૦	૩૦૪૫
૩૦	-	૪૨૦૦	૩૬૦૦	૩૧૫૦
૩૧	-	-	૩૭૨૦	૩૨૫૫
૩૨	-	-	૩૮૪૦	૩૩૬૦

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ			
	સંજવલન કોષ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
૩૩	-	-	૩૮૬૦	૩૪૬૫
૩૪	-	-	૪૦૮૦	૩૫૭૦
૩૫	-	-	૪૨૦૦	૩૬૭૫
૩૬	-	-	-	૩૭૮૦
૩૭	-	-	-	૩૮૮૫
૩૮	-	-	-	૩૯૯૦
૩૯	-	-	-	૪૦૯૫
૪૦	-	-	-	૪૨૦૦

અહીં સંજવલન કોષ વગેરે ચારેના બે સ્પર્ધકો વચ્ચે વિષમ અંતર બતાવીને સમાન રસાણુવાળી પ્રથમ વર્ગણાવાળા રસસ્પર્ધકો બતાવ્યા છે. સંજવલન કોષ વગેરે ચારેના બે સ્પર્ધકો વચ્ચે સમાન અંતર બતાવીને પણ સમાન રસાણુવાળી પ્રથમ વર્ગણાવાળા રસસ્પર્ધકો બતાવી શકાય છે. પરંતુ તેમાં પ્રથમ અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા બીજા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં બમણા રસાણુ નથી આવતા, પણ અનંતમો ભાગ માત્ર અધિક રસાણુ આવે. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણોમાં પણ પ્રથમ સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા બીજા સ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અનંતમો ભાગ અધિક રસાણુ કહ્યા છે - ‘પઢમસમણ જાણિ અપુલ્લવફહયાણિ તત્થ પઢમસસ ફહયસસ આદિવગ્ગણાણ અવિભાગપડિચ્છેદમ્મં થોવં । વિદિયસસ ફહયસસ આદિવગ્ગણાણ અવિભાગપડિચ્છેદમ્મં તમાગુત્તરં ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૩૫.

અસત્કલ્પનાએ સમાન રસાણુવાળી પ્રથમ વર્ગણાવાળા અપૂર્વસ્પર્ધકો બતાવવા સંજવલન કોષ વગેરેના અપૂર્વસ્પર્ધકોની સ્થાપના (બીજી રીત) -

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ			
	સંજવલન કોષ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
૧	૩૦૦૦	૨૭૫૦	૨૫૦૦	૨૨૫૦
૨	૩૦૫૦	૨૮૦૦	૨૫૫૦	૨૩૦૦
૩	૩૧૦૦	૨૮૫૦	૨૬૦૦	૨૩૫૦
૪	૩૧૫૦	૨૯૦૦	૨૬૫૦	૨૪૦૦
૫	૩૨૦૦	૨૯૫૦	૨૭૦૦	૨૪૫૦

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ			
	સંજ્વલન કોધ	સંજ્વલન માન	સંજ્વલન માયા	સંજ્વલન લોભ
૬	૩૨૫૦	૩૦૦૦	૨૭૫૦	૨૫૦૦
૭	૩૩૦૦	૩૦૫૦	૨૮૦૦	૨૫૫૦
૮	૩૩૫૦	૩૧૦૦	૨૮૫૦	૨૬૦૦
૯	૩૪૦૦	૩૧૫૦	૨૯૦૦	૨૬૫૦
૧૦	૩૪૫૦	૩૨૦૦	૨૯૫૦	૨૭૦૦
૧૧	૩૫૦૦	૩૨૫૦	૩૦૦૦	૨૭૫૦
૧૨	૩૫૫૦	૩૩૦૦	૩૦૫૦	૨૮૦૦
૧૩	૩૬૦૦	૩૩૫૦	૩૧૦૦	૨૮૫૦
૧૪	૩૬૫૦	૩૪૦૦	૩૧૫૦	૨૯૦૦
૧૫	૩૭૦૦	૩૪૫૦	૩૨૦૦	૨૯૫૦
૧૬	૩૭૫૦	૩૫૦૦	૩૨૫૦	૩૦૦૦
૧૭	૩૮૦૦	૩૫૫૦	૩૩૦૦	૩૦૫૦
૧૮	૩૮૫૦	૩૬૦૦	૩૩૫૦	૩૧૦૦
૧૯	૩૯૦૦	૩૬૫૦	૩૪૦૦	૩૧૫૦
૨૦	૩૯૫૦	૩૭૦૦	૩૪૫૦	૩૨૦૦
૨૧	૪૦૦૦	૩૭૫૦	૩૫૦૦	૩૨૫૦
૨૨	૪૦૫૦	૩૮૦૦	૩૫૫૦	૩૩૦૦
૨૩	૪૧૦૦	૩૮૫૦	૩૬૦૦	૩૩૫૦
૨૪	૪૧૫૦	૩૯૦૦	૩૬૫૦	૩૪૦૦
૨૫	૪૨૦૦	૩૯૫૦	૩૭૦૦	૩૪૫૦
૨૬	-	૪૦૦૦	૩૭૫૦	૩૫૦૦
૨૭	-	૪૦૫૦	૩૮૦૦	૩૫૫૦
૨૮	-	૪૧૦૦	૩૮૫૦	૩૬૦૦
૨૯	-	૪૧૫૦	૩૯૦૦	૩૬૫૦
૩૦	-	૪૨૦૦	૩૯૫૦	૩૭૦૦

સ્પર્ધક ક્રમાંક	પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ			
	સંજવલન કોધ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
૩૧	-	-	૪૦૦૦	૩૭૫૦
૩૨	-	-	૪૦૫૦	૩૮૦૦
૩૩	-	-	૪૧૦૦	૩૮૫૦
૩૪	-	-	૪૧૫૦	૩૯૦૦
૩૫	-	-	૪૨૦૦	૩૯૫૦
૩૬	-	-	-	૪૦૦૦
૩૭	-	-	-	૪૦૫૦
૩૮	-	-	-	૪૧૦૦
૩૯	-	-	-	૪૧૫૦
૪૦	-	-	-	૪૨૦૦

આમ અપૂર્વસ્પર્ધકોની વક્તવ્યતા કહી.

ઉદય - અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમ સમયે અપૂર્વસ્પર્ધકોનો ^૧ઉદય પણ હોય અને અનુદય પણ હોય. એટલે કે દરેક અપૂર્વસ્પર્ધકમાંથી અમુક દલિક ઉદયમાં આવે, બધા ન આવે. અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમ સમયે પૂર્વસ્પર્ધકોના પ્રથમ અનંતમા ભાગ જેટલા સ્પર્ધકો સિવાય શેષ અનંતા બહુભાગ જેટલા સ્પર્ધકોનો ઉદય ન હોય, શરુઆતના અનંતમા ભાગના સ્પર્ધકોનો ઉદય પણ હોય અને અનુદય પણ હોય, એટલે કે પૂર્વસ્પર્ધકના અનંતમા ભાગ સુધીના પ્રત્યેક સ્પર્ધકમાંથી અમુક દલિકો ઉદયમાં આવે છે, બધા નહીં. ટૂંકમાં, અપૂર્વસ્પર્ધકના પ્રથમ સ્પર્ધકથી પૂર્વસ્પર્ધકના અનંતમા ભાગ સુધીના પ્રત્યેક સ્પર્ધકમાંથી અમુક દલિકો ઉદયમાં આવે છે, બધા નહીં. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ષિમાં કહ્યું છે - ‘ઉદયપરુવળા । જહા - પઢમસમયે ચેવ અપુવ્વફહયાણિ ઉદિણ્ણાણિ અણુદિણ્ણાણિ ચ, પુવ્વફહયાણં પિ આદીદો અણંતભાગો ઉદિણ્ણો ચ અણુદિણ્ણો ચ । ઉવરિ અણંતભાગા અણુદિણ્ણા ।’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૩૫૫. ક્ષપણાસારમાં પણ કહ્યું છે - ‘તાહે અપુવ્વફહયપુવ્વગસાદીદણંતિમમુદેદિ । બંધો હુલતાણંતિમભાગોત્તિ અપુવ્વફહયદો ॥૪૭૬॥ હિંદિ ટીકા-તિસ અશ્વકર્ણકરણકા પ્રથમસમય વિષે ઉદયનિષેકસમ્બન્ધી સર્વ અપૂર્વસ્પર્ધક અર પૂર્વસ્પર્ધકકી આદિતે લગાય તાકા અનંતવાં ભાગ ઉદય હો હ ।’ - પાના નં. ૩૯૦-૩૯૧.

બંધ - બધ્યમાન સંજવલન ૪ના અપૂર્વસ્પર્ધકના પ્રથમ સ્પર્ધકથી (તે સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકથી) એક કાણીયા રસવાળા પૂર્વસ્પર્ધકના અનંતમા ભાગ સુધીના સ્પર્ધકોની તુલ્ય રસવાળા નવા સ્પર્ધકો બંધાય છે.

૧. અહીં ઉદીરણા દ્વારા ઉદય જાણવો, સ્વાભાવિક ઉદય નહીં.

એટલે કે બધા અપૂર્વસ્પર્ધકોની તુલ્ય રસવાળા અને ૧ ઠાણીયા રસવાળા પૂર્વસ્પર્ધકોના અનંતમા ભાગના સ્પર્ધકોની તુલ્ય રસવાળા નવા સ્પર્ધકો બંધાય છે. ઉદયમાં રહેલ રસ કરતા બધ્યમાન રસ અનંતગુણાહીન હોય છે. તે ઉત્કૃષ્ટ રસસ્પર્ધકોની અપેક્ષાએ સંભવે છે, કેમકે પ્રથમસ્પર્ધક સરખા હોય છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમ સમયથી પ્રથમ રસખંડની સમાપ્તિ સુધી તે જ સ્થિતિખંડ, રસખંડ, રસસત્તા અને સ્થિતિબંધ હોય છે. ગુણશ્રેણિ બીજા વગેરે સમયે અસંખ્યગુણ દલિકવાળી હોય છે. બીજા વગેરે સમયે અપૂર્વસ્પર્ધક બનાવવા અસંખ્યગુણ-અસંખ્યગુણ દલિક ખેંચે છે. બીજા વગેરે સમયે નવા થતા અપૂર્વસ્પર્ધકો અસંખ્યગુણાહીન હોય છે. રસબંધ અને રસોદય પ્રતિસમય અનંતગુણાહીન થાય છે.

પ્રથમ રસખંડનો ધાત થયા પછી સત્તામાં સંજવલન લોભનો રસ (રસસ્પર્ધકો) થોડો હોય છે. તેના કરતા સંજવલન માયાનો રસ અનંતગુણ હોય છે, તેના કરતા સંજવલન માનનો રસ અનંતગુણ હોય છે, તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનો રસ અનંતગુણ હોય છે.

હવેથી યાવત્ અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના ચરમસમય સુધી રસસ્પર્ધકો આજ ક્રમે હોય છે. બીજા વગેરે (ધાત્યમાન) રસખંડ પણ આ જ ક્રમે હોય છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના પ્રથમ રસખંડ દ્વારા સંજવલન ક્રોધના થોડા, સંજવલન માનના વિશેષાધિક, સંજવલન માયાના વિશેષાધિક અને સંજવલન લોભના વિશેષાધિક એ ક્રમે રસસ્પર્ધકોનો ધાત થાય છે. ત્યારપછી શેષ રસસ્પર્ધકો સંજવલન લોભના થોડા, સંજવલન માયાના અનંતગુણ, સંજવલન માનના અનંતગુણ અને સંજવલન ક્રોધના અનંતગુણ એ ક્રમે સત્તામાં હોય છે.

બીજા વગેરે રસખંડ દ્વારા સંજવલન લોભના થોડા, સંજવલન માયાના અનંતગુણ, સંજવલન માનના અનંતગુણ અને સંજવલન ક્રોધના અનંતગુણ એ ક્રમે રસસ્પર્ધકોનો ધાત થાય છે. પ્રત્યેક રસખંડનો ધાત થયા પછી સત્તાગત રસ પણ તે જ ક્રમે હોય છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્યામાં પ્રથમ રસખંડનો ધાત થયા પછીનું ૧૮ પદનું અભ્યવહાર -

- ૧) સંજવલન ક્રોધના અર્વસ્પર્ધકો અભ્ય છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માનના અર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માયાના અર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન લોભના અર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા એક દ્વિગુણાહીનના આંતરામાં રહેલા પૂર્વસ્પર્ધકો અસંખ્યગુણ છે.
- કેમકે એક દ્વિગુણાહીનના રસસ્પર્ધકોના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અપૂર્વસ્પર્ધકો થાય છે.
- ૬) તેના કરતા એક સ્પર્ધકની વર્ગણા અનંતગુણ છે.
- એક દ્વિગુણાહીનમાં રસસ્પર્ધકો અભ્ય કરતા અનંતગુણ હોય છે. એક સ્પર્ધકમાં વર્ગણા પણ અભ્ય

કરતા અનંતગુણ હોય છે. તેમાં પ્રથમ (અભવ્ય X અનંતગુણ) કરતા બીજું (અભવ્ય X અનંતગુણ) અનંતગુણ છે.

૭) તેના કરતા સંજવલન કોધના બધા અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા અનંતગુણ છે.

૮) તેના કરતા સંજવલન માનના બધા અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા વિશેષાધિક છે.

કેમકે સંજવલન કોધના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા સંજવલન માનના અપૂર્વસ્પર્ધકો વિશેષાધિક છે અને પ્રત્યેક સ્પર્ધકની વર્ગણાઓ ચારે કષાયની તુલ્ય જ હોય છે.

૯) તેના કરતા સંજવલન માયાના બધા અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા વિશેષાધિક છે.

૧૦) તેના કરતા સંજવલન લોભના બધા અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા વિશેષાધિક છે.

૧૧) તેના કરતા સંજવલન લોભના બધા પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકોની એક દ્વિગુણહાનિના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા તેના અપૂર્વસ્પર્ધકો છે. તેથી અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા એક દ્વિગુણહાનિમાં અસંખ્યગુણ સ્પર્ધકો છે. સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકોની આવી અનંત દ્વિગુણહાનિ છે. તેથી સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકો અપૂર્વસ્પર્ધકોથી અનંતગુણ છે.

પૂર્વસ્પર્ધકો = ૧ દ્વિગુણહાનિના સ્પર્ધકો X નાના દ્વિગુણહાનિસ્થાનો.

અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા = $\frac{૧ દ્વિગુણહાનિના સ્પર્ધકો}{અસંખ્ય} \times ૧ સ્પર્ધકની વર્ગણા$

એક સ્પર્ધકની વર્ગણા કરતા નાના દ્વિગુણહાનિસ્થાનો અનંતગુણ છે. માટે અપૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા કરતા પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

૧૨) તેના કરતા સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકની વર્ગણાઓ અનંતગુણ છે.

કેમકે એક સ્પર્ધકમાં અભવ્યથી અનંતગુણ અને સિદ્ધોના અનંતમા ભાગ જેટલી વર્ગણાઓ છે.

૧૩) તેના કરતા સંજવલન માયાના પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

પ્રથમ રસખંડનો ઘાત થયા પછી સંજવલન લોભના સ્પર્ધકો કરતા સંજવલન માયાના સ્પર્ધકો અનંતગુણ હોય છે. અહીં એકસ્પર્ધકની વર્ગણારૂપ ગુણકાર કરતા આ ગુણકારરૂપ અનંત મોટું હોવાથી સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા કરતા પણ સંજવલન માયાના પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ હોય છે. આવી જ રીતે આગળ પણ જાણી લેવું.

૧૪) તેના કરતા સંજવલન માયાના પૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા અનંતગુણ છે.

૧૫) તેના કરતા સંજવલન માનના પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

૧૬) તેના કરતા સંજવલન માનના પૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા અનંતગુણ છે.

૧૭) તેના કરતા સંજવલન કોધના પૂર્વસ્પર્ધકો અનંતગુણ છે.

૧૮) તેના કરતા સંજવલન કોધના પૂર્વસ્પર્ધકોની વર્ગણા અનંતગુણ છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમ રસખંડનો ધાત થયા પછી બીજા વગેરે રસખંડોનો ધાત થાય છે. આ રીતે હજારો રસધાત થાય ત્યારે એક સ્થિતિધાત અને એક સ્થિતિબંધ પૂર્ણ થાય છે. આ પ્રમાણે હજારો સ્થિતિધાત અને સ્થિતિબંધો વગેરે દ્વારા અશ્વકર્ણકરણાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના ચરમસમયે સંજવલન કષાયોનો સ્થિતિબંધ ૮ વર્ષ છે, શેષકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે સંજવલનનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૬ વર્ષ હતો તે ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધમાં અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન થતા થતા ચરમસમયે ૮ વર્ષ પ્રમાણ સ્થિતિબંધ થાય છે.

અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે શેષકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ હતો. તે ઉત્તરોત્તર સ્થિતિબંધમાં સંખ્યાતગુણહીન થતા થતા ચરમસમયે પણ સંખ્યાતા હજાર વર્ષનો સ્થિતિબંધ થાય છે.

સ્થિતિસત્તા - અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે ચાર ધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષની હતી અને ત્રણ અધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય હજાર વર્ષની હતી. પ્રત્યેક સ્થિતિધાત દ્વારા ધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતગુણહીન અને અધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતગુણહીન થતા થતા અશ્વકર્ણકરણાદ્વાના ચરમસમયે પણ ધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષની અને અધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય વર્ષની રહે છે.

(૫) કિટ્ટિકરણાદ્વા

અશ્વકર્ણકરણાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયથી કિટ્ટિકરણાદ્વા શરુ થાય છે.

હાસ્ય દ્વનો ક્ષય થયા પછી શેષ ક્રોધવેદકાદ્વાના ત્રણ ભાગ પડે છે - ૧) અશ્વકર્ણકરણાદ્વા, ૨) કિટ્ટિકરણાદ્વા, ૩) ક્રોધકિટ્ટિવેદનાદ્વા.

અહીં અશ્વકર્ણકરણાદ્વા વગેરે ત્રણે અદ્વાનો સમાન કાળ હોય કે વિષમ કાળ હોય તે વિષે સ્પષ્ટતા નથી કરી, પરંતુ ઉપશમનાકરણમાં અલ્પબહુત્વાધિકારમાં અશ્વકર્ણકરણાદ્વા સૌથી અધિક, કિટ્ટિકરણાદ્વા તેથી કંઈક ન્યૂન તથા કિટ્ટિવેદનાદ્વા તેથી કંઈક ન્યૂન કહી છે, તેવી રીતે અહીં પણ સંભવે છે. એટલે અશ્વકર્ણકરણાદ્વા કંઈક અધિક $\frac{1}{3}$ ભાગ જેટલી, તેના કરતા કિટ્ટિકરણાદ્વા કંઈક ન્યૂન $\frac{1}{3}$ ભાગ જેટલી અને તેના કરતા ક્રોધકિટ્ટિવેદનાદ્વા કંઈક ન્યૂન $\frac{1}{3}$ ભાગ જેટલી હોઈ શકે.

કાર્ય - કિટ્ટિકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે નવો સ્થિતિબંધ, નવો સ્થિતિધાત અને નવો રસધાત શરુ કરે છે. ચાર ધાતી કર્મોનો સ્થિતિખંડ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ છે. ત્રણ અધાતી કર્મોનો સ્થિતિખંડ અસંખ્યવર્ષ પ્રમાણ છે.

વિશેષક્રિયા - અશ્વકર્ણકરણાદ્વામાં જેમ અપૂર્વસ્પર્ધકોની રચના થતી હતી તેમ કિટ્ટિકરણાદ્વામાં સંજવલન ક્રોધ વગેરેના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી દલિકને લઈને (અપવર્તીને) અત્યંત હીનરસવાળી કિટ્ટિઓ કરે છે.

કિટ્ટિ એટલે શું ?

કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - ‘કિસં કમ્મં કદં જમ્હા, તમ્હા કિટ્ટી !’ - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૬૨ જે વર્ગણાઓમાં કષાય મોહનીય કર્મના રસને અત્યંત કૃશ કરી નાંખ્યો હોય તેને કિટ્ટિ કહેવાય છે. પૂર્વસ્પર્ધકો કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં રસાણુ ઓછા હોય છે. છતાં અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં એકોત્તરવૃદ્ધિવાળી વર્ગણાઓ પ્રાપ્ત થાય છે. જઘન્ય રસવાળા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા કરતા પણ અનંતગુણહીન રસ કિટ્ટિઓમાં હોય છે. કિટ્ટિઓમાં એકોત્તર વૃદ્ધિવાળી વર્ગણાઓ મળતી નથી. સંજવલન લોભની જઘન્ય કિટ્ટિથી માંડીને પૂર્વ-પૂર્વની કિટ્ટિઓમાં અનંતગુણ રસ હોય છે. આમ હોવા છતાં સર્વોત્કૃષ્ટ રસવાળી કિટ્ટિમાં જઘન્ય અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ કરતા અનંતગુણહીન રસાણુ હોય છે.

અહીં કિટ્ટીકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે સંજવલન ક્રોધના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી દલિકો લઈ સંજવલન ક્રોધની કિટ્ટીઓ કરે છે. તે જ રીતે સંજવલન માનના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી દલિકો લઈ સંજવલન માનની કિટ્ટીઓ કરે છે, સંજવલન માયાના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી દલિકો લઈ સંજવલન માયાની કિટ્ટીઓ કરે છે, સંજવલન લોભના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી દલિકો લઈ સંજવલન લોભની કિટ્ટીઓ કરે છે.

પૂર્વસ્પર્ધકો - અપૂર્વસ્પર્ધકોનું સત્તાગત દલિક - પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોનું જે દલિક સત્તામાં છે તેમાં સંજવલન ક્રોધનું દલિક સૌથી વધારે છે, સંજવલન લોભનું દલિક તેથી સંખ્યાતમા ભાગનું છે, સંજવલન માયાનું દલિક તેથી વિશેષહીન છે અને સંજવલન માનનું દલિક તેથી વિશેષહીન છે. આમ હોવાનું કારણ આ પ્રમાણે છે - હાસ્ય ૬ નું સઘળું દ્રવ્ય સંક્રમિત થઈને સંજવલન ક્રોધમાં જ આવેલું છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - ‘અંતરાદો દુસમયકદાદો પાણ છળ્ણોકસાણ કોથ્થે સંછુહિદિ, ણ અળ્ણમ્હિ કમ્હિ વિ !’ - ભાગ-૧૪, પાના નં. ૨૧૬. અંતરકરણક્રિયાકાળ પછીના સમયથી છ નોકષાયોને સંજવલન ક્રોધમાં સંક્રમાવે છે, બીજા કોઈમાં નહીં. પુરુષવેદનું દલિક પણ આનુપૂર્વીસંક્રમ હોવાથી સંજવલન ક્રોધમાં જ આવેલું છે અને નપુંસકવેદ-સ્ત્રીવેદનું દલિક પણ પુરુષવેદ દ્વારા સંજવલન ક્રોધમાં જ આવેલું છે. આમ નોકષાયોનું સર્વ દલિક સંજવલન ક્રોધમાં આવેલું છે.

મોહનીયનું સત્તાગત જે સર્વદલિક હતુ તે કષાયમોહનીય અને નોકષાયમોહનીયમાં વહેંચાયેલુ હતુ. તેમાં કષાયમોહનીયનું દલિક સાધિક અર્ધ જેટલુ હતુ અને નોકષાયમોહનીયનું દલિક કંઈક ન્યૂન અર્ધ જેટલુ હતુ. સંજવલન સિવાયના શેષ કષાયોનો ક્ષય થયેલો હોવાથી કષાયમોહનીયનું દલિક સંજવલન ચારમાં વહેંચાયેલુ હતું. તેનો ક્રમ આ પ્રમાણે હતો - સંજવલન માનમાં સૌથી થોડુ, તેના કરતા સંજવલન ક્રોધમાં વિશેષાધિક, તેના કરતા સંજવલન માયામાં વિશેષાધિક, તેના કરતા સંજવલન લોભમાં વિશેષાધિક. આમ સાધિક અર્ધ

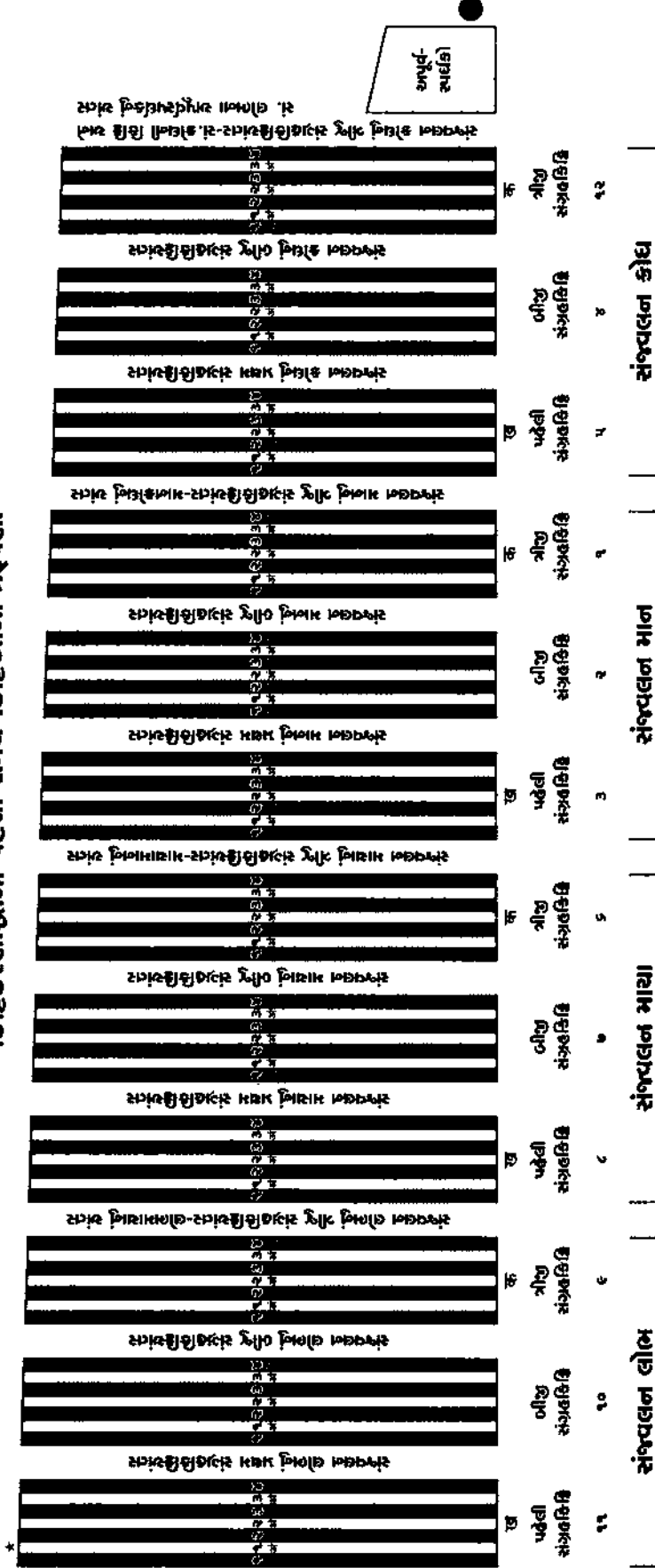
દલિકના ચાર ભાગ પડતા સંજવલન ક્રોધ વગેરે દરેકમાં $\frac{1}{4}$ ભાગ જેટલુ દલિક લગભગ હતુ. પરંતુ તેમાં

સંજવલન લોભનું દલિક વધારે હોવાથી સંજવલન લોભનું દલિક મોહનીયના કુલ દલિકથી સાધિક $\frac{1}{4}$ ભાગ

જેટલુ હતુ અને સંજવલન માયા, સંજવલન ક્રોધ, સંજવલન માન - એ દરેકનું દલિક કંઈક ન્યૂન $\frac{1}{4}$ ભાગ

જેટલુ હતુ. હવે નોકષાયનું સર્વદલિક સંજવલન ક્રોધમાં આવી જતા સંજવલન ક્રોધનું દલિક જે કંઈક ન્યૂન

(ચિત્ર નં. ૩)
કિટિકરણાક્ષરના પહેલા સમયે કિટિઓની પ્રરૂપણા

* (i) ઉત્તરોત્તર અવાંતરકિટિમાં એક એક થયેલી દલિલ અપાય છે.
(ii) ઉત્તરોત્તર અવાંતરકિટિમાં રસ અનંતગુણના ક્રમે છે.
● = અહીંથી પૂર્વસ્પર્ધકો છે.
x = કિટિવેદકની અપેક્ષાએ ત્રીજી સંજ્ઞાકિટિ
ક = કિટિવેદકની અપેક્ષાએ પહેલી સંજ્ઞાકિટિ
૧, ૨, ૩, ૪, ... આ આંકડાઓ વડે ક્રમશઃ વિરોધાધિક ક્રમે પ્રદેશો અને અવાંતરકિટિઓ સૂચવાઈ છે. ૧૨ના આંકડાથી સંખ્યાતગુણ જાણવું.
ચિત્રમાં જગ્યા ન હોવાથી અવાંતરકિટિઓ સમાન બતાવી છે.

૧ કિ = પ્રથમ અવાંતરકિટિ
૨ કિ = બીજી અવાંતરકિટિ
૩ કિ = ત્રીજી અવાંતરકિટિ
૪ કિ = ચોથી અવાંતરકિટિ
અસત્કલ્પનાથી અવાંતરકિટિઓ ચાર બતાવી છે.
૧ અં = પ્રથમ અવાંતરકિટિઅંતર
૨ અં = બીજી અવાંતરકિટિઅંતર
૩ અં = ત્રીજી અવાંતરકિટિઅંતર
અસત્કલ્પનાથી અવાંતરકિટિઅંતર ત્રણ બતાવ્યા છે.

$\frac{૧}{૮}$ ભાગ જેટલુ હતુ તેમાં કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૨}$ ભાગ દલિક મળતા કુલ કંઈક ન્યૂન $\frac{૫}{૮}$ ભાગ જેટલુ થયુ.

આમ અપૂર્વસ્પર્ધકો અને પૂર્વસ્પર્ધકો મળી સંજવલન કોધનું કુલ દલિક કંઈક ન્યૂન $\frac{૫}{૮}$ ભાગ જેટલુ થયુ, સંજવલન લોભનું દલિક કંઈક અધિક $\frac{૧}{૮}$ ભાગ જેટલુ થયુ, સંજવલન માયાનું દલિક કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૮}$ ભાગ જેટલુ થયુ છે અને સંજવલન માનનું દલિક કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૮}$ ભાગ જેટલુ થયુ. સંજવલન માન કરતા સંજવલન માયાનું દલિક વિશેષાધિક છે. આમ હોવાથી ઉપર જણાવેલુ અલ્પબહુત્વ બરાબર છે.

સંજવલન કોધ વગેરેના ઉપરોક્ત સત્તાગત દલિકોમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગના દલિકો લઈ તેની પ્રથમસમયે કિટ્ટિ કરે છે. ક્ષપણસારમાં કહ્યું છે -

કોહાદીણં સગસગપુવ્વાપુવ્વગયફહુયેહિતો ।

ઓકઙ્ઘિદૂણ દવ્વં તાણં કિટ્ટી કરોદિ કમે ॥૪૯૨॥

ઓઙ્ઘિદદવ્વસ્સ ય પલ્લાસંખેજ્જભાગબહુભાગો ।

લાદરકિટ્ટિણિબદ્ધો ફહુયગે સેસઙ્ગિભાગો ॥૪૯૩॥

સંજવલન કોધ વગેરે ચારના પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં રહેલ સર્વ દ્રવ્યને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગી એક ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય ગ્રહણ કરે છે. તે અપકૃષ્ટદ્રવ્યના પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા ભાગ પાડી તેમાંથી બહુભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યમાંથી કિટ્ટિઓ કરે છે અને શેષ એક ભાગના દલિકોનો પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં નિક્ષેપ કરે છે.

કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ - પ્રતિસમય એક સ્પર્ધકની વર્ગણના અનંતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ કરે છે. કોધાદિ દરેકની આમ તો અનંત કિટ્ટિઓ કરે છે, પરંતુ તેના સ્થૂલભેદ પાડતા દરેકની ત્રણ ત્રણ કિટ્ટિઓ કરે છે. એટલે અનંત કિટ્ટિઓના સંગ્રહરૂપ એક એક કિટ્ટિ જાણવી. સંજવલન કોધની પ્રથમકિટ્ટિ, બીજી કિટ્ટિ અને ત્રીજી કિટ્ટિ - આમ ત્રણ કિટ્ટિઓ, તે જ રીતે સંજવલન માનની ત્રણ કિટ્ટિ, સંજવલન માયાની ત્રણ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભની ત્રણ કિટ્ટિ - એમ કુલ બાર કિટ્ટિઓ થઈ. અહીં બારમાંની પ્રત્યેકમાં અવાંતર કિટ્ટિઓ અનંત હોય છે. અનંત કિટ્ટિઓના સંગ્રહરૂપ હોવાથી આ બાર કિટ્ટિઓને સંગ્રહકિટ્ટિઓ કહેવાય છે.

અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યાનું નિરૂપણ -

સ્થૂલદષ્ટિએ સંજવલન કોધાદિની રસભેદે ત્રણ ત્રણ કિટ્ટિઓ થતી હોવાથી કુલ બાર સંગ્રહકિટ્ટિઓ થઈ. દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતર અનંત કિટ્ટિઓ છે. તેનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતર કિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૧. અહીં વિશેષાધિક એટલે પૂર્વની અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યાને પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગી એક ભાગ પ્રમાણ અધિક જાણવું.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ (કંઈક ન્યૂન ૧૩ ગુણ) છે.
 આ જ રીતે કિટ્ટિગત પ્રદેશોનું અલ્પબહુત્વ પણ સમજવું.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક (પ્રદેશાગ્ર) અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધિક છે.
 તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક સંખ્યાતગુણ છે.

કિટ્ટિઓની સંખ્યા તથા પ્રદેશનું ઉપર જણાવેલ અલ્પબહુત્વ સહેતુક છે, કેમકે સત્તાગત દલિકના અનુસારે કિટ્ટિઓને દલિક પ્રાપ્ત થાય છે. તેથી કિટ્ટિ માટેનું દલિક પણ સંજવલન માનનું સૌથી થોડું (મોહનીયના કુલ કિટ્ટિગત દલિકના કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૮}$ ભાગ પ્રમાણ) છે. તેના કરતા સંજવલન માયાનું કિટ્ટિગત દલિક વિશેષાધિક છે (મોહનીયના કુલ કિટ્ટિગત દલિકના કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૮}$ ભાગ પ્રમાણ છે). તેના કરતા સંજવલન લોભનું કિટ્ટિગત દલિક વિશેષાધિક છે (મોહનીયના કુલ કિટ્ટિગત દલિકના સાધિક $\frac{૧}{૮}$ ભાગ પ્રમાણ છે). તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનું કિટ્ટિગત દલિક કંઈક ન્યૂન ૫ ગુણ છે. (મોહનીયના કુલ કિટ્ટિગત દલિકના કંઈક ન્યૂન $\frac{૫}{૮}$ ભાગ પ્રમાણ છે). હવે દરેક કષાયનું કિટ્ટિ માટે લેવાતું જે દલિક છે તેમાંથી ત્રણ પ્રકારની સંગ્રહકિટ્ટિઓની રચના કરે છે. ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિમાં ક્રમશઃ વિશેષાધિકના ક્રમે દલિક આવે છે. અહીં જો કે ઉત્તરોત્તર દરેક અવાંતર કિટ્ટિમાં દલિક વિશેષાધીન હોય છે, છતાં પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બધી અવાંતરકિટ્ટિઓના

સમુદિત દલિક કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બધી અવાંતરકિટ્ટિઓનું સમુદિત દલિક વિશેષાધિક છે, તેના કરતા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બધી અવાંતરકિટ્ટિઓનું સમુદિત દલિક વિશેષાધિક છે. આ કમ હોય છે, કેમકે કિટ્ટિઓની સંખ્યા ઉપર કદા મુજબ હોય છે. સંજવલન લોભના દ્રવ્યમાંથી કંઈક ન્યૂન $\frac{૧}{૩}$ ભાગ જેટલું દલિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવે. તેથી કંઈક અધિક દલિક સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવે. તેથી કંઈક અધિક (સાધિક $\frac{૧}{૩}$ ભાગ જેટલું) દલિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવે. આમ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભના સર્વ કિટ્ટિગત દલિકના લગભગ $\frac{૧}{૩}$ ભાગ જેટલું દલિક આવે. આ રીતે સંજવલન માન અને સંજવલન માયામાં પણ સમજવું. તેથી સંજવલન માન, સંજવલન માયા અને સંજવલન લોભની પ્રત્યેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં કિટ્ટિગત દલિકના લગભગ $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલું દલિક આવે. (તેમાં કંઈક ન્યૂનપણ અને કંઈક અધિકપણ પૂર્વે કદા મુજબ સમજી લેવું.) હવે સંજવલન કોધનું કિટ્ટિગત દલિક મોહનીયના કુલ કિટ્ટિગત દલિકના લગભગ $\frac{૫}{૮}$ ભાગ જેટલું છે. તેમાં લગભગ $\frac{૪}{૮}$ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય નોકધાયનું આવેલું દ્રવ્ય છે. શેષ $\frac{૧}{૮}$ ભાગ જેટલા દ્રવ્યની ત્રણ પ્રકારની સંગ્રહકિટ્ટિઓ થતા પ્રત્યેક સંગ્રહકિટ્ટિને ભાગે લગભગ $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય આવે. $\frac{૧}{૨}$ ભાગ જેટલું નોકધાયમોહનીયનું બધું દ્રવ્ય સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવે છે. એટલે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય = $\frac{૧}{૨૪} + \frac{૧}{૨} = \frac{૧૩}{૨૪}$ ભાગ જેટલું આવે. આમ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં લગભગ $\frac{૧૩}{૨૪}$ ભાગ જેટલું દલિક આવે અને શેષ પ્રત્યેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં લગભગ $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય આવે.

સત્તાગત દલિકમાં પણ સંજવલન માન, સંજવલન કોધ, સંજવલન માયા અને સંજવલન લોભ એ રીતનો કમ હોવાથી અહીં પણ એ જ કમ છે. તેમાં પણ પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક અધિક છે અને તેના કરતા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અધિક દલિક છે. તેથી અહીં અલ્પબહુત્વમાં પણ એ જ કમ છે. નોકધાયનું બધું દ્રવ્ય સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવ્યું હોવાથી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સૌથી વધુ યાવત્ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિક કરતા પણ સંખ્યાતગુણ છે.

અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યા પણ સંગ્રહકિટ્ટિગત દલિકને અનુસરીને હોવાથી અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યાના અલ્પબહુત્વનો પણ ઉપર કદા પ્રમાણેનો જ કમ છે.

કધાયપ્રાભૃતના ભાષ્યમાં અને ચૂર્ણિમાં કહ્યું છે -

‘વિદ્યાદો પુણ પઢમા સંખેજ્જગુણા ભવે પદેસગે ।
વિદ્યાદો પુણ તદિયા કમેણ સેસા વિસેસહિયા ॥૧૭૦॥’

- કધાયપ્રાભૃતભાષ્ય, ભાગ-૧૫, પાના નં. ૭૩.

‘વિહાસા, તં જહા, કોહસ્સ વિદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં થોવં । પઢમાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં સંખેજ્જગુણં - તેરસગુણમેત્તં ।’ કધાયપ્રાભૂતચૂર્ણિ - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૭૪

આટલુ સામાન્યથી બતાવી હવે ચૂર્ણિકાર સ્પષ્ટ રીતે બતાવે છે.

‘માણસ્સ પઢમાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં થોવં । વિદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । તદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । વિસેસો પલિદોવમસ્સ અસંખેજ્જદિભાગપડિભાગો । કોહસ્સ વિદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । તદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । માયાએ પઢમસંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । વિદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । તદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । લોભસ્સ પઢમાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । વિદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । તદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં વિસેસાહિયં । કોહસ્સ પઢમાએ સંગહકિટ્ટીએ પદેસગ્ગં સંખેજ્જગુણં ।’

- કધાયપ્રાભૂતચૂર્ણિ, ભાગ-૧૫, પાના નં. ૭૭-૮૧.

આમ પ્રદેશોનું અલ્પબહુત્વ બતાવી પછીની ગાથામાં કિટ્ટિઓની સંખ્યાનું અલ્પબહુત્વ પણ બતાવે છે-

‘વિદિયાદો પુણ પઢમા સંખેજ્જગુણા દુ વગ્ગણગ્ગેણ ।
વિદિયાદો પુણ તદિયા કમેણ સેસા વિસેસહિયા ॥૧૭૧॥’

- કધાયપ્રાભૂતભાષ્ય, ભાગ-૧૫, પાના નં. ૮૧.

‘વિહાસા, જહા પદેસગ્ગેણ વિહાસિદં તહા વગ્ગણગ્ગેણ વિહાસિદવ્વં ।’

- કધાયપ્રાભૂતચૂર્ણિ, ભાગ-૧૫, પાના નં. ૮૨.

આમ સંજવલન કોધના ઉદયે શ્રેણિ માંડનાર બાર સંગ્રહકિટ્ટિ કરે છે.

સંજવલન માનના ઉદયે શ્રેણિ માંડનાર હાસ્ય ૬ અને પુરુષવેદનો ક્ષય કર્યા પછી સંજવલન કોધનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે અશ્વકર્ણકરણાદા કરે છે. તેથી કિટ્ટિકરણાદામાં તે સંજવલન માનની ત્રણ, સંજવલન માયાની ત્રણ અને સંજવલન લોભની ત્રણ એમ નવ સંગ્રહકિટ્ટિઓ જ કરે છે.

સંજવલન માયાના ઉદયે શ્રેણિ માંડનાર હાસ્ય ૬ અને પુરુષવેદનો ક્ષય કર્યા પછી સંજવલન કોધનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે સંજવલન માનનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે અશ્વકર્ણકરણાદા કરે છે. તેથી કિટ્ટિકરણાદામાં તે સંજવલન માયાની ત્રણ અને સંજવલન લોભની ત્રણ એમ છ સંગ્રહકિટ્ટિઓ કરે છે.

એ જ રીતે, સંજવલન લોભના ઉદયે શ્રેણિ માંડનાર હાસ્ય ૬ અને પુરુષવેદનો ક્ષય કર્યા પછી સંજવલન કોધનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે સંજવલન માનનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે સંજવલન માયાનો ક્ષય કરે છે. ત્યારપછી તે અશ્વકર્ણકરણાદા કરે છે. તેથી કિટ્ટિકરણાદામાં તે સંજવલન લોભની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિઓ જ કરે છે.

કષાયપ્રાભૂતભાષ્યગાથામાં કહ્યું છે -

‘બારસ ણવ છ તિણિય કિટ્ટીઓ હોંતિ અધવ અણંતાઓ ।

એકેકમ્હિ કસાયે તિગ તિગ અધવા અણંતાઓ ॥૧૬૩॥’

- ભાગ-૧૫, પાના નં. ૪૯.

એક એક સંગ્રહકિટ્ટિમાં અનંત કિટ્ટિઓ હોવાથી ‘અધવા અણંતાઓ’ એમ કહ્યું છે.

ઉત્તરોત્તરસમયે કિટ્ટિઓની સંખ્યા -

પ્રથમ સમયે થતી કિટ્ટિઓ અનંત (એક સ્પર્ધકની વર્ગણાના અનંતમા ભાગ જેટલી) છે.

તેના કરતા બીજા સમયે થતી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે.

તેના કરતા ત્રીજા સમયે થતી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે.

તેના કરતા ચોથા સમયે થતી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે.

એમ કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તરસમયે પૂર્વ-પૂર્વ સમય કરતા અસંખ્યગુણહીન કિટ્ટિઓ થાય છે.

ઉત્તરોત્તર સમયે કિટ્ટિઓનું પ્રદેશાગ્ર (દલિક) -

પ્રથમ સમયે સર્વકિટ્ટિઓનું દલિક અલ્પ છે.

તેના કરતા બીજા સમયે સર્વકિટ્ટિઓનું દલિક અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા ત્રીજા સમયે સર્વકિટ્ટિઓનું દલિક અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા ચોથા સમયે સર્વકિટ્ટિઓનું દલિક અસંખ્યગુણ છે.

એમ કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તરસમયે પૂર્વ-પૂર્વ સમય કરતા સર્વકિટ્ટિઓનું દલિક અસંખ્યગુણ છે

કિટ્ટિઓમાં રસની પ્રરૂપણા -

પ્રથમ સમયે થતી ચારે કષાયની બાર સંગ્રહકિટ્ટિ તથા તેની અવાંતર કિટ્ટિમાં અવિભાગ (રસાણુ)ની પ્રરૂપણા -

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિમાં રસાણુ અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિમાં રસાણુ અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિમાં રસાણુ અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિમાં રસાણુ અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પાંચમી કિટ્ટિમાં રસાણુ અનંતગુણ છે.

એમ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા અનંતગુણ રસાણુ છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિમાં રસાણુ અનંતગુણ છે.

અનંતગુણ રસાણુ છે.

સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ કરતા સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં અનંતગુણ રસાણુ છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિમાં દલિકો ઘણા છે. ત્યારપછી સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા વિશેષહીન દલિક છે.

કિટ્ટિઓના અંતરનું અલ્પબહુત્વ -

પૂર્વ-પૂર્વની અવાંતર કિટ્ટિઓ કરતા ઉત્તરોત્તર અવાંતર કિટ્ટિઓમાં રસ અનંતગુણ કહ્યો છે, પરંતુ તે ગુણકરૂપ અનંત સર્વસ્થાને સમાન નથી. તે બતાવવા માટે કિટ્ટિઓના અંતરનું અલ્પબહુત્વ કહેવાય છે. કિટ્ટિઅંતર એટલે પૂર્વ અવાંતર કિટ્ટિથી ઉત્તર અવાંતર કિટ્ટિ વચ્ચેનો ગુણક. એટલે કે પૂર્વ અવાંતર કિટ્ટિના રસાણુને જે ગુણકથી ગુણતા પછીની અવાંતર કિટ્ટિના રસાણુ આવે તે કિટ્ટિઅંતર.

કોઈપણ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુને જે ગુણકથી ગુણતા પછીની સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમકિટ્ટિના રસાણુ આવે તે સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કહેવાય છે. અવાંતર કિટ્ટિઓ અનંત હોવાથી અવાંતરકિટ્ટિઅંતર અનંત છે અને સંગ્રહકિટ્ટિઓ બાર હોવાથી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર અગિયાર છે. કથાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'एकैकस्मि संगहकिट्टीए अणंताओ किट्टीओ । तासिं अंतराणि वि अणंताणि । तेसिमंतराणं सण्णा किट्टीअंतराइ णाम । संगहकिट्टीए च संगहकिट्टीए च अंतराणि एक्कारस, तेसिं सण्णा संगहकिट्टीअंतराइ णाम ।' - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૧.

કિટ્ટિઅંતરનું અલ્પબહુત્વ -

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ચોથું કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

એમ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિઅંતર પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઅંતર કરતા અનંતગુણ છે. યાવત્ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના દ્વિચરમ કિટ્ટિઅંતર કરતા ચરમ કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

૧. પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુને જે ગુણકારથી ગુણતા બીજી કિટ્ટિના રસાણુ આવે તે ગુણકાર એટલે પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર. તેવી બીજી કિટ્ટિના રસાણુ
જ રીતે ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિઅંતર માટે સમજી લેવું. પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = $\frac{\text{બીજી કિટ્ટિના રસાણુ}}{\text{પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ}}$

૨. દ્વિચરમ કિટ્ટિના રસાણુને જે ગુણકારથી ગુણતા ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ આવે તે ગુણકાર એટલે ચરમ કિટ્ટિઅંતર.
ચરમ કિટ્ટિઅંતર = $\frac{\text{ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ}}{\text{દ્વિચરમ કિટ્ટિના રસાણુ}}$

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર અનંતશૂણ છે.

તેના કરતા સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર અનંતગણ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ચોથું કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

એમ સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિઅંતર પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઅંતર કરતા અનંતગુણ છે.

સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ વચ્ચેનું અંતર ન કહેવું, કેમકે તે સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર છે અને તે આગળ કહેવાશે.

સંજવલન કોષની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર કરતા સંજવલન કોષની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિદ્દિનું બીજું કિદ્દિઅંતર અનંતગૂણ છે.

તેના કરતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ચોથું કિટ્ટિઅંતર અનંતગૂણ છે.

એમ સંજવલન કોષની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિઅંતર પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઅંતર કરતા અનંતગુણ છે.

સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ચરમ કિટ્ટિઅંતર (સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની દ્વિચરમ કિટ્ટિના રસાણુ) કરતા સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર (સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમકિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર (સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભનું, 'ત્રીજુ સંગ્રહકિદ્દિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર (સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનું અંતર) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર (સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ) અનંતગૂણ છે.

તેના કરતાં સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર (સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ) અનંતગૂણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાનું, 'ત્રીજુ સંગ્રહકિદ્દિઅંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર (સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનું અંતર) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર (સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ ÷ સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર (સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ ÷ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનનું ^૧ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન માન અને સંજવલન ક્રોધનું અંતર (સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર અંતર) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર (સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ ÷ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર (સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ ÷ સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર રસાણુ) અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનું ^૧ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અનંતગુણ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર અનંતગુણ છે.

કથાયપ્રાભૃતયૂર્ષિમાં કહ્યું છે - 'કોહસ્સ વિ તિણ્હં સંગહકિટ્ટીણમંતરાણિ જહાકમેણ જાવ ચરિમાદો અંતરાદો ત્તિ અણંતગુણાણે સેઢીએ ણેદવ્વાણિ । તદો લોભસ્સ પઢમસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । વિદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । લોભસ્સ માયાએ ચ અંતરમણંતગુણ । માયાએ પઢમસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । વિદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । માયાએ માણસ્સ ચ અંતરમણંતગુણં । માણસ્સ પઢમસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । વિદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । માણસ્સ ચ કોહસ્સ ચ અંતરમણંતગુણં । કોહસ્સ પઢમસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । વિદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણં । કોધસ્સ ચરિમાદો કિટ્ટીદો લોભસ્સ અપુવ્વફહયાણમાદિવગ્ગણાણે અંતરમણંતગુણં ।'

- ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૫-૨૨.

પ્રશ્ન - સંજવલન લોભનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર છે. તો પછી સંજવલન લોભના ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર કરતા સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર અનંતગુણ જુદું શા માટે કહ્યું? તેવી જ રીતે સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર, સંજવલન માન અને સંજવલન ક્રોધનું અંતર, સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધક

વચ્ચેનું અંતર તેની પૂર્વના સ્થાનથી અનંતગુણ શી રીતે ? કેમકે આ તો પૂર્વના સ્થાનનું જ પુનરાવર્તન છે.

જવાબ - ઉપરની શંકા વ્યાજબી છે, કેમકે સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર છે. છતાં કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણિમાં ચૂર્ણિકારે તે જ રીતે કહ્યું હોવાથી અમે પણ તે જ રીતે કહ્યું છે. ઉપરની શંકાનું સમાધાન ત્રણ રીતે થઈ શકે. તે આ પ્રમાણે -

૧. જયધવલામાં કહ્યું છે - લોભસ્સ પઢમસંગહકિટ્ટી જેણ ગુણગારેણ ગુણિદા વિદિયસંગહકિટ્ટીએ પઢમકિટ્ટીં પાવેદિ સો ગુણગારો લોભસ્સ પઢમસંગહકિટ્ટીઅંતરં ણામ । વિદિયસંગહકિટ્ટીએ ચરિમકિટ્ટી જેણ ગુણગારેણ ગુણિદા તદિયસંગહકિટ્ટીએ પઢમકિટ્ટીં પાવેદિ સો ગુણગારો વિદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરં ણામ । - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૬, ૧૭. આ પ્રમાણે સંગ્રહકિટ્ટિકાંતરની વ્યાખ્યા કર્યા પછી ઉપરની શંકાનું સમાધાન કરવાનો પ્રયાસ જયધવલાકારે કર્યો છે 'લોભસ્સ તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમિદિ વુત્તે લોભસ્સ વિદિયસંગહકિટ્ટીએ ચરિમકિટ્ટી જેણ ગુણગારેણ ગુણિદા લોભસ્સ ચેવ તદિયસંગહકિટ્ટીએ ચરિમકિટ્ટીં પાવેદિ સો ગુણગારો ઘેત્તવ્વો ।' - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૮. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર એટલે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ વચ્ચેનું અંતર. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ વચ્ચેનું અંતર. એટલે સંજવલન લોભના ત્રીજા સંગ્રહકિટ્ટિકાંતરથી સંજવલન લોભ-સંજવલન માયાનું અંતર અનંતગુણ આવી શકે. આ જ રીતે આગળ પણ સમજવું.

૨. જયધવલાકાર બીજી રીતે પણ સમાધાન કરે છે - ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા વચ્ચેનું અંતર તે ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર. જયધવલામાં કહ્યું છે - 'અથવા તદિયસંગહકિટ્ટીએ અપુવ્વફહયાદિવગ્ગણાએ ચ અંતરં તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમિદિ ઘેત્તવ્વં, સંગહકિટ્ટીફહયંતરસ્સવિ કથંચિ સંગહકિટ્ટીઅંતરત્તેણ ણિદ્દેસે વિરોહાભાવાદો ।' - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૯.

૩. જયધવલાકાર ત્રીજી રીતે સમાધાન કરતા જણાવે છે - 'અથવા લોભસ્સ તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમણંતગુણમિદિ વુત્તે લોભમાયાણમેવ તદિય-પઢમસંગહકિટ્ટીણં સંધિગુણગારો ગહેયવ્વો । ણ ચ તહાવલંબિજ્જમાણે ઉવરિમસુત્તેણ પુણરુત્તભાવોવિ, તદિયસંગહકિટ્ટી-અંતરમણંતગુણમિદિ સામણ્ણણિદ્દેસેણેદેણ તં કદમિદિ સંદેહે સમુપ્પણ્ણે તણિણરાયરણમુહેણ લોભમાયાણમંતરમેવ તદિયસંગહકિટ્ટીઅંતરમિદિ વિવક્ખિચં, ણ તત્તો અણ્ણમિદિ પદુપ્પાયણદ્ધુમવરિમસુત્તારંભે પુણરુત્તદોસાસંભવાદો ।' - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૯, ૨૦. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર છે. આમ કરતા ઉપરના સૂત્ર સાથે પુનરુક્તિ દોષ નહીં થાય, કેમકે સામાન્યથી સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર અનંતગુણ બતાવ્યા પછી તે જ વસ્તુનું વિશેષ નિરૂપણ કરવા ફરીથી સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર કહ્યું છે.

અહીં પ્રથમ સમાધાન માનીએ એટલે કે ‘સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર એટલે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર’ એમ માનીએ તો પ્રશ્ન એ થાય કે જેમ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર કહ્યું તેમ પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર, ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને પછીના કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર કેમ ન જણાવ્યું ?

વળી કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણિકારે પૂર્વે કહ્યું છે કે - ‘સંગહકિટ્ટીએ ચ સંગહકિટ્ટીએ ચ અંતરાણિ એક્કારસ, તેસિં સણ્ણા સંગહકિટ્ટીઅંતરાઇ ણામ ।’ - ભાગ-૧૫, પાના નં. ૧૧. પૂર્વેની સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને ઉત્તર સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર એ જ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર કહેવાય. પૂર્વેની સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને ઉત્તરસંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર એ જ પૂર્વસંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને ઉત્તરસંગ્રહકિટ્ટિકિંતર વચ્ચેનું અંતર છે. તેથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર વચ્ચેના અંતરને ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર શી રીતે કહી શકાય ?

બીજું સમાધાન માનીએ એટલે કે ‘ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા વચ્ચેનું અંતર એ ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર છે’ એમ માનીએ તો પણ વાંધો આવે. અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં રસાણુ ઘણા છે, એટલે કે સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર કરતા પણ અનંતગુણ છે. તેથી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણા વચ્ચેના અંતર (ગુણક) કરતા ત્યારપછીના સ્થાનો જેવા કે સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર, સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર, બીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર વગેરે અનંતગુણ આવી ન શકે, પરંતુ ઊલટા અનંતમા ભાગે આવી જાય. જો સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અને અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણા વચ્ચેના અંતર કરતા સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયા વચ્ચેનું અંતર અનંતગુણ માનીશું તો સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતરમાં સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ કરતા પણ અધિક રસાણુ માનવા પડશે. તે ઈષ્ટ નથી કેમકે પૂર્વે સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચરમ કિટ્ટિકિંતર કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં અનંતગુણ રસ કહ્યો છે. તેથી ક્યારેય કિટ્ટિકિંતર કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકની વર્ગણામાં હીન રસ ન હોઈ શકે. ‘કોધસ્સ તદિયાએ સંગહકિટ્ટીએ જા ચરિમકિટ્ટી તદો લોભસ્સ અપુવ્વફહયાણમાદિવગ્ગણા અણંતગુણા ।’ - કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણિકા, ભાગ-૧૫, પાના નં. ૮. માટે આ સમાધાન પણ યુક્તિસંગત થઈ શકતું નથી.

ત્રીજું સમાધાન માનીએ એટલે કે ‘સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર છે’ એમ માનીએ તો પણ વાંધો આવે છે, કેમકે, સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર અનંતગુણ કહ્યા પછી સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર અનંતગુણ કહ્યું છે, આમ આ બે સૂત્રો જુદા જ કહ્યા છે. ઉપરાંત સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર એ જ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર છે - એમ કહ્યું નથી. એટલું જ નહીં પણ સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર

અનંતગુણ કહ્યા પછી સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર ફરી અનંતગુણ કહ્યું છે. તેથી આ સમાધાન પણ બરાબર નથી લાગતું.

તેથી ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કહેવા પાછળ ચૂર્ણિકારની શું વિવક્ષા છે એ સમજી શકાતું નથી. તેથી અહીં તત્ત્વ બહુશ્ચુતગમ્ય કે કેવળીગમ્ય છે.

અહીં કિટ્ટિઅંતર અને સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કિટ્ટિઓમાં રસ બતાવવા માટે જણાવ્યા છે.

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના - (પ્રથમ સમાધાનને આશ્રયી)

એક સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતર કિટ્ટિની સંખ્યા = ૪

એક સંગ્રહકિટ્ટિમાં કિટ્ટિઅંતર = ૩

અનંત = ૨

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ
૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિ અંતર = ૨
૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ
૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪
૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ
૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮
૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ
૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક^૨
૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^૨
૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬
૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨
૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨
૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^૩
૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪
૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^૩
૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^૨
૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^૨
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮

૧૯. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^૬
૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૭
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક^૩
૨૫. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૩૨૭૬૮ ક^૩
૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૧૧}
૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^{૧૨}
૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૧૨}
૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬
૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૧૩}
૩૩. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ક^૪
૩૪. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૧૭}
૩૫. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૮૨
૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૮}
૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪
૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૧૯}
૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮
૪૦. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૨૦}
૪૧. સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૪
૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૨૪}
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ = ક
૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૨૫}
૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૫

૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ ૧૬ અ ક^{૨૬}
૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪ક
૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ ક^{૨૭}
૪૯. સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક^૭
૫૦. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૩૨ ક^૭
૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૩૪}
૫૨. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૫}
૫૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ક
૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૩૭}
૫૬. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ક
૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૩૮}
૫૮. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^૭
૫૯. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૮૧૯૨ અ ક^{૪૫}
૬૦. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૬૪ક
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૪૭}
૬૨. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ક
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૪૮}
૬૪. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ક
૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૫૦}
૬૬. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ ક^૭
૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૫૭}
૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ક
૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૫૯}
૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ક
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૬૦}
૭૨. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ક
૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૬૨}
૭૪. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક^{૧૨}

૭૫. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૬૪ ક^{૧૨}
૭૬. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૮૧૮૨ અ ક^{૭૪}
૭૭. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૮૬ ક
૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૭૬}
૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૮૨ ક
૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ ક^{૭૮}
૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક
૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૮૦}
૮૩. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ ક^{૧૨}
૮૪. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૮૨}
૮૫. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક
૮૬. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૮૪}
૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ક^૨
૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૮૬}
૮૯. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૨
૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૮૮}
૯૧. સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ ક^{૧૨}
૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૧૧૧}
૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪ ક^૨
૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૧૩}
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક^૨
૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૧૧૫}
૯૭. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક^૨
૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૮૬ અ ક^{૧૧૭}
૯૯. સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^{૧૮}
૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગાણાનું અંતર = ૪ ક^{૧૮}
૧૦૧. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગાણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}

ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિંક્રિઅંતર શોધવાની રીત -

- [illegible]

૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૦૪૮ x ૨ = ૪૦૯૬

ઉપ. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $8065 \times 2 = 16130$

૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮૧૮૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪

૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું
બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ x ૨ = ૩૨૭૬૮

૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨૭૬૮ x ૨ = ૬૫૫૩૬ = ક

૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ક $\times$ ૨ = ૨ક

૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨ક x ૨ = ૪ક

પર, સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ક x ૨ = ૮ક

૫૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ક x ૨ = ૧૬ક

૫૬. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૬ x ૨ = ૩૩૨

૬૦. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨૬ x ૨ = ૬૫૨

દર. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૬૪ક $\times$ ૨ = ૧૨૮ક

દૃષ્ટ. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૨૮ક $\times$ ૨ = ૨૫૬ક

૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૫૬ક $\times$ ૨ = ૫૧૨ક

૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૫૧૨ક $\times$ ૨ = ૧૦૨૪ક

૭૨. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૦૨૪ક $\times$ ૨ = ૨૦૪૮ક
૭૭. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૦૪૮ક $\times$ ૨ = ૪૦૯૬ક
૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪૦૯૬ક $\times$ ૨ = ૮૧૯૨ક
૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૮૧૯૨ક $\times$ ૨ = ૧૬૩૮૪ક
૮૫. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૬૩૮૪ક $\times$ ૨ = ૩૨૭૬૮ક
૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૩૨૭૬૮ક $\times$ ૨ = ૬૫૫૩૬ક = ક^૨
૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ક^૨ $\times$ ૨ = ૨ક^૨
૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨ક^૨ $\times$ ૨ = ૪ક^૨
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪ક^૨ $\times$ ૨ = ૮ક^૨
૯૭. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૮ક^૨ $\times$ ૨ = ૧૬ક^૨
૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજુ કિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૬ક^૨ $\times$ ૨ = ૩૨ક^૨
૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચરમ કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = ૬૪અ $\times$ ૩૨ક^૨ = ૨૦૪૮અ ક^૨
૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૨૦૪૮અ ક^૨ $\times$ ૧૬ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨
૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિનું બીજુ કિટિઅંતર = ૩૨૭૬૮અ ક^૨ $\times$ ૩૨ = ૬૫૫૩૬ $\times$ ૧૬ $\times$ અ ક^૨ = ક $\times$ ૧૬ $\times$ અ ક^૨ = ૧૬ અ ક^૩

૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અક^૩ x ૬૪ = ૧૦૨૪ અક^૩
૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ક^૨ x ૨ = ૬૪ ક^૨
૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અક^૩ x ૬૪ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અક^૫ = ક અક^૫ = અક^૬
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અક^૬ x ૧૨૮ = ૧૨૮ અક^૬
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અક^૬ x ૨૫૬ = ૩૨૭૬૮ અક^૬
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અક^૬ x ૫૧૨ = ૬૫૫૩૬ x અક^૬ x ૨૫૬ = ક x અક^૬ x ૨૫૬ = ૨૫૬ અક^૭
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમકિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમકિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬અક^૭ ÷ ૧૦૨૪ અક^૩ = ક^૪ ÷ ૪ = ૬૫૫૩૬ ક^૩ ÷ ૪ = ૧૬૩૮૪ ક^૩
૨૫. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ ક^૩ x ૨ = ૩૨૭૬૮ ક^૩
૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૨૫૬ અક^૭ x ૩૨૭૬૮ ક^૩ = ૨ x ૧૨૮ x અક^૭ x ૩૨૭૬૮ x ક^૩ = ૧૨૮ x અક^૭ x ક x ક^૩ = ૧૨૮ અક^{૧૧}
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અક^{૧૧} x ૧૦૨૪ = ૨ x ૬૪ x અક^{૧૧} x ૧૦૨૪ = ૨ x અક^{૧૧} x ૬૫૫૩૬ = ૨ અક^{૧૧} x ક = ૨ અક^{૧૨}
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨ અક^{૧૨} x ૨૦૪૮

$$= ૪૦૯૬ અ ક^{12}$$

૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = $૪૦૯૬ અ ક^{12} \times ૪૦૯૬ = ૪૦૯૬ અ ક^{12} \times ૧૬ \times ૨૫૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{12} \times ૨૫૬ = ક \times અ ક^{12} \times ૨૫૬ = ૨૫૬ અ ક^{13}$

૩૩. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર x અનંત = $૩૨૭૬૮ ક^3 \times ૨ = ૬૫૫૩૬ ક^3 = ક^૪$

૩૪. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = $૨૫૬ અ ક^{13} \times ક^૪ = ૨૫૬ અ ક^{17}$

૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = $૨૫૬ અ ક^{17} \times ૮૧૮૨ = ૮ \times ૩૨ \times અ ક^{17} \times ૮૧૮૨ = ૩૨ \times અ ક^{17} \times ૬૫૫૩૬ = ૩૨ \times અ ક^{17} \times ક = ૩૨ અ ક^{18}$

૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = $૩૨ અ ક^{18} \times ૧૬૩૮૪ = ૪ \times ૮ \times અ ક^{18} \times ૧૬૩૮૪ = ૮ \times અ ક^{18} \times ૬૫૫૩૬ = ૮ \times અ ક^{18} \times ક = ૮ અ ક^{19}$

૪૦. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = $૮ અ ક^{19} \times ૩૨૭૬૮ = ૨ \times ૪ \times અ ક^{19} \times ૩૨૭૬૮ = ૪ અ ક^{19} \times ૬૫૫૩૬ = ૪ અ ક^{19} \times ક = ૪ અ ક^{20}$

૪૧. સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = $ક^૪ \times ૨ = ૨ ક^૪$

૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = $૪ અ ક^{20} \times ૨ ક^૪ = ૮ અ ક^{24}$

૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = $૮ અ ક^{24} \times ક = ૮ અ ક^{25}$

૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = $૮ અ ક^{25} \times ૨ ક = ૧૬ અ ક^{26}$

૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૨૭} x ૪ક = ૬૪ અ ક^{૨૭}

૪૯. સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪અ ક^{૨૭} ÷ ૪અ ક^{૨૦} = ૧૬ક^૭

૫૦. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬ક^૭ x ૨ = ૩૨ક^૭

૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૬૪ અ ક^{૨૭} x ૩૨ક^૭ = ૨૦૪૮ અ ક^{૩૪}

૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૩૪} x ૮ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૫}

૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૫} x ૧૬ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૫} x ૪ x ૪ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૩૫} x ૪ક = ક અ ક^{૩૫} x ૪ક = ૪અ ક^{૩૭}

૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪અ ક^{૩૭} x ૩૨ક = ૧૨૮અ ક^{૩૮}

૫૮. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર x અનંત = ૩૨ક^૭ x ૨ = ૬૪ક^૭

૫૯. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮અ ક^{૩૮} x ૬૪ક^૭ = ૮૧૯૨અ ક^{૪૫}

૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૯૨ અ ક^{૪૫} x ૬૪ક = ૮૧૯૨ અ ક^{૪૫} x ૮ x ૮ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૪૫} x ૮ક = ક અ ક^{૪૫} x ૮ક = ૮અ ક^{૪૭}

૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ ક^{૪૭} x ૧૨૮ક

$$= ૧૦૨૪અ ક^૪$$

૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ ક^૪ x ૨૫૬ક = ૧૦૨૪અ ક^૪ x ૬૪ x ૪ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૪ x ૪ક = ક અ ક^૪ x ૪ક = ૪અ ક^૫

૬૬. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૬૪ક^૦ x ૨ = ૧૨૮ક^૦

૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪અ ક^૫ x ૧૨૮ક^૦ = ૫૧૨ અ ક^૫

૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ અ ક^૫ x ૫૧૨ક = ૫૧૨અ ક^૫ x ૧૨૮ x ૪ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૫ x ૪ x ક = ક અ ક^૫ x ૪ક = ૪અ ક^૬.

૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪અ ક^૬ x ૧૦૨૪ક = ૪૦૯૬અ ક^૦

૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬ અ ક^૦ x ૨૦૪૮ક = ૪૦૯૬અ ક^૦ x ૧૬ x ૧૨૮ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૦ x ૧૨૮ક = ક અ ક^૦ x ૧૨૮ક = ૧૨૮અ ક^૧.

૭૪. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ ÷ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^૧ ÷ ૪અ ક^૫ = ૩૨ક^૧

૭૫. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ક^૧ x ૨ = ૬૪ક^૧

૭૬. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૧૨૮ અ ક^૧ x ૬૪ક^૧ = ૮૧૯૨અ ક^૪

૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૯૨અ ક^૪ x

$$૪૦૮૬ ક = ૮૧૮૨ અ ક^૭ x ૮x૫૧૨xક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૭ x ૫૧૨ક = ક અ ક^૭ x ૫૧૨ક = ૫૧૨અ ક^૭$$

૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨અ ક^૭ x ૮૧૮૨ક = ૮ x ૬૪ x અ ક^૭ x ૮૧૮૨ક = ૬૪અ ક^૭ x ૬૫૫૩૬ક = ૬૪અ ક^૭ x ક^૨ = ૬૪અ ક^૯

૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪અ ક^૯ x ૧૬૩૮૪ક = ૪ x ૧૬ x અ ક^૯ x ૧૬૩૮૪ક = ૧૬અ ક^૯ x ૬૫૫૩૬ક = ૧૬અ ક^૯ x ક^૨ = ૧૬અ ક^૧૧

૮૩. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર x અનંત = ૬૪ક^૧૨ x ૨ = ૧૨૮ક^૧૨

૮૪. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬અ ક^૧૦ x ૧૨૮ક^૧૨ = ૨૦૪૮અ ક^૨૨

૮૬. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮અ ક^૨૨ x ૩૨૭૬૮ક = ૨ x ૧૦૨૪અ ક^૨૨ x ૩૨૭૬૮ક = ૧૦૨૪અ ક^૨૨ x ૬૫૫૩૬ક = ૧૦૨૪અ ક^૨૨ x ક^૨ = ૧૦૨૪અ ક^૨૪

૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪અ ક^૨૪ x ક^૨ = ૧૦૨૪અ ક^૨૬

૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪અ ક^૨૬ x ૨ક^૨ = ૨૦૪૮અ ક^૨૮

૯૧. સંજવલન કોધનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૨૮ક^૧૨ x ૨ = ૨૫૬ક^૧૨

૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮અ ક^૨૮ x ૨૫૬ક^૧૨ = ૨૦૪૮અ ક^૨૮ x ૩૨ x ૮ x ક^૧૨ = ૬૫૫૩૬અ ક^૨૮ x ૮ક^૧૨ = કઅ ક^૨૮ x ૮ક^૧૨ = ૮અ ક^૧૧

૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ ક^{૧૧} $\times$ ૪ ક^૨ = ૩૨ અ ક^{૧૩}

૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ ક^{૧૩} $\times$ ૮ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૧૫}

૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૧૫} $\times$ ૧૬ ક^૨ = ૪૦૯૬ અ ક^{૧૭}

૯૯. સંજવલન કોધનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\div$ સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૧૭} $\div$ ૨૦૪૮ અ ક^{૧૬} = ૨ ક^૧

૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = સંજવલન કોધનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨ ક^૧ $\times$ ૨ = ૪ ક^૧

૧૦૧. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = ૪૦૯૬ અ ક^{૧૭} $\times$ ૪ ક^૧ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૮}

તાત્પર્ય એ થયું કે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસથી બીજી કિટ્ટિનો રસ દ્વિગુણ^૧ છે, તેના^૨ કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૪ ગુણ છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૮ ગુણ છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમકિટ્ટિનો રસ ૩૨ ક^૨ = ૩૨ $\times$ (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૬ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૩૨ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૬૪ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમકિટ્ટિનો રસ ૬૪ ક^૨ = ૬૪ $\times$ (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૨૮ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૨૫૬ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૫૧૨ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૩૨૭૬૮ ક^૩ = ૩૨૭૬૮ $\times$ (૬૫૫૩૬)^૩ ગુણો છે. એમ સ્થાપનામાં કહ્યા મુજબ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા તેટલા ગુણો રસ છે.

૧. અહીં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસથી બીજી કિટ્ટિનો રસ જે દ્વિગુણ કહ્યો છે તે અસત્કલ્પનાએ સમજવું, કેમકે અસત્કલ્પનાએ અનંત = ૨ માનેલ છે. વાસ્તવમાં તો સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસથી બીજી કિટ્ટિનો રસ અનંતગુણ છે. એમ આગળ પણ બધે જાણવું.

૨. તેના કરતા એટલે પોતાની પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા.

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના - (બીજા સમાધાનને આશ્રયી)

એક સંગ્રહકિટ્ટિમાં કિટ્ટિની સંખ્યા = ૪

એક સંગ્રહકિટ્ટિમાં કિટ્ટિઅંતર = ૩

અનંત = ૨

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ

૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨

૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨અ

૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪

૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮અ

૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮

૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪અ

૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક^૨

૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^૨

૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬

૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨

૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨

૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^૩

૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪

૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^૩

૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^૨

૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^૨

૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮

૧૯. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^૨

૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬

૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨

૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨

૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૩

૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર = ૬૪ ક^{૧૨૯}
૨૫. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}
૨૬. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૧૨૮ ક^૨
૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર = ૧૦૨૪
૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૧૦}
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિંતર = ૨૦૪૮
૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૧૧}
૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિંતર = ૪૦૯૬
૩૩. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચોથી કિટ્ટિકિના રસાણુ = અ ક^{૧૨}
૩૪. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર = ૨૫૬ ક^૨
૩૫. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૧૪}
૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર = ૮૧૯૨
૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૫}
૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિંતર = ૧૬૩૮૪
૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૧૬}
૪૦. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિંતર = ૩૨૭૬૮
૪૧. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચોથી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૧૭}
૪૨. સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર = ૫૧૨ ક^૨
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૯}
૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર પ્રથમ કિટ્ટિકિંતર = ૬૫૫૩૬ = ક
૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦}
૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર બીજી કિટ્ટિકિંતર = ૨ ક
૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૨૧}
૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ત્રીજી કિટ્ટિકિંતર = ૪ ક
૪૯. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર ચોથી કિટ્ટિકિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨}
૫૦. સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકિંતર = ક^{૧૪}

૫૧. સંજવલન માયાના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગશાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}
૫૨. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૧૦૨૪ક^૨
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૨૫}
૫૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક
૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬}
૫૬. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક
૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭}
૫૮. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક
૫૯. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૨૮}
૬૦. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ક^૨
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૯}
૬૨. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૩૦}
૬૪. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ ક
૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૩૧}
૬૬. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ ક
૬૭. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૩૨}
૬૮. સંજવલન માનનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬ ક^૨
૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૩૩}
૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ ક
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૩૪}
૭૨. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ક
૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૩૫}
૭૪. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ક
૭૫. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૬}
૭૬. સંજવલન માનનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ક^{૩૭}
૭૭. સંજવલન માનના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગશાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૩૮}

૭૮. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૮૧૮૨ ક^૨
૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૪૬}
૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૮૬ ક
૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૪૮}
૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૮૨ ક
૮૩. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૫૦}
૮૪. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક
૮૫. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૫૨}
૮૬. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક^૨
૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૫૫}
૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક
૮૯. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૬}
૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ ક = ક^૨
૯૧. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૮}
૯૨. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૨
૯૩. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૬૧}
૯૪. સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક^૨
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૬૩}
૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪ ક^૨
૯૭. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^{૬૬}
૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક^૨
૯૯. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૬૮}
૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક^૨
૧૦૧. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૭૦}
૧૦૨. સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^{૬૬}
૧૦૩. સંજવલન કોધના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}
૧૦૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણાનું અંતર = ૬૪ ક^{૬૬}

૧૦૫. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}

ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત -

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ
૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨
૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ x ૨ = ૨અ
૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨ x ૨ = ૪
૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨અ x ૪ = ૮ અ
૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ x ૨ = ૮
૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮અ x ૮ = ૬૪અ
૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ x ૨ = ૧૬
૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬ x ૨ = ૩૨
૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ x ૨ = ૬૪
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૬૪ x ૨ = ૧૨૮
૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૨૮ x ૨ = ૨૫૬
૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૫૬ x ૨ = ૫૧૨
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૫૧૨ x ૨ = ૧૦૨૪
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું

પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત $= 1024 \times 2 = 2048$

૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૨૦૪૮ \times ૨ = ૪૦૯૬$

ઉદ. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૪૦૮૬ \times ૨ = ૮૧૮૨$

૩૮. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮૧૮૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪

૪૦. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ x ૨ = ૩૨૭૬૮

૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨૭૬૮ x ૨ = ૬૫૫૩૬ = ક

૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ક x ૨ = ૨ક

૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨ક x ૨ = ૪ક

પ૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ક x ૨ = ૮ક

૫૬. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ક x ૨ = ૧૬ક

૫૮. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૬૬ $\times$ ૨ = ૩૩૨

દર. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૩૨૬ $\times$ ૨ = ૬૪૬

દૃષ્ટાંત: સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૬૪ક $\times$ ૨ = ૧૨૮ ક

દદ. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૨૮ ક $\times$ ૨ = ૨૫૬ ક

૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૫૬ ક $\times$ ૨ = ૫૧૨ ક

૭૨. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૫૧૨ક $\times$ ૨ = ૧૦૨૪ક
૭૪. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૦૨૪ક $\times$ ૨ = ૨૦૪૮ ક
૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૦૪૮ ક $\times$ ૨ = ૪૦૯૬ક
૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪૦૯૬ ક $\times$ ૨ = ૮૧૯૨ ક
૮૪. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૮૧૯૨ ક $\times$ ૨ = ૧૬૩૮૪ ક
૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૬૩૮૪ ક $\times$ ૨ = ૩૨૭૬૮ ક
૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૩૨૭૬૮ ક $\times$ ૨ = ૬૫૫૩૬ ક = ક^૨
૯૨. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ક^૨ $\times$ ૨ = ૨ક^૨
૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨ક^૨ $\times$ ૨ = ૪ક^૨
૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪ક^૨ $\times$ ૨ = ૮ક^૨
૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૮ક^૨ $\times$ ૨ = ૧૬ક^૨
૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૬ક^૨ $\times$ ૨ = ૩૨ ક^૨
૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪અ $\times$ ૩૨ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^૨
૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^૨ $\times$ ૧૬ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨

૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨ x ૩૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨ x ૨ x ૧૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૨ x ૧૬ = ક અ ક^૨ x ૧૬ = ૧૬ અ ક^૩
૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^૩ x ૬૪ = ૧૦૨૪ અ ક^૩
૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ ક^૨ x ૨ = ૬૪ ક^૨
૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ ક^૩ x ૬૪ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૫ = ક અ ક^૫ = અ ક^૬
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ ક^૬ x ૧૨૮ = ૧૨૮ અ ક^૬
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અ ક^૬ x ૨૫૬ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૫૧૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૨ x ૨૫૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૬ x ૨૫૬ = ક અ ક^૬ x ૨૫૬ = ૨૫૬ અ ક^૭
૨૫. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ ÷ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬} ÷ ૨૫૬ અ ક^૭ = ૬૪ ક^{૧૨૯}
૨૬. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૬૪ ક^૨ x ૨ = ૧૨૮ ક^૨
૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૨૫૬ અ ક^૭ x ૧૨૮ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૯

૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૯ $\times$ ૧૦૨૪ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૯ $\times$ ૨ $\times$ ૫૧૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૯ $\times$ ૫૧૨ = ક અ ક^૯ $\times$ ૫૧૨ = ૫૧૨ અ ક^{૧૦}
૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ અ ક^{૧૦} $\times$ ૨૦૪૮ = ૩૨ $\times$ ૧૬ $\times$ અ ક^{૧૦} $\times$ ૨૦૪૮ = ૧૬ અ ક^{૧૦} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૧૬ અ ક^{૧૦} $\times$ ક = ૧૬ અ ક^{૧૧}
૩૩. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૧૧} $\times$ ૪૦૯૬ = ક અ ક^{૧૧} = અ ક^{૧૨}
૩૪. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર $\times$ અનંત = ૧૨૮ ક^૨ $\times$ ૨ = ૨૫૬ ક^૨
૩૫. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૧૨} $\times$ ૨૫૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૧૪}
૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૧૪} $\times$ ૮૧૯૨ = ૮ $\times$ ૩૨ $\times$ અ ક^{૧૪} $\times$ ૮૧૯૨ = ૩૨ $\times$ અ ક^{૧૪} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૩૨ $\times$ અ ક^{૧૪} $\times$ ક = ૩૨ અ ક^{૧૫}
૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ ક^{૧૫} $\times$ ૧૬૩૮૪ = ૪ $\times$ ૮ $\times$ અ ક^{૧૫} $\times$ ૧૬૩૮૪ = ૮ અ ક^{૧૫} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૮ અ ક^{૧૫} $\times$ ક = ૮ અ ક^{૧૬}
૪૧. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ ક^{૧૬} $\times$ ૩૨૭૬૮ = ૨ $\times$ ૪ અ ક^{૧૬} $\times$ ૩૨૭૬૮ = ૪ અ ક^{૧૬} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૪ અ ક^{૧૬} $\times$ ક = ૪ અ ક^{૧૭}
૪૨. સંજવલન માયાનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૫૬ ક^૨ $\times$ ૨ = ૫૧૨ ક^૨
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪ અ ક^{૧૭} $\times$ ૫૧૨ ક^૨ =

૨૦૪૮ અ ક^{૧૯}

૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણું = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણું x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૯} x ક = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦}

૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણું = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણું x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજી કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦} x ૨ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૨૧}

૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણું = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણું x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજી કિટિઅંતર = ૪૦૯૬ અ ક^{૨૧} x ૪ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨}

૫૧. સંજવલન માયાના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણું = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨}

જો કે સંજવલન લોભ - સંજવલન માયા - સંજવલન માન - સંજવલન ક્રોધના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં ઉત્તરોત્તર વિશેષાધિક રસાણું છે, છતાં અહીં તે અધિકપણાની વિવક્ષા કરી નથી. તેથી સંજવલન લોભ-સંજવલન માયા - સંજવલન માન - સંજવલન ક્રોધના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણામાં રસાણું સમાન કહ્યા છે.

૫૦. સંજવલન માયાનું ત્રીજી સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માયાના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણું ÷ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણું = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} ÷ ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} = ક^{૧૪}

૫૨. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = સંજવલન માયાનું બીજી સંગ્રહકિટિઅંતર x અનંત = ૫૧૨ ક^૨ x ૨ = ૧૦૨૪ ક^૨

૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણું = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણું x સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} x ૧૦૨૪ ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} x ૪ x ૨૫૬ x ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૨} x ૨૫૬ ક^૨ = ક અ ક^{૨૨} x ૨૫૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૨૪}

૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણું = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણું x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૨૪} x ૮ ક = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬}

૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણું = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણું x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજી કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬} x ૧૬ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭}

૫૮. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ $ક^{૨૭}$ $\times$ ૩૨ ક = ૩૨૭૬૮ અ $ક^{૨૭}$ $\times ૨ \times ૧૬ \times$ ક = ૬૫૫૩૬ અ $ક^{૨૭}$ $\times ૧૬$ ક = ક અ $ક^{૨૭}$ $\times ૧૬$ ક = ૧૬ અ $ક^{૨૮}$
૬૦. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર $\times$ અનંત = ૧૦૨૪ ક^૨ $\times ૨$ = ૨૦૪૮ ક^૨
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ $ક^{૨૮}$ $\times ૨૦૪૮$ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ $ક^{૩૧}$
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ $ક^{૩૧}$ $\times ૬૪$ ક = ૩૨૭૬૮ અ $ક^{૩૧}$ $\times ૨ \times ૩૨ \times$ ક = ૬૫૫૩૬ અ $ક^{૩૧}$ $\times ૩૨$ ક = ક અ $ક^{૩૧}$ $\times ૩૨$ ક = ૩૨ અ $ક^{૩૩}$
૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ $ક^{૩૩}$ $\times ૧૨૮$ ક = ૪૦૯૬ અ $ક^{૩૪}$
૬૭. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬ અ $ક^{૩૪}$ $\times ૨૫૬$ ક = ૪૦૯૬ અ $ક^{૩૪}$ $\times ૧૬ \times ૧૬ \times$ ક = ૬૫૫૩૬ અ $ક^{૩૪}$ $\times ૧૬$ ક = ક અ $ક^{૩૪}$ $\times ૧૬$ ક = ૧૬ અ $ક^{૩૬}$
૬૮. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૨૦૪૮ ક^૨ $\times ૨$ = ૪૦૯૬ ક^૨
૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ $ક^{૩૬}$ $\times ૪૦૯૬$ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ $ક^{૩૬}$ $\times$ ક^૨ = ક અ $ક^{૩૬}$ $\times$ ક^૨ = અ $ક^{૩૮}$
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ $ક^{૩૮}$ $\times ૫૧૨$ ક = ૫૧૨ અ $ક^{૪૦}$
૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ અ $ક^{૪૦}$ $\times$

$$૧૦૨૪ ક = ૬૪ \times ૮ \times અ ક^{૪૦} \times ૧૦૨૪ ક = ૮ અ ક^{૪૦} \times ૬૫૫૩૬ ક = ૮ અ ક^{૪૦} \times ક^૨ = ૮ અ ક^{૪૨}$$

૭૫. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૮ અ ક^{૪૨} $\times$ ૨૦૪૮ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩}

૭૭. સંજવલન માનના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩}

૭૬. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માનના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમવર્ગણાના રસાણુ $\div$ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩} $\div$ ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩} = ક^{૪૩}

૭૮. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪૦૯૬ ક^૨ $\times$ ૨ = ૮૧૯૨ ક^૨

૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩} $\times$ ૮૧૯૨ ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩} $\times$ ૨૦૪૮ $\times$ ૪ $\times$ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૪૩} $\times$ ૨૦૪૮ ક^૨ = ક અ ક^{૪૩} $\times$ ૨૦૪૮ ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^{૪૬}

૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૪૬} $\times$ ૪૦૯૬ ક = ૧૬ $\times$ ૧૨૮ $\times$ અ ક^{૪૬} $\times$ ૪૦૯૬ ક = ૧૨૮ અ ક^{૪૬} $\times$ ૬૫૫૩૬ ક = ૧૨૮ અ ક^{૪૬} $\times$ ક^૨ = ૧૨૮ અ ક^{૪૮}

૮૩. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૧૨૮ અ ક^{૪૮} $\times$ ૮૧૯૨ ક = ૮ $\times$ ૧૬ $\times$ અ ક^{૪૮} $\times$ ૮૧૯૨ ક = ૧૬ અ ક^{૪૮} $\times$ ૬૫૫૩૬ ક = ૧૬ અ ક^{૪૮} $\times$ ક^૨ = ૧૬ અ ક^{૫૦}

૮૫. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૫૦} $\times$ ૧૬૩૮૪ ક = ૪ $\times$ ૪ અ ક^{૫૦} $\times$ ૧૬૩૮૪ ક = ૪ અ ક^{૫૦} $\times$ ૬૫૫૩૬ ક = ૪ અ ક^{૫૦} $\times$ ક^૨ = ૪ અ ક^{૫૨}

૮૬. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર $\times$ અનંત = ૮૧૯૨ ક^૨ $\times$ ૨ = ૧૬૩૮૪ ક^૨

૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની

ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪ અ ક^{૫૨} x ૧૬૩૮૪ ક^૨ =
ક અ ક^{૫૨} x ક^૨ = અ ક^{૫૪}

૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૫૪} x
૩૨૭૬૮ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૬}

૮૯. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૬} x
ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૮}

૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૮} x
૨ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૬૦} = ક અ ક^{૬૦} = અ ક^{૬૧}

૯૧. સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત =
૧૬૩૮૪ ક^૨ x ૨ = ૩૨૭૬૮ ક^૨

૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૬૧} x ૩૨૭૬૮ ક^૨ =
૩૨૭૬૮ અ ક^{૬૩}

૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૬૩} x
૪ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૬૩} x ૨ x ૨ x ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૬૩} x ૨ ક^૨ = ક અ ક^{૬૩} x ૨ ક^૨ =
૨ અ ક^{૬૬}

૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ અ ક^{૬૬} x ૮ ક^૨ =
૧૬ અ ક^{૬૮}

૧૦૧. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની
ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૬૮} x
૧૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૭૦}

૧૦૩. સંજવલન કોધના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}

૧૦૨. સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના
રસાણુ ÷ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬} ÷
૨૫૬ અ ક^{૭૦} = ૬૪ ક^{૬૬}

૧૦૫. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬}

૧૦૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણના રસાણુ વચ્ચેનું અંતર = સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણના રસાણુ ÷ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩૬} ÷ ૨૫૬ અ ક^{૭૦} = ૬૪ ક^{૬૬}

તાત્પર્ય એ થયું કે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસ કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ દ્વિગુણ^૧ છે, તેના^૨ કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૪ ગુણ છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૮ ગુણ છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૩૨ ક^૭ = ૩૨ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૬ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૩૨ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૬૪ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૬૪ ક^૭ = ૬૪ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૨૮ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૨૫૬ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૫૧૨ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૧૨૮ ક^૭ = ૧૨૮ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે. એમ સ્થાપનામાં કહ્યા મુજબ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વપૂર્વ કિટ્ટિ કરતા તેટલા ગુણો રસ છે.

અહીં સ્થાપનામાં સ્પષ્ટ જોઈ શકાય છે કે સંજવલન લોભના ત્રીજા સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કરતા સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર અનંતગુણ નથી આવતું. એમ આગળ પણ તે તે કષાયના ત્રીજા સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કરતા પછીના કષાયનું અંતર અનંતગુણ નથી આવતું. માટે આ વિકલ્પ યોગ્ય નથી લાગતો.

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના - (ત્રીજા સમાધાનને આશ્રયી)

એક સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ = ૪

એક સંગ્રહકિટ્ટિના કિટ્ટિઅંતર = ૩

અનંત = ૨

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ

૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨

૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ

૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪

૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ

૧. અહીં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસ કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ જે દ્વિગુણ કહ્યો છે તે અસત્કલ્પનાએ સમજવું, કેમકે અસત્કલ્પનાએ અનંત = ૨ માનેલ છે. વાસ્તવમાં તો સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસથી બીજી કિટ્ટિનો રસ અનંતગુણ છે. એમ આગળ પણ બધે જાણવું.

૨. તેના કરતા એટલે પોતાની પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા.

૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮
૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ
૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક^૨
૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^૨
૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬
૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨
૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨
૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^૩
૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪
૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^૩
૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^૨
૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^૬
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮
૧૯. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^૬
૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૭
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૧૨૮ ક^૨
૨૫. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪
૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૧૦}
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮
૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૧૧}
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬
૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૧૨}
૩૨. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ ક^૨

૩૩. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૧૪}
૩૪. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૮૧૮૨
૩૫. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિની બીજ કિટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૫}
૩૬. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિનું બીજ કિટિઅંતર = ૧૬૩૮૪
૩૭. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિની ત્રીજ કિટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૧૬}
૩૮. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજ કિટિઅંતર = ૩૨૭૬૮
૩૯. સંજવલન માયાની બીજ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૧૭}
૪૦. સંજવલન માયાનું બીજ સંગ્રહકિટિઅંતર = ૫૧૨ ક^૨
૪૧. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૮}
૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ = ક
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિની બીજ કિટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦}
૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિનું બીજ કિટિઅંતર = ૨ ક
૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિની ત્રીજ કિટિના રસાણુ = ૪૦૮૬ અ ક^{૨૧}
૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજ કિટિઅંતર = ૪ ક
૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨}
૪૮. સંજવલન માયાનું ત્રીજ સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૧૦૨૪ ક^૨
૪૯. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^{૨૫}
૫૦. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૮ ક
૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજ કિટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬}
૫૨. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજ કિટિઅંતર = ૧૬ ક
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજ કિટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭}
૫૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજ કિટિઅંતર = ૩૨ ક
૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૨૮}
૫૬. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = ૨૦૪૮ ક^૨
૫૭. સંજવલન માનની બીજ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧}
૫૮. સંજવલન માનની બીજ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૬૪ ક
૫૯. સંજવલન માનની બીજ સંગ્રહકિટિની બીજ કિટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૩૩}

૬૦. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૧૨૮ ક
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = ૪૦૯૬ અ ક^{૩૪}
૬૨. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૨૫૬ ક
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૩૬}
૬૪. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટિઅંતર = ૪૦૯૬ ક^૨
૬૫. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = અ ક^{૩૮}
૬૬. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૫૧૨ ક
૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૪૦}
૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૧૦૨૪ ક
૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૪૨}
૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ ક
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૪૩}
૭૨. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૮૧૯૨ ક^૨
૭૩. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૪૬}
૭૪. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૪૦૯૬ ક
૭૫. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૪૮}
૭૬. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૮૧૯૨ ક
૭૭. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૫૦}
૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક
૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૫૨}
૮૦. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક^૨
૮૧. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = અ ક^{૫૪}
૮૨. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક
૮૩. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૬}
૮૪. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ ક = ક^૨
૮૫. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૫૮}
૮૬. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૨ ક^૨

૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^૧
૮૮. સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક^૨
૮૯. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૩
૯૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪ ક^૨
૯૧. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^૬
૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક^૨
૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^૬
૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક^૨
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૭
૯૬. સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = ક^૩
૯૭. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૭

ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત -

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ
૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨
૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ x ૨ = ૨ અ
૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨ x ૨ = ૪
૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ અ x ૪ = ૮ અ
૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ x ૨ = ૮
૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ x ૮ = ૬૪ અ
૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ x ૨ = ૧૬
૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું

પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૧૬ \times ૨ = ૩૨$

૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ x ૨ = ૬૪

૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૬૪ $\times$ ૨ = ૧૨૮

૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું
પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૧૨૮ \times ૨ = ૨૫૬$

૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૫૬ x ૨ = ૫૧૨

૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૫૧૨ x ૨ = ૧૦૨૪

૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૧૦૨૪ $\times$ ૨ = ૨૦૪૮

૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૦૪૮ x ૨ = ૪૦૯૬

૩૪. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૪૦૮૬ $\times$ ૨ = ૮૧૮૨

૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮૧૯૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪

૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ x ૨ = ૩૨૭૬૮

૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૩૨૭૬૮ $\times$ ૨ = ૬૫૫૩૬ = ક

૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિદ્દિનું બીજું કિદ્દિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિદ્દિનું પ્રથમ કિદ્દિઅંતર x અનંત = ક x ૨ = ૨ક

૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિદ્દિનું ત્રીજું કિદ્દિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિદ્દિનું બીજું કિદ્દિઅંતર x અનંત = ૨ક x ૨ = ૪ક

૫૦. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ક x ૨ = ૮ક

ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત $= ૨ક^૨ \times ૨ = ૪ક^૨$

૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ક^૨ x ૨ = ૮ક^૨

૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ક^૨ x ૨ = ૧૬ક^૨

૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬ક^૨ x ૨ = ૩૨ક^૨

૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ અ x ૩૨ ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^૨

૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^૨ x ૧૬ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨

૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અક^૨ x ૩૨ = ૩૨૭૬૮ અક^૨ x ૨ x ૧૬ = ૬૫૫૩૬ અક^૨ x ૧૬ = ક અક^૨ x ૧૬ = ૧૬ અક^૩

૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અક^૩ $\times$ ૬૪ = ૧૦૨૪ અક^૩

૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત =
૩૨ ક^૨ x ૨ = ૬૪ ક^૨

૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ ક^૩ x ૬૪ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૩ x ક^૨ = અ ક^૩ ક^૨ = અ ક^૬

૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ ક્ x ૧૨૮ = ૧૨૮ અ ક્

૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અર્ક x ૨૫૬ = ૩૨૭૬૮ અર્ક

૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની

ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૫૧૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૨ x ૨૫૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૬ x ૨૫૬ = ક અ ક^૬ x ૨૫૬ = ૨૫૬ અ ક^૭

૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = સંજવલન લોભનું બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૬૪ ક^૨ x ૨ = ૧૨૮ ક^૨

૨૫. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^૭ x ૧૨૮ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૯

૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૧૦૨૪ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬ x ૨ x ૫૧૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૬ x ૫૧૨ = ક અ ક^૬ x ૫૧૨ = ૫૧૨ અ ક^{૧૦}

૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ અ ક^{૧૦} x ૨૦૪૮ = ૧૬ x ૩૨ x અ ક^{૧૦} x ૨૦૪૮ = ૧૬ x અ ક^{૧૦} x ૬૫૫૩૬ = ૧૬ અ ક^{૧૦} x ક = ૧૬ અ ક^{૧૧}

૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૧૧} x ૪૦૯૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૧૧} = અ ક^{૧૨}

૩૨. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભનું ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૨૮ ક^૨ x ૨ = ૨૫૬ ક^૨

૩૩. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૧૨} x ૨૫૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૧૪}

૩૫. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૧૪} x ૮૧૯૨ = ૮ x ૩૨ x અ ક^{૧૪} x ૮૧૯૨ = ૩૨ અ ક^{૧૪} x ૬૫૫૩૬ = ૩૨ અ ક^{૧૪} x ક = ૩૨ અ ક^{૧૫}

૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ ક^{૧૫} x ૧૬૩૮૪ = ૪ x ૮ x અ ક^{૧૫} x ૧૬૩૮૪ = ૮ અ ક^{૧૫} x ૬૫૫૩૬ = ૮ અ ક^{૧૫} x ક = ૮ અ ક^{૧૬}

૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ ક^{૧૬} x ૩૨૭૬૮ = ૨ x ૪ x અ ક^{૧૬} x ૩૨૭૬૮ = ૪ અ ક^{૧૬} x ૬૫૫૩૬ = ૪ અ ક^{૧૬} x ક = ૪ અ ક^{૧૭}
૪૦. સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૫૬ ક^૨ x ૨ = ૫૧૨ ક^૨
૪૧. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪ અ ક^{૧૭} x ૫૧૨ ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૯}
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૯} x ક = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦}
૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૦} x ૨ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૨૧}
૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬ અ ક^{૨૧} x ૪ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨}
૪૮. સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૫૧૨ ક^૨ x ૨ = ૧૦૨૪ ક^૨
૪૯. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} x ૧૦૨૪ ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૨} x ૪ x ૨૫૬ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૨} x ૨૫૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૨૫}
૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૨૫} x ૮ ક = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬}
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૨૬} x ૧૬ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭}

૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭} x ૩૨ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૭} x ૨ x ૧૬ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૭} x ૧૬ ક = ક અ ક^{૨૭} x ૧૬ ક = ૧૬ અ ક^{૨૮}
૫૬. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૦૨૪ ક^૨ x ૨ = ૨૦૪૮ ક^૨
૫૭. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૨૮} x ૨૦૪૮ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૩૧}
૫૮. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૩૧} x ૬૪ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૩૧} x ૨ x ૩૨ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૩૧} x ૩૨ ક = ક અ ક^{૩૧} x ૩૨ ક = ૩૨ અ ક^{૩૩}
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ ક^{૩૩} x ૧૨૮ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૩૪}
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬ અ ક^{૩૪} x ૨૫૬ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૩૪} x ૧૬ x ૧૬ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૩૪} x ૧૬ ક = ક અ ક^{૩૪} x ૧૬ ક = ૧૬ અ ક^{૩૬}
૬૪. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૦૪૮ ક^૨ x ૨ = ૪૦૯૬ ક^૨
૬૫. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૩૬} x ૪૦૯૬ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૩૮} = ક અ ક^{૩૮} = અ ક^{૩૮}
૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૩૮} x ૫૧૨ ક = ૫૧૨ અ ક^{૪૦}

૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૫૧૨ અ ક^{૧૦} x ૧૦૨૪ ક = ૬૪ x ૮ x અ ક^{૧૦} x ૧૦૨૪ ક = ૮ અ ક^{૧૦} x ૬૫૫૩૬ ક = ૮ અ ક^{૧૦} x ક^૨ = ૮ અ ક^{૧૨}
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૮ અ ક^{૧૨} x ૨૦૪૮ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩}
૭૨. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટિઅંતર x અનંત = ૪૦૯૬ ક^૨ x ૨ = ૮૧૯૨ ક^૨
૭૩. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩} x ૮૧૯૨ ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૩} x ૪ x ૨૦૪૮ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૧૩} x ૨૦૪૮ ક^૨ = ક અ ક^{૧૩} x ૨૦૪૮ ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૬}
૭૫. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું પ્રથમ કિટિઅંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૧૬} x ૪૦૯૬ ક = ૧૬ x ૧૨૮ x અ ક^{૧૬} x ૪૦૯૬ ક = ૧૨૮ અ ક^{૧૬} x ૬૫૫૩૬ ક = ૧૨૮ અ ક^{૧૬} x ક^૨ = ૧૨૮ અ ક^{૧૮}
૭૭. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની બીજી કિટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું બીજું કિટિઅંતર = ૧૨૮ અ ક^{૧૮} x ૮૧૯૨ ક = ૮ x ૧૬ x અ ક^{૧૮} x ૮૧૯૨ ક = ૧૬ અ ક^{૧૮} x ૬૫૫૩૬ ક = ૧૬ અ ક^{૧૮} x ક^૨ = ૧૬ અ ક^{૨૦}
૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ત્રીજી કિટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિનું ત્રીજું કિટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૨૦} x ૧૬૩૮૪ ક = ૪ x ૪ x અ ક^{૨૦} x ૧૬૩૮૪ ક = ૪ અ ક^{૨૦} x ૬૫૫૩૬ ક = ૪ અ ક^{૨૦} x ક^૨ = ૪ અ ક^{૨૨}
૮૦. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટિઅંતર x અનંત = ૮૧૯૨ ક^૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪ ક^૨
૮૧. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટિની પ્રથમ કિટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટિની ચોથી કિટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટિઅંતર = ૪ અ ક^{૨૨} x ૧૬૩૮૪ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૨} x ક^૨ = ક અ ક^{૨૨} x ક^૨ = અ ક^{૨૪}

૮૩. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૧૫} x ૩૨૭૬૮ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૬}
૮૫. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૬} x ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૮}
૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૮} x ૨ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૦} = ક અ ક^{૨૦} = અ ક^{૨૧}
૮૮. સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ ક^૨ x ૨ = ૩૨૭૬૮ ક^૨
૮૯. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૨૧} x ૩૨૭૬૮ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૩}
૯૧. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૩} x ૪ ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૩} x ૨ x ૨ ક^૨ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૩} x ૨ ક^૨ = ક અ ક^{૨૩} x ૨ ક^૨ = ૨ અ ક^{૨૬}
૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ અ ક^{૨૬} x ૮ ક^૨ = ૧૬ અ ક^{૨૮}
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૨૮} x ૧૬ ક^૨ = ૨૫૬ અ ક^{૩૦}
૯૬. સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગશાના રસાણુનું અંતર = સંજવલન કોધનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨૭૬૮ ક^૨ x ૨ = ૬૫૫૩૬ ક^૨ = ક^૩
૯૭. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગશાના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ અ ક^{૩૦} x ક^૩ = ૨૫૬ અ ક^{૩૩}

તાત્પર્ય એ થયુ કે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસથી બીજી કિટ્ટિનો રસ 'દ્વિગુણ છે, તેના' કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૪ ગુણ છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૮ ગુણ છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૩૨ ક^૨ = ૩૨ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૬ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૩૨ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૬૪ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમકિટ્ટિનો રસ ૬૪ ક^૨ = ૬૪ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે, તેના કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ ૧૨૮ ગુણો છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિનો રસ ૨૫૬ ગુણો છે, તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિનો રસ ૫૧૨ ગુણો છે, તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનો રસ ૧૨૮ ક^૨ = ૧૨૮ x (૬૫૫૩૬)^૨ ગુણો છે. એમ યંત્રમાં કહ્યા મુજબ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા તેટલા ગુણો રસ છે.

આમ જયધવલામાં વર્ણવેલા ત્રણે વિકલ્પો વિચાર્યા. તેમાં બીજો વિકલ્પ વાસ્તવિક રીતે ઘટી શકતો નથી. પહેલા વિકલ્પમાં આવતી આપત્તિનું વર્ણન પહેલા કર્યું છે. ત્રીજા વિકલ્પ પ્રમાણે માનવામાં ગણિતદૃષ્ટિએ આપત્તિ આવતી નથી, પરંતુ સંગ્રહકિટ્ટિનું અલ્પબહુત્વ વ્યવસ્થિત રહી શકતું નથી.

કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિને અનુસરીને અમે અહીં એક જુદો વિકલ્પ રજૂ કરીએ છીએ. એક જ કષાયની બે સંગ્રહકિટ્ટિઓ વચ્ચેનું જે અંતર છે તેના કરતા કષાય જ્યારે બદલાય છે ત્યારે તે સંગ્રહકિટ્ટિઓ વચ્ચેનું અંતર એટલે પૂર્વના કષાયની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમકિટ્ટિ અને પછીના કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિનું અંતર માત્ર અનંતગુણ નથી, પરંતુ અનંતાનંતગુણ છે એમ બતાવવા માટે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર અને બે કષાય વચ્ચેનું અંતર એ બે જુદા સ્થાન લીધા હોય એવી કલ્પના પણ થઈ શકે છે.

અહીં અમારી કલ્પનાનું તાત્પર્ય આ પ્રમાણે છે -

સંજવલન લોભના પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર અનંતગુણ છે. તેના કરતા સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર જે અનંતગુણ છે તે ગુણકાર મોટો છે એટલે કે અનંતાનંતગુણ છે એમ બતાવવા માટે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર અને બે કષાયો વચ્ચેનું અંતર એમ બે સ્થાનોનો નિર્દેશ કર્યો હોય. અહીં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર એટલે પૂર્વના કષાયની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના રસાણુ અને પછીના કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ વચ્ચેનું અંતર ÷ અનંત. સંજવલન ક્રોધનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = અનંત. અથવા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર એટલે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત. આ વિકલ્પ મુજબની સ્થાપના નીચે પ્રમાણે છે -

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓના રસ અને અંતરની સ્થાપના (ચોથો પ્રકાર) -

૧. અહીં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસ કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ જે દ્વિગુણ કહ્યો છે તે અસત્કલ્પનાએ સમજવુ, કેમકે અસત્કલ્પનાએ અનંત = ૨ માનેલ છે. વાસ્તવમાં તો સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિના રસ કરતા બીજી કિટ્ટિનો રસ અનંતગુણ છે. એમ આગળ પણ બધે જણવું.

૨. તેના કરતા એટલે પોતાની પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા.

એક સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ = ૪, એક સંગ્રહકિટ્ટિના કિટ્ટિઅંતર = ૩, અનંત = ૨

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ
૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨
૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨અ
૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૪
૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮અ
૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮
૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪અ
૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨ ક^૨
૯. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮અ ક^૨
૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬
૧૧. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨
૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨
૧૩. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^૩
૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪
૧૫. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^૩
૧૬. સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક^૨
૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^૬
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮
૧૯. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^૬
૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૬
૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૫૬ અ ક^૭
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ ક^૨
૨૫. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૨૫૬ ક^૨
૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૬ = અ ક^{૧૦}

૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૧૦}
૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૧}
૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૯૬
૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^{૧૨}
૩૩. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ ક^૨
૩૪. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૧૪}
૩૫. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૯૨
૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૧૫}
૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪
૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨ અ ક^{૧૬}
૩૯. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮
૪૦. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૧૭}
૪૧. સંજવલન માયાનું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ ક^૨
૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૮}
૪૩. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ = ક
૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૦}
૪૫. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજી કિટ્ટિઅંતર = ૨ ક
૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧}
૪૭. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર = ૪ ક
૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^{૨૩}
૪૯. સંજવલન માયાનું ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ ક^૨
૫૦. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = ૪૦૯૬ ક^૨
૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૮૧૯૨ અ ક^{૨૫}
૫૨. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૨૭}

૫૪. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ક
૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬ અ ક^{૨૮}
૫૬. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ક
૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૨૯}
૫૮. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૮૧૮૨ ક^૨
૫૯. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ ક^{૩૨}
૬૦. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૬૪ ક
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૮૬ અ ક^{૩૦}
૬૨. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ક
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૩૫}
૬૪. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૫૬ક
૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૨૦૪૮ અ ક^{૩૬}
૬૬. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક^૨
૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૫૧૨ અ ક^{૩૯}
૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૫૧૨ ક
૬૯. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪ અ ક^{૪૧}
૭૦. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ ક
૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૪૦૮૬ અ ક^{૪૨}
૭૨. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨૦૪૮ ક
૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૪૪}
૭૪. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક^૨
૭૫. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૬૫૫૩૬ ક^૨ = ક^૩
૭૬. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૨૮ અ ક^{૪૭}
૭૭. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪૦૮૬ ક
૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૪૯}
૭૯. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮૧૮૨ક
૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = અ ક^{૫૧}

૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ ક
૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૨}
૮૩. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૩
૮૪. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૫}
૮૫. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ ક
૮૬. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૭}
૮૭. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૬૫૫૩૬ ક = ક^૨
૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૯}
૮૯. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૨ ક^૨
૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧}
૯૧. સંજવલન કોધનું બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૪ ક^૩
૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = ૨ અ ક^{૧૫}
૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૪ ક^૨
૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૮ અ ક^{૧૭}
૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૮ ક^૨
૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = ૬૪ અ ક^{૧૯}
૯૭. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬ ક^૨
૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = ૧૦૨૪ અ ક^{૨૧}
૯૯. સંજવલન કોધનું ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૮ ક^૩
૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = ૧૬ ક^૩

૧૦૧. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૪}

ઉપરની સ્થાપનામાં રસાણુ અને કિટ્ટિઅંતર શોધવાની રીત -

૧. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = અ
૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨
૩. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ x ૨ = ૨ અ
૪. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ

કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત $= 2 \times 2 = 4$

૫. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૨ અ x ૪ = ૮ અ

૬. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ x ૨ = ૮

૭. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮અ x ૮ = ૬૪ અ

૧૦. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ x ૨ = ૧૬

૧૨. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૬ x ૨ = ૩૨

૧૪. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૩૨ x ૨ = ૬૪

૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૬૪ x ૨ = ૧૨૮

૨૦. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૨૮ x ૨ = ૨૫૬

૨૨. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૫૬ x ૨ = ૫૧૨

૨૭. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૫૧૨ x ૨ = ૧૦૨૪

૨૯. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૧૦૨૪ x ૨ = ૨૦૪૮

૩૧. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨૦૪૮ x ૨ = ૪૦૯૬

ઉપ. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજી કિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૪૦૯૬ \times ૨ = ૮૧૯૨$

૩૭. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮૧૮૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૪૦૮૬ ક x ૨ = ૮૧૮૨ ક

૮૧. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૮૧૮૨ ક x ૨ = ૧૬૩૮૪ ક

૮૫. સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ ક x ૨ = ૩૨૭૬૮ ક

૮૭. સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૩૨૭૬૮ ક x ૨ = ૬૫૫૩૬ ક = ક^૨

૮૮. સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ક^૨ x ૨ = ૨ક^૨

૯૩. સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૨ક^૨ x ૨ = ૪ક^૨

૯૫. સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૪ક^૨ x ૨ = ૮ક^૨

૯૭. સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ

કિટ્ટિકાંતર x અનંત = ૮ક^૨ x ૨ = ૧૬ક^૨

૮. સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર = સંજવલન કોધની ત્રીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિકાંતર x

અનંત = ૧૬ક^૨ x ૨ = ૩૨ ક^૨

૯. સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની

ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર = ૬૪ અ x ૩૨ ક^૨ = ૨૦૪૮ અ ક^૨

૧૧. સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજુ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની

પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિકાંતર = ૨૦૪૮ અ ક^૨ x ૧૬ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨

૧૩. સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજુ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની

બીજુ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજુ કિટ્ટિકાંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨ x ૩૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^૨ x ૨ x ૧૬ = ૬૫૫૩૬ અ ક^૨ x ૧૬ = ક અ ક^૨ x ૧૬ = ૧૬ અ ક^૩

૧૫. સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિની

ત્રીજુ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન લોભની બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજુ કિટ્ટિકાંતર = ૧૬ અ ક^૩ x ૬૪ = ૧૦૨૪ અ ક^૩

૧૬. સંજવલન લોભનું બીજુ સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર = સંજવલન લોભનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકાંતર x અનંત =

$$૩૨ ક^૨ \times ૨ = ૬૪ ક^૨$$

૧૭. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ $ક^૩ \times ૬૪ ક^૨ = ૬૫૫૩૬$ અ $ક^૫ = ક$ અ $ક^૫ = અ ક^૬$
૧૮. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ $ક^૬ \times ૧૨૮ = ૧૨૮$ અ $ક^૬$
૨૧. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અ $ક^૬ \times ૨૫૬ = ૩૨૭૬૮$ અ $ક^૬$
૨૩. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ $ક^૬ \times ૫૧૨ = ૩૨૭૬૮$ અ $ક^૬ \times ૨ \times ૨૫૬ = ૬૫૫૩૬$ અ $ક^૬ \times ૨૫૬ = ક$ અ $ક^૬ \times ૨૫૬ = ૨૫૬$ અ $ક^૭$
૨૪. સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૬૪ક^૨ \times ૨ = ૧૨૮ ક^૨$
૨૫. સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = સંજવલન લોભનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = $૧૨૮ ક^૨ \times ૨ = ૨૫૬ ક^૨$
૨૬. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર = ૨૫૬ અ $ક^૭ \times ૨૫૬ ક^૨ = ૬૫૫૩૬$ અ $ક^૯ = ક$ અ $ક^૯ = અ ક^૧૦$
૨૮. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = અ $ક^૧૦ \times ૧૦૨૪ = ૧૦૨૪$ અ $ક^૧૦$
૩૦. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ $ક^૧૦ \times ૨૦૪૮ = ૧૦૨૪$ અ $ક^૧૦ \times ૬૪ \times ૩૨ = ૬૫૫૩૬$ અ $ક^૧૦ \times ૩૨ = ક$ અ $ક^૧૦ \times ૩૨ = ૩૨$ અ $ક^૧૧$
૩૨. સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ $ક^૧૧ \times ૪૦૯૬ = ૧૬ \times ૨ \times અ ક^૧૧ \times ૪૦૯૬ = ૨$ અ $ક^૧૧ \times ૬૫૫૩૬ = ૨$ અ $ક^૧૧ \times ક = ૨$ અ $ક^૧૨$
૩૩. સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન લોભ અને સંજવલન માયાનું અંતર $\times$ અનંત

$$= ૨૫૬ ક^૨ \times ૨ = ૫૧૨ ક^૨$$

૩૪. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૨ અ ક^{૧૨} $\times$ ૫૧૨ ક^૨ = ૧૦૨૪ અ ક^{૧૪}

૩૬. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૦૨૪ અ ક^{૧૪} $\times$ ૮૧૮૨ = ૮ $\times$ ૧૨૮ $\times$ અ ક^{૧૪} $\times$ ૮૧૮૨ = ૧૨૮ અ ક^{૧૪} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૧૨૮ અ ક^{૧૬} $\times$ ક = ૧૨૮ અ ક^{૧૫}

૩૮. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૨૮ અ ક^{૧૫} $\times$ ૧૬૩૮૪ = ૪ $\times$ ૩૨ $\times$ અ ક^{૧૫} $\times$ ૧૬૩૮૪ = ૩૨ અ ક^{૧૫} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૩૨ અ ક^{૧૫} $\times$ ક = ૩૨ અ ક^{૧૬}

૪૦. સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨ અ ક^{૧૬} $\times$ ૩૨૭૬૮ = ૨ $\times$ ૧૬ $\times$ અ ક^{૧૬} $\times$ ૩૨૭૬૮ = ૧૬ અ ક^{૧૬} $\times$ ૬૫૫૩૬ = ૧૬ અ ક^{૧૬} $\times$ ક = ૧૬ અ ક^{૧૭}

૪૧. સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર $\times$ અનંત = ૫૧૨ ક^૨ $\times$ ૨ = ૧૦૨૪ ક^૨

૪૨. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬ અ ક^{૧૭} $\times$ ૧૦૨૪ ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૯}

૪૪. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૯} $\times$ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૦}

૪૬. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૨૦} $\times$ ૨ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧}

૪૮. સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ $\times$ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧} $\times$ ૪ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧} $\times$ ૨ $\times$ ૨ $\times$ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૧} $\times$ ૨ક = ક અ ક^{૨૧} $\times$ ૨ક = ૨ અ ક^{૨૩}

૪૯. સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયાનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = $૧૦૨૪ ક^૨ \times ૨ = ૨૦૪૮ ક^૨$
૫૦. સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = સંજવલન માયાનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = $૨૦૪૮ ક^૨ \times ૨ = ૪૦૯૬ ક^૨$
૫૧. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માયાની ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર = $૨ અ ક^૩ \times ૪૦૯૬ ક^૨ = ૮૧૯૨ અ ક^૫$
૫૩. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = $૮૧૯૨ અ ક^૫ \times ૮ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૬ = ક અ ક^૬ = અ ક^૭$
૫૫. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = $અ ક^૭ \times ૧૬ ક = ૧૬ અ ક^૮$
૫૭. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = $૧૬ અ ક^૮ \times ૩૨ ક = ૫૧૨ અ ક^૯$
૫૮. સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માયા અને સંજવલન માનનું અંતર x અનંત = $૪૦૯૬ ક^૨ \times ૨ = ૮૧૯૨ ક^૨$
૫૯. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = $૫૧૨ અ ક^૯ \times ૮૧૯૨ ક^૨ = ૮ \times ૬૪ \times અ ક^૯ \times ૮૧૯૨ ક^૨ = ૬૪ અ ક^૯ \times ૬૫૫૩૬ ક^૨ = ૬૪ અ ક^૯ \times ક^૩ = ૬૪ અ ક^૧૨$
૬૧. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = $૬૪ અ ક^૧૨ \times ૬૪ ક = ૪૦૯૬ અ ક^૧૩$
૬૩. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = $૪૦૯૬ અ ક^૧૩ \times ૧૨૮ ક = ૪૦૯૬ અ ક^૧૩ \times ૧૬ \times ૮ \times ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^૧૩ \times ૮ ક = ક અ ક^૧૩ \times ૮ ક = ૮ અ ક^૧૫$
૬૫. સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = $૮ અ ક^૧૫ \times ૨૫૬ ક$

$$= ૨૦૪૮ \text{ અ ક}^{૩૬}$$

૬૬. સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર = સંજવલન માનનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર x અનંત = ૮૧૮૨ ક^૨ x ૨ = ૧૬૩૮૪ ક^૨

૬૭. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર યોથી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર = ૨૦૪૮ અ ક^{૩૬} x ૧૬૩૮૪ ક^૨ = ૪ x ૫૧૨ x અ ક^{૩૬} x ૧૬૩૮૪ ક^૨ = ૫૧૨ અ ક^{૩૬} x ૬૫૫૩૬ ક^૨ = ૫૧૨ અ ક^{૩૬} x ક^૩ = ૫૧૨ અ ક^{૩૯}

૬૮. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર = ૫૧૨ અ ક^{૩૯} x ૫૧૨ ક = ૫૧૨ અ ક^{૩૯} x ૪ x ૧૨૮ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૩૯} x ૪ ક = ક અ ક^{૩૯} x ૪ ક = ૪ અ ક^{૪૧}

૭૧. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર ત્રીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજું કિટ્ટિકરણાંતર = ૪ અ ક^{૪૧} x ૧૦૨૪ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૪૨}

૭૩. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર યોથી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર ત્રીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર ત્રીજું કિટ્ટિકરણાંતર = ૪૦૯૬ અ ક^{૪૨} x ૨૦૪૮ ક = ૪૦૯૬ અ ક^{૪૨} x ૧૬ x ૧૨૮ x ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૪૨} x ૧૨૮ ક = ક અ ક^{૪૨} x ૧૨૮ ક = ૧૨૮ અ ક^{૪૪}

૭૪. સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર = સંજવલન માનનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર x અનંત = ૧૬૩૮૪ ક^૨ x ૨ = ૩૨૭૬૮ ક^૨

૭૫. સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = સંજવલન માનનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર x અનંત = ૩૨૭૬૮ ક^૨ x ૨ = ૬૫૫૩૬ ક^૨ = ક^૩

૭૬. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર યોથી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર = ૧૨૮ અ ક^{૪૪} x ક^૩ = ૧૨૮ અ ક^{૪૭}

૭૮. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર પ્રથમ કિટ્ટિકરણાંતર = ૧૨૮ અ ક^{૪૭} x ૪૦૯૬ ક = ૧૬ x ૮ x અ ક^{૪૭} x ૪૦૯૬ ક = ૮ અ ક^{૪૭} x ૬૫૫૩૬ ક = ૮ અ ક^{૪૭} x ક^૨ = ૮ અ ક^{૪૯}

૮૦. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર ત્રીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજી કિટ્ટિકરણાંતર રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકરણાંતર બીજું કિટ્ટિકરણાંતર = ૮ અ ક^{૪૯} x

$$૮૧૮૨ ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૧૦} = ક અ ક^{૧૦} = અ ક^{૧૧}$$

$$૮૨. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = અ ક^{૧૧} x ૧૬૩૮૪ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૨}$$

$$૮૩. સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન માન અને સંજવલન કોધનું અંતર x અનંત = ક^૩ x ૨ = ૨ક^૩$$

$$૮૪. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૨} x ૨ક^૩ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૫}$$

$$૮૬. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૫} x ૩૨૭૬૮ ક = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૧૫} x ૧૬૩૮૪ x ૨ક = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૧૫} x ૧૬૩૮૪ ક = ક અ ક^{૧૫} x ૧૬૩૮૪ ક = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૭}$$

$$૮૮. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૭} x ક^૨ = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૯}$$

$$૯૦. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૧૬૩૮૪ અ ક^{૧૯} x ૨ક^૨ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧}$$

$$૯૧. સંજવલન કોધનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધનું પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૨ક^૩ x ૨ = ૪ક^૩$$

$$૯૨. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧} x ૪ક^૩ = ૩૨૭૬૮ અ ક^{૨૧} x ૨ x ૨ક^૩ = ૬૫૫૩૬ અ ક^{૨૧} x ૨ક^૩ = ક અ ક^{૨૧} x ૨ક^૩ = ૨અ ક^{૨૪}$$

$$૯૪. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું પ્રથમ કિટ્ટિઅંતર = ૨અ ક^{૨૪} x ૪ક^૨ = ૮ અ ક^{૨૭}$$

$$૯૬. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બીજું કિટ્ટિઅંતર = ૮ અ ક^{૨૭} x ૮ક^૨ = ૬૪ અ ક^{૨૯}$$

૯૮. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્રીજું કિટ્ટિઅંતર = ૬૪ અક^૯ x ૧૬ક^૩ = ૧૦૨૪ અક^{૧૨}

૯૯. સંજવલન કોધનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર = સંજવલન કોધનું બીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૪ક^૩ x ૨ = ૮ક^૩

૧૦૦. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = સંજવલન કોધનું ત્રીજું સંગ્રહકિટ્ટિઅંતર x અનંત = ૮ક^૩ x ૨ = ૧૬ક^૩

૧૦૧. સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાના રસાણુ = સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિના રસાણુ x સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચોથી કિટ્ટિ અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણાનું અંતર = ૧૦૨૪ અક^{૧૨} x ૧૬ક^૩ = ૧૬૩૮૪ અક^{૧૫}

અહીં આ બધી જ કલ્પનાઓ છે. વાસ્તવિક અર્થ કેવળી ભગંવત જાણે.

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ અને કિટ્ટિઓનું દલિક-

સંજવલન લોભની સંગ્રહકિટ્ટિ = ૩

સંજવલન માયાની સંગ્રહકિટ્ટિ = ૩

સંજવલન માનની સંગ્રહકિટ્ટિ = ૩

સંજવલન કોધની સંગ્રહકિટ્ટિ = ૩

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૪

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૫

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૬

સંજવલન માનની કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૩૧૫

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૭ + ૧૨૮૦ (નોકષાયના દ્રવ્યની) = ૧૩૮૭

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૮

સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૦૯

સંજવલન કોધની કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૬૦૪

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૦

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૧

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૨

સંજવલન માયાની કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૩૩૩

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૩

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૪

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૧૧૫

સંજવલન લોભની કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ = ૩૪૨

પૂર્વે બારે સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ બતાવ્યું છે. તે પ્રમાણે અહીં સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સંગ્રહકિટ્ટિમાં વિશેષાધિક અવાંતરકિટ્ટિઓ છે, સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે, ત્યાર પછી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સંગ્રહકિટ્ટિમાં વિશેષાધિક અવાંતરકિટ્ટિઓ છે, સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે, એટલે કે લગભગ ૧૩ ગુણ છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૩૨૫

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૩૨૬

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૩૨૭

એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દ્રવ્ય જાણવું.

યાવત્ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૬૩૮

^૧સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૪૨૮

૧. કોઈ પણ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = તે સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય + [(અવાંતરકિટ્ટિની સંખ્યા-૧) x ચય]

અહીં સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૩૨૫, સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યા = ૧૦૪, ચય = ૧ છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૩૨૫ + [(૧૦૪-૧)x૧] = ૧૧૧૦૩૨૫ + ૧૦૩ = ૧૧૧૦૪૨૮

કોઈ પણ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = તે સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય - [(અવાંતરકિટ્ટિની સંખ્યા-૧) x ચય]

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૪૨૮

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૪૨૮ - [(૧૦૪-૧) x ૧] = ૧૧૧૦૪૨૮ - ૧૦૩ = ૧૧૧૦૩૨૫

$$\text{સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૩૨૫ + ૧૧૧૦૪૨૮}{૨} \times ૧૦૪ =$$

$$૧૧૫૪૭૯૧૫૬$$

$$\text{સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૪૨૮$$

$$\text{સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૫૩૩$$

$$\text{સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૪૨૮ + ૧૧૧૦૫૩૩}{૨} \times ૧૦૫ =$$

$$૧૧૬૬૦૦૫૦૫$$

$$\text{સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૫૩૩$$

$$\text{સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૬૩૮$$

કોઈ પણ સંગ્રહકિટ્ટિની કોઈ પણ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય = તે સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય + [(વિવક્ષિત અવાંતરકિટ્ટિની સંખ્યા-૧) x ચય]

$$\text{દા.ત. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ૨૫મી અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૩૨૫ + [(૨૫-૧) \times ૧] = ૧૧૧૦૩૨૫ + ૨૪ = ૧૧૧૦૦૩૪૯$$

એમ આગળ પણ બધે જાણવું.

૨. સમાન અંતરવાળી ઘણી સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવો હોય ત્યારે પહેલી અને છેલ્લી સંખ્યાનો સરવાળો કરી તેનું અર્ધ કરી કુલ જેટલી સંખ્યાઓ હોય તેટલી સંખ્યાએ ગુણતા તે સંખ્યાઓનો સરવાળો મળે છે. તેથી અહીં સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિનાં દ્રવ્ય (૧૧૧૦૩૨૫) અને સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિના દ્રવ્ય (૧૧૧૦૪૨૮) નો સરવાળો (૧૧૧૦૩૨૫+૧૧૧૦૪૨૮) કરી તેનું અર્ધ કરી $\left(\frac{૧૧૧૦૩૨૫ + ૧૧૧૦૪૨૮}{૨}\right)$ તેને સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કુલ અવાંતર કિટ્ટિઓ (૧૦૪) થી ગુણતા સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું કુલ દ્રવ્ય (૧૧૫૪૭૯૧૫૬) મળે છે. એમ આગળ પણ બધે જાણવું.

$$\text{૩. પછીની સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = \text{પૂર્વેની સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય} + \text{ચય}$$

$$\text{સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૪૨૮, \text{ ચય} = ૧$$

$$\text{સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૪૨૮ + ૧ = ૧૧૧૦૪૨૯$$

એમ આગળ પણ બધે જાણવું.

$$\text{સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૫૩૪ + ૧૧૧૦૬૩૯}{૨} \times ૧૦૬ = ૧૧૭૭૨૨૧૬૯$$

$$\text{સંજવલન માનની કિટ્ટિઓનું સર્વદ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૩૨૫ + ૧૧૧૦૬૩૯}{૨} \times ૩૧૫ = ૩૪૯૮૦૧૮૩૦$$

$$\text{સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૦૦૧$$

$$\text{સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૦૦૨$$

$$\text{સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૦૦૩$$

એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દ્રવ્ય જણાવું

$$\text{યાવત્ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૩૨૪$$

$$\text{સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૧૦૭$$

$$\text{સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૦૦૧ + ૧૧૧૦૧૦૭}{૨} \times ૧૦૭ = ૧૧૮૭૭૫૭૭૮$$

$$\text{સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૧૦૮$$

$$\text{સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૨૧૫$$

$$\text{સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૧૦૮ + ૧૧૧૦૨૧૫}{૨} \times ૧૦૮ = ૧૧૯૮૯૭૪૪૨$$

$$\text{સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૨૧૬$$

$$\text{સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૧૧૧૦૩૨૪$$

$$\text{સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૨૧૬ + ૧૧૧૦૩૨૪}{૨} \times ૧૦૯ = ૧૨૧૦૧૮૪૩૦$$

$$\text{સંજવલન કોધની કિટ્ટિઓનું સર્વદ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૦૦૧ + ૧૧૧૦૩૨૪}{૨} \times ૩૨૪ = ૩૫૯૬૯૨૬૫૦$$

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૬૪૦

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૬૪૧

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૬૪૨

એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દ્રવ્ય જાણવું.

યાવત્ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૭૨

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૭૪૮

$$\text{સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૬૪૦ + ૧૧૧૦૭૪૮}{૨} \times ૧૧૦ =$$

૧૨૨૧૭૬૩૮૫

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૭૫૦

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૬૦

$$\text{સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૭૫૦ + ૧૧૧૦૮૬૦}{૨} \times ૧૧૧ =$$

૧૨૩૨૮૮૩૫૫

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૬૧

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૭૨

$$\text{સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૮૬૧ + ૧૧૧૦૮૭૨}{૨} \times ૧૧૨ =$$

૧૨૪૪૨૨૬૪૮

$$\text{સંજવલન માયાની કિટ્ટિઓનું સર્વદ્રવ્ય} = \frac{૧૧૧૦૬૪૦ + ૧૧૧૦૮૭૨}{૨} \times ૩૩૩ = ૩૬૮૮૮૮૩૮૮$$

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૭૩

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૭૪

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૮૭૫

એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દ્રવ્ય જાણવું.

યાવત્ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૩૧૪

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૦૮૫

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય = $\frac{૧૧૧૦૮૭૩ + ૧૧૧૧૦૮૫}{૨} \times ૧૧૩ =$

૧૨૫૫૪૬૨૭૭

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૦૮૬

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૧૮૮

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય = $\frac{૧૧૧૧૦૮૬ + ૧૧૧૧૧૮૮}{૨} \times ૧૧૪ =$

૧૨૬૬૭૦૨૪૫

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૨૦૦

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૧૩૧૪

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ દ્રવ્ય = $\frac{૧૧૧૧૨૦૦ + ૧૧૧૧૩૧૪}{૨} \times ૧૧૫ =$

૧૨૭૭૮૪૫૫૫

સંજવલન લોભની કિટ્ટિઓનું સર્વદ્રવ્ય = $\frac{૧૧૧૦૮૭૩ + ૧૧૧૧૩૧૪}{૨} \times ૩૪૨ = ૩૮૦૦૧૧૦૭૭$

સંજવલન ચારના દ્રવ્યમાંથી થયેલ કુલ કિટ્ટિઓ = ૩૧૫ + ૩૨૪ + ૩૩૩ + ૩૪૨ = ૧૩૧૪

નોકપાયમાંથી આવેલ દ્રવ્ય વિશેષહીન હોવાથી તેમાંથી થયેલ કિટ્ટિઓ પણ વિશેષહીન છે, એટલે કે ૧૨૮૦ છે.

તેમાંની પ્રથમકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૦૮૭૨૧

બીજીકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૦૮૭૨૨

ત્રીજીકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૦૮૭૨૩

એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દ્રવ્ય જાણવું.

યાવત્ ચરમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૧૧૧૦૦૦૦

નોકપાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ સર્વકિટ્ટિઓનું સર્વદ્રવ્ય = $\frac{૧૧૦૮૭૨૧ + ૧૧૧૦૦૦૦}{૨} \times ૧૨૮૦ =$

૧૪૧૯૯૮૧૪૪૦

નોકષાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ કિટ્ટિઓ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં થતી હોવાથી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કિટ્ટિઓ = ૧૦૭ + ૧૨૮૦ = ૧૩૮૭

તે જ રીતે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય = ૧૧૮૭૭૫૭૭૮ + ૧૪૧૯૯૮૧૪૪૦ = ૧૫૩૮૭૫૭૨૧૮

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય રસવાળી ચરમ કિટ્ટિમાં સૌથી વધુ દલિક છે. તેથી અસત્કલ્પનાથી ૧૧૧૧૩૧૪ છે. ત્યારપછી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં દલિક વિશેષહીન છે, અસત્કલ્પનાએ ૧-૧ હીન છે. યાવત્ સંજવલન કોધની (નોકષાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ કિટ્ટિ સિવાયની) પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૧૧૧૦૦૦૧ છે. ત્યારપછી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં નોકષાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ ચરમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૧૧૧૦૦૦૦ છે, દ્વિચરમકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૧૧૦૮૮૮૮ છે, ત્રિચરમકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૧૧૦૮૮૮૮ છે, એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય (અસત્કલ્પનાએ ૧-૧ હીન દ્રવ્ય) છે, યાવત્ પ્રથમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૧૧૦૮૭૨૧ છે.

આમ દરેક કિટ્ટિમાં દ્રવ્યનું પ્રમાણ આવ્યું. પૂર્વે દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યા પણ કહી છે. દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાંની બધી જ કિટ્ટિઓના દ્રવ્યનો સરવાળો કરીએ એટલે તે સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વદ્રવ્ય આવે.

અસત્કલ્પનાએ સંજવલન ચારની કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ અને કિટ્ટિઓનું દલિક -

	સંજવલન માન	સંજવલન કોધ	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ	કુલ
સંગ્રહકિટ્ટિઓ	૩	૩	૩	૩	૧૨
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧૦૪	૧૦૭	૧૧૦	૧૧૩	૪૩૪
બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧૦૫	૧૦૮	૧૧૧	૧૧૪	૪૩૮
ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧૦૬	૧૦૯	૧૧૨	૧૧૫	૪૪૨
કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ	૩૧૫	૩૨૪	૩૩૩	૩૪૨	૧૩૧૪
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૩૨૫	૧૧૧૦૦૦૧	૧૧૧૦૬૪૦	૧૧૧૦૮૭૩	
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૪૨૮	૧૧૧૦૧૦૭	૧૧૧૦૭૪૮	૧૧૧૧૦૮૫	
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય	૧૧૫૪૭૯૧૫૬	૧૧૮૭૭૫૭૭૮	૧૨૨૧૭૬૩૮૫	૧૨૫૫૪૬૨૭૭	
બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૪૨૮	૧૧૧૦૧૦૮	૧૧૧૦૭૫૦	૧૧૧૧૦૮૬	
બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૫૩૩	૧૧૧૦૨૧૫	૧૧૧૦૮૬૦	૧૧૧૧૧૮૮	
બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય	૧૧૬૬૦૦૫૦૫	૧૧૮૮૯૭૪૪૨	૧૨૩૨૮૮૩૫૫	૧૨૬૬૭૦૨૪૫	
ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૫૩૪	૧૧૧૦૨૧૬	૧૧૧૦૮૬૧	૧૧૧૧૨૦૦	
ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય	૧૧૧૦૬૩૮	૧૧૧૦૩૨૪	૧૧૧૦૯૭૨	૧૧૧૧૩૧૪	
ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય	૧૧૭૭૨૨૧૬૮	૧૨૧૦૧૮૪૩૦	૧૨૪૪૨૨૬૪૮	૧૨૭૭૮૪૫૫૫	
અવાંતરકિટ્ટિઓનું કુલ દ્રવ્ય	૩૪૮૮૦૧૮૩૦	૩૫૮૬૮૨૬૫૦	૩૬૮૮૮૮૩૮૮	૩૮૦૦૧૧૦૭૭	
નોકષાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ કિટ્ટિઓ	-	૧૨૮૦	-	-	૧૨૮૦
નોકષાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ પ્રથમકિટ્ટિનું દ્રવ્ય	-	૧૧૦૮૭૨૧	-	-	૧૧૦૮૭૨૧

	સંજવલન માન	સંજવલન કોધ	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ	કુલ
નોકધાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ ચરમકિટ્ટિનું દ્રવ્ય	-	૧૧૧૦૦૦૦	-	-	૧૧૧૦૦૦૦
નોકધાયના દ્રવ્યમાંથી થયેલ કિટ્ટિઓનું કુલ દ્રવ્ય	-	૧૪૧૮૮૮૧૪૪૦	-	-	૧૪૧૮૮૮૧૪૪૦
કિટ્ટિગત કુલ દ્રવ્ય	૩૪૮૮૦૧૮૩૦	૧૭૭૮૬૭૪૦૮૦	૩૬૮૮૮૪૩૮૮	૩૮૦૦૧૧૦૭૭	
કુલ કિટ્ટિઓ	૩૧૫	૧૬૦૪	૩૩૩	૩૪૨	૨૫૮૪
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કુલ અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧૦૪	૧૩૮૭	૧૧૦	૧૧૩	૧૭૧૪
પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય	૧૧૫૪૭૮૧૫૬	૧૫૩૮૭૫૭૨૧૮	૧૨૨૧૭૬૩૮૫	૧૨૫૫૪૬૨૭૭	

આમ અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિઓની સંખ્યા, કિટ્ટિઓનું દ્રવ્ય વગેરે બતાવ્યું. હવે આ અસત્કલ્પનાના આંકડાઓને પૂર્વે બતાવેલા કિટ્ટિઓની સંખ્યાના અલ્પબહુત્વ અને કિટ્ટિઓના દ્રવ્યના અલ્પબહુત્વની સાથે સરખાવીએ -

સંજવલન કષાય	સંગ્રહકિટ્ટિ	અવાંતરકિટ્ટિની સંખ્યા	અવાંતરકિટ્ટિગત દ્રવ્ય	અલ્પબહુત્વ
માન	પહેલી	૧૦૪	૧૧૫૪૭૮૧૫૬	અલ્પ
માન	બીજી	૧૦૫	૧૧૬૬૦૦૫૦૫	વિશેષાધિક
માન	ત્રીજી	૧૦૬	૧૧૭૭૨૨૧૬૮	વિશેષાધિક
કોધ	બીજી	૧૦૮	૧૧૮૮૮૭૪૪૨	વિશેષાધિક
કોધ	ત્રીજી	૧૦૯	૧૨૧૦૧૮૪૩૦	વિશેષાધિક
માયા	પહેલી	૧૧૦	૧૨૨૧૭૬૩૮૫	વિશેષાધિક
માયા	બીજી	૧૧૧	૧૨૩૨૮૮૩૫૫	વિશેષાધિક
માયા	ત્રીજી	૧૧૨	૧૨૪૪૨૨૬૪૮	વિશેષાધિક
લોભ	પહેલી	૧૧૩	૧૨૫૫૪૬૨૭૭	વિશેષાધિક
લોભ	બીજી	૧૧૪	૧૨૬૬૭૦૨૪૫	વિશેષાધિક
લોભ	ત્રીજી	૧૧૫	૧૨૭૭૮૪૫૫૫	વિશેષાધિક
કોધ	પહેલી	૧૩૮૭	૧૫૩૮૭૫૭૨૧૮	સંખ્યાતગુણ (કંઈક ન્યૂન ૧૩ ગુણ, સાધિક ૧૨ ગુણ)

આમ કિટ્ટિકરણાદ્ધાના પ્રથમ સમયે સર્વ કિટ્ટિઓ તથા તેના દ્રવ્યની પ્રરૂપણા થઈ.

પ્રશ્ન - પૂર્વે રસાણુ અને દલિકની પ્રરૂપણા કરતી વખતે (પાના નં. ૭૪ ઉપર) એમ કહ્યું છે કે - ‘સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય રસવાળી અવાંતર કિટ્ટિમાં દલિક ઘણું છે. ત્યારપછી સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા વિશેષહીન દલિક છે.’

અહીં એમ કહ્યું કે 'સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં દલિક ઘણું છે. ત્યારપછી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા વિશેષહીન દલિક છે.' આ બન્ને વાતો તો પરસ્પર વિરોધી છે.

જવાબ - અહીં પરસ્પર વિરોધ નથી પણ સૂત્રકારનો વિવક્ષાભેદ માત્ર છે. જ્યારે રસાણુની વિવક્ષા કરી ત્યારે ઓછા રસાણુવાળી પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ, તેનાથી વધુ રસાણુવાળી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ, તેનાથી વધુ રસાણુવાળી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ એમ ક્રમશઃ કહ્યું છે અને રસાણુની અપેક્ષાએ દલિકની વહેંચણી થતી હોવાથી દલિક વહેંચણીમાં પણ એ જ ક્રમે વિશેષહીનનો ક્રમ બતાવ્યો છે. જ્યારે સંગ્રહકિટ્ટિઓના સર્વદલિક અને કિટ્ટિસંખ્યાની વિવક્ષા કરી ત્યારે દલિકોની મુખ્યતા હોવાથી અલ્પ દલિકવાળી પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ, તેનાથી વધુ દલિકવાળી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ, તેનાથી વધુ દલિકવાળી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ એમ કહ્યું છે.

આમ હોવાથી રસાણુની પ્રરૂપણામાં સંજવલન લોભની જે ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિઓ છે તે જ અહીં વિપરીત રીતે છે. એટલે ત્યાં સંજવલન લોભની જે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ છે તે જ અહીં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે, ત્યાં સંજવલન લોભની જે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે તે જ અહીં સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે, ત્યાં સંજવલન લોભની જે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે તે જ અહીં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ છે. આ જ રીતે ચારે કષાયોની સંગ્રહકિટ્ટિમાં સમજવું. માટે જ લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિથી શરુ કરવાની બદલે અહીં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિથી શરુઆત કરી ક્રમશઃ નીચે નીચેની કિટ્ટિઓમાં દલિક વિશેષહીન કહ્યું છે.

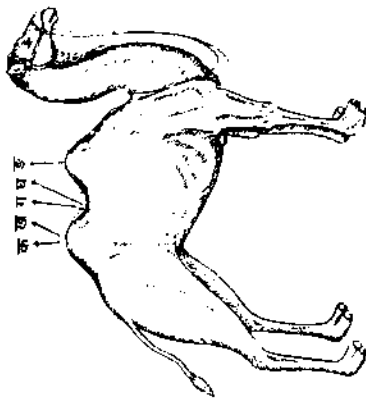
બીજા સમયની પ્રરૂપણા - ૨૩ ઉષ્કૃટપ્રરૂપણા -

બીજા સમયે પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ દલિકો (પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાંથી) લઈ તેમાંથી કેટલાક દ્રવ્યની નવી અપૂર્વકિટ્ટિઓ કરે છે તથા કેટલુક દ્રવ્ય પૂર્વની કિટ્ટિઓમાં નાંખે છે. પૂર્વસ્પર્ધકો-અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં દલિક નાંખે કે નહીં તેનો કષાયપ્રાભુતયૂર્ષિમાં કોઈ જાતનો ઉલ્લેખ નથી. ક્ષપણાસારમાં ગાથા ૫૦૩ની હિંદી ટીકામાં કહ્યું છે કે પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં પણ થોડું દલિક (એક અસંખ્યાતમા ભાગનું દલિક) નાંખે છે. નવી કિટ્ટિઓની સંખ્યા પ્રથમસમયે કરેલી કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી હોય છે. નવી કિટ્ટિઓની રચના પ્રથમસમયે કરેલ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે કરે છે. એટલે પ્રથમ સમયે જે બાર સંગ્રહકિટ્ટિઓ કરી છે તે બારે સંગ્રહકિટ્ટિની દરેકની પ્રથમ કિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વકિટ્ટિઓ કરે છે. એટલે બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓનો આયામ (અવાંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યા) વધ્યો અને તે જઘન્યકિટ્ટિથી નીચેની બાજુએ વધ્યો, ઉપરની બાજુએ નહીં. અર્થાત્ બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં પ્રથમસમયે જે કિટ્ટિઓ હતી તે કરતા બીજા સમયે કિટ્ટિઓ વધી અને તે વધેલી કિટ્ટિઓ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્યકિટ્ટિની નીચે આવે છે (કેમકે તે અનંતગુણહીન રસવાળી છે).

સંજવલન લોભની કિટ્ટિઓ

બીજા સમયની અવાંતરકિટ્ટિઓ પહેલા સમયની અવાંતર કિટ્ટિઓ

.....	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○	પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ
.....	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○	બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ
.....	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○	ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ

(ચિત્ર નં. ૪)

કિટ્ટિકરણાદાના બીજા સમયે અપાતા દલના ઉજ્જક્ટોની પ્રસ્પરા

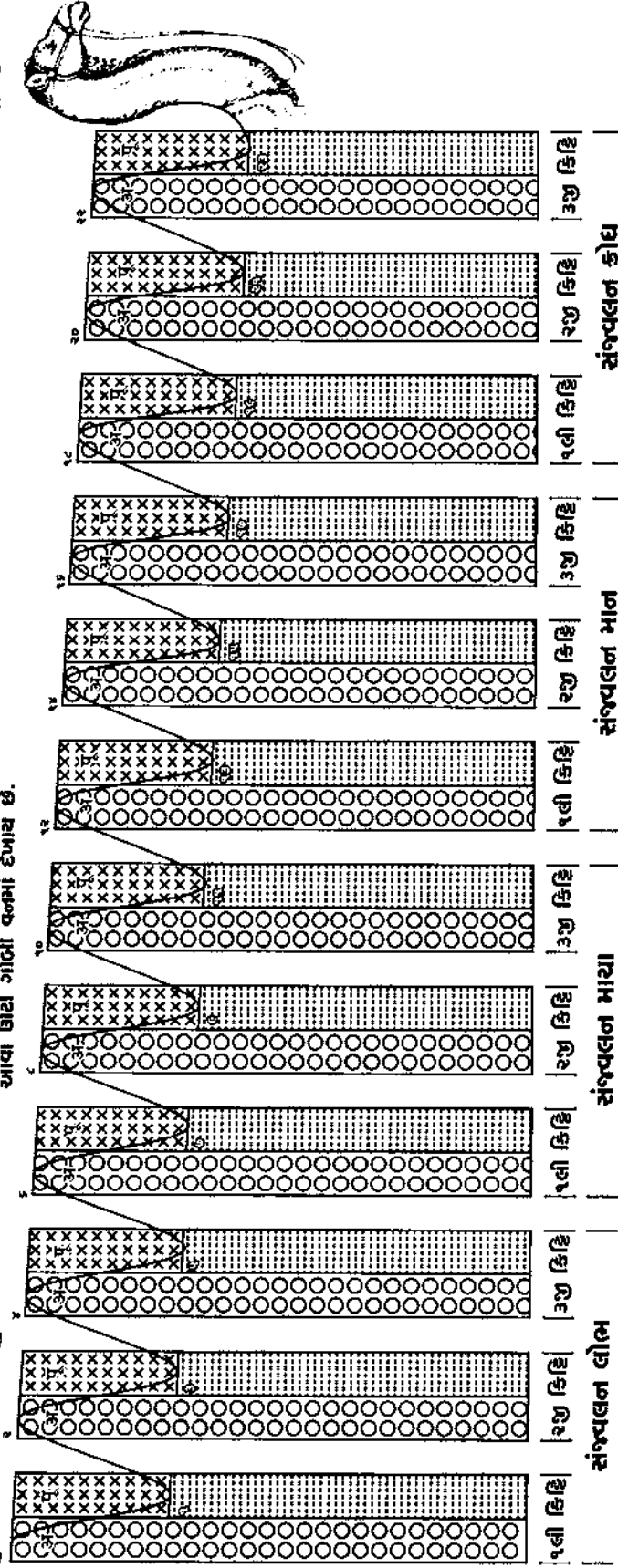
ક = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિમાં ઘણું દલિક અપાય છે.

ખ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી વગેરે અપૂર્વ અવાંતર કિટ્ટિઓમાં વિશેષદીન કમે દલિક અપાય છે.

ગ = સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિ કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન દલિક અપાય છે. આનાથી અહીં પહેલું ઉજ્જક્ટ થયું. તે નીચેના ચિત્રમાં ૧ થી સૂચવ્યું છે.

ઘ = ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી વગેરે પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિઓમાં વિશેષદીન કમે દલિક અપાય છે.

ઙ = સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિ કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક દલિક અપાય છે. તેનાથી અહીં બીજું ઉજ્જક્ટ થાય છે. તે ૨ થી સૂચવ્યું છે. આવા ઊંઘે ગોળી વનમાં દેખાય છે.

અ = બીજા સમયે કરાતી અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિઓ, પૂ = પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિઓ

○○○ = અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિમાં અપાતુ દલિક, x x x = પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિનું સત્તાગત દલિક, ::::: = પૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિમાં અપાતુ દલિક જો કે પૂર્વકિટ્ટિઓનું સત્તાગત દલિક ઉત્તરોત્તર વિશેષદીન છે, છતાં ચિત્રમાં એ બતાવવું શક્ય ન હોવાથી એકસરખું બતાવ્યું છે.

૧૧ સ્થાનોમાં અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક દલિક અપાય છે. તે સ્થાનો ૨, ૪, ૬ વગેરે બેકી આંકડાઓ વડે સૂચવ્યા છે.

૧૨ સ્થાનોમાં અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન દલિક અપાય છે. તે સ્થાનો ૧, ૩, ૫ વગેરે બેકી આંકડાઓ વડે સૂચવ્યા છે.

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય વિશેષહીન (અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન) છે. તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ ન્યૂન) છે. તેના કરતા

હિંદી ટીકા - 'અંતકૃષ્ટિતૈ અપૂર્વસ્પર્ધકકી પ્રથમવર્ગણા વિષૈ દિયા દ્રવ્ય અનંતગુણા ઘટતા હૈ જાતૈ તહાં એકભાગવિષે દ્વ્યર્થગુણહાનિકા ભાગ દીએ તાકા પ્રમાણ હો હૈ ।' - ગાથા ૫૦૫ ની ટીકા.

આમ પૂર્વ પૂર્વ કિટ્ટિકરતા ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિકમાં દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ હીન અપાય છે, પણ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિકની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિક કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકમાં દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન અપાય છે તથા પૂર્વની સંગ્રહકિટ્ટિકની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિક કરતા પછીની સંગ્રહકિટ્ટિકની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિકમાં દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક અપાય છે.

આમ બીજા સમયે 'બાર સ્થાનોમાં - દરેક સંગ્રહકિટ્ટિકની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકમાં - અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન પ્રમાણ દ્રવ્ય અપાય છે અને અગિયાર સ્થાનોમાં - સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિક^૨ સિવાયની શેષ અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિકોની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિકમાં - અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક પ્રમાણ દ્રવ્ય અપાય છે. શેષસ્થાનોમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે.

બીજા સમયે દીયમાન દ્રવ્યની આ ૨૩ ઉષ્ક્રૂટની શ્રેણિ થઈ, કેમકે દીયમાન દ્રવ્યનો ઉંટની પીઠની જેમ ઓછાવત્તાનો ક્રમ છે.

દૃશ્યમાન દ્રવ્ય - બીજા સમયે અપૂર્વકિટ્ટિકો અને પૂર્વકિટ્ટિકો - સર્વ કિટ્ટિકોને અનંતગુણ અધિક રસના ક્રમે ગોઠવી દેવી. તે વખતે ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિકમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વિશેષહીન એટલે કે અનંતમો ભાગ હીનના ક્રમે હોય છે. પ્રથમ કિટ્ટિક કરતા બીજી કિટ્ટિકમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય હોય છે, તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિકમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય છે, એમ ચરમ કિટ્ટિક સુધી એક જ ક્રમ સમજવો.

પ્રશ્ન - બીજા સમયે અપૂર્વકિટ્ટિકોમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક જ છે. જ્યારે પૂર્વકિટ્ટિકોમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને સત્તાગત દ્રવ્ય એ બંનેનો સરવાળો કરીએ એ દૃશ્યમાન દ્રવ્ય છે. તો પછી અપૂર્વકિટ્ટિકો કરતા પૂર્વકિટ્ટિકોમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વધુ કેમ નહીં?

જવાબ - ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિક કરતા તેની પછીની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકમાં દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન હોવા છતાં તે પૂર્વના સત્તાગત દલિક કરતા અસંખ્યાતગુણ છે. એટલે કે પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકમાં દીયમાન દલિક કરતા સત્તાગત દલિક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું છે. તેથી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકનું દીયમાન દલિક અને સત્તાગત દલિક બન્ને ભેગુ કરીએ તો પણ ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિકના દૃશ્યમાન દલિક કરતા તે પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકનું દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વિશેષહીન જ રહે છે.

તેવી જ રીતે ચરમ પૂર્વકિટ્ટિકના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા તેની પછીની અપૂર્વકિટ્ટિકમાં અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક દલિક અપાય છે, છતાં ચરમ પૂર્વકિટ્ટિકમાં પૂર્વનું સત્તાગત દલિક દીયમાન દલિકના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું વિદ્યમાન હોય છે, તેથી દૃશ્યમાન દલિકમાં ચરમ પૂર્વકિટ્ટિક કરતા પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિકમાં વિશેષહીનનો ક્રમ ચાલુ રહે છે.

૧. 'વારેક્કારમણંતં પુલ્વાદિ અપુલ્વાદિ સેસં તુ । તેવીસ ડંટકૂડા દિજ્જે દિસ્સે અણંતભાગૂણં ॥૫૦૫॥' - ક્ષપણાસાર

૨. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિકની પૂર્વે કોઈ કિટ્ટિક ન હોવાથી તેમાં અધિક દ્રવ્ય કે ન્યૂન દ્રવ્યની કોઈ જાતની પ્રરૂપણા કરવાની રહેતી નથી.

ઉપરની વાત સમજવા માટે ગણિતની વધુ સૂક્ષ્મતામાં આપણે ઉતરવું પડશે. નીચેની કલ્પનાને બરાબર સમજીશું તો આ વાત સારી રીતે સમજી શકાશે.

પ્રથમ સમયે જેટલા દ્રવ્યની કિટ્ટિઓ બનાવી તેના કરતા અસંખ્યગુણ દલિકમાંથી બીજા સમયે અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના કરે છે અને પૂર્વકિટ્ટિઓની પુષ્ટિ કરે છે.

બીજા સમયે કિટ્ટિઓને પ્રાપ્ત થતા દલિકને ચાર ભાગમાં વહેંચી શકાય છે -

૧. અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય - પ્રથમ સમયે કરેલી કિટ્ટિઓમાંની (સૌથી ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશવાળી) સર્વ પ્રથમ કિટ્ટિમાં ઘણા દલિક છે. ત્યારપછી ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીનના ક્રમે દલિક છે. હવે બીજા સમયે લીધેલા દ્રવ્યમાંથી પ્રથમ સમયની બીજી વગેરે પૂર્વકિટ્ટિઓમાં એવી રીતે દ્રવ્ય નાંખવું કે જેથી બધી પૂર્વકિટ્ટિઓ જઘન્ય પૂર્વકિટ્ટિની (સૌથી ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશવાળી પૂર્વકિટ્ટિની) સમાન પ્રદેશવાળી થઈ જાય. આ માટે દરેક કિટ્ટિમાં જેટલું દ્રવ્ય નંખાય તે અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય. બધી કિટ્ટિઓમાં નવો ચય નાંખવો છે, માટે પૂર્વની સર્વ કિટ્ટિઓનું દ્રવ્ય સરખું કરીએ તો જ અનુકૂળતા રહે, નહીં તો દ્રવ્યની ગણતરીમાં ગુંચવણ ઉભી થાય. માટે સર્વ કિટ્ટિઓને સરખી કરવા જે દ્રવ્ય અપાય તેનું નામ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય.

૨. અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય - પ્રથમ સમયની સર્વકિટ્ટિઓ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્યનો નિષ્કેપ થયા પછી સમાન દલિકવાળી થઈ ગઈ છે. હવે તેટલા જ દલિકવાળી, પ્રથમસમયકૃતકિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી નવી કિટ્ટિઓની રચના પ્રથમ સમયની દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓની નીચે કરવી. તે માટે નવી દરેક કિટ્ટિને ભાગે આવતું દ્રવ્ય તે અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય. દરેક અધસ્તનકિટ્ટિમાં પ્રથમસમયકૃત જઘન્ય કિટ્ટિ (ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશવાળી કિટ્ટિ)માં જેટલું દ્રવ્ય છે તેટલું દ્રવ્ય આવ્યું. સર્વ નવી કિટ્ટિઓનું આ પ્રમાણનું દ્રવ્ય તે સર્વ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય. બીજા સમયે નવી કિટ્ટિઓ બનતી હોવાથી એમાં પૂર્વની ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશવાળી કિટ્ટિમાં જે દ્રવ્યપ્રમાણ છે તેટલું દ્રવ્ય દરેક અપૂર્વકિટ્ટિમાં નાંખવા જોઈએ. માટે પૂર્વની ઉત્કૃષ્ટ દ્રવ્યવાળી કિટ્ટિના દ્રવ્યપ્રમાણને અપૂર્વકિટ્ટિની સંખ્યાથી ગુણતા જે દ્રવ્ય આવે તે અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય કહેવાય.

૩. ઉભયયયદ્રવ્ય - અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્યનો નિષ્કેપ થયા પછી પૂર્વકિટ્ટિઓમાં અને અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં સમાન દલિકો છે. તેને વિશેષહીનના ક્રમે (એટલે કે ગોપુચ્છાકારે) કરવા માટે ચરમ કિટ્ટિમાં એક ચય જેટલું દલિક નાંખવું, દ્વિચરમ કિટ્ટિમાં બે ચય જેટલું દલિક નાંખવું, ત્રિચરમ કિટ્ટિમાં ત્રણ ચય જેટલું દ્રવ્ય નાંખવું. આ રીતે ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં એક-એક ચય જેટલું દ્રવ્ય વધુ નાંખવું. યાવત્ સૌથી પ્રથમ કિટ્ટિમાં પૂર્વકિટ્ટિઓ અને અપૂર્વકિટ્ટિઓની સંખ્યા પ્રમાણ ચયો જેટલું દ્રવ્ય નાંખવું. આ પ્રમાણે દ્રવ્યનિષ્કેપ કરવાથી પહેલી કિટ્ટિથી છેલ્લી કિટ્ટિ સુધી સર્વ કિટ્ટિઓમાં વિશેષહીનના ક્રમે દ્રવ્ય થઈ જાય છે. અહીં એક ચય તે ઉભયયયદ્રવ્ય છે. ઉપર કહ્યા મુજબનું દ્રવ્ય કરવા માટે સર્વ કિટ્ટિઓમાં નંખાયેલું દ્રવ્ય તે સર્વ ઉભયયયદ્રવ્ય છે. પૂર્વકિટ્ટિઓ અને અપૂર્વકિટ્ટિઓ સમાન દ્રવ્યવાળી નથી હોતી પણ ગોપુચ્છાકાર દ્રવ્યવાળી હોય છે, કેમકે

૧. પૂર્વકિટ્ટિઓની પુષ્ટિ કરવી એટલે દલનિષ્કેપ દ્વારા તેને વધુ દલિકવાળી બનાવવી.

અલ્પરસવાળા દલિક હંમેશા વધારે હોય છે. તેનાથી વધુ રસવાળા દલિક ઓછા હોય છે. માટે ગોપુચ્છાકારે દલિકરચના કરવી જરૂરી છે. તેથી ગોપુચ્છાકાર કરવા જે દલિક અપાય છે તે ઉભયચયદ્રવ્ય કહેવાય છે. અહીં ચય એ કિટ્ટિકરણાદ્યાના પહેલા સમયના ચય કરતા અસંખ્યગુણ છે, કેમકે કિટ્ટિકરણાદ્યાના પહેલા સમયે અવાંતરકિટ્ટિઓમાં જે દલિક હતુ તે એવી રીતે રચાયુ હતુ કે જો એક દ્વિગુણહાનિના સ્થાન જેટલી કિટ્ટિ હોત તો તેટલી કિટ્ટિ પછી એ દલિક અડધુ થઈ જાત, હવે અહીં જે ઉત્કૃષ્ટ દ્રવ્યવાળી અપૂર્વકિટ્ટિ છે તે અસંખ્યગુણ દલિકવાળી છે અને તે પણ પૂર્વેના જેટલા કિટ્ટિસ્થાનો ઓળંગે તો તે પછીની કિટ્ટિમાં દલિક અડધા આવે, માટે ચય અસંખ્યગુણ કરવો જ પડે, નહિં તો દ્વિગુણહાનિસ્થાનનો આયામ અસંખ્યગુણ કરવો પડે, પણ તે ઈષ્ટ નથી, માટે કિટ્ટિકરણાદ્યાના બીજા સમયનો ચય પહેલા સમયના ચય કરતા અસંખ્યગુણ થાય છે.

૪. મધ્યમખંડદ્રવ્ય - બીજા સમયના અપકૃષ્ટદ્રવ્યમાંથી આ રીતે ત્રણ દ્રવ્યોનો નિક્ષેપ કરી શેષ દ્રવ્યને સર્વ કિટ્ટિઓમાં સમાન ભાગે નાંખવું. આ રીતે દરેક કિટ્ટિમાં પ્રાપ્ત થતુ દ્રવ્ય તે મધ્યમખંડદ્રવ્ય છે. સર્વકિટ્ટિઓના મધ્યમખંડોનું દ્રવ્ય ભેગુ કરીએ તે સર્વ મધ્યમખંડદ્રવ્ય.

પ્રશ્ન - ઉપરના ત્રણ દ્રવ્યો વહેંચવાથી નવો ગોપુચ્છ થઈ જાય છે તો પછી દરેક કિટ્ટિમાં મધ્યમખંડ આપવાની શી જરૂર છે?

જવાબ - પૂર્વેની ઉત્કૃષ્ટ દલિકવાળી કિટ્ટિના દલિક જેટલા દલિકવાળી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી જ નવી કિટ્ટિઓ થાય છે, જ્યારે બીજા સમયે કિટ્ટિઓના ભાગે દ્રવ્ય તો અસંખ્યગુણ પ્રાપ્ત થાય છે. હવે જે દ્રવ્ય ત્રણ રીતે વહેંચાયુ છે તે તો એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ જ થયુ, કેમકે અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્ય તો અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય કરતા પણ અનંતમા ભાગે છે. માટે હવે જે શેષ દ્રવ્ય છે તે સર્વકિટ્ટિઓમાં વહેંચવુ જોઈએ અને તે એવી રીતે વહેંચવુ કે જેથી ગોપુચ્છાકાર તૂટે નહીં. સર્વ પૂર્વકિટ્ટિઓ અને અપૂર્વકિટ્ટિઓની સંખ્યાથી શેષ દ્રવ્યને ભાગતા જે આવે તે મધ્યમખંડદ્રવ્ય છે. તે સર્વ કિટ્ટિઓમાં ૧-૧ અપાય છે.

આમ પૂર્વકિટ્ટિઓમાં અને અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં આ ચાર પ્રકારના દ્રવ્યનો નિક્ષેપ થાય છે.

આમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય સૌથી થોડુ છે.

તેના કરતા ઉભયચયદ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અનંતગુણ છે.

તેના કરતા મધ્યમખંડદ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે.

અસત્કલ્પનાએ બારે સંગ્રહકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય વગેરે ચારે પ્રકારના દ્રવ્યનું નિરૂપણ-

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિકરણાદ્યાના પ્રથમ સમયે અમુક દલિક ગ્રહણ કરી તેમાંથી ૮૨૦ કિટ્ટિઓની રચના કરે છે. તેમાં બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓ આ પ્રમાણે રચે છે -

સંગ્રહકિટ્ટિ	પ્રથમ સમયની અવાંતરકિટ્ટિઓ	બીજા સમયની અવાંતરકિટ્ટિઓ
સંજવલન લોભની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૪૮	૧૨
સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૪૪	૧૧
સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૪૦	૧૦
સંજવલન માયાની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૩૬	૯
સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૩૨	૮
સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨૮	૭
સંજવલન માનની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૧૬	૪
સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૧૨	૩
સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૮	૨
સંજવલન ક્રોધની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨૪	૬
સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨૦	૫
સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૬૧૨	૧૫૩
કુલ	૯૨૦	૨૩૦

બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં કિટ્ટિઓની સંખ્યા આ રીતે રાખી છે, કેમકે પૂર્વે કિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ આ જ ક્રમે કહ્યું છે.

પ્રશ્ન - પૂર્વે (પાના નં. ૬૬-૬૭ ઉપર) કિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ આ રીતે બતાવ્યું છે -
સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

અહીં ઉપરની અસત્કલ્પનામાં કિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે થાય છે -

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

આ અલ્પબહુત્વના ક્રમમાં પૂર્વે કહેલા અલ્પબહુત્વના ક્રમ કરતા ભિન્નતા છે. આવું શા માટે ?

જવાબ - પૂર્વે જે અલ્પબહુત્વ કહ્યું હતું ત્યાં દલિકોની પ્રધાનતાએ સંગ્રહકિટ્ટિઓ કહી હતી. અહીં રસાણુની પ્રધાનતાએ સંગ્રહકિટ્ટિઓ કહી છે. તેથી વાસ્તવમાં બન્ને અલ્પબહુત્વમાં ભિન્નતા નથી પણ માત્ર વિવક્ષાભેદ છે. પૂર્વે જે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કહી છે તે અહીં પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ છે, પૂર્વે જે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કહી છે તે અહીં બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે, પૂર્વે જે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ કહી છે તે અહીં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ છે.

બીજા સમયે પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય લઈ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં પૂર્વકિટ્ટિઓની નીચે અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી અપૂર્વકિટ્ટિઓ રચે છે. અહીં અસંખ્ય = ૪. તેથી બીજા સમયે દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં થતી અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યા પ્રથમસમયે થયેલી અવાંતર કિટ્ટિઓની સંખ્યાની જોડે બતાવી છે.

પ્રથમ સમયે ૮૨૦ અવાંતર કિટ્ટિઓ કરે છે.

પ્રથમ સમયે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૬૪અ (અ = અબજ)

ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ચાર-ચાર દલિક ન્યૂન હોય છે.

તેથી પ્રથમ સમયે સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અવાંતરકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૬૪અ -

$$(૯૧૮ \times ૪) = ૬૪૮ - ૩૬૭૬$$

પ્રથમ સમયનું કિટ્ટિગત કુલ દ્રવ્ય

$$= (\text{પ્રથમ કિટ્ટિનું દ્રવ્ય} + \text{ચરમ કિટ્ટિનું દ્રવ્ય}) \times \text{કિટ્ટિઓની સંખ્યા} \div ૨$$

$$= [૬૪૮ + (૬૪-૩૬૭૬)] \times ૯૨૦ \div ૨$$

$$= (૧૨૮ - ૩૬૭૬) \times ૪૬૦ = ૫૮૮૮૦ - ૧૬૮૦૮૬૦$$

પ્રથમ સમય કૃત ૯૨૦ કિટ્ટિઓની (દ્રવ્યની અપેક્ષાએ) સ્થાપના આ રીતે થાય -

કિટ્ટિ	૧લી	૨જી	૩જી	૪થી	૫મી	૬ઠ્ઠી	૭મી	૮મી
દલિક	૬૪૮	૬૪૮-૪	૬૪૮-૮	૬૪૮-૧૨	૬૪૮-૧૬	૬૪૮-૨૦	૬૪૮-૨૪	૬૪૮-૨૮

કિટ્ટિ	૯મી	૧૦મી	૧૧મી	૧૨મી	૧૩મી	૧૪મી	૧૫મી	ચરમ
દલિક	૬૪૮-૩૨	૬૪૮-૩૬	૬૪૮-૪૦	૬૪૮-૪૪	૬૪૮-૪૮	૬૪૮-૫૨	૬૪૮-૫૬	૬૪૮-૬૦

$$\text{બીજા સમયે કિટ્ટિ માટેનું દ્રવ્ય} = (૫૮૮૮૦ - ૧૬૮૦૮૬૦) \times ૪ = ૨૩૫૫૨૦ - ૬૭૬૩૮૪૦$$

બીજા સમયના દ્રવ્યમાંથી ચાર વિભાગ પડે છે -

૧. અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય - પ્રથમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૬૪૮

બધી કિટ્ટિઓમાં તેટલું દ્રવ્ય કરવા માટે બીજી કિટ્ટિમાં ૧ ચય ઉમેરવો, ત્રીજી કિટ્ટિમાં ૨ ચય ઉમેરવા, એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ૧-૧ ચય વધુ ઉમેરવો, યાવત્ છેલ્લી કિટ્ટિમાં એક ન્યૂન કિટ્ટિસંખ્યા પ્રમાણ ચય ઉમેરવા.

આ બધા ચયોનો સરવાળો તે અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય.

$$\text{અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય} = ૧ \text{ ચય} + ૨ \text{ ચય} + ૩ \text{ ચય} + \dots + (\text{કિટ્ટિસંખ્યા}-૧) \text{ ચય}$$

અહીં ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિવાળી એક ન્યૂન કિટ્ટિસંખ્યા પ્રમાણ સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવાનો છે. તેમાં પ્રથમ સંખ્યા ૧ ચય પ્રમાણ છે, ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ ૧ ચયની છે. આ સરવાળો કરવાનું કરણ આ પ્રમાણે છે -

રૂપેણોનો ગચ્છો દલીકૃતઃ પ્રચયતાહિતો મિશ્રઃ ।

પ્રભવેણ પદાભ્યસ્તઃ સઙ્કલિતં ભવતિ સર્વેષામ્ ॥

$$\text{એટલે } \left[\left(\frac{ગચ્છ-૧}{૨} \times \text{ચય} \right) + \text{આદિધન} \right] \times ગચ્છ$$

$$\text{આદિધન} = \text{પ્રથમસંખ્યા} = ૪$$

$$ગચ્છ = \text{જેટલી સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવાનો હોય તે} = ૯૨૦ - ૧ = ૯૧૯$$

$$\begin{aligned} \text{અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય} &= \left[\left(\frac{૮૧૮-૧}{૨} \times ૪ \right) + ૪ \right] \times ૮૧૮ = \left[\left(\frac{૮૧૮}{૨} \times ૪ \right) + ૪ \right] \times ૮૧૮ \\ &= \left[(૮૧૮ \times ૨) + ૪ \right] \times ૮૧૮ = (૧૬૩૬ + ૪) \times ૮૧૮ = ૧૬૪૦ \times ૮૧૮ = ૧૬૮૦૮૬૦ \end{aligned}$$

આમ અહીં અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય ૧૬૮૦૮૬૦ છે. આટલું (૧૬૮૦૮૬૦) દ્રવ્ય ઉમેરવાથી પ્રથમસમયની દરેક (૮૨૦) કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય ૬૪અ પ્રમાણ થશે.

૨. અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય - પહેલા સમયે કરેલ કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગની કિટ્ટિઓ બીજા સમયે

$$\text{કરે છે. બીજા સમયની કિટ્ટિઓની સંખ્યા} = \frac{\text{પ્રથમસમયની કિટ્ટિઓની સંખ્યા}}{\text{અસંખ્ય}} = \frac{૮૨૦}{૪} = ૨૦૫$$

આ દરેક અપૂર્વકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય પ્રથમસમયની પ્રથમકિટ્ટિના દ્રવ્ય જેટલું છે, એટલે કે ૬૪અ જેટલું છે.

$$\begin{aligned} \text{કુલ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય} &= \text{પ્રથમસમયની પ્રથમકિટ્ટિનું દ્રવ્ય} \times \text{બીજા સમયની કિટ્ટિની સંખ્યા} \\ &= ૬૪અ \times ૨૦૫ = ૧૪૭૨૦અ \end{aligned}$$

૩. ઉભયયયદ્રવ્ય - પહેલા સમયની અને બીજા સમયની એમ બન્ને સમયની કિટ્ટિઓ સમાન દલિકવાળી કરી છે. હવે પ્રથમ સમયની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં એક ચય ઉમેરીએ, દ્વિચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં બે ચય ઉમેરીએ, ત્રિચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં ત્રણ ચય ઉમેરીએ, એમ બીજા સમયની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ૧-૧ ચય વધુ ઉમેરીએ એટલે બધી કિટ્ટિઓનું દલિક ગોપુચ્છાકારે થઈ જાય. આ બધી કિટ્ટિઓમાં અપાતા ચયોનો સરવાળો કરવાથી સર્વ ઉભયયયદ્રવ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

$$\text{એક ઉભયયયદ્રવ્ય} = \frac{\text{મધ્યમદ્રવ્ય}}{\text{બે દ્વિગુણાણિ} - \left(\frac{૧૫૭ - ૧}{૨} \right)}$$

(અહીં ૧૫૭ એટલે પ્રથમસમયની કિટ્ટિઓની સંખ્યા)

$$\text{મધ્યમદ્રવ્ય} = \frac{\text{સર્વદ્રવ્ય}}{૧૫૭}$$

(અહીં ૧૫૭ એટલે પ્રથમ અને બીજા સમયની કિટ્ટિઓની સંખ્યા)

અહીં બીજા સમયે દશ્યમાન કિટ્ટિઓનો ચય ઉભયયયદ્રવ્ય તરીકે લેવાનો હોવાથી બીજા સમયે દશ્યમાન સર્વ કિટ્ટિગત દ્રવ્યને સર્વદ્રવ્ય તરીકે લેવાનું છે, એટલે કે પ્રથમ સમયનું અને બીજા સમયનું એમ બન્ને સમયોનું સમુદિત દ્રવ્ય લેવાનું છે. તેમ જ પ્રથમ સમયની અને બીજા સમયની બધી કિટ્ટિઓ અહીં ૧૫૭ તરીકે લેવાની છે.

$$\begin{aligned}
\text{સર્વદ્રવ્ય} &= \text{પ્રથમ સમયનું કિટ્ટિગત દ્રવ્ય} + \text{બીજા સમયનું કિટ્ટિગત દ્રવ્ય} \\
&= (૫૮૮૮૦ \text{ અ} - ૧૬૮૦૮૬૦) + (૨૩૫૫૨૦ \text{ અ} - ૬૭૬૩૮૪૦) \\
&= ૨૮૪૪૦૦ \text{ અ} - ૮૪૫૪૮૦૦
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\text{ગચ્છ} &= \text{પ્રથમ સમયની કિટ્ટિઓ} + \text{બીજા સમયની કિટ્ટિઓ} \\
&= ૮૨૦ + ૨૩૦ = ૧૧૫૦
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\text{મધ્યમદ્રવ્ય} &= \text{સર્વદ્રવ્ય} \div \text{ગચ્છ} = (૨૮૪૪૦૦ \text{ અ} - ૮૪૫૪૮૦૦) \div ૧૧૫૦ = ૨૫૬ \text{ અ} - ૭૩૫૨ \\
\text{પ્રથમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} &= ૬૪ \text{ અ}
\end{aligned}$$

$$\text{બીજા કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય} = ૬૪ \text{ અ} - ૪ \quad (૪ = \text{ચય})$$

એક કિટ્ટિ ઓળંગીએ એટલે ૧ ચય (૪) પ્રમાણ દ્રવ્ય ઓછું થાય છે. દ્વિગુણાણિ પ્રમાણ કિટ્ટિઓ ઓળંગીએ એટલે ૬૪ અ $\div$ ૨ પ્રમાણ દ્રવ્ય ઓછું થાય છે.

$$\therefore \text{દ્વિગુણાણિની કિટ્ટિઓ} = (૬૪ \text{ અ} \div ૨) \div ૪ = ૬૪ \text{ અ} \div ૮ = ૮ \text{ અ}$$

આમ પ્રથમ કિટ્ટિના દ્રવ્યને દ્વિગુણ ચયથી ભાગતા દ્વિગુણાણિ આવે.

દ્વિગુણાણિને દ્વિગુણ કરી તેમાંથી ૧ ન્યૂન પ્રથમ સમયની કિટ્ટિરૂપ ગચ્છના અડધા બાદ કરી તેનાથી મધ્યમદ્રવ્યને ભાગતા ઉભયચયદ્રવ્યનું પ્રમાણ આવે.

$$\begin{aligned}
\text{એક ઉભયચયદ્રવ્ય} &= \frac{\text{મધ્યમદ્રવ્ય}}{૨ \times \text{દ્વિગુણાણિ} - \left(\frac{\text{ગચ્છ} - ૧}{૨} \right)} \\
&= (૨૫૬ \text{ અ} - ૭૩૫૨) \div [૨ \times ૮ \text{ અ} - [(૮૨૦ - ૧) \div ૨]] \\
&= (૨૫૬ \text{ અ} - ૭૩૫૨) \div [૧૬ \text{ અ} - [૮૧૯ \div ૨]] = ૧૬
\end{aligned}$$

આમ એક ઉભયચયદ્રવ્ય ૧૬ દલિક પ્રમાણ છે. એટલે છેલ્લી કિટ્ટિમાં એક ઉભયચય ઉમેરવો, દ્વિચરમકિટ્ટિમાં બે ઉભયચય ઉમેરવા, એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ૧-૧ ઉભયચય વધુ ઉમેરવો, યાવત્ પ્રથમકિટ્ટિમાં ૧૧૫૦ ઉભયચય ઉમેરવા.

$$\text{સર્વ ઉભયચયદ્રવ્ય} = ૧ \text{ ચય} + ૨ \text{ ચય} + ૩ \text{ ચય} + \dots + ૧૧૫૦ \text{ ચય}$$

$$\begin{aligned}
&= \frac{૧૧૫૦ \times (૧૧૫૦ + ૧)}{૨} \times ૪૫ \\
&= \frac{૧૧૫૦ \times ૧૧૫૧}{૨} \times ૧૬ \\
&= ૧૧૫૦ \times ૧૧૫૧ \times ૮ \\
&= ૧૦૫૮૮૨૦૦
\end{aligned}$$

પ્રશ્ન - મધ્યમદ્રવ્ય લાવવા માટે પહેલા ગચ્છનું પ્રમાણ પ્રથમ અને બીજા સમયની કિટ્ટિરૂપ લીધું, જ્યારે ઉભયચયદ્રવ્ય કાઢવા પ્રથમસમયકૃત કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ગચ્છ લીધો. આમ બે ઠેકાણે ગચ્છ જુદા જુદા શા માટે લીધા ?

જવાબ - ઉભયચયદ્રવ્ય કાઢવા પ્રથમસમયકૃત કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ગચ્છ લીધો છે તેનું કારણ એ છે કે દ્વિગુણહાનિનું પ્રમાણ પ્રથમ સમયની કિટ્ટિના ચય ઉપરથી લેવાનું છે. બીજા સમયની કિટ્ટિઓની પ્રથમ કિટ્ટિ કે ચયનું પ્રમાણ આપણને ખબર નથી, એટલે બીજા સમયે દ્વિગુણહાનિનું પ્રમાણ આપણે કાઢી શકીએ તેમ નથી. એટલે દ્વિગુણહાનિનું પ્રમાણ પ્રથમસમયની અપેક્ષાએ કાઢ્યું છે. માટે તેમાંથી ન્યૂન કરવામાં ગચ્છ પણ પ્રથમ સમયની કિટ્ટિઓના પ્રમાણ તુલ્ય લેવો જોઈએ.

૪. મધ્યમખંડદ્રવ્ય - બીજા સમયે અપકૃષ્ટ દ્રવ્યમાંથી ઉપર કહ્યા મુજબના ત્રણે દ્રવ્ય બાદ કરી શેષ દ્રવ્ય સઘળી કિટ્ટિઓને ભાગે સમાન રીતે અપાય છે. એટલે દરેક કિટ્ટિના ભાગે એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે છે.

સર્વ મધ્યમખંડદ્રવ્ય = બીજા સમયે અપકૃષ્ટ દ્રવ્ય - (સર્વઅધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય + સર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + સર્વઉભયચયદ્રવ્ય)

$$\begin{aligned}
\text{સર્વ મધ્યમખંડદ્રવ્ય} &= ૨૩૫૫૨૦અ - ૬૭૬૩૮૪૦ - [૧૬૮૦૮૬૦ + ૧૪૭૨૦અ + ૧૦૫૮૮૨૦૦] \\
&= ૨૩૫૫૨૦અ - ૬૭૬૩૮૪૦ - (૧૪૭૨૦અ + ૧૨૨૮૦૧૬૦) \\
&= ૨૨૦૮૦૦અ - ૧૮૦૪૪૦૦૦
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\text{એક મધ્યમખંડનું દ્રવ્ય} &= \text{સર્વમધ્યમખંડ દ્રવ્ય} \div \text{ગચ્છ} = (૨૨૦૮૦૦અ - ૧૮૦૪૪૦૦૦) \div ૧૧૫૦ \\
&= ૧૮૨અ - ૧૬૫૬૦
\end{aligned}$$

આમ ચારે દ્રવ્ય આ પ્રમાણે થયા -

ક્ર.	દ્રવ્ય	એક	સર્વ	અલ્પબહુત્વ
૧	અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય	૪	૧૬૮૦૮૬૦	અલ્પ
૨	ઉભયચયદ્રવ્ય	૧૬	૧૦૫૮૮૨૦૦	અસંખ્યગુણ
૩	અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય	૬૪અ	૧૪૭૨૦અ	અનંતગુણ
૪	મધ્યમખંડદ્રવ્ય	૧૮૨અ - ૧૬૫૬૦	૨૨૦૮૦૦અ - ૧૮૦૪૪૦૦૦	અસંખ્યગુણ

પ્રથમ સમયે કરેલી કિટ્ટિઓની રચના પૂર્વે (પાના નં. ૧૫૫ ઉપર) બતાવેલી છે. હવે બીજા સમયે નવી કિટ્ટિઓની રચના અને જુની કિટ્ટિઓમાં દલપ્રસેપ કરી બીજા સમયે કિટ્ટિઓની અવસ્થા લાવીએ -

બીજા સમયની અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં ત્રણ પ્રકારના દ્રવ્ય આવે છે -

૧) અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, ૨) ઉભયચયદ્રવ્ય, ૩) મધ્યમખંડદ્રવ્ય

પહેલા સમયની પ્રથમ કિટ્ટિમાં બે પ્રકારનું દ્રવ્ય આવે છે -

૧) ઉભયચયદ્રવ્ય, ૨) મધ્યમખંડદ્રવ્ય

પહેલા સમયની પ્રથમ કિટ્ટિ સિવાયની શેષ કિટ્ટિઓમાં પણ ત્રણ પ્રકારના દ્રવ્ય આવે છે -

૧) અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, ૨) ઉભયચયદ્રવ્ય, ૩) મધ્યમખંડદ્રવ્ય

મધ્યમખંડદ્રવ્ય દરેક અપૂર્વકિટ્ટિમાં સમાન આવે.

અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય બીજા સમયની દરેક અપૂર્વકિટ્ટિમાં સમાન આવે.

પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વકિટ્ટિ અને અપૂર્વકિટ્ટિની સંખ્યા પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય આવે. ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં એક-એક ઉભયચય ન્યૂન પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય આવે. કોઈ પણ અપૂર્વકિટ્ટિમાં તેની પૂર્વ જેટલી પૂર્વ કે અપૂર્વકિટ્ટિઓ પસાર થઈ હોય તેટલી ન્યૂન સર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય આવે. અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં ન આવે.

આ રીતે બીજા સમયની અપૂર્વકિટ્ટિઓનું દીયમાન દ્રવ્ય લાવી શકાય.

મધ્યમખંડદ્રવ્ય દરેક પૂર્વકિટ્ટિમાં સમાન આવે.

કોઈપણ પૂર્વકિટ્ટિમાં તેની પહેલા જેટલી પૂર્વ કે અપૂર્વ કિટ્ટિઓ પસાર થઈ હોય તેટલી ન્યૂન સર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય આવે.

પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન આવે. બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પ્રથમ સમયના એક ચય પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય આવે. જેટલામી પૂર્વકિટ્ટિ હોય તેમાં એક ન્યૂન તે પૂર્વકિટ્ટિની સંખ્યા પ્રમાણ પ્રથમ સમયના ચય જેટલું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય આવે.

પૂર્વકિટ્ટિઓમાં અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય ન આવે.

આ રીતે દરેક પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય લાવી શકાય.

અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં તો દીયમાન દ્રવ્ય એજ દશ્યમાન દ્રવ્ય છે. પૂર્વકિટ્ટિઓના દીયમાન દ્રવ્યમાં પ્રથમ સમયનું સત્તાગત દ્રવ્ય ઉમેરીએ એટલે પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય આવે.

હવે બધી કિટ્ટિઓમાં આ રીતે દીયમાન દ્રવ્ય અને દૃશ્યમાન દ્રવ્યની વિચારણા કરીએ.

દીયમાન દ્રવ્ય - સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા - સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને સર્વકિટ્ટિપ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. આમ પહેલી અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક ઉભયચય જેટલું ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે. તેના કરતા ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક ઉભયચય જેટલું ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે, કેમકે ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય તથા બે ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. એમ ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક-એક ઉભયચય જેટલું દ્રવ્ય ન્યૂન અપાય છે. અહીં ઉભયચયદ્રવ્ય એ એક કિટ્ટિગત સમસ્ત દ્રવ્યનો અનંતમો ભાગ માત્ર હોવાથી પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે. તેના કરતા ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે. એમ પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ઘટતું જાય છે. અહીં ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં અપૂર્વકિટ્ટિદ્રવ્ય (અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય) સમાપ્ત થયું. ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક ન્યૂન સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય છે.

ત્યારપછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય છે. અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતું નથી. અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય પણ પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતું નથી. તેથી ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય તથા એક ઉભયચય પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય ન્યૂન અપાય છે. ઉભયચયદ્રવ્ય એ કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ છે અને અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે. આમ ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અસંખ્યાતમા ભાગ અને એક અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ન્યૂન અપાય છે, કેમકે એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય તે ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું છે અને એક ઉભયચયદ્રવ્ય તે ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્યના અનંતમા ભાગ જેટલું છે. અનંતમા ભાગનો અસંખ્યાતમા ભાગમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. તેથી ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અસંખ્યાતમો ભાગ દ્રવ્ય ન્યૂન અપાય છે. એટલે કે ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે. જો અહીં પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિનું સત્તાગત દ્રવ્ય જે એક અધસ્તનકિટ્ટિપ્રમાણ છે તે ઉમેરીએ તો પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં પણ એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય થઈ જાય છે. તેથી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા એક ઉભયચય જેટલું ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. તેથી ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા પ્રથમ

પૂર્વકિટ્ટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચય જેટલુ ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. તેથી દશ્યમાન દ્રવ્યની રચના ગોપુચ્છાકારે રહે છે. પરંતુ દીયમાન દ્રવ્ય તો પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિથી ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અનંતમો ભાગ ન્યૂન થતુ જાય છે અને ત્યાર પછી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન થાય છે.

હવે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને એક અધિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય છે. અહીં પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં ઉભયચયદ્રવ્ય એક ઉભયચય જેટલુ ઘટ્યુ અને એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય જેટલુ દ્રવ્ય વધ્યુ. પરંતુ અહીં એક ઉભયચયદ્રવ્ય કરતા એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ઓછુ છે. તેથી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલુ દ્રવ્ય ઘટ્યુ. એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ છે, કેમકે એક ઉભયચયદ્રવ્ય પણ કિટ્ટિગત દ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ છે, જ્યારે આ દ્રવ્ય તો તેનાથી પણ ન્યૂન છે. તેથી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ દ્રવ્ય ઘટ્યુ. અહીં બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય પ્રમાણ છે. તે ઉમેરીએ તો બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પણ એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક અધિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય થાય છે. તે પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલુ ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. એટલે પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી પૂર્વકિટ્ટિનું દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. આમ અહીં દશ્યમાન દ્રવ્યની ગોપુચ્છાકાર રચના ચાલુ રહે છે. દીયમાન દ્રવ્ય પણ પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, બે અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને બે અધિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય છે. એટલે બીજી પૂર્વકિટ્ટિ કરતા ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલુ દ્રવ્ય ઘટ્યુ. આમ બીજી પૂર્વકિટ્ટિ કરતા ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય છે. આમ ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમા ભાગ ન્યૂન પ્રમાણ આવે. ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય બે અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય પ્રમાણ છે. તે ઉમેરીએ એટલે ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિનું દશ્યમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને બે અધિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય થાય છે. તે બીજી પૂર્વકિટ્ટિના દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલુ ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. એટલે બીજી પૂર્વકિટ્ટિના દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિનું દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. આમ અહીં પણ દશ્યમાન દ્રવ્યની ગોપુચ્છાકાર રચના ચાલુ રહે છે. ચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક ન્યૂન સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ

અપૂર્વ-પૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય અને એક ન્યૂન પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય છે.

અહીં એટલુ ધ્યાનમાં રાખવુ કે ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે અને ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિઓમાં પણ દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે, છતાં તે બન્ને અનંતમા ભાગોમાં તરતમતા છે. ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય રૂપ અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે અને ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય રૂપ અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. ઉત્તરોત્તર પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય પણ એક ઉભયચયદ્રવ્ય રૂપ અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ (અપૂર્વ-પૂર્વ) કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા કરી.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા -

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય છે. એટલે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય અને એક ન્યૂન પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય જેટલુ ઘટ્યુ અને એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય જેટલુ વધ્યુ. અહીં એક ઉભયચયદ્રવ્ય કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ છે અને અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય પણ કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ છે. અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે. તેથી પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય બે અનંતમા ભાગ જેટલુ ઘટ્યુ અને એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ વધ્યુ. એટલે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ વધ્યુ.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક અધિક પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય છે. તે પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય પ્રમાણ ન્યૂન છે. તેથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. એમ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં આ ક્રમે દીયમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય એટલે કે કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ ન્યૂન હોય છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે. ત્યાર પછી ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા -

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક છે. ત્યાર પછી પૂર્વે કહ્યા મુજબ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા જાણવી.

શેષ કષાયોની સંગ્રહકિટ્ટિઓની અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા -

આ રીતે બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓની અપૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા જાણવી. અહીં એટલું ધ્યાનમાં રાખવું કે બે સંગ્રહકિટ્ટિઓની સંધીમાં પૂર્વની સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા પછીની સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક હોય છે, અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓની સંધિમાં ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે, શેષ અપૂર્વકિટ્ટિઓ-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય ઉત્તરોત્તર અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે.

અહીં બે સંગ્રહકિટ્ટિના સંધિસ્થાનો ૧૧ છે, અપૂર્વકિટ્ટિ-પૂર્વકિટ્ટિના સંધિસ્થાનો ૧૨ છે અને શેષ કિટ્ટિસ્થાનો અનંત છે. ૨૩ સંધિસ્થાનોમાં દીયમાન દ્રવ્યનો ઉંટની પીઠની જેમ ઓછાવત્તાનો કમ હોવાથી તે ૨૩ સંધિસ્થાનોને ૨૩ ઉષ્ક્રૂટ કહેવાય છે.

દૃશ્યમાન દ્રવ્ય -

અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય તે જ દૃશ્યમાન દ્રવ્ય છે. એટલે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિના દૃશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય પ્રમાણ ન્યૂન હોય છે. તેના કરતા ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય પ્રમાણ ન્યૂન હોય છે. એમ ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય પૂર્વ પૂર્વ અપૂર્વકિટ્ટિના દૃશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ન્યૂન હોય છે, એટલે કે કિટ્ટિગતદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ન્યૂન હોય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં જો કે દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે, પરંતુ તેમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ હોવાથી દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન જ આવે. તે આ રીતે - ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક ન્યૂન પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય હોય છે. પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડ દ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય છે. વળી તેમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય એક અધસ્તનકિટ્ટિ જેટલું હોય છે. તેથી પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એક અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય છે. તેથી ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દૃશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિનું દૃશ્યમાન દ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

ભાગ ન્યૂન હોય છે.

આ જ રીતે બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓની સર્વકિટ્ટિઓમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિ કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ન્યૂન જાણવું, એટલે કે એક અનંતમો ભાગ ન્યૂન જાણવું. તેથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓની સર્વ કિટ્ટિઓમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય ગોપુચ્છાકારે હોય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + સર્વકિટ્ટિની સંખ્યા પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + (૧૧૫૦ \times ૧૬)$$

$$= ૨૫૬ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૪૦૦$$

$$= ૨૫૬ અ + ૧૮૪૦$$

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + ૧ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિપ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + (૧૧૪૮ \times ૧૬)$$

$$= ૨૫૬ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૩૮૪ = ૨૫૬ અ + ૧૮૨૪$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું એટલે કે અનંતમા ભાગ જેટલું ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + ૨ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિપ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + (૧૧૪૮ \times ૧૬)$$

$$= ૨૫૬ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૩૬૮$$

$$= ૨૫૬ અ + ૧૮૦૮$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું એટલે કે અનંતમા ભાગ જેટલું ન્યૂન છે.

આમ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય ૧-૧ ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + ૧ ન્યૂન સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + [(૧૧૫૦ - (૧૨-૧)) \times ૧૬]$$

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + [(૧૧૫૦ - (૧૨-૧))] x ૧૬]$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૬૪ અ + (૧૧૩૮ x ૧૬)$$

$$= ૨૫૬ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૨૨૪$$

$$= ૨૫૬ અ + ૧૬૬૪$$

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + [(૧૧૫૦ - ૧૨) x ૧૬]$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + (૧૧૩૮ x ૧૬)$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૨૦૮$$

$$= ૧૮૨ અ + ૧૬૪૮$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય ૬૪ અ છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય = દીયમાન દ્રવ્ય + સત્તાગત દ્રવ્ય

$$= ૧૮૨ અ + ૧૬૪૮ + ૬૪ અ$$

$$= ૨૫૬ અ + ૧૬૪૮$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય + ૧ અધિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ અપૂર્વકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + (૧ x ૪) + [(૧૧૫૦ - (૧૨+૧))] x ૧૬]$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૪ + [(૧૧૫૦ - ૧૩) x ૧૬]$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૪ + (૧૧૩૭ x ૧૬)$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૪ + ૧૮૧૯૨$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૧૯૬$$

$$= ૧૮૨ અ + ૧૬૩૬$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

ઉત્તરોત્તર અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય (૧૬) રૂપ અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે અને ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય ૧ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય (૧૬ - ૪ = ૧૨) રૂપ અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય = ૬૪ અ - ૪ છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દેશ્યમાન દ્રવ્ય = દીયમાન દ્રવ્ય + સત્તાગત દ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ + ૧૬૩૬) + (૬૪અ - ૪)$$

$$= ૨૫૬ અ + ૧૬૩૨$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દેશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય (૧૬) જેટલું એટલે કે અનંતમા ભાગ જેટલું ન્યૂન છે.

આમ દીયમાન દ્રવ્યમાં એક સરખો અનંતમા ભાગ ન્યૂનનો ક્રમ (ગોપુચ્છાકાર) તૂટી જવા છતાં દેશ્યમાન દ્રવ્યમાં અનંતમા ભાગ ન્યૂનનો ક્રમ (ગોપુચ્છાકાર) ચાલુ રહે છે.

આમ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દેશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ ન્યૂન સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય + ૧ ન્યૂન સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ અપૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + [(૪૮ - ૧) \times ૪ + \{ [૧૧૫૦ - (૪૮ + ૧૨ - ૧)] \times ૧૬ \}]$$

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + (૪૭ \times ૪) + (૧૦૮૧ \times ૧૬)$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૮૮ + ૧૭૪૫૬$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૧૭૬૪૪$$

$$= ૧૮૨ અ + ૧૦૮૪$$

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય = ૬૪ અ - [(૪૮ - ૧) \times ૪] = ૬૪ અ - ૧૮૮

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દેશ્યમાન દ્રવ્ય = દીયમાન દ્રવ્ય + સત્તાગત દ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ + ૧૦૮૪) + (૬૪ અ - ૧૮૮)$$

$$= ૨૫૬ અ + ૮૯૬$$

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન-દશ્યમાન દ્રવ્ય = ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + \{ [૧૧૫૦ - (૪૮ + ૧૨)] \times ૧૬ \}$$

$$= (૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦) + ૬૪ અ + (૧૦૮૦ \times ૧૬)$$

$$= ૧૮૨ અ - ૧૬૫૬૦ + ૬૪ અ + ૧૭૨૮૦$$

$$= ૨૫૬ અ + ૮૮૦$$

તે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા ત્યાં આવતા અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય (૧૮૮) અને ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય (૧૬) જેટલું ન્યૂન છે અને ૧ અધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય (૬૪ અ) જેટલું અધિક છે, એટલે કે ૬૪ અ - (૧૮૮ + ૧૬) = ૬૪ અ - ૨૦૪ જેટલું અધિક છે, એટલે કે અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિનું દશ્યમાન દ્રવ્ય સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા ૧ ઉભયચયદ્રવ્ય (૧૬) જેટલું ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. તેથી દશ્યમાન દ્રવ્યમાં ગોપુચ્છાકાર ચાલુ રહે છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્ય બતાવ્યું. ત્યાર પછી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્ય બતાવ્યું. આવી રીતે બારે સંગ્રહકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરવી. દશ્યમાન દ્રવ્ય સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિથી સંજવલન કોષની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર ૧-૧ ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું એટલે કે અનંતમા ભાગ જેટલું ન્યૂન હોય છે. દીયમાન દ્રવ્ય ૧૧ સ્થાનોમાં (સંગ્રહકિટ્ટિના સંધિસ્થાનોમાં) અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક હોય છે, ૧૨ સ્થાનોમાં (અપૂર્વકિટ્ટિ-પૂર્વકિટ્ટિના સંધિસ્થાનોમાં) અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે અને શેષ સર્વસ્થાનોમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે.

અહીં કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અસત્કલ્પનાથી કલ્પેલી ૨૩૦ અપૂર્વકિટ્ટિ અને ૮૨૦ પૂર્વકિટ્ટિ એમ કુલ ૧૧૫૦ કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા યંત્રમાં બતાવાય છે -

અસત્કલ્પનાએ કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા સમયે અપૂર્વકિટ્ટિઓ અને પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્ય -

સુવાક્યો

- જૂના કાળમાં લખ્યા પછી સાહી સુકાવવા માટે તેના પર રેતી ભભરાવતા હતા. ત્યાં જો રેતીની બદલે હીરાની ભસ્મ ભભરાવે તો મૂરખ ગણાય. તેમ જે મનથી ક્ષપકશ્રેણિ માંડવાની છે તે મનથી વિષય-કષાયમાં પ્રવૃત્તિ કરે તો તે મહામૂરખ ગણાય.
- કારણ વિના અધિકાર વિના બીજા પાસે કામ કરાવે તે આભિયોગિક કર્મ બાંધે.
- બીજાના ગુનાએ પણ આપણે કષાય કરીએ તો આપણને જ દંડ થાય.
- પ્રભુ ! આપે મારું મન ચોરી લીધું છે. હવે એ પાછું ન આપશો. નહીંતર એ સંસારમાં રખડ્યા કરશે. મારે તો આપનું મન જોઈએ છે કે જેનાથી આપે ક્ષપકશ્રેણિ માંડી. જો આપનું મન ન આપવું હોય તો મારા મનને આપના મનથી ભાવિત કરી મારું મન આપો.
- ભગવાને ઉપસર્ગ કરનારાઓનો પ્રતિકાર કેમ ન કર્યો ? ભગવાન કર્મનિર્જરા કરવામાં એટલા busy હતા કે પ્રતિકાર કરવાની ભગવાનને કુરસદ પણ ન હતી.
- ભગવાન આપણને કહે છે - 'મારે તને મોક્ષે લઈ જવો છે.' ભગવાનની ભાવના પૂરી કરવા ખાતર પણ આપણે સાધના માટે કટીબદ્ધ થવું જરૂરી છે.
- દુઃખના નિમિત્ત એ તો બાહ્ય દુઃખ છે. આંતર દુઃખને આત્મામાં કેટલું પરિણત કરવું એ આપણા હાથની વાત છે. જો મન તેમાં ન લઈ જઈએ તો બાહ્ય દુઃખ ઘણું હોવા છતાં આંતર દુઃખ જરાય ન અનુભવાય. જો મન તેમાં લઈ જઈએ તો બાહ્ય દુઃખ થોડું હોવા છતાં આંતર દુઃખ ઘણું અનુભવાય.
- ઘણીવાર દેખાતા લાભમાં નુકસાન હોય, ઘણીવાર દેખાતા નુકસાનમાં લાભ હોય.
- સંયમજીવનમાં કેટલા ઊંચે ચઢ્યા તેનું માપ તમે કેટલા આનંદમાં છો તેના પરથી નીકળે.
- આપણું મન અશાંત રહે છે તેનું કારણ એ છે કે આપણે બીજાના મન અશાંત કર્યા છે.
- વરસાદનું પાણી નદીમાં પડે તો ઉપયોગમાં આવે, સમુદ્રમાં પડે તો નિષ્ફળ જાય. ઉપયોગપૂર્વક બોલાયેલા સૂત્રો નદીમાં પડતા વરસાદ જેવા છે. ઉપયોગ વિના બોલાયેલા સૂત્રો સમુદ્રમાં પડતા વરસાદ જેવા છે.
- જે ખતમ થવાનું છે તેની માટે જીવન શા માટે ખલાસ કરવું ?
- આપણે કર્મોને કહેવાનું - Quit Soul. છતાં જો કર્મો ન જાય તો તપના ગોળીબાર કરવા, સંયમના લાઠીચાર્જ કરવા અને સ્વાધ્યાયના ટીયરગેસ છોડવા.
- એડવર્ડ રાજાએ સ્ત્રી માટે રાજ્ય છોડ્યું. આપણે ભગવાન માટે સંસાર ન છોડી શકીએ ?

કિટ્ટિક ક.	કષાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧	સં.લોભ	૧	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૫૦x૧૬=૧૮૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨	સં.લોભ	૨	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૮x૧૬=૧૮૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩	સં.લોભ	૩	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૮x૧૬=૧૮૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪	સં.લોભ	૪	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૭x૧૬=૧૮૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫	સં.લોભ	૫	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૬x૧૬=૧૮૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬	સં.લોભ	૬	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૫x૧૬=૧૮૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭	સં.લોભ	૭	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૪x૧૬=૧૮૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮	સં.લોભ	૮	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૩x૧૬=૧૮૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯	સં.લોભ	૯	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૨x૧૬=૧૮૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦	સં.લોભ	૧૦	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૧x૧૬=૧૮૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧	સં.લોભ	૧૧	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૪૦x૧૬=૧૮૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨	સં.લોભ	૧૨	—	૧	—	૬૪અ	૧૧૩૯x૧૬=૧૮૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩	સં.લોભ	—	૧	૧	—	—	૧૧૩૮x૧૬=૧૮૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪	સં.લોભ	—	૨	૧	૧x૪=૪	—	૧૧૩૭x૧૬=૧૮૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫	સં.લોભ	—	૩	૧	૨x૪=૮	—	૧૧૩૬x૧૬=૧૮૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬	સં.લોભ	—	૪	૧	૩x૪=૧૨	—	૧૧૩૫x૧૬=૧૮૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭	સં.લોભ	—	૫	૧	૪x૪=૧૬	—	૧૧૩૪x૧૬=૧૮૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮	સં.લોભ	—	૬	૧	૫x૪=૨૦	—	૧૧૩૩x૧૬=૧૮૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯	સં.લોભ	—	૭	૧	૬x૪=૨૪	—	૧૧૩૨x૧૬=૧૮૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૦	સં.લોભ	—	૮	૧	૭x૪=૨૮	—	૧૧૩૧x૧૬=૧૮૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૧	સં.લોભ	—	૯	૧	૮x૪=૩૨	—	૧૧૩૦x૧૬=૧૮૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૨	સં.લોભ	—	૧૦	૧	૯x૪=૩૬	—	૧૧૨૯x૧૬=૧૮૦૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩	સં.લોભ	—	૧૧	૧	૧૦x૪=૪૦	—	૧૧૨૮x૧૬=૧૮૦૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪	સં.લોભ	—	૧૨	૧	૧૧x૪=૪૪	—	૧૧૨૭x૧૬=૧૮૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫	સં.લોભ	—	૧૩	૧	૧૨x૪=૪૮	—	૧૧૨૬x૧૬=૧૮૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬	સં.લોભ	—	૧૪	૧	૧૩x૪=૫૨	—	૧૧૨૫x૧૬=૧૮૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭	સં.લોભ	—	૧૫	૧	૧૪x૪=૫૬	—	૧૧૨૪x૧૬=૧૭૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮	સં.લોભ	—	૧૬	૧	૧૫x૪=૬૦	—	૧૧૨૩x૧૬=૧૭૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯	સં.લોભ	—	૧૭	૧	૧૬x૪=૬૪	—	૧૧૨૨x૧૬=૧૭૯૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦	સં.લોભ	—	૧૮	૧	૧૭x૪=૬૮	—	૧૧૨૧x૧૬=૧૭૯૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧	સં.લોભ	—	૧૯	૧	૧૮x૪=૭૨	—	૧૧૨૦x૧૬=૧૭૯૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨	સં.લોભ	—	૨૦	૧	૧૯x૪=૭૬	—	૧૧૧૯x૧૬=૧૭૯૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩	સં.લોભ	—	૨૧	૧	૨૦x૪=૮૦	—	૧૧૧૮x૧૬=૧૭૮૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૩૪	સં.લોભ	—	૨૨	૧	૨૧x૪=૮૪	—	૧૧૧૭x૧૬=૧૭૮૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫	સં.લોભ	—	૨૩	૧	૨૨x૪=૮૮	—	૧૧૧૬x૧૬=૧૭૮૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬	સં.લોભ	—	૨૪	૧	૨૩x૪=૯૨	—	૧૧૧૫x૧૬=૧૭૮૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭	સં.લોભ	—	૨૫	૧	૨૪x૪=૯૬	—	૧૧૧૪x૧૬=૧૭૮૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮	સં.લોભ	—	૨૬	૧	૨૫x૪=૧૦૦	—	૧૧૧૩x૧૬=૧૭૮૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯	સં.લોભ	—	૨૭	૧	૨૬x૪=૧૦૪	—	૧૧૧૨x૧૬=૧૭૭૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦	સં.લોભ	—	૨૮	૧	૨૭x૪=૧૦૮	—	૧૧૧૧x૧૬=૧૭૭૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧	સં.લોભ	—	૨૯	૧	૨૮x૪=૧૧૨	—	૧૧૧૦x૧૬=૧૭૭૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨	સં.લોભ	—	૩૦	૧	૨૯x૪=૧૧૬	—	૧૧૦૯x૧૬=૧૭૭૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩	સં.લોભ	—	૩૧	૧	૩૦x૪=૧૨૦	—	૧૧૦૮x૧૬=૧૭૭૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪	સં.લોભ	—	૩૨	૧	૩૧x૪=૧૨૪	—	૧૧૦૭x૧૬=૧૭૭૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫	સં.લોભ	—	૩૩	૧	૩૨x૪=૧૨૮	—	૧૧૦૬x૧૬=૧૭૬૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬	સં.લોભ	—	૩૪	૧	૩૩x૪=૧૩૨	—	૧૧૦૫x૧૬=૧૭૬૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭	સં.લોભ	—	૩૫	૧	૩૪x૪=૧૩૬	—	૧૧૦૪x૧૬=૧૭૬૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮	સં.લોભ	—	૩૬	૧	૩૫x૪=૧૪૦	—	૧૧૦૩x૧૬=૧૭૬૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯	સં.લોભ	—	૩૭	૧	૩૬x૪=૧૪૪	—	૧૧૦૨x૧૬=૧૭૬૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦	સં.લોભ	—	૩૮	૧	૩૭x૪=૧૪૮	—	૧૧૦૧x૧૬=૧૭૬૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧	સં.લોભ	—	૩૯	૧	૩૮x૪=૧૫૨	—	૧૧૦૦x૧૬=૧૭૬૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨	સં.લોભ	—	૪૦	૧	૩૯x૪=૧૫૬	—	૧૦૯૯x૧૬=૧૭૫૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩	સં.લોભ	—	૪૧	૧	૪૦x૪=૧૬૦	—	૧૦૯૮x૧૬=૧૭૫૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪	સં.લોભ	—	૪૨	૧	૪૧x૪=૧૬૪	—	૧૦૯૭x૧૬=૧૭૫૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫	સં.લોભ	—	૪૩	૧	૪૨x૪=૧૬૮	—	૧૦૯૬x૧૬=૧૭૫૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬	સં.લોભ	—	૪૪	૧	૪૩x૪=૧૭૨	—	૧૦૯૫x૧૬=૧૭૫૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭	સં.લોભ	—	૪૫	૧	૪૪x૪=૧૭૬	—	૧૦૯૪x૧૬=૧૭૫૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮	સં.લોભ	—	૪૬	૧	૪૫x૪=૧૮૦	—	૧૦૯૩x૧૬=૧૭૪૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯	સં.લોભ	—	૪૭	૧	૪૬x૪=૧૮૪	—	૧૦૯૨x૧૬=૧૭૪૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦	સં.લોભ	—	૪૮	૧	૪૭x૪=૧૮૮	—	૧૦૯૧x૧૬=૧૭૪૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧	સં.લોભ	૧	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૯૦x૧૬=૧૭૪૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨	સં.લોભ	૨	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૯x૧૬=૧૭૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩	સં.લોભ	૩	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૮x૧૬=૧૭૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪	સં.લોભ	૪	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૭x૧૬=૧૭૩૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫	સં.લોભ	૫	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૬x૧૬=૧૭૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬	સં.લોભ	૬	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૫x૧૬=૧૭૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કપાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૬૭	સં.લોભ	૭	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૪x૧૬=૧૭૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮	સં.લોભ	૮	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૩x૧૬=૧૭૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯	સં.લોભ	૯	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૨x૧૬=૧૭૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦	સં.લોભ	૧૦	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૧x૧૬=૧૭૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧	સં.લોભ	૧૧	—	૨	—	૬૪અ	૧૦૮૦x૧૬=૧૭૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨	સં.લોભ	—	૧	૨	૪૮x૪=૧૮૨	૬૪અ	૧૦૭૯x૧૬=૧૭૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩	સં.લોભ	—	૨	૨	૪૮x૪=૧૮૬	૬૪અ	૧૦૭૮x૧૬=૧૭૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪	સં.લોભ	—	૩	૨	૫૦x૪=૨૦૦	૬૪અ	૧૦૭૭x૧૬=૧૭૨૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫	સં.લોભ	—	૪	૨	૫૧x૪=૨૦૪	૬૪અ	૧૦૭૬x૧૬=૧૭૨૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૬	સં.લોભ	—	૫	૨	૫૨x૪=૨૦૮	૬૪અ	૧૦૭૫x૧૬=૧૭૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૭	સં.લોભ	—	૬	૨	૫૩x૪=૨૧૨	૬૪અ	૧૦૭૪x૧૬=૧૭૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૮	સં.લોભ	—	૭	૨	૫૪x૪=૨૧૬	૬૪અ	૧૦૭૩x૧૬=૧૭૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૯	સં.લોભ	—	૮	૨	૫૫x૪=૨૨૦	૬૪અ	૧૦૭૨x૧૬=૧૭૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૦	સં.લોભ	—	૯	૨	૫૬x૪=૨૨૪	૬૪અ	૧૦૭૧x૧૬=૧૭૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૧	સં.લોભ	—	૧૦	૨	૫૭x૪=૨૨૮	૬૪અ	૧૦૭૦x૧૬=૧૭૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૨	સં.લોભ	—	૧૧	૨	૫૮x૪=૨૩૨	૬૪અ	૧૦૬૯x૧૬=૧૭૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩	સં.લોભ	—	૧૨	૨	૫૯x૪=૨૩૬	૬૪અ	૧૦૬૮x૧૬=૧૭૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪	સં.લોભ	—	૧૩	૨	૬૦x૪=૨૪૦	૬૪અ	૧૦૬૭x૧૬=૧૭૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫	સં.લોભ	—	૧૪	૨	૬૧x૪=૨૪૪	૬૪અ	૧૦૬૬x૧૬=૧૭૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬	સં.લોભ	—	૧૫	૨	૬૨x૪=૨૪૮	૬૪અ	૧૦૬૫x૧૬=૧૭૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭	સં.લોભ	—	૧૬	૨	૬૩x૪=૨૫૨	૬૪અ	૧૦૬૪x૧૬=૧૭૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮	સં.લોભ	—	૧૭	૨	૬૪x૪=૨૫૬	૬૪અ	૧૦૬૩x૧૬=૧૭૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૯	સં.લોભ	—	૧૮	૨	૬૫x૪=૨૬૦	૬૪અ	૧૦૬૨x૧૬=૧૬૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૦	સં.લોભ	—	૧૯	૨	૬૬x૪=૨૬૪	૬૪અ	૧૦૬૧x૧૬=૧૬૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૧	સં.લોભ	—	૨૦	૨	૬૭x૪=૨૬૮	૬૪અ	૧૦૬૦x૧૬=૧૬૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૨	સં.લોભ	—	૨૧	૨	૬૮x૪=૨૭૨	૬૪અ	૧૦૫૯x૧૬=૧૬૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩	સં.લોભ	—	૨૨	૨	૬૯x૪=૨૭૬	૬૪અ	૧૦૫૮x૧૬=૧૬૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪	સં.લોભ	—	૨૩	૨	૭૦x૪=૨૮૦	૬૪અ	૧૦૫૭x૧૬=૧૬૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫	સં.લોભ	—	૨૪	૨	૭૧x૪=૨૮૪	૬૪અ	૧૦૫૬x૧૬=૧૬૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૬	સં.લોભ	—	૨૫	૨	૭૨x૪=૨૮૮	૬૪અ	૧૦૫૫x૧૬=૧૬૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૭	સં.લોભ	—	૨૬	૨	૭૩x૪=૨૯૨	૬૪અ	૧૦૫૪x૧૬=૧૬૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૮	સં.લોભ	—	૨૭	૨	૭૪x૪=૨૯૬	૬૪અ	૧૦૫૩x૧૬=૧૬૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯	સં.લોભ	—	૨૮	૨	૭૫x૪=૩૦૦	૬૪અ	૧૦૫૨x૧૬=૧૬૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૦૦	સં.લોભ	—	૨૯	૨	૭૬x૪=૩૦૪	૬૪અ	૧૦૫૧x૧૬=૧૬૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧	સં.લોભ	—	૩૦	૨	૭૭x૪=૩૦૮	૬૪અ	૧૦૫૦x૧૬=૧૬૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨	સં.લોભ	—	૩૧	૨	૭૮x૪=૩૧૨	૬૪અ	૧૦૪૯x૧૬=૧૬૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩	સં.લોભ	—	૩૨	૨	૭૯x૪=૩૧૬	૬૪અ	૧૦૪૮x૧૬=૧૬૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪	સં.લોભ	—	૩૩	૨	૮૦x૪=૩૨૦	૬૪અ	૧૦૪૭x૧૬=૧૬૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫	સં.લોભ	—	૩૪	૨	૮૧x૪=૩૨૪	૬૪અ	૧૦૪૬x૧૬=૧૬૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬	સં.લોભ	—	૩૫	૨	૮૨x૪=૩૨૮	૬૪અ	૧૦૪૫x૧૬=૧૬૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭	સં.લોભ	—	૩૬	૨	૮૩x૪=૩૩૨	૬૪અ	૧૦૪૪x૧૬=૧૬૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮	સં.લોભ	—	૩૭	૨	૮૪x૪=૩૩૬	૬૪અ	૧૦૪૩x૧૬=૧૬૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૯	સં.લોભ	—	૩૮	૨	૮૫x૪=૩૪૦	૬૪અ	૧૦૪૨x૧૬=૧૬૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦	સં.લોભ	—	૩૯	૨	૮૬x૪=૩૪૪	૬૪અ	૧૦૪૧x૧૬=૧૬૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧	સં.લોભ	—	૪૦	૨	૮૭x૪=૩૪૮	૬૪અ	૧૦૪૦x૧૬=૧૬૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨	સં.લોભ	—	૪૧	૨	૮૮x૪=૩૫૨	૬૪અ	૧૦૩૯x૧૬=૧૬૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩	સં.લોભ	—	૪૨	૨	૮૯x૪=૩૫૬	૬૪અ	૧૦૩૮x૧૬=૧૬૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪	સં.લોભ	—	૪૩	૨	૯૦x૪=૩૬૦	૬૪અ	૧૦૩૭x૧૬=૧૬૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૫	સં.લોભ	—	૪૪	૨	૯૧x૪=૩૬૪	૬૪અ	૧૦૩૬x૧૬=૧૬૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૬	સં.લોભ	૧	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૫x૧૬=૧૬૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૭	સં.લોભ	૨	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૪x૧૬=૧૬૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૮	સં.લોભ	૩	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૩x૧૬=૧૬૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૯	સં.લોભ	૪	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૨x૧૬=૧૬૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૦	સં.લોભ	૫	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૧x૧૬=૧૬૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૧	સં.લોભ	૬	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૩૦x૧૬=૧૬૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૨	સં.લોભ	૭	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૨૯x૧૬=૧૬૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૩	સં.લોભ	૮	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૨૮x૧૬=૧૬૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૪	સં.લોભ	૯	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૨૭x૧૬=૧૬૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૫	સં.લોભ	૧૦	—	૩	—	૬૪અ	૧૦૨૬x૧૬=૧૬૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૬	સં.લોભ	—	૧	૩	૯૨x૪=૩૬૮	૬૪અ	૧૦૨૫x૧૬=૧૬૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૭	સં.લોભ	—	૨	૩	૯૩x૪=૩૭૨	૬૪અ	૧૦૨૪x૧૬=૧૬૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૮	સં.લોભ	—	૩	૩	૯૪x૪=૩૭૬	૬૪અ	૧૦૨૩x૧૬=૧૬૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૨૯	સં.લોભ	—	૪	૩	૯૫x૪=૩૮૦	૬૪અ	૧૦૨૨x૧૬=૧૬૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૦	સં.લોભ	—	૫	૩	૯૬x૪=૩૮૪	૬૪અ	૧૦૨૧x૧૬=૧૬૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૧	સં.લોભ	—	૬	૩	૯૭x૪=૩૮૮	૬૪અ	૧૦૨૦x૧૬=૧૬૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૨	સં.લોભ	—	૭	૩	૯૮x૪=૩૯૨	૬૪અ	૧૦૧૯x૧૬=૧૬૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કપાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૩૩	સં.લોભ	—	૮	૩	૮૮x૪=૩૯૬	—	૧૦૧૮x૧૬=૧૬૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૪	સં.લોભ	—	૯	૩	૧૦૦x૪=૪૦૦	—	૧૦૧૭x૧૬=૧૬૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૫	સં.લોભ	—	૧૦	૩	૧૦૧x૪=૪૦૪	—	૧૦૧૬x૧૬=૧૬૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૬	સં.લોભ	—	૧૧	૩	૧૦૨x૪=૪૦૮	—	૧૦૧૫x૧૬=૧૬૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૭	સં.લોભ	—	૧૨	૩	૧૦૩x૪=૪૧૨	—	૧૦૧૪x૧૬=૧૬૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૮	સં.લોભ	—	૧૩	૩	૧૦૪x૪=૪૧૬	—	૧૦૧૩x૧૬=૧૬૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૩૯	સં.લોભ	—	૧૪	૩	૧૦૫x૪=૪૨૦	—	૧૦૧૨x૧૬=૧૬૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૦	સં.લોભ	—	૧૫	૩	૧૦૬x૪=૪૨૪	—	૧૦૧૧x૧૬=૧૬૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૧	સં.લોભ	—	૧૬	૩	૧૦૭x૪=૪૨૮	—	૧૦૧૦x૧૬=૧૬૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૨	સં.લોભ	—	૧૭	૩	૧૦૮x૪=૪૩૨	—	૧૦૦૯x૧૬=૧૬૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૩	સં.લોભ	—	૧૮	૩	૧૦૯x૪=૪૩૬	—	૧૦૦૮x૧૬=૧૬૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૪	સં.લોભ	—	૧૯	૩	૧૧૦x૪=૪૪૦	—	૧૦૦૭x૧૬=૧૬૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૫	સં.લોભ	—	૨૦	૩	૧૧૧x૪=૪૪૪	—	૧૦૦૬x૧૬=૧૬૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૬	સં.લોભ	—	૨૧	૩	૧૧૨x૪=૪૪૮	—	૧૦૦૫x૧૬=૧૬૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૭	સં.લોભ	—	૨૨	૩	૧૧૩x૪=૪૫૨	—	૧૦૦૪x૧૬=૧૬૦૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૮	સં.લોભ	—	૨૩	૩	૧૧૪x૪=૪૫૬	—	૧૦૦૩x૧૬=૧૬૦૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૪૯	સં.લોભ	—	૨૪	૩	૧૧૫x૪=૪૬૦	—	૧૦૦૨x૧૬=૧૬૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૦	સં.લોભ	—	૨૫	૩	૧૧૬x૪=૪૬૪	—	૧૦૦૧x૧૬=૧૬૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૧	સં.લોભ	—	૨૬	૩	૧૧૭x૪=૪૬૮	—	૧૦૦૦x૧૬=૧૬૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૨	સં.લોભ	—	૨૭	૩	૧૧૮x૪=૪૭૨	—	૯૯૯x૧૬=૧૫૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૩	સં.લોભ	—	૨૮	૩	૧૧૯x૪=૪૭૬	—	૯૯૮x૧૬=૧૫૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૪	સં.લોભ	—	૨૯	૩	૧૨૦x૪=૪૮૦	—	૯૯૭x૧૬=૧૫૯૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૫	સં.લોભ	—	૩૦	૩	૧૨૧x૪=૪૮૪	—	૯૯૬x૧૬=૧૫૯૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૬	સં.લોભ	—	૩૧	૩	૧૨૨x૪=૪૮૮	—	૯૯૫x૧૬=૧૫૯૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૭	સં.લોભ	—	૩૨	૩	૧૨૩x૪=૪૯૨	—	૯૯૪x૧૬=૧૫૯૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૮	સં.લોભ	—	૩૩	૩	૧૨૪x૪=૪૯૬	—	૯૯૩x૧૬=૧૫૮૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૫૯	સં.લોભ	—	૩૪	૩	૧૨૫x૪=૫૦૦	—	૯૯૨x૧૬=૧૫૮૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૦	સં.લોભ	—	૩૫	૩	૧૨૬x૪=૫૦૪	—	૯૯૧x૧૬=૧૫૮૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૧	સં.લોભ	—	૩૬	૩	૧૨૭x૪=૫૦૮	—	૯૯૦x૧૬=૧૫૮૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૨	સં.લોભ	—	૩૭	૩	૧૨૮x૪=૫૧૨	—	૯૮૯x૧૬=૧૫૮૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૩	સં.લોભ	—	૩૮	૩	૧૨૯x૪=૫૧૬	—	૯૮૮x૧૬=૧૫૮૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૪	સં.લોભ	—	૩૯	૩	૧૩૦x૪=૫૨૦	—	૯૮૭x૧૬=૧૫૭૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૫	સં.લોભ	—	૪૦	૩	૧૩૧x૪=૫૨૪	—	૯૮૬x૧૬=૧૫૭૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિ ક.	કથાય	અપૂર્વ-કિટ્ટિ ક.	પૂર્વ-કિટ્ટિ ક.	સંગ્રહ-કિટ્ટિ ક.	અધસ્તનશીર્ષ-ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન-કિટ્ટિદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૬૬	સં. માયા	૧	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૫x૧૬=૧૫૭૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૭	સં. માયા	૨	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૪x૧૬=૧૫૭૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૮	સં. માયા	૩	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૩x૧૬=૧૫૭૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૬૯	સં. માયા	૪	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૨x૧૬=૧૫૭૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૦	સં. માયા	૫	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૧x૧૬=૧૫૬૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૧	સં. માયા	૬	—	૧	—	૬૪અ	૮૮૦x૧૬=૧૫૬૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૨	સં. માયા	૭	—	૧	—	૬૪અ	૮૭૯x૧૬=૧૫૬૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૩	સં. માયા	૮	—	૧	—	૬૪અ	૮૭૮x૧૬=૧૫૬૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૪	સં. માયા	૯	—	૧	—	૬૪અ	૮૭૭x૧૬=૧૫૬૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૫	સં. માયા	—	૧	૧	૧૩૨x૪=૫૨૮	—	૮૭૬x૧૬=૧૫૬૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૬	સં. માયા	—	૨	૧	૧૩૩x૪=૫૩૨	—	૮૭૫x૧૬=૧૫૬૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૭	સં. માયા	—	૩	૧	૧૩૪x૪=૫૩૬	—	૮૭૪x૧૬=૧૫૫૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૮	સં. માયા	—	૪	૧	૧૩૫x૪=૫૪૦	—	૮૭૩x૧૬=૧૫૫૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૭૯	સં. માયા	—	૫	૧	૧૩૬x૪=૫૪૪	—	૮૭૨x૧૬=૧૫૫૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૦	સં. માયા	—	૬	૧	૧૩૭x૪=૫૪૮	—	૮૭૧x૧૬=૧૫૫૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૧	સં. માયા	—	૭	૧	૧૩૮x૪=૫૫૨	—	૮૭૦x૧૬=૧૫૫૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૨	સં. માયા	—	૮	૧	૧૩૯x૪=૫૫૬	—	૮૬૯x૧૬=૧૫૫૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૩	સં. માયા	—	૯	૧	૧૪૦x૪=૫૬૦	—	૮૬૮x૧૬=૧૫૪૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૪	સં. માયા	—	૧૦	૧	૧૪૧x૪=૫૬૪	—	૮૬૭x૧૬=૧૫૪૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૫	સં. માયા	—	૧૧	૧	૧૪૨x૪=૫૬૮	—	૮૬૬x૧૬=૧૫૪૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૬	સં. માયા	—	૧૨	૧	૧૪૩x૪=૫૭૨	—	૮૬૫x૧૬=૧૫૪૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૭	સં. માયા	—	૧૩	૧	૧૪૪x૪=૫૭૬	—	૮૬૪x૧૬=૧૫૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૮	સં. માયા	—	૧૪	૧	૧૪૫x૪=૫૮૦	—	૮૬૩x૧૬=૧૫૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૮૯	સં. માયા	—	૧૫	૧	૧૪૬x૪=૫૮૪	—	૮૬૨x૧૬=૧૫૩૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૦	સં. માયા	—	૧૬	૧	૧૪૭x૪=૫૮૮	—	૮૬૧x૧૬=૧૫૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૧	સં. માયા	—	૧૭	૧	૧૪૮x૪=૫૯૨	—	૮૬૦x૧૬=૧૫૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૨	સં. માયા	—	૧૮	૧	૧૪૯x૪=૫૯૬	—	૮૫૯x૧૬=૧૫૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૩	સં. માયા	—	૧૯	૧	૧૫૦x૪=૬૦૦	—	૮૫૮x૧૬=૧૫૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૪	સં. માયા	—	૨૦	૧	૧૫૧x૪=૬૦૪	—	૮૫૭x૧૬=૧૫૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૫	સં. માયા	—	૨૧	૧	૧૫૨x૪=૬૦૮	—	૮૫૬x૧૬=૧૫૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૬	સં. માયા	—	૨૨	૧	૧૫૩x૪=૬૧૨	—	૮૫૫x૧૬=૧૫૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૭	સં. માયા	—	૨૩	૧	૧૫૪x૪=૬૧૬	—	૮૫૪x૧૬=૧૫૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૯૮	સં. માયા	—	૨૪	૧	૧૫૫x૪=૬૨૦	—	૮૫૩x૧૬=૧૫૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૮૯	સં. માયા	—	૨૫	૧	૧૫૬X૪ = ૬૨૪	—	૮૫૨X૧૬ = ૧૫૨૩૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૦	સં. માયા	—	૨૬	૧	૧૫૭X૪ = ૬૨૮	—	૮૫૧X૧૬ = ૧૫૨૧૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૧	સં. માયા	—	૨૭	૧	૧૫૮X૪ = ૬૩૨	—	૮૫૦X૧૬ = ૧૫૨૦૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૨	સં. માયા	—	૨૮	૧	૧૫૯X૪ = ૬૩૬	—	૮૪૯X૧૬ = ૧૫૧૮૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૩	સં. માયા	—	૨૯	૧	૧૬૦X૪ = ૬૪૦	—	૮૪૮X૧૬ = ૧૫૧૬૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૪	સં. માયા	—	૩૦	૧	૧૬૧X૪ = ૬૪૪	—	૮૪૭X૧૬ = ૧૫૧૫૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૫	સં. માયા	—	૩૧	૧	૧૬૨X૪ = ૬૪૮	—	૮૪૬X૧૬ = ૧૫૧૩૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૬	સં. માયા	—	૩૨	૧	૧૬૩X૪ = ૬૫૨	—	૮૪૫X૧૬ = ૧૫૧૨૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૭	સં. માયા	—	૩૩	૧	૧૬૪X૪ = ૬૫૬	—	૮૪૪X૧૬ = ૧૫૧૦૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૮	સં. માયા	—	૩૪	૧	૧૬૫X૪ = ૬૬૦	—	૮૪૩X૧૬ = ૧૫૦૮૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૦૯	સં. માયા	—	૩૫	૧	૧૬૬X૪ = ૬૬૪	—	૮૪૨X૧૬ = ૧૫૦૭૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૦	સં. માયા	—	૩૬	૧	૧૬૭X૪ = ૬૬૮	—	૮૪૧X૧૬ = ૧૫૦૫૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૧	સં. માયા	૧	—	૨	—	૬૪અ	૮૪૦X૧૬ = ૧૫૦૪૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૨	સં. માયા	૨	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૯X૧૬ = ૧૫૦૨૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૩	સં. માયા	૩	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૮X૧૬ = ૧૫૦૦૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૪	સં. માયા	૪	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૭X૧૬ = ૧૪૯૯૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૫	સં. માયા	૫	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૬X૧૬ = ૧૪૯૭૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૬	સં. માયા	૬	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૫X૧૬ = ૧૪૯૬૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૭	સં. માયા	૭	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૪X૧૬ = ૧૪૯૪૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૮	સં. માયા	૮	—	૨	—	૬૪અ	૮૩૩X૧૬ = ૧૪૯૨૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૧૯	સં. માયા	—	૧	૨	૧૬૮X૪ = ૬૭૨	—	૮૩૨X૧૬ = ૧૪૯૧૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૦	સં. માયા	—	૨	૨	૧૬૯X૪ = ૬૭૬	—	૮૩૧X૧૬ = ૧૪૮૯૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૧	સં. માયા	—	૩	૨	૧૭૦X૪ = ૬૮૦	—	૮૩૦X૧૬ = ૧૪૮૮૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૨	સં. માયા	—	૪	૨	૧૭૧X૪ = ૬૮૪	—	૮૨૯X૧૬ = ૧૪૮૬૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૩	સં. માયા	—	૫	૨	૧૭૨X૪ = ૬૮૮	—	૮૨૮X૧૬ = ૧૪૮૪૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૪	સં. માયા	—	૬	૨	૧૭૩X૪ = ૬૯૨	—	૮૨૭X૧૬ = ૧૪૮૩૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૫	સં. માયા	—	૭	૨	૧૭૪X૪ = ૬૯૬	—	૮૨૬X૧૬ = ૧૪૮૧૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૬	સં. માયા	—	૮	૨	૧૭૫X૪ = ૭૦૦	—	૮૨૫X૧૬ = ૧૪૮૦૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૭	સં. માયા	—	૯	૨	૧૭૬X૪ = ૭૦૪	—	૮૨૪X૧૬ = ૧૪૭૮૪	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૮	સં. માયા	—	૧૦	૨	૧૭૭X૪ = ૭૦૮	—	૮૨૩X૧૬ = ૧૪૭૬૮	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૨૯	સં. માયા	—	૧૧	૨	૧૭૮X૪ = ૭૧૨	—	૮૨૨X૧૬ = ૧૪૭૫૨	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૩૦	સં. માયા	—	૧૨	૨	૧૭૯X૪ = ૭૧૬	—	૮૨૧X૧૬ = ૧૪૭૩૬	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦
૨૩૧	સં. માયા	—	૧૩	૨	૧૮૦X૪ = ૭૨૦	—	૮૨૦X૧૬ = ૧૪૭૨૦	૧૮૨અ — ૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૨૩૨	સં. માયા	—	૧૪	૨	૧૮૧x૪=૭૨૪	—	૮૧૮x૧૬=૧૪૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૩	સં. માયા	—	૧૫	૨	૧૮૨x૪=૭૨૮	—	૮૧૮x૧૬=૧૪૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૪	સં. માયા	—	૧૬	૨	૧૮૩x૪=૭૩૨	—	૮૧૭x૧૬=૧૪૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૫	સં. માયા	—	૧૭	૨	૧૮૪x૪=૭૩૬	—	૮૧૬x૧૬=૧૪૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૬	સં. માયા	—	૧૮	૨	૧૮૫x૪=૭૪૦	—	૮૧૫x૧૬=૧૪૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૭	સં. માયા	—	૧૯	૨	૧૮૬x૪=૭૪૪	—	૮૧૪x૧૬=૧૪૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૮	સં. માયા	—	૨૦	૨	૧૮૭x૪=૭૪૮	—	૮૧૩x૧૬=૧૪૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૩૯	સં. માયા	—	૨૧	૨	૧૮૮x૪=૭૫૨	—	૮૧૨x૧૬=૧૪૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૦	સં. માયા	—	૨૨	૨	૧૮૯x૪=૭૫૬	—	૮૧૧x૧૬=૧૪૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૧	સં. માયા	—	૨૩	૨	૧૯૦x૪=૭૬૦	—	૮૧૦x૧૬=૧૪૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૨	સં. માયા	—	૨૪	૨	૧૯૧x૪=૭૬૪	—	૮૦૯x૧૬=૧૪૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૩	સં. માયા	—	૨૫	૨	૧૯૨x૪=૭૬૮	—	૮૦૮x૧૬=૧૪૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૪	સં. માયા	—	૨૬	૨	૧૯૩x૪=૭૭૨	—	૮૦૭x૧૬=૧૪૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૫	સં. માયા	—	૨૭	૨	૧૯૪x૪=૭૭૬	—	૮૦૬x૧૬=૧૪૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૬	સં. માયા	—	૨૮	૨	૧૯૫x૪=૭૮૦	—	૮૦૫x૧૬=૧૪૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૭	સં. માયા	—	૨૯	૨	૧૯૬x૪=૭૮૪	—	૮૦૪x૧૬=૧૪૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૮	સં. માયા	—	૩૦	૨	૧૯૭x૪=૭૮૮	—	૮૦૩x૧૬=૧૪૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૪૯	સં. માયા	—	૩૧	૨	૧૯૮x૪=૭૯૨	—	૮૦૨x૧૬=૧૪૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૦	સં. માયા	—	૩૨	૨	૧૯૯x૪=૭૯૬	—	૮૦૧x૧૬=૧૪૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૧	સં. માયા	૧	—	૩	—	૬૪અ	૮૦૦x૧૬=૧૪૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૨	સં. માયા	૨	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૮x૧૬=૧૪૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૩	સં. માયા	૩	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૮x૧૬=૧૪૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૪	સં. માયા	૪	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૭x૧૬=૧૪૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૫	સં. માયા	૫	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૬x૧૬=૧૪૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૬	સં. માયા	૬	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૫x૧૬=૧૪૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૭	સં. માયા	૭	—	૩	—	૬૪અ	૮૮૪x૧૬=૧૪૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૮	સં. માયા	—	૧	૩	૨૦૦x૪=૮૦૦	—	૮૮૩x૧૬=૧૪૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૫૯	સં. માયા	—	૨	૩	૨૦૧x૪=૮૦૪	—	૮૮૨x૧૬=૧૪૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૦	સં. માયા	—	૩	૩	૨૦૨x૪=૮૦૮	—	૮૮૧x૧૬=૧૪૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૧	સં. માયા	—	૪	૩	૨૦૩x૪=૮૧૨	—	૮૮૦x૧૬=૧૪૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૨	સં. માયા	—	૫	૩	૨૦૪x૪=૮૧૬	—	૮૮૮x૧૬=૧૪૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૩	સં. માયા	—	૬	૩	૨૦૫x૪=૮૨૦	—	૮૮૮x૧૬=૧૪૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૪	સં. માયા	—	૭	૩	૨૦૬x૪=૮૨૪	—	૮૮૭x૧૬=૧૪૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૨૬૫	સં. માયા	—	૮	૩	૨૦૭x૪=૮૨૮	—	૮૮૬x૧૬=૧૪૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૬	સં. માયા	—	૯	૩	૨૦૮x૪=૮૩૨	—	૮૮૫x૧૬=૧૪૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૭	સં. માયા	—	૧૦	૩	૨૦૯x૪=૮૩૬	—	૮૮૪x૧૬=૧૪૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૮	સં. માયા	—	૧૧	૩	૨૧૦x૪=૮૪૦	—	૮૮૩x૧૬=૧૪૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૬૯	સં. માયા	—	૧૨	૩	૨૧૧x૪=૮૪૪	—	૮૮૨x૧૬=૧૪૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૦	સં. માયા	—	૧૩	૩	૨૧૨x૪=૮૪૮	—	૮૮૧x૧૬=૧૪૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૧	સં. માયા	—	૧૪	૩	૨૧૩x૪=૮૫૨	—	૮૮૦x૧૬=૧૪૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૨	સં. માયા	—	૧૫	૩	૨૧૪x૪=૮૫૬	—	૮૭૯x૧૬=૧૪૦૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૩	સં. માયા	—	૧૬	૩	૨૧૫x૪=૮૬૦	—	૮૭૮x૧૬=૧૪૦૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૪	સં. માયા	—	૧૭	૩	૨૧૬x૪=૮૬૪	—	૮૭૭x૧૬=૧૪૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૫	સં. માયા	—	૧૮	૩	૨૧૭x૪=૮૬૮	—	૮૭૬x૧૬=૧૪૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૬	સં. માયા	—	૧૯	૩	૨૧૮x૪=૮૭૨	—	૮૭૫x૧૬=૧૪૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૭	સં. માયા	—	૨૦	૩	૨૧૯x૪=૮૭૬	—	૮૭૪x૧૬=૧૩૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૮	સં. માયા	—	૨૧	૩	૨૨૦x૪=૮૮૦	—	૮૭૩x૧૬=૧૩૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૭૯	સં. માયા	—	૨૨	૩	૨૨૧x૪=૮૮૪	—	૮૭૨x૧૬=૧૩૯૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૦	સં. માયા	—	૨૩	૩	૨૨૨x૪=૮૮૮	—	૮૭૧x૧૬=૧૩૯૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૧	સં. માયા	—	૨૪	૩	૨૨૩x૪=૮૯૨	—	૮૭૦x૧૬=૧૩૯૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૨	સં. માયા	—	૨૫	૩	૨૨૪x૪=૮૯૬	—	૮૬૯x૧૬=૧૩૯૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૩	સં. માયા	—	૨૬	૩	૨૨૫x૪=૯૦૦	—	૮૬૮x૧૬=૧૩૮૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૪	સં. માયા	—	૨૭	૩	૨૨૬x૪=૯૦૪	—	૮૬૭x૧૬=૧૩૮૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૫	સં. માયા	—	૨૮	૩	૨૨૭x૪=૯૦૮	—	૮૬૬x૧૬=૧૩૮૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૬	સં. માન	૧	—	૧	—	૬૪અ	૮૬૫x૧૬=૧૩૮૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૭	સં. માન	૨	—	૧	—	૬૪અ	૮૬૪x૧૬=૧૩૮૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૮	સં. માન	૩	—	૧	—	૬૪અ	૮૬૩x૧૬=૧૩૮૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૮૯	સં. માન	૪	—	૧	—	૬૪અ	૮૬૨x૧૬=૧૩૭૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૦	સં. માન	—	૧	૧	૨૨૮x૪=૯૧૨	—	૮૬૧x૧૬=૧૩૭૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૧	સં. માન	—	૨	૧	૨૨૯x૪=૯૧૬	—	૮૬૦x૧૬=૧૩૭૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૨	સં. માન	—	૩	૧	૨૩૦x૪=૯૨૦	—	૮૫૯x૧૬=૧૩૭૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૩	સં. માન	—	૪	૧	૨૩૧x૪=૯૨૪	—	૮૫૮x૧૬=૧૩૭૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૪	સં. માન	—	૫	૧	૨૩૨x૪=૯૨૮	—	૮૫૭x૧૬=૧૩૭૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૫	સં. માન	—	૬	૧	૨૩૩x૪=૯૩૨	—	૮૫૬x૧૬=૧૩૬૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૬	સં. માન	—	૭	૧	૨૩૪x૪=૯૩૬	—	૮૫૫x૧૬=૧૩૬૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૭	સં. માન	—	૮	૧	૨૩૫x૪=૯૪૦	—	૮૫૪x૧૬=૧૩૬૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૨૯૮	સં.માન	—	૯	૧	૨૩૬x૪=૯૪૪	—	૮૫૩x૧૬=૧૩૬૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૨૯૯	સં.માન	—	૧૦	૧	૨૩૭x૪=૯૪૮	—	૮૫૨x૧૬=૧૩૬૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૦	સં.માન	—	૧૧	૧	૨૩૮x૪=૯૫૨	—	૮૫૧x૧૬=૧૩૬૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૧	સં.માન	—	૧૨	૧	૨૩૯x૪=૯૫૬	—	૮૫૦x૧૬=૧૩૬૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૨	સં.માન	—	૧૩	૧	૨૪૦x૪=૯૬૦	—	૮૪૯x૧૬=૧૩૫૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૩	સં.માન	—	૧૪	૧	૨૪૧x૪=૯૬૪	—	૮૪૮x૧૬=૧૩૫૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૪	સં.માન	—	૧૫	૧	૨૪૨x૪=૯૬૮	—	૮૪૭x૧૬=૧૩૫૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૫	સં.માન	—	૧૬	૧	૨૪૩x૪=૯૭૨	—	૮૪૬x૧૬=૧૩૫૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૬	સં.માન	૧	—	૨	—	૬૪અ	૮૪૫x૧૬=૧૩૫૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૭	સં.માન	૨	—	૨	—	૬૪અ	૮૪૪x૧૬=૧૩૫૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૮	સં.માન	૩	—	૨	—	૬૪અ	૮૪૩x૧૬=૧૩૪૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૦૯	સં.માન	—	૧	૨	૨૪૪x૪=૯૭૬	—	૮૪૨x૧૬=૧૩૪૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૦	સં.માન	—	૨	૨	૨૪૫x૪=૯૮૦	—	૮૪૧x૧૬=૧૩૪૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૧	સં.માન	—	૩	૨	૨૪૬x૪=૯૮૪	—	૮૪૦x૧૬=૧૩૪૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૨	સં.માન	—	૪	૨	૨૪૭x૪=૯૮૮	—	૮૩૯x૧૬=૧૩૪૨૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૩	સં.માન	—	૫	૨	૨૪૮x૪=૯૯૨	—	૮૩૮x૧૬=૧૩૪૦૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૪	સં.માન	—	૬	૨	૨૪૯x૪=૯૯૬	—	૮૩૭x૧૬=૧૩૩૯૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૫	સં.માન	—	૭	૨	૨૫૦x૪=૧૦૦૦	—	૮૩૬x૧૬=૧૩૩૭૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૬	સં.માન	—	૮	૨	૨૫૧x૪=૧૦૦૪	—	૮૩૫x૧૬=૧૩૩૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૭	સં.માન	—	૯	૨	૨૫૨x૪=૧૦૦૮	—	૮૩૪x૧૬=૧૩૩૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૮	સં.માન	—	૧૦	૨	૨૫૩x૪=૧૦૧૨	—	૮૩૩x૧૬=૧૩૩૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૧૯	સં.માન	—	૧૧	૨	૨૫૪x૪=૧૦૧૬	—	૮૩૨x૧૬=૧૩૩૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૦	સં.માન	—	૧૨	૨	૨૫૫x૪=૧૦૨૦	—	૮૩૧x૧૬=૧૩૨૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૧	સં.માન	૧	—	૩	—	૬૪અ	૮૩૦x૧૬=૧૩૨૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૨	સં.માન	૨	—	૩	—	૬૪અ	૮૨૯x૧૬=૧૩૨૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૩	સં.માન	—	૧	૩	૨૫૬x૪=૧૦૨૪	—	૮૨૮x૧૬=૧૩૨૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૪	સં.માન	—	૨	૩	૨૫૭x૪=૧૦૨૮	—	૮૨૭x૧૬=૧૩૨૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૫	સં.માન	—	૩	૩	૨૫૮x૪=૧૦૩૨	—	૮૨૬x૧૬=૧૩૨૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૬	સં.માન	—	૪	૩	૨૫૯x૪=૧૦૩૬	—	૮૨૫x૧૬=૧૩૨૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૭	સં.માન	—	૫	૩	૨૬૦x૪=૧૦૪૦	—	૮૨૪x૧૬=૧૩૧૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૮	સં.માન	—	૬	૩	૨૬૧x૪=૧૦૪૪	—	૮૨૩x૧૬=૧૩૧૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૨૯	સં.માન	—	૭	૩	૨૬૨x૪=૧૦૪૮	—	૮૨૨x૧૬=૧૩૧૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૦	સં.માન	—	૮	૩	૨૬૩x૪=૧૦૫૨	—	૮૨૧x૧૬=૧૩૧૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦

કુલ દીયમાન દ્રવ્ય	દીયમાન દ્રવ્યનું અલ્પબહુત્વ	પૂર્વનું સત્તાગત દ્રવ્ય	દેશ્યમાન દ્રવ્ય	દેશ્યમાન દ્રવ્યનું અલ્પબહુત્વ
૧૯૨અ-૧૯૬૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૪૪	૨૫૬અ-૨૯૧૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૧૯૮૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૪૮	૨૫૬અ-૨૯૨૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૧૯૯૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૫૨	૨૫૬અ-૨૯૪૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૦૦૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૫૬	૨૫૬અ-૨૯૬૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૦૧૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૬૦	૨૫૬અ-૨૯૭૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૦૨૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૬૪	૨૫૬અ-૨૯૯૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૦૪૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૬૮	૨૫૬અ-૩૦૦૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૦૫૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૭૨	૨૫૬અ-૩૦૨૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૨૫૬અ-૩૦૪૦	અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક	—	૨૫૬અ-૩૦૪૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૨૫૬અ-૩૦૫૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	—	૨૫૬અ-૩૦૫૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૨૫૬અ-૩૦૭૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	—	૨૫૬અ-૩૦૭૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૧૨	અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૭૬	૨૫૬અ-૩૦૮૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૨૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૮૦	૨૫૬અ-૩૧૦૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૩૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૮૪	૨૫૬અ-૩૧૨૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૪૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૮૮	૨૫૬અ-૩૧૩૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૬૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૯૨	૨૫૬અ-૩૧૫૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૭૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૯૯૬	૨૫૬અ-૩૧૬૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૮૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૦૦	૨૫૬અ-૩૧૮૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૧૯૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૦૪	૨૫૬અ-૩૨૦૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૨૦૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૦૮	૨૫૬અ-૩૨૧૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૨૨૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૧૨	૨૫૬અ-૩૨૩૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૨૩૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૧૬	૨૫૬અ-૩૨૪૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૨૪૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૨૦	૨૫૬અ-૩૨૬૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૨૫૬અ-૩૨૮૦	અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક	—	૨૫૬અ-૩૨૮૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૨૫૬અ-૩૨૯૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	—	૨૫૬અ-૩૨૯૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૨૮૮	અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૨૪	૨૫૬અ-૩૩૧૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૦૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૨૮	૨૫૬અ-૩૩૨૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૧૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૩૨	૨૫૬અ-૩૩૪૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૨૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૩૬	૨૫૬અ-૩૩૬૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૩૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૪૦	૨૫૬અ-૩૩૭૬	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૪૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૪૪	૨૫૬અ-૩૩૯૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૬૦	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૪૮	૨૫૬અ-૩૪૦૮	અનંતમો ભાગ ન્યૂન
૧૯૨અ-૨૩૭૨	અનંતમો ભાગ ન્યૂન	૬૪અ-૧૦૫૨	૨૫૬અ-૩૪૨૪	અનંતમો ભાગ ન્યૂન

કિટ્ટિક ક.	કષાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૩૩૧	સં.કોષ	૧	—	૧	—	દૃઢ	૮૨૦X૧૬=૧૩૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૨	સં.કોષ	૨	—	૧	—	દૃઢ	૮૧૮X૧૬=૧૩૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૩	સં.કોષ	૩	—	૧	—	દૃઢ	૮૧૮X૧૬=૧૩૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૪	સં.કોષ	૪	—	૧	—	દૃઢ	૮૧૭X૧૬=૧૩૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૫	સં.કોષ	૫	—	૧	—	દૃઢ	૮૧૬X૧૬=૧૩૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૬	સં.કોષ	૬	—	૧	—	દૃઢ	૮૧૫X૧૬=૧૩૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૭	સં.કોષ	—	૧	૧	૨૬૪X૪=૧૦૫૬	—	૮૧૪X૧૬=૧૩૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૮	સં.કોષ	—	૨	૧	૨૬૫X૪=૧૦૬૦	—	૮૧૩X૧૬=૧૩૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૩૯	સં.કોષ	—	૩	૧	૨૬૬X૪=૧૦૬૪	—	૮૧૨X૧૬=૧૨૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૦	સં.કોષ	—	૪	૧	૨૬૭X૪=૧૦૬૮	—	૮૧૧X૧૬=૧૨૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૧	સં.કોષ	—	૫	૧	૨૬૮X૪=૧૦૭૨	—	૮૧૦X૧૬=૧૨૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૨	સં.કોષ	—	૬	૧	૨૬૯X૪=૧૦૭૬	—	૮૦૯X૧૬=૧૨૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૩	સં.કોષ	—	૭	૧	૨૭૦X૪=૧૦૮૦	—	૮૦૮X૧૬=૧૨૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૪	સં.કોષ	—	૮	૧	૨૭૧X૪=૧૦૮૪	—	૮૦૭X૧૬=૧૨૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૫	સં.કોષ	—	૯	૧	૨૭૨X૪=૧૦૮૮	—	૮૦૬X૧૬=૧૨૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૬	સં.કોષ	—	૧૦	૧	૨૭૩X૪=૧૦૯૨	—	૮૦૫X૧૬=૧૨૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૭	સં.કોષ	—	૧૧	૧	૨૭૪X૪=૧૦૯૬	—	૮૦૪X૧૬=૧૨૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૮	સં.કોષ	—	૧૨	૧	૨૭૫X૪=૧૧૦૦	—	૮૦૩X૧૬=૧૨૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૪૯	સં.કોષ	—	૧૩	૧	૨૭૬X૪=૧૧૦૪	—	૮૦૨X૧૬=૧૨૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૦	સં.કોષ	—	૧૪	૧	૨૭૭X૪=૧૧૦૮	—	૮૦૧X૧૬=૧૨૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૧	સં.કોષ	—	૧૫	૧	૨૭૮X૪=૧૧૧૨	—	૮૦૦X૧૬=૧૨૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૨	સં.કોષ	—	૧૬	૧	૨૭૯X૪=૧૧૧૬	—	૭૯૯X૧૬=૧૨૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૩	સં.કોષ	—	૧૭	૧	૨૮૦X૪=૧૧૨૦	—	૭૯૮X૧૬=૧૨૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૪	સં.કોષ	—	૧૮	૧	૨૮૧X૪=૧૧૨૪	—	૭૯૭X૧૬=૧૨૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૫	સં.કોષ	—	૧૯	૧	૨૮૨X૪=૧૧૨૮	—	૭૯૬X૧૬=૧૨૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૬	સં.કોષ	—	૨૦	૧	૨૮૩X૪=૧૧૩૨	—	૭૯૫X૧૬=૧૨૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૭	સં.કોષ	—	૨૧	૧	૨૮૪X૪=૧૧૩૬	—	૭૯૪X૧૬=૧૨૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૮	સં.કોષ	—	૨૨	૧	૨૮૫X૪=૧૧૪૦	—	૭૯૩X૧૬=૧૨૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૫૯	સં.કોષ	—	૨૩	૧	૨૮૬X૪=૧૧૪૪	—	૭૯૨X૧૬=૧૨૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૦	સં.કોષ	—	૨૪	૧	૨૮૭X૪=૧૧૪૮	—	૭૯૧X૧૬=૧૨૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૧	સં.કોષ	૧	—	૨	—	દૃઢ	૭૯૦X૧૬=૧૨૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૨	સં.કોષ	૨	—	૨	—	દૃઢ	૭૮૯X૧૬=૧૨૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૩	સં.કોષ	૩	—	૨	—	દૃઢ	૭૮૮X૧૬=૧૨૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કપાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૩૬૪	સં.કોષ	૪	—	૨	—	૬૪અ	૭૮૭X૧૬=૧૨૫૮૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૫	સં.કોષ	૫	—	૨	—	૬૪અ	૭૮૬X૧૬=૧૨૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૬	સં.કોષ	—	૧	૨	૨૮૮X૪=૧૧૫૨	—	૭૮૫X૧૬=૧૨૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૭	સં.કોષ	—	૨	૨	૨૮૮X૪=૧૧૫૬	—	૭૮૪X૧૬=૧૨૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૮	સં.કોષ	—	૩	૨	૨૮૦X૪=૧૧૬૦	—	૭૮૩X૧૬=૧૨૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૬૯	સં.કોષ	—	૪	૨	૨૮૧X૪=૧૧૬૪	—	૭૮૨X૧૬=૧૨૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૦	સં.કોષ	—	૫	૨	૨૮૨X૪=૧૧૬૮	—	૭૮૧X૧૬=૧૨૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૧	સં.કોષ	—	૬	૨	૨૮૩X૪=૧૧૭૨	—	૭૮૦X૧૬=૧૨૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૨	સં.કોષ	—	૭	૨	૨૮૪X૪=૧૧૭૬	—	૭૭૯X૧૬=૧૨૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૩	સં.કોષ	—	૮	૨	૨૮૫X૪=૧૧૮૦	—	૭૭૮X૧૬=૧૨૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૪	સં.કોષ	—	૯	૨	૨૮૬X૪=૧૧૮૪	—	૭૭૭X૧૬=૧૨૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૫	સં.કોષ	—	૧૦	૨	૨૮૭X૪=૧૧૮૮	—	૭૭૬X૧૬=૧૨૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૬	સં.કોષ	—	૧૧	૨	૨૮૮X૪=૧૧૯૨	—	૭૭૫X૧૬=૧૨૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૭	સં.કોષ	—	૧૨	૨	૨૮૯X૪=૧૧૯૬	—	૭૭૪X૧૬=૧૨૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૮	સં.કોષ	—	૧૩	૨	૩૦૦X૪=૧૨૦૦	—	૭૭૩X૧૬=૧૨૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૭૯	સં.કોષ	—	૧૪	૨	૩૦૧X૪=૧૨૦૪	—	૭૭૨X૧૬=૧૨૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૦	સં.કોષ	—	૧૫	૨	૩૦૨X૪=૧૨૦૮	—	૭૭૧X૧૬=૧૨૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૧	સં.કોષ	—	૧૬	૨	૩૦૩X૪=૧૨૧૨	—	૭૭૦X૧૬=૧૨૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૨	સં.કોષ	—	૧૭	૨	૩૦૪X૪=૧૨૧૬	—	૭૬૯X૧૬=૧૨૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૩	સં.કોષ	—	૧૮	૨	૩૦૫X૪=૧૨૨૦	—	૭૬૮X૧૬=૧૨૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૪	સં.કોષ	—	૧૯	૨	૩૦૬X૪=૧૨૨૪	—	૭૬૭X૧૬=૧૨૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૫	સં.કોષ	—	૨૦	૨	૩૦૭X૪=૧૨૨૮	—	૭૬૬X૧૬=૧૨૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૬	સં.કોષ	૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૫X૧૬=૧૨૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૭	સં.કોષ	૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૪X૧૬=૧૨૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૮	સં.કોષ	૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૩X૧૬=૧૨૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૮૯	સં.કોષ	૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૨X૧૬=૧૨૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૦	સં.કોષ	૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૧X૧૬=૧૨૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૧	સં.કોષ	૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૬૦X૧૬=૧૨૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૨	સં.કોષ	૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૯X૧૬=૧૨૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૩	સં.કોષ	૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૮X૧૬=૧૨૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૪	સં.કોષ	૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૭X૧૬=૧૨૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૫	સં.કોષ	૧૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૬X૧૬=૧૨૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૬	સં.કોષ	૧૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૫X૧૬=૧૨૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિ ક.	કથાય	અપૂર્વ-કિટ્ટિ ક.	પૂર્વ-કિટ્ટિ ક.	સંગ્રહ-કિટ્ટિ ક.	અધસ્તનશીર્ષ-ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન-કિટ્ટિદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૩૯૭	સં.કોષ	૧૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૪x૧૬=૧૨૦૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૮	સં.કોષ	૧૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૩x૧૬=૧૨૦૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૩૯૯	સં.કોષ	૧૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૨x૧૬=૧૨૦૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૦	સં.કોષ	૧૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૧x૧૬=૧૨૦૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૧	સં.કોષ	૧૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૫૦x૧૬=૧૨૦૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૨	સં.કોષ	૧૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૯x૧૬=૧૧૯૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૩	સં.કોષ	૧૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૮x૧૬=૧૧૯૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૪	સં.કોષ	૧૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૭x૧૬=૧૧૯૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૫	સં.કોષ	૨૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૬x૧૬=૧૧૯૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૬	સં.કોષ	૨૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૫x૧૬=૧૧૯૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૭	સં.કોષ	૨૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૪x૧૬=૧૧૯૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૮	સં.કોષ	૨૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૩x૧૬=૧૧૮૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૦૯	સં.કોષ	૨૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૨x૧૬=૧૧૮૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૦	સં.કોષ	૨૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૧x૧૬=૧૧૮૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૧	સં.કોષ	૨૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૪૦x૧૬=૧૧૮૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૨	સં.કોષ	૨૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૯x૧૬=૧૧૮૨૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૩	સં.કોષ	૨૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૮x૧૬=૧૧૮૦૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૪	સં.કોષ	૨૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૭x૧૬=૧૧૭૯૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૫	સં.કોષ	૩૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૬x૧૬=૧૧૭૭૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૬	સં.કોષ	૩૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૫x૧૬=૧૧૭૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૭	સં.કોષ	૩૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૪x૧૬=૧૧૭૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૮	સં.કોષ	૩૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૩x૧૬=૧૧૭૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૧૯	સં.કોષ	૩૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૨x૧૬=૧૧૭૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૦	સં.કોષ	૩૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૧x૧૬=૧૧૬૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૧	સં.કોષ	૩૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૩૦x૧૬=૧૧૬૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૨	સં.કોષ	૩૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૯x૧૬=૧૧૬૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૩	સં.કોષ	૩૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૮x૧૬=૧૧૬૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૪	સં.કોષ	૩૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૭x૧૬=૧૧૬૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૫	સં.કોષ	૪૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૬x૧૬=૧૧૬૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૬	સં.કોષ	૪૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૫x૧૬=૧૧૬૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૭	સં.કોષ	૪૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૪x૧૬=૧૧૫૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૮	સં.કોષ	૪૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૩x૧૬=૧૧૫૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૪૨૯	સં.કોષ	૪૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૨x૧૬=૧૧૫૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કષાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૪૩૦	સં.કોષ	૪૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૧x૧૬=૧૧૫૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૧	સં.કોષ	૪૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૨૦x૧૬=૧૧૫૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૨	સં.કોષ	૪૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૯x૧૬=૧૧૫૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૩	સં.કોષ	૪૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૮x૧૬=૧૧૪૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૪	સં.કોષ	૪૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૭x૧૬=૧૧૪૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૫	સં.કોષ	૫૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૬x૧૬=૧૧૪૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૬	સં.કોષ	૫૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૫x૧૬=૧૧૪૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૭	સં.કોષ	૫૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૪x૧૬=૧૧૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૮	સં.કોષ	૫૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૩x૧૬=૧૧૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૩૯	સં.કોષ	૫૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૨x૧૬=૧૧૩૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૦	સં.કોષ	૫૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૧x૧૬=૧૧૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૧	સં.કોષ	૫૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૧૦x૧૬=૧૧૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૨	સં.કોષ	૫૭	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૯x૧૬=૧૧૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૩	સં.કોષ	૫૮	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૮x૧૬=૧૧૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૪	સં.કોષ	૫૯	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૭x૧૬=૧૧૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૫	સં.કોષ	૬૦	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૬x૧૬=૧૧૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૬	સં.કોષ	૬૧	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૫x૧૬=૧૧૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૭	સં.કોષ	૬૨	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૪x૧૬=૧૧૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૮	સં.કોષ	૬૩	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૩x૧૬=૧૧૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૪૯	સં.કોષ	૬૪	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૨x૧૬=૧૧૨૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૦	સં.કોષ	૬૫	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૧x૧૬=૧૧૨૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૧	સં.કોષ	૬૬	—	૩	—	૬૪અ	૭૦૦x૧૬=૧૧૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૨	સં.કોષ	૬૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૯x૧૬=૧૧૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૩	સં.કોષ	૬૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૮x૧૬=૧૧૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૪	સં.કોષ	૬૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૭x૧૬=૧૧૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૫	સં.કોષ	૭૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૬x૧૬=૧૧૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૬	સં.કોષ	૭૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૫x૧૬=૧૧૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૭	સં.કોષ	૭૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૪x૧૬=૧૧૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૮	સં.કોષ	૭૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૩x૧૬=૧૧૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૫૯	સં.કોષ	૭૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૨x૧૬=૧૧૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૦	સં.કોષ	૭૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૧x૧૬=૧૧૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૧	સં.કોષ	૭૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૯૦x૧૬=૧૧૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૨	સં.કોષ	૭૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૯x૧૬=૧૧૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૪૬૩	સં.કોષ	૭૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૮x૧૬=૧૧૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૪	સં.કોષ	૭૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૭x૧૬=૧૦૯૮૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૫	સં.કોષ	૮૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૬x૧૬=૧૦૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૬	સં.કોષ	૮૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૫x૧૬=૧૦૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૭	સં.કોષ	૮૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૪x૧૬=૧૦૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૮	સં.કોષ	૮૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૩x૧૬=૧૦૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૬૯	સં.કોષ	૮૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૨x૧૬=૧૦૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૦	સં.કોષ	૮૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૧x૧૬=૧૦૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૧	સં.કોષ	૮૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૮૦x૧૬=૧૦૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૨	સં.કોષ	૮૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૯x૧૬=૧૦૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૩	સં.કોષ	૮૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૮x૧૬=૧૦૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૪	સં.કોષ	૮૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૭x૧૬=૧૦૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૫	સં.કોષ	૯૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૬x૧૬=૧૦૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૬	સં.કોષ	૯૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૫x૧૬=૧૦૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૭	સં.કોષ	૯૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૪x૧૬=૧૦૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૮	સં.કોષ	૯૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૩x૧૬=૧૦૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૭૯	સં.કોષ	૯૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૨x૧૬=૧૦૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૦	સં.કોષ	૯૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૧x૧૬=૧૦૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૧	સં.કોષ	૯૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૭૦x૧૬=૧૦૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૨	સં.કોષ	૯૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૯x૧૬=૧૦૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૩	સં.કોષ	૯૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૮x૧૬=૧૦૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૪	સં.કોષ	૯૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૭x૧૬=૧૦૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૫	સં.કોષ	૧૦૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૬x૧૬=૧૦૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૬	સં.કોષ	૧૦૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૫x૧૬=૧૦૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૭	સં.કોષ	૧૦૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૪x૧૬=૧૦૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૮	સં.કોષ	૧૦૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૩x૧૬=૧૦૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૮૯	સં.કોષ	૧૦૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૨x૧૬=૧૦૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૦	સં.કોષ	૧૦૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૧x૧૬=૧૦૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૧	સં.કોષ	૧૦૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૬૦x૧૬=૧૦૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૨	સં.કોષ	૧૦૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૯x૧૬=૧૦૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૩	સં.કોષ	૧૦૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૮x૧૬=૧૦૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૪	સં.કોષ	૧૦૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૭x૧૬=૧૦૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૫	સં.કોષ	૧૧૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૬x૧૬=૧૦૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક. ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક. ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૪૯૬	સં.કોષ	૧૧૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૫x૧૬=૧૦૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૭	સં.કોષ	૧૧૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૪x૧૬=૧૦૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૮	સં.કોષ	૧૧૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૩x૧૬=૧૦૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૪૯૯	સં.કોષ	૧૧૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૨x૧૬=૧૦૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૦	સં.કોષ	૧૧૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૧x૧૬=૧૦૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૧	સં.કોષ	૧૧૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૫૦x૧૬=૧૦૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૨	સં.કોષ	૧૧૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૯x૧૬=૧૦૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૩	સં.કોષ	૧૧૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૮x૧૬=૧૦૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૪	સં.કોષ	૧૧૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૭x૧૬=૧૦૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૫	સં.કોષ	૧૨૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૬x૧૬=૧૦૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૬	સં.કોષ	૧૨૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૫x૧૬=૧૦૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૭	સં.કોષ	૧૨૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૪x૧૬=૧૦૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૮	સં.કોષ	૧૨૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૩x૧૬=૧૦૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૦૯	સં.કોષ	૧૨૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૨x૧૬=૧૦૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૦	સં.કોષ	૧૨૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૧x૧૬=૧૦૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૧	સં.કોષ	૧૨૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૪૦x૧૬=૧૦૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૨	સં.કોષ	૧૨૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૯x૧૬=૧૦૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૩	સં.કોષ	૧૨૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૮x૧૬=૧૦૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૪	સં.કોષ	૧૨૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૭x૧૬=૧૦૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૫	સં.કોષ	૧૩૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૬x૧૬=૧૦૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૬	સં.કોષ	૧૩૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૫x૧૬=૧૦૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૭	સં.કોષ	૧૩૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૪x૧૬=૧૦૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૮	સં.કોષ	૧૩૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૩x૧૬=૧૦૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૧૯	સં.કોષ	૧૩૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૨x૧૬=૧૦૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૦	સં.કોષ	૧૩૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૧x૧૬=૧૦૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૧	સં.કોષ	૧૩૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૩૦x૧૬=૧૦૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૨	સં.કોષ	૧૩૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૯x૧૬=૧૦૦૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૩	સં.કોષ	૧૩૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૮x૧૬=૧૦૦૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૪	સં.કોષ	૧૩૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૭x૧૬=૧૦૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૫	સં.કોષ	૧૪૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૬x૧૬=૧૦૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૬	સં.કોષ	૧૪૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૫x૧૬=૧૦૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૭	સં.કોષ	૧૪૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૪x૧૬=૯૯૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૨૮	સં.કોષ	૧૪૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૩x૧૬=૯૯૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટિક ક.	કથા	અપૂર્વ- કિટિક ક.	પૂર્વ- કિટિક ક.	સંગ્રહ- કિટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૫૨૯	સં.કોષ	૧૪૪	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૨x૧૬=૯૯૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૦	સં.કોષ	૧૪૫	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૧x૧૬=૯૯૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૧	સં.કોષ	૧૪૬	—	૩	—	૬૪અ	૬૨૦x૧૬=૯૯૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૨	સં.કોષ	૧૪૭	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૯x૧૬=૯૯૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૩	સં.કોષ	૧૪૮	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૮x૧૬=૯૮૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૪	સં.કોષ	૧૪૯	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૭x૧૬=૯૮૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૫	સં.કોષ	૧૫૦	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૬x૧૬=૯૮૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૬	સં.કોષ	૧૫૧	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૫x૧૬=૯૮૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૭	સં.કોષ	૧૫૨	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૪x૧૬=૯૮૨૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૮	સં.કોષ	૧૫૩	—	૩	—	૬૪અ	૬૧૩x૧૬=૯૮૦૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૩૯	સં.કોષ	—	૧	૩	૩૦૮x૪=૧૨૩૨	—	૬૧૨x૧૬=૯૭૯૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૦	સં.કોષ	—	૨	૩	૩૦૯x૪=૧૨૩૬	—	૬૧૧x૧૬=૯૭૭૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૧	સં.કોષ	—	૩	૩	૩૧૦x૪=૧૨૪૦	—	૬૧૦x૧૬=૯૭૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૨	સં.કોષ	—	૪	૩	૩૧૧x૪=૧૨૪૪	—	૬૦૯x૧૬=૯૭૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૩	સં.કોષ	—	૫	૩	૩૧૨x૪=૧૨૪૮	—	૬૦૮x૧૬=૯૭૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૪	સં.કોષ	—	૬	૩	૩૧૩x૪=૧૨૫૨	—	૬૦૭x૧૬=૯૭૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૫	સં.કોષ	—	૭	૩	૩૧૪x૪=૧૨૫૬	—	૬૦૬x૧૬=૯૬૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૬	સં.કોષ	—	૮	૩	૩૧૫x૪=૧૨૬૦	—	૬૦૫x૧૬=૯૬૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૭	સં.કોષ	—	૯	૩	૩૧૬x૪=૧૨૬૪	—	૬૦૪x૧૬=૯૬૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૮	સં.કોષ	—	૧૦	૩	૩૧૭x૪=૧૨૬૮	—	૬૦૩x૧૬=૯૬૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૪૯	સં.કોષ	—	૧૧	૩	૩૧૮x૪=૧૨૭૨	—	૬૦૨x૧૬=૯૬૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૦	સં.કોષ	—	૧૨	૩	૩૧૯x૪=૧૨૭૬	—	૬૦૧x૧૬=૯૬૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૧	સં.કોષ	—	૧૩	૩	૩૨૦x૪=૧૨૮૦	—	૬૦૦x૧૬=૯૬૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૨	સં.કોષ	—	૧૪	૩	૩૨૧x૪=૧૨૮૪	—	૫૯૯x૧૬=૯૫૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૩	સં.કોષ	—	૧૫	૩	૩૨૨x૪=૧૨૮૮	—	૫૯૮x૧૬=૯૫૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૪	સં.કોષ	—	૧૬	૩	૩૨૩x૪=૧૨૯૨	—	૫૯૭x૧૬=૯૫૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૫	સં.કોષ	—	૧૭	૩	૩૨૪x૪=૧૨૯૬	—	૫૯૬x૧૬=૯૫૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૬	સં.કોષ	—	૧૮	૩	૩૨૫x૪=૧૩૦૦	—	૫૯૫x૧૬=૯૫૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૭	સં.કોષ	—	૧૯	૩	૩૨૬x૪=૧૩૦૪	—	૫૯૪x૧૬=૯૫૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૮	સં.કોષ	—	૨૦	૩	૩૨૭x૪=૧૩૦૮	—	૫૯૩x૧૬=૯૪૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૫૯	સં.કોષ	—	૨૧	૩	૩૨૮x૪=૧૩૧૨	—	૫૯૨x૧૬=૯૪૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૦	સં.કોષ	—	૨૨	૩	૩૨૯x૪=૧૩૧૬	—	૫૯૧x૧૬=૯૪૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૧	સં.કોષ	—	૨૩	૩	૩૩૦x૪=૧૩૨૦	—	૫૯૦x૧૬=૯૪૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટિક ક.	પૂર્વ- કિટિક ક.	સંગ્રહ- કિટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૫૬૨	સં.કોષ	—	૨૪	૩	૩૩૧x૪=૧૩૨૪	—	૫૮૮x૧૬=૯૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૩	સં.કોષ	—	૨૫	૩	૩૩૨x૪=૧૩૨૮	—	૫૮૮x૧૬=૯૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૪	સં.કોષ	—	૨૬	૩	૩૩૩x૪=૧૩૩૨	—	૫૮૭x૧૬=૯૩૮૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૫	સં.કોષ	—	૨૭	૩	૩૩૪x૪=૧૩૩૬	—	૫૮૬x૧૬=૯૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૬	સં.કોષ	—	૨૮	૩	૩૩૫x૪=૧૩૪૦	—	૫૮૫x૧૬=૯૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૭	સં.કોષ	—	૨૯	૩	૩૩૬x૪=૧૩૪૪	—	૫૮૪x૧૬=૯૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૮	સં.કોષ	—	૩૦	૩	૩૩૭x૪=૧૩૪૮	—	૫૮૩x૧૬=૯૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૬૯	સં.કોષ	—	૩૧	૩	૩૩૮x૪=૧૩૫૨	—	૫૮૨x૧૬=૯૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૦	સં.કોષ	—	૩૨	૩	૩૩૯x૪=૧૩૫૬	—	૫૮૧x૧૬=૯૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૧	સં.કોષ	—	૩૩	૩	૩૪૦x૪=૧૩૬૦	—	૫૮૦x૧૬=૯૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૨	સં.કોષ	—	૩૪	૩	૩૪૧x૪=૧૩૬૪	—	૫૭૯x૧૬=૯૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૩	સં.કોષ	—	૩૫	૩	૩૪૨x૪=૧૩૬૮	—	૫૭૮x૧૬=૯૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૪	સં.કોષ	—	૩૬	૩	૩૪૩x૪=૧૩૭૨	—	૫૭૭x૧૬=૯૨૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૫	સં.કોષ	—	૩૭	૩	૩૪૪x૪=૧૩૭૬	—	૫૭૬x૧૬=૯૨૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૬	સં.કોષ	—	૩૮	૩	૩૪૫x૪=૧૩૮૦	—	૫૭૫x૧૬=૯૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૭	સં.કોષ	—	૩૯	૩	૩૪૬x૪=૧૩૮૪	—	૫૭૪x૧૬=૯૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૮	સં.કોષ	—	૪૦	૩	૩૪૭x૪=૧૩૮૮	—	૫૭૩x૧૬=૯૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૭૯	સં.કોષ	—	૪૧	૩	૩૪૮x૪=૧૩૯૨	—	૫૭૨x૧૬=૯૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૦	સં.કોષ	—	૪૨	૩	૩૪૯x૪=૧૩૯૬	—	૫૭૧x૧૬=૯૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૧	સં.કોષ	—	૪૩	૩	૩૫૦x૪=૧૪૦૦	—	૫૭૦x૧૬=૯૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૨	સં.કોષ	—	૪૪	૩	૩૫૧x૪=૧૪૦૪	—	૫૬૯x૧૬=૯૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૩	સં.કોષ	—	૪૫	૩	૩૫૨x૪=૧૪૦૮	—	૫૬૮x૧૬=૯૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૪	સં.કોષ	—	૪૬	૩	૩૫૩x૪=૧૪૧૨	—	૫૬૭x૧૬=૯૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૫	સં.કોષ	—	૪૭	૩	૩૫૪x૪=૧૪૧૬	—	૫૬૬x૧૬=૯૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૬	સં.કોષ	—	૪૮	૩	૩૫૫x૪=૧૪૨૦	—	૫૬૫x૧૬=૯૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૭	સં.કોષ	—	૪૯	૩	૩૫૬x૪=૧૪૨૪	—	૫૬૪x૧૬=૯૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૮	સં.કોષ	—	૫૦	૩	૩૫૭x૪=૧૪૨૮	—	૫૬૩x૧૬=૯૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૯	સં.કોષ	—	૫૧	૩	૩૫૮x૪=૧૪૩૨	—	૫૬૨x૧૬=૮૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯૦	સં.કોષ	—	૫૨	૩	૩૫૯x૪=૧૪૩૬	—	૫૬૧x૧૬=૮૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯૧	સં.કોષ	—	૫૩	૩	૩૬૦x૪=૧૪૪૦	—	૫૬૦x૧૬=૮૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯૨	સં.કોષ	—	૫૪	૩	૩૬૧x૪=૧૪૪૪	—	૫૫૯x૧૬=૮૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯૩	સં.કોષ	—	૫૫	૩	૩૬૨x૪=૧૪૪૮	—	૫૫૮x૧૬=૮૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૯૪	સં.કોષ	—	૫૬	૩	૩૬૩x૪=૧૪૫૨	—	૫૫૭x૧૬=૮૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- યયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયયયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૫૮૫	સં.કોષ	—	૫૭	૩	૩૬૪x૪=૧૪૫૬	—	૫૫૬x૧૬=૮૮૮૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૬	સં.કોષ	—	૫૮	૩	૩૬૫x૪=૧૪૬૦	—	૫૫૫x૧૬=૮૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૭	સં.કોષ	—	૫૯	૩	૩૬૬x૪=૧૪૬૪	—	૫૫૪x૧૬=૮૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૮	સં.કોષ	—	૬૦	૩	૩૬૭x૪=૧૪૬૮	—	૫૫૩x૧૬=૮૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૫૮૯	સં.કોષ	—	૬૧	૩	૩૬૮x૪=૧૪૭૨	—	૫૫૨x૧૬=૮૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૦	સં.કોષ	—	૬૨	૩	૩૬૯x૪=૧૪૭૬	—	૫૫૧x૧૬=૮૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૧	સં.કોષ	—	૬૩	૩	૩૭૦x૪=૧૪૮૦	—	૫૫૦x૧૬=૮૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૨	સં.કોષ	—	૬૪	૩	૩૭૧x૪=૧૪૮૪	—	૫૪૯x૧૬=૮૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૩	સં.કોષ	—	૬૫	૩	૩૭૨x૪=૧૪૮૮	—	૫૪૮x૧૬=૮૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૪	સં.કોષ	—	૬૬	૩	૩૭૩x૪=૧૪૯૨	—	૫૪૭x૧૬=૮૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૫	સં.કોષ	—	૬૭	૩	૩૭૪x૪=૧૪૯૬	—	૫૪૬x૧૬=૮૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૬	સં.કોષ	—	૬૮	૩	૩૭૫x૪=૧૫૦૦	—	૫૪૫x૧૬=૮૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૭	સં.કોષ	—	૬૯	૩	૩૭૬x૪=૧૫૦૪	—	૫૪૪x૧૬=૮૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૮	સં.કોષ	—	૭૦	૩	૩૭૭x૪=૧૫૦૮	—	૫૪૩x૧૬=૮૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૦૯	સં.કોષ	—	૭૧	૩	૩૭૮x૪=૧૫૧૨	—	૫૪૨x૧૬=૮૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૦	સં.કોષ	—	૭૨	૩	૩૭૯x૪=૧૫૧૬	—	૫૪૧x૧૬=૮૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૧	સં.કોષ	—	૭૩	૩	૩૮૦x૪=૧૫૨૦	—	૫૪૦x૧૬=૮૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૨	સં.કોષ	—	૭૪	૩	૩૮૧x૪=૧૫૨૪	—	૫૩૯x૧૬=૮૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૩	સં.કોષ	—	૭૫	૩	૩૮૨x૪=૧૫૨૮	—	૫૩૮x૧૬=૮૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૪	સં.કોષ	—	૭૬	૩	૩૮૩x૪=૧૫૩૨	—	૫૩૭x૧૬=૮૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૫	સં.કોષ	—	૭૭	૩	૩૮૪x૪=૧૫૩૬	—	૫૩૬x૧૬=૮૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૬	સં.કોષ	—	૭૮	૩	૩૮૫x૪=૧૫૪૦	—	૫૩૫x૧૬=૮૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૭	સં.કોષ	—	૭૯	૩	૩૮૬x૪=૧૫૪૪	—	૫૩૪x૧૬=૮૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૮	સં.કોષ	—	૮૦	૩	૩૮૭x૪=૧૫૪૮	—	૫૩૩x૧૬=૮૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૧૯	સં.કોષ	—	૮૧	૩	૩૮૮x૪=૧૫૫૨	—	૫૩૨x૧૬=૮૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૦	સં.કોષ	—	૮૨	૩	૩૮૯x૪=૧૫૫૬	—	૫૩૧x૧૬=૮૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૧	સં.કોષ	—	૮૩	૩	૩૯૦x૪=૧૫૬૦	—	૫૩૦x૧૬=૮૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૨	સં.કોષ	—	૮૪	૩	૩૯૧x૪=૧૫૬૪	—	૫૨૯x૧૬=૮૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૩	સં.કોષ	—	૮૫	૩	૩૯૨x૪=૧૫૬૮	—	૫૨૮x૧૬=૮૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૪	સં.કોષ	—	૮૬	૩	૩૯૩x૪=૧૫૭૨	—	૫૨૭x૧૬=૮૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૫	સં.કોષ	—	૮૭	૩	૩૯૪x૪=૧૫૭૬	—	૫૨૬x૧૬=૮૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૬	સં.કોષ	—	૮૮	૩	૩૯૫x૪=૧૫૮૦	—	૫૨૫x૧૬=૮૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૭	સં.કોષ	—	૮૯	૩	૩૯૬x૪=૧૫૮૪	—	૫૨૪x૧૬=૮૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૬૨૮	સં.કોષ	—	૮૦	૩	૩૮૭x૪=૧૫૮૮	—	૫૨૩x૧૬=૮૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૨૯	સં.કોષ	—	૮૧	૩	૩૮૮x૪=૧૫૯૨	—	૫૨૨x૧૬=૮૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૦	સં.કોષ	—	૮૨	૩	૩૮૯x૪=૧૫૯૬	—	૫૨૧x૧૬=૮૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૧	સં.કોષ	—	૮૩	૩	૪૦૦x૪=૧૬૦૦	—	૫૨૦x૧૬=૮૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૨	સં.કોષ	—	૮૪	૩	૪૦૧x૪=૧૬૦૪	—	૫૧૯x૧૬=૮૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૩	સં.કોષ	—	૮૫	૩	૪૦૨x૪=૧૬૦૮	—	૫૧૮x૧૬=૮૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૪	સં.કોષ	—	૮૬	૩	૪૦૩x૪=૧૬૧૨	—	૫૧૭x૧૬=૮૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૫	સં.કોષ	—	૮૭	૩	૪૦૪x૪=૧૬૧૬	—	૫૧૬x૧૬=૮૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૬	સં.કોષ	—	૮૮	૩	૪૦૫x૪=૧૬૨૦	—	૫૧૫x૧૬=૮૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૭	સં.કોષ	—	૮૯	૩	૪૦૬x૪=૧૬૨૪	—	૫૧૪x૧૬=૮૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૮	સં.કોષ	—	૧૦૦	૩	૪૦૭x૪=૧૬૨૮	—	૫૧૩x૧૬=૮૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૩૯	સં.કોષ	—	૧૦૧	૩	૪૦૮x૪=૧૬૩૨	—	૫૧૨x૧૬=૮૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૦	સં.કોષ	—	૧૦૨	૩	૪૦૯x૪=૧૬૩૬	—	૫૧૧x૧૬=૮૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૧	સં.કોષ	—	૧૦૩	૩	૪૧૦x૪=૧૬૪૦	—	૫૧૦x૧૬=૮૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૨	સં.કોષ	—	૧૦૪	૩	૪૧૧x૪=૧૬૪૪	—	૫૦૯x૧૬=૮૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૩	સં.કોષ	—	૧૦૫	૩	૪૧૨x૪=૧૬૪૮	—	૫૦૮x૧૬=૮૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૪	સં.કોષ	—	૧૦૬	૩	૪૧૩x૪=૧૬૫૨	—	૫૦૭x૧૬=૮૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૫	સં.કોષ	—	૧૦૭	૩	૪૧૪x૪=૧૬૫૬	—	૫૦૬x૧૬=૮૦૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૬	સં.કોષ	—	૧૦૮	૩	૪૧૫x૪=૧૬૬૦	—	૫૦૫x૧૬=૮૦૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૭	સં.કોષ	—	૧૦૯	૩	૪૧૬x૪=૧૬૬૪	—	૫૦૪x૧૬=૮૦૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૮	સં.કોષ	—	૧૧૦	૩	૪૧૭x૪=૧૬૬૮	—	૫૦૩x૧૬=૮૦૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૪૯	સં.કોષ	—	૧૧૧	૩	૪૧૮x૪=૧૬૭૨	—	૫૦૨x૧૬=૮૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૦	સં.કોષ	—	૧૧૨	૩	૪૧૯x૪=૧૬૭૬	—	૫૦૧x૧૬=૮૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૧	સં.કોષ	—	૧૧૩	૩	૪૨૦x૪=૧૬૮૦	—	૫૦૦x૧૬=૮૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૨	સં.કોષ	—	૧૧૪	૩	૪૨૧x૪=૧૬૮૪	—	૪૯૯x૧૬=૭૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૩	સં.કોષ	—	૧૧૫	૩	૪૨૨x૪=૧૬૮૮	—	૪૯૮x૧૬=૭૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૪	સં.કોષ	—	૧૧૬	૩	૪૨૩x૪=૧૬૯૨	—	૪૯૭x૧૬=૭૯૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૫	સં.કોષ	—	૧૧૭	૩	૪૨૪x૪=૧૬૯૬	—	૪૯૬x૧૬=૭૯૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૬	સં.કોષ	—	૧૧૮	૩	૪૨૫x૪=૧૭૦૦	—	૪૯૫x૧૬=૭૯૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૭	સં.કોષ	—	૧૧૯	૩	૪૨૬x૪=૧૭૦૪	—	૪૯૪x૧૬=૭૯૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૮	સં.કોષ	—	૧૨૦	૩	૪૨૭x૪=૧૭૦૮	—	૪૯૩x૧૬=૭૮૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૫૯	સં.કોષ	—	૧૨૧	૩	૪૨૮x૪=૧૭૧૨	—	૪૯૨x૧૬=૭૮૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૦	સં.કોષ	—	૧૨૨	૩	૪૨૯x૪=૧૭૧૬	—	૪૯૧x૧૬=૭૮૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- યયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયયયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૬૬૧	સં.કોષ	—	૧૨૩	૩	૪૩૦x૪=૧૭૨૦	—	૪૮૦x૧૬=૭૮૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૨	સં.કોષ	—	૧૨૪	૩	૪૩૧x૪=૧૭૨૪	—	૪૮૮x૧૬=૭૮૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૩	સં.કોષ	—	૧૨૫	૩	૪૩૨x૪=૧૭૨૮	—	૪૮૮x૧૬=૭૮૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૪	સં.કોષ	—	૧૨૬	૩	૪૩૩x૪=૧૭૩૨	—	૪૮૭x૧૬=૭૭૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૫	સં.કોષ	—	૧૨૭	૩	૪૩૪x૪=૧૭૩૬	—	૪૮૬x૧૬=૭૭૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૬	સં.કોષ	—	૧૨૮	૩	૪૩૫x૪=૧૭૪૦	—	૪૮૫x૧૬=૭૭૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૭	સં.કોષ	—	૧૨૯	૩	૪૩૬x૪=૧૭૪૪	—	૪૮૪x૧૬=૭૭૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૮	સં.કોષ	—	૧૩૦	૩	૪૩૭x૪=૧૭૪૮	—	૪૮૩x૧૬=૭૭૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૬૯	સં.કોષ	—	૧૩૧	૩	૪૩૮x૪=૧૭૫૨	—	૪૮૨x૧૬=૭૭૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૦	સં.કોષ	—	૧૩૨	૩	૪૩૯x૪=૧૭૫૬	—	૪૮૧x૧૬=૭૬૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૧	સં.કોષ	—	૧૩૩	૩	૪૪૦x૪=૧૭૬૦	—	૪૮૦x૧૬=૭૬૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૨	સં.કોષ	—	૧૩૪	૩	૪૪૧x૪=૧૭૬૪	—	૪૭૯x૧૬=૭૬૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૩	સં.કોષ	—	૧૩૫	૩	૪૪૨x૪=૧૭૬૮	—	૪૭૮x૧૬=૭૬૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૪	સં.કોષ	—	૧૩૬	૩	૪૪૩x૪=૧૭૭૨	—	૪૭૭x૧૬=૭૬૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૫	સં.કોષ	—	૧૩૭	૩	૪૪૪x૪=૧૭૭૬	—	૪૭૬x૧૬=૭૬૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૬	સં.કોષ	—	૧૩૮	૩	૪૪૫x૪=૧૭૮૦	—	૪૭૫x૧૬=૭૬૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૭	સં.કોષ	—	૧૩૯	૩	૪૪૬x૪=૧૭૮૪	—	૪૭૪x૧૬=૭૫૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૮	સં.કોષ	—	૧૪૦	૩	૪૪૭x૪=૧૭૮૮	—	૪૭૩x૧૬=૭૫૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૭૯	સં.કોષ	—	૧૪૧	૩	૪૪૮x૪=૧૭૯૨	—	૪૭૨x૧૬=૭૫૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૦	સં.કોષ	—	૧૪૨	૩	૪૪૯x૪=૧૭૯૬	—	૪૭૧x૧૬=૭૫૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૧	સં.કોષ	—	૧૪૩	૩	૪૫૦x૪=૧૮૦૦	—	૪૭૦x૧૬=૭૫૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૨	સં.કોષ	—	૧૪૪	૩	૪૫૧x૪=૧૮૦૪	—	૪૬૯x૧૬=૭૫૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૩	સં.કોષ	—	૧૪૫	૩	૪૫૨x૪=૧૮૦૮	—	૪૬૮x૧૬=૭૪૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૪	સં.કોષ	—	૧૪૬	૩	૪૫૩x૪=૧૮૧૨	—	૪૬૭x૧૬=૭૪૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૫	સં.કોષ	—	૧૪૭	૩	૪૫૪x૪=૧૮૧૬	—	૪૬૬x૧૬=૭૪૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૬	સં.કોષ	—	૧૪૮	૩	૪૫૫x૪=૧૮૨૦	—	૪૬૫x૧૬=૭૪૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૭	સં.કોષ	—	૧૪૯	૩	૪૫૬x૪=૧૮૨૪	—	૪૬૪x૧૬=૭૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૮	સં.કોષ	—	૧૫૦	૩	૪૫૭x૪=૧૮૨૮	—	૪૬૩x૧૬=૭૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૮૯	સં.કોષ	—	૧૫૧	૩	૪૫૮x૪=૧૮૩૨	—	૪૬૨x૧૬=૭૩૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૦	સં.કોષ	—	૧૫૨	૩	૪૫૯x૪=૧૮૩૬	—	૪૬૧x૧૬=૭૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૧	સં.કોષ	—	૧૫૩	૩	૪૬૦x૪=૧૮૪૦	—	૪૬૦x૧૬=૭૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૨	સં.કોષ	—	૧૫૪	૩	૪૬૧x૪=૧૮૪૪	—	૪૫૯x૧૬=૭૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૩	સં.કોષ	—	૧૫૫	૩	૪૬૨x૪=૧૮૪૮	—	૪૫૮x૧૬=૭૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૬૯૪	સં.કોષ	—	૧૫૬	૩	૪૬૩x૪=૧૮૫૨	—	૪૫૭x૧૬=૭૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૫	સં.કોષ	—	૧૫૭	૩	૪૬૪x૪=૧૮૫૬	—	૪૫૬x૧૬=૭૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૬	સં.કોષ	—	૧૫૮	૩	૪૬૫x૪=૧૮૬૦	—	૪૫૫x૧૬=૭૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૭	સં.કોષ	—	૧૫૯	૩	૪૬૬x૪=૧૮૬૪	—	૪૫૪x૧૬=૭૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૮	સં.કોષ	—	૧૬૦	૩	૪૬૭x૪=૧૮૬૮	—	૪૫૩x૧૬=૭૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૬૯૯	સં.કોષ	—	૧૬૧	૩	૪૬૮x૪=૧૮૭૨	—	૪૫૨x૧૬=૭૨૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૦	સં.કોષ	—	૧૬૨	૩	૪૬૯x૪=૧૮૭૬	—	૪૫૧x૧૬=૭૨૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૧	સં.કોષ	—	૧૬૩	૩	૪૭૦x૪=૧૮૮૦	—	૪૫૦x૧૬=૭૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૨	સં.કોષ	—	૧૬૪	૩	૪૭૧x૪=૧૮૮૪	—	૪૪૯x૧૬=૭૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૩	સં.કોષ	—	૧૬૫	૩	૪૭૨x૪=૧૮૮૮	—	૪૪૮x૧૬=૭૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૪	સં.કોષ	—	૧૬૬	૩	૪૭૩x૪=૧૮૯૨	—	૪૪૭x૧૬=૭૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૫	સં.કોષ	—	૧૬૭	૩	૪૭૪x૪=૧૮૯૬	—	૪૪૬x૧૬=૭૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૬	સં.કોષ	—	૧૬૮	૩	૪૭૫x૪=૧૯૦૦	—	૪૪૫x૧૬=૭૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૭	સં.કોષ	—	૧૬૯	૩	૪૭૬x૪=૧૯૦૪	—	૪૪૪x૧૬=૭૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૮	સં.કોષ	—	૧૭૦	૩	૪૭૭x૪=૧૯૦૮	—	૪૪૩x૧૬=૭૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૦૯	સં.કોષ	—	૧૭૧	૩	૪૭૮x૪=૧૯૧૨	—	૪૪૨x૧૬=૭૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૦	સં.કોષ	—	૧૭૨	૩	૪૭૯x૪=૧૯૧૬	—	૪૪૧x૧૬=૭૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૧	સં.કોષ	—	૧૭૩	૩	૪૮૦x૪=૧૯૨૦	—	૪૪૦x૧૬=૭૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૨	સં.કોષ	—	૧૭૪	૩	૪૮૧x૪=૧૯૨૪	—	૪૩૯x૧૬=૭૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૩	સં.કોષ	—	૧૭૫	૩	૪૮૨x૪=૧૯૨૮	—	૪૩૮x૧૬=૭૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૪	સં.કોષ	—	૧૭૬	૩	૪૮૩x૪=૧૯૩૨	—	૪૩૭x૧૬=૬૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૫	સં.કોષ	—	૧૭૭	૩	૪૮૪x૪=૧૯૩૬	—	૪૩૬x૧૬=૬૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૬	સં.કોષ	—	૧૭૮	૩	૪૮૫x૪=૧૯૪૦	—	૪૩૫x૧૬=૬૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૭	સં.કોષ	—	૧૭૯	૩	૪૮૬x૪=૧૯૪૪	—	૪૩૪x૧૬=૬૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૮	સં.કોષ	—	૧૮૦	૩	૪૮૭x૪=૧૯૪૮	—	૪૩૩x૧૬=૬૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૧૯	સં.કોષ	—	૧૮૧	૩	૪૮૮x૪=૧૯૫૨	—	૪૩૨x૧૬=૬૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૦	સં.કોષ	—	૧૮૨	૩	૪૮૯x૪=૧૯૫૬	—	૪૩૧x૧૬=૬૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૧	સં.કોષ	—	૧૮૩	૩	૪૯૦x૪=૧૯૬૦	—	૪૩૦x૧૬=૬૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૨	સં.કોષ	—	૧૮૪	૩	૪૯૧x૪=૧૯૬૪	—	૪૨૯x૧૬=૬૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૩	સં.કોષ	—	૧૮૫	૩	૪૯૨x૪=૧૯૬૮	—	૪૨૮x૧૬=૬૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૪	સં.કોષ	—	૧૮૬	૩	૪૯૩x૪=૧૯૭૨	—	૪૨૭x૧૬=૬૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૫	સં.કોષ	—	૧૮૭	૩	૪૯૪x૪=૧૯૭૬	—	૪૨૬x૧૬=૬૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૬	સં.કોષ	—	૧૮૮	૩	૪૯૫x૪=૧૯૮૦	—	૪૨૫x૧૬=૬૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક. ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક. ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૭૨૭	સં.કોષ	—	૧૮૮	૩	૪૮૬x૪=૧૮૮૪	—	૪૨૪x૧૬=૬૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૮	સં.કોષ	—	૧૮૦	૩	૪૮૭x૪=૧૮૮૮	—	૪૨૩x૧૬=૬૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૨૯	સં.કોષ	—	૧૮૧	૩	૪૮૮x૪=૧૮૮૨	—	૪૨૨x૧૬=૬૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૦	સં.કોષ	—	૧૮૨	૩	૪૮૯x૪=૧૮૮૬	—	૪૨૧x૧૬=૬૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૧	સં.કોષ	—	૧૮૩	૩	૫૦૦x૪=૨૦૦૦	—	૪૨૦x૧૬=૬૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૨	સં.કોષ	—	૧૮૪	૩	૫૦૧x૪=૨૦૦૪	—	૪૧૯x૧૬=૬૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૩	સં.કોષ	—	૧૮૫	૩	૫૦૨x૪=૨૦૦૮	—	૪૧૮x૧૬=૬૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૪	સં.કોષ	—	૧૮૬	૩	૫૦૩x૪=૨૦૧૨	—	૪૧૭x૧૬=૬૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૫	સં.કોષ	—	૧૮૭	૩	૫૦૪x૪=૨૦૧૬	—	૪૧૬x૧૬=૬૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૬	સં.કોષ	—	૧૮૮	૩	૫૦૫x૪=૨૦૨૦	—	૪૧૫x૧૬=૬૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૭	સં.કોષ	—	૧૮૯	૩	૫૦૬x૪=૨૦૨૪	—	૪૧૪x૧૬=૬૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૮	સં.કોષ	—	૨૦૦	૩	૫૦૭x૪=૨૦૨૮	—	૪૧૩x૧૬=૬૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૩૯	સં.કોષ	—	૨૦૧	૩	૫૦૮x૪=૨૦૩૨	—	૪૧૨x૧૬=૬૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૦	સં.કોષ	—	૨૦૨	૩	૫૦૯x૪=૨૦૩૬	—	૪૧૧x૧૬=૬૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૧	સં.કોષ	—	૨૦૩	૩	૫૧૦x૪=૨૦૪૦	—	૪૧૦x૧૬=૬૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૨	સં.કોષ	—	૨૦૪	૩	૫૧૧x૪=૨૦૪૪	—	૪૦૯x૧૬=૬૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૩	સં.કોષ	—	૨૦૫	૩	૫૧૨x૪=૨૦૪૮	—	૪૦૮x૧૬=૬૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૪	સં.કોષ	—	૨૦૬	૩	૫૧૩x૪=૨૦૫૨	—	૪૦૭x૧૬=૬૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૫	સં.કોષ	—	૨૦૭	૩	૫૧૪x૪=૨૦૫૬	—	૪૦૬x૧૬=૬૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૬	સં.કોષ	—	૨૦૮	૩	૫૧૫x૪=૨૦૬૦	—	૪૦૫x૧૬=૬૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૭	સં.કોષ	—	૨૦૯	૩	૫૧૬x૪=૨૦૬૪	—	૪૦૪x૧૬=૬૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૮	સં.કોષ	—	૨૧૦	૩	૫૧૭x૪=૨૦૬૮	—	૪૦૩x૧૬=૬૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૪૯	સં.કોષ	—	૨૧૧	૩	૫૧૮x૪=૨૦૭૨	—	૪૦૨x૧૬=૬૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૦	સં.કોષ	—	૨૧૨	૩	૫૧૯x૪=૨૦૭૬	—	૪૦૧x૧૬=૬૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૧	સં.કોષ	—	૨૧૩	૩	૫૨૦x૪=૨૦૮૦	—	૪૦૦x૧૬=૬૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૨	સં.કોષ	—	૨૧૪	૩	૫૨૧x૪=૨૦૮૪	—	૩૯૯x૧૬=૬૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૩	સં.કોષ	—	૨૧૫	૩	૫૨૨x૪=૨૦૮૮	—	૩૯૮x૧૬=૬૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૪	સં.કોષ	—	૨૧૬	૩	૫૨૩x૪=૨૦૯૨	—	૩૯૭x૧૬=૬૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૫	સં.કોષ	—	૨૧૭	૩	૫૨૪x૪=૨૦૯૬	—	૩૯૬x૧૬=૬૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૬	સં.કોષ	—	૨૧૮	૩	૫૨૫x૪=૨૧૦૦	—	૩૯૫x૧૬=૬૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૭	સં.કોષ	—	૨૧૯	૩	૫૨૬x૪=૨૧૦૪	—	૩૯૪x૧૬=૬૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૮	સં.કોષ	—	૨૨૦	૩	૫૨૭x૪=૨૧૦૮	—	૩૯૩x૧૬=૬૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૭૫૯	સં.કોષ	—	૨૨૧	૩	૫૨૮x૪=૨૧૧૨	—	૩૯૨x૧૬=૬૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

କିଛି କ.	କଥା	ଅପୂର୍ବ- କିଛି କ.	ପୂର୍ବ- କିଛି କ.	ସଂଗ୍ରହ- କିଛି କ.	ଅଧ୍ୟୟନଶୀର୍ଷ- କିଛି କ.	ଅଧ୍ୟୟନ- କିଛି କ.	ଉପାଧ୍ୟାୟକାବ୍ୟ	ମଧ୍ୟମାଧ୍ୟମକାବ୍ୟ
୭୧୦	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୨	୩	୪୨୮୫୫=୨୧୧୫	—	୩୮୧୫୫=୫୨୧୫	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୧	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୩	୩	୪୩୦୫୫=୨୧୨୦	—	୩୮୦୫୫=୫୨୨୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୨	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୪	୩	୪୩୧୫୫=୨୧୨୪	—	୩୮୧୫୫=୫୨୨୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୩	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୫	୩	୪୩୨୫୫=୨୧୨୮	—	୩୮୨୫୫=୫୨୦୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୪	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୬	୩	୪୩୩୫୫=୨୧୩୨	—	୩୮୩୫୫=୫୧୮୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୫	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୭	୩	୪୩୪୫୫=୨୧୩୬	—	୩୮୪୫୫=୫୧୭୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୬	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୮	୩	୪୩୫୫୫=୨୧୪୦	—	୩୮୫୫୫=୫୧୬୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୭	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୨୯	୩	୪୩୬୫୫=୨୧୪୪	—	୩୮୬୫୫=୫୧୪୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୮	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୦	୩	୪୩୭୫୫=୨୧୪୮	—	୩୮୭୫୫=୫୧୨୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୧୯	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୧	୩	୪୩୮୫୫=୨୧୫୨	—	୩୮୮୫୫=୫୧୧୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୦	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୨	୩	୪୩୯୫୫=୨୧୫୬	—	୩୮୯୫୫=୫୦୮୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୧	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୩	୩	୪୪୦୫୫=୨୧୬୦	—	୩୯୦୫୫=୫୦୮୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୨	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୪	୩	୪୪୧୫୫=୨୧୬୪	—	୩୯୧୫୫=୫୦୬୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୩	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୫	୩	୪୪୨୫୫=୨୧୬୮	—	୩୯୨୫୫=୫୦୪୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୪	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୬	୩	୪୪୩୫୫=୨୧୭୨	—	୩୯୩୫୫=୫୦୩୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୫	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୭	୩	୪୪୪୫୫=୨୧୭୬	—	୩୯୪୫୫=୫୦୧୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୬	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୮	୩	୪୪୫୫୫=୨୧୮୦	—	୩୯୫୫୫=୫୦୦୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୭	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୩୯	୩	୪୪୬୫୫=୨୧୮୪	—	୩୯୬୫୫=୫୦୮୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୮	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୦	୩	୪୪୭୫୫=୨୧୮୮	—	୩୯୭୫୫=୫୦୬୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୨୯	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୧	୩	୪୪୮୫୫=୨୧୯୨	—	୩୯୮୫୫=୫୦୫୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୦	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୨	୩	୪୪୯୫୫=୨୧୯୬	—	୩୯୯୫୫=୫୦୩୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୧	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୩	୩	୪୫୦୫୫=୨୨୦୦	—	୪୦୦୫୫=୫୦୨୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୨	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୪	୩	୪୫୧୫୫=୨୨୦୪	—	୪୦୧୫୫=୫୦୦୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୩	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୫	୩	୪୫୨୫୫=୨୨୦୮	—	୪୦୨୫୫=୫୦୦୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୪	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୬	୩	୪୫୩୫୫=୨୨୧୨	—	୪୦୩୫୫=୫୦୦୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୫	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୭	୩	୪୫୪୫୫=୨୨୧୬	—	୪୦୪୫୫=୫୦୦୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୬	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୮	୩	୪୫୫୫୫=୨୨୨୦	—	୪୦୫୫୫=୫୦୦୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୭	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୪୯	୩	୪୫୬୫୫=୨୨୨୪	—	୪୦୬୫୫=୫୦୦୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୮	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୫୦	୩	୪୫୭୫୫=୨୨୨୮	—	୪୦୭୫୫=୫୦୦୮	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୩୯	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୫୧	୩	୪୫୮୫୫=୨୨୩୨	—	୪୦୮୫୫=୫୦୧୨	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୪୦	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୫୨	୩	୪୫୯୫୫=୨୨୩୬	—	୪୦୯୫୫=୫୦୧୬	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୪୧	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୫୩	୩	୪୬୦୫୫=୨୨୪୦	—	୪୧୦୫୫=୫୦୨୦	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦
୭୪୨	ସଂ.କାବ୍ୟ	—	୨୫୪	୩	୪୬୧୫୫=୨୨୪୪	—	୪୧୧୫୫=୫୦୨୪	୧୮୨ଅ—୧୫୫୫୦

[illegible]

କିଛି କ.	କ୍ଷାୟ	ଅପୂର୍ବ- କିଛି କ.	ପୂର୍ବ- କିଛି କ.	ସଂଗ୍ରହ- କିଛି କ.	ଅଧିକାରୀ- କିଛି କ.	ଅଧିକାରୀ- କିଛି କ.	ଉପାଧିକାରୀ	ମଧ୍ୟମାନାବଳୀ
୭୮୩	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୫	୩	୫୫୨୫୫=୨୨୫୮	—	୩୫୮୫୫=୫୫୨୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୪	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୫	୩	୫୫୩୫୫=୨୨୫୮	—	୩୫୯୫୫=୫୫୨୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୫	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୬	୩	୫୫୪୫୫=୨୨୫୫	—	୩୬୦୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୬	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୮	୩	୫୫୫୫୫=୨୨୫୦	—	୩୬୧୫୫=୫୫୮୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୭	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୮	୩	୫୫୬୫୫=୨୨୫୫	—	୩୬୨୫୫=୫୫୫୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୮	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୦	୩	୫୫୭୫୫=୨୨୫୮	—	୩୬୩୫୫=୫୫୫୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୭୮୯	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୧	୩	୫୫୮୫୫=୨୨୭୨	—	୩୬୪୫୫=୫୫୭୨	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୦	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୨	୩	୫୫୯୫୫=୨୨୭୫	—	୩୬୫୫୫=୫୫୧୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୧	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୩	୩	୫୬୦୫୫=୨୨୮୦	—	୩୬୬୫୫=୫୫୦୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୨	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୪	୩	୫୬୧୫୫=୨୨୮୫	—	୩୬୭୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୩	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୫	୩	୫୬୨୫୫=୨୨୮୮	—	୩୬୮୫୫=୫୫୫୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୪	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୫	୩	୫୬୩୫୫=୨୨୮୮	—	୩୬୯୫୫=୫୫୫୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୫	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୬	୩	୫୬୪୫୫=୨୨୮୫	—	୩୭୦୫୫=୫୫୫୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୬	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୮	୩	୫୬୫୫୫=୨୩୦୦	—	୩୭୧୫୫=୫୫୮୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୭	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୫୮	୩	୫୬୬୫୫=୨୩୦୫	—	୩୭୨୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୮	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୦	୩	୫୬୭୫୫=୨୩୦୮	—	୩୭୩୫୫=୫୫୮୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୦୯	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୧	୩	୫୬୮୫୫=୨୩୧୨	—	୩୭୪୫୫=୫୫୭୨	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୦	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୨	୩	୫୬୯୫୫=୨୩୧୫	—	୩୭୫୫୫=୫୫୭୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୧	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୩	୩	୫୭୦୫୫=୨୩୨୦	—	୩୭୬୫୫=୫୫୮୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୨	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୪	୩	୫୭୧୫୫=୨୩୨୫	—	୩୭୭୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୩	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୫	୩	୫୭୨୫୫=୨୩୨୮	—	୩୭୮୫୫=୫୫୮୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୪	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୫	୩	୫୭୩୫୫=୨୩୩୨	—	୩୭୯୫୫=୫୫୭୨	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୫	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୬	୩	୫୭୪୫୫=୨୩୩୫	—	୩୮୦୫୫=୫୫୭୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୬	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୮	୩	୫୭୫୫୫=୨୩୪୦	—	୩୮୧୫୫=୫୫୮୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୭	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୭୮	୩	୫୭୬୫୫=୨୩୪୫	—	୩୮୨୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୮	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୦	୩	୫୭୭୫୫=୨୩୪୮	—	୩୮୩୫୫=୫୫୮୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୧୯	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୧	୩	୫୭୮୫୫=୨୩୫୨	—	୩୮୪୫୫=୫୫୭୨	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୦	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୨	୩	୫୭୯୫୫=୨୩୫୫	—	୩୮୫୫୫=୫୫୭୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୧	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୩	୩	୫୮୦୫୫=୨୩୫୦	—	୩୮୬୫୫=୫୫୮୦	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୨	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୪	୩	୫୮୧୫୫=୨୩୫୫	—	୩୮୭୫୫=୫୫୮୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୩	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୫	୩	୫୮୨୫୫=୨୩୫୮	—	୩୮୮୫୫=୫୫୮୮	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୪	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୫	୩	୫୮୩୫୫=୨୩୭୨	—	୩୮୯୫୫=୫୫୭୨	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦
୮୨୫	ସଂ.କ୍ରମ	—	୨୮୭	୩	୫୮୪୫୫=୨୩୭୫	—	୩୯୦୫୫=୫୫୭୫	୧୮୨୫—୧୫୫୫୦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંશ્લ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- યયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયયયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૮૨૬	સં.કોષ	—	૨૮૮	૩	૫૮૫x૪=૨૩૮૦	—	૩૨૫x૧૬=૫૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૨૭	સં.કોષ	—	૨૮૯	૩	૫૮૬x૪=૨૩૮૪	—	૩૨૪x૧૬=૫૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૨૮	સં.કોષ	—	૨૯૦	૩	૫૮૭x૪=૨૩૮૮	—	૩૨૩x૧૬=૫૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૨૯	સં.કોષ	—	૨૯૧	૩	૫૮૮x૪=૨૩૯૨	—	૩૨૨x૧૬=૫૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૦	સં.કોષ	—	૨૯૨	૩	૫૮૯x૪=૨૩૯૬	—	૩૨૧x૧૬=૫૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૧	સં.કોષ	—	૨૯૩	૩	૬૦૦x૪=૨૪૦૦	—	૩૨૦x૧૬=૫૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૨	સં.કોષ	—	૨૯૪	૩	૬૦૧x૪=૨૪૦૪	—	૩૧૯x૧૬=૫૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૩	સં.કોષ	—	૨૯૫	૩	૬૦૨x૪=૨૪૦૮	—	૩૧૮x૧૬=૫૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૪	સં.કોષ	—	૨૯૬	૩	૬૦૩x૪=૨૪૧૨	—	૩૧૭x૧૬=૫૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૫	સં.કોષ	—	૨૯૭	૩	૬૦૪x૪=૨૪૧૬	—	૩૧૬x૧૬=૫૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૬	સં.કોષ	—	૨૯૮	૩	૬૦૫x૪=૨૪૨૦	—	૩૧૫x૧૬=૫૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૭	સં.કોષ	—	૨૯૯	૩	૬૦૬x૪=૨૪૨૪	—	૩૧૪x૧૬=૫૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૮	સં.કોષ	—	૩૦૦	૩	૬૦૭x૪=૨૪૨૮	—	૩૧૩x૧૬=૫૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૩૯	સં.કોષ	—	૩૦૧	૩	૬૦૮x૪=૨૪૩૨	—	૩૧૨x૧૬=૪૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૦	સં.કોષ	—	૩૦૨	૩	૬૦૯x૪=૨૪૩૬	—	૩૧૧x૧૬=૪૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૧	સં.કોષ	—	૩૦૩	૩	૬૧૦x૪=૨૪૪૦	—	૩૧૦x૧૬=૪૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૨	સં.કોષ	—	૩૦૪	૩	૬૧૧x૪=૨૪૪૪	—	૩૦૯x૧૬=૪૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૩	સં.કોષ	—	૩૦૫	૩	૬૧૨x૪=૨૪૪૮	—	૩૦૮x૧૬=૪૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૪	સં.કોષ	—	૩૦૬	૩	૬૧૩x૪=૨૪૫૨	—	૩૦૭x૧૬=૪૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૫	સં.કોષ	—	૩૦૭	૩	૬૧૪x૪=૨૪૫૬	—	૩૦૬x૧૬=૪૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૬	સં.કોષ	—	૩૦૮	૩	૬૧૫x૪=૨૪૬૦	—	૩૦૫x૧૬=૪૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૭	સં.કોષ	—	૩૦૯	૩	૬૧૬x૪=૨૪૬૪	—	૩૦૪x૧૬=૪૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૮	સં.કોષ	—	૩૧૦	૩	૬૧૭x૪=૨૪૬૮	—	૩૦૩x૧૬=૪૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૪૯	સં.કોષ	—	૩૧૧	૩	૬૧૮x૪=૨૪૭૨	—	૩૦૨x૧૬=૪૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૦	સં.કોષ	—	૩૧૨	૩	૬૧૯x૪=૨૪૭૬	—	૩૦૧x૧૬=૪૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૧	સં.કોષ	—	૩૧૩	૩	૬૨૦x૪=૨૪૮૦	—	૩૦૦x૧૬=૪૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૨	સં.કોષ	—	૩૧૪	૩	૬૨૧x૪=૨૪૮૪	—	૨૯૯x૧૬=૪૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૩	સં.કોષ	—	૩૧૫	૩	૬૨૨x૪=૨૪૮૮	—	૨૯૮x૧૬=૪૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૪	સં.કોષ	—	૩૧૬	૩	૬૨૩x૪=૨૪૯૨	—	૨૯૭x૧૬=૪૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૫	સં.કોષ	—	૩૧૭	૩	૬૨૪x૪=૨૪૯૬	—	૨૯૬x૧૬=૪૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૬	સં.કોષ	—	૩૧૮	૩	૬૨૫x૪=૨૫૦૦	—	૨૯૫x૧૬=૪૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૭	સં.કોષ	—	૩૧૯	૩	૬૨૬x૪=૨૫૦૪	—	૨૯૪x૧૬=૪૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૮	સં.કોષ	—	૩૨૦	૩	૬૨૭x૪=૨૫૦૮	—	૨૯૩x૧૬=૪૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કપાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૮૫૯	સં.કોષ	—	૩૨૧	૩	૬૨૮X૪=૨૫૧૨	—	૨૮૨X૧૬=૪૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૦	સં.કોષ	—	૩૨૨	૩	૬૨૯X૪=૨૫૧૬	—	૨૮૧X૧૬=૪૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૧	સં.કોષ	—	૩૨૩	૩	૬૩૦X૪=૨૫૨૦	—	૨૮૦X૧૬=૪૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૨	સં.કોષ	—	૩૨૪	૩	૬૩૧X૪=૨૫૨૪	—	૨૮૯X૧૬=૪૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૩	સં.કોષ	—	૩૨૫	૩	૬૩૨X૪=૨૫૨૮	—	૨૮૮X૧૬=૪૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૪	સં.કોષ	—	૩૨૬	૩	૬૩૩X૪=૨૫૩૨	—	૨૮૭X૧૬=૪૫૮૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૫	સં.કોષ	—	૩૨૭	૩	૬૩૪X૪=૨૫૩૬	—	૨૮૬X૧૬=૪૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૬	સં.કોષ	—	૩૨૮	૩	૬૩૫X૪=૨૫૪૦	—	૨૮૫X૧૬=૪૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૭	સં.કોષ	—	૩૨૯	૩	૬૩૬X૪=૨૫૪૪	—	૨૮૪X૧૬=૪૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૮	સં.કોષ	—	૩૩૦	૩	૬૩૭X૪=૨૫૪૮	—	૨૮૩X૧૬=૪૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૯	સં.કોષ	—	૩૩૧	૩	૬૩૮X૪=૨૫૫૨	—	૨૮૨X૧૬=૪૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૦	સં.કોષ	—	૩૩૨	૩	૬૩૯X૪=૨૫૫૬	—	૨૮૧X૧૬=૪૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૧	સં.કોષ	—	૩૩૩	૩	૬૪૦X૪=૨૫૬૦	—	૨૮૦X૧૬=૪૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૨	સં.કોષ	—	૩૩૪	૩	૬૪૧X૪=૨૫૬૪	—	૨૭૯X૧૬=૪૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૩	સં.કોષ	—	૩૩૫	૩	૬૪૨X૪=૨૫૬૮	—	૨૭૮X૧૬=૪૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૪	સં.કોષ	—	૩૩૬	૩	૬૪૩X૪=૨૫૭૨	—	૨૭૭X૧૬=૪૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૫	સં.કોષ	—	૩૩૭	૩	૬૪૪X૪=૨૫૭૬	—	૨૭૬X૧૬=૪૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૬	સં.કોષ	—	૩૩૮	૩	૬૪૫X૪=૨૫૮૦	—	૨૭૫X૧૬=૪૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૭	સં.કોષ	—	૩૩૯	૩	૬૪૬X૪=૨૫૮૪	—	૨૭૪X૧૬=૪૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૮	સં.કોષ	—	૩૪૦	૩	૬૪૭X૪=૨૫૮૮	—	૨૭૩X૧૬=૪૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૯	સં.કોષ	—	૩૪૧	૩	૬૪૮X૪=૨૫૯૨	—	૨૭૨X૧૬=૪૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૦	સં.કોષ	—	૩૪૨	૩	૬૪૯X૪=૨૫૯૬	—	૨૭૧X૧૬=૪૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૧	સં.કોષ	—	૩૪૩	૩	૬૫૦X૪=૨૬૦૦	—	૨૭૦X૧૬=૪૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૨	સં.કોષ	—	૩૪૪	૩	૬૫૧X૪=૨૬૦૪	—	૨૬૯X૧૬=૪૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૩	સં.કોષ	—	૩૪૫	૩	૬૫૨X૪=૨૬૦૮	—	૨૬૮X૧૬=૪૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૪	સં.કોષ	—	૩૪૬	૩	૬૫૩X૪=૨૬૧૨	—	૨૬૭X૧૬=૪૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૫	સં.કોષ	—	૩૪૭	૩	૬૫૪X૪=૨૬૧૬	—	૨૬૬X૧૬=૪૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૬	સં.કોષ	—	૩૪૮	૩	૬૫૫X૪=૨૬૨૦	—	૨૬૫X૧૬=૪૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૭	સં.કોષ	—	૩૪૯	૩	૬૫૬X૪=૨૬૨૪	—	૨૬૪X૧૬=૪૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૮	સં.કોષ	—	૩૫૦	૩	૬૫૭X૪=૨૬૨૮	—	૨૬૩X૧૬=૪૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૯	સં.કોષ	—	૩૫૧	૩	૬૫૮X૪=૨૬૩૨	—	૨૬૨X૧૬=૪૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૯૦	સં.કોષ	—	૩૫૨	૩	૬૫૯X૪=૨૬૩૬	—	૨૬૧X૧૬=૪૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૯૧	સં.કોષ	—	૩૫૩	૩	૬૬૦X૪=૨૬૪૦	—	૨૬૦X૧૬=૪૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

किट्टि क.	कथाय	अपूर्व- किट्टि क.	पूर्व- किट्टि क.	संग्रह- किट्टि क.	अधस्तनशीर्ष- ययद्रव्य	अधस्तन- किट्टिद्रव्य	उत्तमययद्रव्य	मध्यममंडद्रव्य
८८२	सं.कोष	—	३५४	३	६६१४४=२६४४	—	२५८४१६=४१४४	१८२अ-१६५६०
८८३	सं.कोष	—	३५५	३	६६२४४=२६४८	—	२५८४१६=४१२८	१८२अ-१६५६०
८८४	सं.कोष	—	३५६	३	६६३४४=२६५२	—	२५७४१६=४११२	१८२अ-१६५६०
८८५	सं.कोष	—	३५७	३	६६४४४=२६५६	—	२५६४१६=४०८६	१८२अ-१६५६०
८८६	सं.कोष	—	३५८	३	६६५४४=२६६०	—	२५५४१६=४०८०	१८२अ-१६५६०
८८७	सं.कोष	—	३५९	३	६६६४४=२६६४	—	२५४४१६=४०६४	१८२अ-१६५६०
८८८	सं.कोष	—	३६०	३	६६७४४=२६६८	—	२५३४१६=४०४८	१८२अ-१६५६०
८८९	सं.कोष	—	३६१	३	६६८४४=२६७२	—	२५२४१६=४०३२	१८२अ-१६५६०
८९०	सं.कोष	—	३६२	३	६६९४४=२६७६	—	२५१४१६=४०१६	१८२अ-१६५६०
८९१	सं.कोष	—	३६३	३	६७०४४=२६८०	—	२५०४१६=४०००	१८२अ-१६५६०
८९२	सं.कोष	—	३६४	३	६७१४४=२६८४	—	२४९४१६=३९८४	१८२अ-१६५६०
८९३	सं.कोष	—	३६५	३	६७२४४=२६८८	—	२४८४१६=३९६८	१८२अ-१६५६०
८९४	सं.कोष	—	३६६	३	६७३४४=२६९२	—	२४७४१६=३९५२	१८२अ-१६५६०
८९५	सं.कोष	—	३६७	३	६७४४४=२६९६	—	२४६४१६=३९३६	१८२अ-१६५६०
८९६	सं.कोष	—	३६८	३	६७५४४=२७००	—	२४५४१६=३९२०	१८२अ-१६५६०
८९७	सं.कोष	—	३६९	३	६७६४४=२७०४	—	२४४४१६=३९०४	१८२अ-१६५६०
८९८	सं.कोष	—	३७०	३	६७७४४=२७०८	—	२४३४१६=३८८८	१८२अ-१६५६०
८९९	सं.कोष	—	३७१	३	६७८४४=२७१२	—	२४२४१६=३८७२	१८२अ-१६५६०
९००	सं.कोष	—	३७२	३	६७९४४=२७१६	—	२४१४१६=३८५६	१८२अ-१६५६०
९०१	सं.कोष	—	३७३	३	६८०४४=२७२०	—	२४०४१६=३८४०	१८२अ-१६५६०
९०२	सं.कोष	—	३७४	३	६८१४४=२७२४	—	२३९४१६=३८२४	१८२अ-१६५६०
९०३	सं.कोष	—	३७५	३	६८२४४=२७२८	—	२३८४१६=३८०८	१८२अ-१६५६०
९०४	सं.कोष	—	३७६	३	६८३४४=२७३२	—	२३७४१६=३७९२	१८२अ-१६५६०
९०५	सं.कोष	—	३७७	३	६८४४४=२७३६	—	२३६४१६=३७७६	१८२अ-१६५६०
९०६	सं.कोष	—	३७८	३	६८५४४=२७४०	—	२३५४१६=३७६०	१८२अ-१६५६०
९०७	सं.कोष	—	३७९	३	६८६४४=२७४४	—	२३४४१६=३७४४	१८२अ-१६५६०
९०८	सं.कोष	—	३८०	३	६८७४४=२७४८	—	२३३४१६=३७२८	१८२अ-१६५६०
९०९	सं.कोष	—	३८१	३	६८८४४=२७५२	—	२३२४१६=३७१२	१८२अ-१६५६०
९१०	सं.कोष	—	३८२	३	६८९४४=२७५६	—	२३१४१६=३६९६	१८२अ-१६५६०
९११	सं.कोष	—	३८३	३	६९०४४=२७६०	—	२३०४१६=३६८०	१८२अ-१६५६०
९१२	सं.कोष	—	३८४	३	६९१४४=२७६४	—	२२९४१६=३६६४	१८२अ-१६५६०
९१३	सं.कोष	—	३८५	३	६९२४४=२७६८	—	२२८४१६=३६४८	१८२अ-१६५६०
९१४	सं.कोष	—	३८६	३	६९३४४=२७७२	—	२२७४१६=३६३२	१८२अ-१६५६०

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કષાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૯૨૫	સં.કોષ	—	૩૮૭	૩	૬૯૪X૪=૨૭૭૬	—	૨૨૬X૧૬=૩૬૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૨૬	સં.કોષ	—	૩૮૮	૩	૬૯૫X૪=૨૭૮૦	—	૨૨૫X૧૬=૩૬૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૨૭	સં.કોષ	—	૩૮૯	૩	૬૯૬X૪=૨૭૮૪	—	૨૨૪X૧૬=૩૫૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૨૮	સં.કોષ	—	૩૯૦	૩	૬૯૭X૪=૨૭૮૮	—	૨૨૩X૧૬=૩૫૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૨૯	સં.કોષ	—	૩૯૧	૩	૬૯૮X૪=૨૭૯૨	—	૨૨૨X૧૬=૩૫૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૦	સં.કોષ	—	૩૯૨	૩	૬૯૯X૪=૨૭૯૬	—	૨૨૧X૧૬=૩૫૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૧	સં.કોષ	—	૩૯૩	૩	૭૦૦X૪=૨૮૦૦	—	૨૨૦X૧૬=૩૫૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૨	સં.કોષ	—	૩૯૪	૩	૭૦૧X૪=૨૮૦૪	—	૨૧૯X૧૬=૩૫૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૩	સં.કોષ	—	૩૯૫	૩	૭૦૨X૪=૨૮૦૮	—	૨૧૮X૧૬=૩૪૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૪	સં.કોષ	—	૩૯૬	૩	૭૦૩X૪=૨૮૧૨	—	૨૧૭X૧૬=૩૪૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૫	સં.કોષ	—	૩૯૭	૩	૭૦૪X૪=૨૮૧૬	—	૨૧૬X૧૬=૩૪૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૬	સં.કોષ	—	૩૯૮	૩	૭૦૫X૪=૨૮૨૦	—	૨૧૫X૧૬=૩૪૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૭	સં.કોષ	—	૩૯૯	૩	૭૦૬X૪=૨૮૨૪	—	૨૧૪X૧૬=૩૪૨૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૮	સં.કોષ	—	૪૦૦	૩	૭૦૭X૪=૨૮૨૮	—	૨૧૩X૧૬=૩૪૦૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૩૯	સં.કોષ	—	૪૦૧	૩	૭૦૮X૪=૨૮૩૨	—	૨૧૨X૧૬=૩૩૯૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૦	સં.કોષ	—	૪૦૨	૩	૭૦૯X૪=૨૮૩૬	—	૨૧૧X૧૬=૩૩૭૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૧	સં.કોષ	—	૪૦૩	૩	૭૧૦X૪=૨૮૪૦	—	૨૧૦X૧૬=૩૩૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૨	સં.કોષ	—	૪૦૪	૩	૭૧૧X૪=૨૮૪૪	—	૨૦૯X૧૬=૩૩૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૩	સં.કોષ	—	૪૦૫	૩	૭૧૨X૪=૨૮૪૮	—	૨૦૮X૧૬=૩૩૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૪	સં.કોષ	—	૪૦૬	૩	૭૧૩X૪=૨૮૫૨	—	૨૦૭X૧૬=૩૩૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૫	સં.કોષ	—	૪૦૭	૩	૭૧૪X૪=૨૮૫૬	—	૨૦૬X૧૬=૩૨૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૬	સં.કોષ	—	૪૦૮	૩	૭૧૫X૪=૨૮૬૦	—	૨૦૫X૧૬=૩૨૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૭	સં.કોષ	—	૪૦૯	૩	૭૧૬X૪=૨૮૬૪	—	૨૦૪X૧૬=૩૨૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૮	સં.કોષ	—	૪૧૦	૩	૭૧૭X૪=૨૮૬૮	—	૨૦૩X૧૬=૩૨૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૪૯	સં.કોષ	—	૪૧૧	૩	૭૧૮X૪=૨૮૭૨	—	૨૦૨X૧૬=૩૨૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૦	સં.કોષ	—	૪૧૨	૩	૭૧૯X૪=૨૮૭૬	—	૨૦૧X૧૬=૩૨૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૧	સં.કોષ	—	૪૧૩	૩	૭૨૦X૪=૨૮૮૦	—	૨૦૦X૧૬=૩૨૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૨	સં.કોષ	—	૪૧૪	૩	૭૨૧X૪=૨૮૮૪	—	૧૯૯X૧૬=૩૧૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૩	સં.કોષ	—	૪૧૫	૩	૭૨૨X૪=૨૮૮૮	—	૧૯૮X૧૬=૩૧૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૪	સં.કોષ	—	૪૧૬	૩	૭૨૩X૪=૨૮૯૨	—	૧૯૭X૧૬=૩૧૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૫	સં.કોષ	—	૪૧૭	૩	૭૨૪X૪=૨૮૯૬	—	૧૯૬X૧૬=૩૧૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૬	સં.કોષ	—	૪૧૮	૩	૭૨૫X૪=૨૯૦૦	—	૧૯૫X૧૬=૩૧૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૫૭	સં.કોષ	—	૪૧૯	૩	૭૨૬X૪=૨૯૦૪	—	૧૯૪X૧૬=૩૧૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૮૫૮	સં.કોષ	—	૪૨૦	૩	૭૨૭x૪=૨૮૦૮	—	૧૮૩x૧૬=૩૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૫૯	સં.કોષ	—	૪૨૧	૩	૭૨૮x૪=૨૮૧૨	—	૧૮૨x૧૬=૩૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૦	સં.કોષ	—	૪૨૨	૩	૭૨૯x૪=૨૮૧૬	—	૧૮૧x૧૬=૩૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૧	સં.કોષ	—	૪૨૩	૩	૭૩૦x૪=૨૮૨૦	—	૧૮૦x૧૬=૩૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૨	સં.કોષ	—	૪૨૪	૩	૭૩૧x૪=૨૮૨૪	—	૧૮૮x૧૬=૩૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૩	સં.કોષ	—	૪૨૫	૩	૭૩૨x૪=૨૮૨૮	—	૧૮૮x૧૬=૩૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૪	સં.કોષ	—	૪૨૬	૩	૭૩૩x૪=૨૮૩૨	—	૧૮૭x૧૬=૨૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૫	સં.કોષ	—	૪૨૭	૩	૭૩૪x૪=૨૮૩૬	—	૧૮૬x૧૬=૨૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૬	સં.કોષ	—	૪૨૮	૩	૭૩૫x૪=૨૮૪૦	—	૧૮૫x૧૬=૨૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૭	સં.કોષ	—	૪૨૯	૩	૭૩૬x૪=૨૮૪૪	—	૧૮૪x૧૬=૨૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૮	સં.કોષ	—	૪૩૦	૩	૭૩૭x૪=૨૮૪૮	—	૧૮૩x૧૬=૨૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૬૯	સં.કોષ	—	૪૩૧	૩	૭૩૮x૪=૨૮૫૨	—	૧૮૨x૧૬=૨૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૦	સં.કોષ	—	૪૩૨	૩	૭૩૯x૪=૨૮૫૬	—	૧૮૧x૧૬=૨૯૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૧	સં.કોષ	—	૪૩૩	૩	૭૪૦x૪=૨૮૬૦	—	૧૮૦x૧૬=૨૯૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૨	સં.કોષ	—	૪૩૪	૩	૭૪૧x૪=૨૮૬૪	—	૧૭૯x૧૬=૨૯૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૩	સં.કોષ	—	૪૩૫	૩	૭૪૨x૪=૨૮૬૮	—	૧૭૮x૧૬=૨૯૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૪	સં.કોષ	—	૪૩૬	૩	૭૪૩x૪=૨૮૭૨	—	૧૭૭x૧૬=૨૯૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૫	સં.કોષ	—	૪૩૭	૩	૭૪૪x૪=૨૮૭૬	—	૧૭૬x૧૬=૨૯૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૬	સં.કોષ	—	૪૩૮	૩	૭૪૫x૪=૨૮૮૦	—	૧૭૫x૧૬=૨૯૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૭	સં.કોષ	—	૪૩૯	૩	૭૪૬x૪=૨૮૮૪	—	૧૭૪x૧૬=૨૮૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૮	સં.કોષ	—	૪૪૦	૩	૭૪૭x૪=૨૮૮૮	—	૧૭૩x૧૬=૨૮૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૭૯	સં.કોષ	—	૪૪૧	૩	૭૪૮x૪=૨૮૯૨	—	૧૭૨x૧૬=૨૮૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૦	સં.કોષ	—	૪૪૨	૩	૭૪૯x૪=૨૮૯૬	—	૧૭૧x૧૬=૨૮૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૧	સં.કોષ	—	૪૪૩	૩	૭૫૦x૪=૩૦૦૦	—	૧૭૦x૧૬=૨૮૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૨	સં.કોષ	—	૪૪૪	૩	૭૫૧x૪=૩૦૦૪	—	૧૬૯x૧૬=૨૮૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૩	સં.કોષ	—	૪૪૫	૩	૭૫૨x૪=૩૦૦૮	—	૧૬૮x૧૬=૨૭૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૪	સં.કોષ	—	૪૪૬	૩	૭૫૩x૪=૩૦૧૨	—	૧૬૭x૧૬=૨૭૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૫	સં.કોષ	—	૪૪૭	૩	૭૫૪x૪=૩૦૧૬	—	૧૬૬x૧૬=૨૭૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૬	સં.કોષ	—	૪૪૮	૩	૭૫૫x૪=૩૦૨૦	—	૧૬૫x૧૬=૨૭૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૭	સં.કોષ	—	૪૪૯	૩	૭૫૬x૪=૩૦૨૪	—	૧૬૪x૧૬=૨૭૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૮	સં.કોષ	—	૪૫૦	૩	૭૫૭x૪=૩૦૨૮	—	૧૬૩x૧૬=૨૭૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૮૯	સં.કોષ	—	૪૫૧	૩	૭૫૮x૪=૩૦૩૨	—	૧૬૨x૧૬=૨૬૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૮૯૦	સં.કોષ	—	૪૫૨	૩	૭૫૯x૪=૩૦૩૬	—	૧૬૧x૧૬=૨૬૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૯૯૧	સં.કોષ	—	૪૫૩	૩	૭૬૦x૪=૩૦૪૦	—	૧૬૦x૧૬=૨૫૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૨	સં.કોષ	—	૪૫૪	૩	૭૬૧x૪=૩૦૪૪	—	૧૫૯x૧૬=૨૫૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૩	સં.કોષ	—	૪૫૫	૩	૭૬૨x૪=૩૦૪૮	—	૧૫૮x૧૬=૨૫૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૪	સં.કોષ	—	૪૫૬	૩	૭૬૩x૪=૩૦૫૨	—	૧૫૭x૧૬=૨૫૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૫	સં.કોષ	—	૪૫૭	૩	૭૬૪x૪=૩૦૫૬	—	૧૫૬x૧૬=૨૪૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૬	સં.કોષ	—	૪૫૮	૩	૭૬૫x૪=૩૦૬૦	—	૧૫૫x૧૬=૨૪૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૭	સં.કોષ	—	૪૫૯	૩	૭૬૬x૪=૩૦૬૪	—	૧૫૪x૧૬=૨૪૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૮	સં.કોષ	—	૪૬૦	૩	૭૬૭x૪=૩૦૬૮	—	૧૫૩x૧૬=૨૪૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૯૯૯	સં.કોષ	—	૪૬૧	૩	૭૬૮x૪=૩૦૭૨	—	૧૫૨x૧૬=૨૪૩૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૦	સં.કોષ	—	૪૬૨	૩	૭૬૯x૪=૩૦૭૬	—	૧૫૧x૧૬=૨૪૧૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૧	સં.કોષ	—	૪૬૩	૩	૭૭૦x૪=૩૦૮૦	—	૧૫૦x૧૬=૨૪૦૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૨	સં.કોષ	—	૪૬૪	૩	૭૭૧x૪=૩૦૮૪	—	૧૪૯x૧૬=૨૩૮૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૩	સં.કોષ	—	૪૬૫	૩	૭૭૨x૪=૩૦૮૮	—	૧૪૮x૧૬=૨૩૬૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૪	સં.કોષ	—	૪૬૬	૩	૭૭૩x૪=૩૦૯૨	—	૧૪૭x૧૬=૨૩૫૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૫	સં.કોષ	—	૪૬૭	૩	૭૭૪x૪=૩૦૯૬	—	૧૪૬x૧૬=૨૩૩૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૬	સં.કોષ	—	૪૬૮	૩	૭૭૫x૪=૩૧૦૦	—	૧૪૫x૧૬=૨૩૨૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૭	સં.કોષ	—	૪૬૯	૩	૭૭૬x૪=૩૧૦૪	—	૧૪૪x૧૬=૨૩૦૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૮	સં.કોષ	—	૪૭૦	૩	૭૭૭x૪=૩૧૦૮	—	૧૪૩x૧૬=૨૨૮૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૦૯	સં.કોષ	—	૪૭૧	૩	૭૭૮x૪=૩૧૧૨	—	૧૪૨x૧૬=૨૨૭૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૦	સં.કોષ	—	૪૭૨	૩	૭૭૯x૪=૩૧૧૬	—	૧૪૧x૧૬=૨૨૫૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૧	સં.કોષ	—	૪૭૩	૩	૭૮૦x૪=૩૧૨૦	—	૧૪૦x૧૬=૨૨૪૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૨	સં.કોષ	—	૪૭૪	૩	૭૮૧x૪=૩૧૨૪	—	૧૩૯x૧૬=૨૨૨૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૩	સં.કોષ	—	૪૭૫	૩	૭૮૨x૪=૩૧૨૮	—	૧૩૮x૧૬=૨૨૦૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૪	સં.કોષ	—	૪૭૬	૩	૭૮૩x૪=૩૧૩૨	—	૧૩૭x૧૬=૨૧૯૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૫	સં.કોષ	—	૪૭૭	૩	૭૮૪x૪=૩૧૩૬	—	૧૩૬x૧૬=૨૧૭૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૬	સં.કોષ	—	૪૭૮	૩	૭૮૫x૪=૩૧૪૦	—	૧૩૫x૧૬=૨૧૬૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૭	સં.કોષ	—	૪૭૯	૩	૭૮૬x૪=૩૧૪૪	—	૧૩૪x૧૬=૨૧૪૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૮	સં.કોષ	—	૪૮૦	૩	૭૮૭x૪=૩૧૪૮	—	૧૩૩x૧૬=૨૧૨૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૧૯	સં.કોષ	—	૪૮૧	૩	૭૮૮x૪=૩૧૫૨	—	૧૩૨x૧૬=૨૧૧૨	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૦	સં.કોષ	—	૪૮૨	૩	૭૮૯x૪=૩૧૫૬	—	૧૩૧x૧૬=૨૦૯૬	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૧	સં.કોષ	—	૪૮૩	૩	૭૯૦x૪=૩૧૬૦	—	૧૩૦x૧૬=૨૦૮૦	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૨	સં.કોષ	—	૪૮૪	૩	૭૯૧x૪=૩૧૬૪	—	૧૨૯x૧૬=૨૦૬૪	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૩	સં.કોષ	—	૪૮૫	૩	૭૯૨x૪=૩૧૬૮	—	૧૨૮x૧૬=૨૦૪૮	૧૯૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૦૨૪	સં.કોષ	—	૪૮૬	૩	૭૯૩x૪=૩૧૭૨	—	૧૨૭x૧૬=૨૦૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૫	સં.કોષ	—	૪૮૭	૩	૭૯૪x૪=૩૧૭૬	—	૧૨૬x૧૬=૨૦૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૬	સં.કોષ	—	૪૮૮	૩	૭૯૫x૪=૩૧૮૦	—	૧૨૫x૧૬=૨૦૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૭	સં.કોષ	—	૪૮૯	૩	૭૯૬x૪=૩૧૮૪	—	૧૨૪x૧૬=૧૯૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૮	સં.કોષ	—	૪૯૦	૩	૭૯૭x૪=૩૧૮૮	—	૧૨૩x૧૬=૧૯૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૨૯	સં.કોષ	—	૪૯૧	૩	૭૯૮x૪=૩૧૯૨	—	૧૨૨x૧૬=૧૯૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૦	સં.કોષ	—	૪૯૨	૩	૭૯૯x૪=૩૧૯૬	—	૧૨૧x૧૬=૧૯૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૧	સં.કોષ	—	૪૯૩	૩	૮૦૦x૪=૩૨૦૦	—	૧૨૦x૧૬=૧૯૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૨	સં.કોષ	—	૪૯૪	૩	૮૦૧x૪=૩૨૦૪	—	૧૧૯x૧૬=૧૯૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૩	સં.કોષ	—	૪૯૫	૩	૮૦૨x૪=૩૨૦૮	—	૧૧૮x૧૬=૧૮૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૪	સં.કોષ	—	૪૯૬	૩	૮૦૩x૪=૩૨૧૨	—	૧૧૭x૧૬=૧૮૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૫	સં.કોષ	—	૪૯૭	૩	૮૦૪x૪=૩૨૧૬	—	૧૧૬x૧૬=૧૮૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૬	સં.કોષ	—	૪૯૮	૩	૮૦૫x૪=૩૨૨૦	—	૧૧૫x૧૬=૧૮૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૭	સં.કોષ	—	૪૯૯	૩	૮૦૬x૪=૩૨૨૪	—	૧૧૪x૧૬=૧૮૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૮	સં.કોષ	—	૫૦૦	૩	૮૦૭x૪=૩૨૨૮	—	૧૧૩x૧૬=૧૮૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૩૯	સં.કોષ	—	૫૦૧	૩	૮૦૮x૪=૩૨૩૨	—	૧૧૨x૧૬=૧૭૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૦	સં.કોષ	—	૫૦૨	૩	૮૦૯x૪=૩૨૩૬	—	૧૧૧x૧૬=૧૭૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૧	સં.કોષ	—	૫૦૩	૩	૮૧૦x૪=૩૨૪૦	—	૧૧૦x૧૬=૧૭૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૨	સં.કોષ	—	૫૦૪	૩	૮૧૧x૪=૩૨૪૪	—	૧૦૯x૧૬=૧૭૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૩	સં.કોષ	—	૫૦૫	૩	૮૧૨x૪=૩૨૪૮	—	૧૦૮x૧૬=૧૭૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૪	સં.કોષ	—	૫૦૬	૩	૮૧૩x૪=૩૨૫૨	—	૧૦૭x૧૬=૧૭૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૫	સં.કોષ	—	૫૦૭	૩	૮૧૪x૪=૩૨૫૬	—	૧૦૬x૧૬=૧૬૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૬	સં.કોષ	—	૫૦૮	૩	૮૧૫x૪=૩૨૬૦	—	૧૦૫x૧૬=૧૬૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૭	સં.કોષ	—	૫૦૯	૩	૮૧૬x૪=૩૨૬૪	—	૧૦૪x૧૬=૧૬૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૮	સં.કોષ	—	૫૧૦	૩	૮૧૭x૪=૩૨૬૮	—	૧૦૩x૧૬=૧૬૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૪૯	સં.કોષ	—	૫૧૧	૩	૮૧૮x૪=૩૨૭૨	—	૧૦૨x૧૬=૧૬૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૦	સં.કોષ	—	૫૧૨	૩	૮૧૯x૪=૩૨૭૬	—	૧૦૧x૧૬=૧૬૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૧	સં.કોષ	—	૫૧૩	૩	૮૨૦x૪=૩૨૮૦	—	૧૦૦x૧૬=૧૬૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૨	સં.કોષ	—	૫૧૪	૩	૮૨૧x૪=૩૨૮૪	—	૯૯x૧૬=૧૫૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૩	સં.કોષ	—	૫૧૫	૩	૮૨૨x૪=૩૨૮૮	—	૯૮x૧૬=૧૫૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૪	સં.કોષ	—	૫૧૬	૩	૮૨૩x૪=૩૨૯૨	—	૯૭x૧૬=૧૫૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૫	સં.કોષ	—	૫૧૭	૩	૮૨૪x૪=૩૨૯૬	—	૯૬x૧૬=૧૫૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૬	સં.કોષ	—	૫૧૮	૩	૮૨૫x૪=૩૩૦૦	—	૯૫x૧૬=૧૫૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક. ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક. ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક. ક.	અધસ્તનશીર્ષ- યયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયયયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૦૫૭	સં.કોધ	—	૫૧૯	૩	૮૨૬x૪=૩૩૦૪	—	૮૪x૧૬=૧૫૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૮	સં.કોધ	—	૫૨૦	૩	૮૨૭x૪=૩૩૦૮	—	૮૩x૧૬=૧૪૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૫૯	સં.કોધ	—	૫૨૧	૩	૮૨૮x૪=૩૩૧૨	—	૮૨x૧૬=૧૪૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૦	સં.કોધ	—	૫૨૨	૩	૮૨૯x૪=૩૩૧૬	—	૮૧x૧૬=૧૪૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૧	સં.કોધ	—	૫૨૩	૩	૮૩૦x૪=૩૩૨૦	—	૮૦x૧૬=૧૪૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૨	સં.કોધ	—	૫૨૪	૩	૮૩૧x૪=૩૩૨૪	—	૮૯x૧૬=૧૪૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૩	સં.કોધ	—	૫૨૫	૩	૮૩૨x૪=૩૩૨૮	—	૮૮x૧૬=૧૪૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૪	સં.કોધ	—	૫૨૬	૩	૮૩૩x૪=૩૩૩૨	—	૮૭x૧૬=૧૩૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૫	સં.કોધ	—	૫૨૭	૩	૮૩૪x૪=૩૩૩૬	—	૮૬x૧૬=૧૩૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૬	સં.કોધ	—	૫૨૮	૩	૮૩૫x૪=૩૩૪૦	—	૮૫x૧૬=૧૩૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૭	સં.કોધ	—	૫૨૯	૩	૮૩૬x૪=૩૩૪૪	—	૮૪x૧૬=૧૩૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૮	સં.કોધ	—	૫૩૦	૩	૮૩૭x૪=૩૩૪૮	—	૮૩x૧૬=૧૩૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૬૯	સં.કોધ	—	૫૩૧	૩	૮૩૮x૪=૩૩૫૨	—	૮૨x૧૬=૧૩૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૦	સં.કોધ	—	૫૩૨	૩	૮૩૯x૪=૩૩૫૬	—	૮૧x૧૬=૧૨૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૧	સં.કોધ	—	૫૩૩	૩	૮૪૦x૪=૩૩૬૦	—	૮૦x૧૬=૧૨૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૨	સં.કોધ	—	૫૩૪	૩	૮૪૧x૪=૩૩૬૪	—	૭૯x૧૬=૧૨૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૩	સં.કોધ	—	૫૩૫	૩	૮૪૨x૪=૩૩૬૮	—	૭૮x૧૬=૧૨૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૪	સં.કોધ	—	૫૩૬	૩	૮૪૩x૪=૩૩૭૨	—	૭૭x૧૬=૧૨૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૫	સં.કોધ	—	૫૩૭	૩	૮૪૪x૪=૩૩૭૬	—	૭૬x૧૬=૧૨૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૬	સં.કોધ	—	૫૩૮	૩	૮૪૫x૪=૩૩૮૦	—	૭૫x૧૬=૧૨૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૭	સં.કોધ	—	૫૩૯	૩	૮૪૬x૪=૩૩૮૪	—	૭૪x૧૬=૧૧૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૮	સં.કોધ	—	૫૪૦	૩	૮૪૭x૪=૩૩૮૮	—	૭૩x૧૬=૧૧૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૭૯	સં.કોધ	—	૫૪૧	૩	૮૪૮x૪=૩૩૯૨	—	૭૨x૧૬=૧૧૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૦	સં.કોધ	—	૫૪૨	૩	૮૪૯x૪=૩૩૯૬	—	૭૧x૧૬=૧૧૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૧	સં.કોધ	—	૫૪૩	૩	૮૫૦x૪=૩૪૦૦	—	૭૦x૧૬=૧૧૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૨	સં.કોધ	—	૫૪૪	૩	૮૫૧x૪=૩૪૦૪	—	૬૯x૧૬=૧૧૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૩	સં.કોધ	—	૫૪૫	૩	૮૫૨x૪=૩૪૦૮	—	૬૮x૧૬=૧૦૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૪	સં.કોધ	—	૫૪૬	૩	૮૫૩x૪=૩૪૧૨	—	૬૭x૧૬=૧૦૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૫	સં.કોધ	—	૫૪૭	૩	૮૫૪x૪=૩૪૧૬	—	૬૬x૧૬=૧૦૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૬	સં.કોધ	—	૫૪૮	૩	૮૫૫x૪=૩૪૨૦	—	૬૫x૧૬=૧૦૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૭	સં.કોધ	—	૫૪૯	૩	૮૫૬x૪=૩૪૨૪	—	૬૪x૧૬=૧૦૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૮	સં.કોધ	—	૫૫૦	૩	૮૫૭x૪=૩૪૨૮	—	૬૩x૧૬=૧૦૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૯	સં.કોધ	—	૫૫૧	૩	૮૫૮x૪=૩૪૩૨	—	૬૨x૧૬=૯૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કથાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૦૮૦	સં.કોધ	—	૫૫૨	૩	૮૫૮x૪=૩૪૩૬	—	૬૧x૧૬=૯૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૧	સં.કોધ	—	૫૫૩	૩	૮૬૦x૪=૩૪૪૦	—	૬૦x૧૬=૯૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૨	સં.કોધ	—	૫૫૪	૩	૮૬૧x૪=૩૪૪૪	—	૫૯x૧૬=૯૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૩	સં.કોધ	—	૫૫૫	૩	૮૬૨x૪=૩૪૪૮	—	૫૮x૧૬=૯૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૪	સં.કોધ	—	૫૫૬	૩	૮૬૩x૪=૩૪૫૨	—	૫૭x૧૬=૯૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૫	સં.કોધ	—	૫૫૭	૩	૮૬૪x૪=૩૪૫૬	—	૫૬x૧૬=૮૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૬	સં.કોધ	—	૫૫૮	૩	૮૬૫x૪=૩૪૬૦	—	૫૫x૧૬=૮૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૭	સં.કોધ	—	૫૫૯	૩	૮૬૬x૪=૩૪૬૪	—	૫૪x૧૬=૮૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૮	સં.કોધ	—	૫૬૦	૩	૮૬૭x૪=૩૪૬૮	—	૫૩x૧૬=૮૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૦૮૯	સં.કોધ	—	૫૬૧	૩	૮૬૮x૪=૩૪૭૨	—	૫૨x૧૬=૮૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૦	સં.કોધ	—	૫૬૨	૩	૮૬૯x૪=૩૪૭૬	—	૫૧x૧૬=૮૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૧	સં.કોધ	—	૫૬૩	૩	૮૭૦x૪=૩૪૮૦	—	૫૦x૧૬=૮૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૨	સં.કોધ	—	૫૬૪	૩	૮૭૧x૪=૩૪૮૪	—	૪૯x૧૬=૭૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૩	સં.કોધ	—	૫૬૫	૩	૮૭૨x૪=૩૪૮૮	—	૪૮x૧૬=૭૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૪	સં.કોધ	—	૫૬૬	૩	૮૭૩x૪=૩૪૮૨	—	૪૭x૧૬=૭૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૫	સં.કોધ	—	૫૬૭	૩	૮૭૪x૪=૩૪૮૬	—	૪૬x૧૬=૭૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૬	સં.કોધ	—	૫૬૮	૩	૮૭૫x૪=૩૪૯૦	—	૪૫x૧૬=૭૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૭	સં.કોધ	—	૫૬૯	૩	૮૭૬x૪=૩૪૯૪	—	૪૪x૧૬=૭૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૮	સં.કોધ	—	૫૭૦	૩	૮૭૭x૪=૩૪૯૮	—	૪૩x૧૬=૬૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૦૯	સં.કોધ	—	૫૭૧	૩	૮૭૮x૪=૩૫૦૨	—	૪૨x૧૬=૬૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૦	સં.કોધ	—	૫૭૨	૩	૮૭૯x૪=૩૫૦૬	—	૪૧x૧૬=૬૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૧	સં.કોધ	—	૫૭૩	૩	૮૮૦x૪=૩૫૧૦	—	૪૦x૧૬=૬૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૨	સં.કોધ	—	૫૭૪	૩	૮૮૧x૪=૩૫૧૪	—	૩૯x૧૬=૬૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૩	સં.કોધ	—	૫૭૫	૩	૮૮૨x૪=૩૫૧૮	—	૩૮x૧૬=૬૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૪	સં.કોધ	—	૫૭૬	૩	૮૮૩x૪=૩૫૨૨	—	૩૭x૧૬=૫૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૫	સં.કોધ	—	૫૭૭	૩	૮૮૪x૪=૩૫૨૬	—	૩૬x૧૬=૫૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૬	સં.કોધ	—	૫૭૮	૩	૮૮૫x૪=૩૫૩૦	—	૩૫x૧૬=૫૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૭	સં.કોધ	—	૫૭૯	૩	૮૮૬x૪=૩૫૩૪	—	૩૪x૧૬=૫૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૮	સં.કોધ	—	૫૮૦	૩	૮૮૭x૪=૩૫૩૮	—	૩૩x૧૬=૫૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૧૯	સં.કોધ	—	૫૮૧	૩	૮૮૮x૪=૩૫૪૨	—	૩૨x૧૬=૫૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૦	સં.કોધ	—	૫૮૨	૩	૮૮૯x૪=૩૫૪૬	—	૩૧x૧૬=૪૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૧	સં.કોધ	—	૫૮૩	૩	૮૯૦x૪=૩૫૫૦	—	૩૦x૧૬=૪૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૨	સં.કોધ	—	૫૮૪	૩	૮૯૧x૪=૩૫૫૪	—	૨૯x૧૬=૪૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

કિટ્ટિક ક.	કપાય	અપૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	પૂર્વ- કિટ્ટિક ક.	સંગ્રહ- કિટ્ટિક ક.	અધસ્તનશીર્ષ- ચયદ્રવ્ય	અધસ્તન- કિટ્ટિકદ્રવ્ય	ઉભયચયદ્રવ્ય	મધ્યમખંડદ્રવ્ય
૧૧૨૩	સં.કોષ	—	૫૮૫	૩	૮૮૨x૪=૩૫૬૮	—	૨૮x૧૬=૪૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૪	સં.કોષ	—	૫૮૬	૩	૮૮૩x૪=૩૫૭૨	—	૨૭x૧૬=૪૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૫	સં.કોષ	—	૫૮૭	૩	૮૮૪x૪=૩૫૭૬	—	૨૬x૧૬=૪૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૬	સં.કોષ	—	૫૮૮	૩	૮૮૫x૪=૩૫૮૦	—	૨૫x૧૬=૪૦૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૭	સં.કોષ	—	૫૮૯	૩	૮૮૬x૪=૩૫૮૪	—	૨૪x૧૬=૩૮૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૮	સં.કોષ	—	૫૯૦	૩	૮૮૭x૪=૩૫૮૮	—	૨૩x૧૬=૩૬૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૨૯	સં.કોષ	—	૫૯૧	૩	૮૮૮x૪=૩૫૯૨	—	૨૨x૧૬=૩૫૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૦	સં.કોષ	—	૫૯૨	૩	૮૮૯x૪=૩૫૯૬	—	૨૧x૧૬=૩૩૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૧	સં.કોષ	—	૫૯૩	૩	૮૯૦x૪=૩૬૦૦	—	૨૦x૧૬=૩૨૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૨	સં.કોષ	—	૫૯૪	૩	૮૯૧x૪=૩૬૦૪	—	૧૯x૧૬=૩૦૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૩	સં.કોષ	—	૫૯૫	૩	૮૯૨x૪=૩૬૦૮	—	૧૮x૧૬=૨૮૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૪	સં.કોષ	—	૫૯૬	૩	૮૯૩x૪=૩૬૧૨	—	૧૭x૧૬=૨૭૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૫	સં.કોષ	—	૫૯૭	૩	૮૯૪x૪=૩૬૧૬	—	૧૬x૧૬=૨૫૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૬	સં.કોષ	—	૫૯૮	૩	૮૯૫x૪=૩૬૨૦	—	૧૫x૧૬=૨૪૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૭	સં.કોષ	—	૫૯૯	૩	૮૯૬x૪=૩૬૨૪	—	૧૪x૧૬=૨૨૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૮	સં.કોષ	—	૬૦૦	૩	૮૯૭x૪=૩૬૨૮	—	૧૩x૧૬=૨૦૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૩૯	સં.કોષ	—	૬૦૧	૩	૮૯૮x૪=૩૬૩૨	—	૧૨x૧૬=૧૯૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૦	સં.કોષ	—	૬૦૨	૩	૮૯૯x૪=૩૬૩૬	—	૧૧x૧૬=૧૭૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૧	સં.કોષ	—	૬૦૩	૩	૯૦૦x૪=૩૬૪૦	—	૧૦x૧૬=૧૬૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૨	સં.કોષ	—	૬૦૪	૩	૯૦૧x૪=૩૬૪૪	—	૯x૧૬=૧૪૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૩	સં.કોષ	—	૬૦૫	૩	૯૦૨x૪=૩૬૪૮	—	૮x૧૬=૧૨૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૪	સં.કોષ	—	૬૦૬	૩	૯૦૩x૪=૩૬૫૨	—	૭x૧૬=૧૧૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૫	સં.કોષ	—	૬૦૭	૩	૯૦૪x૪=૩૬૫૬	—	૬x૧૬=૯૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૬	સં.કોષ	—	૬૦૮	૩	૯૦૫x૪=૩૬૬૦	—	૫x૧૬=૮૦	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૭	સં.કોષ	—	૬૦૯	૩	૯૦૬x૪=૩૬૬૪	—	૪x૧૬=૬૪	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૮	સં.કોષ	—	૬૧૦	૩	૯૦૭x૪=૩૬૬૮	—	૩x૧૬=૪૮	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૪૯	સં.કોષ	—	૬૧૧	૩	૯૦૮x૪=૩૬૭૨	—	૨x૧૬=૩૨	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦
૧૧૫૦	સં.કોષ	—	૬૧૨	૩	૯૦૯x૪=૩૬૭૬	—	૧x૧૬=૧૬	૧૮૨અ-૧૬૫૬૦

[illegible]

આમ અસત્કલ્પનાથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિમાં બીજા સમયે દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરી.

જેવી રીતે કિટ્ટિકરણાદ્યાના બીજા સમયે દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરી તેવી રીતે કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમસમય સુધી દીયમાન દ્રવ્ય અને દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા જાણવી.

સ્થિતિબંધ - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના ચરમ સમયે સંજવલન ૪નો સ્થિતિબંધ ૮ વર્ષ પ્રમાણ થતો હતો. તે પ્રત્યેક સ્થિતિબંધે ઉત્તરોત્તર અંતર્મુહૂર્ત-અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન થતા થતા કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમસમયે અંતર્મુહૂર્તોધિક ચાર માસ પ્રમાણ રહે છે. અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના ચરમસમયે શેષ કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ થતો હતો તે ઉત્તરોત્તર પ્રત્યેક સ્થિતિબંધ દ્વારા સંખ્યાતગુણહીન થતા થતા કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમસમયે પણ સંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ રહે છે.

સ્થિતિસત્તા - અશ્વકર્ણકરણાદ્યાના ચરમસમયે ઘાતિ ૪ની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ હતી અને અઘાતિ-૩ની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય વર્ષ પ્રમાણ હતી. તે ઓછી થતી થતી કિટ્ટિકરણાદ્યાના ચરમસમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત અધિક આઠ વર્ષ પ્રમાણ રહે છે, શેષ ૩ ઘાતિકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ રહે છે અને અઘાતિકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ રહે છે.

કર્મ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
મોહનીય	અંતર્મુહૂર્ત અધિક ૪ માસ	અંતર્મુહૂર્ત અધિક ૮ વર્ષ
ઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા વર્ષ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

ઉદય - કિટ્ટિકરણાદ્યામાં રહેલ જીવ પૂર્વસ્પર્ધકોને અને અપૂર્વસ્પર્ધકોને વેદે છે, કિટ્ટિઓને વેદતો નથી. પૂર્વસ્પર્ધકો અને અપૂર્વસ્પર્ધકોની પ્રથમસ્થિતિની આવલિકા શેષ રહે ત્યારે કિટ્ટિકરણાદ્યા સમાપ્ત થાય છે.

સર્વકિટ્ટિઓમાં રસ - સંજવલન લોભની જઘન્ય કિટ્ટિમાં રસ સૌથી ઓછો છે. તેના કરતા તેની બીજી કિટ્ટિમાં રસ અનંતગુણ છે. તેના કરતા તેની ત્રીજી કિટ્ટિમાં રસ અનંતગુણ છે. તેના કરતા તેની ચોથી કિટ્ટિમાં રસ અનંતગુણ છે. એમ સંજવલન ક્રોધની સર્વોત્કૃષ્ટ રસવાળી ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિનો રસ અનંતગુણ જાણવો. સંજવલન ક્રોધની સર્વોત્કૃષ્ટ રસવાળી ચરમકિટ્ટિ કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં રસ અનંતગુણ છે. કષાયપ્રાભુતની ભાષ્યગાથામાં કહ્યું છે -

‘ગુણસેઢી અણંતગુણા લોભાદી ક્રોધપચ્છિન્નપદાદો ।

કમ્મસ્સ ય અણુભાગે કિટ્ટીએ લક્ષણં એદં ॥૧૬૫॥’

- ભાગ ૧૫, પાના નં. ૫૮

કિટ્ટિકરણાદ્યાના પ્રથમસમયથી સત્તાગત કર્મોના સ્થિતિ અને રસની અપવર્તના થાય છે, પરંતુ ઉદ્વર્તના થતી નથી. આ ક્ષપકશ્રેણીમાં સમજવું. તેવી જ રીતે ઉપશમશ્રેણીમાં પણ કિટ્ટિકરણાદ્યાથી માંડી યાવત્ સૂક્ષ્મ સંપરાયના ચરમ સમય સુધી માત્ર અપવર્તના જ થાય છે, ઉદ્વર્તના થતી નથી. ઉપશમશ્રેણીથી પડતા સૂક્ષ્મસંપરાયના પ્રથમ સમયથી જ ઉદ્વર્તના-અપવર્તના બને થાય છે. કષાયપ્રાભુતની ભાષ્યગાથામાં કહ્યું છે -

‘કિટ્ટી કરેદિ ણિયમા ઓવઢેતો ઠિદી ય અણુભાગે ।
વઢેતો કિટ્ટીએ અકારગો હોદિ બોઢ્ઢવ્વો ॥૧૬૪॥’

- ભાગ ૧૫, પાના નં. ૫૪

કથાયપ્રાભૃતચૂર્ણિમાં કહ્યું છે - ‘જો કિટ્ટીકારગો સો પદેસગં ઠિદીહિં વા અણુભાગેહિં વા ઓકઢુદિ, ણ ઓકઢુદિ, યવગો કિટ્ટીકરણપ્પહુડિ જાવ સંકમો તાવ ઓકઢુગો પદેસગ્ગસ્સ, ણ ઓકઢુગો । ડવસામગો પુણ પઢમસમયકિટ્ટીકારગમાદિં કાદૂણ જાવ ચરિમસમયસકસાયો તાવ ઓકઢુગો, ણ પુણ ઓકઢુગો । પઢિવદમાણગો પુણ પઢમસમયસકસાયપ્પહુડિ ઓકઢુગો વિ, ઓકઢુગો વિ ।’ - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૫૫-૫૭

આ રીતે કિટ્ટિકરણાદ્વા સમાપ્ત થઈ.

(૬) કિટ્ટિવેદનાદ્વા

કિટ્ટિકરણાદ્વા સમાપ્ત થયા પછીના સમયથી કિટ્ટિવેદનાદ્વાનો પ્રારંભ થાય છે. કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે સંજવલન - ૪ નો સ્થિતિબંધ ચાર માસનો થાય છે. ત્યારે મોહનીયકર્મની સ્થિતિસત્તા આઠ વર્ષ પ્રમાણ હોય છે. શેષ ટ્રણ ઘાતિકર્મોના સ્થિતિબંધ અને સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ હોય છે. ટ્રણ અઘાતિકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ હોય છે અને સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય વર્ષ પ્રમાણ હોય છે.

કર્મ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
મોહનીય	૪ માસ	૮ વર્ષ
શેષ ઘાતી ટ્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ટ્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્ય વર્ષ

સંજવલન ક્રોધના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને આશ્રયી આ પ્રમાણે હોય છે. સંજવલન માનના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા ૪ વર્ષ પ્રમાણ હોય છે. સંજવલન માયાના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમસમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા ૨ વર્ષ પ્રમાણ હોય છે. સંજવલન લોભના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમસમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા ૧ વર્ષ પ્રમાણ હોય છે.

જીવો	કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ક્રોધના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને	૮ વર્ષ
સંજવલન માનના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને	૪ વર્ષ
સંજવલન માયાના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને	૨ વર્ષ
સંજવલન લોભના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને	૧ વર્ષ

કિટ્ટિવેદનાદાના પ્રથમ સમયથી બીજી સ્થિતિમાંથી કિટ્ટિઓને ખેંચી તેની પ્રથમસ્થિતિ કરી ભોગવે છે. તેના સંબંધી વિગત બતાવવા પૂર્વે પ્રસંગ પામીને કિટ્ટિવેદનાદામાં રહેલા જીવને સત્તામાં કયા કયા ભવોમાં તથા કઈ કઈ માર્ગશાઓ વગેરેમાં બંધાયેલું મોહનીય કર્મ નિયમા હોય છે તથા વિકલ્પે હોય છે તેની વિચારણા કરવા કષાયપ્રાભૂતકાર મૂળગાથા વડે પ્રશ્ન કરે છે -

‘કદિસુ ગદીસુ ભવેસુ ય દ્વિદિઅણુભાગેસુ વા કસાણસુ ।

કમ્માણિ પુવ્વબદ્ધાણિ કદીસુ કિટ્ટીસુ ચ દ્વિદીસુ ॥૧૮૨॥’

- ભાગ ૧૫, પાના નં. ૧૧૩

ભાષ્યગાથાઓ દ્વારા ઉત્તર જણાવે છે -

‘દોસુ ગદીસુ અભજ્જાણિ, દોસુ ભજ્જાણિ પુવ્વબદ્ધાણિ ।

एइंदिय काएसु च पंचसु भज्जा ण च तसेसु ॥१८३॥

एइंदियभवग्गहणेहिं असंखेज्जेहिं णियमसा बद्धं ।

एगादेगुत्तरियं संखेज्जेहिं य तसभवेहिं ॥१८४॥

उक्कस्सयअणुभागे द्विदिउक्कस्साणि पुव्वबद्धाणि ।

भजियव्वाणि अभज्जाणि होति णियमा कसाएसु ॥१८५॥

पज्जत्तापज्जत्तेण तथा त्थીपुण्णवુંसयमिस्सेण ।

सम्मत्ते मिच्छत्ते केण व जोगोवजोगेण ॥१८६॥

पज्जत्तापज्जत्ते मिच्छत्त णवુંસए च सम्मत्ते ।

કમ્માણિ અભજ્જાણિ દુ ત્થી પુરિસે મિસ્સગે ભજ્જા ॥૧૮૭॥

ओरालिये सरीरे ओरालियमिस्सए च जोगे दु ।

चदुविधमणवचिजोगे च अभज्जगा सेसगे भज्जा ॥१८८॥

अध सुदमदिउवजोगे होति अभज्जाणि पુવ્વબદ્ધાણિ ।

भज्जाणि च पच्चक्खेसु दोसु छदुमत्थणाणेसु ॥१८९॥

કમ્માણિ અભજ્જાણિ દુ અણગાર-અચક્ખુદંસણુવજોગે ।

अध ओहिदंसणे पुण उवजोगे होति भज्जाणि ॥१९०॥

કિં લેસ્સાએ બદ્ધાણિ કેસુ કમ્પેસુ વટ્ટમાણેણ ।

सादेण असादेण च लिंगेण च कम्हि खेत्तम्हि ॥१९१॥

લેસ્સા સાદ અસાદે ચ અભજ્જા કમ્મ સિપ્પ લિંગે ચ ।

खेत्तम्हि च भज्जाणि दु समाविभागे अभज्जाणि ॥१९२॥’

- કષાયપ્રાભૂતભાષ્યગાથા, ભાગ ૧૫, પાના નં. ૧૧૫ થી ૧૩૭

ભાવાર્થ આ પ્રમાણે છે -

ગતિ -

પ્રશ્ન - ક્ષપકને કઈ ગતિમાં બંધાયેલ ^૧કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય તથા કઈ ગતિમાં બંધાયેલ કર્મ વિકલ્પે સત્તામાં હોય?

જવાબ - ક્ષપકને તિર્યચગતિ અને મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલ કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય છે. ક્ષપકને દેવગતિ અને નરકગતિમાં બંધાયેલ કર્મ વિકલ્પે સત્તામાં હોય છે, એટલે કે સત્તામાં હોય અથવા ન પણ હોય. આનું કારણ એ છે કે જેમ કોઈ પણ કાળે બંધાયેલ કર્મની સ્થિતિ ઉદ્વર્તનાદિથી વારંવાર વધારીએ તો પણ તે કર્મ કર્મસ્થિતિકાળ (૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ)થી વધુ કાળ સુધી આત્મા ઉપર રહી શકતું નથી, તેમ કોઈ પણ સમયે બંધાયેલ કર્મના અમુક દલિકની સ્થિતિ તો ઉદ્વર્તનાદિથી વધતા તે દલિક કર્મસ્થિતિકાળ (૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ) સુધી અવશ્ય રહે છે. અક્ષપક દરેક જીવને કોઈ પણ સમયે બંધાયેલ કર્મમાંથી અમુક દલિકો તો કર્મસ્થિતિકાળ (૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ) સુધી અવશ્ય રહે છે.

પ્રશ્ન - ઓછી સ્થિતિવાળું કર્મ કર્મસ્થિતિકાળ (૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ) સુધી શી રીતે રહે ?

જવાબ - કર્મ બાંધતી વખતે તેની સ્થિતિ અલ્પ બાંધી હોય તો પણ ઉદ્વર્તનાકરણથી અમુક દલિકોનો ઉપરના નિષેકોમાં નિષ્કેપ થાય છે. ત્યાર પછી વળી તે દલિકોનો ઉદય થાય તે પૂર્વે ફરી તે બધા કે તેમાંથી અમુક દલિકોની ઉદ્વર્તના થાય છે. આમ પરંપરાએ ઉદ્વર્તના કરતા કોઈ પણ સમયે બંધાયેલ દલિકમાંથી અમુક દલિક તો કર્મસ્થિતિકાળ (૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ) સુધી અવશ્ય રહે છે.

આ નિયમ ધ્યાનમાં રાખવાથી આગળની વિચારણામાં સુગમતા રહેશે.

પ્રસ્તુતમાં તિર્યચગતિમાં બંધાયેલ કર્મની ત્યાંથી નીકળી શેષ ગતિઓમાં સાગરોપમપૃથક્ત્વ સુધીના કાળમાં સંપૂર્ણ નિર્જરા થઈ શકતી નથી. અહીં તાત્પર્ય એ છે કે તિર્યચગતિ સિવાય શેષ ત્રણ ગતિઓમાં જીવ ભ્રમ્યા કરે તો પણ ત્યાં શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમથી વધુ રહી શકતો નથી, કેમકે તિર્યચગતિનું આંતરુ શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પ્રમાણ છે, એટલે વર્તમાન ક્ષપક જીવ વધુમાં વધુ શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પૂર્વે તો નિયમા તિર્યચગતિમાં હતો જ અને ત્યાં તેણે બાંધેલા કર્મોની શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ કાળમાં સર્વથા નિર્જરા થઈ શકતી નથી, તેમાંના અમુક સ્કંધો તો રહે છે જ. માટે ક્ષપકને તિર્યચગતિમાં બંધાયેલ કર્મ તો નિયમા સત્તામાં હોય છે.

મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલ કર્મનો ત્યાર પછી તિર્યચગતિમાં જઈ ત્યાં કર્મસ્થિતિકાળ કે તેથી વધુ કાળ સુધી રહે તો સર્વથા અભાવ થઈ શકે છે, પણ અહીં પ્રસ્તુતમાં ક્ષપકનો અધિકાર છે અને ક્ષપકશ્રેણી મનુષ્યગતિમાં જ હોય છે, માટે વર્તમાન મનુષ્યભવનું બંધાયેલ કર્મ તો અવશ્ય હોય જ. માટે ક્ષપકને મનુષ્યગતિનું બંધાયેલ કર્મ પણ નિયમા સત્તામાં હોય છે.

દેવગતિમાં તથા નરકગતિમાં બંધાયેલું કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં વિકલ્પે હોય છે, એટલે કે હોય અથવા ન

પણ હોય, કેમકે કોઈ જીવો એવા પણ હોય કે જે દેવગતિમાં અને નરકગતિમાં ગયા વિના જ તિર્યચગતિમાંથી સીધા મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણીનો પ્રારંભ કરે. તે જીવોને દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલું કર્મ સત્તામાં ન હોય. અથવા, જે જીવ દેવગતિ કે નરકગતિમાંથી આવી તિર્યચગતિ અને મનુષ્યગતિમાં કર્મસ્થિતિકાળ કે તેથી વધુ કાળ સુધી રહે તેને ત્યાં તેટલા કાળમાં દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલા કર્મની સર્વથા નિર્જરા થઈ જાય છે. તે જીવો ક્ષપકશ્રેણી માંડે ત્યારે તેમને દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલું કર્મ સત્તામાં ન હોય. જે જીવો દેવગતિમાંથી કે નરકગતિમાંથી નીકળી કર્મસ્થિતિકાળ પસાર થયા પૂર્વે મનુષ્ય થઈ ક્ષપકશ્રેણી માંડે છે, તેમને દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય છે.

અલ્પબહુત્વ - દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ક્ષપકને જઘન્ય સત્તા અલ્પ (૧ સ્કંધ) છે. તેના કરતા દેવગતિમાં કે નરકગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ક્ષપકને ઉત્કૃષ્ટ સત્તા અનંતગુણ (અનંત સ્કંધ) છે.

મનુષ્યગતિમાં કે તિર્યચગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ક્ષપકને જઘન્ય સત્તા અલ્પ (અનંત સ્કંધ) છે. તેના કરતા મનુષ્યગતિમાં કે તિર્યચગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ક્ષપકને ઉત્કૃષ્ટ સત્તા અસંખ્યગુણ (અનંત સ્કંધ) છે.

સ્વામી -

પ્રશ્ન - તિર્યચગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - એકેન્દ્રિયમાં ક્ષપિતકર્માશ થઈ કર્મસ્થિતિકાળ સુધી રહે. ત્યાંથી નીકળી શેષગતિઓમાં શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ સુધી પરિભ્રમણ કરે, પછી અંતિમભવમાં ક્ષપકશ્રેણી માંડનાર કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને તિર્યચગતિમાં બંધાયેલ કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા હોય છે.

પ્રશ્ન - તિર્યચગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - તિર્યચગતિમાં ગુણિતકર્માશ થઈ કર્મસ્થિતિકાળ સુધી રહે. ત્યાંથી નીકળી મનુષ્યગતિમાં આવી શીઘ્ર ક્ષપકશ્રેણી માંડે તેને તિર્યચગતિમાં બંધાયેલ કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા હોય છે.

પ્રશ્ન - મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - પૂર્વે કર્મસ્થિતિકાળ સુધી મનુષ્ય ન થયો હોય અથવા મનુષ્ય થઈને અન્યગતિમાં કર્મસ્થિતિકાળ કે તેથી વધુ કાળ રહ્યો હોય તેવો ક્ષપિતકર્માશ જીવ ત્યાંથી મનુષ્યમાં આવી તે જ ભવમાં વર્ષપૃથક્ત્વ પછી શીઘ્ર ક્ષપકશ્રેણી માંડે તો તે કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા હોય.

પ્રશ્ન - મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - અન્યગતિમાંથી મનુષ્યગતિમાં આવી પૂર્વકોટિપૃથક્ત્વ અધિક ત્રણ પલ્યોપમ કાળ સુધી રહી

પછી અલ્પકાળ (૧૦૦૦૦ વર્ષ) સુધી દેવગતિમાં જઈ પૂર્વકોટીના આયુષ્યવાળો મનુષ્ય થઈ અંતે ક્ષપકશ્રેણી માંડે તેને મનુષ્યગતિમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા હોય છે.

ઇન્દ્રિય - એકેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય. એકેન્દ્રિયનું ઉત્કૃષ્ટ અંતર સાધિક ૨૦૦૦ સાગરોપમ છે. તેથી વર્તમાન ક્ષપક જીવ ઉત્કૃષ્ટથી સાધિક ૨૦૦૦ સાગરોપમ પૂર્વે અવશ્ય એકેન્દ્રિય હોય. ત્યાં બંધાયેલ કર્મની સાધિક ૨૦૦૦ સાગરોપમ કાળમાં સંપૂર્ણ નિર્જરા થઈ શકતી નથી. તેથી ક્ષપકને એકેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય.

પંચેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય, કેમકે ક્ષપકશ્રેણિ પંચેન્દ્રિયપણામાં જ માંડી શકાય છે.

વિકલેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. એકેન્દ્રિયમાંથી નીકળી વિકલેન્દ્રિયમાં ઉત્પન્ન થયા વિના ક્ષપકશ્રેણિ માંડનાર ક્ષપકને વિકલેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. વિકલેન્દ્રિયમાં ઉત્પન્ન થયેલ જીવ કર્મસ્થિતિકાળ સુધી કે તેથી વધુ કાળ સુધી એકેન્દ્રિયમાં રહીને પછી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તો તેને પણ વિકલેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. વિકલેન્દ્રિયમાં ઉત્પન્ન થયેલ જીવ કર્મસ્થિતિકાળની અંદર મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તો તેને વિકલેન્દ્રિયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

કાય - પૃથ્વીકાયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. જે જીવ પૃથ્વીકાયમાં ગયા વિના ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને પૃથ્વીકાયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. જે જીવ પૃથ્વીકાયમાં જઈને કર્મસ્થિતિકાળ સુધી કે તેથી વધુ કાળ સુધી બીજે અપ્કાય વગેરેમાં રહીને પછી મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને પૃથ્વીકાયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. જે જીવ પૃથ્વીકાયમાં જઈને કર્મસ્થિતિકાળની અંદર મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને પૃથ્વીકાયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

અપ્કાય, તેઉકાય, વાયુકાયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. તેની ભાવના પૃથ્વીકાયની જેમ સમજવી.

વનસ્પતિકાયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. વનસ્પતિકાયમાંથી નીકળી કર્મસ્થિતિકાળ સુધી કે તેનાથી વધુ કાળ સુધી પૃથ્વીકાય વગેરેમાં રહીને પછી મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડનારને વનસ્પતિકાયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. જે જીવ વનસ્પતિકાયમાંથી નીકળીને કર્મસ્થિતિકાળની અંદર મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને વનસ્પતિકાયમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

ત્રસકાયમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય, કેમકે ક્ષપકશ્રેણિ ત્રસપણામાં જ માંડી શકાય છે.

પ્રશ્ન - ત્રસકાયમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - સ્થાવરમાંથી ત્રસકાયમાં મનુષ્યના ભવમાં આવી તે જ ભવમાં વર્ષપૃથક્ત્વ પછી શીઘ્ર ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને ત્રસકાયમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની જઘન્ય સત્તા હોય છે.

પ્રશ્ન - ત્રસકાયમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા કયા ક્ષપકને હોય ?

જવાબ - ગુણિતકર્માશ જીવ ત્રસકાયની કાયસ્થિતિ જેટલો કાળ ત્રસકાયમાં પરિભ્રમણ કરી અંતે ક્ષપકશ્રેણી માંડે તો તેને ત્રસકાયમાં બંધાયેલા કર્મદ્રવ્યની ઉત્કૃષ્ટ સત્તા હોય છે.

ક્ષપકને અસંખ્યાતા એકેન્દ્રિયભવોમાં બંધાયેલું કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ઓછામાં ઓછા પલ્લોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ એકેન્દ્રિયભવો થાય છે.

ક્ષપકને એક, બે યાવત્ સંખ્યાતા ત્રસના ભવોનું બંધાયેલું કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ઉત્કૃષ્ટ રસ - ક્ષપકને ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિવિશિષ્ટ કે ઉત્કૃષ્ટરસવિશિષ્ટ કર્મ સત્તામાં વિકલ્પે હોય છે.

પ્રશ્ન - ક્ષપકને સત્તામાં ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ કે ઉત્કૃષ્ટ રસ હોતો નથી. તો પછી ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળું કે ઉત્કૃષ્ટ રસવાળું કર્મ તેને સત્તામાં શી રીતે હોઈ શકે ?

જવાબ - અહીં ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિવિશિષ્ટ કર્મનો અર્થ એ છે કે ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિ બાંધતી વખતે બંધાયેલું કર્મ નહીં કે વર્તમાનકાળે ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળું કર્મ. એટલે ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ બાંધી ત્યાર પછી કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ક્ષપકશ્રેણીનો પ્રારંભ કરે તો તે વખતે બાંધેલું કર્મ (ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિવિશિષ્ટ કર્મ) સત્તામાં હોય છે. કર્મસ્થિતિકાળની અંદર હંમેશા અનુત્કૃષ્ટ સ્થિતિ બાંધી ક્ષપકશ્રેણી માંડનાર ક્ષપકને ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિવિશિષ્ટ કર્મ સત્તામાં ન હોય. જેવી રીતે ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિવિશિષ્ટ કર્મની વિચારણા કરી તેવી રીતે ઉત્કૃષ્ટરસવિશિષ્ટ કર્મની પણ વિચારણા જાણવી.

યોગ - ચાર મનોયોગ, ચાર વચનયોગ, ઔદારિક કાયયોગ, ઔદારિકમિશ્ર કાયયોગ - આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે ચરમ ભવમાં ક્ષપકને આ બધા જ યોગ હોય છે, એટલે ચરમભવમાં તે તે યોગમાં બંધાયેલ કર્મ પણ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

વૈકિય કાયયોગ, વૈકિયમિશ્ર કાયયોગ, આહારક કાયયોગ, આહારકમિશ્ર કાયયોગ, કાર્મણ કાયયોગ - આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. આ માર્ગશાઓમાં ગયા વિના અથવા જઈને કર્મસ્થિતિકાળ કે તેથી વધુ કાળ સુધી બીજી માર્ગશાઓમાં રહીને પછી મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. આ માર્ગશાઓમાં જઈને કર્મસ્થિતિકાળની અંદર મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

વેદ - ક્ષપકને નપુંસકવેદ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે નપુંસકવેદ સિવાયના બે વેદોમાં સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ કાળથી વધુ કોઈપણ જીવ રહી શકતો નથી.

સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ - આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય છે. તે તે માર્ગશામાંથી નીકળી પ્રતિપક્ષી માર્ગશામાં કર્મસ્થિતિકાળ સુધી રહી પછી ક્ષપકશ્રેણીનો પ્રારંભ કરે તો તેટલા કાળમાં તે માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મની સર્વથા નિર્જરા થઈ જાય છે. એટલે તેવા ક્ષપકને તે માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ

સત્તામાં ન હોય. તે તે માર્ગજ્ઞામાંથી નીકળી કર્મસ્થિતિકાળની અંદર જ ક્ષપકશ્રેણિનો પ્રારંભ કરે તો તે માર્ગજ્ઞામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં હોય.

કષાય - ક્ષપકને ચારે કષાયના ઉદયે બંધાયેલ કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે દરેક કષાયનો ઉદયકાળ અંતર્મુહૂર્ત જ છે.

જ્ઞાન - મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, મતિઅજ્ઞાન, શ્રુતઅજ્ઞાન - આ ચાર માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને નિયમા સત્તામાં હોય છે. મતિજ્ઞાન અને શ્રુતજ્ઞાનનો ઉપયોગ ક્ષપકને ચરમભવમાં હોય છે જ. તેથી તે ઉપયોગમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં અવશ્ય હોય છે. મતિઅજ્ઞાન અને શ્રુતઅજ્ઞાન મિથ્યાત્વના સહચારી છે. તેથી તે ઉપયોગમાં બંધાયેલ કર્મની ભાવના આગળ કહેવાશે તેમ મિથ્યાત્વમાં બંધાયેલ કર્મની જેમ કરવી.

અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, વિભંગજ્ઞાન - આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. અહીં કારણ એ છે કે સંસારમાં આ જ્ઞાન-અજ્ઞાન પામ્યા વિના પણ ક્ષપકશ્રેણિ માંડી શકાય છે. તેથી આ માર્ગજ્ઞાઓને પ્રાપ્ત કર્યા વિના જ ક્ષપકશ્રેણિ માંડનારને આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. તથા આ માર્ગજ્ઞાઓ પ્રાપ્ત કરીને ત્યાર પછી કર્મસ્થિતિકાળ સુધી અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, વિભંગજ્ઞાન વિના સંસારમાં પરિભ્રમણ કરી પછી ક્ષપકશ્રેણિ માંડનારને પણ તેટલા કાળમાં આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મની સર્વથા નિર્જરા થઈ જાય છે. એટલે તેવા ક્ષપકને પણ આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. અવધિજ્ઞાન-મનઃપર્યવજ્ઞાન પામીને તે ગુમાવ્યા વિના જ ક્ષપકશ્રેણિ માંડે અથવા તે ગુમાવીને પણ કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને તે માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય. વિભંગજ્ઞાન પામીને ગુમાવીને કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને તે માર્ગજ્ઞામાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

કેવળજ્ઞાન માર્ગજ્ઞામાં બંધાયેલ કર્મ કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને સત્તામાં ન હોય, કેમકે તે પૂર્વે ક્યારેય કેવળજ્ઞાન પામ્યો નથી.

સંયમ - સામાયિકસંયમ માર્ગજ્ઞામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં અવશ્ય હોય છે, કેમકે સંયમ વિના ક્ષપકશ્રેણિ ન મંડાય અને શેષ સંયમો પણ સામાયિકસંયમ પૂર્વકના હોય છે.

અવિરતિ માર્ગજ્ઞામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં અવશ્ય હોય છે, કેમકે ચરમભવમાં પણ જઘન્યથી સાધિક ૮ વર્ષ સુધી અવિરતિ હોય છે.

છેદોપસ્થાપનીયસંયમ, પરિહારવિશુદ્ધિસંયમ, દેશવિરતિ - આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય છે. આ માર્ગજ્ઞાઓ પામ્યા વિના અથવા પામીને કર્મસ્થિતિકાળ સુધી અવિરતિ વગેરે માર્ગજ્ઞામાં રહીને પછી મનુષ્યગતિમાં આવી ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય. આ માર્ગજ્ઞાઓ પામીને કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તેને આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય.

સૂક્ષ્મસંપરાયસંયમ, યથાખ્યાતસંયમ - આ માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં ન હોય, કેમકે

આ માર્ગશાઓમાં મોહનીય કર્મ બંધાતુ નથી અને અહીં પ્રસ્તુતમાં મોહનીયકર્મનો અધિકાર છે.

દર્શન - ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન - આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે કર્મસ્થિતિકાળમાં આ બન્ને ઉપયોગો અવશ્ય હોય છે.

અવધિદર્શન માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. તેની ભાવના અવધિજ્ઞાન માર્ગશાની જેમ જાણવી.

કેવળદર્શન માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં ન હોય, કેમકે તે પૂર્વે ક્યારેય કેવળદર્શન પામ્યો નથી.

લેશ્યા - છયે લેશ્યામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને નિયમા સત્તામાં હોય છે. મનુષ્યને છયે લેશ્યાઓ પરાવર્તમાન ભાવે હોય છે. તેથી ક્ષપકને ચરમભવમાં છયે લેશ્યાઓ આવી ગઈ હોય છે. તેથી છયે લેશ્યામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

ભવ્ય - ભવ્યમાર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે ભવ્ય જ ક્ષપકશ્રેણિ માંડે છે.

અભવ્યમાર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં ન હોય, કેમકે અભવ્ય ક્યારેય ક્ષપકશ્રેણિ ન માંડે.

સમ્યક્ત્વ - ઔપશમિકસમ્યક્ત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે. કર્મગ્રન્થના મતે ૨૬ની સત્તાવાળો જીવ ઔપશમિકસમ્યક્ત્વ પામીને પછી જ ક્રમશઃ ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ અને ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ પામે છે. મોહનીયના ૨૬ના સત્તાસ્થાનનું ઉત્કૃષ્ટ અંતર સાધિક ૧૩૨ સાગરોપમ છે. તેથી ક્ષપક જીવ સાધિક ૧૩૨ સાગરોપમ કાળમાં અવશ્ય ઔપશમિકસમ્યક્ત્વ પામ્યો હોય છે. તે વખતે બંધાયેલા કર્મની સાધિક ૧૩૨ સાગરોપમ જેટલા કાળમાં સર્વથા નિર્જરા થઈ શકતી નથી. માટે કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને ઔપશમિકસમ્યક્ત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

ક્ષાયોપશમિકસમ્યક્ત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે. ક્ષપકને ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ અવશ્ય હોય છે. ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વનો ઉત્કૃષ્ટ કાળ સાધિક ૩૩ સાગરોપમ છે. તેથી ક્ષપક જીવને સાધિક ૩૩ સાગરોપમ પૂર્વે અવશ્ય ક્ષાયોપશમિકસમ્યક્ત્વ હોય છે. તે વખતે બંધાયેલ કર્મની ક્ષપકને સર્વથા નિર્જરા થઈ શકતી નથી. માટે કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને ક્ષાયોપશમિકસમ્યક્ત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ વિના ક્ષપકશ્રેણિ માંડી શકાતી નથી.

મિથ્યાત્વમાર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને નિયમા સત્તામાં હોય છે. સંસારી જીવને મિથ્યાત્વનું ઉત્કૃષ્ટ અંતર સાધિક ૧૩૨ સાગરોપમ છે. તેથી વર્તમાન ક્ષપક જીવને તેટલા કાળ પૂર્વે અવશ્ય મિથ્યાત્વ હોય છે. તે વખતે બંધાયેલ કર્મની અમિથ્યાત્વના (સમ્યક્ત્વ અને મિશ્રના સમુદિત) સાધિક ૧૩૨ સાગરોપમ કાળમાં

સર્વથા નિર્જરા થઈ શકતી નથી. માટે કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને મિથ્યાત્વ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ, મિશ્રસમ્યક્ત્વ - આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. કર્મસ્થિતિકાળમાં જીવ આ માર્ગશાઓ પામે જ એવો નિયમ નથી. તેથી જેઓ કર્મસ્થિતિકાળમાં આ માર્ગશાઓ પામ્યા હોય તેવા ક્ષપક જીવોને આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય અને જેઓ કર્મસ્થિતિકાળમાં આ માર્ગશાઓ ન પામ્યા હોય તેવા ક્ષપક જીવોને આ માર્ગશાઓમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય.

સંજી - સંજી માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે સંજી જીવ જ ક્ષપકશ્રેણિ માંડે છે.

અસંજી માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે. સંજીની ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિ સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ છે. તેથી વર્તમાન ક્ષપક જીવ ઉત્કૃષ્ટથી સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પૂર્વે અવશ્ય અસંજી હોય છે. તે વખતે બંધાયેલ કર્મની સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ કાળમાં સંપૂર્ણ નિર્જરા થતી નથી. તેથી ક્ષપકને અસંજી માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

આહારક - આહારક માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય, કેમકે આહારક જ ક્ષપકશ્રેણિ માંડે છે.

અનાહારક માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય. સંસારમાં ક્ષપકશ્રેણિ માંડ્યા પૂર્વે અનાહારક માર્ગશા વિગ્રહગતિમાં જ હોય છે. વિગ્રહગતિનું ઉત્કૃષ્ટ અંતર અસંખ્ય ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી કાળ પ્રમાણ છે. તેથી કર્મસ્થિતિકાળની અંદર જીવ અનાહારક માર્ગશા પામ્યો હોય અથવા ન પણ પામ્યો હોય. જેઓ કર્મસ્થિતિકાળની અંદર અનાહારક માર્ગશા પામ્યા હોય તેવા ક્ષપક જીવોને આ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય અને જેઓ કર્મસ્થિતિકાળમાં અનાહારકમાર્ગશા ન પામ્યા હોય તેવા ક્ષપક જીવોને આ માર્ગશામાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય.

પર્યાપ્ત-અપર્યાપ્ત - ક્ષપકને પર્યાપ્ત જીવભેદમાં બંધાયેલ કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે છેલ્લો ભવ પર્યાપ્તાનો હોય છે. વળી અપર્યાપ્ત જીવભેદની કાયસ્થિતિ પણ અંતર્મુહૂર્ત માત્ર છે. તેથી છેલ્લા ભવની અંતર્મુહૂર્ત પૂર્વે પણ અવશ્ય પર્યાપ્ત હોય છે. ત્યાં બાંધેલા કર્મની અંતર્મુહૂર્તમાં સર્વથા નિર્જરા થઈ શકે નહીં. એટલે ક્ષપકને પર્યાપ્ત જીવભેદમાં બંધાયેલ કર્મ નિયમા સત્તામાં હોય છે.

તેવી જ રીતે ક્ષપકને અપર્યાપ્ત જીવભેદમાં બંધાયેલ કર્મ પણ નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે પર્યાપ્ત જીવભેદની કાયસ્થિતિ સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ પ્રમાણ છે, એટલે વર્તમાન ક્ષપક જીવ વધુમાં વધુ તેટલા કાળ પૂર્વે નિયમા અપર્યાપ્ત હોય છે જ. એટલે તે વખતે બંધાયેલ કર્મની પર્યાપ્ત જીવભેદના સાધિક શતપૃથક્ત્વ સાગરોપમ જેટલા કાળમાં સર્વથા નિર્જરા થઈ શકતી નથી. તેથી ક્ષપકને તેની સત્તા અવશ્ય હોય છે.

સાતા, અસાતા - આ બન્ને પ્રકૃતિઓના ઉદયમાં બંધાયેલ કર્મ પણ ક્ષપકને નિયમા સત્તામાં હોય છે, કેમકે આ બન્ને પ્રકૃતિઓનો ઉદય અંતર્મુહૂર્ત બદલાય છે.

ઉત્સર્પિણી-અવસર્પિણી -

ઉત્સર્પિણીકાળમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં અવશ્ય હોય છે. અવસર્પિણીકાળમાં બંધાયેલ કર્મ પણ ક્ષપકને સત્તામાં અવશ્ય હોય છે. કર્મસ્થિતિકાળમાં ઉત્સર્પિણી-અવસર્પિણી બન્નેનું પરાવર્તન થાય છે. તેથી કર્મસ્થિતિકાળમાં ઉત્સર્પિણીકાળ અવશ્ય આવી જાય છે. તેવી જ રીતે કર્મસ્થિતિકાળમાં અવસર્પિણીકાળ પણ અવશ્ય આવી જાય છે. તેથી તે બન્ને કાળમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે.

અહીં એટલું વિશેષ છે કે કિટ્ટિવેદક ક્ષપકને એકાંત ઉત્સર્પિણીમાં બંધાયેલ કર્મ કે એકાંત અવસર્પિણીમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં નથી હોતું પરંતુ ઉત્સર્પિણીમાં અને અવસર્પિણીમાં બન્નેમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય છે. તાત્પર્ય એ છે કે છેલ્લા કર્મસ્થિતિકાળમાં બંધાયેલા કર્મની દરેક જીવને અવશ્ય સત્તા હોય છે. માત્ર ઉત્સર્પિણી કે માત્ર અવસર્પિણીનો કાળ દસ કોડાકોડી સાગરોપમનો છે. એટલે એકાંત ઉત્સર્પિણીમાં કે એકાંત અવસર્પિણીમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં નથી હોતું, પરંતુ બન્નેમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય છે.

તિચ્છલોક, ઊર્ધ્વલોક, અધોલોક -

તિચ્છલોકમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય છે, કેમકે ક્ષપકજીવ મુખ્યતાએ તિચ્છલોકમાં જ હોય છે અને વર્તમાન ભવનું બંધાયેલ કર્મ તો અવશ્ય સત્તામાં હોય જ.

ઊર્ધ્વલોકમાં અને અધોલોકમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય છે, એટલે હોય અથવા ન પણ હોય. અહીં પણ એ વિશેષ છે કે એકાંત ઊર્ધ્વલોકનું કે એકાંત અધોલોકનું બંધાયેલું કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં નથી હોતું, પરંતુ તિચ્છલોકમાં બંધાયેલા કર્મથી મિશ્રિત ઊર્ધ્વલોકનું અને અધોલોકનું બંધાયેલું કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં હોય છે.

કર્મ, શિલ્પ, લિંગ -

સર્વ કર્મ-શિલ્પ-લિંગમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં વિકલ્પે હોય. કર્મ એટલે અંગારકર્મ, વનકર્મ વગેરે. શિલ્પ એટલે નૃત્ય વગેરે કળા. લિંગ એટલે તાપસ, પરિવ્રાજક, યતિ વગેરેના દ્રવ્યલિંગ. તે તે કર્મ, શિલ્પ, લિંગમાં કર્મ બાંધી કર્મસ્થિતિકાળની અંદર ક્ષપકશ્રેણી માંડી હોય તે ક્ષપકને તે તે કર્મ, શિલ્પ, લિંગમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં હોય. તે તે કર્મ-શિલ્પ-લિંગમાં કર્મ બાંધી કર્મસ્થિતિકાળ પછી ક્ષપકશ્રેણી માંડી હોય તેવા ક્ષપકને તે તે સ્થાનોમાં બંધાયેલ કર્મ સત્તામાં ન હોય.

જે માર્ગજ્ઞાઓમાં અને સ્થાનોમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય તે આ પ્રમાણે છે - મનુષ્યગતિ, તિર્યચગતિ, એકેન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય, ત્રસકાય, ચાર મનોયોગ, ચાર વચનયોગ, ઔદારિક કાયયોગ, ઔદારિકમિશ્ર કાયયોગ, નપુંસકવેદ, ચાર કષાય, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, મતિઅજ્ઞાન, શ્રુતઅજ્ઞાન, સામાયિકસંયમ, અવિરતિ, ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, છ લેશ્યા, ભવ્ય, ઔપશમિકસમ્યક્ત્વ, ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ, ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ, મિથ્યાત્વ, સંજી, અસંજી, આહારક, પર્યાપ્તજીવભેદ, અપર્યાપ્તજીવભેદ, સાતાનો ઉદય, અસાતાનો ઉદય, ઉત્સર્પિણીકાળ, અવસર્પિણીકાળ, તિચ્છલોક.

જે માર્ગજ્ઞાઓમાં અને સ્થાનોમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય તે આ પ્રમાણે છે - દેવગતિ,

નરકગતિ, વિકલેન્દ્રિય, પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, તેઉકાય, વાયુકાય, વનસ્પતિકાય, વૈક્રિય કાયયોગ, વૈક્રિયમિશ્ર કાયયોગ, આહારક કાયયોગ, આહારકમિશ્ર કાયયોગ, કાર્મણ કાયયોગ, સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, વિભંગજ્ઞાન, છેદોપસ્થાપનીયસંયમ, પરિહારવિશુદ્ધિસંયમ, દેશવિરતિ, અવધિદર્શન, સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ, મિશ્રસમ્યક્ત્વ, અનાહારક, ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિનો બંધ, ઉત્કૃષ્ટ રસનો બંધ, ઊર્ધ્વલોક, અધોલોક, સર્વ કર્મ, સર્વ શિલ્પ, સર્વ લિંગ.

જે માર્ગજ્ઞાઓમાં બંધાયેલ કર્મ ક્ષપકને સત્તામાં ન જ હોય તે આ પ્રમાણે છે - કેવળજ્ઞાન, સૂક્ષ્મસંપરાયસંયમ, યથાખ્યાતસંયમ, કેવળદર્શન, અભવ્ય.

મનુષ્યગતિ વગેરે સ્થાનોમાં બંધાયેલ જે દલિક ક્ષપકને અવશ્ય સત્તામાં હોય તે દલિક સર્વ સ્થિતિસ્થાનોમાં તથા સર્વ અવાંતર કિટ્ટિઓમાં અવશ્ય હોય છે.

દેવગતિ વગેરે સ્થાનોમાં બંધાયેલ જે દલિક ક્ષપકને વિકલ્પે સત્તામાં હોય તે દલિક જઘન્યથી એક સ્થિતિસ્થાનમાં અને એક અવાંતરકિટ્ટિમાં હોય છે અને ઉત્કૃષ્ટથી સર્વ સ્થિતિસ્થાનોમાં અને સર્વ અવાંતરકિટ્ટિઓમાં હોય છે.

રસસત્તા - કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે સંજવલન કોધનું સમય ન્યૂન એક આવલિકા જેટલું પૂર્વ-અપૂર્વ-સ્પર્ધકગત દલિક બાકી છે તથા સંજવલન ચારનું બે સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ સ્પર્ધકગત દલિક બાકી છે. સંજવલન ચારના શેષ સર્વ દલિકોની કિટ્ટિઓ થઈ ગઈ છે. કિટ્ટિકરણાદ્વામાં સંજવલન કોધના પૂર્વ-અપૂર્વ સ્પર્ધકોનો ઉદય હોય છે. તેથી તેની જે છેલ્લી આવલિકા કિટ્ટિવેદનાદ્વામાં બાકી રહે છે તેમાં પણ પૂર્વ-અપૂર્વ-સ્પર્ધકગત દલિકો હોય છે. કિટ્ટિકરણાદ્વામાં સંજવલન ચારના સ્પર્ધકોનો બંધ થતો હોવાથી બે સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલું દલિક જે કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે શેષ છે તે સ્પર્ધકગત હોય છે.

સંજવલન કોધનું જે સમય ન્યૂન ૧ આવલિકા જેટલું પૂર્વ-અપૂર્વ-સ્પર્ધકગત દલિક બાકી છે તેને કિટ્ટિવેદનાદ્વાની પ્રથમ આવલિકામાં કિટ્ટિઓમાં સ્તિબુકસંક્રમથી સંક્રમાવે છે.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

પ્રથમસ્થિતિ કરવાની ક્રિયા - કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના 'દલિકો લઈ તેની કિટ્ટિવેદનાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમ સ્થિતિ કરે છે અને ભોગવે છે.

૧. સર્વ સંજવલનદ્રવ્યના ૧/૨૪ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય લગભગ દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં હોય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં ૧૩/૨૪ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય લગભગ હોય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના સત્તાગત દલિકને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગી એક ભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યને ગ્રહણ કરી તેને પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગી એક ભાગ માત્ર દ્રવ્યને ઉદયસમયથી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદકાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક કાળ સુધી અસંખ્યગુણના ક્રમે ગોઠવે છે. આ જ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિ છે. તેમાં અંતિમ નિષેક તે ગુણશ્રેણિશીર્ષ છે. શેષ બહુભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યને સંજવલન કોધની બીજી તથા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દ્રવ્યમાં ભેળવી તે સર્વ દ્રવ્યને સંજવલન કોધની બીજી સ્થિતિમાં વિશેષહીન (અસંખ્યાતભાગહીન) ના ક્રમે નાંખે છે. આ

વિપરીતક્રમ - અહીં પહેલી, બીજી અને ત્રીજી એ ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓનો ક્રમ પૂર્વ કરતા વિપરીત રીતે સમજવાનો છે. એટલે કે કિટ્ટિકરણાદ્યામાં જે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કહેવાતી હતી તે અહીં પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ તરીકે જાણવી, જે પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ કહેવાતી હતી તે અહીં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ તરીકે જાણવી. જો આમ ન માનીએ તો અહીં પહેલા પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ, પછી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ, પછી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ એમ ક્રમશઃ કિટ્ટિઓનો ઉદય બતાવ્યો છે, એટલે પછી પછી વધારે રસનો ઉદય થઈ જાય. પરંતુ એમ બનતું નથી, કેમકે વિશુદ્ધિમાં વધતા ક્ષપકને તો ઉત્તરોત્તર અનંતગુણહીન રસનો ઉદય હોય છે. તેથી કિટ્ટિકરણાદ્યા કરતા કિટ્ટિવેદનાદ્યામાં સંગ્રહકિટ્ટિઓનો આ પ્રમાણે વિપરીત ક્રમ જાણવો. સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓનો ક્રમ પૂર્વે કદાચ મુજબ જાણવો.

પ્રથમસ્થિતિ કરતી વખતે ઉદયસમયમાં અલ્પ દલિક નાંખે, ત્યાર પછીના સમયમાં અસંખ્યગુણ દલિક નાંખે, ત્યાર પછીના સમયમાં અસંખ્યગુણ દલિક નાંખે, એમ પ્રથમ સ્થિતિના ચરમસમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયમાં અસંખ્યગુણ દલિક નાંખે છે.

રીતે નિષેધ થતા પ્રથમ સ્થિતિના ચરમ નિષેકના દ્રવ્ય કરતા બીજી સ્થિતિના પ્રથમ નિષેકમાં અસંખ્યાતગુણ દ્રવ્ય આવે, ત્યાર પછીના ઉત્તરોત્તર નિષેકોમાં અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય આવે છે. ક્ષપણાસારની ગા. ૫૧૪ની હિંદી ટીકામાં કહ્યું છે - ‘બહુરિ કૃષ્ટિકરણકાલકી સમાપ્તતાકે અનન્તરિ સર્વ હી દ્રવ્ય કૃષ્ટિરૂપ પરિણમિ એક ગોપુચ્છાકાર તિષ્ઠે હૈ । તહાં સંજ્વલનકે સર્વ દ્રવ્યકૌ આઠકા ભાગ દેઝ તહાં એક એક ભાગમાત્ર લોભ માયા માનકા, પાંચ ભાગમાત્ર ક્રોધકા દ્રવ્ય જાનના । બહુરિ બારહ સંગ્રહકૃષ્ટિનિવિષે વિભાગ કીજિએ તૌ સર્વ સંજ્વલન દ્રવ્યકૌ ચોઈસકી ભાગ દીએ તિહાં અન્ય સંગ્રહકૃષ્ટિનિકા એક એક ભાગમાત્ર, ક્રોધકી પ્રથમ સંગ્રહકૃષ્ટિકા તેરહ ભાગમાત્ર દ્રવ્ય હૈ । ઇહાં સાધિકપના ન્યૂનપના હૈ સો યથાસંભવ પૂર્વોક્તપ્રકાર જાનના । પૂર્વે કૃષ્ટિકરણકાલકા દ્વિતીયસમયવિષે જૈસૈ વિધાન કહ્યા હૈ તૈસૈ કહના । બહુરિ પ્રથમસમયવિષે કરી કૃષ્ટિનિકા પ્રમાણવિષે તાકે અસંખ્યાતવે ભાગમાત્ર દ્વિતીયાદિ સમયનિવિષે કરી કૃષ્ટિનિકા પ્રમાણ જોડૈ સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વકૃષ્ટિનિકા પ્રમાણ હો હૈ । સો કૃષ્ટિવેદકાદ્યાકા પ્રથમસમયવિષે ક્રોધકી પ્રથમસંગ્રહકૃષ્ટિકા જો દ્રવ્ય તાકૌ અપકર્ષણભાગહારકા ભાગ દેઝ તહાં એક ભાગ ગ્રહિ તાકૌ પલ્ચકા અસંખ્યાતવાં ભાગકા ભાગ દેઝ તહાં એકભાગમાત્ર દ્રવ્યકૌ ગ્રહિ પ્રથમસ્થિતિકૌ કરૈ હૈ । સો ક્રોધકી પ્રથમસંગ્રહકૃષ્ટિવેદકા કાલતૈ ઉચ્છિન્નવલીમાત્ર અધિક પ્રથમસ્થિતિકે નિષેકનિકા પ્રમાણ હૈ । સોઈ ઇહાં ગુણશ્રેણિ આયામ જાનના । તાકે વર્તમાન ઉદયરૂપ પ્રથમનિષેકવિષે તો સ્તોક દ્રવ્ય દીજિએ હૈ । તાતૈ દ્વિતીયાદિ અંતસમયપર્યંત અસંખ્યાતગુણા ક્રમ લીએ દ્રવ્ય દીજિએ હૈ । એસૈ તિસ એક ભાગમાત્ર દ્રવ્યકા ગુણશ્રેણિરૂપ દેના હો હૈ । ઇહાં પ્રથમસ્થિતિકા જો અંતકા નિષેક તાહીકા નામ ગુણશ્રેણિશીર્ષ હૈ । બહુરિ અવશેષ બહુભાગમાત્ર દ્રવ્ય કહ્યા । તાકૌ સ્થિતિકી અપેક્ષા ક્રોધકી દ્વિતીય તૃતીય સંગ્રહકૃષ્ટિતૈ ભી અપકર્ષણ કીયા જો દ્રવ્ય તામૈ મિલાએ જો દ્રવ્ય ભયા તાકી ઇહાં આઠવર્ષમાત્રસ્થિતિ હૈ । તાકી સંખ્યાતઆવલી ભઈ સોઈ ગચ્છ, તાકા ભાગ દીએ મધ્યમધન હોઝ । તામૈ એક ઘાટિ ગચ્છકા આધાપ્રમાણમાત્ર ચય મિલાએ દ્વિતીયસ્થિતિકા પ્રથમ નિષેકવિષે દીયા દ્રવ્યકા પ્રમાણ હો હૈ સો યહુ ગુણશ્રેણિશીર્ષવિષે દીયા દ્રવ્યતૈ અસંખ્યાતગુણા હૈ । બહુરિ તાકે અસંખ્યાતવાં ભાગમાત્ર વિશેષકા પ્રમાણ હૈ સો દ્વિતીયાદિ નિષેકનિવિષે અતિસ્થાપનાવલિકે નીચૈ એક એક વિશેષ ઘટતા ક્રમ લીએ દ્રવ્ય દીજિએ હૈ । એસૈ ક્રમકરિ સમય સમય પ્રતિ ઉદયાદિ ગલિતાવશેષ ગુણશ્રેણિ કીજિએ હૈ ।’

બંધ - કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે સંજવલન ચારે કષાયના અપૂર્વસ્પર્ધકો બંધાતા નથી, પરંતુ કિટ્ટિઓ બંધાય છે. ચારે કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ નવીન કિટ્ટિઓ બંધાય છે. એટલે ચારે કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં પણ અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ (જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિઓ) સિવાયની શેષ કિટ્ટિઓ બંધાય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અસંખ્યબહુભાગ પ્રમાણ મધ્યમ કિટ્ટિઓનો ઉદય થાય છે. આમાં સંજવલન કોધમાં પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ ઉદયગત કિટ્ટિઓ કરતા પણ ઓછી બંધાય છે. ચારે કષાયોની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાયની શેષ સંગ્રહકિટ્ટિઓ બંધાતી નથી. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાયની શેષ સંગ્રહકિટ્ટિઓ અને શેષ ત્રણ કષાયોની ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓનો ઉદય નથી. કષાયપ્રાભુતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે- ‘તાહે કોહસ્સ પઢમાણ સંગહકિટ્ટિણ અસંખેજ્જા ભાગા ઉદિણ્ણા, એદિસ્સે ચેવ કોહસ્સ સંગહકિટ્ટિણ અસંખેજ્જા ભાગા બજ્જંતિ, સેસાઓ દો સંગહકિટ્ટિઓ ણ બજ્જંતિ, ણ વેદિજ્જંતિ । કિટ્ટિણં પઢમસમયે વેદગસ્સ માણસ્સ પઢમાણ સંગહકિટ્ટિણ અસંખેજ્જા ભાગા બજ્જંતિ । સેસાઓ સંગહકિટ્ટિઓ ણ બજ્જંતિ । એવં માયાણ । એવં લોભસ્સ વિ ।’ - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૨૪૪.

પ્રથમ સમયે સંજવલન કોધની ઉદયગત ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિમાં રસ વધુ છે. તેના કરતા બંધમાં ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. તેના કરતા બીજા સમયે ઉદયમાં ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. તેના કરતા બીજા સમયે બંધમાં ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. એમ આ ક્રમ કિટ્ટિવેદનાદ્વાના ચરમસમય સુધી જાણવો.

પ્રથમ સમયે સંજવલન કોધની બંધમાં જઘન્ય કિટ્ટિ વધુ રસવાળી છે. તેના કરતા ઉદયમાં જઘન્ય કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. તેના કરતા બીજા સમયે બંધમાં જઘન્ય કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. તેના કરતા બીજા સમયે ઉદયમાં જઘન્ય કિટ્ટિ અનંતગુણહીન રસવાળી છે. એમ આ ક્રમ કિટ્ટિવેદનાદ્વાના ચરમ સમય સુધી જાણવો.

આ વિષયમાં અન્યત્ર કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ વગેરે સમયે કિટ્ટિકરણાદ્વામાં કરેલી સર્વ કિટ્ટિઓમાંથી કેટલી કિટ્ટિઓ ઉદયમાં આવે છે, કેટલી કિટ્ટિઓ બંધાય છે, કેટલી કિટ્ટિઓ બંધ-ઉદય બન્ને રહિત છે, કેટલી કિટ્ટિઓ બંધ-ઉદય બન્ને રહિત છે વગેરે વક્તવ્યતા બતાવી છે તે ઉપયોગી હોવાથી અહીં બતાવીએ છીએ.

કિટ્ટિકરણાદ્વામાં થયેલી પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વકિટ્ટિઓને ક્રમશઃ રસના અનુક્રમે ગોઠવવી એટલે કે સર્વપ્રથમ જઘન્ય રસવાળી કિટ્ટિ, પછી અનંતગુણ રસવાળી બીજી કિટ્ટિ, એમ પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ક્રમશઃ પ્રથમ કિટ્ટિથી ચરમ કિટ્ટિ સુધી સર્વ કિટ્ટિઓ ગોઠવવી.

કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે સર્વજઘન્યકિટ્ટિથી સર્વકિટ્ટિના એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ બંધ અને ઉદય બન્નેને અયોગ્ય છે, એટલે કે અનુભવ કિટ્ટિઓ છે. ત્યાર પછી બીજી એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ બંધને માટે અયોગ્ય છે, પરંતુ ઉદય માટે યોગ્ય છે.

સર્વઉત્કૃષ્ટરસવાળી કિટ્ટિથી એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ બંધ અને ઉદય બન્ને માટે અયોગ્ય છે, એટલે કે અનુભવ કિટ્ટિઓ છે. તેની નીચે એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ બંધ માટે અયોગ્ય છે, પરંતુ ઉદય માટે યોગ્ય છે.

વચ્ચેની બધી કિટ્ટિઓ બંધાય છે તથા ઉદયમાં આવે છે, એટલે વચ્ચેની કિટ્ટિઓ ઉભય કિટ્ટિઓ છે.

પ્રથમ સમયની કિટ્ટિઓનું અભ્યુદય-

૧૫૩માં

નીચેની (જઘન્ય રસવાળી) અનુભવ કિટ્ટિઓ અભ્ય છે	(કખ)
તેના કરતા નીચેની (જઘન્ય રસવાળી) બંધઅયોગ્ય ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.	(ખગ)
તેના કરતા ઉપરની (ઉત્કૃષ્ટ રસવાળી) અનુભવ કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.	(ચછ)
તેના કરતા ઉપરની (ઉત્કૃષ્ટ રસવાળી) બંધઅયોગ્ય ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.	(ઘઙ)
તેના કરતા ઉભવ કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણ છે	(ગઘ)

પ્રથમ સમયે અનુભવરૂપ કિટ્ટિઓ બંધ અને ઉદય બન્નેમાં હોતી નથી. ઉદયમાં નથી હોતી એનો અર્થ એ કે ઉદયસમયગત તે તે કિટ્ટિઓનો રસ મધ્યમ કિટ્ટિઓ (ઉદયવાળી કિટ્ટિઓ) ના રસ રૂપ થઈ અનુભવાય છે, બાકી દલિકો તો સર્વકિટ્ટિઓના ઉદયમાં હોય છે. એવી રીતે ઉત્તરોત્તર સમયમાં પણ જે કિટ્ટિઓના ઉદયનો અભાવ બતાવ્યો છે તેના ઉદયસમયગત દલિકો મધ્યમ કિટ્ટિઓ જે ઉદયમાં છે તદ્દપે પરિણમીને ભોગવાઈ જાય છે.

પ્રથમ સમયે નીચેની કિટ્ટિઓમાં જે કેવળ ઉદયયોગ્ય (બંધ રહિત) હતી તે બધી જ બીજા સમયે ઉભવરૂપ થઈ જાય છે. ઉપરાંત પ્રથમ સમયની નીચેની અનુભવ કિટ્ટિઓમાંથી અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ બીજા સમયે ઉભવરૂપ થઈ જાય છે. પ્રથમ સમયની નીચેની અનુભવ કિટ્ટિઓનો જે શેષ એક અસંખ્યાતમા ભાગ રહ્યો તેમાંથી પ્રથમ સમયે નીચેની કેવળ ઉદયમાં જેટલી કિટ્ટિઓ હતી તેના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ કેવળ ઉદયયોગ્ય કરે છે, શેષ કિટ્ટિઓ અનુભવ રૂપ રહે છે.

આમ પ્રથમ સમયે નીચેની (જઘન્ય રસવાળી) અનુભવ કિટ્ટિઓ કરતા બીજા સમયની નીચેની અનુભવ કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે અને કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ પણ અસંખ્યગુણહીન છે.

પ્રથમ સમયે ઉપરની કિટ્ટિઓમાં જે કેવળ ઉદયયોગ્ય (બંધ રહિત) કિટ્ટિઓ હતી તે બધી જ બીજા સમયે અનુભવરૂપ થઈ જાય છે. ઉપરાંત પ્રથમ સમયે જેટલી ઉપરની અનુભવ કિટ્ટિઓ હતી તેના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી ઉભવકિટ્ટિઓમાંની અંતિમ કિટ્ટિઓ અનુભવરૂપ થઈ જાય છે. તેની નીચે પ્રથમ સમયે જેટલી ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ હતી તેના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ કેવળ ઉદયયોગ્ય (બંધ રહિત) થાય છે.

આમ પ્રથમ સમયની ઉપરની અનુભવ કિટ્ટિઓ કરતા બીજા સમયની ઉપરની નવી અનુભવ કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે અને ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ પણ અસંખ્યગુણહીન છે. નવી અનુભવ કિટ્ટિઓ એટલે બીજા સમયે ઉભવકિટ્ટિઓમાંથી જે અનુભવરૂપ કિટ્ટિઓ થઈ તે.

પ્રથમ સમયની ઉભયકિટ્ટિઓ કરતા બીજા સમયની ઉભયકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક હોય છે, કેમકે નીચેથી ઉભયકિટ્ટિમાં આવેલી કિટ્ટિઓ કરતા ઉપરથી ઉભયકિટ્ટિમાંથી ગયેલી કિટ્ટિઓ ઓછી હોય છે.

પ્રથમ સમયની ઉભયકિટ્ટિઓમાંથી બીજા સમયે ઓછી થતી કિટ્ટિઓ

$$= \frac{\text{પ્રથમ સમયની ઉપરની અનુભય કિટ્ટિઓ}}{\text{અસંખ્ય}} + \frac{\text{પ્રથમ સમયની ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ}}{\text{અસંખ્ય}}$$

$$= \frac{\text{ચ'છ}}{\text{અસંખ્ય}} + \frac{\text{ઘ'ચ}}{\text{અસંખ્ય}}$$

નીચેથી બીજા સમયે ઉભયકિટ્ટિઓમાં આવતી કિટ્ટિઓ = પ્રથમ સમયની નીચેની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ + પ્રથમ સમયની નીચેની અનુભય કિટ્ટિના અસંખ્ય બહુભાગ

$$= (\text{ખ'ગ}) + \left(\text{ક'ખ} - \frac{\text{ક'ખ}}{\text{અસંખ્ય}} \right)$$

આમ ઉભયકિટ્ટિઓમાંથી પ્રથમ સમયની ઉપરની અનુભય કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ અને પ્રથમ સમયની ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ ઓછી થઈ. તથા ઉભયકિટ્ટિઓમાં પ્રથમ સમયની નીચેની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ અને પ્રથમસમયની નીચેની અનુભય કિટ્ટિઓના અસંખ્ય બહુભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ વધી. તેથી પ્રથમ સમયની ઉભયકિટ્ટિઓ કરતા બીજા સમયની ઉભયકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક હોય છે.

બીજા સમયની કિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ -

યંત્રમાં

નીચેની અનુભય કિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

(ક'ખ')

તેના કરતા નીચેની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

(ખ'ગ')

તેના કરતા ઉપરની નવી અનુભય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

(ચ'છ')

તેના કરતા ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

(ઘ'ચ')

તેના કરતા ઉભય કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણ છે.

(ગ'ઘ')

પ્રથમ અને બીજા સમયની કિટ્ટિઓનો સમન્વય -

યંત્રમાં

પ્રથમ સમયે નીચેની અનુભય કિટ્ટિઓ ઘણી છે.

(ક'ખ)

તેના કરતા બીજા સમયે નીચેની અનુભય કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન છે.

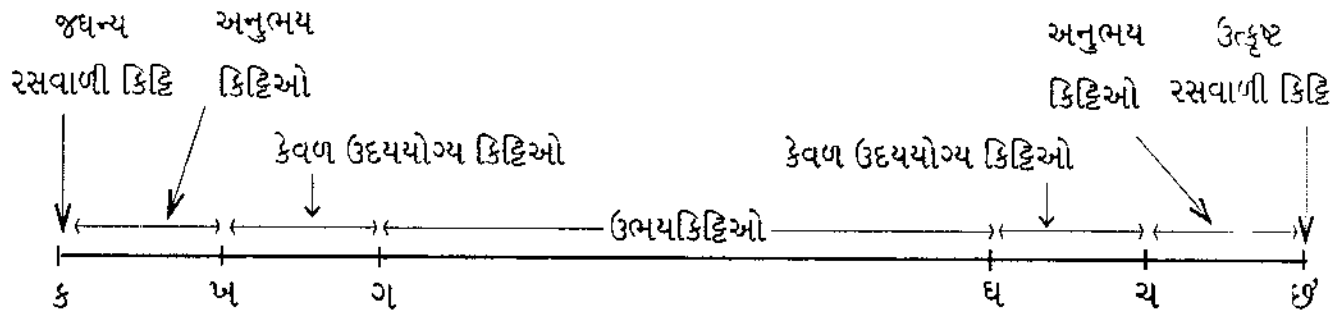
(ક'ખ')

૧. યંત્ર પાના નં. ૨૫૬ ઉપર છે.

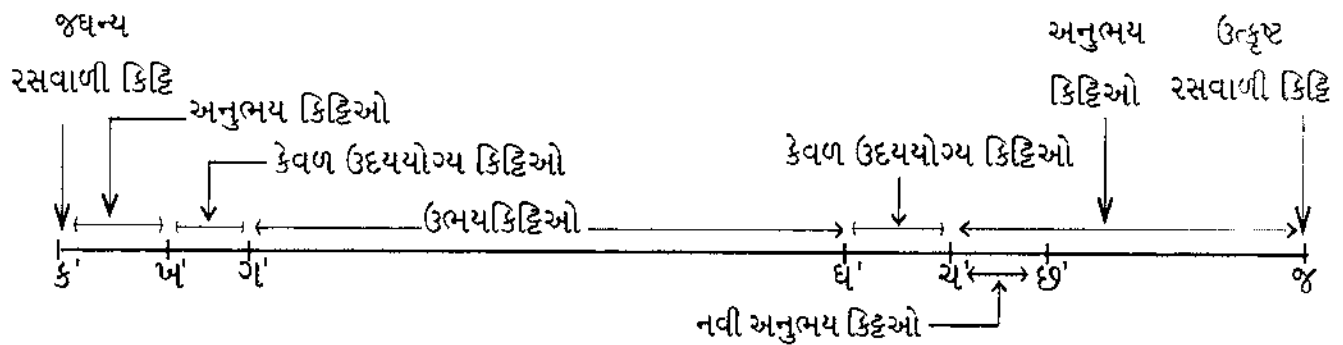
૨. નવી અનુભય કિટ્ટિઓ એટલે ઉભયકિટ્ટિમાંથી થયેલ અનુભય કિટ્ટિઓ.

પ્રથમ સમયે નીચેની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ ઘણી છે.	(ખગ)
તેના કરતા બીજા સમયે નીચેની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણાહીન છે.	(ખ'ગ')
પ્રથમ સમયે ઉપરની અનુભવ કિટ્ટિઓ ઘણી છે.	(ચછ)
તેના કરતા બીજા સમયે ઉપરની નવી અનુભવ કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણાહીન છે.	(ચ'છ')
પ્રથમ સમયે ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ ઘણી છે.	(ઘચ)
તેના કરતા બીજા સમયે ઉપરની કેવળ ઉદયયોગ્ય કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણાહીન છે.	(ઘ'ચ')
પ્રથમ સમયે ઉભયકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.	(ગઘ)
તેના કરતા બીજા સમયે ઉભયકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.	(ગ'ઘ')

પ્રથમ સમયની કિટ્ટિઓ

બીજા સમયની કિટ્ટિઓ

અપૂર્વકિટ્ટિનિર્વર્તન - કિટ્ટિવેદનાદ્વામાં બંધાતા અને સંક્રમતા દલિકમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના થાય છે. બંધાતા દલિકમાંથી ચારે કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના થાય છે. સંક્રમતા દલિકમાંથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના થાય છે. ઉપરાંત સંજવલન કોષની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાયની શેષ અગીયારે સંગ્રહકિટ્ટિઓની નીચે પણ અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના થાય છે. એટલે કે સંક્રમતા દલિકમાંથી કિટ્ટિઅંતરમાં નવી કિટ્ટિઓ થાય છે અને અગીયાર સંગ્રહકિટ્ટિઅંતરોમાં પણ નવી કિટ્ટિઓ થાય છે. આમાં પણ સંગ્રહકિટ્ટિઅંતરમાં થતી અપૂર્વકિટ્ટિઓ થોડી હોય છે. તેના કરતા કિટ્ટિઅંતરોમાં થતી અપૂર્વકિટ્ટિઓ

૧. નવી અનુભવ કિટ્ટિઓ એટલે ઉભયકિટ્ટિમાંથી થયેલ અનુભવ કિટ્ટિઓ.

અસંખ્યગુણ હોય છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં કહ્યું છે કે - ‘જાઓ સંકામિજ્જમાણિયાદો પદેસગ્ગાદો અપુવ્વાઓ કિટ્ટીઓ ણિવ્વત્તિજ્જંતિ તાઓ દુસુ ઓગાસેસુ, તં જહા કિટ્ટિઅંતરેસુ ચ સંગહકિટ્ટિઅંતરેસુ ચ’ - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૨૫૫, ૨૫૬

બંધાતા દલિકમાંથી જે અપૂર્વકિટ્ટિઓ થાય છે, તે કેટલી થાય છે? અને ક્યાં ક્યાં થાય છે? તે બતાવાય છે -

પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં નીચેની અને ઉપરની અસંખ્યાતમા ભાગની કિટ્ટિઓ તો બંધાતી જ નથી. વચ્ચેની જે કિટ્ટિઓ બંધાય છે તેમાં જઘન્યકિટ્ટિથી પલ્યોપમના અસંખ્યાત પ્રથમ વર્ગમૂળ જેટલી કિટ્ટિઓ પસાર થયા પછી એક અપૂર્વકિટ્ટિની રચના થાય છે, એટલે કે પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળને અસંખ્યથી ગુણતા જે આવે તેટલી કિટ્ટિઓ જે પસાર થઈ ગઈ તેમાંથી છેલ્લી કિટ્ટિ અને ત્યાર પછીની કિટ્ટિની વચ્ચે તે છેલ્લી કિટ્ટિ કરતા અનંતગુણ રસવાળી અને ત્યાર પછીની કિટ્ટિ કરતા અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વકિટ્ટિ કરે છે. ત્યાર પછી ફરી તેટલી જ કિટ્ટિઓ પસાર થયા પછી ત્યાર પછીની કિટ્ટિ પૂર્વે અપૂર્વકિટ્ટિ કરે છે. એમ યાવત્ બંધાતી ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિથી નીચે પલ્યોપમના અસંખ્યાતા પ્રથમ વર્ગમૂળ જેટલી કિટ્ટિઓની પૂર્વે ચરમ અપૂર્વકિટ્ટિ થાય છે. આ અપૂર્વકિટ્ટિઓ પૂર્વકિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ થાય છે.

$$\text{બંધાતા દલિકમાંથી થતી અપૂર્વકિટ્ટિઓ} = \frac{\text{બંધાતી પૂર્વ કિટ્ટિ}}{\text{અસંખ્ય} \times \sqrt{\text{પલ્યોપમ}}}$$

હવે બંધાતા દલિકમાંથી પૂર્વકિટ્ટિઓમાં અને અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં અપાતા દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરાય છે -

બંધાતી જઘન્ય પૂર્વકિટ્ટિમાં દલિક ઘણુ આપે. ત્યારપછી બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) આપે. ત્યાર પછી ત્રીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં દલિક વિશેષહીન આપે. એમ યાવત્ પલ્યોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ જેટલી કિટ્ટિઓ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં વિશેષહીન દલિક આપે. ત્યાર પછી અપૂર્વકિટ્ટિ આવે છે. એટલે એ પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિ કરતા અનંતગુણ દલિક આપે. ત્યાર પછી પૂર્વકિટ્ટિ આવે છે. એટલે પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિ કરતા તેમાં અનંતગુણહીન દલિક આપે. ત્યાર પછીની પૂર્વકિટ્ટિમાં વિશેષહીન દલિક આપે. એમ યાવત્ બીજી અપૂર્વકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં વિશેષહીન દલિક આપે. ત્યાર પછી બીજી અપૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિ કરતા અનંતગુણ દલિક આપે. ત્યાર પછીની પૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતગુણહીન દલિક આપે. ત્યાર પછી ત્રીજી અપૂર્વકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં વિશેષહીન દલિક આપે. આ ક્રમે બધી બંધાતી કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દલિકની વક્તવ્યતા જાણવી.

સંક્રમતા દલિકમાંથી પણ અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના કરે છે. તેમાંથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં તથા અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિઅંતરોમાં કિટ્ટિઓની રચના કરે છે. સંગ્રહકિટ્ટિઅંતરોમાં એટલે કે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાય દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિની નીચે જે કિટ્ટિઓ થાય છે તે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ કહેવાય છે. તેમાં

દીયમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા પૂર્વે કિટ્ટિકરણાદ્વાના બીજા વગેરે સમયે જેમ અપૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા બતાવી હતી તે રીતે સમજવી^૧

બાર સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં અવાંતર જે નવી કિટ્ટિઓ થાય છે તેમાં દીયમાનદ્રવ્યની પ્રરૂપણા બંધાતા દલિકમાંથી થતી નવી કિટ્ટિઓમાં દીયમાનદ્રવ્યની પ્રરૂપણા કહી છે તે પ્રમાણે સમજવી. પરંતુ ત્યાં પલ્યોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓના આંતરે અપૂર્વકિટ્ટિ થતી હતી, અહીં પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓના આંતરે અપૂર્વકિટ્ટિ થાય છે. એટલે જ થોડા થોડા આંતરે નવી કિટ્ટિઓ થાય છે, કેમકે સંક્રમતા દલિકમાંથી થતી કુલ કિટ્ટિઓ બંધાતા દલિકોમાંથી થતી કુલ કિટ્ટિઓ કરતા અસંખ્યગુણ છે.

કિટ્ટિઓનો વિનાશ - કિટ્ટિવેદકાદ્વાના પ્રથમસમયથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓના અગ્રભાગ (ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ) તરફથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓનો વિનાશ કરે છે, એટલે કે તેટલી કિટ્ટિઓના દલિકો નીચેની કિટ્ટિઓમાં નાંખે છે.

પ્રથમ સમય કરતા બીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. તેના કરતા ત્રીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. એમ યાવત્ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાના દ્વિયરમસમય^૨ સુધી જાણવું.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ સમયોમાં કુલ નષ્ટકિટ્ટિઓનું પ્રમાણ પ્રથમ સમયે ઉપરની જે બંધરહિતકિટ્ટિઓ હતી તેના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું જાણવું.

સંક્રમવિધિ - સંક્રમતા દલિકમાંથી નવી કિટ્ટિઓ બનાવવાની વિધિ પૂર્વે કહી છે. હવે પ્રસંગ પામીને કઈ કઈ કિટ્ટિઓના દલિકોનો સંક્રમ કઈ કઈ કિટ્ટિઓમાં થાય છે તેનો વિધિ બતાવાય છે -

કોઈ પણ કષાયની કોઈ પણ સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકોનો સંક્રમ તેની નીચેના કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સુધી થાય છે. એટલે કે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં, સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન માનની પ્રથમ

૧. પરંતુ અહીં થોડો ફેર છે જે ક્ષપણાસાર ગ્રંથમાં આ પ્રમાણે બતાવ્યો છે - 'તહાં અધસ્તન અપૂર્વકૃષ્ટિકી અંતકૃષ્ટિ વિષે દીયા દ્રવ્યતૈ પૂર્વકૃષ્ટિકા જઘન્ય કૃષ્ટિ વિષે દીયા દ્રવ્ય અસંખ્યાતવે ભાગ ઘટતા કહ્યા થા । ઇહાં અસંખ્યાતગુણા ઘટતા જાનના । જાતૈં ઇહાં અધસ્તનકૃષ્ટિદ્રવ્યતૈ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અસંખ્યાતગુણા ઘટતા હૈ । બહુરિ તહાં પૂર્વકૃષ્ટિકી અંતકૃષ્ટિવિષે દીયા દ્રવ્યતૈ અપૂર્વકૃષ્ટિકી આદિકૃષ્ટિવિષે દીયા દ્રવ્ય અસંખ્યાતભાગાધિક કહ્યા થા । ઇહાં અસંખ્યાતગુણા બધતા જાનના, જાતૈં ઇહાં મધ્યમખંડકે દ્રવ્યતૈ અધસ્તનકૃષ્ટિકા દ્રવ્ય અસંખ્યાતગુણા હૈ ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૫૩૫ ની હિંદી ટીકા. મધ્યમખંડાદિ વિધાન આગળ ઉપર બતાવવામાં આવશે.

૨. 'જાતૈં અંતસમયવિષે નવકબંધ અર ઊચ્છિષ્ટાવલી વિના વિવક્ષિત સંગ્રહકૃષ્ટિકી સર્વ હી કૃષ્ટિનિકા અભાવ હો હૈ ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૫૩૬ની હિંદી ટીકા.

૮. તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય વિશેષાધિક છે.
૯. તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય વિશેષાધિક છે.
૧૦. તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય વિશેષાધિક છે.
૧૧. તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ છે.
૧૨. તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય વિશેષાધિક છે.
૧૩. તેના કરતા સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ છે.

અહીં સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું સંક્રમતુ દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ હોવાનું કારણ એ છે કે સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિઓના દ્રવ્ય કરતા સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં જાય છે તેના કરતાં બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ જાય છે, તેનું કારણ એ છે કે વેદમાન સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા તેની અનંતર સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ સંક્રમે છે.

આયદ્રવ્ય-વ્યયદ્રવ્ય

વિવક્ષિત સંગ્રહકિટ્ટિનું સંક્રમ દ્વારા અન્યત્ર દલિક જાય તે વ્યયદ્રવ્ય.

વિવક્ષિત સંગ્રહકિટ્ટિમાં અન્યકિટ્ટિઓમાંથી સંક્રમ દ્વારા દ્રવ્ય આવે તે આયદ્રવ્ય.

સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય આવતુ જ નથી, માટે તેમાં આયદ્રવ્ય નથી. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અન્યત્ર જતુ નથી, માટે તેમાં વ્યયદ્રવ્ય નથી.

આયદ્રવ્ય -

મોહનીયના સર્વ સત્તાગત દ્રવ્યના $\frac{૧૩}{૨૪}$ ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં

છે, શેષ અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં પ્રત્યેકમાં $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય છે.

દરેક સંગ્રહકિટ્ટિના સત્તાગત કુલ દલિકને અપકૃષ્ટ ભાગહારથી ભાગતા એક ભાગ જેટલા દ્રવ્યને અન્યત્ર સંક્રમાવે. અપકૃષ્ટ ભાગહાર = ૬. ૧૧ સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં દરેકનું અન્યત્ર ૧-૧ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દલિક

$$= \frac{૧}{૨૪૬}. \text{ અસત્કલ્પનાએ } \frac{૧}{૨૪૬} = \text{અ. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું અન્યત્ર સંક્રમતુ દલિક} =$$

$$\frac{૧૩}{૨૪૬} = ૧૩\text{અ.}$$

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી અને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે. એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ આયદ્રવ્ય = ૨અ.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે. એટલે આયદ્રવ્ય = અ.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન માયાની પ્રથમ-બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે. એટલે આયદ્રવ્ય = ૩અ

એવી જ રીતે સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = ૨અ.

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = અ.

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = ૩અ.

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = ૨અ.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = અ.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન કોધની પ્રથમ-બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં ૧૩ ગુણ દ્રવ્ય હોવાથી તેમાંથી આવતુ દ્રવ્ય = ૧૩અ, સંજવલન કોધની બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી આવતુ દ્રવ્ય = ૨અ. આમ સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં કુલ આયદ્રવ્ય = ૧૫અ.

સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન કોધની પ્રથમ-બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે. એટલે કુલ આયદ્રવ્ય = ૧૪અ.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી જ દ્રવ્ય આવે છે. પરંતુ એ નિયમ છે કે વેદમાન સંગ્રહકિટ્ટિનું ત્યાર પછીની સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ દ્રવ્ય સંક્રમે છે. એટલે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય ૧૩અ થી સંખ્યાતગુણ છે. અહીં સંખ્યાતનું પ્રમાણ સ્વગુણાકારથી એક અધિક જાણવુ એમ કહ્યું છે. એટલે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય = ૧૩અ x ૧૪ = ૧૮૨અ.

કિટ્ટિ	આયદ્રવ્ય	વ્યયદ્રવ્ય
સંજવલન કોધની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	-	૨૦૮અ
સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૧૮૨અ	૨અ
સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૧૪અ	અ
સંજવલન માનની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૧૫અ	૩અ
સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	અ	૨અ

કિટ્ટિ	આયદ્રવ્ય	વ્યયદ્રવ્ય
સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨અ	અ
સંજવલન માયાની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૩અ	૩અ
સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	અ	૨અ
સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨અ	અ
સંજવલન લોભની પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિ	૩અ	૨અ
સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	અ	અ
સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ	૨અ	-
કુલ	૨૨૬અ	૨૨૬અ

પૂર્વે કહ્યું છે કે કિટ્ટિકરણાદ્વામાં કિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય ગોપુચ્છાકારે રહેલું છે, એટલે કે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિથી સંજવલન કોષની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી ક્રમશઃ ૧-૧ ચય હીન જેટલું દ્રવ્ય પ્રત્યેક કિટ્ટિમાં છે. અહીં બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં અવાંતરકિટ્ટિઓમાંથી આ રીતે દ્રવ્યનું ગમનાગમન થવાથી એ ગોપુચ્છાકાર તૂટી જાય છે. તેવી જ રીતે અગ્રભાગથી કિટ્ટિઓનો વિનાશ થતો હોવાથી બે સંગ્રહકિટ્ટિઓના સંધિસ્થાનોમાં પણ જે એક-એક ચયનું અંતર હતું તેનો પણ નાશ થાય છે. આમ સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ અને પરસ્થાન ગોપુચ્છ બન્નેનો નાશ થાય છે. સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ એટલે એક સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓમાં ૧-૧ ચય ઘટવો તે અને પરસ્થાન ગોપુચ્છ એટલે વિવક્ષિત સંગ્રહકિટ્ટિની અંતિમ કિટ્ટિ અને ત્યાર પછીની ઉપરની અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં ૧-૧ ચય હીન થવો તે. સ્વસ્થાન ગોપુચ્છનો નાશ સંક્રમથી થાય છે અને પરસ્થાન ગોપુચ્છનો નાશ અગ્રકિટ્ટિઘાતથી થાય છે.

સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ રચના -

પ્રશ્ન - વ્યયદ્રવ્ય ઘટ્યુ અને આયદ્રવ્ય આવ્યુ. તેથી વ્યયદ્રવ્યથી સ્વસ્થાન ગોપુચ્છનો નાશ થયો અને આયદ્રવ્યથી પાછું સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ થઈ ગયું ને ?

જવાબ - દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય અને વ્યયદ્રવ્ય સમાન નથી હોતા. કોઈક સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્યથી વ્યયદ્રવ્ય અધિક છે, કોઈક સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય અને વ્યયદ્રવ્ય સમાન છે, કોઈક સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્યથી વ્યયદ્રવ્ય હીન છે, કોઈક સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય છે - વ્યયદ્રવ્ય નથી, કોઈક સંગ્રહકિટ્ટિમાં વ્યયદ્રવ્ય છે - આયદ્રવ્ય નથી. તેથી આયદ્રવ્યથી સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ થતું નથી, પરંતુ ઘાત્યમાન કિટ્ટિઓમાંથી દ્રવ્ય આપીને ગોપુચ્છની પૂર્તિ થાય છે. તે શી રીતે થાય છે ? તે બતાવાય છે -

જે કિટ્ટિઓનો ઘાત થાય છે તેમાંથી તો વ્યયદ્રવ્ય આપવાનું નથી. શેષ કિટ્ટિઓમાંથી જે વ્યયદ્રવ્ય ગયું તેટલું દ્રવ્ય ઘાત્યમાન કિટ્ટિઓના સર્વદ્રવ્યમાંથી ત્યાં આપીએ એટલે સ્વસ્થાન ગોપુચ્છ થઈ જાય છે.

પરસ્થાન ગોપુચ્છ રચના - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના અગ્રભાગ તરફથી કિટ્ટિઓનો ઘાત કર્યા પછી શેષ રહેલી કિટ્ટિઓમાંની અંતિમ કિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની

પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલુ હીન દ્રવ્ય છે.

કિટ્ટિઓના ઘાત પૂર્વે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અંતિમ કિટ્ટિ કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક ચય ન્યૂન જેટલુ દ્રવ્ય હતુ. અગ્રકિટ્ટિઓનો ઘાત થયા પછી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલુ હીન દ્રવ્ય થાય છે.

હવે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય ઘાતદ્રવ્યમાંથી ગ્રહણ કરી ઉમેરીએ એટલે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ કરતા એક ચય ન્યૂન દ્રવ્યવાળી થાય. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિમાં પણ તેટલુ જ (ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ) દ્રવ્ય ઉમેરીએ એટલે તેમાં પણ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ કરતા એક ચય ન્યૂન જેટલુ દ્રવ્ય થાય. એમ યાવત્ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી દરેક કિટ્ટિમાં તેટલુ જ દ્રવ્ય ઘાતદ્રવ્યમાંથી ઉમેરતા જઈએ એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વિષે એક ગોપુચ્છ થાય. અહીં દરેક કિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત્યમાન કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચયનું દ્રવ્ય નંખાય છે અને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની અવશેષ સર્વ કિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય નંખાય છે. એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત્યમાન કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય દ્રવ્ય જેટલા પહોળા અને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછી અવશેષ કિટ્ટિઓ જેટલા લાંબા લંબચોરસ ક્ષેત્રની કલ્પના કરીએ. ઘાતદ્રવ્યમાંથી એ લંબચોરસ ક્ષેત્ર જેટલુ દ્રવ્ય લઈએ અને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની બાકી રહેલ સર્વ કિટ્ટિઓમાં નાંખીએ એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વચ્ચે એક ગોપુચ્છ થઈ જાય.

હવે ઘાત થયા પછીની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અંતિમ કિટ્ટિ કરતા પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક અધિક સંજવલન લોભની બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય હીન થયુ, કેમકે ઘાત પૂર્વે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ કરતા પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક ચય જેટલુ ન્યૂન દ્રવ્ય હતુ. હવે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના અગ્રભાગમાંથી કિટ્ટિઓનો ઘાત થયો એટલે એક અધિક તેટલી કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય ન્યૂન થયુ. ઉપરાંત સંજવલન લોભની બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓ વચ્ચે ગોપુચ્છ કરવા માટે પૂર્વે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની દરેક કિટ્ટિમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય ઉમેર્યુ હતુ. એટલે અહીં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંની અંતિમ કિટ્ટિ કરતા એકાધિક સંજવલન લોભની બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય હીન થયું.

હવે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયેલી કિટ્ટિઓનું જે સર્વ ઘાતદ્રવ્ય છે તેમાંથી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલુ દ્રવ્ય નાંખીએ એટલે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને પ્રથમ

સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ વચ્ચે ગોપુચ્છ થયું, અર્થાત્ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ કરતા એક ચય ન્યૂન જેટલું દ્રવ્ય પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં આવ્યું. ત્યારપછી પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિમાં પણ તેટલું જ દ્રવ્ય ઉમેરીએ એટલે તેમાં પણ પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ કરતા એક ચય ન્યૂન જેટલું દ્રવ્ય થાય. એમ યાવત્ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ધાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિઓની અંતિમ કિટ્ટિ સુધી દરેક કિટ્ટિમાં તેટલું જ (સંજવલન લોભની બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ધાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલું) દ્રવ્ય ધાતદ્રવ્યમાંથી ઉમેરતા જઈએ એટલે સંજવલન લોભની પ્રથમ, બીજી અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વચ્ચે એક ગોપુચ્છ થાય.

અહીં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંની ધાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયદ્રવ્ય જેટલું પહોળું તથા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ધાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિઓ જેટલું લાંબું એક લંબચોરસ ક્ષેત્ર, તથા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંની ધાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયદ્રવ્ય જેટલું પહોળું અને તેટલું જ (સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ધાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિઓ જેટલું) લાંબું બીજું લંબચોરસ ક્ષેત્ર એમ બે લંબચોરસ ક્ષેત્ર જેટલું દ્રવ્ય ધાતદ્રવ્યમાંથી લઈ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ વગેરે બધી કિટ્ટિઓ (ધાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિઓ)માં આવતા સંજવલન લોભની ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓનું એક ગોપુચ્છ થાય છે.

એમ ક્રમશઃ પોતાની પૂર્વે જેટલી સંગ્રહકિટ્ટિઓ હોય તે દરેકની ધાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચયદ્રવ્ય જેટલા પહોળા અને પોતાની ધાત કર્યા પછી અવશેષ રહેલી કિટ્ટિ પ્રમાણ લાંબા એવા ત્રણ, ચાર, પાંચ, છ, સાત, આઠ, નવ, દશ, અગિયાર લંબચોરસ ક્ષેત્રરૂપ દ્રવ્યને પોતપોતાના ધાતદ્રવ્યમાંથી ગ્રહણ કરી ક્રમશઃ સંજવલન માયાની ત્રીજી-બીજી-પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિમાં, સંજવલન માનની ત્રીજી-બીજી-પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિમાં, સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી-બીજી-પહેલી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આપતા બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓનું એક ગોપુચ્છ થાય છે.

આમ લંબચોરસ ક્ષેત્રની કલ્પના દ્વારા દ્રવ્ય આપવા દ્વારા પરસ્થાન ગોપુચ્છની પૂર્ણાહૂતિ થઈ.

આમ સ્વસ્થાન અને પરસ્થાન ગોપુચ્છ સંપૂર્ણ થયા.

પૂર્વે વ્યયદ્રવ્ય ૨૨૬ અ પ્રમાણ આવ્યું છે. મોહનીયના સર્વદ્રવ્યના લગભગ $\frac{9}{28}$ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાયની દરેક સંગ્રહકિટ્ટિનું છે. તેને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગીએ એટલા વ્યયદ્રવ્યને અસંજા આપી છે. તેથી

$$૨૨૬અ = ૨૨૬ \times \frac{\text{મોહનીયનું સર્વદ્રવ્ય}}{૨૮ \text{ અપકર્ષણ ભાગહાર}}$$

$$= ૨૨૬ \times \frac{\text{મોહનીયનું સર્વ દ્રવ્ય}}{૨૪ \times \text{અપકર્ષણ ભાગહાર}} = \frac{૨૨૬}{૨૪} \times \frac{\text{મોહનીયનું સર્વ દ્રવ્ય}}{\text{અપકર્ષણ ભાગહાર}}$$

$$= \text{સાધિક ૮ ગુણ} \frac{\text{મોહનીયનું સર્વ દ્રવ્ય}}{\text{અપકર્ષણ ભાગહાર}}$$

ઘાતદ્રવ્ય મોહનીયના સર્વદ્રવ્યને અપકર્ષણ ભાગહારના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગીએ એટલું છે, એટલે કે મોહનીયના સર્વદ્રવ્યને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગીએ તેથી અસંખ્યગુણ છે. પૂર્વે કહેલ વ્યયદ્રવ્ય તથા લંબચોરસક્ષેત્રરૂપ દ્રવ્ય બન્ને દ્રવ્ય સમુદિત પણ ઘાતદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું છે. ઘાતદ્રવ્યમાંથી તે ઘટાડીએ એટલે શેષ અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલું દ્રવ્ય રહે. તેને સર્વ અવશેષ કિટ્ટિઓમાં વિશેષહીન (અનંતમા ભાગરૂપ ૧-૧ ચય હીન)ના ક્રમે ક્રમશઃ નાંખવું. તેની રીત આ પ્રમાણે છે -

ઘાતદ્રવ્યના બે વિભાગ કરવા - (૧) ઉત્તરધન અને (૨) આદિધન.

સર્વ અવશેષ દ્રવ્યને ઘાત રહિત સર્વ અવાંતર કિટ્ટિના પ્રમાણથી ભાગતા મધ્યમધન આવે.

$$\text{મધ્યમધન} = \frac{\text{શેષઘાતદ્રવ્ય}}{\text{ગચ્છ}} \quad (\text{ગચ્છ} = \text{ઘાતરહિત સર્વ અવાંતર કિટ્ટિ})$$

મધ્યમધનને એક ન્યૂન ગચ્છના અડધા પ્રમાણ હીન દ્વિગુણહાનિથી ભાગતા ચય (વિશેષ)નું પ્રમાણ આવે છે.

$$\text{એક ચયનું દ્રવ્ય} = \frac{\text{મધ્યમધન}}{\text{બે દ્વિગુણહાનિ} - \left(\frac{\text{ગચ્છ} - ૧}{૨} \right)}$$

સંજવલન કોધની ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ માટે એક ચય પ્રમાણ, ત્યારપછીની કિટ્ટિ માટે બે ચય પ્રમાણ એમ યાવત્ સંજવલન લોભની જઘન્ય કિટ્ટિ માટે સર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય સ્થાપી તેનો સરવાળો કરવો. આ ઉત્તરધન છે.

$$\text{કુલ ચય} = \frac{\text{ગચ્છ} \times (\text{ગચ્છ} + ૧)}{૨}$$

$$\text{ઉત્તરધન} = \text{એક ચયનું દ્રવ્ય} \times \text{કુલ ચય}$$

સર્વદ્રવ્યમાંથી આ દ્રવ્ય બાદ કરીએ એટલે શેષ આદિધન છે.

$$\text{આદિધન} = \text{શેષઘાતદ્રવ્ય} - \text{ઉત્તરધન}$$

આદિધનને સર્વ કિટ્ટિઓની સંખ્યાએ ભાગતા એક આદિધનખંડનું પ્રમાણ આવે.

$$\text{એક આદિધનખંડ} = \frac{\text{આદિધન}}{\text{ગચ્છ}}$$

હવે સંજવલન કોધની પ્રથમ (ઉત્કૃષ્ટ) કિટ્ટિમાં આદિધનનો એક ખંડ અને ઉત્તરધનમાંથી એક ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય આપવું. ત્યાર પછી બીજી કિટ્ટિમાં આદિધનનો એક ખંડ અને ઉત્તરધનમાંથી બે ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય આપવું. આમ સંજવલન લોભની ચરમ (જઘન્ય) કિટ્ટિ સુધી દરેક કિટ્ટિમાં આદિધનમાંથી ૧ ખંડ અને ઉત્તરધનમાંથી ઉત્તરોત્તર ૧-૧ ચય અધિક (જેટલામી કિટ્ટિ હોય તેટલા ચય) પ્રમાણ દ્રવ્ય આપતા જવું. એટલે અવશેષ ઘાતદ્રવ્ય સર્વ સમાપ્ત થાય છે અને સર્વત્ર એક ગોપુચ્છ પણ થાય છે.

દરેક સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી જે વ્યયદ્રવ્ય અપાયુ હતું તેની પૂર્તિ તો ઘાતદ્રવ્યમાંથી થઈ ગઈ. હવે જે આયદ્રવ્ય આવ્યું છે તેની વહેંચણી મધ્યમખંડ દ્રવ્ય, ઉભયચયદ્રવ્ય વગેરે વિધાન દ્વારા બતાવવામાં આવે છે.

સંક્રમદ્રવ્ય (આયદ્રવ્ય) -

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય ન હોવાથી તેમાં મધ્યમખંડ વગેરે આગળ કહેવાનારા વિધાનને માટે ઘાતદ્રવ્યમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગ માત્ર દ્રવ્યને જુદું સ્થાપી અવશેષ ઘાતદ્રવ્યને પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે આપવું. એક ભાગને મધ્યમખંડ વગેરે દ્વારા આપવામાં આવે છે. આ જ રીતે અન્યત્ર પણ વેદ્યમાન સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્યનો અભાવ હોવાથી ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક અસંખ્યાતમા ભાગરૂપ દ્રવ્ય લઈ તે મધ્યમખંડ વગેરે વિધાન દ્વારા આપવામાં આવે છે.

સંક્રમદ્રવ્ય પાંચ ભાગમાં વહેંચાય છે -

- ૧) અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય
- ૨) અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય
- ૩) અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય
- ૪) ઉભયચયદ્રવ્ય
- ૫) મધ્યમખંડદ્રવ્ય

૧) અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિની સમાન સર્વ કિટ્ટિઓને કરવા માટે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિમાં એક ચય, ત્રીજી કિટ્ટિમાં બે ચય યાવત્ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની અંતિમ કિટ્ટિમાં એક ન્યૂન ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય આવે. આ સર્વ દ્રવ્યને એકઠું કરીએ તે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ માટે અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય છે.

તેવી જ રીતે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓને સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ સમાન કરવા માટે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયા પછીની કુલ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય, બીજી કિટ્ટિમાં એક અધિક ચય એમ યાવત્

(ચિત્ર નં. ૭)

કિલ્લિયેદનાહ્લના પ્રથમસમયે ગણિતની રીતથી પૂર્વ-અપૂર્વ અવાંતર કિલ્લિઓમાં અપાતુ દલિક

[illegible]

સંસ્પર્શન લોભની ત્રીણ સંગ્રહકિંક્રિ
સંસ્પર્શન લોભની બીણ સંગ્રહકિંક્રિ
સંસ્પર્શન લોભની પહેલી સંગ્રહકિંક્રિ

ધ = સંગ્રહક્રિયાની નીચે કરાતી અપૂર્વ અપાંતરક્રિયાઓ

પૂર્વ અવાંતરકિદ્ધિઓ =

નૂ = અવાંતરકિહિઓના આંતરામાં સંક્રમણમાંથી કરાતી અર્પ અવાંતરકિહિઓ

બ = બંધ પૂર્વ અવાંતરકિશ્કિઓ

બામ = બંધ અર્પ અવાંતરકિન્દિઓ

★★★ = अपूर्वग्राहस्तनक्तिश्चिद्रव्य

मह्यभण्डव्य

△△△△ = डिभयस्यद्रव्य

XXXXX = અધ્યક્ષનશીર્ષિકાદયઃ

..... = पर्व अवांतरकिट्टिनं भसागत दल्य

૦૦૦ = અવાંતરકિલ્લિઓના આંતરામાં થયેલી અપૂર્વ અવાંતરકિલ્લિઓનું દ્રવ્ય.

સંખ્યલઘવોભની પ્રથમ સંગ્રહકિહ્માં $\square\square\square = \text{અંધચય} + \text{અંધમધ્યમખંડ}$

*** = અંધગાપૂર્વગાંતરક્રિયાચક્રવ્ય

++++ = अंधापूर्वथांतरकिट्टिसमानांन्द्रव्य

છેલ્લી કિટ્ટિમાં તેની પૂર્વે થયેલી બધી કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય ઉમેરવા. આમ કરવાથી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ કિટ્ટિઓ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિની સમાન દલિકવાળી થાય છે. આ સર્વ ચયોને એકઠા કરીએ તે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય છે.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય = ૧ ચય + ૨ ચય + ૩ ચય + ... + ૧ ન્યૂન ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય = (સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય + (એક અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય) + (બે અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય) + ... + (સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ અને એક ન્યૂન બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય)

આમ બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય કાઢવું. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય તેના ઘાતદ્રવ્યમાંથી અને શેષ અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય તેના આયદ્રવ્યમાંથી કાઢી તેને જુદું સ્થાપવું. આ દ્રવ્યમાંથી પૂર્વે કહેલા ક્રમે કિટ્ટિઓમાં યથાયોગ્ય ચયો આપતા સર્વ પૂર્વ કિટ્ટિઓ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિની સમાન થાય છે.

૨) અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્ય પ્રમાણ

એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિનું દ્રવ્ય સ્થાપવું. તેને પોતપોતાની અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિની સંખ્યા $\frac{\text{પૂર્વકિટ્ટિઓ}}{\text{અસંખ્ય}}$ થી

ગુણતા તે તે સંગ્રહકિટ્ટિનું અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય આવે. તે અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્યમાંથી જુદું સ્થાપી રાખવું. આ દ્રવ્યમાંથી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ થાય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમ દ્વારા દ્રવ્યના આગમનનો અભાવ હોવાથી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ થતી નથી.

૩) અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય - દરેક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. તે અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય છે. તેને સર્વ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ગુણતા સમસ્ત અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય આવે. તે અગિયાર સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્યમાંથી જુદું સ્થાપી રાખવું. આ દ્રવ્યમાંથી દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓના આંતરાઓમાં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ થાય છે. તે ૧૧ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે, કેમકે પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓ પસાર થયે છે તે ૧-૧ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિની રચના થાય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમ દ્વારા દ્રવ્ય આવતું ન હોવાથી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ થતી નથી.

૪) ઉભયચયદ્રવ્ય - સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય, બીજી કિટ્ટિમાં બે ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય, એમ યાવત્ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય ઉમેરીએ એટલે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ વિષે એક ગોપુચ્છ થાય. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓથી

એક અધિક પ્રમાણ ચય, બીજી કિટ્ટિમાં પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓથી બે અધિક પ્રમાણ ચય, એમ યાવત્ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી સર્વ કિટ્ટિઓમાં પોતાની પૂર્વ જેટલી કિટ્ટિઓ પસાર થઈ તેથી એક અધિક ચય ઉમેરતા જઈએ એટલે સર્વકિટ્ટિઓનું દ્રવ્ય એક ગોપુચ્છાકાર થઈ જાય.

આ સર્વે ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય તે ઉભયચયદ્રવ્ય. અધસ્તનશીર્ષચય કરતા આ ઉભયચય ભિન્ન છે.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ઉભયચયદ્રવ્ય = ૧ ઉભયચય + ૨ ઉભયચય + ૩ ઉભયચય + ... + સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓની સંખ્યા પ્રમાણ ચય.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ઉભયચયદ્રવ્ય = (૧ અધિક સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય) + (૨ અધિક સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય) + (૩ અધિક સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય) + ... + (સંજવલન કોધની પ્રથમ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય)

આ રીતે બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓનું ઉભયચયદ્રવ્ય કાઢવું.

અહીં એટલું વિશેષ છે કે ચારે કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં ઉભયચયદ્રવ્યમાં એક ચયનો અનંતમો ભાગ ઘટાડવો, કેમકે તેટલું દ્રવ્ય બંધદ્રવ્યમાંથી અપાશે.

ઉભયચયદ્રવ્ય કાઢવાની રીત -

પૂર્વકિટ્ટિ અને અપૂર્વકિટ્ટિ બન્નેનું પ્રમાણ = ૩૨૪

$$\text{એક ઉભયચયદ્રવ્ય} = \frac{\text{મોહનીયનું સર્વદ્રવ્ય}}{૩૨૪ \times \left[\text{બે દ્વિગુણાણિ} - \left(\frac{૩૨૪ - ૧}{૨} \right) \right]}$$

૫. મધ્યમખંડદ્રવ્ય - ૧૧ સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્ય - આ ચાર પ્રકારનું દ્રવ્ય આયદ્રવ્યમાંથી આપ્યા પછી જે શેષ દ્રવ્ય રહે તે મધ્યમખંડદ્રવ્ય. તેને બંધઅપૂર્વકિટ્ટિઓ સિવાયની ૧૧ સંગ્રહકિટ્ટિઓની સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ભાગતા એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. બંધઅપૂર્વકિટ્ટિઓ સિવાયની ૧૧ સંગ્રહકિટ્ટિઓની સર્વ પૂર્વકિટ્ટિઓ-અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની દરેક પૂર્વકિટ્ટિમાં પણ ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, પણ તે ઘાતદ્રવ્યમાંથી અપાય છે. એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું (મતાંતરે અનંતમા ભાગ જેટલું) છે.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, ઉભયચયદ્રવ્ય અને મધ્યમખંડદ્રવ્ય - આ ત્રણ દ્રવ્યો અપાય જાય એટલે પૂર્વે પાના નં. ૨૬૮ ઉપર ઘાતદ્રવ્યમાંથી જે એક અસંખ્યાતમો ભાગ લઈ વેદ્યમાન સંગ્રહકિટ્ટિમાં મધ્યમખંડ વગેરે વિધાન દ્વારા વહેંચવાની વાત કરેલી તે ઘાતદ્રવ્યનો અસંખ્યાતમો

ભાગ પૂર્ણ થાય છે. શેષ સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય વગેરે પાંચે પ્રકારનું દ્રવ્ય અપાય જાય એટલે બધુ આયદ્રવ્ય પૂર્ણ થાય છે.

અહીં વાસ્તવિક રીતે તો દરેક પૂર્વકિટ્ટિ કે અપૂર્વકિટ્ટિમાં જે દ્રવ્ય અપાય છે તે એક સાથે જ અપાય છે. અહીં તો માત્ર ગણિતની દૃષ્ટિએ દીયમાન દ્રવ્ય અને દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો ક્રમ સમજવા માટે મધ્યમખંડાદિ ભેદ કરવા દ્વારા દીયમાન દ્રવ્યની વિચારણા કરીએ છીએ.

આમ આ રીતે આયદ્રવ્યની એટલે કે સંક્રમ દ્વારા આવતા દ્રવ્યની પાંચ ભાગમાં વહેંચણી કરી છે.

અહીં એક મધ્યમખંડ દ્રવ્ય એક અધસ્તનઅપૂર્વકિટ્ટિદ્રવ્ય કે એક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલો (મતાંતરે અનંતમા ભાગ જેટલો) છે, કેમકે એક અધસ્તનઅપૂર્વકિટ્ટિદ્રવ્યમાં કે એક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્યમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ જેટલુ દ્રવ્ય છે અને એક મધ્યમખંડદ્રવ્યમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ (મતાંતરે અનંતમા ભાગ જેટલુ) દ્રવ્ય છે.

બંધદ્રવ્ય - મોહનીયનું બંધાતુ એકસમયપ્રબદ્ધદ્રવ્ય ચાર ભાગમાં વહેંચાય છે, કેમકે અહીં સંજવલન ચારે કષાયનો બંધ થાય છે. તેમાં સંજવલન માનને ભાગે સૌથી ઓછુ દ્રવ્ય આવે છે, તેના કરતા સંજવલન ક્રોધને ભાગે વિશેષાધિક દ્રવ્ય આવે છે, તેના કરતા સંજવલન માયાને ભાગે વિશેષાધિક દ્રવ્ય આવે છે, તેના કરતા સંજવલન લોભને ભાગે વિશેષાધિક દ્રવ્ય આવે છે. અહીં એ ધ્યાનમાં રાખવું કે ચારે કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ બંધાય છે. બંધાતા દ્રવ્યના અહીં ચાર ભાગ પાડવાના છે -

- ૧) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય
- ૨) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય
- ૩) બંધયયદ્રવ્ય
- ૪) મધ્યમખંડદ્રવ્ય

૧) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય - સર્વ બંધદ્રવ્યનો એક અનંતમો ભાગ સ્થાપી રાખવો. શેષ અનંતા બહુભાગના બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય અને બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય એમ બે ભાગ કરવા. તેમાં બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયમાં દ્રવ્યનું પ્રમાણ આ પ્રમાણે આવશે -

સંજવલન ચારે કષાયોની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિઓમાંની ઉપરની અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓ અને નીચેની અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓ સિવાયની શેષ કિટ્ટિઓ બંધાય છે. અંતિમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા બંધદ્રવ્યમાંથી થતી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિની અંતિમ કિટ્ટિ જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓ ઓળંગીને આવે તેમાં એક અધિક તેટલા ચય ઉમેરવા. ત્યાર પછી જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓ નીચે ઉતરી તેની પૂર્વેની (દ્વિચરમ) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ આવે તેમાં અંતિમ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ કરતા એક અધિક તેટલા ચય અધિક ઉમેરવા. એમ યાવત્ બંધની પ્રથમ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ સુધી સમજવું. એટલે અંતિમ પૂર્વકિટ્ટિથી જેટલી કિટ્ટિ નીચે આવી નવી અપૂર્વકિટ્ટિ બંધાય છે એક અધિક તેટલા ચય = અ. એટલે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયોનું કુલ દ્રવ્ય = અ + (અ + એક

અધિક અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ ચય) + [અ + (૨ x એક અધિક અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ ચય)] + [અ + (૩ x એક અધિક અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ ચય)] + ... + [અ + (૧ ન્યૂન બધ્યમાન અપૂર્વકિટ્ટિ સંખ્યા x એક અધિક અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ ચય)]

અહીં પણ પૂર્વેની જેમ એક ચયના અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ઘટાડવું, કેમકે તે આગળ કહીશું તે રીતે અપાશે. બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્યને બધ્યમાન દ્રવ્યના અનંતા બહુભાગમાંથી બાદ કરીએ એટલે શેષ દ્રવ્ય રહે તે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય.

બંધાતી અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં હવે કહેવાશે તે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય આપ્યા પછી આ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્યમાંથી યથાયોગ્ય ઉપર કહ્યા મુજબ દ્રવ્ય આપતા અન્યકિટ્ટિઓ અને આ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ વચ્ચે એક ગોપુચ્છ થઈ જાય છે.

૨) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય - બંધાતા દ્રવ્યના અનંતા બહુભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્ય ઘટાડીએ એટલે શેષ દ્રવ્ય રહે તે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય જાણવું. આ દ્રવ્યને બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓના પ્રમાણથી ભાગતા એક ખંડ આવે તે દરેક બંધાતી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં આપવો. (અહીં આ ખંડ પૂર્વે કહેલા સંક્રમના મધ્યમખંડ અધિક સંક્રમના અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિખંડ પ્રમાણ છે.)

૩) બંધચયદ્રવ્ય - બંધદ્રવ્યનો જે એક અનંતમો ભાગ બાકી રાખ્યો છે તેને પૂર્વ-અપૂર્વ બંધકિટ્ટિથી

ભાગવો. જે આવે તેને $\left[\text{બે દિગુણાહાનિ} - \left(\frac{\text{ગચ્છ} - ૧}{૨} \right) \right]$ થી ભાગતા એક ચયનું પ્રમાણ આવે. બંધાતી પ્રથમ કિટ્ટિમાં એક ચય, બંધાતી બીજી કિટ્ટિમાં બે ચય, બંધાતી ત્રીજી કિટ્ટિમાં ત્રણ ચય, એમ ઉત્તરોત્તર ૧-૧ ચય અધિકના ક્રમે બધ્યમાન સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિમાં ચય આપવા. આ રીતે સર્વ ચયોનું દ્રવ્ય તે બંધચયદ્રવ્ય.

સઘળું બંધચયદ્રવ્ય = [૧ + ૨ + ૩ + ૪ + ... + (બંધાતી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિની સંખ્યા)] x ૧ બંધચયનું દ્રવ્ય.

૪) મધ્યમખંડદ્રવ્ય - બંધાતા દ્રવ્યના એક અનંતમા ભાગરૂપ દ્રવ્યમાંથી બંધચયદ્રવ્ય ઘટાડતા જે શેષ દ્રવ્ય રહે તે બંધનું મધ્યમખંડદ્રવ્ય. તેને સર્વ બંધકિટ્ટિઓથી ભાગતા એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. બંધાતી સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વકિટ્ટિઓમાં ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

બંધચયદ્રવ્યમાંથી યથાયોગ્ય ચયો અને મધ્યમખંડદ્રવ્યમાંથી ૧-૧ ખંડ બંધાતી સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિમાં આપતા બંધ અને સંક્રમ બન્નેના ઉભયચયદ્રવ્યમાં જે એક ચયનો અનંતમો ભાગ ઘટાડ્યો હતો તેની પૂર્તી થઈ જાય છે. બંધનું ઉભયચયદ્રવ્ય એટલે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્ય.

હવે સંક્રમદ્રવ્ય અને બંધદ્રવ્ય કેવી રીતે અપાય છે ? તે બતાવાય છે -

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના બંધનો અભાવ હોવાથી ત્યાં બંધદ્રવ્યનો

અભાવ છે, એટલે ત્યાં સંક્રમદ્રવ્યની વહેંચણી શી રીતે થાય છે તે બતાવાય છે -

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યની વહેંચણી - સંક્રમદ્રવ્યના અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય વગેરે પાંચ પ્રકાર પૂર્વે બતાવ્યા છે. ફરી તે પાંચ પ્રકારને યાદ કરી લઈએ - ૧) અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય ૨) અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય ૩) અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય ૪) ઉભયચયદ્રવ્ય ૫) મધ્યમખંડદ્રવ્ય. આ પાંચે પ્રકારના દ્રવ્યમાંથી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ, પૂર્વકિટ્ટિઓ, અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ વગેરે દરેકમાં શી રીતે દ્રવ્ય અપાય છે ? તે હવે જોઈએ -

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે જે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ કરી તેમાં સૌ પ્રથમ જથ્થાન્ય કિટ્ટિમાં અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્યમાંથી એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, મધ્યમખંડદ્રવ્ય(સંક્રમદ્રવ્યનું)માંથી એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ જેટલા ચયોનું દ્રવ્ય આવે. આ દ્રવ્ય સૌથી વધારે છે. ત્યાર પછી બીજી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને ૧ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય આવે. એટલે બીજી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય તેની પૂર્વેની (પ્રથમ) અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય (અનંતમા ભાગ) જેટલું ઓછું છે. ત્રીજી વગેરે સર્વ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓમાં પણ આ પ્રમાણે એક-એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને એક-એક ન્યૂન પ્રમાણ ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. આમ થતા સર્વ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર એક એક ઉભયચયદ્રવ્ય (અનંતમા ભાગ) જેટલું દ્રવ્ય ઓછું આવે. આમ ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ સુધી દ્રવ્ય અપાઈ જાય ત્યારે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ત્યાર પછી ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિની ઉપર પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં મધ્યમખંડદ્રવ્યમાંથી એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી જેટલી કિટ્ટિ પૂર્વે પસાર થઈ ગઈ તેટલી કિટ્ટિ હીન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય આવે. અહીં આની પૂર્વેની કિટ્ટિ (અંતિમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ) કરતા એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઓછું આવ્યું. એટલે અંતિમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણહીન આવે, કેમકે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય મધ્યમખંડદ્રવ્યથી અસંખ્યાતગુણ છે. ત્યાર પછી બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં એક અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી પૂર્વે ગઈ તેટલી કિટ્ટિ હીન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય આવે. આમ અહીં બીજી પૂર્વકિટ્ટિમાં પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ કરતા એક અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય વધ્યું અને એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઘટ્યું. એટલે સરેરાશ એક અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઘટ્યું. ઉભયચયદ્રવ્ય અને અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય બન્ને અનંતમા ભાગ જેટલા છે, તેમાં પણ ઉભયચયદ્રવ્ય અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય કરતા વધુ છે. તેથી બીજી પૂર્વકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અનંતમો ભાગ ઘટ્યું. આ જ રીતે ત્રીજી વગેરે પૂર્વકિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર એક એક વધુ અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, ઉત્તરોત્તર એક-એક ઓછું ઉભયચયદ્રવ્ય (એટલે સરેરાશ અનંતમો ભાગ ઘટતા ક્રમનું દ્રવ્ય) અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી અપાય છે. (એટલે કે પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓ સુધી, કેમકે ત્યાર પછી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ થાય છે.)

હવે આવતી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્યમાંથી એક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી જેટલી કિટ્ટિ પસાર થઈ તેટલી ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. (એટલે કે આની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના ઉભયચયદ્રવ્ય કરતા એક ચય ન્યૂન જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે.) અહીં આ દ્રવ્ય આની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે, કેમકે પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાયેલ મધ્યમખંડદ્રવ્ય કરતા અહીં અપાયેલ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. જો કે પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિ કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય અને ત્યાં અપાયેલ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અહીં ઓછું છે, પરંતુ એ તો મધ્યમખંડદ્રવ્યના પણ અનંતમા ભાગ જેટલું છે, જ્યારે અહીં તો મધ્યમખંડદ્રવ્યથી અસંખ્યગુણ પ્રમાણવાળું અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અપાય છે. માટે આ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપાતું દ્રવ્ય તેની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે.

ત્યાર પછી પૂર્વકિટ્ટિ આવે છે તેમાં તેની પૂર્વે થઈ ગઈ એટલી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી પૂર્વે પસાર થઈ તેટલી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. આ દીયમાન દ્રવ્ય પૂર્વેની અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણહીન છે, કેમકે અહીં અપાતા અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્યના ભેગા દ્રવ્ય કરતા ૧ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વકિટ્ટિમાં એકોત્તર વૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને એકોત્તરહાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય તથા ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓ ગયે છતે જ્યાં જ્યાં અવાંતરકિટ્ટિઓના આંતરામાં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ રચાય છે ત્યાં ત્યાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય નથી અપાતું, પરંતુ તેના સ્થાને અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અપાય છે. અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિનું દીયમાન દ્રવ્ય તેની પૂર્વેની કિટ્ટિ કરતા અસંખ્યગુણ છે. તેનું કારણ પૂર્વે કહ્યા મુજબ જાણવું. અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા તેની પછીની પૂર્વકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણહીન છે. તેનું કારણ પૂર્વે કહ્યા મુજબ જાણવું. પૂર્વકિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ હીન હોય છે. તેનું કારણ પૂર્વે કહ્યા મુજબ જાણવું.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યની વહેંચણી - સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે કરેલી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓમાંની પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય = ૧ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય + ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય. આ દ્રવ્ય સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે, કેમકે અહીં અપાયેલ ૧ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાયેલ મધ્યમખંડદ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે રચેલી ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં ૧-૧ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને એકોત્તર હાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય આપે છે. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચેની પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિથી ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે, કેમકે ૧-૧ ઉભયચયદ્રવ્ય ન્યૂન થાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય = સંજવલન

લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય + ૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય + સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ અને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચેની અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયયય જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય. આમ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે થયેલી ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણહીન છે. તેનું કારણ પૂર્વ મુજબ જાણવું.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી પૂર્વકિટ્ટિઓ અને અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ દલિક અપાય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્ય અને બંધદ્રવ્યની વહેંચણી - ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે કરાયેલી પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં એક અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની ત્રીજી અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયયય જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દીયમાન દ્રવ્ય સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે, તેનું કારણ પૂર્વ મુજબ જાણવું. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની નીચેની ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં એકોત્તરહાનિથી ઉભયયયદ્રવ્ય, ૧-૧ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય અને ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિથી ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં ૧-૧ ઉભયયયદ્રવ્ય ન્યૂન છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ દ્રવ્ય ન્યૂન છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિથી માંડીને દલિક આપવાનું શરુ કરે છે. તેમાં સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ બંધાતી હોવાથી ચાર પ્રકારના બંધદ્રવ્ય અને પાંચ પ્રકારના સંક્રમદ્રવ્યમાંથી પૂર્વ-અપૂર્વ અવાંતરકિટ્ટિઓમાં યથાયોગ્ય રીતે દલિક અપાય છે. જે અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ જઘન્ય રસવાળી અને અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ ઉત્કૃષ્ટ રસવાળી અવાંતરકિટ્ટિઓ બંધાતી નથી તેમાં માત્ર સંક્રમદ્રવ્યમાંથી જ દલિક આપે છે. બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં માત્ર બંધદ્રવ્યમાંથી જ દલિક અપાય છે. સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી સંજવલન લોભની ત્રીજી અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયયયો જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દીયમાન દ્રવ્ય સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણહીન છે, તેનું કારણ પૂર્વની જેમ જાણવું. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય બંધપૂર્વકિટ્ટિ ન આવે ત્યાં સુધી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓમાં અને સંક્રમથી રચાતી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ દલિક અપાય છે. ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય બંધપૂર્વકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી પસાર થયેલી બધી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય, એક

મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય એક ઉભયચયદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ ન્યૂન જેટલુ અપાય છે, કેમકે એક ઉભયચયદ્રવ્યના અનંતમા ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય બંધદ્રવ્યમાંથી અપાય છે. બંધદ્રવ્યમાંથી એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ બધી કિટ્ટિઓ પ્રમાણ બંધચય અપાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ ન આવે ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં બંધદ્રવ્યમાંથી એક-એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને એકોત્તર હાનિથી બંધચયો તથા સંક્રમદ્રવ્યમાંથી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ દ્રવ્ય અપાય છે. ફરક એટલો છે કે ઉભયચયદ્રવ્ય ૧ ઉભયચયના અનંતમા ભાગ જેટલુ ન્યૂન અપાય છે, કેમકે તેટલુ દ્રવ્ય બંધચયદ્રવ્ય અને બંધમધ્યમખંડદ્રવ્યરૂપે અપાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં બંધદ્રવ્યમાંથી એક બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયો જેટલુ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્ય, સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પસાર થયેલી બંધપૂર્વકિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ બંધચયો જેટલુ બંધચયદ્રવ્ય અને એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. તેમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી દ્રવ્ય નથી અપાતુ. આમ પૂર્વેની બંધપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતા બંધદ્રવ્ય કરતા આ પ્રથમ બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપાતુ બંધદ્રવ્ય અનંતગુણ છે, કેમકે બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને બંધચયદ્રવ્ય કરતા એક બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અનંતગુણ છે.

ત્યાર પછીની સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની બંધપૂર્વકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિથી માંડીને પસાર થયેલ પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એક ઉભયચયના અનંતમા ભાગ જેટલુ ન્યૂન પસાર થયેલી સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલુ ઉભયચયદ્રવ્ય અને એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, તથા બંધદ્રવ્યમાંથી એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પસાર થયેલી બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ બંધચયો જેટલુ બંધચયદ્રવ્ય અપાય છે. આમ પૂર્વેની બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા આ બંધપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતુ બંધદ્રવ્ય અનંતગુણહીન છે, કેમકે બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને બંધચયદ્રવ્ય બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય કરતા અનંતગુણહીન છે.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી એકોત્તર હાનિથી ઉભયચયો, એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષચયો અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, તથા બંધદ્રવ્યમાંથી એકોત્તરહાનિથી બંધચયો અને એક-એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. જ્યાં જ્યાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિની રચના થાય છે ત્યાં ત્યાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્યના સ્થાને અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અપાય છે. પલ્યોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ પ્રમાણ બંધપૂર્વકિટ્ટિઓ પસાર થયા પછી જ્યાં જ્યાં બંધદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિઓ રચાય છે ત્યાં ત્યાં ઉભયચયદ્રવ્યના સ્થાને બંધદ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયો અને અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્યના સ્થાને બંધદ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અપાય છે, ત્યાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી મધ્યમખંડદ્રવ્ય નથી અપાતુ.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધપૂર્વકિટ્ટિથી માંડીને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય સિવાયનું ચાર પ્રકારનું સંક્રમદ્રવ્ય સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ અપાય છે.

સંજવલન માયાની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ, સંજવલન માનની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ અને સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી-બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્ય-બંધદ્રવ્યની વહેંચણી - જેમ સંજવલન લોભની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્ય બતાવ્યું તેમ સંજવલન માયા-સંજવલન માનની ત્રણ-ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિઓ અને સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દીયમાનદ્રવ્યની વિધિ સમજવી. આમ સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી દ્રવ્ય અપાય જાય એટલે સંક્રમદ્રવ્ય સંપૂર્ણ થઈ જાય છે.

સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્ય અને બંધદ્રવ્યની વહેંચણી - સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્ય નથી આવતું. તેથી તેમાં સંક્રમદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ કે અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓની રચના થતી નથી. પરંતુ જુદા સ્થાપેલા ઘાતદ્રવ્યમાંથી તેમાં યથાયોગ્ય રીતે અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, મધ્યમખંડદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે અને ચાર પ્રકારના બંધદ્રવ્યમાંથી યથાયોગ્ય રીતે બંધદ્રવ્ય અપાય છે. સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી બધી પૂર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયો જેટલું અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય અને પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાર પછી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ બંધપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય અને એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ બંધપૂર્વકિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક ઉભયચયના અનંતમા ભાગ ન્યૂન પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય, પસાર થયેલી બધી પૂર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયો જેટલું અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય અને એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, તથા બંધદ્રવ્યમાંથી પસાર થયેલી બધી બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ બંધકિટ્ટિઓ પ્રમાણ બંધચયો જેટલું બંધચયદ્રવ્ય અને એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયો અને એકોત્તરહાનિથી ઉભયચયો અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, તથા બંધદ્રવ્યમાંથી એક-એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને એકોત્તરહાનિથી બંધચયો અપાય છે. પલ્યોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ પ્રમાણ બંધપૂર્વકિટ્ટિઓ પસાર થયે છે જ્યાં જ્યાં બંધદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિઓ રચાય છે ત્યાં ત્યાં ઉભયચયદ્રવ્યના સ્થાને બંધદ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયો અને અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્યના સ્થાને બંધદ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અપાય છે, ત્યાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી મધ્યમખંડદ્રવ્ય નથી અપાતું. આમ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધપૂર્વકિટ્ટિ સુધી બંધદ્રવ્ય અપાય જાય એટલે બધું બંધદ્રવ્ય સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ત્યાર પછી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધપૂર્વકિટ્ટિ પછીની સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી બધી પૂર્વકિટ્ટિઓ પ્રમાણ

અધસ્તનશીર્ષયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય અને પસાર થયેલી બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિઓ પ્રમાણ ઉભયયયો જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાર પછી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયો, એકોત્તરહાનિથી ઉભયયયો અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. આમ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઘાતદ્રવ્ય અપાય જાય એટલે બધુ ઘાતદ્રવ્ય સમાપ્ત થઈ જાય છે.

અહીં દીયમાન દ્રવ્યના અનંત ઉષ્ક્રૂટો થાય છે. જેમ ઉંટની પીઠ ઊંચી-નીચી હોય છે તેમ અહીં દીયમાન દ્રવ્ય પણ ક્યાંક ઘણુ છે, ક્યાંક ઓછુ છે, ક્યાંક ફરી અધિક છે, ક્યાંક ફરી ઓછુ છે. અવાંતરકિટ્ટિઓના આંતરામાં રચાતી અપૂર્વકિટ્ટિઓ અનંત હોવાથી દીયમાન દ્રવ્યના અનંત ઉષ્ક્રૂટો કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે થાય છે. કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે જે રીતે દ્રવ્ય અપાય છે તે જ રીતે કિટ્ટિવેદનાદ્વાના બીજા વગેરે સમયોમાં પણ દ્રવ્ય અપાય છે.

દશ્યમાન દ્રવ્ય બધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર અનંતમો ભાગ ન્યૂન હોય છે.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદકાદ્વાના ચરમસમયે એટલે કે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- (૧) સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણ થાય છે.
- (૨) સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.
- (૩) સંજવલન ચારનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૦૦ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
- (૪) સંજવલન ચારની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૬ વર્ષ ૮ માસ પ્રમાણ થાય છે.
- (૫) શેષ ઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૦ વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- (૬) શેષ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- (૭) ત્રણ અઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- (૮) ત્રણ અઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

ક.	પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
૧	સંજવલન ચાર	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૦૦ દિવસ	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૬ વર્ષ ૮ માસ
૨	શેષ ઘાતી ત્રણ	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૦ વર્ષ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
૩	અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

(૯) સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકામાં રહેલ કિટ્ટિઓ અને સમય

ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ નવી કિટ્ટિઓ સિવાય સર્વ કિટ્ટિઓનો નાશ થાય છે એટલે કે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ કિટ્ટિઓના દલિકો અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં પહેલાની જેમ યથાસંભવ સંક્રમે છે અને શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તન-કિટ્ટિરૂપે પરિણમે છે. એટલે અહીં ચરમસમયે અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ અને તેના દ્રવ્ય કરતા અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ અને તેનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ આવે છે. આ રીતે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું અસંખ્ય બહુભાગ પ્રમાણ દ્રવ્ય સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં જતુ હોવાથી સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય પૂર્વ કરતા ચૌદગણુ થાય છે, કેમકે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા ૧૩ ગણુ દ્રવ્ય હતુ અને તે લગભગ બધુ જ (અસંખ્ય બહુભાગ જેટલુ) આ સમયે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવી ગયુ.

પ્રશ્ન - પૂર્વે કહ્યુ હતુ કે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. અહીં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ થઈ જાય છે. આમ પરસ્પર વિરોધ આવશે.

જવાબ - પૂર્વે સર્વ દ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગરૂપ દ્રવ્ય જ સંક્રમતુ હતુ. અહીં સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું ઘણુ દ્રવ્ય બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે. માટે અહીં આ પ્રમાણે વિધાન છે. જો અહીં પણ પહેલાની જેમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિદ્રવ્ય કરતા અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અસંખ્યગુણ અપાય તો સંગ્રહકિટ્ટિમાં પૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓના દરેક આંતરામાં ૧૩ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ થાય, કેમકે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના સત્તાગત દ્રવ્ય કરતા પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય ૧૩ ગણુ છે. જો આમ માનીએ તો સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દ્રવ્યનિક્ષેપ આ રીતે થાય - પૂર્વકિટ્ટિ કરતા અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપાય પછી ૧૨ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય. પછી પૂર્વકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન દ્રવ્ય અપાય. પછી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપાય. પછી ૧૨ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય. પરંતુ આ પ્રમાણે દ્રવ્યનિક્ષેપનું વિધાન સૂત્રમાં નથી. માટે જ ચરમ સમયે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ કરતા અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓમાં અપાતુ દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. દીયમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ હોવાથી સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ કરતા અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણ છે.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દલિકોને ખેંચી તેમને ઉદયસમયથી અસંખ્યગુણકારે ગોઠવવા દ્વારા સ્વવેદકાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને તે જ સમયથી સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિને વેદે છે. તે વખતે સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાનું અને બે સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલ દલિક શેષ છે. સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ચરમ આવલિકાનું દ્રવ્ય સ્તિબુકસંક્રમથી સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે. એમ આગળ પણ તે તે સંગ્રહકિટ્ટિની

ચરમાવલિકાનું દ્રવ્ય પછીની વેદમાન સંગ્રહકિટ્ટિમાં સ્તિબુકસંક્રમથી સંક્રમાવે છે, એમ જાણવું. બે સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલ દલિક તેટલા કાળે યથાયોગ્ય રીતે સંક્રમાવે છે. એમ આગળ પણ જાણવું.

સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદકાદ્વામાં પણ ઉદય, બંધ, અગ્રત્માગથી કિટ્ટિઓનો ધાત, સંક્રમદ્રવ્ય તથા બંધદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિની રચના વગેરે વિધાન પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિવેદકાદ્વાની માફક જાણી લેવું.

સંક્રમવિધિ - સંક્રમવિધિ પણ પૂર્વની માફક જાણવી એટલે કે

સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન ક્રોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માનની બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માયાની બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન લોભની બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમાવે છે.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક અન્યત્ર સંક્રમતું નથી, કેમકે અનાનુપૂર્વી સંક્રમ થતો નથી, અને તેથી જ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં પણ દ્રવ્ય આવતું નથી, માટે શેષ દશ સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં સંક્રમદ્રવ્ય અપાય છે. તે પૂર્વે કહ્યા મુજબ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં અપાય છે.

બંધ -

પ્રશ્ન - સંજવલન ક્રોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિને વેદતા ચારે કષાયની શું બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ બાંધે ?

જવાબ - ના, સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વેદે ત્યારે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ બાંધે અને શેષ કષાયોની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ બાંધે. અહીં નિયમ એવો છે કે જે કષાયની જે સંગ્રહકિટ્ટિને વેદે તે કષાયની તે સંગ્રહકિટ્ટિને બાંધે તથા અન્ય કષાયોની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિને બાંધે.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદકાદ્ધાના પ્રથમ સમયે સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ -

અહીં સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ બધું દલિક સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવે છે, એટલે પૂર્વની માફક અલ્પબહુત્વ છે, પરંતુ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ અવાંતરકિટ્ટિઓ હોય છે. અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

- ૧) સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક^૧ છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક^૨ છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૬) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૭) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૮) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૯) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૧૦) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૧૧) તેના કરતા સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ (કંઈક ન્યૂન ૧૪ ગુણ) છે.

પ્રદેશોનું અલ્પબહુત્વ - સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદકાદ્ધાના પ્રથમ સમયે સંગ્રહકિટ્ટિઓના

૧. સ્વસ્થાનમાં વિશેષાધિક એટલે પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગતા એક ભાગ જેટલું અધિક. દા. ત. સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યાને પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગતા જે આવે તેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ કરતા અધિક છે.
૨. પરસ્થાનમાં વિશેષાધિક એટલે આવલિકાના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગતા એક ભાગ જેટલું અધિક દા.ત. સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યાને આવલિકાના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગતા જે આવે તેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ કરતા અધિક છે.

પ્રદેશોનું અલ્પબહુત્વ પણ સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓના અલ્પબહુત્વની જેમ જાણવું.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, એટલે કે ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન ચારનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૮૦ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
૪. સંજવલન ચારની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૬૪ માસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૫) શેષ ત્રણ ધાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૬) શેષ ત્રણ ધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૭) ત્રણ અધાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૮) ત્રણ અધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ચાર	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૮૦ દિવસ	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૬૪ માસ
ધાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અધાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૮) સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ અહીં પણ સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ દલિક સિવાય શેષ સર્વ દલિકોનો નાશ થાય છે, એટલે કે ઉપર કહેલ દ્રવ્ય સિવાયનું દ્રવ્ય યથાસંભવ અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં સંક્રમે છે અને શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિરૂપે પરિણમે છે. અહીં આ રીતે સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવી જતું હોવાથી સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય પૂર્વે હતું તે કરતા લગભગ ૧૫ ગણુ થયું, કેમકે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા લગભગ ચૌદગણુ હતું.

આમ સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકોને ખેંચી તેના દ્વારા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને તેને વેદે છે.

અહીં બધો અધિકાર સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદા તુલ્ય સમજી લેવો.

પ્રથમ સમયે અવાંતરકિટ્ટિઓનું અને તેના દલિકનું અલ્પબહુત્વ પણ પૂર્વની જેમ જાણવું. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો નાશ થઈ ગયો છે અને સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ કરતા સંખ્યાતગુણ છે. એટલે સંજવલન માનની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ, સંજવલન માયાની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ અને સંજવલન લોભની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ એમ નવ સ્થાન ઉત્તરોત્તર વિશેષાધિકના આવે. ત્યાર પછી એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિ કરતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ અવાંતરકિટ્ટિઓ આવે. એટલે અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે થાય -

- ૧) સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૬) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૭) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૮) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૯) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૧૦) તેના કરતા સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંક્રમવિધિ પણ પહેલાની જેમ જાણવી, એટલે કે કોઈ પણ કષાયની કોઈ પણ સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો તે કષાયની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ સુધી અને પછીના કષાયની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સુધી સંક્રમે.

સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

૧) સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદ્દીરણ થાય છે.

૨) સંજવલન કોધનો બંધવિચ્છેદ અને ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, એટલે કે બંધનો અને ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.

૩) સંજવલન ચારનો સ્થિતિબંધ બે માસ પ્રમાણ થાય છે.

૪) સંજવલન ચારની સ્થિતિસત્તા ચાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૫) શેષ ત્રણ ઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.

- ૬) શેષ ત્રણ ધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
 ૭) ત્રણ અધાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
 ૮) ત્રણ અધાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્ય હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ચાર	બે માસ	ચાર વર્ષ
શેષ ધાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અધાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્ય હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકાના બંધાયેલા દલિક સિવાય શેષ સર્વ દલિકોનો નાશ થાય છે, એટલે કે ઉપર કહેલ દ્રવ્ય સિવાયનું દ્રવ્ય યથાસંભવ અન્ય સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં સંક્રમે છે અને શેષ દ્રવ્ય સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીનરસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિરૂપે પરિણમે છે. અહીં આ રીતે સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવી જતું હોવાથી સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ દ્રવ્ય પૂર્વે હતું તે કરતા લગભગ ૧૬ ગણુ થાય છે, કેમકે સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૧૫ ગણુ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય ખેંચી તેની સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક^૧ કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને તેને વેદે છે.

અહીં પણ કિટ્ટિઓનો ઉદય, બંધ, ધાત, સંક્રમદ્રવ્ય-બંધદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિઓની રચના-પૂર્વકિટ્ટિઓમાં દલિકપ્રક્ષેપ વગેરે અધિકાર પૂર્વની જેમ જાણી લેવો. વિશેષમાં સંજવલન કોધનો બંધવિચ્છેદ થવાથી સંજવલન માન વગેરે ત્રણ કષાયોનો બંધ થાય અને તેમાં પણ પૂર્વે કહેલ નિયમ લાગે.

સંક્રમવિધિ તથા સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અને તેના દલિકોના અલ્પબહુત્વો પણ યથાસંભવ જાણી લેવા. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

૧. કષાયપ્રાભૃતચૂર્ણોમાં કહ્યું છે - 'જા એથ સવ્વમાણવેદગદ્ધા તિસ્સે વેદગદ્ધાણે તિભાગમેત્તા પઢમઢિદ્ધી ૧' - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૨૮૩. માનવેદકાદ્વાના ત્રીજા ભાગ જેટલી સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિ કરે છે. ક્ષપણાસારમાં કહ્યું છે - 'સો ક્રોધવેદકકાલતૈં કિઠ્ઠુ ઘાટિ જો માનકા વેદકકાલ તાકા તીસરા ભાગ આવલીકરિ અધિક તિસ પ્રથમસ્થિતિકા પ્રમાણ હૈ ૧' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૫૫૫ ની હિંદી ટીકા. માનવેદકાદ્વાના ત્રીજા ભાગ કરતા એક આવલિકા અધિક જેટલી સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિ કરે છે.

- ૧) સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૬) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૭) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૮) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૯) તેના કરતા સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમસમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૫૦ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૪) સંજવલન ત્રણની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૪૦ માસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ત્રણ	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૫૦ દિવસ	અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૪૦ માસ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલા દલિક સિવાયના સર્વ દ્રવ્યનો નાશ થાય છે એટલે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ

સર્વદ્રવ્ય સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીનરસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય પૂર્વે હતુ તે કરતા લગભગ ૧૭ ગણુ થાય, કેમકે સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૧૬ ગણુ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક બીજી સ્થિતિમાંથી ખેંચી તેની સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા કરતા એક આવલિકા અધિકકાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને તેને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પહેલાની જેમ જાણી લેવો.

સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અને તેના દલિકોના અલ્પબહુત્વો યથાસંભવ જાણી લેવા. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ નીચે મુજબ છે -

- ૧) સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૬) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૭) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૮) તેના કરતા સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદ્દીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમસમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ ૧૬શોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૪૦ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૪) સંજવલન ત્રણની સ્થિતિસત્તા ૧૬શોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૩૨ માસ પ્રમાણ થાય છે.

૧-૨. અહીં કષાયપ્રાભુત્યૂર્ણિમાં દેશોન કહ્યું છે, ક્ષપણાસારમાં અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન કહ્યું છે, બન્નેનો અર્થ એક જ હોય એમ લાગે છે.

- પ) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
 દ) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
 ઝ) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
 ઞ) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ત્રણ	દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૪૦ દિવસ	દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૩૨ માસ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિના ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકાના બંધાયેલા દલિક સિવાયના શેષ સર્વ દલિકોનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તન-કિટ્ટિરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય પહેલા હતુ તેના કરતા લગભગ અઢારગણુ થાય છે, કેમકે સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૧૭ ગણુ દ્રવ્ય તેમાં આવે છે.

આમ સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો બીજી સ્થિતિમાંથી ખેંચી તેની સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાથી એક આવલિકા અધિક જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને તેને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પહેલાની જેમ જાણી લેવો.

સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અને તેના દલિકોના અલ્પબહુત્વો યથાસંભવ જાણવા. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

- ૧) સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૬) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૭) તેના કરતા સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

૧) સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણ થાય છે.

૨) સંજવલન માનનો બંધવિચ્છેદ અને ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, એટલે કે બંધ અને ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.

૩) સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ ૧એક માસ પ્રમાણ થાય છે.

૪) સંજવલન ત્રણની સ્થિતિસત્તા ૨બે વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.

૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન ત્રણ	૧ માસ	૨ વર્ષ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિના એક આવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકાના બંધાયેલા દલિક સિવાય શેષ સર્વ દલિકોનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓરૂપે

૧-૨. ક્ષપણાસારની ગાથા પપટની હિંદી ટીકામાં અહીં સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન એક માસ પ્રમાણ અને સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન બે વર્ષ પ્રમાણ કહી છે, પરંતુ તે અશુદ્ધ લાગે છે, કેમકે કષાયપ્રાભૂતચૂર્ણમાં અહીં સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ એક માસ અને સ્થિતિસત્તા બે વર્ષ કહ્યા છે - 'તાથે માણસ્સ ચરિમસમયવેદગા । તાથે તિણ્હં સંજલણાણં ઢિદિબંધો માસો પઢિવુણ્ણો । સંતકમ્મં બે વસ્સાણિ પઢિવુણ્ણાણિ ।' - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૨૮૯, ૨૯૦. ક્ષપણાસાર મૂળગાથામાં પણ અહીં સંજવલન ત્રણનો સ્થિતિબંધ ૩૦ દિવસ અને સ્થિતિસત્તા ૨૪ માસ કહી છે - 'તદિયસ્સ માણચરિમે તીસં ચઙ્ગીસ દિવસમાસાણિ । તિણ્હં સંજલણાણં ઢિદિબંધો તહ ય સત્તા ય ॥૫૫૮॥'

પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વદ્રવ્ય પૂર્વે હતુ તેના કરતા લગભગ ૧૮ ગુણ થાય, કેમકે સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ૧૮ ગુણ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન માનની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકોને બીજી સ્થિતિમાંથી ખેંચી તેની સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા કરતા એક આવલિકા અધિક જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પહેલાની જેમ જાણી લેવો. સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અને તેના દલિકોના અલ્પબહુત્વો યથાસંભવ જાણવા.

સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

- ૧) સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૪) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૫) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૬) તેના કરતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમસમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન માયા-લોભનો સ્થિતિબંધ 'દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૨૫ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૪) સંજવલન માયા-લોભની સ્થિતિસત્તા 'દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૨૦ માસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૧-૨. અહીં કપાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં દેશોન કહ્યું છે, ક્ષપણાસારમાં અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન કહ્યું છે, બન્નેનો અર્થ એક જ હોય એમ લાગે છે.

૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન બે	દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૨૫ દિવસ	દેશોન (અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન) ૨૦ માસ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ દલિક સિવાયના શેષ દ્રવ્યનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય જે પૂર્વે હતું તેના કરતા લગભગ ૨૦ ગણ થાય, કેમકે સંજવલન માયાની સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૧૯ ગુણ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન માયાની સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક ખેંચી તેની સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા કરતા એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પૂર્વની જેમ જાણી લેવો. સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓ તથા તેના દલિકોના અલ્પબહુત્વો યથાસંભવ જાણી લેવા. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ નીચે પ્રમાણે છે -

૧) સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

૨) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૩) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૪) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૫) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માનની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિસ્ફોટ થાય છે.

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમસમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન માયા-લોભનો સ્થિતિબંધ દેશોન ૨૦ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૪) સંજવલન માયા-લોભની સ્થિતિસત્તા દેશોન ૧૬ માસ પ્રમાણ થાય છે.
- ૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન બે	દેશોન ૨૦ દિવસ	દેશોન ૧૬ માસ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ દલિક સિવાયના શેષ દ્રવ્યનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય જે પૂર્વે હતુ તેના કરતા લગભગ ૨૧ ગણુ થાય, કેમકે સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૨૦ ગુણ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા -

સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક ખેંચી તેની સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા કરતા એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પહેલાની જેમ જાણી લેવો. સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓનું તથા તેના દલિકનું અલ્પબહુત્વ યથાસંભવ જાણી લેવું. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ નીચે પ્રમાણે છે -

- ૧) સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૩) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

૪) તેના કરતા સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

૧) સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદ્દીરણ થાય છે.

૨) સંજવલન માયાનો બંધવિચ્છેદ અને ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ બંધનો અને ઉદયનો ચરમસમય થાય છે.

૩) સંજવલન માયા-લોભનો સ્થિતિબંધ ૧૫ દિવસ પ્રમાણ થાય છે.

૪) સંજવલન માયા-લોભની સ્થિતિસત્તા ૧ વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.

૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન બે	૧૫ દિવસ	૧ વર્ષ
શેષ ઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ	અસંખ્યાતા હજાર વર્ષ

૯) સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ દલિક સિવાયના શેષ દ્રવ્યનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વદ્રવ્ય જે પૂર્વે હતું તેના કરતા લગભગ ૨૨ ગણ થાય, કેમકે સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૨૧ ગુણ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

૧-૨. ક્ષપણાસારની ગાથા ૫૬૧ની હિંદી ટીકામાં અહીં સંજવલન બેનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૫ દિવસ અને સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત ન્યૂન ૧૨ માસ પ્રમાણ કહ્યા છે, પરંતુ તે અશુદ્ધ લાગે છે, કેમકે કષાયપ્રાભૃતચૂર્ણમાં અહીં સંજવલન બેનો સ્થિતિબંધ ૧૫ દિવસ અને ૧ વર્ષ કહ્યો છે - 'તાથે માયાણ ચરિમસમયવેદગો । તાથે દોણં સંજલણાણં દ્વિદિબંધો અદ્ધમાસો પડિવુણ્ણો । ઠિદિસંતકમ્મમેક્કં વસ્સં પડિવુણ્ણં ।' - ભાગ ૧૫, પાના નં. ૨૮૧. ક્ષપણાસાર મૂળગાથામાં પણ અહીં સંજવલન બેનો સ્થિતિબંધ ૧૫ દિવસ અને સ્થિતિસત્તા ૧૨ માસ કહી છે - 'તદિયગમાયાચરિમે પળ્ણરવારસ ય દિવસમાસાણિ । દોણં સંજલણાણં ઠિદિબંધો તહ ય સત્તો ય ॥૫૬૧॥'

આમ સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્રા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્રા -

સંજવલન માયાની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્રા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક ખેંચી તેની સંજવલન માયાની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્રા કરતા એક આવલિકા અધિક કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને વેદે છે.

અહીં પણ બધો અધિકાર પહેલાની જેમ જાણી લેવો. સંક્રમવિધિ અને સંગ્રહકિટ્ટિઓની અવાંતરકિટ્ટિઓ તથા તેના દલિકના અલ્પબહુત્વો યથાસંભવ જાણી લેવા. સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓનું અલ્પબહુત્વ નીચે પ્રમાણે છે -

- ૧) સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.
- ૩) તેના કરતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે

- ૧) સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણા થાય છે.
- ૨) સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, અર્થાત્ ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.
- ૩) સંજવલન લોભનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.
- ૪) સંજવલન લોભની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.
- ૫) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ દિવસપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૬) શેષ ત્રણ ઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
- ૭) ત્રણ અઘાતી કર્મોનો સ્થિતિબંધ વર્ષપૃથક્ત્વ પ્રમાણ થાય છે.
- ૮) ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન લોભ	અંતર્મુહૂર્ત	અંતર્મુહૂર્ત
શેષ ઘાતી ત્રણ	દિવસપૃથક્ત્વ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	વર્ષપૃથક્ત્વ	અસંખ્યાતા વર્ષ

૯) સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દલિક અને સમય ન્યૂન બે

આવલિકામાં બંધાયેલ દલિક સિવાયના શેષ દ્રવ્યનો નાશ થાય છે, એટલે કે યથાસંભવ અન્યત્ર સંક્રમી શેષ સર્વ દ્રવ્ય સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અનંતગુણહીન રસવાળી અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે. આમ થતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય જે પૂર્વે હતું તેના કરતા લગભગ ૨૩ ગણ થાય, કેમકે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનું લગભગ ૨૨ ગણ દ્રવ્ય તેમાં આવ્યું.

આમ સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થાય છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા તથા સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્વા -

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા પૂર્ણ થયા પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિને ખેંચી તેની બાકી રહેલ અનિવૃત્તિકરણના કાળથી એક આવલિકા અધિક જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને ભોગવે છે. તે જ સમયે બીજી સ્થિતિમાં રહેલ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના પ્રદેશોમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની રચના કરે છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વામાં સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અને સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં સંક્રમે છે, સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિકો માત્ર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં જ સંક્રમે છે. તે દ્રવ્યનું અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

૧) સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં જતું દ્રવ્ય અલ્પ છે.

૨) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં જતું દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ છે. (લગભગ ૨૩ ગુણ, કેમકે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય લગભગ ૨૩ ગુણ છે.)

૩) તેના કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં જતું દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ^૧ છે,

૧. ક્ષપણાસારની અપેક્ષાએ ૨૪ ગુણ છે, કેમકે સંજવલન લોભના કુલ દ્રવ્યનો $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં છે તથા $\frac{૨૩}{૨૪}$ ભાગ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં છે. હવે $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગતા ૧ ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય $\frac{૨૩}{૨૪}$ ભાગ હોવાથી $\frac{૧}{૨૪}$ ને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગીએ તે કરતા ૨૩ ગુણ દ્રવ્ય બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે. તેના કરતા ૨૪ ગુણ એટલે $\frac{૧}{૨૪}$ દ્રવ્યને અપકર્ષણ ભાગહારથી ભાગીએ તેના કરતા $૨૩ \times ૨૪ = ૫૫૨$ ગુણ દ્રવ્ય બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે.

$$\frac{\frac{૧}{૨૪} \text{ દ્રવ્ય}}{\text{અપકર્ષણ ભાગહાર}} = ૫૫૨$$

કેમકે વેદમાન સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય ત્યાર પછી ભોગવવામાં આવનાર કિટ્ટિમાં સંખ્યાતગુણ સંક્રમે છે.

પ્રશ્ન - તો પછી અહીં સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સંક્રમતા દ્રવ્ય કરતા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમતુ દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ આવે, કેમકે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ પછી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ ભોગવવાની છે.

જવાબ - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ ભોગવવાની જ નથી. તેનું સર્વ દ્રવ્ય બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વેદતા જ સૂક્ષ્મકિટ્ટિરૂપે પરિણમવાનું છે. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ પછી તરત જ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ વેદાશે. માટે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં જતા દ્રવ્ય કરતા સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં જતુ દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણ છે.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની સમાન છે એટલે કે જેમ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ અપૂર્વસ્પર્ધકની નીચે અને અનંતગુણહીન રસવાળી થતી હતી તેમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ બાદર કિટ્ટિઓની નીચે અને અનંતગુણહીન રસવાળી થાય છે. સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં જઘન્ય કિટ્ટિથી ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ સુધી સર્વ કિટ્ટિઓ જેમ ઉત્તરોત્તર અનંતગુણ રસવાળી હતી તેમ અહીં પણ જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિથી ઉત્કૃષ્ટ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ અનંતગુણ રસવાળી છે.

જેમ સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ બાકીની દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ કરતા સંખ્યાતગુણ હતી તેમ સંજવલન ક્રોધની કિટ્ટિવેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે થયેલી સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ સિવાયની દરેક સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ કરતા સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ સંખ્યાતગુણ છે.

હવે પ્રથમ સમયે કેટલી સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ કરે છે તે સંખ્યા અલ્પબહુત્વ દ્વારા બતાવાય છે -

સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ અલ્પ $\left[\frac{૧૩}{૨૪} \times \text{સર્વકિટ્ટિ} \right]$ છે.

તેના કરતા સંજવલન ક્રોધનો ક્ષય થતા સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક

$\left[\frac{૧૬}{૨૪} \times \text{સર્વકિટ્ટિ} \right]$ છે.

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું વ્યયદ્રવ્ય -

૫૫૨અ - સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં

૨૩અ - ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં

એટલે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું વ્યયદ્રવ્ય = ૫૫૨અ + ૨૩અ = ૫૭૫અ

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ વ્યયદ્રવ્ય = અ

બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું કુલ વ્યયદ્રવ્ય = ૫૭૫અ + અ = ૫૭૬અ

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું આયદ્રવ્ય = ૨૩અ

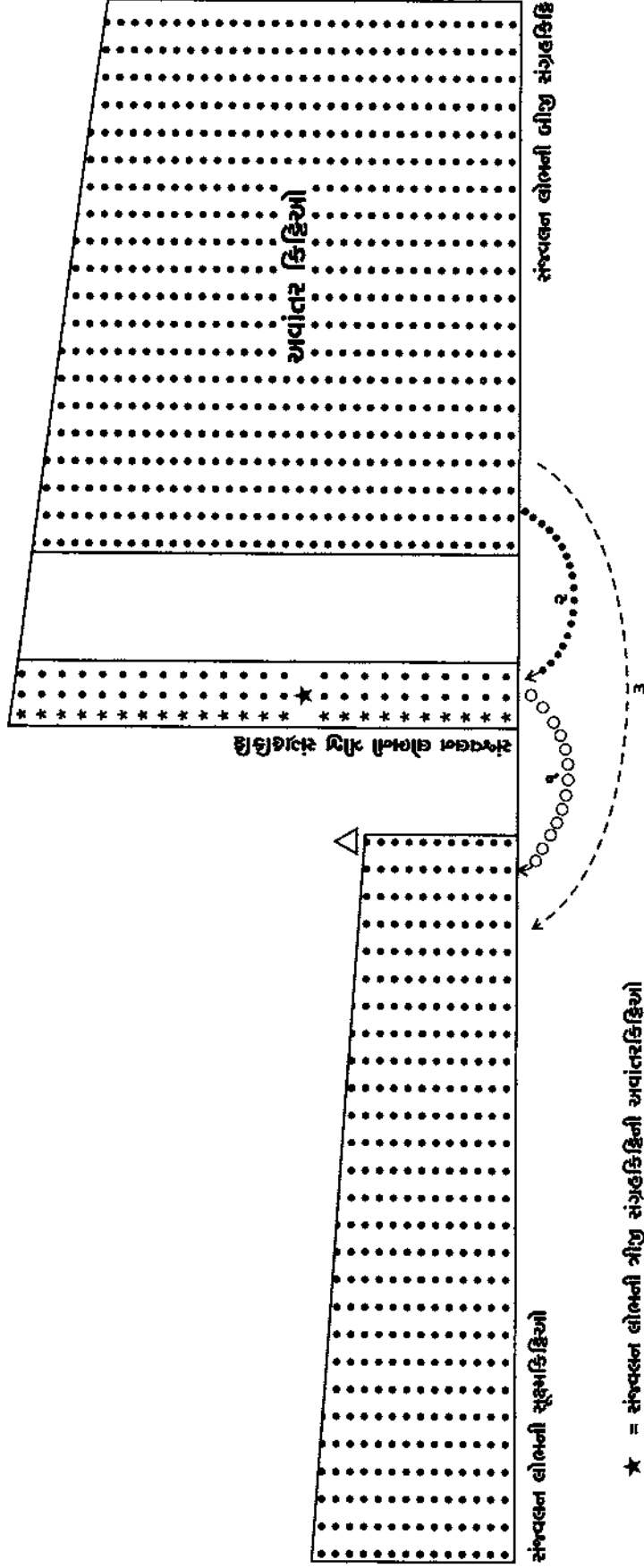
સૂક્ષ્મકિટ્ટિનું આયદ્રવ્ય = ૫૫૨અ + અ = ૫૫૩અ

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું આયદ્રવ્ય = ૦

કુલ આયદ્રવ્ય = ૨૩અ + ૫૫૩અ = ૫૭૬અ

- ક્ષપણાસાર ગાથા ૫૬૫ની હિંદી ટીકા

(ચિત્ર નં. ૮)
સૂક્ષ્મકિલ્લિઓમાં સંક્રમણ દલિક

★ = સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિની અવાંતરકિલ્લિઓ

* = સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિની સર્વજન્ય અવાંતરકિલ્લિઓ

Δ = ચરમ સૂક્ષ્મકિલ્લિઓ

૧-○○○ = સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિમાંથી સૂક્ષ્મકિલ્લિઓમાં સંક્રમણ દલિક

૨-*** = સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિમાંથી સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિમાં સંક્રમણ દલિક

૩- --- = સંજ્વલન લોભની ડીગ્રી સંગ્રહકિલ્લિમાંથી સૂક્ષ્મકિલ્લિઓમાં સંક્રમણ દલિક

તેના કરતા માનનો ક્ષય થતા સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક
 $\left(\frac{૧૮}{૨૪} \times \text{સર્વકિટ્ટિ}\right)$ છે.

તેના કરતા માયાનો ક્ષય થતા સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક
 $\left(\frac{૨૨}{૨૪} \times \text{સર્વકિટ્ટિ}\right)$ છે.

તેના કરતા પ્રથમ સમયકૃત સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે.

કિટ્ટિકરણાદ્વામાં સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક તથા અવાંતર કિટ્ટિઓ અન્ય સંજવલન કષાયની સંગ્રહકિટ્ટિના દલિક તથા અવાંતરકિટ્ટિઓ કરતા ૧૩ ગુણ છે, કેમકે મોહનીયના સર્વ દલિકમાંથી લગભગ અડધા જેટલુ નોકષાયનું દલિક સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવ્યું છે અને બાકીનું અડધુ કષાયના ભાગનું દલિક બારે સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં વહેંચાયેલું છે. તેથી દરેક સંગ્રહકિટ્ટિને ભાગે મોહનીયનું

લગભગ $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલુ દલિક આવે છે. સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિને ભાગે તે $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ દલિક ઉપરાંત નોકષાયનું મોહનીયનું લગભગ અડધુ દલિક વધારે આવે છે. તેથી સંજવલન ક્રોધનું કુલ દલિક મોહનીયના સર્વદલિકના

$$= \frac{૧}{૨૪} + \frac{૧}{૨} = \text{લગભગ } \frac{૧૩}{૨૪} \text{ ભાગ જેટલુ થાય છે અને શેષ}$$

સંગ્રહકિટ્ટિઓનું દલિક મોહનીયના સર્વ દલિકના લગભગ $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલુ થાય છે. જે રીતે દલિક છે તે જ પ્રમાણે કિટ્ટિઓની સંખ્યા પણ છે. માટે સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ સર્વ કિટ્ટિના

લગભગ $\frac{૧૩}{૨૪}$ ભાગ જેટલી છે. સંજવલન ક્રોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ક્ષય થતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દલિક

તથા અવાંતરકિટ્ટિઓ સર્વકિટ્ટિના લગભગ $\frac{૧૪}{૨૪}$ ભાગ જેટલી થાય છે, કેમકે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાના

ચરમ સમયે પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિના સર્વ દ્રવ્યમાંથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ કરે છે, જે

૧. અહીં લગભગ કહેવાનું કારણ એ છે કે મોહનીયના સર્વદલિકના બરાબર $\frac{૧}{૨૪}$ ભાગ જેટલુ દલિક કોઈપણ સંગ્રહકિટ્ટિમાં નથી, પરંતુ થોડું ઓછું-વધુ છે, કેમકે બાર સંગ્રહકિટ્ટિઓમાં સરખે ભાગે દલિક નથી, પરંતુ સંજવલન માનમાં ઓછું, તેનાથી સંજવલન ક્રોધમાં વિશેષાધિક, તેનાથી સંજવલન માયામાં વિશેષાધિક, તેનાથી સંજવલન લોભમાં વિશેષાધિક - આ ક્રમે દલિક છે. તદુપરાંત પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દલિક છે, તેના કરતા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં વિશેષાધિક દલિક છે.

પૂર્વે બતાવેલ છે. સંજવલન કોધની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ક્ષય થતા સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૧૫}{૨૪}$ ભાગ જેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ થાય છે. સંજવલન કોધની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ક્ષય થતા અર્થાત્ સંજવલન કોધનો ક્ષય થતા સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૧૬}{૨૪}$ ભાગ જેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ થાય છે.

આથી સંજવલન કોધની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિ કરતા સંજવલન કોધનો ક્ષય થાય ત્યારે સંજવલન માનની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં અવાંતરકિટ્ટિનું પ્રમાણ વિશેષાધિક છે. આવી જ રીતે સંજવલન માનનો ક્ષય થાય ત્યારે સંજવલન માયાની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૧૮}{૨૪}$ ભાગ જેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ હોવાથી તે વિશેષાધિક છે, સંજવલન માયાનો ક્ષય થાય ત્યારે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૨૨}{૨૪}$ ભાગ જેટલી અવાંતરકિટ્ટિઓ હોવાથી તે વિશેષાધિક છે.

સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિનો ક્ષય થતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૨૩}{૨૪}$ ભાગ જેટલી કિટ્ટિ થાય છે.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ $\frac{૨૪}{૨૪}$ ભાગ જેટલી, એટલે કે બારે સંગ્રહકિટ્ટિની બાદર કિટ્ટિઓ જેટલી થાય છે.

પ્રશ્ન - સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો ક્ષય થાય ત્યારે સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ સર્વ કિટ્ટિના લગભગ $\frac{૨૪}{૨૪}$ ભાગ જેટલી થાય, પરંતુ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્વાના પ્રથમ સમયે, એટલે બાદર લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની

વેદનાદ્વાના પ્રથમસમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ લગભગ $\frac{૨૪}{૨૪}$ ભાગ જેટલી શી રીતે થાય ?

જવાબ - સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વાના ચરમ સમયે સંજવલન લોભનું સર્વ દલિક (પ્રથમસ્થિતિની ચરમાવલિકાના દ્રવ્ય અને સમય ન્યૂન ૨ આવલિકાના બંધાયેલા દ્રવ્ય સિવાયનું)

સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં જતું હોવાથી તે સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિનું સર્વદ્રવ્ય લગભગ $\frac{૨૪}{૨૪}$ (એક અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન)

થાય છે. તેવી જ રીતે તે જ સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો પણ લગભગ $\frac{૨૪}{૨૪}$ ભાગ થતી હોવાથી બારે સંગ્રહકિટ્ટિકો બાદર કિટ્ટિકો જેટલી થાય છે. એ તો નક્કી છે. હવે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો કરતા બીજા વગેરે સમયે અસંખ્યગુણહીન નવી કિટ્ટિકો થાય છે. એટલે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદામાં થતી સર્વકિટ્ટિકોના અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલી કિટ્ટિકો તો પ્રથમ સમયે થઈ જાય છે. એટલે જો કે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના પ્રથમસમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ માત્ર છે, છતાં કિટ્ટિકોની સંખ્યા અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલી હોવાથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો લગભગ $\frac{૨૪}{૨૪}$ ભાગ જેટલી કહી છે.

તેથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકો અવાંતરકિટ્ટિકો કરતા વિશેષાધિક છે.

અહીં પ્રસ્તુતમાં ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિકોની જુદી જુદી વિવક્ષા નથી કરી, એટલે સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકોમાં અવાંતર કિટ્ટિકો વિશેષાધિક કહ્યા પછી પ્રથમસમયકૃત સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો વિશેષાધિક છે, એમ કહ્યું છે. બાકી તો સંજવલન લોભની પ્રથમ સંગ્રહકિટ્ટિકો ક્ષય થતા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોમાં પણ અવાંતરકિટ્ટિકો તેના કરતા વિશેષાધિક થાય.

પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો ઘણી છે.

તેના કરતા બીજા સમયે થતી અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો અસંખ્યગુણહીન છે.

તેના કરતા ત્રીજા સમયે થતી અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો અસંખ્યગુણહીન છે.

એમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણહીન અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો થાય છે.

પ્રથમ સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં અપાતુ દલિક અલ્પ છે.

તેના કરતા બીજા સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં અપાતુ દલિક અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા ત્રીજા સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં અપાતુ દલિક અસંખ્યગુણ છે.

એમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં અસંખ્યગુણ દલિક અપાય છે.

દ્રવ્યનિદોષ -

સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના પ્રથમ સમયે

જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં પ્રદેશો ઘણા અપાય છે.

તેના કરતા બીજા સૂક્ષ્મકિટ્ટિકોમાં પ્રદેશો વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) અપાય છે.

તેના કરતા ત્રીજી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં પ્રદેશો વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) અપાય છે.

એમ પ્રથમ સમયની ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં વિશેષહીન પ્રદેશો અપાય છે.

અહીં બાદરકિટ્ટિમાં પણ બંધ અને સંક્રમથી અપૂર્વકિટ્ટિઓ થાય છે. તેમાં દ્રવ્યનિક્ષેપ ગ્રંથકારે બતાવ્યો નથી. અન્ય ગ્રંથોમાંથી અહીં સર્વદ્રવ્યનિક્ષેપવિધિ બતાવીએ છીએ.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદાના પ્રથમસમયે

જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં ઘણું દ્રવ્ય અપાય છે.

બીજી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં તેના કરતા વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્રીજી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં તેના કરતા વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

એમ ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી પ્રથમ બાદરકિટ્ટિમાં એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી કિટ્ટિમાં વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

તેના કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ત્રીજી કિટ્ટિમાં વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

એમ યાવત્ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી એટલે પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી અપૂર્વકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપાય છે.

પ્રથમ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા ત્યાર પછીની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી અસંખ્ય (પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી) પૂર્વકિટ્ટિમાં ઉત્તરોત્તર વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી આવતી અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછીની પૂર્વકિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછીની અસંખ્ય (પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી) પૂર્વકિટ્ટિઓમાં વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ હીન) દ્રવ્ય અપાય છે.

એમ આ ક્રમે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમકિટ્ટિ સુધી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દલિકનિક્ષેપ જાણવો.

અહીં કેટલી પૂર્વ કિટ્ટિકોના આંતરે અપૂર્વકિટ્ટિકો થાય છે તે પૂર્વ જણાવ્યું છે.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોની ચરમકિટ્ટિકોમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોની પ્રથમ કિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી બંધની જઘન્ય પૂર્વકિટ્ટિકો પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

બંધની જઘન્ય પૂર્વકિટ્ટિકો માંડીને જ્યાં સુધી બંધની પ્રથમ અપૂર્વકિટ્ટિકો પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી પણ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે. પરંતુ અહીં બંધ અને ઘાત બન્નેનું દ્રવ્ય અપાય છે. તેથી ઘાતનું દ્રવ્ય જે આપવું જોઈએ તેમાં પણ એક અનંતમો ભાગ ઓછો આપે છે. બંધાતા દ્રવ્યમાંથી તે અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. (તેથી દૃશ્યમાન દ્રવ્ય તો ગોપુચ્છાકારે રહે છે.) બંધાતી અપૂર્વકિટ્ટિકોમાં તેની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિકોમાં આપેલ બંધદ્રવ્ય અને સંક્રમદ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં ઘાતદ્રવ્ય બિલકુલ અપાતું નથી. તેથી પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિકોમાં અપાયેલ બંધદ્રવ્ય કરતા અહીં અપાતું બંધદ્રવ્ય અનંતગુણ છે. ત્યાર પછી આવતી બંધપૂર્વકિટ્ટિકોમાં બંધદ્રવ્ય અને સંક્રમદ્રવ્ય બન્ને પ્રકારનું દ્રવ્ય અપાય છે. તે બન્ને પ્રકારનું સમુદિત દ્રવ્ય પૂર્વેની અપૂર્વકિટ્ટિકોમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમા ભાગે છે. તેમાં બંધદ્રવ્ય પૂર્વેની અપૂર્વકિટ્ટિકોના બંધદ્રવ્ય કરતા અનંતમા ભાગે છે. ત્યાર પછીની બંધપૂર્વકિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે.

આમ આ ક્રમે બંધની ઉત્કૃષ્ટ પૂર્વકિટ્ટિકો સુધી દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં પલ્લોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ જેટલી કિટ્ટિકોના આંતરે એક-એક બંધઅપૂર્વકિટ્ટિકો પ્રાપ્ત થાય છે.

બંધની ઉત્કૃષ્ટ પૂર્વકિટ્ટિકો પછી ઉપરની જે બંધને અયોગ્ય કિટ્ટિકો છે તેમાં દ્રવ્યનિક્ષેપ શરુઆતની કિટ્ટિકોની જેમ સમજવો, એટલે કે બંધની ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિકો પછીની બંધને અયોગ્ય પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં બંધદ્રવ્ય અપાતું નથી. તેથી ઘાતદ્રવ્યમાંથી જે અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ઘટાડતા હતા તે ન ઘટાડવું. ત્યાર પછી બીજી કિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન દ્રવ્ય અપાય છે. એમ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોની અંતિમ કિટ્ટિકો સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિકોમાં વિશેષહીન (અનંતમો ભાગ ન્યૂન) દ્રવ્ય અપાય છે.

મધ્યમખંડ વગેરે વિધાનપૂર્વક ઉપર કહેલ દીર્ઘમાન દ્રવ્યની વિશેષ વિચારણા -

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોની વેદનાદ્વાના પ્રથમ સમયે

૧) બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોમાંથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોમાં દ્રવ્ય સંક્રમે છે.

૨) બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો થાય છે.

૩) ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિકો થાય છે.

૪) બન્ને સંગ્રહકિટ્ટિકોના અગ્રભાગથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિકોનો પ્રતિસમય નાશ થાય છે.

૫) બીજી સંગ્રહકિટ્ટિકોની જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિકો છોડી શેષ કિટ્ટિકોનો બંધ થાય છે.

પ્રશ્ન - અહીં બન્ને સંગ્રહકિટ્ટિકોની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિકો થાય છે કે નહીં ?

જવાબ - અહીં બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમદ્રવ્ય આવતુ નથી. તેથી તેની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ થતી નથી. ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે પણ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિઓ થતી નથી, કેમકે દ્રવ્યનિક્ષેપમાં ઉત્કૃષ્ટ સૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા પછીની કિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન દ્રવ્ય અપાય છે, એમ કહ્યું છે. જો ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ માનીએ તો ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિમાં દલિક અસંખ્યગુણ આપવું પડે. પણ એવું કહ્યું નથી. તેથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની નીચે અપૂર્વઅધસ્તનકિટ્ટિ થતી નથી.

બન્ને સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓમાંથી સંક્રમ દ્વારા જેટલું દ્રવ્ય અન્યત્ર જાય છે તેટલું દ્રવ્ય જે કિટ્ટિઓનો ઘાત થાય છે તેના દ્રવ્યમાંથી આપી દેવું, એટલે કિટ્ટિઓ પૂર્વે હતી તેવી (પ્રદેશાપેક્ષાએ) થઈ જાય છે. હવે અગ્રભાગેથી કિટ્ટિઓનો ઘાત થવાથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ અને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ વચ્ચે જે એક ચય જેટલો દ્રવ્યનો ફરક હતો તે વધી ગયો. તેથી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ વચ્ચે ગોપુચ્છરચના (વિશેષહીનના ક્રમે દ્રવ્યરચના) તૂટી ગઈ. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ વગેરે ઘાત થયા પછીની અવશેષ સર્વ કિટ્ટિઓમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિઓ જેટલા ચય જેટલું દ્રવ્ય નાંખીએ તો તેની ગોપુચ્છરચનાની પૂર્તિ થઈ જાય છે. એટલે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી તેટલું દ્રવ્ય ત્યાં આપી દેવું. આમ કરવાથી ફરીથી ગોપુચ્છરચના થઈ જશે.

આ વસ્તુ નીચેની અસત્કલ્પનાના ઉદાહરણથી સહેલાઈથી સમજી શકાશે.

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી	૩જી	...	૧૦મી	૧૧મી	૧૨મી	૧૩મી
દ્રવ્ય	૧,૦૦,૦૦,૦૦૦	૬૯,૦૦,૦૦૦	૯૮,૦૦,૦૦૦	...	૯૧,૦૦,૦૦૦	૯૦,૦૦,૦૦૦	૮૯,૦૦,૦૦૦	૮૮,૦૦,૦૦૦

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ	૧૪મી	૧૫મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૮૭,૦૦,૦૦૦	૮૬,૦૦,૦૦૦

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી	૩જી	...	૨૫મી	૨૬મી	૨૭મી	૨૮મી
દ્રવ્ય	૮૫,૦૦,૦૦૦	૮૪,૦૦,૦૦૦	૮૩,૦૦,૦૦૦	...	૬૧,૦૦,૦૦૦	૬૦,૦૦,૦૦૦	૫૯,૦૦,૦૦૦	૫૮,૦૦,૦૦૦

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતર કિટ્ટિઓ	૨૯મી	૩૦મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૫૭,૦૦,૦૦૦	૫૬,૦૦,૦૦૦

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની છેલ્લી પાંચ કિટ્ટિઓનો ઘાત થયો.

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની છેલ્લી પાંચ કિટ્ટિઓનો ઘાત થયો.

ઘાત થયા પછી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૮૧,૦૦,૦૦૦

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં દ્રવ્ય = ૮૫,૦૦,૦૦૦

આમ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ વચ્ચે ૧,૦૦,૦૦૦ દ્રવ્યની

બદલે ૬,૦૦,૦૦૦ દ્રવ્યનો ફરક પડ્યો.

ઘાત થયા પછી કિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય આ પ્રમાણે છે -

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી		૧૦મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૧,૦૦,૦૦,૦૦૦	૮૯,૦૦,૦૦૦		૮૧,૦૦,૦૦૦

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી		૨૫મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૮૫,૦૦,૦૦૦	૮૪,૦૦,૦૦૦		૬૧,૦૦,૦૦૦

અહીં ચય = ૧,૦૦,૦૦૦ દ્રવ્ય

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત કિટ્ટિઓ = ૫

તેથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી ઘાત પછી દરેક અવશેષ કિટ્ટિમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય ઉમેરીએ એટલે કે ૫ x ૧,૦૦,૦૦૦ દ્રવ્ય = ૫,૦૦,૦૦૦ દ્રવ્ય ઉમેરીએ તો ગોપુચ્છરચના થાય.

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની દરેક અવશેષ કિટ્ટિમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય આપ્યા પછી કિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય આ પ્રમાણે છે -

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી		૧૦મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૧,૦૦,૦૦,૦૦૦	૮૯,૦૦,૦૦૦		૮૧,૦૦,૦૦૦

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ	૧લી	૨જી		૨૫મી (ચરમ)
દ્રવ્ય	૮૦,૦૦,૦૦૦	૮૮,૦૦,૦૦૦		૬૬,૦૦,૦૦૦

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાત થયેલી કિટ્ટિઓના દ્રવ્યમાંથી તે સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતની નીચેની અવાંતરકિટ્ટિઓમાંથી અન્યત્ર જેટલું દ્રવ્ય જતું હતું તેટલું આપી દીધું (સ્વસ્થાન ગોપુચ્છની પૂર્તિ માટે). શેષ દ્રવ્યને અવશેષકિટ્ટિઓમાં વિશેષહીનના ક્રમે આપી દેવું. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી ઉપર કહેલ બે રીતીએ (૧) ઘાતની નીચેની પોતાની સંગ્રહકિટ્ટિઓમાંથી અન્યત્ર જેટલું દ્રવ્ય ગયું હતું તેટલું દ્રવ્ય અને (૨) ઘાત થયા પછીની અવશેષ રહેલી સર્વકિટ્ટિઓમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ઘાતકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય - આ બન્ને પ્રકારનું દ્રવ્ય આપ્યા પછી શેષ રહેલ ઘાતદ્રવ્યમાંથી થોડું દ્રવ્ય જુદું રાખી શેષ દ્રવ્યને ઘાત થયા પછીની અવશેષ કિટ્ટિઓમાં વિશેષહીનના ક્રમે આપી દેવું. જુદા રાખેલ દ્રવ્યનું વિધાન આગળ કરવામાં આવશે.

(ચિત્ર નં. ૯)
સૂક્ષ્મકિલિરણાધ્ધાના પ્રથમસમયે સૂક્ષ્મકિલિઓમાં અને બાદરકિલિઓમાં અપાવુ દલિક

સૂ	કમ	કિ	હિ	ઓ	સંજવલન લોભની ગીચ સંગ્રહિકિ	સંજવલન લોભની બીચ સંગ્રહિકિ
૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨	૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨

• • • = સૂક્ષ્મકિલિસમાનખંડદ્રવ્ય

+ + + = સૂક્ષ્મકિલિચયદ્રવ્ય

... = પૂર્વકિલિઓનું સવાગતદ્રવ્ય

{ } = મધ્યમાનખંડદ્રવ્ય

x x x = ઉભયચયદ્રવ્ય

૫ = પૂર્વ અવાંતરકિલિઓ

અપૂ = સંક્રમદલથી થતી અપૂર્વ અવાંતરકિલિ

અપૂ = બંધ પૂર્વ અવાંતરકિલિ

અપૂ = બંધ અપૂર્વ અવાંતરકિલિ

○ ○ ○ = અઘસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય

■ ■ ■ = અપૂર્વ અવાંતરકિલિદ્રવ્ય

— = બંધચય + બંધમધ્યમાનખંડ

▲ ▲ = બંધઅપૂર્વઅવાંતરકિલિસમાનખંડદ્રવ્ય

☒ ☒ ☒ = બંધઅપૂર્વઅવાંતરકિલિચયદ્રવ્ય

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી આ રીતે ઘાતદ્રવ્યની વ્યવસ્થા થઈ ગઈ. હવે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમ દ્વારા આવેલ દ્રવ્ય બાકી રહ્યું. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આયદ્રવ્ય નથી, પરંતુ ઘાતદ્રવ્યનો એક ભાગ જુદો રાખ્યો છે. તદુપરાંત બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનો બંધ હોવાથી બંધાતુ દ્રવ્ય પણ આવે છે. સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં બીજી તથા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાંથી દ્રવ્ય આવે છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ, ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિ અને સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ - આ ત્રણેમાંના ઉપરોક્ત દ્રવ્યોના નિક્ષેપનું વિધાન હવે વિસ્તૃત રીતે મધ્યમખંડ વગેરે વિધાન દ્વારા બતાવવામાં આવે છે -

૧) અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિ સમાન સર્વ બાદર કિટ્ટિઓને કરવા માટે બાદર કિટ્ટિઓમાં અપાતુ દ્રવ્ય તે અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય ન અપાય. ત્યાર પછી બીજી કિટ્ટિમાં એક ચય અપાય, ત્રીજી કિટ્ટિમાં બે ચય અપાય, એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ૧-૧ ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય વધુ અપાય, યાવત્ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં એક ન્યૂન ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય જેટલું અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય અપાય. આ બધા ચયોનો સરવાળો તે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય. આ દ્રવ્યને ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્યમાંથી જુદું કાઢી સ્થાપવું.

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય અપાય, બીજી કિટ્ટિમાં તેથી એક અધિક ચય અપાય, ત્રીજી કિટ્ટિમાં તેથી એક અધિક ચય અપાય, એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં ૧-૧ ચય વધુ અપાય, યાવત્ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં એક ન્યૂન બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અવાંતરકિટ્ટિઓ પ્રમાણ ચય જેટલું અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય આપવું. આ બધાનો સરવાળો તે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય. આ દ્રવ્યને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી એક ભાગ જે જુદો રાખ્યો છે તેમાંથી કાઢી જુદું સ્થાપી રાખવું.

અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય અપાય જાય એટલે સર્વ કિટ્ટિઓ સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિની સમાન દ્રવ્યવાળી થાય છે.

૨) અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની દરેક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અપાય છે. તે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્ય જેટલું હોય છે. એક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્યને સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ગુણતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય આવે છે. તેટલું દ્રવ્ય સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્ય(સંક્રમદ્રવ્ય)માંથી જુદું સ્થાપવું. પલ્યોપમના પ્રથમ વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓના આંતરે આંતરે અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓ થાય છે. તે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી છે.

પ્રશ્ન - ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જેમ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અપૂર્વકિટ્ટિઓ કેમ નથી થતી ?

જવાબ - અપૂર્વકિટ્ટિઓ સંક્રમદ્રવ્ય તથા બંધદ્રવ્યમાંથી થાય છે. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમથી દ્રવ્ય આવતુ જ નથી. માટે તેમાં સંક્રમદ્રવ્યની અપૂર્વકિટ્ટિઓ થતી નથી. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં બંધદ્રવ્યમાંથી અપૂર્વકિટ્ટિઓ થાય છે અને તેનો અધિકાર આગળ બંધદ્રવ્યના વિધાનમાં કહેવાશે.

૩) ઉભયચયદ્રવ્ય - બધી કિટ્ટિ સમાન પ્રદેશવાળી થઈ છે. એટલે હવે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિમાં સર્વ બાદરકિટ્ટિ (ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમથી થતી નવી કિટ્ટિ સહિત) પ્રમાણ ચય અપાય. ત્યાર પછી ઉત્તરોત્તર એક એક ચય ન્યૂન જેટલુ દ્રવ્ય અપાય. યાવત્ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિમાં એક ચય અપાય. આ સર્વે ચયોનું દ્રવ્ય તે ઉભયચયદ્રવ્ય.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ઉભયચયદ્રવ્ય = ૧ ચય + ૨ ચય + ... + સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ઉભયચયદ્રવ્ય = (એક અધિક બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય) + (બે અધિક બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય) + (ત્રણ અધિક બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય + ... + (બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય)

ઉભયચયદ્રવ્ય સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિઓમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી અપાય છે અને બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં બંધદ્રવ્યમાંથી અપાય છે. તેમાં બંધદ્રવ્યમાંથી બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં જે કંઈક ન્યૂન ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે તે બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્ય કહેવાય છે. તે આગળ કહેવાશે તે પ્રમાણે અપાશે. સર્વ ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી તેટલુ દ્રવ્ય ઘટાડવુ. બાકી રહેલ દ્રવ્યમાંથી ફરી એક ચયના અનંતમા ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય ઘટાડવુ. તેટલુ દ્રવ્ય બંધની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં બંધચયદ્રવ્ય અને બંધમધ્યમખંડદ્રવ્યરૂપે બંધદ્રવ્યમાંથી અપાશે. બાકીનું ઉભયચયદ્રવ્ય ઘાતદ્રવ્યમાંથી જે એક ભાગ જુદો સ્થાપી રાખ્યો છે તેમાંથી અપાય છે.

સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું ઉભયચયદ્રવ્ય સંક્રમથી આવેલ દ્રવ્યમાંથી જુદુ સ્થાપી રાખવુ.

૪) મધ્યમખંડદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્ય(સંક્રમદ્રવ્ય)માંથી સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્ય - આ ત્રણે પ્રકારના દ્રવ્યો અપાયા પછી જે શેષ દ્રવ્ય રહે તે મધ્યમખંડદ્રવ્ય. તેને સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ભાગતા એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. તે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિના દ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ (મતાંતરે અનંતમા ભાગ જેટલુ) છે. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. એક મધ્યમખંડદ્રવ્યને સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પૂર્વકિટ્ટિની સંખ્યાથી ગુણતા સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ પૂર્વકિટ્ટિઓમાં ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું મધ્યમખંડદ્રવ્ય ઘાતદ્રવ્યમાંથી જે એક ભાગ જુદો રાખ્યો છે તેમાંથી જુદુ સ્થાપી રાખવુ. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં

અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય, ઉભયયયદ્રવ્ય અને મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાઈ જાય એટલે પાના નં. ૩૦૪ ઉપર જુદું સ્થાપી રાખેલ ઘાતદ્રવ્ય પૂર્ણ થાય છે. સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય વગેરે ચારે પ્રકારના દ્રવ્યો અપાઈ જાય એટલે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં આવેલ સંક્રમદ્રવ્ય પૂર્ણ થાય છે.

બંધદ્રવ્ય - સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બંધાતુ દ્રવ્ય ચાર વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે.

- ૧) બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય
- ૨) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય
- ૩) બંધયયદ્રવ્ય
- ૪) બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય

૧) બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય - બંધાતા દ્રવ્યમાંથી જે અપૂર્વકિટ્ટિઓ થાય છે તેના પ્રમાણને સંક્રમના એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિના દ્રવ્યથી ગુણતા બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય આવે. બંધદ્રવ્યના આ દ્રવ્યમાંથી બંધાતી સર્વ અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં એક એક ખંડ અપાય છે. એક બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યનું પ્રમાણ સંક્રમમધ્યમખંડ અધિક સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ પૂર્વકિટ્ટિ જેટલું છે.

૨) બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય - બંધાતા દ્રવ્યમાંથી જે અંતિમ અપૂર્વકિટ્ટિ થાય છે તેની પછી જેટલી પૂર્વકિટ્ટિઓ હોય તેટલા ચય પ્રમાણ દ્રવ્ય અંતિમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાય છે. તેના કરતા એક અધિક બે અપૂર્વકિટ્ટિઓના અંતરાલમાં આવતી કિટ્ટિ પ્રમાણ અધિક ચયો દ્વિચરમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાય છે. ચરમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતા ચય કરતા એક અધિક દ્વિગુણ અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ અધિક ચયો ત્રિચરમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાય છે. આમ આ રીતે પ્રથમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં એક અધિક ઉત્તરોત્તર અંતરાલકિટ્ટિપ્રમાણ ચયો અધિક અપાય છે. આમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિઓ અને બંધપૂર્વકિટ્ટિઓ વચ્ચે ગોપુચ્છ રચના થઈ જાય છે.

બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્ય = (એક અધિક અંતિમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ પછી આવતી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય) + (એક અધિક અંતિમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ પછી આવતી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય + એક અધિક અંતરાલકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય) + [(એક અધિક અંતિમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ પછી આવતી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય + એક અધિક (૨ × અંતરાલકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય)] + ... + (એક અધિક અંતિમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ પછી આવતી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય + એક અધિક [(અપૂર્વકિટ્ટિ—૧) × અંતરાલકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય]). એક બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયય-દ્રવ્યનું પ્રમાણ અનંતમા ભાગ ન્યૂન એક ઉભયયયદ્રવ્ય જેટલું હોય છે.

૩) બંધચયદ્રવ્ય - બંધદ્રવ્યમાંથી બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અને બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિચયદ્રવ્ય ઘટાડતા જે બાકી રહે તે દ્રવ્યને બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ (પૂર્વ-અપૂર્વ) બંધકિટ્ટિની સંખ્યાથી ભાગતા જે આવે તેને

$\left[\text{બે દિગુણાહાનિ} - \frac{* (\text{ગચ્છ} - ૧)}{૨} \right]$ થી ભાગતા એક બંધચયદ્રવ્યનું પ્રમાણ આવે. બંધાતી સર્વ કિટ્ટિઓમાંની

ચરમ કિટ્ટિમાં એક ચય અપાય છે, દ્વિચરમ કિટ્ટિમાં બે ચય અપાય છે, એમ પ્રથમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તરકિટ્ટિમાં એક-એક ચય વધારે અપાય છે. યાવત્ પ્રથમ કિટ્ટિમાં બંધાતી કિટ્ટિ પ્રમાણ ચય અપાય છે. સર્વ બંધચયદ્રવ્ય = ૧ ચય + ૨ ચય + ૩ ચય + ... + બંધકિટ્ટિપ્રમાણ ચય.

૪) બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય - બંધદ્રવ્યમાંથી ઉપરના ત્રણે પ્રકારના દ્રવ્યો ઘટાડતા જે શેષ દ્રવ્ય રહે તે બંધનું મધ્યમખંડદ્રવ્ય છે. તેને બંધાતી સર્વ કિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ભાગતા એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. બંધાતી સર્વ કિટ્ટિઓમાં એક એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

સર્વ બંધકિટ્ટિઓમાં બંધચયદ્રવ્ય તથા બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય આપવાથી બંધકિટ્ટિઓમાં ઘાતદ્રવ્યમાંથી અને બંધદ્રવ્યમાંથી એક ઉભયચયના અનંતમા ભાગ પ્રમાણ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાયુ હતુ તેની પૂર્તિ થઈ જાય છે.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અપાતુ દ્રવ્ય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્યના બે ભાગ પડે છે -

૧) સૂક્ષ્મકિટ્ટિચયદ્રવ્ય

૨) સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય

૧) સૂક્ષ્મકિટ્ટિચયદ્રવ્ય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્યને પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ભાગતા

જે આવે તેને $\left[\text{બે દિગુણાહાનિ} - \frac{\Delta (\text{ગચ્છ} - ૧)}{૨} \right]$ થી ભાગતા સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી એક ચયનું પ્રમાણ આવે.

ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક ચય અપાય, દ્વિચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં બે ચય અપાય, એમ પ્રથમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક-એક ચય વધુ અપાય. યાવત્ પ્રથમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય અપાય. આ બધા ચયોનો સરવાળો તે સૂક્ષ્મકિટ્ટિચયદ્રવ્ય.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિચયદ્રવ્ય = (૧ + ૨ + ૩ + ... + પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિ) x ચય

૨) સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી સર્વદ્રવ્યમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિચયદ્રવ્ય ઘટાડતા જે શેષ દ્રવ્ય રહે તે સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય. આ દ્રવ્યને પ્રથમ સમયે થતી સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની સંખ્યાથી ભાગતા સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યનો એક ખંડ આવે. આવા એક-એક ખંડ દરેક સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં આપવામાં આવે છે.

* ગચ્છ = બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વ (પૂર્વ-અપૂર્વ) બંધકિટ્ટિઓ.

Δ ગચ્છ = સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની સંખ્યા.

દ્રવ્ય આપવાનું વિધાન -

સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં - સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્યાના પ્રથમ સમયે જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યમાંથી એક ખંડ તથા સૂક્ષ્મકિટ્ટિયદ્રવ્યમાંથી સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા જેટલા ચય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે અને તે સર્વ કિટ્ટિઓમાં અપાતા દ્રવ્યની અપેક્ષાએ ઘણું છે.

ત્યાર પછીની બીજી સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં પણ સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યમાંથી એક ખંડ અને સૂક્ષ્મકિટ્ટિયદ્રવ્યમાંથી એક ન્યૂન સૂક્ષ્મકિટ્ટિપ્રમાણ ચય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. તે પ્રથમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા એક ચય પ્રમાણ ઓછું છે, એટલે કે અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

એમ ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યમાંથી એક એક ખંડ અને સૂક્ષ્મકિટ્ટિયદ્રવ્યમાંથી એક-એક ચય ન્યૂન પ્રમાણ દ્રવ્ય અથવા પૂર્વે પસાર થઈ તેટલી કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયદ્રવ્ય અપાય છે.

આમ પ્રથમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં ઘણું દ્રવ્ય અપાય છે અને ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી સર્વ દ્રવ્ય પૂર્ણ થાય છે.

ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં - સૂક્ષ્મકિટ્ટિની ઉપર જઘન્ય બાદર કિટ્ટિ એટલે કે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિમાં ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ચાર પ્રકારના આયદ્રવ્યમાંથી એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી સર્વ બાદરકિટ્ટિ (બીજી-ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની સર્વકિટ્ટિ) પ્રમાણ ઉભયચય અપાય છે. આ દ્રવ્ય ચરમ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અપાયેલ દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમા ભાગે છે, કેમકે અહીં મધ્યમખંડ સૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડના અસંખ્યાતમા ભાગે છે. તેની ઉપર બીજી વગેરે કિટ્ટિઓમાં એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એકોત્તર હાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય તથા એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. એટલે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ કિટ્ટિ કરતા બીજી વગેરે કિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર એક-એક અધસ્તનશીર્ષચય ન્યૂન એક-એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઓછું અપાય છે, એટલે કે અનંતમા ભાગ જેટલું દ્રવ્ય ઓછું અપાય છે. એમ સંક્રમઅપૂર્વકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી જાણવું. સંક્રમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્યમાંથી એક અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય, ઉભયચયદ્રવ્યમાંથી પૂર્વે થઈ ગઈ તેટલી કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અને એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. એટલે અપૂર્વકિટ્ટિનું દ્રવ્ય તેની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાનદ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે, કેમકે પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાતા મધ્યમખંડદ્રવ્ય કરતા અહીં અપાતું અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિદ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. જો કે સંક્રમ અપૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિ કરતા ત્યાં અપાતું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને એક ઉભયચયદ્રવ્ય ઓછું અપાય છે, પરંતુ તે તો મધ્યમખંડદ્રવ્યના પણ અનંતમા ભાગે છે. માટે અહીં અપૂર્વઅંતરકિટ્ટિમાં અપાતું દ્રવ્ય પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણ છે. ત્યાર પછી આવતી પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વે કદા મુજબ પસાર થયેલી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયો જેટલું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દ્રવ્ય આની પૂર્વેની અપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યગુણહીન છે. તેની ઉપર સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમકિટ્ટિ સુધી આ જ રીતે પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય અપાય છે.

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં - બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમ (જઘન્ય) કિટ્ટિમાં પસાર થયેલી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલી પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયયયો જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દ્રવ્ય ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે, કેમકે પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અહીં એક અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય વધુ અને એક ઉભયયયદ્રવ્ય ઘટ્યુ. ત્યારપછી બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની બીજી વગેરે કિટ્ટિઓમાં પણ પૂર્વે કહ્યા મુજબ એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયયયદ્રવ્ય તથા એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

અહીં બીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમ દ્વારા અપૂર્વકિટ્ટિઓ થતી નથી. આ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ બન્ને તરફની અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ છોડી શેષ કિટ્ટિઓનો બંધ થાય છે. તેમાં પણ એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયયયદ્રવ્ય અને ૧-૧ મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. બંધને યોગ્ય જઘન્ય કિટ્ટિથી માંડી ઘાતદ્રવ્યના ઉભયયયદ્રવ્યમાંથી એક ઉભયયયના અનંતમા ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય ન્યૂન અપાય છે. બંધયોગ્ય કિટ્ટિઓમાં બંધમધ્યમખંડદ્રવ્યમાંથી એક-એક ખંડ તથા બંધયયદ્રવ્યમાંથી પસાર થયેલ બંધકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ બંધકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયો અપાય છે. બંધદ્રવ્યમાંથી આટલુ દ્રવ્ય અપાતા ઘાતદ્રવ્યમાંથી જે એક ઉભયયયદ્રવ્યનો અનંતમો ભાગ ન્યૂન આપેલ છે તેની પૂર્તિ થાય છે.

એમ કમશઃ દ્રવ્ય અપાતા પલ્યોપમના અસંખ્ય પ્રથમ વર્ગમૂળ પ્રમાણ પૂર્વકિટ્ટિઓ પસાર થતા જ્યાં બંધઅપૂર્વકિટ્ટિ પ્રાપ્ત થાય છે ત્યાં બંધદ્રવ્યના બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યમાંથી એક ખંડ, બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિયયદ્રવ્યમાંથી પસાર થયેલ સર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ચયો, પસાર થયેલ બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ બંધ પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ બંધચયો અને એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. અહીં ઘાતદ્રવ્ય અપાતુ નથી. અહીં અપાયેલ બંધદ્રવ્ય આની પૂર્વેની પૂર્વકિટ્ટિમાં અપાયેલ બંધદ્રવ્ય કરતા અનંતગુણ છે, કેમકે પૂર્વેની કિટ્ટિમાં બંધદ્રવ્યમાંથી અપાયેલ બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય અને બંધચયદ્રવ્ય કરતા અહીં અપાતુ બંધાંતરકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અનંતગુણ છે.

ત્યાર પછીની પૂર્વકિટ્ટિમાં પૂર્વપ્રમાણે ત્રણ પ્રકારનું ઘાતદ્રવ્ય (એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી પૂર્વકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષયયો જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયદ્રવ્ય અને એક ઉભયયયના અનંતમા ભાગ ન્યૂન પસાર થયેલી સર્વ કિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ કિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયયયો જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય) તથા બે પ્રકારનું બંધદ્રવ્ય (એક બંધમધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલ બંધકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ બંધકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયો જેટલુ બંધચયદ્રવ્ય) અપાય છે. આમ અહીં અપાતુ બંધદ્રવ્ય આની પૂર્વેની બંધઅપૂર્વકિટ્ટિમાં અપાયેલ દ્રવ્ય કરતા અનંતગુણહીન છે. કારણ પૂર્વેની જેમ જાણવુ.

ત્યાર પછી સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બંધકિટ્ટિ સુધી બંધની પૂર્વ-અપૂર્વ કિટ્ટિઓમાં ઉપર કહેલા ક્રમે દ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાર પછી ઉપર બંધને અયોગ્ય જે અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ છે તેમાં નીચેની બંધઅયોગ્ય કિટ્ટિઓની જેમ ત્રણ પ્રકારનું ઘાતદ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાં બંધદ્રવ્ય અપાતુ નથી. આમ ચરમ બંધઅપૂર્વકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા ત્યાર પછીની પૂર્વકિટ્ટિમાં અનંતગુણહીનદ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાર પછી

બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ કિટ્ટિ સુધી સર્વ કિટ્ટિઓમાં ઉત્તરોત્તર અનંતમો ભાગ ન્યૂન જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે.

આ રીતે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્યાના પ્રથમ સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિ અને બાદરકિટ્ટિમાં દ્રવ્યનિક્ષેપપ્રરૂપણા સમાપ્ત થઈ.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્યાનો બીજો સમય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિકરણાદ્યાના બીજા સમયે અપૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ કરે છે. અપૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ બે સ્થાને કરે છે - ૧) પ્રથમ સમયની સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની નીચે, ૨) પ્રથમ સમયની સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની વચ્ચે. પ્રથમ સમયની સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની નીચે જે અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ થાય છે તેને અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિ કહેવાય છે. પ્રથમસમયકૃત સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓના અંતરમાં જે અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ થાય છે તેને અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિ કહેવાય છે.

અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ અલ્પ છે.

તેના કરતા અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણ છે.

બીજા સમયે પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં આવે છે. તેમાંથી અપૂર્વઅધસ્તન-સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ અને અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ થાય છે. તદુપરાંત પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં પણ દ્રવ્યપ્રક્ષેપ થાય છે. તે જ સમયે બાદર લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના તથા બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યની પણ પૂર્વે કહેલ રીતીએ વ્યવસ્થા થાય છે. ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિના આયદ્રવ્યનો પૂર્વે કહેલ પ્રકારે મધ્યમખંડ વગેરે ભેદ દ્વારા પૂર્વ-અપૂર્વ સંક્રમકિટ્ટિઓમાં નિક્ષેપ થાય છે. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના ઘાતદ્રવ્યમાંથી જુદા રાખેલ એક ભાગનું દ્રવ્ય પણ મધ્યમખંડ વગેરે દ્વારા પૂર્વકિટ્ટિઓમાં વહેંચાય છે. બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું બંધદ્રવ્ય પણ બંધને યોગ્ય પૂર્વકિટ્ટિઓમાં તથા બંધઅપૂર્વઅંતરકિટ્ટિઓમાં અપાય છે.

આ બધા દ્રવ્યની વ્યવસ્થિત વહેંચણીની હવે વિચારણા કરાય છે.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્ય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્ય પાંચ ભાગમાં વહેંચાય છે -

- ૧) અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય
- ૨) અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય
- ૩) અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય.
- ૪) ઉભયચયદ્રવ્ય.
- ૫) મધ્યમખંડદ્રવ્ય.

સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્ય પ્રથમ સમય કરતા બીજા સમયે અસંખ્યાતગુણ આવે છે. તે દ્રવ્ય ઉપર કહેલા પાંચ ભાગમાં વહેંચાય છે.

૧) અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય - પૂર્વસમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિના દ્રવ્યની સમાન પૂર્વસમયની સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિના દ્રવ્યને કરવા માટે બીજી પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં ૧ ચય અપાય છે, ત્રીજી પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં ૨ ચય અપાય છે, ચાવત્ ચરમ પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં ૧ ન્યૂન પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ચયો અપાય છે. આ બધા ચયોનું દ્રવ્ય તે

અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય છે.

અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય = ૧ ચય + ૨ ચય + ૩ ચય + ... + ૧ ન્યૂન પૂર્વસમયકૃતસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય = (૧ + ૨ + ૩ + ... + ૧ ન્યૂન પૂર્વસમયકૃત સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા) x ચય

૨) અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય - પૂર્વ સમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સમાન દ્રવ્યવાળી બીજા સમયની સર્વ અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની સ્થાપના કરવી. બીજા સમયની સર્વ અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓનું પૂર્વ સમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સમાન દ્રવ્ય તે અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય.

અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય = (અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા) x (પૂર્વસમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિનું દ્રવ્ય)

૩. અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય - પૂર્વસમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સમાન દ્રવ્યવાળી બીજા સમયની સર્વ અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓની સ્થાપના કરવી. તે સર્વ કિટ્ટિઓનું દ્રવ્ય તે અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિ-સમાનખંડદ્રવ્ય.

અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય = (બીજા સમયની અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા) x (પૂર્વ સમયની જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિનું દ્રવ્ય)

બીજા સમયના સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી દ્રવ્યમાંથી ઉપરના ત્રણે પ્રકારના દ્રવ્ય યથાયોગ્ય આપીએ એટલે પૂર્વસમયની સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ, બીજા સમયની અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ અને બીજા સમયની અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ - આ બધી સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ સમાનદ્રવ્યવાળી થાય છે.

૪) ઉભયચયદ્રવ્ય - સૂક્ષ્મકિટ્ટિ સંબંધી સર્વદ્રવ્ય (પૂર્વસમયનું તથા વર્તમાન સમયનું) ને પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યાથી ભાગતા જે આવે તેને $\left[\text{બે દ્વિગુણાહાનિ} - \frac{* (ગચ્છ - ૧)}{૨} \right]$ થી ભાગતા એક ઉભયચયનું પ્રમાણ આવે. બીજા સમયની પ્રથમ (જઘન્ય) સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ (પ્રથમ સમયની અને બીજા સમયની સૂક્ષ્મકિટ્ટિ) પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. ત્યાર પછી ચરમ પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક એક ઉભયચય ન્યૂન પ્રમાણ દ્રવ્ય અપાય છે. ચરમ પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. આ રીતે ઉભયચયો અપાય એટલે સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં દ્રવ્ય ગોપુચ્છાકારે થઈ જાય. આ સઘળા ઉભયચયોનું દ્રવ્ય તે ઉભયચયદ્રવ્ય.

કુલ ઉભયચયદ્રવ્ય = ૧ ઉભયચય + ૨ ઉભયચય + ... + સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ચય = (૧ + ૨ + ... + સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા) x ઉભયચય.

૫) મધ્યમખંડદ્રવ્ય - બીજા સમયના સૂક્ષ્મકિટ્ટિસંબંધી દ્રવ્યમાંથી ઉપરોક્ત ચાર પ્રકારનું દ્રવ્ય ઘટાડતા શેષ દ્રવ્ય રહે તે મધ્યમખંડદ્રવ્ય. મધ્યમખંડદ્રવ્યને સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યાથી ભાગતા એક

* ગચ્છ = પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિની સંખ્યા.

મધ્યમખંડદ્રવ્ય આવે. મધ્યમખંડદ્રવ્યમાંથી સર્વ સૂક્ષ્મકિટિઓમાં એક-એક ખંડ આપતા બીજા સમયનું સૂક્ષ્મકિટિસંબંધી સર્વ દ્રવ્ય સમાપ્ત થઈ જાય છે અને સૂક્ષ્મકિટિઓનું દ્રવ્ય એક ગોપુચ્છાકારે રહે છે.

અહીં આ પાંચ દ્રવ્યોનું સંભવિત અલ્પબહુત્વ આ પ્રમાણે છે -

- ૧) અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્યના એક ચયમાં દ્રવ્ય અલ્પ છે.
- ૨) તેના કરતા ઉભયચયદ્રવ્યના એક ઉભયચયમાં દ્રવ્ય અસંખ્યાતગુણ છે.
- ૩) તેના કરતા અપૂર્વઅધસ્તનકિટિસમાનખંડદ્રવ્યના એક ખંડનું દ્રવ્ય અનંતગુણ છે.
- ૪) તેના કરતા અપૂર્વઅંતરકિટિસમાનખંડદ્રવ્યના એક ખંડનું દ્રવ્ય તુલ્ય છે.
- ૫) તેના કરતા મધ્યમખંડદ્રવ્યના એક ખંડનું દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે.

અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્યનો પૂર્વસૂક્ષ્મકિટિઓમાં (પ્રથમસમયકૃત સૂક્ષ્મકિટિઓમાં) નિક્ષેપ થાય છે.

ઉભયચયદ્રવ્યનો તથા મધ્યમખંડદ્રવ્યનો પૂર્વસૂક્ષ્મકિટિઓમાં, અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિમાં અને અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટિઓમાં નિક્ષેપ થાય છે.

અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્યનો અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિઓમાં નિક્ષેપ થાય છે.

અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્યનો અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટિઓમાં નિક્ષેપ થાય છે.

બાદરકિટિ સંબંધી દ્રવ્યમાંથી ત્રીજી સંગ્રહકિટિમાં આવતા દ્રવ્યના પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે ચાર પ્રકાર કરાય છે. બીજી સંગ્રહકિટિના ઘાતદ્રવ્યના એક ભાગમાંથી ત્રણ ભાગ પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે કરાય છે. બંધદ્રવ્યના ચાર ભાગ પૂર્વના સમયે જે રીતે કર્યા છે તે રીતે કરાય છે.

હવે દ્રવ્ય કેવી રીતે અપાય છે ? તેનું નિરૂપણ કરાય છે.

દીયમાનદ્રવ્યવિધિ -

સૂક્ષ્મકિટિઓમાં - જઘન્ય અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિમાં સૌથી વધારે દ્રવ્ય અપાય છે. તેમાં સૂક્ષ્મકિટિ સંબંધી દ્રવ્યમાંથી એક અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. બીજી અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિમાં એક અપૂર્વઅધસ્તન-સૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા એક ન્યૂન સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દ્રવ્ય પ્રથમ અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું ઓછું હોવાથી એક અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે. આ રીતે ચરમ અપૂર્વઅધસ્તન-સૂક્ષ્મકિટિ સુધી ઉત્તરોત્તર અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિઓમાં એક-એક ઉભયચય ન્યૂન જેટલું દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્ય પૂર્ણ થયું.

ત્યાર પછી પ્રથમ સમયની જઘન્ય પૂર્વ સૂક્ષ્મકિટિ આવે. તેમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલી બધી સૂક્ષ્મકિટિઓ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. અહીં આની પૂર્વેની અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા એક અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટિસમાનખંડદ્રવ્ય અને

એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઓછું આવ્યું. એટલે અહીં આવેલ દ્રવ્ય પૂર્વની અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે, કેમકે મધ્યમખંડ બન્નેમાં સમાનરૂપ છે અને અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય જે પ્રથમસમયકૃત પૂર્વકિટ્ટિમાં નથી તે મધ્યમખંડદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગનું છે, તથા ઉભયચયદ્રવ્ય તો અપૂર્વઅધસ્તનસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યના પણ અનંતમા ભાગ જેટલું છે.

ત્યાર પછી બીજી પૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્યમાંથી એક ચય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલી સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. અહીં અપાતુ દ્રવ્ય આની પૂર્વેની પ્રથમ પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે, કેમકે અહીં એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય વધ્યું અને એક ઉભયચયદ્રવ્ય ઘટ્યું. એટલે કુલ એક અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય ન્યૂન એક ઉભયચયદ્રવ્ય જેટલું દ્રવ્ય ઓછું આવ્યું. આજ રીતે અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિ ન આવે ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે, અર્થાત્ ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અનંતમો ભાગ ન્યૂન દ્રવ્ય અપાય છે.

ત્યાર પછી પ્રથમ અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્યમાંથી એક ખંડ, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થઈ તેટલી સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચય જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. અહીં અપાતુ દ્રવ્ય આની પૂર્વેની પૂર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં આપેલ દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક છે, કેમકે આની પૂર્વેની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અને આ અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં મધ્યમખંડદ્રવ્ય સમાન છે, પૂર્વેની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ કરતા આ અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક ઉભયચયદ્રવ્ય ન્યૂન છે અને અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય પણ ત્યાં આવતા ચય જેટલું ન્યૂન છે, પરંતુ એક અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય અધિક છે. અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય ઘટેલા અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય અને ઉભયચયદ્રવ્ય કરતા અનંતગુણ છે, છતાં મધ્યમખંડદ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ છે. તેથી પૂર્વેની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાનદ્રવ્ય કરતા આ અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અપાતુ દ્રવ્ય અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક છે.

ત્યાર પછીની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં પસાર થયેલ પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયો જેટલું અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય તથા પસાર થયેલી સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય અપાય છે. અહીં અપાતુ દ્રવ્ય પૂર્વેની અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે. કારણ પૂર્વેની જેમ સમજી લેવું.

ત્યાર પછી બીજી અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષચયદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયચયદ્રવ્ય તથા એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

બીજી અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં પણ પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે એક અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટ્ટિસમાનખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ ઉભયચયો જેટલું ઉભયચયદ્રવ્ય તથા એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે. આ દ્રવ્ય તેની પૂર્વેની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિના દીયમાન દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક છે. કારણ પૂર્વેની જેમ જાણવું.

ત્યાર પછીની પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય, પસાર થયેલી પૂર્વસૂક્ષ્મકિટ્ટિ પ્રમાણ અધસ્તનશીર્ષચયો

જેટલુ અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય અને પસાર થયેલી સર્વ સૂક્ષ્મકિટિ ન્યૂન સર્વ સૂક્ષ્મકિટિ પ્રમાણ ઉભયયયો જેટલુ ઉભયયયદ્રવ્ય અપાય છે. આ દ્રવ્ય આની પૂર્વેની અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટિમાં અપાતા દ્રવ્ય કરતા અસંખ્યાતમો ભાગ ન્યૂન છે. કારણ પૂર્વેની જેમ સમજવું.

ત્યાર પછી ત્રીજી અપૂર્વઅંતરસૂક્ષ્મકિટિ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી ઉત્તરોત્તર પૂર્વસૂક્ષ્મકિટિમાં એકોત્તરવૃદ્ધિથી અધસ્તનશીર્ષયયદ્રવ્ય, એકોત્તરહાનિથી ઉભયયયદ્રવ્ય અને એક-એક મધ્યમખંડદ્રવ્ય અપાય છે.

આમ પ્રથમસમયકૃત ચરમ સૂક્ષ્મકિટિ સુધી સર્વ પૂર્વ-અપૂર્વ સૂક્ષ્મકિટિઓમાં દ્રવ્ય અપાય છે. અહીં સૂક્ષ્મકિટિ સંબંધી દ્રવ્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

બાદરકિટિઓમાં - ત્યાર પછી બાદરકિટિઓ આવે છે. તેમાં સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટિમાં ચાર પ્રકારના સંક્રમદ્રવ્યનો નિક્ષેપ થાય છે. સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટિમાં ત્રણ પ્રકારના ઘાતદ્રવ્યનો અને ચાર પ્રકારના બંધદ્રવ્યનો નિક્ષેપ થાય છે. એ સઘળુ વિધાન પ્રથમ સમયના દલનિક્ષેપવિધિની જેમ જાણવું. અહીં ચરમ સૂક્ષ્મકિટિ કરતા પ્રથમ બાદરકિટિમાં એટલે કે સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની જઘન્ય કિટિમાં અપાતુ દ્રવ્ય અસંખ્યાતગુણહીન જાણવું.

જેવી રીતે બીજા સમયે દલિકપ્રક્ષેપવિધિ કહી તેવી રીતે સૂક્ષ્મકિટિકરણાદ્વાના ચરમ સમય સુધી એટલે કે હમા ગુણસ્થાનકના ચરમ સમય સુધી દરેક સમયે દલિકપ્રક્ષેપવિધિ જાણવી.

દશ્યમાન દ્રવ્ય - અપૂર્વસૂક્ષ્મકિટિઓમાં, પૂર્વસૂક્ષ્મકિટિઓમાં અને બાદરકિટિઓમાં દીયમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરી. હવે દશ્યમાન દ્રવ્યની પ્રરૂપણા કરાય છે.

દીયમાન દ્રવ્ય એટલે વિવક્ષિત સમયે અપાતુ દ્રવ્ય.

દશ્યમાન દ્રવ્ય એટલે દીયમાન દ્રવ્ય અને પૂર્વેનું સત્તાગત દ્રવ્ય બન્નેનું ભેગુ દ્રવ્ય.

અપૂર્વસૂક્ષ્મકિટિઓમાં પૂર્વેનું સત્તાગત દ્રવ્ય હોતુ નથી, માટે તેમાં દીયમાન દ્રવ્ય એ જ દશ્યમાન દ્રવ્ય છે.

સૂક્ષ્મકિટિકરણાદ્વાના પ્રથમસમયે

જઘન્ય સૂક્ષ્મકિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય ઘણુ છે.

તેના કરતા બીજી સૂક્ષ્મકિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ હીન છે.

તેના કરતા ત્રીજી સૂક્ષ્મકિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ હીન છે.

એમ ચરમ સૂક્ષ્મકિટિ સુધી ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મકિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ હીન છે.

ચરમ સૂક્ષ્મકિટિના દશ્યમાન દ્રવ્ય કરતા સંજવલન લોભની ત્રીજી સંગ્રહકિટિની બાદર જઘન્ય કિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે, કેમકે બાદરકિટિના દ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલુ દ્રવ્ય લઈને સૂક્ષ્મકિટિઓ કરે છે.

તેના કરતા બીજી બાદરકિટિમાં દશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

એમ સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચરમ બાદરકિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અનંતમો ભાગ ન્યૂન છે.

૯મા ગુણસ્થાનકના ચરમ સમય સુધી દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો આ જ સંભવિત ક્રમ જાણવો. આ પ્રમાણે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિને વેદતા જે સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ થાય છે તેનું વિધાન કહ્યું.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ત્રણ આવલિકા બાકી રહે ત્યાં સુધી જ બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દલિક ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે, ત્યાર પછી તેમાં સંક્રમતુ નથી, પણ સર્વ સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓમાં જ સંક્રમે છે.

અહીં બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ૩ આવલિકા શેષે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દ્રવ્યનો ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં સંક્રમ થવાનો નિષેધ કરવાનો હેતુ આ પ્રમાણે છે - સંજવલન લોભની પ્રથમસ્થિતિની ત્રણ આવલિકા શેષ રહે તે વખતે ચરમ સમયનું દલિક જે ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં ગયું તે એક આવલિકા સુધી તેમ જ પડ્યું રહે છે. ત્યાર પછી બીજી આવલિકામાં તે દ્રવ્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિમાં સંક્રમે છે. બીજી આવલિકાના ચરમ સમયે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની ચતુર્થચરમ (છેલ્લેથી ચોથી) આવલિકાના અંતિમ સમયનું સઘળું દલિક સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓ રૂપે પરિણમે છે. તે જ સમયે બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની એક આવલિકા બાકી રહેવાથી તેનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે અને અનિવૃત્તિબાદરસંપરાય ગુણસ્થાનકનો પણ વિચ્છેદ થાય છે. એટલે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ત્રણ આવલિકા શેષે સંક્રમેલું સઘળું દ્રવ્ય અનિવૃત્તિબાદરસંપરાય ગુણસ્થાનકના ચરમ સમયે સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે. અનિવૃત્તિબાદરસંપરાય ગુણસ્થાનકના ચરમ સમય પછી ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું દ્રવ્ય શેષ રહેતું નથી. હવે જો પ્રથમસ્થિતિની ત્રણ આવલિકા શેષ રહે ત્યાર પછી પણ ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિમાં દ્રવ્ય આવવાનું ચાલુ રહે તો અનિવૃત્તિબાદરસંપરાય ગુણસ્થાનક પછી પણ તેની સત્તા રહી જાય. પણ એ ઈષ્ટ નથી, કેમકે સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમય ન્યૂન ચરમ આવલિકા અને બે સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલું દલિક - આટલા બાદર કિટ્ટિના દલિક (બીજી સંગ્રહકિટ્ટિના દલિક) સિવાય બાદરકિટ્ટિઓનું અન્ય દલિક હોતું નથી.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની બે આવલિકા શેષ રહે ત્યારે આગાલ-પ્રત્યાગાલનો વિચ્છેદ થાય છે.

સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની સમયાધિક આવલિકા બાકી રહે ત્યારે

૧) બાદર સંજવલન લોભની જઘન્ય સ્થિતિઉદીરણ થાય છે.

૨) અનિવૃત્તિ બાદર સંપરાય ગુણસ્થાનકનો ચરમસમય થાય છે.

૩) સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિની પ્રથમસ્થિતિની ચરમ આવલિકાની કિટ્ટિઓ અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલ કિટ્ટિઓ સિવાય સંજવલન લોભની બીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય તથા ત્રીજી સંગ્રહકિટ્ટિનું સર્વ દ્રવ્ય સૂક્ષ્મકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમે છે.

૪) સંજવલન લોભનો બંધવિચ્છેદ તથા બાદર સંજવલન લોભનો ઉદયવિચ્છેદ થાય છે, એટલે કે સંજવલન લોભના બંધનો ચરમ સમય થાય છે અને બાદર સંજવલન લોભના ઉદયનો ચરમ સમય થાય છે.

૫) સંજવલન લોભનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.

૬) શેષ ત્રણ ઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ અંતોદિવસ (દિવસની અંદર) પ્રમાણ થાય છે.

૭) ત્રણ અઘાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ અંતોવર્ષ (વર્ષની અંદર) પ્રમાણ થાય છે.

૮) સંજવલન લોભની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.

૯) શેષ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતા હજાર વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

૧૦) ત્રણ અઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યવર્ષ પ્રમાણ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
સંજવલન લોભ	અંતર્મુહૂર્ત	અંતર્મુહૂર્ત (બંધ કરતા સંખ્યાતગુણ)
શેષ ઘાતી ત્રણ	અંતોદિવસ	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
અઘાતી ત્રણ	અંતોવર્ષ	અસંખ્ય વર્ષ

સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનક

અનિવૃત્તિબાદરસંપરાય ગુણસ્થાનક પૂર્ણ થાય ત્યાર પછીના સમયે બીજી સ્થિતિમાંથી સૂક્ષ્મકિદ્ધિઓને ખેંચી તેની દશમા ગુણસ્થાનકના કાળ જેટલી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે અને ભોગવે છે.

અહીં સ્થિતિઘાત પહેલાની જેમ ચાલુ છે. સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સ્થિતિઘાત દરમિયાન સત્તાગત સ્થિતિના સંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિનો ઘાત થાય છે.

સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે જે પ્રદેશોને ખેંચે છે તેને ઉદયસમયથી અંતર્મુહૂર્ત સુધી અસંખ્યગુણાકારે ગોઠવે છે. આને 'ગુણશ્રેણી કહેવાય છે. અહીં સ્થિતિખંડની તથા સ્થિતિખંડની નીચેની

૧. ક્ષપણાસારમાં અહીં થતી ગુણશ્રેણિ અવસ્થિત કહી છે. એટલે કે જેમ જેમ ગુણશ્રેણિનો એક એક સમય ઉદય દ્વારા ક્ષીણ થતો જાય છે તેમ તેમ અનંતરવર્તી અંતરાયામનો એક-એક સમય ગુણશ્રેણિઆયામમાં આવે છે, એટલે ગુણશ્રેણિઆયામ તેટલો જ રહે છે. અહીં ગુણશ્રેણીઆયામ જ્ઞાનાવરણાદિના ગુણશ્રેણિઆયામ કરતા અંતર્મુહૂર્ત ઘટતો છે. 'તહાં સૂક્ષ્મસાંપરાયકા જો કાલ તાતૈ કિછુ વિશેષકરિ અધિક હૈ તૌ મ્હીં ઇહાં સંભવતા જ્ઞાનાવરણાદિકનિકા ગુણશ્રેણિઆયામતૈં અંતર્મુહૂર્તમાત્ર ઘટતા એસા ઇહાં ગુણશ્રેણિ આયામ હૈ સો યહુ ઉદયાદિ અવસ્થિત હૈ । ઉદયરૂપ જો વર્તમાન સમય તાતૈ લગાય યહુ પાડૈ હૈ । પૂર્વવત્ ઉદયાવલી ભૈ પીછૈં નાહીં હૈ, તાતૈં ઉદયાદિ કહિૈ હૈ । બહુરિ અવસ્થિતિ પ્રમાણ લીૈ હૈ । પૂર્વેં ગલિતાવશેષ ગુણશ્રેણિ આયામવિષૈ એક એક સમય વ્યતીત હોતૈં ગુણશ્રેણિ આયામવિષૈ ઘટતા હોતા થા, અબ એક એક સમય વ્યતીત હોતૈં તાકે અનંતરવર્તી અંતરાયામકા એક એક સમય મિલિ ગુણશ્રેણિ આયામકા જેતાકા તેતા રહૈ હૈ, તાતૈં અવસ્થિત કહિૈ ।' - ક્ષપણાસાર ગા. ૫૮૩ ની હિંદી ટીકા.

સ્થિતિઓમાંથી પણ દલિકો ખેંચે છે અને તે સર્વ પ્રદેશોને લઈને આ રીતે ગોઠવે છે. ગુણશ્રેણિઆયામ સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વાથી અધિકકાળ જેટલો છે. ગુણશ્રેણિશીર્ષની ઉપરના સમયમાં જ્યાં અંતર હતુ ત્યાં અંતરના પ્રથમ સમયમાં ગુણશ્રેણિશીર્ષ કરતા અસંખ્યગુણ દલિક નાંખે છે. ત્યાર પછી પૂર્વસમયે જે અંતર હતુ તેના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકમાં વિશેષહીન દલિક નાંખે છે. ત્યાર પછી પૂર્વસમયે જે બીજી સ્થિતિનો પ્રથમ નિષેક હતો તેમાં સંખ્યાતગુણહીન દલિક નાંખે છે. ત્યાર પછી અંતિમ નિષેક સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકોમાં વિશેષહીનના ક્રમે દલિકનિક્ષેપ થાય છે.

પ્રથમ સમયે આ રીતે દલનિક્ષેપ કરે છે. ત્યાર પછી પ્રથમ સ્થિતિખંડના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે એ જ રીતે દલનિક્ષેપ થાય છે. પરંતુ ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણ દ્રવ્યનું અપકર્ષણ થાય છે^૧

દલનિક્ષેપક્રમ (ક્ષપણાસારમાંથી) - અપકર્ષણ કરેલા દ્રવ્યને પલ્લોપમના અસંખ્યતમા ભાગથી ભાગી

એક ભાગ જેટલા દ્રવ્યનો ગુણશ્રેણિઆયામમાં નિક્ષેપ થાય છે. અવશેષ બહુભાગ જેટલા દ્રવ્યને $\frac{\text{બીજી સ્થિતિ}}{\text{અંતર સ્થિતિ}}$ થી ભાગી જે એક ભાગ આવે છે તેથી સંખ્યાતગુણ દ્રવ્ય અંતરમાં નાંખાય છે અને અવશેષ સર્વ દ્રવ્ય

અતિસ્થાપનાવલિકાહીન બીજી સ્થિતિના સર્વનિષેકોમાં નાંખાય છે. અહીં બહુભાગદ્રવ્યને $\frac{\text{બીજી સ્થિતિ}}{\text{અંતર સ્થિતિ}}$ થી ભાગી જે એક ભાગ આવે તેથી સંખ્યાતગુણ દ્રવ્ય અંતરમાં નાંખવાનું કારણ એ છે કે જો એક કે બે ગુણ નાંખે તો અંતરના ચરમ નિષેક કરતા બીજી સ્થિતિના પ્રથમ નિષેકમાં સંખ્યાતગુણહીન દ્રવ્ય ન આવે, પરંતુ સંખ્યાતગુણ નાંખે તો જ અંતરના ચરમ નિષેક કરતા બીજી સ્થિતિના પ્રથમ નિષેકમાં સંખ્યાતગુણહીન દ્રવ્ય

આવે. માટે બહુભાગદ્રવ્યને $\frac{\text{બીજી સ્થિતિ}}{\text{અંતર સ્થિતિ}}$ થી ભાગી જે એક ભાગ આવે તેથી સંખ્યાતગુણ દ્રવ્ય અંતરમાં નાંખવાનું કહ્યું છે.

દૃશ્યમાન દ્રવ્ય - સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્ય ઉદયસમયમાં થોડુ છે, બીજી નિષેકમાં અસંખ્યગુણ છે, એમ ગુણશ્રેણિશીર્ષ પછીના અંતરઆયામના પ્રથમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. ત્યાર પછી પૂર્વસમયના અંતરની ચરમસ્થિતિ સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વિશેષહીન છે. અહીં સુધી દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો ક્રમ દીયમાન દ્રવ્યના ક્રમની સમાન છે. ત્યાર પછી બીજી

૧. સ્થિતિકંડકમાંથી પ્રતિસમયે જે દલિકોનું અપકર્ષણ થાય છે તેને ફાલિદ્રવ્ય કહેવાય છે. સર્વસ્થિતિમાંથી જે દ્રવ્ય અપકર્ષણ કરી લેવાય છે તે અપકૃષ્ટદ્રવ્ય કહેવાય છે. કંડકની પ્રથમ વગેરે ફાલિના પતનસમયે અપકૃષ્ટદ્રવ્ય ઘણુ હોય છે અને ફાલિદ્રવ્ય થોડુ હોય છે. અંતિમ ફાલિના પતનસમયે અપકૃષ્ટ દ્રવ્ય થોડુ હોય છે અને ફાલિદ્રવ્ય ઘણુ હોય છે. અંતિમ સમયે કંડકના અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલા દ્રવ્યનું એટલે મોહનીયના સત્તાગત દલિકના સંખ્યાતમા ભાગ જેટલા દલિકનું અપકર્ષણ થાય છે અને પૂર્વ કહેલા ક્રમ મુજબ તેનો નિક્ષેપ થાય છે. ચરમસમયનું અપકૃષ્ટદ્રવ્ય સર્વદ્રવ્યના સંખ્યાતમા ભાગ જેટલું છે.

સ્થિતિના પ્રથમ નિષેકમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે. (દીયમાન દ્રવ્ય સંખ્યાતગુણહીન હોવા છતાં પૂર્વેનું સત્તાગત દ્રવ્ય ભેગુ થતા દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ થાય છે.) ત્યાર પછી અંતિમ નિષેક સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વિશેષહીન છે.

સૂક્ષ્મસંપરાયના પ્રથમ સ્થિતિખંડના દ્વિયરમ સમય સુધી દરેક સમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો આ જ ક્રમ રહે છે.

સૂક્ષ્મસંપરાયના પ્રથમ સ્થિતિખંડના ચરમ સમયે સ્થિતિખંડના અવશેષ સર્વ દ્રવ્યનો તે સ્થિતિખંડની નીચે પૂર્વે કહેલા ક્રમે નિક્ષેપ થાય છે. અંતરાયામથી સ્થિતિખંડનો આયામ સંખ્યાતગુણ હોવાથી ચરમ સમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અંતરાયામના પ્રથમ સમયથી સત્તાગતસ્થિતિના ચરમ સમય સુધી વિશેષહીનના ક્રમે એટલે કે ગોપુચ્છાકારે થઈ જાય છે.

પ્રથમ સ્થિતિખંડના ચરમસમયે દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે -

ઉદયસમયમાં થોડું

બીજા નિષેકમાં અસંખ્યગુણ.

એમ ગુણશ્રેણીશીર્ષની પછીના નિષેક સુધી એટલે કે અંતરાયામના પ્રથમ નિષેક સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય અસંખ્યગુણ છે.

ત્યાર પછી સત્તાગતસ્થિતિના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકમાં દૃશ્યમાન દ્રવ્ય વિશેષહીન છે.

આમ પ્રથમ સ્થિતિખંડ પૂર્ણ થતા અંતરાયામ પૂરાઈ જાય છે અને ગુણશ્રેણી સિવાય સર્વ નિષેકોમાં દૃશ્યમાનદ્રવ્યનું એક ગોપુચ્છ થઈ જાય છે.

અહીં અંતર કરતા સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ હોવાથી અંતર પૂરાઈ જાય છે. જો સ્થિતિખંડ કરતા અંતર સંખ્યાતગુણ હોય તો એક સ્થિતિખંડ દ્વારા અંતર પૂરાઈ ન શકત. માટે અંતર કરતા સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ છે. આ બતાવવા અલ્પબહુત્વ કહે છે -

૧) સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વા સૌથી અલ્પ છે.

૨) તેના કરતા સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે સૂક્ષ્મલોભનો ગુણશ્રેણિ આયામ વિશેષાધિક છે.

૩) તેના કરતા અંતરસ્થિતિ સંખ્યાતગુણ છે.

૪) તેના કરતા સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકે મોહનીયનો પ્રથમ સ્થિતિખંડ સંખ્યાતગુણ છે.

૫) તેના કરતા સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે મોહનીયની સ્થિતિસત્તા સંખ્યાતગુણ છે.

બીજો સ્થિતિખંડ - પ્રથમ સ્થિતિખંડનો ઘાત કર્યા પછી બીજા સ્થિતિખંડનો ઘાત કરે છે. તેના પ્રથમ સમયે જે દ્રવ્ય અપકર્ષણ થાય છે તેનો ઉદયસમયથી ગુણશ્રેણીના શીર્ષ સુધી ઉત્તરોત્તર અસંખ્યગુણના ક્રમે નિક્ષેપ થાય છે. ગુણશ્રેણીશીર્ષની ઉપરના નિષેકમાં ગુણશ્રેણીશીર્ષ કરતા અસંખ્યગુણ દલનિક્ષેપ થાય છે.

ત્યાર પછી સત્તાગત સ્થિતિના ચરમસમય સુધી ઉત્તરોત્તર નિષેકમાં વિશેષહીન દલનિક્ષેપ થાય છે^૧.

દૃશ્યમાનદ્રવ્ય પણ એ જ ક્રમે હોય છે, કેમકે પ્રથમ સ્થિતિખંડના ચરમ સમયે ગુણશ્રેણીની ઉપર સર્વસ્થિતિનું એક ગોપુચ્છ થઈ ગયું છે.

બીજા સ્થિતિખંડથી ચરમ સ્થિતિખંડ સુધી દીયમાન દ્રવ્ય અને દૃશ્યમાન દ્રવ્યનો આ જ ક્રમ જાણવો.

૧. 'મોહકી દ્વિતીયસ્થિતિકાંડકઘાતૈ લગાય દ્વિચરમકાંડકઘાતપર્યંત કાંડકકરિ ગૃહીત સ્થિતિૈ નીચૈ અર ઉદયાવલીૈ ઉપરિ જે નિષેક તિનિકા દ્રવ્યકૌ અપકર્ષણભાગહારકા ભાગ દેઝ તહાં એક ભાગમાત્ર દ્રવ્ય ગ્રહિ તાકૌ પલ્યકા અસંખ્યાતવાં ભાગકા ભાગ દેઝ તહાં એક ભાગકૌ પૂર્વોક્તપ્રકાર ગુણશ્રેણિઆયામવિષૈ પ્રથમઉદયનિષેકવિષૈ તૌ સ્તોક અર દ્વિતીયાદિ નિષેકનિવિષૈ ગુણશ્રેણિશીર્ષપર્યંત અસંખ્યાતગુણા ક્રમ લીએ દીજિએ હૈ । બહુરિ અવશેષ બહુભાગમાત્ર દ્રવ્યકૌ ગુણશ્રેણિૈ ઉપરિકી અંતર્મુદ્દર્તમાત્ર સ્થિતિમાત્ર જો ગચ્છ તાકા ભાગ દેઝ તહાં એક ખંડવિષૈ એક ઘાટિ ગચ્છકા આધા પ્રમાણમાત્ર વિશેષ મિલાએ જો હોઝ તિતના ગુણશ્રેણિશીર્ષ કે ઉપરિ જો નિષેક તીહિ વિષૈ દીજિએ હૈ । સો યહુ ગુણશ્રેણિશીર્ષવિષૈ દીયા દ્રવ્યૈ અસંખ્યાતગુણા હૈ । એસૈ અંતરકા પ્રથમનિષેકપર્યંત તૌ અસંખ્યાતગુણા ક્રમ કરિ દ્રવ્ય દીજિએ હૈ । બહુરિ તાકે ઉપરિ એક એક વિશેષ ઘટતા ક્રમ લીએ દ્રવ્ય દીજિએ હૈ । સો યાવત્ અતિસ્થાપનાવલી પ્રાપ્ત હોઝ તાવત્ એસા જાનના । યહાં પ્રથમસ્થિતિકાંડકકાલકા અંતસમયવિષૈ હી અન્તર હૈ સો પૂર્ણ ભયા તાૈ અંતરાયામવિષૈ જુદા દ્રવ્ય દેને કા વિધાન ન કહ્યા । બહુરિ સર્વસ્થિતિકાંડકનિવિષૈ અંતર્ફાલિપર્યંત જો અપકૃષ્ટદ્રવ્ય હૈ સો તો સકલ દ્રવ્યકે અસંખ્યાતવૈ ભાગમાત્ર જાનના । બહુરિ અન્તર્ફાલિકા પતન સમયવિષૈ કાંડકસ્થિતિૈ આયામ જો ફાલિદ્રવ્ય હૈ સો સર્વદ્રવ્યકે સંખ્યાતવૈ ભાગમાત્ર જાનના ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૫૮૯ ની હિંદી ટીકા. અહીં ઉપર સ્થિતિકાંડકની નીચે અને ઉદયાવલિકાની ઉપરના નિષેકોમાંથી દ્રવ્યનું અપકર્ષણ કરવાનું સૂચવ્યું છે, પરંતુ ઉપચારથી કંડકનું દ્રવ્ય પણ સાથે લઈ લેવાનું છે. દ્વિચરમ સમય સુધી કંડકનું અપકર્ષણ થતું ફાલિદ્રવ્ય અપકર્ષણ દ્રવ્યના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું હોવાથી અહીં નિર્દેશ કર્યો નથી લાગતો.

૨. ક્ષપણાસારમાં ચરમ સ્થિતિખંડનો ઘાત થતા દલનિક્ષેપનો ક્રમ જુદી રીતે બતાવ્યો છે -

અંતિમ સ્થિતિકાંડક ઘાત કરતા પ્રથમથી દ્વિચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણ દ્રવ્ય અપકર્ષણ કરે છે. તે દ્રવ્યને પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગી બહુભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યને ઉદયસમયથી વર્તમાન ગુણશ્રેણિના (સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વાના કાળ જેટલી ગુણશ્રેણિના) શીર્ષ સુધી અસંખ્યગુણના ક્રમે નાંખે છે. અહીં સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વાનો ચરમ સમય તે ગુણશ્રેણિશીર્ષરૂપ જાણવો. અવશેષ એક ભાગ પ્રમાણ દ્રવ્યને પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગથી ભાગી બહુભાગમાત્રદ્રવ્યને ગુણશ્રેણિશીર્ષની ઉપરના સમયથી પૂર્વે ગુણશ્રેણિ હતી તેના શીર્ષ સુધી વિશેષહીનના ક્રમે આપે છે. અહીં વર્તમાન ગુણશ્રેણિના શીર્ષ કરતા તેની પછીના નિષેકમાં અસંખ્યગણહીન દલિક આવે છે. તેની ઉપર પૂરાતન ગુણશ્રેણિના શીર્ષ સુધી વિશેષહીનના ક્રમે દલિક આવે છે. અવશેષ એક ભાગ માત્ર દ્રવ્યને પૂરાતન ગુણશ્રેણિશીર્ષના ઉપરના સમયથી અંતિમ અતિસ્થાપનાવલિકા સિવાય શેષ સર્વ સ્થિતિસ્થાનોમાં વિશેષહીનના ક્રમે નાંખે છે. પૂરાતન ગુણશ્રેણિશીર્ષમાં નંખાતા દ્રવ્ય કરતા ત્યાર પછીના નિષેકમાં અસંખ્યગુણહીન દલિક નંખાય છે.

તાત્પર્ય એ છે કે ચરમ સ્થિતિખંડનો ઘાત કરતા ગુણશ્રેણિના છેલ્લા સંખ્યાતમા ભાગનો પણ નાશ કરે છે. એટલે હવે ગુણશ્રેણિ સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વા જેટલી જ થાય છે. ચરમ સ્થિતિખંડ વખતે જે દલિક ઉકેરાય છે તેનો નિક્ષેપ ત્રણ ક્રમે થાય છે.

૧) ઉદયસમયથી વર્તમાન ગુણશ્રેણિના શીર્ષ સુધી અસંખ્યગુણના ક્રમે.

भीजा स्थितिभंडना दलनिक्षेपनी प्रज्ञपणा कया पछी कषायप्राप्तत्यूषिंकारे कहु छे - 'एत्तो पाए सुहुमसंपराइयस्स जाव मोहणीयस्स द्विदिघादो ताव एस कमो ।' - भाग-१५, पाना नं. ३२८

२) वर्तमान गुणश्रेणिना शीर्षनी उपरना निषेकमां असंख्यगुणलीन, तयार पछी पुरातन गुणश्रेणिना शीर्ष सुधी विशेषलीनना कमे.

३) पुरातन गुणश्रेणिशीर्ष पछीना निषेकमां असंख्यगुणलीन, तयार पछी अंतिम अतिस्थापनावलिका प्राप्त न थाय त्यां सुधी उत्तरोत्तर विशेषलीनना कमे.

आ कम यरमभंडना द्वियरम समय सुधी जाणवो.

यरम समये कंठक न्यून द्रव्यर्षगुणलीन गुणित समयप्रबद्ध जेटलु दलिक उकेराय छे. तेने उदयसमयथी सूक्ष्मसंपराय गुणस्थानकना द्वियरम समय सुधीना निषेकमां असंख्यगुणाकारे नांभे छे. द्वियरम समय करता यरम समयमां असंख्य पल्योपमना वर्गमूल जेटला प्रदेश आपे छे.

आ रीते यरमभंडनो घात करे छे.

कषायप्राप्तत्यूषिं तथा धवलांमां यरमभंड उकेरता दलनिक्षेपनो कम भीजा वगेरे भंडनी जेम कहु छे, जुदो कहु नथी.

क्षपणासारनो पाठ आ प्रमाणे छे -

'एत्तो सुहुमंतोत्ति य दिज्जस्स य दिस्समाणगस्स कमो ।

सम्मत्तचरिमखंडे तक्कदकज्जेवि उत्तं व ॥५९६॥

छिंदी टीका - इहांतै लगाय (चरमखंडोत्किरणप्रथमसमय से) सूक्ष्मसंपरायका अन्तर्पर्यन्त देयद्रव्य अर दृश्यमानद्रव्यका क्रम है । जैसे क्षायिकसम्यक्त्व विधानविषै सम्यक्त्व मोहनीयका अन्तस्थितिकांडकविषै वा ताका कृतकृत्यपना विषै कहा था तैसेही जानना । सो कहिए है ।

इहां सर्वमोहकी स्थितिविषै सूक्ष्मसंपरायका जितना काल अवशेष रह्या तितनी स्थिति बिना अवशेष सर्वस्थितिका घात अन्तकांडककरि कीजिए है । तहां इस कांडककी स्थितिके निषेकनिका द्रव्यविषै जो द्रव्य अन्तकांडकोत्किरणकालका प्रथमसमयविषै ग्रह्या ताकाँ प्रथमफालि कहिए है । ताके देनेका विधान कहीए है - प्रथमफालिद्रव्यकाँ अपकर्षणकरि ताकाँ पल्यका असंख्यातवां भागका भाग देइ तहां बहुभागमात्रद्रव्यकाँ इहां सन्बन्धी सूक्ष्मसांपरायकालका अन्तसमयपर्यन्त तौ गुणश्रेणि आयामरूप प्रथमपर्व तिसविषै दीजिए हैं । तहां तिसके उदयरूप प्रथमनिषेकविषै स्तोक, तातै द्वितीयादि निषेकनिविषै असंख्यातगुणा क्रम लीएं द्रव्य दीजिए है । तहां सर्व गुणकारशलाकाके जोडका भाग तिस द्रव्यकाँ देइ अपनी अपनी गुणकार शलाकाकरि गुणै निषेकनिविषै द्रव्य देनेका प्रमाण आवै है । इहां सूक्ष्मसांपरायका जो अन्तसमय ताका नाम गुणश्रेणिशीर्ष है । बहुरि अवशेष एक भागमात्र जो द्रव्य ताकाँ पल्यका असंख्यातवां भागका भाग देइ तहां बहुभागमात्र द्रव्यकाँ तिस गुणश्रेणिशीर्षतै ऊपरि पहलें जो गुणश्रेणिआयाम था ताका शीर्षपर्यंत जो द्वितीयपर्व तिसविषै दीजिए है । तहां तिस द्रव्यकाँ द्वितीयपर्वमात्रगच्छका भाग देइ तहां एक भागविषै एक घाटि गच्छका आधाप्रमाणमात्र विशेष जोडै गुणश्रेणिशीर्षके अनंतरि जो निषेक तीहिं विषै दीया द्रव्यका प्रमाण आवै है । सो यह गुणश्रेणिशीर्षविषै दीया द्रव्यतै असंख्यातगुणा घाटि है, ताके ऊपरि ताके द्वितीयादिनिषेकनिविषै चय घटता क्रम लीएं द्रव्य दीजिए हैं । बहुरि अवशेष एकभागमात्र द्रव्य रह्या ताकाँ द्वितीयपर्वके ऊपरि जो सर्वस्थिति ताका अन्तविषै अतिस्थापनावली छोडि सर्वनिषेकरूप जो तृतीयपर्व तिसविषै दीजिए है । तहां तिस द्रव्यकाँ

ઉદય - સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકે સૂક્ષ્મકિટ્ટિની જઘન્ય કિટ્ટિથી સર્વ કિટ્ટિના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ ઉદયમાં આવતી નથી. તેવી રીતે અગ્રભાગથી એટલે કે ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિથી એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ પણ ઉદયમાં આવતી નથી. તાત્પર્ય એ છે કે નીચેની એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી અને ઉપરની એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓ છોડી અસંખ્યાતા બહુભાગ જેટલી શેષ મધ્યમ કિટ્ટિઓ ઉદયમાં આવે છે. તેમાં પણ નીચેની અનુદય કિટ્ટિઓ થોડી છે. તેના કરતા ઉપરની અનુદય કિટ્ટિઓ વિશેષાધિક છે. તેના કરતા વચ્ચેની ઉદયમાં આવતી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણી છે. અહીં જે કિટ્ટિઓનો અનુદય છે તે સર્વ કિટ્ટિઓના દલિકો ઉદયપ્રાપ્ત મધ્યમકિટ્ટિઓરૂપે પરિણમીને ભોગવાય છે.

ચરમ સ્થિતિબંધ - સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકનો સંખ્યાતમો ભાગ બાકી રહે ત્યારે સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના શેષ કાળની ઉપરની સર્વ સ્થિતિનો ધાત કરે છે. ગુણશ્રેણિઆયામ સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વા કરતા અધિક છે. એટલે ચરમ સ્થિતિધાતમાં સૂક્ષ્મસંપરાયની ગુણશ્રેણિનો ઉપરનો સંખ્યાતમો ભાગ પણ આવી જાય છે.

ચરમ સ્થિતિબંડનો ધાત કર્યા પછી મોહનીયની સ્થિતિસત્તા સૂક્ષ્મસંપરાયાદ્વાના કાળ જેટલી રહે છે. તેટલી સ્થિતિને ઉદય-ઉદીરણ દ્વારા ભોગવતા સમયાધિકાવલિકા શેષ રહે ત્યારે ઉદીરણાવિચ્છેદ થાય છે. શેષ ઉદયાવલિકાગત કિટ્ટિઓને ક્રમશઃ ભોગવતા સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના ચરમ સમય સુધી પહોંચે છે.

સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણસ્થાનકના ચરમસમયે

- ૧) નામ-ગોત્રનો સ્થિતિબંધ ૮ મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.
- ૨) વેદનીયનો સ્થિતિબંધ ૧૨ મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.
- ૩) શેષ ત્રણ ધાતીકર્મોનો સ્થિતિબંધ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.

તૃતીયપર્વમાત્રગચ્છકા ભાગ દેહ ત્યાં એક ભાગવિષે એકઘાટિ ગચ્છકા આધાપ્રમાણમાત્ર વિશેષજોડે જો હોહ તિતના દ્રવ્ય પૂરાતનગુણશ્રેણિકા શીર્ષકે અનંતરિવર્તી જો નિષેક તિસવિષે દીજિએ હૈં । સો યહુ પુરાતનગુણશ્રેણિશીર્ષવિષે દીયા દ્રવ્યતૈં અસંખ્યાતગુણા ઘાટિ હૈં । બહુરિ તાકે ઊપરિ ચય ઘટતા ક્રમ લીએં દ્રવ્ય દીજિએ હૈં । એસૈં અન્તકાંડકકી પ્રથમફાલિપતનસમયવિષે દ્રવ્ય દેનેકા વિધાન કહ્યા, યાહિ પ્રકાર અન્તકાંડકકી દ્વિચરમફાલિપતનપર્યંત દ્રવ્ય દેનેકા વિધાન જાનના । બહુરિ અન્તકાંડકકી અન્તફાલિકે દ્રવ્ય દેનેકા વિધાન કહિએ હૈં -

કિંચિદૂન દ્વ્યર્થગુણહાનિગુણિતસમયપ્રબદ્ધમાત્ર અન્તફાલિકા દ્રવ્ય હૈં । તાકૌં અસંખ્યાતગુણા પલ્યકા વર્ગમૂલમાત્ર પલ્યકા અસંખ્યાતવાં ભાગકા ભાગ દેહ ત્યાં એક ભાગમાત્ર દ્રવ્યકૌં વર્તમાનુદયરૂપ જો સમય તાતૈં લગાય સૂક્ષ્મસંપરાયકા દ્વિચરમસમયપર્યંત જો પ્રથમપર્વ તિસવિષે દીજિએ હૈં । ત્યાં પ્રથમનિષેકવિષે સ્તોક, દ્વિતીયાદિ નિષેકનિવિષે અસંખ્યાતગુણા ક્રમ લીએં દ્રવ્ય દીજિએ હૈં । ત્યાં સર્વ ગુણકારશલાકાનિકે જોડકા ભાગ તિસ દ્રવ્યકૌં દેહૈં અપની અપની ગુણકારશલાકાકરિ ગુણૈં નિષેકનિવિષે દેને યોગ્ય દ્રવ્યકા પ્રમાણ આવૈં હૈં । બહુરિ અવશેષ બહુભાગમાત્ર દ્રવ્યકા સૂક્ષ્મસંપરાયકા અન્તસમયસમ્બન્ધી નિષેકરૂપ જો દ્વિતીય પર્વ તિસવિષે દીજિએ હૈં । યહુ દ્વિચરમ સમય વિષે દીયા દ્રવ્યતૈં અસંખ્યાત પલ્ય વર્ગમૂલકરિ ગુણિત જાનના । એસૈં દેયદ્રવ્યકા વિધાન કહ્યા । દૃશ્યમાન દ્રવ્યકા વિધાન ભી યથાસંભવ જાનના ।

- ૪) શેષ ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિસત્તા અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે.
 ૫) ત્રણ અઘાતિકર્મોની સ્થિતિસત્તા અસંખ્યાતા વર્ષ પ્રમાણ થાય છે.
 ૬) મોહનીયનો ઉદયવિચ્છેદ અને સત્તાવિચ્છેદ થાય છે.
 ૭) શેષ છ કર્મોનો બંધવિચ્છેદ થાય છે.

પ્રકૃતિ	સ્થિતિબંધ	સ્થિતિસત્તા
ઘાતી ત્રણ	અંતર્મુહૂર્ત	અંતર્મુહૂર્ત
નામ-ગોત્ર	૮ મુહૂર્ત	અસંખ્ય વર્ષ
વેદનીય	૧૨ મુહૂર્ત	અસંખ્ય વર્ષ

આમ મોહનીયકર્મની ક્ષપણાનો વિધિ બતાવ્યો. આ વિધાન પુરુષવેદ અને સંજવલન કોધના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારની અપેક્ષાએ છે. સંજવલન માન વગેરેના ઉદયે ક્ષપકશ્રેણી માંડનારને જે ફેર છે તે હવે બતાવાય છે.

ભિન્ન-ભિન્ન કષાયોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ -

સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ-અંતરકરણક્રિયાકાળ સુધી પૂર્વેની જેમ જાણવું. ત્યાર પછી સંજવલન કોધના ઉદયે શ્રેણી માંડનારને સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થતી હતી અને શેષ કષાયોની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થતી હતી, અહીં સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે, સંજવલન માનની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે, શેષ બે કષાયની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે. સંજવલન માનની પ્રથમસ્થિતિ સંજવલન કોધોદયે શ્રેણી માંડનારની સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ કરતા સંજવલન કોધના ક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક છે. સંજવલન કોધનો ક્ષપણાકાળ એટલે સંજવલન કોધની ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા જેમાં ચરમાવલિકાના અને સમય ન્યૂન બે આવલિકામાં બંધાયેલા દલિક સિવાયના સંજવલન કોધના સર્વ દલિકોનો ક્ષય કરે છે.

પ્રશ્ન - સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિમાં રહ્યો થકો જ સંજવલન કોધની ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓને વેદે છે અને ક્ષય કરે છે. એટલે સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિમાં સંજવલન કોધની વેદનાદ્વા તો આવી જાય છે, એને જુદી શી રીતે ગણો છો ?

જવાબ - અહીં સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ એટલે અંતરકરણ કર્યા પછી સંજવલન કોધની બાકી રહેલ સ્થિતિ. તે કાળ નપુંસવેદક્ષપણાના પ્રારંભથી કિટ્ટિકરણાદ્વાના ચરમસમય સુધીનો છે. જ્યારે ત્યાર પછી કિટ્ટિવેદનાદ્વામાં તો કિટ્ટિઓ ખેંચી તેની ફરીથી પ્રથમસ્થિતિ કરે છે. માટે અહીં કહેલ પ્રથમસ્થિતિમાં તેનો સમાવેશ ન કરી લેવો. આ રીતે સંજવલન માન વગેરેમાં પણ સમજી લેવું.

સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને જ્યારે અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે ત્યારે સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ

માંડનાર સંજવલન કોધના પૂર્વસ્પર્ધકોને સંજવલન માનમાં સંક્રમાવીને ક્ષય કરે છે. અહીં સંજવલન કોધના અપૂર્વસ્પર્ધકો, કિટ્ટિઓ વગેરે કરવાના હોતા જ નથી, પરંતુ જેવી રીતે નપુંસકવેદ, સ્ત્રીવેદ, હાસ્ય દ, પુરુષવેદ વગેરેનો ક્ષય કર્યો તેવી જ રીતે સંજવલન કોધને સંજવલન માનમાં સંક્રમાવીને તેનો સર્વથા ક્ષય કરે છે. ત્યાર પછી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને જ્યારે કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે ત્યારે સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ માંડનારને અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે. તેમાં સંજવલન માન, સંજવલન માયા અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે. ત્યાર પછી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલન કોધનો ક્ષપણાકાળ (ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિની વેદનાદ્વા) હોય છે ત્યારે સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ માંડનારને કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે. અહીં સંજવલન માન, સંજવલન માયા અને સંજવલન લોભ એ ત્રણેની ત્રણ-ત્રણ એટલે કુલ નવ સંગ્રહકિટ્ટિઓ કરે છે. પૂર્વે કહ્યું છે કે સંજવલન માનોદયે શ્રેણિ માંડનાર નવ સંગ્રહકિટ્ટિ કરે છે, સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનાર છ સંગ્રહકિટ્ટિ કરે છે અને સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનાર ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિ કરે છે. ત્યાર પછી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન માનની નવી પ્રથમસ્થિતિ કરી સંજવલન માનની ત્રણ સંગ્રહકિટ્ટિઓને વેદતા સંજવલન માનને ખપાવે છે તેમ સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ માંડનાર પણ સંજવલન માનની નવી પ્રથમસ્થિતિ કરી સંજવલન માનની ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓને વેદતા સંજવલન માનનો ક્ષય કરે છે. ત્યાર પછી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને જે વિધિ કહ્યો તે જ સંજવલન માનોદયે શ્રેણિ માંડનાર માટે જાણવો.

સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ - અંતરકરણક્રિયાકાળ સુધી સંજવલન કોધોદયે શ્રેણિ માંડનારની જેમ જાણવું. ત્યાર પછી સંજવલન કોધ - સંજવલન માનની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે, સંજવલન માયાની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે અને સંજવલન લોભની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે. અહીં સંજવલન માયાની પ્રથમસ્થિતિ સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારની સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ કરતા સંજવલનકોધક્ષપણાકાળ અને સંજવલનમાનક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક જાણવી, અથવા સંજવલન માનોદયે શ્રેણિ માંડનારની સંજવલન માનની પ્રથમસ્થિતિ કરતા સંજવલનમાનક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક જાણવી.

સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન કોધના પૂર્વસ્પર્ધકોનો ક્ષય કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન માનનો ક્ષય કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલન કોધનો ક્ષપણાકાળ (ત્રણે સંગ્રહકિટ્ટિઓનો વેદનકાળ) હોય છે ત્યાં સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનારને

૧. ક્ષપણાસારની ગાથા ૬૦૫ની હિંદી ટીકામાં કહ્યું છે કે સંજવલન કોધના પૂર્વસ્પર્ધકોને સંજવલન માનમાં પરિણમાવીને તેમનો ક્ષય કરે છે.

ભિન્ન-ભિન્ન કથાઓદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ

અંતરકરણ- ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ	સ્ત્રીવેદ	હાસ્ય દ અને	અશ્વકર્ણ- કરણાદા	કિટ્ટિકરણાદા	(સંજવલન કોથ	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
સંજવલન કોથોદયે	ક્ષપણા	ક્ષપણા	પુરુષવેદ	ક્ષપણા	ક્ષપણા	કિટ્ટિવેદનાદા	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ
શ્રેણિ માંડનાર	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	સંજવલન કોથ	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા
અંતરકરણ- ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ	સ્ત્રીવેદ	હાસ્ય દ અને	સંજવલન કોથ	અશ્વકર્ણકરણાદા	કિટ્ટિકરણાદા	સંજવલન માન	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
સંજવલન માનોદયે	ક્ષપણા	ક્ષપણા	પુરુષવેદ	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ
શ્રેણિ માંડનાર	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા
અંતરકરણ- ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ	સ્ત્રીવેદ	હાસ્ય દ અને	સંજવલન કોથ	સંજવલન માન	અશ્વકર્ણ- કરણાદા	કિટ્ટિકરણાદા	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
સંજવલન માયોદયે	ક્ષપણા	ક્ષપણા	પુરુષવેદ	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ
શ્રેણિ માંડનાર	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા
અંતરકરણ- ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ	સ્ત્રીવેદ	હાસ્ય દ અને	સંજવલન કોથ	સંજવલન માન	અશ્વકર્ણ- કરણાદા	કિટ્ટિકરણાદા	સંજવલન માયા	સંજવલન લોભ
સંજવલન લોભોદયે	ક્ષપણા	ક્ષપણા	પુરુષવેદ	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ	ક્ષપણાકાળ
શ્રેણિ માંડનાર	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા	ક્ષપણા

દરેક કથાયની પ્રથમસ્થિતિ કિટ્ટિકરણાદા સુધી હોય છે.

— = પ્રથમસ્થિતિ

અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે. ત્યાં સંજવલન માયા અને સંજવલન લોભના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનમાનક્ષપણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનારને કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનમાયાક્ષપણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનારને પણ સંજવલન માયાક્ષપણાદ્વા હોય છે. ત્યાર પછી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને જે વિધિ કહ્યો છે તે જ સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનાર માટે જાણવો.

સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ - અંતરકરણક્રિયાકાળ સુધી સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારની જેમ જાણવું. અહીં સંજવલન કોધ, સંજવલન માન, સંજવલન માયાની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે. અંતરકરણ કર્યા પછી સંજવલન લોભની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે. તે સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારની સંજવલન કોધની પ્રથમસ્થિતિ કરતા સંજવલનકોધક્ષપણાકાળ, સંજવલનમાનક્ષપણાકાળ અને સંજવલનમાયાક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક છે, અથવા સંજવલનમાનોદયે શ્રેણિ માંડનારની સંજવલન માનની પ્રથમસ્થિતિથી સંજવલનમાનક્ષપણાકાળ અને સંજવલનમાયાક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક છે, અથવા સંજવલનમાયોદયે શ્રેણિ માંડનારની સંજવલન માયાની પ્રથમસ્થિતિ કરતા સંજવલનમાયાક્ષપણાકાળ જેટલી અધિક છે.

સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન કોધનો ક્ષય કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન માનનો ક્ષય કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનકોધક્ષપણાકાળ હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનાર સંજવલન માયાનો ક્ષય કરે છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનમાનક્ષપણાકાળ હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનારને અશ્વકર્ણકરણાદ્વા હોય છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનમાયાક્ષપણાકાળ હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનારને કિટ્ટિકરણાદ્વા હોય છે. સંજવલનકોધોદયે શ્રેણિ માંડનારને સંજવલનલોભક્ષપણાકાળ હોય છે ત્યાં સંજવલનલોભોદયે શ્રેણિ માંડનારને પણ સંજવલનલોભક્ષપણાકાળ હોય છે.

પુરુષવેદના ઉદયની સાથે આ ચારે કષાયોના ઉદયે શ્રેણિ માંડનારની પ્રરૂપણા કરી.

ભિન્ન-ભિન્ન વેદોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ - પુરુષવેદના ઉદયે શ્રેણિ માંડનારનો ક્ષપણાવિધિ બતાવ્યો. હવે સ્ત્રીવેદના ઉદયે અને નપુંસકવેદના ઉદયે શ્રેણિ માંડનારને જે ફેર આવે છે, તે બતાવાય છે.

સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ - અંતરકરણ સુધી પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારની જેમ જાણવું. ત્યાર પછી નપુંસકવેદની અને પુરુષવેદની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે, સ્ત્રીવેદની પ્રથમસ્થિતિ

અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે, કેમકે જે કષાય અને વેદના ઉદયે શ્રેણિ માંડે તેની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે, શેષ કષાય અને વેદની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે. પુરુષવેદના ઉદયે શ્રેણિ માંડનારને જેટલો નપુંસકવેદ અને સ્ત્રીવેદ બન્નેનો ભેગો ક્ષપણાકાળ છે તેટલી સ્ત્રીવેદના ઉદયે શ્રેણિ માંડનારને સ્ત્રીવેદની પ્રથમસ્થિતિ છે, અર્થાત્ પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને અંતરકરણ પૂર્ણ થયા પછી સ્ત્રીવેદનો ક્ષય થાય ત્યાં સુધીનો જેટલો કાળ છે તેટલી સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને સ્ત્રીવેદની પ્રથમસ્થિતિ છે.

પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જે કાળમાં નપુંસકવેદનો ક્ષય કરે છે તે કાળમાં સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર પણ નપુંસકવેદનો ક્ષય કરે છે. ત્યાર પછી પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જે કાળમાં સ્ત્રીવેદને ખપાવે છે તે કાળમાં સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર પણ સ્ત્રીવેદને ખપાવે છે. ત્યાર પછી પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જે કાળમાં પુરુષવેદના ઉદય સાથે સાત નોકષાયનો (સમય ન્યૂન ૨ આવલિકામાં બંધાયેલ પુરુષવેદના દલિક સિવાય) ક્ષય કરે છે તે કાળમાં સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર અવેદકપણામાં સાતે નોકષાયોનો ક્ષય કરે છે.

પુરુષવેદોદયે શ્રેણી માંડનારને ચરમ સમયે પુરુષવેદનું સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલુ દલિક અવશેષ રહે છે તેમ સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને પુરુષવેદનું બંધાયેલ દલિક અવશેષ રહેતુ નથી, કેમકે એને અવેદકપણામાં પુરુષવેદનો બંધ થતો નથી. ત્યાર પછી ઉપર અશ્વકર્ણકરણાદ્યા વગેરેમાં પુરુષવેદોદયે શ્રેણી માંડનાર જીવની જેમ સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જીવને પણ સમજી લેવું.

નપુંસકવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ - અંતરકરણ સુધી પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારની જેમ સમજવું. ત્યાર પછી પુરુષવેદની અને સ્ત્રીવેદની પ્રથમસ્થિતિ આવલિકા પ્રમાણ થાય છે, નપુંસકવેદની પ્રથમસ્થિતિ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ થાય છે. તે સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારની સ્ત્રીવેદની પ્રથમસ્થિતિ જેટલી હોય છે.

અંતરકરણ પૂર્ણ થયા પછી નપુંસકવેદનો ક્ષય કરવાનો પ્રારંભ કરે છે. પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર કે સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જીવને જેટલા કાળે નપુંસકવેદનો ક્ષય થાય છે તેટલા કાળ સુધી નપુંસકવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર જીવ પણ નપુંસકવેદને ખપાવે છે, પરંતુ તેટલા કાળમાં નપુંસકવેદનો સર્વથા ક્ષય થતો નથી. ત્યાર પછીના સમયથી સ્ત્રીવેદની ક્ષપણાનો પણ પ્રારંભ કરે છે. તે વખતે નપુંસકવેદની ક્ષપણા પણ ચાલે છે. પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને કે સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને જ્યાં સ્ત્રીવેદનો ક્ષય થઈ જાય છે ત્યાં નપુંસકવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને નપુંસકવેદ અને સ્ત્રીવેદ બન્નેનો એક સાથે ક્ષય થાય છે. ત્યાર પછી અવેદી એવો તે સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારની જેમ સાત નોકષાયનો ક્ષય કરે છે. અહીં પણ પુરુષવેદનો બંધ ન હોવાથી સાતે નોકષાયનો એક સાથે ક્ષય થઈ જાય છે. પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને ચરમ સમયે જેમ સમય ન્યૂન બે આવલિકાનું બંધાયેલુ દલિક શેષ રહે છે તેમ નપુંસકવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારને રહેતુ નથી. ત્યાર પછીનો બધો વિધિ પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનારની માફક જાણી લેવો.

ભિન્ન-ભિન્ન વેદોદયે શ્રેણિ માંડનારનું નાનાત્વ

પુરુષવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર	અંતરકરણ ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ ક્ષપણા	સ્ત્રીવેદ ક્ષપણા	હાસ્ય દ અને પુરુષવેદ ક્ષપણા	સમય ન્યૂન બે આવલિકા માં બંધાયેલ પુરુષવેદનું દલિક બાકી, શેષ સર્વનો ક્ષય
સ્ત્રીવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર	અંતરકરણ ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ ક્ષપણા	સ્ત્રીવેદ ક્ષપણા	હાસ્ય દ અને પુરુષવેદ ક્ષપણા	સાત નોકષાયનો સર્વથા ક્ષય
નપુંસકવેદોદયે શ્રેણિ માંડનાર	અંતરકરણ ક્રિયાકાળ	નપુંસકવેદ ક્ષપણા	નપુંસકવેદ અને સ્ત્રીવેદ ક્ષપણા	હાસ્ય દ અને પુરુષવેદ ક્ષપણા	સાત નોકષાયનો સર્વથા ક્ષય

———— = પ્રથમસ્થિતિ

(૭) ક્ષીણમોહવીતરાગછન્નસ્થ ગુણસ્થાનક

આમ મોહનીયકર્મનો સર્વથા ક્ષય કરી ત્યાર પછીના સમયે જીવ ક્ષીણમોહવીતરાગછન્નસ્થ નામના બારમા ગુણસ્થાનકને પ્રાપ્ત કરે છે. આ ગુણસ્થાનકે માત્ર સાતાવેદનીયકર્મનો બંધ થાય છે, શેષ એક પણ પ્રકૃતિ અહીં બંધાતી નથી. પ્રતિસમય બંધાતુ સાતાવેદનીય પણ પછીના સમયે ભોગવાઈ જાય છે. આ ગુણસ્થાનકે સ્થિતિ અને રસ બંધાતો નથી, કેમકે કષાયનો અભાવ છે.

મોહનીય સિવાયના શેષ કર્મોના સ્થિતિઘાત, રસઘાત તથા ગુણશ્રેણિ ચાલુ છે. ગુણશ્રેણિઆયામ પૂર્વેની સૂક્ષ્મસંપરાયની ગુણશ્રેણિના આયામ કરતા સંખ્યાતગુણહીન છે. સૂક્ષ્મસંપરાયના અંતિમ સમયે ગુણશ્રેણિની નિર્જરા માટે અપકૃષ્ટ દલિકો કરતા ક્ષીણમોહવીતરાગછન્નસ્થ ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે અસંખ્યગુણ દલિકનું અપકર્ષણ કરે છે.

ક્ષીણમોહવીતરાગછન્નસ્થ ગુણસ્થાનકનો સંખ્યાતમો ભાગ બાકી રહે ત્યારે જ્ઞાનાવરણાદિ ત્રણ ઘાતીકર્મોનો ચરમ સ્થિતિઘાત થાય છે. તે વખતે ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાનકના શેષ કાળ જેટલી ત્રણ ઘાતીકર્મોની સ્થિતિ રાખી શેષ સર્વ સ્થિતિનો ઘાત કરે છે^૧. ત્યાર પછી ત્રણ ઘાતીકર્મોનો સ્થિતિઘાત થતો નથી. બારમા ગુણસ્થાનકની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યાં સુધી શેષ સ્થિતિને ઉદય-ઉદીરણા દ્વારા અનુભવે છે. બારમા ગુણસ્થાનકની સમયાધિક આવલિકા શેષ રહે ત્યારે ઉદીરણાવિચ્છેદ થાય છે. શેષ આવલિકાને ઉદય દ્વારા ભોગવે છે.

૧. અહીં જો કે ચરમ સ્થિતિઘાતનું વિશેષસ્વરૂપ બતાવ્યું નથી, પરંતુ સૂક્ષ્મસંપરાયની માફક ચરમ સ્થિતિખંડનો ઘાત કરતા ગુણશ્રેણિના સંખ્યાતમા ભાગનો પણ સાથે ઘાત કરી એના દલિકોનો ત્યાં કહ્યું છે એ કમે ત્રણ સ્થાનોમાં નિક્ષેપ થતો હોય તેમ સંભવે છે.

બારમા ગુણસ્થાનકના દ્વિચરમસમયે નિદ્રા અને પ્રયલાનો ઉદયવિચ્છેદ અને સત્તાવિચ્છેદ (ક્ષય) થાય છે. બારમા ગુણસ્થાનકના ચરમ સમયે જ્ઞાનાવરણ ૫, દર્શનાવરણ ૪ અને અંતરાય ૫ - આ ૧૪ પ્રકૃતિઓનો ઉદયવિચ્છેદ અને સત્તાવિચ્છેદ (ક્ષય) થાય છે. નિશ્ચયનયની અપેક્ષાએ તે જ સમયે (બારમા ગુણસ્થાનકના ચરમ સમયે) અને વ્યવહારનયની અપેક્ષાએ પછીના સમયે (તેરમા ગુણસ્થાનકના પ્રથમ સમયે) કેવળજ્ઞાન અને કેવળદર્શન પામે છે.

(૯) પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર

આ ગ્રંથમાં બે અર્થાધિકારોનું વર્ણન કરવાનું હતું - ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકાર અને પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકાર. તેમાંથી ક્ષપકશ્રેણિ અર્થાધિકારનું વર્ણન પૂર્ણ થયું. હવે પશ્ચિમસ્કંધ અર્થાધિકારનું વર્ણન કરાય છે.

પશ્ચિમસ્કંધ એટલે છેલ્લો સ્કંધ. ઘાતીકર્મોના ક્ષય પછી ચાર અઘાતી કર્મો બાકી રહે છે તે પશ્ચિમસ્કંધ. તેની પ્રરૂપણા કરનાર હોવાથી આ અધિકાર પશ્ચિમસ્કંધ અધિકાર કહેવાય છે. અથવા ઔદારિક-વૈક્રિય-આહારક-તૈજસ-કાર્મણ શરીરોને સ્કંધ કહેવાય. પશ્ચિમસ્કંધ એટલે છેલ્લે થનાર શરીર. અનાદિસંસારમાં જીવ ઘણા સ્કંધો ગ્રહણ કરે છે અને મૂકે છે. જે સ્કંધને પામીને અસાધારણ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રના બળવાળો થયેલો જીવ ફરીને અન્ય સ્કંધને ગ્રહણ ન કરે તે પશ્ચિમસ્કંધ. તેનું નિરૂપણ કરનાર અધિકાર તે પશ્ચિમસ્કંધ અધિકાર. આવશ્યકયૂર્ણિમાં કહ્યું છે - ‘અથ કિમિદં પશ્ચિમસ્કન્ધ ઇતિ પ્રશ્ને વ્યાખ્યાયતે - ઔદારિકવૈક્રિયાહારકતૈજસકાર્મણાણિ શરીરાણિ સ્કન્ધ ઇત્યાચક્ષ્મહે, પશ્ચિમશરીરં પશ્ચિમભવ ઇતિ યાવદુક્તં સ્યાત્ તાવદિદં પશ્ચિમસ્કન્ધ ઇતિ, કથમ્ ? ઇહ યસ્માદયમનાદૌ સંસારે પરિભ્રમન્ સ્કન્ધાન્તરાણિ ભૂયાંસિ ગૃહ્ણતિ મુચ્ચતિ ચ, તસ્માદ્યમવાપ્ય સ્કન્ધમાવિર્ભૂતાસાધારણજ્ઞાનદર્શનચારિત્રબલઃ ભૂયઃ સ્કન્ધાન્તરમન્યદાત્મા નોપાદત્તે સ પશ્ચિમસ્કન્ધ ઇતિ શબ્દાતે ।’ - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૯/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૪૯૭.

પશ્ચિમસ્કંધ અધિકારમાં બે અધિકાર છે -

(૧) સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક, (૨) અયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક.

(૧) સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક

ઘાતીચતુષ્કના નાશથી કેવળજ્ઞાની ભગવંતને અનંતચતુષ્કની પ્રાપ્તિ થઈ હોય છે. અનંતચતુષ્ક એટલે અનંતજ્ઞાન, અનંતદર્શન, અનંત ચારિત્ર (સ્વભાવમાં રહેલું તે) અને અનંત શક્તિ (દાન-લાભ વગેરે)

સયોગી કેવળી ભગવંતને ત્રણ પ્રકારના યોગની પ્રવૃત્તિ હોય છે. મનઃપર્યવજ્ઞાની અથવા અનુત્તરાદિ દેવોએ મનથી પૂછેલા પ્રશ્નના સયોગી કેવળી ભગવંત મનથી જવાબ આપે છે તે મનોયોગની પ્રવૃત્તિ. મનઃપર્યવજ્ઞાની અને અનુત્તરાદિ દેવો સયોગી કેવળી ભગવંતે ગ્રહણ કરેલ મનોદ્રવ્યને મનઃપર્યવજ્ઞાનથી કે અવધિજ્ઞાનથી જુએ છે. તે મનોદ્રવ્યના વિવક્ષિત આકાર ઉપરથી તેઓ પોતે પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબરૂપ પદાર્થને જાણે છે. ધર્મદેશના વગેરેમાં વચનયોગની પ્રવૃત્તિ હોય છે. ઉન્મેષ-નિમેષ, આહાર, વિહાર, નિહાર વગેરેમાં કાયયોગની પ્રવૃત્તિ હોય છે. આ ત્રણ પ્રકારના યોગની સાથે વર્તતા કેવળી ભગવંતનું ગુણસ્થાનક તે સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક.

આ ગુણસ્થાનકના પ્રથમસમયથી અઘાતીકર્મોની બારમા ગુણસ્થાનકની ગુણશ્રેણિથી સંખ્યાતગુણહીન આયામવાળી અને અસંખ્યગુણ પ્રદેશવાળી અવસ્થિત ગુણશ્રેણિ થાય છે. અવસ્થિત ગુણશ્રેણિ એટલે જેમ જેમ એક એક સમય ભોગવવા દ્વારા ક્ષીણ થાય છે તેમ તેમ ગુણશ્રેણિમાં એક એક સમય નવો પ્રવેશે છે.

આ ગુણસ્થાનકનો કાળ જઘન્યથી અંતર્મુહૂર્ત અને ઉત્કૃષ્ટથી દેશોન પૂર્વ કોડ વર્ષ છે. ત્યાં સુધી વિચરી છેલ્લે સમુદ્ધાત પૂર્વે સર્વ કેવળી ભગવંતો આયોજિકાકરણ કરે છે. જે કેવળી ભગવંતો સમુદ્ધાત નથી કરતા તેઓ પણ આયોજિકાકરણ તો કરે જ છે.

આયોજિકાકરણ - ‘આ - મર્યાદયા કેવલિદૃષ્ટયા યોજનમ્ - અતિશુભયોગાનામિત્યાયોજિકા તસ્ય કરણમાયોજિકાકરણમ્’ - સંક્રમકરણ ભાગ-૧, પાના નં. ૧૩૦. કેવળીની દૃષ્ટિરૂપી મર્યાદા વડે આત્માને અતિશુભ યોગોમાં જોડવો તે આયોજિકાકરણ. તાત્પર્ય એ છે કે જો કે કેવળજ્ઞાની ભગવંતોને હંમેશા પ્રશસ્ત વ્યાપાર જ હોય છે, પરંતુ અહીં મુક્તિની સન્મુખતા હોવાથી તત્પ્રાયોગ્ય જે અતિશય શુભ વ્યાપારમાં જોડાવુ તે આયોજિકાકરણ.

કેટલેક ઠેકાણે આયોજિકાકરણની બદલે આવર્જિતકરણ કહ્યું છે - ‘કેચિદાવર્જિતકરણમિતિ વર્ણયન્તિ, તેષામપ્યાવર્જિતશબ્દસ્યાભિમુખપર્યાયવાચિત્વાત્ આવર્જિતકરણસિદ્ધિઃ, કથમ્ ? આવર્જિતમનુષ્યવત્, યથા લોકે દૃષ્ટમેતદ્ આવર્જિતઃ મનુષ્યઃ અભિમુખઃ કૃત્ત્વમિતિ । તથા ચ સિદ્ધ્યતઃ સિદ્ધત્વપર્યાય-પરિણામાભિમુખીકરણં યત્તદાવર્જિતકરણં, યેન કરણેન પરિણત આત્મા નિયમાત્ સિદ્ધત્વ-પર્યાય-પરિણામાભિમુખો ભવતીત્યર્થઃ ।’ આવશ્યકચૂર્ણિ, ૮/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૪૮૮. ‘કેચિદાવર્જિત-કરણમિતિ વર્ણયન્તિ, તેષામપ્યાવર્જિતશબ્દસ્યાભિમુખપર્યાયવાચિત્વાત્, આવર્જિતોઽભિમુખીકૃત્ત્વમિતિ વ્યુત્પત્તેઃ, લોકેઽપિ વક્તારો ભવન્તિ-આવર્જિતોઽયં જનો મયેતિ । તથા ચ સિદ્ધ્યતઃ સિદ્ધત્વપર્યાય-પરિણામાભિમુખીકરણં યત્તદાવર્જિતકરણં, યેન કરણેન પરિણત આત્મા નિયમાત્ સિદ્ધત્વપર્યાય-પરિણામાભિમુખો ભવતીત્યર્થઃ । યદ્વા તથાભવ્યત્વસ્વભાવેન સિદ્ધિગમનં પ્રત્યાવર્જિતસ્યાભિમુખીકૃત્ત્વસ્ય કરણમુદયાવલિકાયાં કર્મપ્રક્ષેપણરૂપં શુભયોગવ્યાપારણમાવર્જિતકરણમ્ ।’ - સંક્રમકરણ ભાગ ૧, પાના નં. ૧૩૦.

જે કરણ (પરિણામ) થી આત્મા સિદ્ધિગમનને^૧ અભિમુખ થાય છે તે આવર્જિતકરણ અથવા તથાભવ્યત્વરૂપ સ્વભાવથી સિદ્ધિગમનને સન્મુખ થયેલ આત્માનો ઉદયાવલિકામાં કર્મપ્રક્ષેપણરૂપ શુભયોગનો વ્યાપાર તે આવર્જિતકરણ.

કેટલાક આયોજિકાકરણને આવશ્યકકરણ પણ કહે છે. દરેક કેવળી ભગવંતો નિયમા તે કરે છે. માટે

૧. ક્ષપણાસારમાં કહ્યું છે કે સમુદ્ધાતની સન્મુખ કેવળીનો વ્યાપાર તે આવર્જિતકરણ. ‘દંડસમુદ્ધાત કરનેકા કાલકૈ અંતર્મુહૂર્તકાલ આધા કહિણ પહલૈ આવર્જિતનામા કરણ હો હૈ સો જિનેન્દ્રદેવકૈ જો સમુદ્ધાતક્રિયાકૈ સન્મુખપના સોઈ આવર્જિતકરણ કહિણ’ - ક્ષપણાસાર ગાથા ૬૨૧ ની હિંદી ટીકા.

તેને આવશ્યકકરણ કહેવાય છે. 'ઇદં ત્વાવશ્યકકરણં સર્વેઽપિ ભગવન્તઃ કેવલિનસ્તીર્થકરાશ્ચ સિધ્ધ્યન્તઃ નિયમાત્ કુર્વન્તિ । સમુદ્ધાતં તુ કેચિત્ કુર્વન્તિ કેચિન્નેતિ ।' - સંકમકરણ ભાગ ૨, પાના નં. ૧૩૦.

અહીં આયોજિકાકરણની ત્રણે પ્રકારે કરેલી વ્યાખ્યાનો ભાવાર્થ સમાન છે કે સિદ્ધિગતિને સન્મુખ એવા કેવળીભગવંતોનો અત્યંત પ્રશસ્ત વ્યાપાર તે આયોજિકાકરણ^૧

કેવળી સમુદ્ધાત - આયોજિકાકરણ પૂર્ણ થયા પછી કેવળી ભગવંતો કેવળી સમુદ્ધાત કરે છે.

૧. ક્ષપણાસારમાં કહ્યું છે કે 'આવર્જિતકરણમાં સામાન્ય સયોગી કેવળીની ગુણશ્રેણી કરતા સંખ્યાતગુણહીન આયામવાળી અને અસંખ્યગુણ દલિકનિર્જરાવાળી ગુણશ્રેણી થાય છે.' અહીં પણ ગુણશ્રેણી ઉદયસમયથી થાય છે અને ગુણશ્રેણિઆયામ તથા ગુણશ્રેણિનું દ્રવ્ય પણ અવસ્થિત છે, એટલે કે પૂર્વપૂર્વથી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણ દલિકનું અપકર્ષણ થતું નથી, પરંતુ સમાન દલિક ઉકેરાય છે અને જેમ જેમ ઉદયસમય ભોગવવા દ્વારા ક્ષીણ થાય છે તેમ તેમ અગ્રભાગથી નવો સમય ગુણશ્રેણીમાં પ્રવેશે છે. અહીં આવર્જિતકરણના પ્રથમ સમયથી સયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકના દ્વિચરમ સ્થિતિકાંડકની અંતફાલિના પતન સુધી ગુણશ્રેણિઆયામ તથા અપકર્ષણ કરેલું દ્રવ્ય સમાનરૂપે હોય છે. આવર્જિતકરણના પ્રથમ સમયે ગુણશ્રેણિનો આયામ સયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકના અવશિષ્ટકાળ તથા અયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકના કાળ કરતા અયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકના સંખ્યાતમા ભાગ જેટલો અધિક છે. તેટલો જ ગુણશ્રેણિઆયામ દ્વિચરમ સ્થિતિકાંડકના ચરમ સમય સુધી જાણવો. તથા સયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકે સમુદ્ધાત પૂર્વે સ્થિતિધાત-રસધાત થતા નથી. ક્ષપણાસારનો પાઠ આ પ્રમાણે છે -

'સદ્ગુણે આવજ્જિદકરણે વિ ચ ણત્થિ ઠિદિરસાણ હદી । ઉદયાદિ અવદ્વિદયા ગુણસેઢી તસ્સ દવ્વં ચ ॥૬૨૨॥' હિંદી ટીકા - 'આવર્જિતકરણ કરને પહલૈં જો સ્વસ્થાન તીંહિં વિષૈં અર આવર્જિતકરણવિષૈં મ્હો સયોગ કેવલીકૈં કાંડકાદિ વિધાન કરિ સ્થિતિ-અનુભાગકા ઘાત નાહીં હૈં । બહુરિ ઉદયાદિ અવસ્થિતરૂપ ગુણશ્રેણિઆયામ હૈં અર તિસ ગુણશ્રેણિકા દ્રવ્ય મ્હો અવસ્થિત હૈં । તહાં વિશેષ ઇતના જો સ્વસ્થાન કેવલીકા ગુણશ્રેણિ આયામતૈં આવર્જિતકરણયુક્ત કેવલીકા ગુણશ્રેણિ આયામ સંખ્યાતગુણા ઘાટિ હૈં । બહુરિ સ્વસ્થાન કેવલીકરિ અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્યતૈં આવર્જિતકરણયુક્ત કેવલીકરિ અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્ય અસંખ્યાતગુણા હૈં, જાતૈં ગુણશ્રેણિનિર્જરાકે ગ્યારહ સ્થાન કહે હૈં તહાંં એસા હીં ક્રમ કહ્યા હૈં । યદ્યપિ કેવલિકૈં પરિણામનિકી સમાનતા હૈં, તથાપિ આયુકા અંતર્મુહૂર્તમાત્ર અવશેષ રહનેકા નિમિત્ત પાડિ વિશેષ હોને તૈં સ્વસ્થાન જિનતૈં સમુદ્ધાતકૌં સન્મુખ જિનકૈં ગુણશ્રેણિઆયામ વા અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્યકી સમાનતા નાહીં કહીં હૈં । બહુરિ સ્વસ્થાન જિનકૈં પ્રથમાદિઅંતસમયપર્યંત ગુણશ્રેણિઆયામ અર અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્ય સમાન હૈં, તાતૈં અવસ્થિત જાનના । બહુરિ આવર્જિતકરણકા પ્રથમસમયતૈં લગાય સયોગીકે દ્વિચરમ સ્થિતિકાંડકકી અંતફાલિકા પતન જિસ સમય હોગા તહાંં પર્યંત ગુણશ્રેણિ આયામ અર અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્ય સમાન હૈં તાતૈં અવસ્થિત જાનના ॥૬૨૨॥'

'અબ આવર્જિતકરણવિષૈં ગુણશ્રેણિઆયામ કિતના હૈં ? સો કહિં હૈં -'

'જોગિસસ સેસકાલે ગયજોગી તસ્સ સંખ્યાતમા ય । જાવદિયં તાવદિયા આવજ્જિદકરણગુણસેઢી ॥૬૨૩॥'

હિંદી ટીકા - 'આવર્જિતકરણ કરનેકે પહલે સમય જો સયોગીકા અવશેષકાલ રહ્યા અર અયોગીકા સર્વકાલ અર અયોગીકે કાલકા સંખ્યાતવાં ભાગ ઇનકૌં મિલાં જિનતા હોડિ તિતના આવર્જિતકરણ કાલકા પ્રથમસમયતૈં લગાય દ્વિચરમકાંડકકી અંતફાલિકા પતનસમયપર્યંત સમયનિવિષૈં અવસ્થિતગુણશ્રેણિઆયામ જાનના । તહાંં અપકર્ષણ કીયા દ્રવ્ય દેને કા વિધાન જૈસૈં સ્વસ્થાન જિન વિષૈં કહ્યા તૈસૈં જાનના ।'

પ્રશ્ન - શું સઘળા કેવળી ભગવંતો આયોજિકાકરણની જેમ સમુદ્ધાત અવશ્ય કરે ?

જવાબ - આ વિષયમાં પત્રવણાસૂત્રમાં આ પ્રમાણે પ્રશ્નોત્તર છે - 'સર્વે વિ ણં ભંતે કેવલિસમુદ્ધાતં ગચ્છંતિ ? ગોયમા ણો ઇણદ્દે સમદ્દે । જસ્સાઠ્ઠણ તુલ્લાતિં, બન્ધણેહિં ઠિતીહિ ય । ભવોવગ્ગહકમ્માઈં, સમુદ્ધાતં સે ણ ગચ્છતિ ॥૧॥ અગંતૂણં સમુદ્ધાતં, અણંતા કેવલી જિણા । જરમરણવિષ્ણમુક્કા, સિદ્ધિં વરગઈં ગતા ॥૨॥' - પ્રજ્ઞાપનાસૂત્ર, ૩૬મુ સમુદ્ધાતપદ, સૂત્ર ૩૪૮, પાના નં. ૬૦૧.

અહીં સામાન્યથી એવો નિયમ છે કે જે કેવળી ભગવંતોને આયુષ્ય કરતા વેદનીય વગેરે ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિ વધારે બાકી હોય તેઓ તેને સમાન કરવા માટે સમુદ્ધાત કરે છે. જેઓને ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિસત્તા આયુષ્યની તુલ્ય હોય તેઓ સમુદ્ધાત કરતા નથી.

પ્રશ્ન - જો વેદનીય વગેરે ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિ આયુષ્ય કરતા ઓછી હોય તો શું કરે ?

જવાબ - આયુષ્યની સ્થિતિ વેદનીય વગેરે ત્રણ અઘાતી કર્મોની સ્થિતિની સમાન હોય અથવા ન્યૂન હોય, પરંતુ વધારે ક્યારેય ન હોય. તેમાં કારણ તથા રૂપ જીવસ્વભાવ જ છે. સંક્રમકરણ ભાગ-૧ માં કહ્યું છે - 'નનુ કુતોડયં નિયમો યદ્વેદનીયાદ્યેવાયુષઃ સકાશાદધિકસ્થિતિકં ભવતિ, ન કદાચિદપિ વેદનીયાદેરાયુરિતિ ચેત્ ? ઉચ્યતે, તથારૂપજીવપરિણામસ્વાભાવ્યાત્, ઇત્યંભૂત એવ હ્યાત્મનઃ પરિણામો યેનાસ્યાયુર્વેદનીયાદેઃ સમં ન્યૂનં વા ભવતિ, ન કદાચનાપ્યધિકમ્ । યથાડયુષોઽધુવબન્ધિત્વં શેષકર્મણાં ધુવબન્ધિત્વમાયુષાં સ્વભવત્રિભાગાદિકે પ્રતિનિયતકાલે ચ બન્ધઃ, ન ચેદ્ગબન્ધવૈચિત્ર્યે સ્વભાવમન્તરેણ અપરો હેતુઃ કશ્ચિદસ્તિ, એવાયુષો વેદનીયાદેરાધિક્યાભાવેઽપિ સ્વભાવવિશેષ એવ નિયામકો દૃષ્ટવ્યઃ ।' - સંક્રમકરણ ભાગ ૧, પાના નં. ૧૩૧

સમુદ્ધાત કોણ નિયમા કરે અને કોણ નિયમા ન કરે એ બાબતમાં ત્રણ મતાંતરો છે જે નીચેના પાઠો ઉપરથી સમજી શકાશે.

૧) ગુણસ્થાનકમારોહમાં કહ્યું છે - 'યો ષળ્માસાધિકાયુષ્કો લભતે કેવલોદ્ગમમ્ । કરોત્યસૌ સમુદ્ધાતમન્યે કુર્વંતિ ન વા ॥' - ૯ માસથી અધિક આયુષ્યવાળા કેવળી ભગવંતો કેવળી સમુદ્ધાત અવશ્ય કરે. બીજા કેવળી ભગવંતો કેવળી સમુદ્ધાત કરે અથવા ન પણ કરે.

૨) ગુણસ્થાનકમારોહવૃત્તિમાં કહ્યું છે - 'તથૈવાડન્યત્રાપિ - છમ્માસાડસેસે ડ્વપ્પન્નં જેસિં કેવલં નાણ । તે નિયમા સમુદ્ધાયા સેસા સમુદ્ધાયભદ્ધય્વા ॥' - જેમને ૯ માસ આયુષ્ય બાકી હોય ને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય તે નિયમા સમુદ્ધાત કરે, બીજા કરે અથવા ન પણ કરે. તત્ત્વ કેવળીગમ્ય છે.

સમુદ્ધાતનું સ્વરૂપ - આયોજિકાકરણ કર્યા પછી જેઓને આયુષ્યકર્મ કરતા વેદનીય વગેરે કર્મોની સ્થિતિ વધારે હોય તેવા કેવળી ભગવંતો તે સમાન કરવા માટે સમુદ્ધાત કરે છે.

'સમ્યક્ - અપુનર્ભાવેન ડત્ - પ્રાબલ્યેન ઘાતો વેદનીયાદિકર્મણાં વિનાશો યસ્મિન્ ક્રિયાવિશેષે સ સમુદ્ધાતઃ ।' - કર્મપ્રકૃતિના સત્તાપ્રકરણની ગાથા ૫૫ ની ઉપા. યશોવિજયજી કૃત ટીકા.

'સમ્યગપુનર્ભાવેન ડત્પ્રાબલ્યેન ઘાતો વેદનીયાદિકર્મણાં નાશો યસ્મિન્ ક્રિયાવિશેષે સ સમુદ્ધાત ઇત્યર્થઃ ।' - સંક્રમકરણ ભાગ ૧, પાના નં. ૧૩૧.

જે ક્રિયાવિશેષમાં વેદનીય વગેરે કર્મોની સ્થિતિનો પ્રચૂર નાશ થાય છે તે સમુદ્ઘાત.

સમુદ્ઘાતવિધિ આવશ્યકચૂર્ણિમાં આ પ્રમાણે કહ્યો છે -

પ્રથમ સમયે સ્વશરીરમાંથી આત્મપ્રદેશો બહાર કાઢી આત્માના આઠ મધ્યપ્રદેશોને રુચકપ્રદેશો ઉપર સ્થાપી શેષ પ્રદેશોને ઉપર-નીચે લંબાવી ચૌદ રાજલોક જેટલો ઊંચો, સ્વશરીરપ્રમાણ પહોળાઈવાળો તથા જાડાઈવાળો દંડ કરે છે.

બીજા સમયે દંડને પૂર્વ-પશ્ચિમ (અથવા ઉત્તર-દક્ષિણ) લોકાંત સુધી લંબાવી કપાટ કરે છે.

ત્રીજા સમયે આત્મપ્રદેશોને ઉત્તર-દક્ષિણ (અથવા પૂર્વ-પશ્ચિમ) લોકાંત સુધી લંબાવી પ્રતર કરે છે.

ચોથા સમયે નિષ્ક્રુટમાં રહેલા આકાશપ્રદેશોને પૂરે છે. આમ ચોથા સમયે લોકવ્યાપી બની જાય છે.

પાંચમા સમયથી પાછા ફરવા માંડે છે. પાંચમા સમયે પ્રતરવ્યાપી થાય છે.

છટ્ઠા સમયે કપાટવ્યાપી થાય છે.

સાતમા સમયે દંડ થાય છે.

આઠમા સમયે સ્વદેહસ્થ થાય છે.

પ્રથમ સમયે દંડ કરતા પોતાના આત્માના સર્વ પ્રદેશોના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ પ્રદેશોને શરીરમાંથી બહાર કાઢે છે અને શેષ એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા પ્રદેશો શરીરમાં જ રાખે છે. બીજા સમયે શરીરમાં શેષ રહેલ આત્મપ્રદેશોના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ પ્રદેશોને બહાર કાઢે છે અને એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા પ્રદેશો શરીરમાં જ રાખે છે. આમ પ્રથમ સમય કરતા બીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન પ્રદેશો શરીરમાંથી બહાર કાઢે છે. બીજા સમયે શરીરમાં શેષ રહેલ આત્મપ્રદેશોના અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ પ્રદેશો ત્રીજા સમયે બહાર કાઢે છે અને એક અસંખ્યાતમો ભાગ શરીરમાં બાકી રાખે છે. એટલે બીજા સમયે શરીરમાંથી બહાર કાઢેલ આત્મપ્રદેશો કરતા ત્રીજા સમયે બહાર કાઢેલા આત્મપ્રદેશો અસંખ્યગુણહીન છે. ત્રીજા સમયે શરીરમાં શેષ રહેલા આત્મપ્રદેશોમાંથી ચોથા સમયે અસંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ આત્મપ્રદેશોને બહાર કાઢે છે અને એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશો શરીરમાં રાખે છે. એટલે અહીં પણ ત્રીજા સમયે બહાર કાઢેલ આત્મપ્રદેશો કરતા ચોથા સમયે બહાર કાઢેલ આત્મપ્રદેશો અસંખ્યગુણહીન છે. ચોથા સમયે બહાર કાઢ્યા પછી શેષ આત્મપ્રદેશો જે એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા રહ્યા છે તે સ્વશરીરની અવગાહના પ્રમાણ આત્મપ્રદેશો સમજવા.

પ્રશ્ન - પ્રથમ સમયે કેવળી સમુદ્ઘાતમાં રહેલ જીવનું જે દંડાત્મકક્ષેત્ર છે તેના કરતા બીજા સમયે કપાટાત્મક ક્ષેત્ર અસંખ્યગુણ છે, જ્યારે બીજા સમયે આત્મપ્રદેશો અસંખ્યગુણહીન જ બહાર કાઢે છે. તેવી જ રીતે બીજા સમયના કપાટાત્મક ક્ષેત્રથી ત્રીજા સમયનું પ્રતરાત્મક ક્ષેત્ર અસંખ્યગુણ છે, જ્યારે બીજા સમય કરતા ત્રીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન આત્મપ્રદેશો બહાર કાઢે છે. તો પછી અસંખ્યગુણહીન પ્રદેશોથી અસંખ્યગુણક્ષેત્ર શી રીતે વ્યાપ્ત થાય ?

જવાબ - બીજા સમયે દંડરૂપ આત્મપ્રદેશોને પૂર્વ-પશ્ચિમ લંબાવી કપાટ કરે છે, એટલે તે સમયે શરીરની અવગાહના (ઉંચાઈ) છે તેટલા સ્થાનમાંથી જે આત્મપ્રદેશો પૂર્વ-પશ્ચિમ લંબાવવાના છે તે શરીરમાંથી કાઢવાના છે, બાકી ઉપર-નીચેના દંડને પૂર્વ-પશ્ચિમ લંબાવે છે તે આત્મપ્રદેશો પહેલા સમયે શરીરમાંથી કાઢી દંડમાં આવેલા જ છે. એટલે શરીરમાંથી નવા આત્મપ્રદેશો પ્રથમ સમય કરતા બીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન બહાર કાઢે છે.

ત્રીજા સમયે કપાટરૂપ આત્મપ્રદેશોને ઉત્તર-દક્ષિણ લંબાવી પ્રતર કરે છે. તે સમયે શરીરની અવગાહના છે તેટલા સ્થાનમાંથી જે આત્મપ્રદેશો ઉત્તર-દક્ષિણ લંબાવવાના છે તે શરીરમાંથી કાઢવાના છે, બાકીના કપાટને જે ઉત્તર-દક્ષિણ લંબાવે છે તે આત્મપ્રદેશો પહેલાથી શરીરમાંથી કાઢેલા જ છે. એટલે શરીરમાંથી નવા આત્મપ્રદેશો બીજા સમય કરતા ત્રીજા સમયે અસંખ્યગુણહીન બહાર કાઢે છે.

સમુદ્ઘાતમાં યોગ - પ્રથમ તથા અંતિમ સમયે^૧ ઔદારિક કાયયોગ હોય છે, બીજા-છટ્ઠા-સાતમા સમયે ઔદારિકમિશ્ર કાયયોગ હોય છે તથા ત્રીજા-ચોથા-પાંચમા સમયે કાર્મણ કાયયોગ હોય છે.

પંચસંગ્રહવૃત્તિ, પત્રવણાવૃત્તિ આદિમાં ટીકાકાર શ્રીમલયગિરિ મહારાજે કહ્યું છે કે ત્રીજા સમયે મંથાન કરે છે. તેમજ પ્રથમ સમયે તેમણે દંડ કહ્યો છે, પરંતુ મેરુમાં પ્રદેશ સ્થાપવાનું કહ્યું નથી. મંથાનનો અર્થ કોઈ વૃત્તિ આદિમાં દેખાયો નથી, પરંતુ સંભવ છે કે પ્રતરનો જ અન્યશબ્દ મંથાન હોય. કષાયપ્રાભુતના દિગંબર ટીકાકાર જયધવલામાં લખે છે - ‘एदस्स (मंथस्स) चेव पदरसण्णा रुजगसण्णा च आगमरुढिबलेन दडुव्वा ।’ - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૫૫.

બીજા સમયે પૂર્વ-પશ્ચિમ જ આત્મપ્રદેશો પ્રસરાવી કપાટ કરે કે કોઈ ઉત્તર-દક્ષિણ પણ પ્રસરાવીને કરે તેનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ આવશ્યકયૂર્ણિમાં નથી આપ્યો, કેમકે ત્યાં કહ્યું છે - ‘ततो द्वितीयसमये कपाटं कुर्वन्ति, तत्समय एव चौदारिकमिश्रकाययोगो भवति, कपाटकमिति कोऽर्थः ? कपाटकमिव कपाटकम्, क

૧. દિગંબર ગ્રંથકારો સમુદ્ઘાતમાં પહેલા-સાતમા-આઠમા સમયે ઔદારિક કાયયોગ, બીજા-છટ્ઠા સમયે ઔદારિકમિશ્ર કાયયોગ અને ત્રીજા-ચોથા-પાંચમા સમયે કાર્મણ કાયયોગ માને છે - ‘सातवें समयमें कपाटरूप अवस्थाका भी संकोच होकर दंड समुद्धातरूप अवस्था होती है । इसमें औदारिक काययोग प्रगट हो जाता है ।’

કેટલાક દિગંબરાચાર્યો અંતિમસમયને ન ગણતા આત્મપ્રદેશોના સંકોચના ત્રણ સમય ગણે છે - ‘इस लोकपूरणके अनन्तरि प्रथमसमयविषै लोकपूरणकौ समेटि प्रतररूप आत्मप्रदेश करै है द्वितीयसमयविषै प्रतर समेटि कपाटरूप आत्मप्रदेश करै है । तीसरे समय कपाट समेटि दंडरूप आत्मप्रदेश करै है । ताके अनन्तरि चौथा समय विषै दंड समेटि सर्वप्रदेशमूल शरीरविषै प्रवेश करै है । इहां समुद्धात क्रियाके करने समेटने विषै सात समय भए । तहां दंडके दोय समयनिविषै औदारिक काययोग है । जातै इहां अन्ययोग न संभवै है । बहुरि कपाटके दोय समयनिविषै औदारिकमिश्रकाययोग है । जातै इहां मूल औदारिकशरीर अर कार्मण शरीर इन दोऊनिका अवलंबन करि आत्मप्रदेश चंचल हो है । बहुरि प्रतरके दोय समय अर लोकपूरणका एक समयविषै कार्मण काययोग है । जातै तहां मूल शरीरका अवलंबन करि आत्मप्रदेश चंचल न हो है । वा शरीरयोग्य नोकर्मरूप पुद्गलकौ नाही ग्रहण करै है । तहां अनाहारक है ऐसा जानना । पीछै मूल शरीरविषै प्रवेशकरि तिस शरीरप्रमाण आत्मा भया । तहां औदारिक काययोग ही है ।’ - क्षपणासार गाथा ६२७नी छिंदी टीका.

ઉપમાર્થઃ ? યથોભયોઃ પ્રાક્ પ્રત્યગ્દિશોસ્તિર્યગ્વિસ્તીર્ય અપાગુદ્ગિશયોર્હસ્વમૂર્ધ્વાધોદિશયોરુચ્છ્રિતં કપાટમિતિ શબ્દ્યતે, તથા સમુદ્ધાતકરણવશાન્નિર્ગતાનામાત્મપ્રદેશાનાં પૂર્વાપરદક્ષિણોત્તરાસુ દિક્ષુ કપાટસંસ્થાનેનાવસ્થાનાત્ કપાટકત્વસિદ્ધિઃ ।' - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૮/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૪૮૯

અન્યત્ર પંચસંગ્રહ-કર્મપ્રકૃતિ વગેરેમાં બીજા સમયે પૂર્વ-પશ્ચિમ આત્મપ્રદેશો પ્રસરાવે અથવા ઉત્તર-દક્ષિણ પ્રસરાવે તેમ કહ્યું છે - 'પ્રથમસમયે બાહ્યતઃ સ્વશરીરપ્રમાણમૂર્ધ્વમધ્યસ્થ લોકાન્તપર્યન્તમાત્મપ્રદેશાનાં ઘણ્ડમારચયતિ, દ્વિતીયે સમયે પૂર્વાપરં દક્ષિણોત્તરં વા કપાટં, તૃતીયે મન્થાનં, ચતુર્થે ડવકાશાન્તરપૂરણં, પચ્ચમે ડવકાશાન્તરાણાં સંહારં, ષષ્ઠે મથઃ, સપ્તમે કપાટસ્ય, અષ્ટમે સ્વશરીરસ્થો ભવતિ ।' - કર્મપ્રકૃતિના સત્તા પ્રકરણની ગાથા ૫૫ ની ઉપા. યશોવિજયજી કૃત વૃત્તિ.

અહીં 'મન્થાન' શબ્દનો અર્થ કર્યો નથી.

સ્થિતિઘાત વગેરે - કેવળી સમુદ્ધાતના પ્રથમ સમયે વેદનીય વગેરે ત્રણ અઘાતી કર્મોની સત્તાગત પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગોનો નાશ કરે છે અને એક અસંખ્યાતમો ભાગ બાકી રાખે છે. તે જ સમયે ૨૫ અશુભ પ્રકૃતિના રસના અનંતા બહુભાગોનો નાશ કરી એક અનંતમો ભાગ શેષ રાખે છે. વળી તે જ સમયે સત્તાગત ૩૯ શુભપ્રકૃતિના રસને અશુભ પ્રકૃતિના રસમાં પ્રવેશાવીને તેનો નાશ કરે છે.

૨૫ અશુભ પ્રકૃતિઓ = અસાતા વેદનીય, નીચગોત્ર, સંઘયણ ૫, સંસ્થાન ૫, અશુભ વિહાયોગતિ, અશુભ વર્ણાદિ ૪, ઉપઘાત, અપર્યાપ્ત, અસ્થિર ૬

૩૯ શુભ પ્રકૃતિઓ = સાતા વેદનીય, મનુષ્ય ૨, દેવ ૨, પંચેન્દ્રિયજાતિ, શરીર ૫, અંગોપાંગ ૩, પ્રથમ સંઘયણ, પ્રથમ સંસ્થાન, શુભ વિહાયોગતિ, શુભ વર્ણાદિ ૪, ઉપઘાત વિના પ્રત્યેકની ૭^૨, ત્રસ ૧૦, ઉચ્ચગોત્ર.

૧. દિગંબરમત - પ્રથમ સમયે કોઈક ન્યૂન ચૌદ રાજલોક જેટલો દંડ કરે છે - 'इहाँ नीचले उपरले वातवलयनिविषै जीवके प्रदेश न फैलै हैं, तातैं तिनके घटावनेके अर्थ किंचिदून कहा है । बहुरि तीसरे समय प्रतर करे हैं । तहां वातवलय विना अवशेष सर्वलोकविषै आत्माके प्रदेश फैलै हैं ।' યોથા સમયે વાતવલય પૂરી દે છે. 'बहुरि चतुर्थसमयविषे लोकपूरण हो है । तहां वातवलयसहित सर्वलोकविषै आत्माके प्रदेश फैले हैं ।' - ક્ષપણાસાર ગાથા ૬૨૩ની હિંદી ટીકા.

૨. કર્મગ્રંથના મતે આતપ-ઉદ્યોતનો ક્ષય અનિવૃત્તિકરણના બીજા ભાગે થાય છે. આવશ્યકયૂર્ણિકાર વગેરેના મતે આતપ-ઉદ્યોતની બદલે અશુભવિહાયોગતિ અને અપર્યાપ્ત નામકર્મનો ક્ષય અનિવૃત્તિકરણના બીજા ભાગે થાય છે. તેથી અહીં ૩૯ પ્રકૃતિમાં આતપ-ઉદ્યોતની ગણતરી કરી છે તે આવશ્યકયૂર્ણિકારના મતે જાણવી. કર્મગ્રંથના મતે અહીં આતપ-ઉદ્યોત વિના ૩૭ પ્રકૃતિ થાય. એ જ રીતે ઉપર જે ૨૫ અશુભ પ્રકૃતિઓમાં અશુભવિહાયોગતિ અને અપર્યાપ્ત નામકર્મની ગણતરી કરી છે તે કર્મગ્રંથના મતે જાણવી. આવશ્યકયૂર્ણિકારના મતે ત્યાં અશુભવિહાયોગતિ અને અપર્યાપ્ત નામકર્મ વિના ૨૩ પ્રકૃતિ થાય. આમ અહીં બે મત સંભવે છે. તત્ત્વ કેવળીગમ્ય છે.

આવશ્યકયૂર્ણિમાં કહ્યું છે કે - 'તતઃ પ્રથમસમયે દણ્ડકારકસત્કર્મસ્થિતેરસંખ્યેયાન્ ભાગાન્ હન્તિ, અસંખ્યેયભાગોઽવતિષ્ઠતે । યશ્ચામુષ્યામવસ્થાયાં કર્મત્રયાનુભવઃ સ બુદ્ધ્યા અનન્તભાગાઃ ક્રિયતે, તતોઽસ્યાસદ્વેદ્ય-ન્યગ્રોદ્ય-સાતિ-કુબ્જ-વામન-હુણ્ડસંસ્થાન-વજ્રનારાચાર્ધનારાચકીલિકા-સમ્પ્રાસ-સૂપાટિકાસંહનનપ્રશસ્તવર્ણ-ગન્ધ-રસ-સ્પર્શોપઘાતાપ્રશસ્તવિહાયોગત્યપર્યાસકાસ્થિરાશુભ-દુર્ભગ-દુઃસ્વરાનાદેયાયશઃકીર્તિ-નીચૈર્ગોત્રસજ્જિકાનાં પચ્ચવિંશતેરપ્રશસ્તાનાં પ્રક્રીડનસમયે દણ્ડકારકાનુભવ-સ્યાનન્તાન્ ભાગાન્ હન્તિ, અનન્તભાગોઽવતિષ્ઠતે । તત્સામયિકમેવ સદ્વેદ્યમનુષ્યદેવગતિ-પચ્ચેન્દ્રિજાત્યૌદારિક-વૈક્રિયાહારકતૈજસકાર્મણશરીર-સમચતુરસ્રસંસ્થાનૌદારિક-વૈક્રિયાહારકશરીરાદ્ગોપાદ્ગ-વજ્રર્ષભ-નારાચસંહનન-પ્રશસ્તવર્ણ-ગન્ધ-રસ-સ્પર્શ-મનુષ્યદેવગતિપ્રાયોગ્યાનુપૂર્વ્યગુરુલઘુ-પરાઘાતા-તપોદ્યોતોચ્છ્વાસ-પ્રશસ્તવિહાયોગતિ-ત્રસ-બાદર-પર્યાસ-પ્રત્યેકશરીર-સ્થિર-શુભ-સુભગ-સુસ્વરાદેય-યશઃકીર્તિ-નિર્માણ-તીથકરોચ્ચૈર્ગોત્રસજ્જિકાનામેકોનચત્વારિંશતઃ પ્રશસ્તાનામપિ પ્રકૃતીનાં યોઽનુભવસ્તસ્યાપ્રશસ્તપ્રકૃત્યનુભવઘાતનાનુપ્રવેશેનૈવ ઘાતનં જ્ઞેયમ્ ।' - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૯/૬૭/૯૫૩, પાના નં. ૫૦૦.

બીજા સમયે કપાટ કરતી વખતે પણ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે શેષ સ્થિતિના અસંખ્યાતા બહુભાગોનો અને અશુભ પ્રકૃતિઓના રસના અનંતા બહુ ભાગોનો ઘાત કરે છે તથા શુભપ્રકૃતિઓના રસને અશુભપ્રકૃતિઓના રસમાં પ્રવેશાવીને નાશ કરે છે.

ત્રીજા સમયે (પ્રતરના સમયે) અને ચોથા સમયે (લોકપૂરણના સમયે) પણ આ જ રીતે સ્થિતિઘાત અને રસઘાત થાય છે.

અહીં શુભપ્રકૃતિઓના રસનો અશુભપ્રકૃતિઓના રસમાં પ્રવેશ કરાવીને ઘાત કરવાની પ્રક્રિયા આવશ્યકયૂર્ણિમાં કહી છે.

કથાયપ્રાભૃતયૂર્ણિમાં શુભપ્રકૃતિઓનો રસઘાત કહ્યો નથી, માત્ર અશુભ પ્રકૃતિઓના જ રસનો ઘાત કહ્યો છે - 'અંતોમુહુત્તે આગ્રે સેસે તદો આવજ્જિદકરણે કદે તદો કેવલિસમુગ્ધાદં કરેદિ । પઢમસમયે દંડં કરેદિ । તમ્હિ ઠિદીએ અસંખેજ્જે ભાગે હણઇ । સેસસ્સ ચ અણુભાગસ્સ અપ્પસત્થાણમણંતભાગે હણદિ । તદો વિદિયસમએ કવાડં કરેદિ । તમ્હિ સેસિગાએ ટ્ઠિદીએ અસંખેજ્જે ભાગે હણઇ । સેસસ્સ ચ અણુભાગસ્સ અપ્પસત્થાણમણંતે ભાગે હણઇ । તદો તદિયસમયે મંથં કરેદિ । ટ્ઠિદિઅણુભાગે તહેવ ણિજ્જરયદિ । તદો ચઠ્ઠથસમયે લોગં પૂરેદિ । લોગે પુણ્ણે એક્કા વગ્ગણા જોગસ્સ ત્તિ સમજોગોત્તિ ણાયલ્લો ।' - કથાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ, ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૪૯-૧૫૭.

અહીં ચોથા સમયે સ્થિતિઘાત અને રસઘાત કહ્યા નથી, પરંતુ તે ઉપચારથી પૂર્વેના ત્રણ સમયની જેમ સમજી લેવા, કેમકે આગળ ઉપર કહ્યું છે - 'એદેસુ ચદુસુ સમએસુ અપ્પસત્થકમ્મંસાણમણુભાગસ્સ અણુસમયઓવટ્ટણા, એગસમઇઓ ટ્ઠિદિખંડયસ્સ ઘાદો ।' - કથાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ, ભાગ-૧૬, પાના નં. ૧૫૮, ૧૫૯. સમુદ્ઘાતમાં રહેલ કેવળી ભગવંતને ચોથા સમયે યોગની એક જ વર્ગણા હોય, એટલે કે સર્વ આત્મપ્રદેશો ઉપર સમાન યોગ હોય છે.

ચોથા સમયે સ્થિતિઘાત થયા પછી વેદનીય વગેરે કર્મોની સ્થિતિ અંતર્મુહૂર્તમાત્ર રહે છે અને તે આયુષ્યથી સંખ્યાતગુણ હોય છે. ‘લોગે પુણ્ણે અંતોમુહૂત્તં દ્વિદિં ઠવેદિ સંખેજ્જગુણમાડઆદો ।’ - કપાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૫૭-૧૫૮. ‘એવં પૂર્ણલોકસ્ય કર્મત્રયસત્કર્મ આયુષઃ સકાશાત્ સડ્ઁચ્ચેયગુણં જાતં, અનુભવોઽનન્તઃ ।’ - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૮/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૫૦૧.

પાંચમા સમયે શેષસ્થિતિના સંખ્યાતા બહુભાગનો ઘાત કરે છે અને રસના અનંતા બહુભાગોનો ઘાત કરે છે. ‘અતશ્ચતુર્થસમયઘાતિતસ્થિતિસત્કર્મણઃ સકાશાત્ યા અસડ્ઁચ્ચેયભાગપ્રમાણાવશિષ્ટા સ્થિતિરવતિષ્ઠતે ઇત્યુક્તં સા બુદ્ધ્યા સડ્ઁચ્ચેયા ભાગાઃ ક્રિયન્તે, પઞ્ચમસમયે પ્રતરસ્થઃ સડ્ઁચ્ચેયાન્ ભાગાન્ હન્તિ, સડ્ઁચ્ચેયભાગોઽવતિષ્ઠતે । યશ્ચતુર્થસમયઘાતિતાનુભવસકાશાત્ અનન્તોઽવશિષ્ટોઽનુભવોઽવતિષ્ઠતે ઇત્યુક્તં અસાવપિ બુદ્ધ્યા અનન્તા ભાગાઃ ક્રિયન્તે । તસ્ય પઞ્ચમસમયે પ્રતરસ્થોઽનન્તાન્ ભાગાન્ હન્તિ, અનન્તભાગોઽવતિષ્ઠતે । એષુ દણ્ડકાદિષુ પઞ્ચસુ સમયેષુ સામયિકં કણ્ડકમુત્કીર્ણમિતિ કૃત્વા સમયે સમયે સ્થિત્યનુભવકણ્ડકઘાતો જ્ઞેયઃ ।’ - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૮/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૫૦૨.

છટ્ઠા સમયથી સ્થિતિઘાત અને રસઘાત અંતર્મુહૂર્ત-અંતર્મુહૂર્ત થાય છે, એટલે કે છટ્ઠા સમયે જે સ્થિતિ સત્તામાં છે તેના સંખ્યાતા બહુભાગનો ઘાત કરવાનો પ્રારંભ કરે છે, પરંતુ એક સમય દરમિયાન સત્તામાંથી તેનો નાશ કરી શકાતો નથી. અંતર્મુહૂર્ત સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડનો નાશ કરે છે. અહિં એવી કલ્પના કરવાની નથી કે પ્રતિસમય અમુક સ્થિતિનો નાશ કરતા અંતર્મુહૂર્ત સંખ્યાતા બહુભાગ પ્રમાણ સ્થિતિખંડનો નાશ થાય છે, પરંતુ પ્રતિસમય ઘાત્યમાન ખંડના પ્રત્યેક નિષેકમાંથી અમુક દલિકોનો નાશ કરે છે (નીચેની સ્થિતિઓમાં નાંખે છે). એમ યાવત્ અંતર્મુહૂર્તકાળના દ્વિચરમસમય સુધી ઘાત્યમાનખંડના દરેક નિષેકમાંથી દલિકો ઓછા કરે છે, પરંતુ સ્થિતિ જરા પણ ઓછી થતી નથી. અંતર્મુહૂર્તના ચરમ સમયે ઘાત્યમાન ખંડના સર્વનિષેકોના સઘળા ય દલિકોનો નાશ કરે છે, એટલે તે સમયે સત્તામાંથી એટલી સ્થિતિ ઓછી થાય છે. આમ જ્યાં જ્યાં અંતર્મુહૂર્ત અંતર્મુહૂર્ત સ્થિતિખંડનો ઘાત થાય છે ત્યાં ત્યાં આ પ્રક્રિયા સમજવી. આ રીતે રસખંડમાં પણ સમજવું.

આમ હવે સયોગીના ચરમસમય સુધી અંતર્મુહૂર્ત અંતર્મુહૂર્ત સ્થિતિખંડોનો ઘાત કરે છે. કુલ સ્થિતિખંડો સંખ્યાતા થાય છે. - ‘એવં પ્રતિસમયમાન્તર્મોહૂર્તિકઃ સ્થિત્યનુભવકણ્ડકઘાતકો જ્ઞેયસ્તાવદ્યાવત્સયોગિનો-ઽન્ત્યસમય ઇતિ । એવમેતાનિ સર્વાણ્યપિ સડ્ઁચ્ચેયાનિ સ્થિત્યનુભવકણ્ડકાનિ જ્ઞેયાનિ ।’ - આવશ્યકયૂર્ણિ, ૮/૬૭/૮૫૩, પાના નં. ૫૦૨. કર્મપ્રકૃતિની મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી કૃત ટીકામાં કહ્યું છે - ‘સર્વાણ્યપિ ચામૂનિ સ્થિત્યનુભાગકણ્ડકાન્યસડ્ઁચ્ચેયાન્યવગન્તવ્યાનિ ।’ - સત્તાપ્રકરણની ગાથા ૫૫ની ટીકા.

કપાયપ્રાભૃતયૂર્ણિના મતે પાંચમા સમયથી અંતર્મુહૂર્ત અંતર્મુહૂર્ત સ્થિતિઘાત તથા રસઘાત થાય છે. - ‘એદેસુ ચદુસુ સમએસુ અપ્પસત્થકમ્મંસાણમણુભાગસ્સ અણુસમયઓવટ્ટણા । એગસમઇઓ ઠિદિખંડયસ્સ ઘાદો । એત્તો સેસિગાએ દ્વિદીએ સંખેજ્જે ભાગે હણઇ । સેસસ્સ ચ અણુભાગસ્સ અણંતે ભાગે હણઇ । એત્તો પાએ દ્વિદિખંડયસ્સ અણુભાગખંડયસ્સ ચ અંતોમુહૂત્તિયા ઉક્કીરણદ્ધા ।’ - કપાયપ્રાભૃતયૂર્ણિ પશ્ચિમસ્કંધ

અર્થાધિકાર, ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૧.

યોગનિરોધ - સમુદ્ઘાતથી નિવૃત્ત થયા પછી અંતર્મુહૂર્ત પછી યોગનિરોધ કરે છે.

પહેલા બાદર કાયયોગના આલંબનથી બાદર વચનયોગનો નિરોધ કરે છે. ત્યાર પછી અંતર્મુહૂર્ત સ્થિર રહી બાદર કાયયોગના આલંબનથી બાદર મનોયોગનો નિરોધ કરે છે. ત્યાર પછી અંતર્મુહૂર્ત સ્થિર રહી ઉચ્છ્વાસનિઃશ્વાસનો અંતર્મુહૂર્તકાળે નિરોધ કરે છે. ત્યાર પછી અંતર્મુહૂર્ત સ્થિર રહી સૂક્ષ્મ કાયયોગના આલંબનથી બાદર કાયયોગનો નિરોધ કરે છે, કેમકે બાદર કાયયોગનો નિરોધ કર્યા વિના સૂક્ષ્મકાયયોગનો નિરોધ થઈ શકે નહીં. કહ્યું છે કે - ‘બાદરતનુમપિ નિરુણદ્ધિ તતઃ સૂક્ષ્મેણ કાયયોગેન । ન નિરુદ્ધ્યતે હિ સૂક્ષ્મો યોગઃ સતિ બાદરયોગે ॥’

આવશ્યકયૂર્ષિમાં કહ્યું છે કે બાદર કાયયોગના બળથી બાદર કાયયોગનો નિરોધ કરે છે, જેમ કારપત્રિક થાંભલા ઉપર રહીને થાંભલાને છેદે છે તેમ - ‘તતોઽન્તર્મુહૂર્ત સ્થિત્વોપર્યનન્તરસમય એવ બાદરકાયયોગં નિરોદ્ધુમારબ્ધઃ, તતોઽન્તર્મુહૂર્તસ્યાન્ત્યે સમયે બાદરકાયયોગો નિરુદ્ધ્યમાનો નિરુદ્ધઃ, તત્સ્થઃ તમેવ ક્ષપયતીતિ । અયુક્તમિતિ ચેત્ ? ન, દૃષ્ટ્વાત્, તદ્વથા કારપત્રિકઃ ક્રકચેન સ્તમ્ભે છિદિક્રિયાં પ્રારભમાણઃ તત્સ્તમ્ભમેવ છિન્નત્તિ તથા કાયયોગોપશ્ચમ્ભાત્ કાયે ગતિરોધોઽપ્યવસેયઃ ।’ - આવશ્યકયૂર્ષિ ૯/૬૭/૯૫૩, પાના નં. ૫૦૨, કષાયપ્રાભૃતયૂર્ષિમાં પણ આ જ વાત કહી છે - ‘તદો અંતોમુહુત્તેણ બાદરકાયજોગેણ તમેવ બાદરકાયજોગં ણિરુંભઙ્ ॥’ - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૬૪.

બાદર કાયયોગને રુંધતા (પ્રથમ સમયે) અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે. યોગના જે પૂર્વસ્પર્ધકો હતા તેની નીચે તેનાથી ઓછા વીર્યાશુવાળા અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે. કષાયપ્રાભૃતયૂર્ષિમાં કહ્યું છે - ‘પઢમસમા એપુવ્વફહ્યાણિ કરેદિ, પુવ્વફહ્યાણં હેદ્વદો । આદિવગ્ગણા એવિભાગપડિચ્છેદાણમસંખેજ્જદિભાગમોકહુદિ । જીવપણાણં ચ અસંખેજ્જદિભાગમોકહુદિ ॥’ - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૬૬-૧૬૭.

પૂર્વસ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગણાના અવિભાગપ્રતિચ્છેદોમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અવિભાગપ્રતિચ્છેદો ખેંચી લે છે અને આત્મપ્રદેશો પણ અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા ખેંચે છે. એટલે કે પૂર્વસ્પર્ધકોની પ્રથમ વગેરે વર્ગણાઓમાંથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશોને ખેંચીને પૂર્વસ્પર્ધકોની જઘન્ય વર્ગણાના વીર્યાશુના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા વીર્યાશુવાળા અપૂર્વસ્પર્ધકો બનાવે છે.

અહીં અપૂર્વસ્પર્ધક કરવાનો વિધિ આ પ્રમાણે છે - આત્માના સર્વ પ્રદેશો જે યોગના પૂર્વસ્પર્ધકાત્મક છે, તેમાંથી એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશો લઈ તેમાંથી કેટલાક આત્મપ્રદેશોમાંથી પૂર્વસ્પર્ધકોની નીચે અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે તથા કેટલાક આત્મપ્રદેશો પૂર્વસ્પર્ધકમાં નાંખે છે.

પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં જેટલા અવિભાગ પ્રતિચ્છેદ છે તેનાથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અવિભાગ પ્રતિચ્છેદ અપૂર્વસ્પર્ધકની અંતિમ વર્ગણામાં છે. પ્રથમ સમયે જે અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશો લીધા તેમાંથી અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઘણા પ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી અપૂર્વસ્પર્ધકોની અંતિમ વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન પ્રદેશો અપાય છે. ચરમ અપૂર્વસ્પર્ધકની ચરમ વર્ગણામાં આપેલ

આત્મપ્રદેશો કરતા પૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમવર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે.

અહીં આત્મપ્રદેશો અપાય છે, એટલે કે તેટલા તેટલા આત્મપ્રદેશો તેટલા યોગના વીર્યાણુવાળા થઈ જાય છે.

પ્રથમ સમયે થયેલા સર્વ અપૂર્વસ્પર્ધકોનું પ્રમાણ એક ગુણહાનિના પૂર્વસ્પર્ધકોના પ્રમાણથી અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલું છે.

બીજા સમયે પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ આત્મપ્રદેશોને ખેંચે છે અને પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણહીન વીર્યાણુઓને ખેંચે છે. કહ્યું છે - ‘તતો દ્વિતીયસમયે પ્રથમસમયાકૃષ્ટજીવપ્રદેશાસદ્ધ્યેય-ભાગાદસદ્ધ્યેયગુણં ભાગં જીવપ્રદેશાનામપકર્ષતિ તાવતોઽસદ્ધ્યેયાન્ ભાગાનાકર્ષતીત્યર્થઃ વીર્યાવિભાગપ્રતિચ્છેદાનામપિ પ્રથમસમયાકૃષ્ટાદ્ભાગાદસદ્ધ્યેયગુણહીનં ભાગમાકર્ષતિ ।’ - કર્મપ્રકૃતિના સત્તાપ્રકરણની ગાથા ૫૫ની ઉપા. યશોવિજયજી કૃત ટીકા.

અહીં બીજા સમયે અપૂર્વસ્પર્ધકોનો વિધિ આ પ્રમાણે છે - પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ આત્મપ્રદેશો લઈ તેમાંથી પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકોની નીચે તેના કરતા અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા અપૂર્વસ્પર્ધકો કરે છે તથા પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકોમાં અને પૂર્વસ્પર્ધકોમાં પણ પ્રદેશો નાંખે છે. અહીં પ્રદેશ આપવાનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે - નવીન અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં ઘણા પ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી બીજા સમયના ચરમ અપૂર્વસ્પર્ધકની ચરમ વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અસંખ્યગુણહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પૂર્વસ્પર્ધકની અંતિમ વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે.

પ્રથમ સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકો કરતા બીજા સમયના અપૂર્વસ્પર્ધકો અસંખ્યગુણહીન છે. એમ અપૂર્વસ્પર્ધકકરણકાળરૂપ અંતર્મુહૂર્તના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણહીન અપૂર્વસ્પર્ધકો થાય છે.

પ્રથમ સમયે અપકૃષ્ટ જીવપ્રદેશો કરતા બીજા સમયે અપકૃષ્ટ જીવપ્રદેશો અસંખ્યગુણ છે, તેના કરતા ત્રીજા સમયે અપકૃષ્ટ જીવપ્રદેશો અસંખ્યગુણ છે. એમ અપૂર્વસ્પર્ધકકરણકાળરૂપ અંતર્મુહૂર્તના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે અસંખ્યગુણ જીવપ્રદેશો ખેંચાય છે.

બીજા સમયે અપકૃષ્ટ આત્મપ્રદેશોની જેવી રીતે અપૂર્વસ્પર્ધકો અને પૂર્વસ્પર્ધકોમાં વહેંચણી થાય છે તેવી રીતે અપૂર્વસ્પર્ધકકરણકાળરૂપ અંતર્મુહૂર્તના ચરમ સમય સુધી જાણવું. દશ્યમાન આત્મપ્રદેશો સર્વ સમયોમાં અપૂર્વસ્પર્ધકો-પૂર્વસ્પર્ધકોની ઉત્તરોત્તર વર્ગણાઓમાં ક્રમશઃ વિશેષહીન છે.

સર્વ સમયોના કુલ અપૂર્વસ્પર્ધકો શ્રેણિના વર્ગમૂળના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા થાય છે. તે પૂર્વસ્પર્ધકોના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા હોય છે.

કિટ્ટિકરણાદ્ધા - અપૂર્વસ્પર્ધકકરણ સમાપ્ત થયા પછીના સમયે કિટ્ટિઓ કરવાનો પ્રારંભ કરે છે. તે અંતર્મુહૂર્ત સુધી કરે છે.

કિટ્ટિ એટલે શું ? કહ્યું છે - ‘અથ કિટ્ટીરિતિ કઃ પદાર્થઃ ? ઉચ્યતે, એકોત્તરવૃદ્ધિ ચ્યાવયિત્વાઽનન્તગુણ- (ડસડ્ઁચ્ચગુણ) હીનૈકૈકવર્ગણાસ્થાપનેન યોગસ્યાલ્પીકરણમ્ ।’ - કર્મપ્રકૃતિના સત્તાપ્રકરણની ગાથા પપની ઉપા. યશોવિજયજી કૃત ટીકા. સ્પર્ધકોમાં જે એક એક અધિક અવિભાગ વાળી વર્ગણાઓ છે તેને એવી રીતે અસંખ્યગુણહીન રસવાળી કરી નાંખવી કે જેથી તેમાં એકોત્તરવૃદ્ધિનો ક્રમ ન રહેતા ઉત્તરોત્તર અસંખ્યગુણ અવિભાગ રહે. આને કિટ્ટિ કહેવાય છે. જઘન્ય અપૂર્વસ્પર્ધકની જઘન્ય વર્ગણામાં રહેલા વીર્યાણુ કરતા ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિના વીર્યાણુ અસંખ્યગુણહીન છે.

સ્પર્ધક અને કિટ્ટિનો ભેદ - સ્પર્ધકોમાં એક એક અધિક અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશોની વર્ગણાઓ હોય છે. કિટ્ટિઓમાં એક એક અધિક અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશોની વર્ગણાઓ હોતી નથી. એક કિટ્ટિમાં રહેલ આત્મપ્રદેશોમાં સરખા અવિભાગ હોય છે. પૂર્વ-પૂર્વ કિટ્ટિથી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણ અવિભાગ હોય છે. તાત્પર્ય એ છે કે જઘન્ય કિટ્ટિમાં જેટલા અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશો છે તેથી એક અધિક અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશો હોતા નથી, બે અધિક અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશો હોતા નથી, ત્રણ અધિક અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશો હોતા નથી, પરંતુ જઘન્ય કિટ્ટિના દરેક આત્મપ્રદેશ ઉપર રહેલા અવિભાગ કરતા અસંખ્યગુણ અવિભાગવાળા આત્મપ્રદેશો હોય છે. તે આત્મપ્રદેશોની બીજી કિટ્ટિ સમજવી. એમ ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિઓમાં અસંખ્યગુણ અવિભાગ હોય છે.

કિટ્ટિકરણવિધિ - ‘તત્ર પૂર્વસ્પર્ધકાનામપૂર્વસ્પર્ધકાનાં ચાધસ્તાત્ યા આદિવર્ગણાસ્તાસામવિભાગ- પરિચ્છેદા યે તેષામયં યોગજધર્માનુગ્રહાદસડ્ઁચ્ચેયાન્ ભાગાનાકર્ષતિ, અસડ્ઁચ્ચેયભાગં ચૈકં સ્થાપયતિ એકં ચાસડ્ઁચ્ચેયભાગં જીવપ્રદેશાનામાકર્ષતિ, શેષં ચ સર્વં સ્થાપયતિ ।’ - સંક્રમકરણ ભાગ ૧, પાના નં. ૧૩૧.

પ્રથમ સમયે પૂર્વસ્પર્ધકો - અપૂર્વસ્પર્ધકોની પ્રથમ વર્ગણાના વીર્યાણુમાંથી અસંખ્યાતા બહુભાગને ખેંચે છે અને એક અસંખ્યાતમો ભાગ રાખે છે, જીવપ્રદેશોનો એક અસંખ્યાતમો ભાગ ખેંચે છે અને શેષ સર્વ ત્યાં રાખે છે. એટલે કે કિટ્ટિકરણાદ્ધાના પ્રથમ સમયે સર્વ જીવપ્રદેશોના એક અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલા આત્મપ્રદેશો લઈ તેમાંથી અસંખ્યાતા બહુભાગ વીર્યાણુઓનો નાશ કરી કિટ્ટિઓ બનાવે છે. તેનો વિધિ આ પ્રમાણે છે - સર્વ જીવપ્રદેશોના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણ પ્રદેશો લઈ તેમાંથી કિટ્ટિઓની રચના કરે છે. અપૂર્વસ્પર્ધકની જઘન્ય વર્ગણામાં જેટલા વીર્યાણુ છે તેના કરતા ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિમાં વીર્યાણુ અસંખ્યગુણહીન છે. અહીં આત્મપ્રદેશોની વહેંચણીનો ક્રમ આ પ્રકારે છે - જઘન્ય કિટ્ટિ વિષે સૌથી વધુ આત્મપ્રદેશો છે, ત્યાર પછીની કિટ્ટિમાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો છે, એમ સર્વોત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો છે. ચરમ કિટ્ટિ કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અસંખ્યગુણહીન આત્મપ્રદેશો છે. ત્યાર પછી પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમવર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો છે.

બીજા સમયે અસંખ્યગુણ જીવપ્રદેશોને લે છે તથા પ્રથમ સમય કરતા અસંખ્યગુણ હીન અવિભાગો ખેંચે છે. - 'તતો દ્વિતીયસમયે પ્રથમસમયાકૃષ્ટવીર્યાવિભાગપ્રતિચ્છેદભાગાદસંખ્યેયગુણહીનં વીર્યાવિભાગભાગમાકર્ષતિ, જીવપ્રદેશાનાં તુ પ્રથમસમયાકૃષ્ટજીવપ્રદેશાસંખ્યેયભાગાદસંખ્યેયગુણં ભાગમાકર્ષતિ, અસંખ્યેયાન્ ભાગાનાકર્ષતીત્યર્થઃ.' - સંક્રમકરણ ભાગ ૧, પાના નં. ૧૩૫.

બીજા સમયે પૂર્વસમયકૃતકિટ્ટિ કરતા અસંખ્યગુણહીન નવી કિટ્ટિઓ પૂર્વસમયની જઘન્ય કિટ્ટિની નીચે કરે છે. બીજા સમયની ઉત્કૃષ્ટકિટ્ટિમાં પ્રથમ સમયની જઘન્યકિટ્ટિ કરતા અસંખ્યગુણહીન વીર્યાણુ છે. અહીં અપકૃષ્ટ આત્મપ્રદેશોની વહેંચણીનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે - બીજા સમયની જઘન્ય કિટ્ટિમાં ઘણા આત્મપ્રદેશો છે. ત્યાર પછી બીજી કિટ્ટિમાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. એમ બીજા સમયની ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પ્રથમ સમયની પ્રથમ (જઘન્ય) કિટ્ટિમાં અસંખ્યગુણહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પ્રથમ સમયની અંતિમ (ઉત્કૃષ્ટ) કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. પ્રથમ સમયની ઉત્કૃષ્ટ કિટ્ટિ કરતા અપૂર્વસ્પર્ધકની પ્રથમ વર્ગણામાં અસંખ્યગુણહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે. ત્યાર પછી પૂર્વસ્પર્ધકની ચરમ વર્ગણા સુધી ઉત્તરોત્તર વર્ગણામાં વિશેષહીન આત્મપ્રદેશો અપાય છે.

બીજા સમયની જેમ ત્રીજા વગેરે સમયોમાં પણ સમજવું.

પ્રથમ સમયે કિટ્ટિઓ શ્રેણિના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી થાય છે.

બીજા સમયે નવી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન થાય છે.

ત્રીજા સમયે નવી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન થાય છે.

ચોથા સમયે નવી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન થાય છે.

એમ કિટ્ટિકરણાદ્વાના ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે નવી કિટ્ટિઓ અસંખ્યગુણહીન થાય છે.

સર્વ કિટ્ટિઓને જઘન્ય વગેરે વીર્યાણુના ક્રમે ગોઠવીએ તો

પ્રથમ કિટ્ટિમાં અવિભાગ સૌથી થોડા છે.

તેના કરતા બીજી કિટ્ટિમાં અવિભાગ અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા ત્રીજી કિટ્ટિમાં અવિભાગ અસંખ્યગુણ છે.

તેના કરતા ચોથી કિટ્ટિમાં અવિભાગ અસંખ્યગુણ છે.

એમ ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં અવિભાગ અસંખ્યગુણ છે.

અહીં પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગરૂપ અસંખ્ય લેવું. કર્મપ્રકૃતિપ્રાભુતમાં કહ્યું છે - 'ઇત્યં અંતોમુહુતં કિટ્ટીઓ કરેઙ અસંખેજ્જગુણહીણાં સેઢીં જીવપણેસે ય અસંખેજ્જગુણાં સેઢીં ઓકઢ્ઢે. કિટ્ટીગુણકારો પલિઓવમસ્સ અસંખેજ્જગુણાં સેઢીં. કથાયપ્રાભુતયૂર્ણિમાં પણ કહ્યું છે - 'ઇત્યં અંતોમુહુતં કિટ્ટીઓ કરેદિ અસંખેજ્જગ(ણહો)ણાં સેઢીં. જીવપદેસાણમસંખેજ્જગુણાં સેઢીં. કિટ્ટીગુણકારો પલિદોવમસ્સ

અસંખેજ્જદિભાગો ૧' - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૭૪.

અહીં કિટ્ટિગુણાકાર પલ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ છે, એટલે સર્વ જઘન્ય કિટ્ટિ કરતા તેની પછીની કિટ્ટિમાં અવિભાગ $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ ગુણ છે. તેની પછીની કિટ્ટિમાં તેના કરતા $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ ગુણ અવિભાગ છે. એમ ચરમ કિટ્ટિ સુધી ઉત્તરોત્તર કિટ્ટિમાં $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ ગુણ અવિભાગ છે.

અથવા પ્રથમસમયકૃત કિટ્ટિઓ કરતા બીજાસમયકૃતકિટ્ટિઓ જે અસંખ્યગુણહીન છે ત્યાં પલ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગરૂપ અસંખ્ય જાણવું, એટલે પ્રથમસમયકૃત કિટ્ટિઓની સંખ્યાને $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ થી ભાગતા બીજા સમયકૃત કિટ્ટિઓનું પ્રમાણ આવે. એમ ચરમ સમય સુધી ઉત્તરોત્તર સમયે પૂર્વ-પૂર્વ સમયની કિટ્ટિઓની સંખ્યાને $\frac{\text{પલ્યોપમ}}{\text{અસંખ્ય}}$ થી ભાગતા જે આવે તેટલી કિટ્ટિઓ છે. પંચસંગ્રહની ટીકામાં પૂજ્ય મલયગિરિમહારાજે કહ્યું છે - 'પ્રથમસમયકૃતાભ્યઃ કિટ્ટીભ્યો દ્વિતીયસમયકૃતાઃ કિટ્ટયોઽસંખ્યેયગુણહીનાઃ, ગુણકારશ્ચ પલ્યોપમાસંખ્યેયભાગઃ । एवं शेषेष्वपि समयेषु भावनीयम् ।' - પંચસંગ્રહની મલયગિરિ મહારાજકૃત ટીકા, ભાગ ૧, ગાથા ૧૫ ની ટીકા.

આમ અંતર્મુહૂર્ત સુધી કિટ્ટિઓ કર્યા પછીના સમયે પૂર્વસ્પર્ધકો - અપૂર્વસ્પર્ધકોનો નાશ કરે છે અને અંતર્મુહૂર્ત સુધી કિટ્ટિગત યોગવાળો થાય છે, એટલે કે સૂક્ષ્મ કાયયોગી થાય છે. કષાયપ્રાભૃતચૂર્ણિમાં કહ્યું છે - 'કિટ્ટિકરણદ્વે ણિટ્ટિદે સે કાલે પુવ્વફહયાણિ અપુવ્વફહયાણિ ચ ણાસેદિ । અંતોમુહુત્તં કિટ્ટીગદજોગો હોદિ ।' - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૭૬-૧૭૭.

અહીં અંતર્મુહૂર્ત સુધી સ્થિર રહી ત્યાર પછીના સમયે સૂક્ષ્મ કાયયોગના આલંબનથી અંતર્મુહૂર્ત કાળ દરમિયાન સૂક્ષ્મ વચનયોગનો નિરોધ કરે છે. ત્યાર પછી અંતર્મુહૂર્ત સ્થિર રહી અંતર્મુહૂર્ત કાળ દરમિયાન સૂક્ષ્મ મનોયોગનો નિરોધ કરે છે. ત્યાર પછી અંતર્મુહૂર્ત સ્થિર રહી અંતર્મુહૂર્ત કાળ દરમિયાન સૂક્ષ્મ કાયયોગના બળથી સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરે છે. સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરતા સૂક્ષ્મક્રિયા અપ્રતિપાતી નામના શુક્લધ્યાનના ત્રીજા પાયા ઉપર ચઢે છે. તેના સામર્થ્યથી મુખ, પેટ વગેરેના પોલાણોને પૂરી શરીરના $\frac{૨}{૩}$ ભાગવર્તી પ્રદેશોવાળો થાય છે. સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરતા પ્રથમ સમયે સર્વ કિટ્ટિઓના અસંખ્યબહુભાગપ્રમાણ કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. બીજા સમયે શેષ એક ભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓના અસંખ્યબહુભાગપ્રમાણ કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. ત્રીજા સમયે શેષ એકભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓના અસંખ્યબહુભાગપ્રમાણ કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. આ ક્રમે સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનકના ચરમ સમય સુધી કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે. સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનકના ચરમ સમયે શેષ સર્વ કિટ્ટિઓનાં નાશ કરે છે. સ્થિતિધાતાદિથી સ્થિતિ ઓછી કરતા સયોગી

કેવળી ગુણસ્થાનકના ચરમ સમયે સત્તામાં રહેલા કર્મો અયોગી કેવળી ગુણસ્થાનકના કાળ જેટલી સ્થિતિવાળા રહે છે.

સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનકના ચરમસમયે સાત પદાર્થોનો એક સાથે વિચ્છેદ થાય છે - (૧) સર્વ કિટ્ટિઓ, (૨) સૂક્ષ્મક્રિયાઅપ્રતિપાતિધ્યાન, (૩) સાતાવેદનીયનો બંધ, (૪) નામ-ગોત્રની ઉદીરણા, (૫) લેશ્યા, (૬) સ્થિતિઘાત, (૭) રસઘાત.

આમ યોગનો નિરોધ કરી તે જીવ અયોગિકેવળી નામના ચૌદમા ગુણસ્થાનકે પહોંચે છે.

કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં યોગનિરોધના ક્રમમાં થોડો ફરક છે, તે આ પ્રમાણે છે - ‘અત્તો અંતોમુહુત્તં ગંતૂણ બાદરકાયજોગેણ બાદરમણજોગં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તેણ બાદરકાયજોગેણ બાદરવચ્ચિજોગં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તેણ બાદરકાયજોગેણ બાદરઊસ્સાસણિસ્સાસં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તેણ બાદરકાયજોગેણ તમેવ બાદરકાયજોગં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તં ગંતૂણ સુહુમકાયજોગેણ સુહુમમણજોગં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તેણ સુહુમકાયજોગેણ સુહુમવચ્ચિજોગં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તેણ સુહુમકાયજોગેણ સુહુમઊસ્સાસં ણિરુંભઙ્ગ । તદો અંતોમુહુત્તં ગંતૂણ સુહુમકાયજોગેણ સુહુમકાયજોગં ણિરુંભમાણો ઇમાણિ કરણાણિ કરેદિ ।’ - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૬૨-૧૬૬. સમુદ્ઘાત પછી અંતર્મુહૂર્ત વીત્યા બાદ પ્રથમ બાદર કાયયોગથી બાદર મનોયોગનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં બાદર કાયયોગથી બાદર વચનયોગનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં બાદર કાયયોગથી બાદર ઉચ્ચવાસનિઃશ્વાસનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં બાદર કાયયોગથી બાદર કાયયોગનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં સૂક્ષ્મ કાયયોગથી સૂક્ષ્મ મનોયોગનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં સૂક્ષ્મ કાયયોગથી સૂક્ષ્મ વચનયોગનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં સૂક્ષ્મ કાયયોગથી સૂક્ષ્મ ઉચ્ચવાસનિઃશ્વાસનો નિરોધ કરે છે. પછી અંતર્મુહૂર્તમાં સૂક્ષ્મ કાયયોગથી સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરે છે.

કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં ઉપર પ્રમાણે કહ્યા પછી ‘સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરવાની રીત આ પ્રમાણે છે’ એમ કહી અપૂર્વસ્પર્ધકપ્રરૂપણા અને કિટ્ટિઓની પ્રરૂપણા બતાવી છે.

એટલે પૂર્વે બાદર કાયયોગનો નિરોધ કરતા જે ક્રિયાઓ બતાવી હતી તે કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં સૂક્ષ્મ કાયયોગનો નિરોધ કરતા બતાવી છે.

વળી કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિમાં આગળ જતા ‘કિટ્ટિગતયોગવાળો થયા પછી પ્રતિસમય કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતા બહુભાગોનો ઘાત કરે છે’ એમ નથી જણાવ્યું, પરંતુ ‘કિટ્ટિગતયોગવાળો થયા પછી સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનકના દ્વિચરમ સમય સુધી સર્વ કિટ્ટિઓના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે, ચરમ સમયે અસંખ્ય બહુભાગ પ્રમાણ કિટ્ટિઓનો નાશ કરે છે’ એમ કહ્યું છે - ‘કિટ્ટીણં ચરિમસમયે અસંખેજ્જે ભાગે ણાસેદિ ।’ - કષાયપ્રાભૂતયૂર્ણિ, ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૮૦.

અહીં કિટ્ટિઓનો નાશ કરવો એટલે વધારે યોગના અવિભાગવાળી કિટ્ટિઓમાં રહેલ આત્મપ્રદેશોને અલ્પ યોગના અવિભાગવાળી કિટ્ટિઓમાં પરિણમાવવા.

(૨) અયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક

યોગનિરોધ કર્યા પછીના સમયે જીવ અયોગી કેવળી નામના ચૌદમા ગુણસ્થાનકને પ્રાપ્ત કરે છે, અથવા શૈલેશી અવસ્થાને પ્રાપ્ત કરે છે. શૈલેશી અવસ્થા ચૌદમા ગુણસ્થાનકે હોય છે. તે અંતર્મુહૂર્તકાળની હોય છે. કષાયપ્રાભૂતયૂર્ષિમાં કહ્યું છે - ‘જોગમ્હિ ણિરુદ્ધમ્હિ આઝઅસમાણિ કમ્માણિ હોંતિ । તદો અંતોમુહુતં સેલેસિં ચ પઢિવજ્જદિ ।’ - ભાગ ૧૬, પાના નં. ૧૮૨.

શૈલેશી અવસ્થા એટલે સઘળા ગુણોના આધિપત્યની પ્રાપ્તિ, અથવા શીલ એટલે સર્વસંવરરૂપ ચારિત્ર અને ઈશ એટલે તેના સ્વામી, અર્થાત્ સર્વસંવરરૂપ ચારિત્રના સ્વામી તે શીલેશ અને તેમની અવસ્થા તે શૈલેશી અવસ્થા. સયોગીકેવળી ગુણસ્થાનક સુધી યોગ અને તન્નિમિત્તક કર્મબંધ હોવાથી સર્વસંવરરૂપ ચારિત્ર નથી. અયોગીકેવળી અવસ્થામાં યોગનો અને તન્નિમિત્તક કર્મબંધનો અભાવ હોવાથી સર્વસંવરરૂપ ચારિત્ર હોય છે. અથવા, શૈલેશ એટલે મેરુ પર્વત, મેરુપર્વતના જેવી સ્થિર અવસ્થા તે શૈલેશી અવસ્થા. તે યોગનો નિરોધ થયો હોવાથી અહીં સંભવે છે.

આ શૈલેશી અવસ્થાનો એટલે કે અયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકનો કાળ અંતર્મુહૂર્ત પ્રમાણ કહ્યો છે તે ‘અ ઈ ઉ ઋ લૃ’ આ પાંચ હ્રસ્વાક્ષર ઉચ્ચાર કાળ પ્રમાણ અંતર્મુહૂર્ત જાણવું.

આ પ્રમાણે શૈલેશી અવસ્થાની વ્યુત્પત્તિઓ તથા કાળ ભગવતીસૂત્રની પૂજ્ય ચાન્દ્રકુલીન અભયદેવસૂરિજી મહારાજની ટીકામાં આપેલ છે - ‘શૈલેશઃ સર્વસંવરરૂપચરણપ્રભુસ્તસ્યેયમવસ્થા । શૈલેશો વા મેરુસ્તસ્યેવ યાઽવસ્થા સ્થિરતાસાધર્મ્યાત્ સા શૈલેશી । સા ચ સર્વથા યોગનિરોધે પઞ્ચહ્રસ્વાક્ષરોચ્ચારકાલમાના ।’ - ભગવતીસૂત્રના સૂત્ર ૧/૮/૭૧ની અભયદેવસૂરિકૃતવૃત્તિ.

અહીં સમુચ્છિન્નક્રિયાનિવૃત્તિ નામના શુક્લધ્યાનના ચોથા પાયાનું ધ્યાન કરે છે. તે વખતે વીર્યમાં પ્રવૃત્તિના અભાવે કર્મના બંધન, ઉદીરણા, સંકમણ, ઉપશમના વગેરે કોઈ કરણ હોતા નથી. સત્તાગત ૮૫ પ્રકૃતિમાંથી ઉદયવતી ૧૨ પ્રકૃતિઓને વિપાકોદય દ્વારા અને શેષ અનુદયવતી ૭૩ પ્રકૃતિઓને પ્રદેશોદય દ્વારા ભોગવે છે.

અયોગીકેવળી ગુણસ્થાનકના દ્વિયરમ સમયે સત્તામાંથી ૭૩ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરે છે અને ચરમ સમયે ૧૨ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરે છે. દ્વિયરમ સમયે ક્ષીણ થતી ૭૩ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - સંસ્થાન ૬, અસ્થિર ૬, સંઘયણ ૬, અગુરુલઘુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉચ્ચવાસ, શરીર ૫, સંઘાતન ૫, ખગતિ ૨, દેવ ૨, વર્ણાદિ ૨૦, બંધન ૫, નિર્માણ, અંગોપાંગ ૩, પ્રત્યેક ૩, સુસ્વર, અપર્યાપ્ત, નીચગોત્ર, સાતા/અસાતા, મનુષ્યાનુપૂર્વી. ચરમસમયે ક્ષીણ થતી ૧૨ પ્રકૃતિઓ આ પ્રમાણે છે - મનુષ્યગતિ, મનુષ્યાયુષ્ય, ત્રસ ૩, પંચેન્દ્રિયજાતિ, ઉચ્ચગોત્ર, યશ, સુભગ, આદેય, જિનનામ, સાતા/અસાતા.

મતાંતરે ઉપર કહેલ ૭૩ પ્રકૃતિઓમાંથી મનુષ્યાનુપૂર્વી વિના ૭૨ પ્રકૃતિઓનો દ્વિચરમ સમયે ક્ષય થાય છે અને મનુષ્યાનુપૂર્વી સહિત ઉપર કહેલ ૧૨ પ્રકૃતિઓનો એટલે કુલ ૧૩ પ્રકૃતિઓનો ચરમ સમયે ક્ષય થાય છે.

આમ સર્વ કર્મોથી મુક્ત થઈ ભગવાન પછીના સમયે ઋજુગતિથી સિદ્ધશિલાની ઉપર લોકના અગ્ર ભાગે પહોંચી જાય છે.

અહીં સિદ્ધશિલાની ઉપર ભગવાન પછીના સમયે જ પહોંચી જાય છે. અહીં જેટલા પ્રદેશોને અવગાહીને અયોગીકાલમાં જીવ રહેલ છે તેટલા જ પ્રદેશોની અવગાહનાથી તે ઉપર જાય છે.

સિદ્ધશિલાની ઉપર એ ભગવંત અનંતકાળ સુધી શુદ્ધ, બુદ્ધ, નિરંજન, નિરાકાર પણે અનંતજ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રમય સ્વસ્વરૂપને અનુભવતા સ્વસ્વભાવમાં રહે છે. એ ભગવંતને ત્યાંથી ફરી ક્યારેય અહીં આવવાનું હોતુ નથી, કેમકે સંસારમાં પરિભ્રમણના કારણભૂત રાગ અને દ્વેષનો તેમને અભાવ છે.

સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિના અધિકારથી યાવત્ સિદ્ધિગતિની પ્રાપ્તિના અધિકાર સુધીના સર્વ સૂક્ષ્મ અતિગહન ગંભીર વિષયોની પૂર્વાચાર્ય ભગવંતોના ગ્રંથોના આધારે પૂજ્ય સિદ્ધાંતમહોદયિ પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાની પૂર્ણકૃપાથી અને સહાયથી અહીં મારા ક્ષયોપશમ મુજબ દિગ્દર્શન કરાવ્યું છે. તેમાં કંઈ પણ ક્ષતિ થઈ હોય તો શ્રુતના પારગામી પૂજ્યો સુધારે એવી વિનંતિ કરવા સાથે તે બદલ મિચ્છામિદુક્કડં દઉં છું.

પ્રાન્તે આ ગ્રંથમાં મતિમંદતા, પ્રમાદ વગેરેના કારણે જિનાજ્ઞાવિરુદ્ધ અલ્પ પણ પ્રરૂપણા થઈ હોય તો તે બદલ પુનઃ પુનઃ મિચ્છામિ દુક્કડં દઉં છું.

આ ગ્રંથના પઠન-પાઠન-ચિંતન અને નિદિધ્યાસન દ્વારા ભવ્ય જીવો અનંતકાળથી સંસારમાં પરિભ્રમણ કરાવનાર એવા રાગ-દ્વેષરૂપી અંતરંગ શત્રુઓને જીતી આત્મકલ્યાણ સાધે એ જ શુભેચ્છા.

વિક્રમ સંવત્ ૨૦૧૬ અષાઢ વદ ૧૩ ગુરુવારના દિવસે આ ગ્રંથ શિવગંજ મુકામે પૂર્ણ કર્યો.

શુભં ભવતુ, શુભં ભવતુ, શુભં ભવતુ ।

अथ ग्रन्थप्रकाशकप्रशस्तिः

(शार्दूलविक्रीडितम्)

पादाङ्गुष्ठसुचालितामरगिरि-हस्तास्तदेवस्मयः,
जिह्वाखण्डितशक्रसंशयचयो, वाङ्मनःहृत्हालाहलः ।
सर्वाङ्गीणमहोपसर्गदकृपा-नेत्राम्बुदत्ताञ्जलिः,
दाढादारितदिव्ययुत्समवतात्-श्रीवर्धमानो जिनः ॥१॥

(उपजाति)

श्रीगौतमस्वामि-सुधर्मदेव-जम्बूप्रभु-श्रीप्रभवप्रमुखाः ।
सुरीशपूजापदसूरिदेवा, भवन्तु ते श्रीगुरवः प्रसन्नाः ॥२॥

(वसन्ततिलका)

एतन्महर्षिशुचिपट्टपरम्पराजान्-आनन्दसूरिकमलाभिधसूरिपादान् ।
संविग्नसन्ततिसदीशपदान् प्रणम्य, श्रीवीरदानचरणान्श्च गुरुन् स्तविष्ये ॥३॥
श्रीदानसूरिवरशिष्यमतल्लिका स, श्रीप्रेमसूरिभगवान् क्षमया क्षमाभः ।
सिद्धान्तवारिवरवारिनिधिः पुनातु, चारित्रचन्दनसुगन्धिशरीरशाली ॥४॥

(शार्दूलविक्रीडितम्)

प्रत्यग्रत्रिशतर्षिसन्ततिसरित्-स्त्रष्टा क्षमाभृद्ब्रह्मन्,
गीतार्थप्रवरो वरश्रुतयुतः सर्वागमानां गृहम् ।
तर्के तर्कविशुद्धबुद्धिविभवः सोऽभूत् स्वकीयेऽप्यहो,
गच्छे संयमशुद्धितत्परमतिः प्रज्ञावतामग्रणीः ॥५॥

तत्कालीनकरग्रहग्रहविधा-वब्दे ह्यभूद् वैक्रमे,
तिथ्याराधनकारणेन करुणो भेदस्तपागच्छजः ।
कारुण्यैकरसेन तेन गुरुणा सत्पट्टकादात्मनो,
बह्वंशेन निवारितः खकरखौ-ष्ठे पिण्डवाडापुरे ॥६॥

(वसन्ततिलका)

तत्पट्टभृद् भुवनभान्वभिधश्च सूरिः, श्रीवर्धमानतपसां निधिरुग्रशीलः ।
न्याये विशारद इतीह जगत्प्रसिद्धो, जातोऽतिवाक्पतिमति-र्मतिमच्छरण्यः ॥७॥

तस्याद्यशिष्यलघुबन्धुरथाब्जबन्धु-तेजास्तपःश्रुतसमर्पणतेजसा सः ।
पंन्यासपद्मविजयो गणिराट् श्रियेऽस्तु, क्षान्त्येकसायकविदीर्णमहोपसर्गः ॥८॥

सर्वाधिकश्रमणसार्थपतिर्मतीशः, पाता चतुःशतमितर्षिगणस्य शस्यः ।
गच्छाधिनाथपदभृज्जयघोषसूरिः, 'सिद्धान्तसूर्य' - यशसा जयतीह चोच्चैः ॥९॥

सद्बुद्धिनीरधिनिबोधनबद्धकक्षः, वैराग्यदेशनविधौ परिपूर्णदक्षः ।
सीमन्धरप्रभुकृपापरपात्रमस्तु श्रीहेमचन्द्रभगवान् सततं प्रसन्नः ॥१०॥

कारुण्यकम्रालयानां महनीयमुख्यानां महोमालिनां लोकोपकारचतुराणां
वैराग्यदेशनादक्षाचार्यदेव-श्रीमद्विजयहेमचन्द्रसूरीश्वराणां सदुपदेशेन श्रीजिनशासन-
आराधनाट्रस्ट-विहिते श्रुतसमुद्धारकार्यान्वये प्रकाशितमिदं ग्रन्थरत्नं श्रुतभक्तितः ।

वि.सं. २०६८ ।

આ ગ્રંથની રચનામાં આધારભૂત ગ્રંથોના નામો

- (૧) કષાયપ્રાભૂત મૂળ
- (૨) કષાયપ્રાભૂત ભાષ્ય
- (૩) કષાયપ્રાભૂત ચૂર્ણિ
- (૪) કષાયપ્રાભૂતની જયધવલા ટીકા
- (૫) ક્ષપણાસાર મૂળ
- (૬) ક્ષપણાસાર હિન્દી ટીકા
- (૭) નવ્યશતક
- (૮) કર્મપ્રકૃતિની મહોપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજ કૃત ટીકા
- (૯) આવશ્યકચૂર્ણિ
- (૧૦) સંક્રમકરણ (આચાર્ય વિજય પ્રેમસૂરિ મહારાજ કૃત)
- (૧૧) પ્રજ્ઞાપના સૂત્ર
- (૧૨) પ્રજ્ઞાપનાસૂત્રની મલયગિરિ મહારાજ કૃત ટીકા
- (૧૩) ગુણસ્થાનકમારોહ
- (૧૪) ગુણસ્થાનકમારોહ વૃત્તિ
- (૧૫) પંચસંગ્રહની મલયગિરિ મહારાજ કૃત ટીકા
- (૧૬) કર્મપ્રકૃતિપ્રાભૂત
- (૧૭) ભગવતીસૂત્રની અભયદેવસૂરિ મહારાજ કૃત ટીકા

પ્રકાશિત થયેલા ગ્રંથોની સૂચિ

૧ જીવવિચાર પ્રકરણ સટીક, દંડક પ્રકરણ સટીક, કાયસ્થિતિસ્તોત્રાભિધાન સટીક	૩૧ વ્યવહાર શુદ્ધિ પ્રકાશ
૨ ન્યાયસંગ્રહ સટીક	૩૨ અનેકાન્ત વ્યવસ્થા પ્રકરણ
૩ ધર્મસંગ્રહ સટીક ભાગ-૧	૩૩ પ્રકરણ સંદોહ
૪ ધર્મસંગ્રહ સટીક ભાગ-૨	૩૪ ઉત્પાદાદિસિદ્ધિ પ્રકરણ સટીક
૫ ધર્મસંગ્રહ સટીક ભાગ-૩	૩૫ અભિધાન વ્યુપત્તિ પ્રક્રિયા કોશ ભાગ-૧ (ચિંતામણિ ટીકાનું અકારાદિ ક્રમે સંકલન)
૬ જીવસમાસ ટીકાનુવાદ	૩૬ અભિધાન વ્યુત્પત્તિ પ્રક્રિયા કોશ ભાગ-૨ (ચિંતામણિ ટીકાનું અકારાદિ ક્રમે સંકલન)
૭ જંબૂદ્વીપસંગ્રહણી સટીક	૩૭ પ્રશ્નોત્તર રત્નાકર (સેનપ્રશ્ન)
૮ સ્યાદાદમંજરી સાનુવાદ	૩૮ સંબોધસમતિ સટીક
૯ સંક્ષેપ સમરાદિત્ય કેવળી ચરિત્ર	૩૯ પંચવસ્તુક સટીક
૧૦ બૃહત્ક્ષેત્રસમાસ સટીક	૪૦ શ્રીજંબૂસ્વામિચરિત્ર
૧૧ બૃહત્સંગ્રહણી સટીક	૪૧ સમ્યક્ત્વસપ્તતિ સટીક
૧૨ સંગ્રહણીસૂત્રમ્ સટીક	૪૨ ગુરુગુણષટ્ત્રિંશત્ષટ્ત્રિંશિકા સટીક
૧૩ ચેઈયવંદણ મહાભાસ	૪૩ સ્તોત્રરત્નાકર
૧૪ નયોપદેશ સટીક	૪૪ ઉપદેશસપ્તતિ
૧૫ પુષ્પમાળા (મૂળ+અનુવાદ)	૪૫ ઉપદેશરત્નાકર
૧૬ મહાવીરચરિયં	૪૬ શ્રી વિમલનાથ ચરિત્ર
૧૭ મલ્લિનાથ ચરિત્ર	૪૭ સુબોધા સામાચારી
૧૮ વાસુપૂજ્ય ચરિત્ર	૪૮ શાંતિનાથ ચરિત્ર ગ્રંથ
૧૯ શાંતસુધારસ સટીક	૪૯ નવપદ પ્રકરણ સટીક ભાગ-૧
૨૦ શ્રાદ્ધગુણવિવરણ	૫૦ નવપદ પ્રકરણ સટીક ભાગ-૨
૨૧ તત્ત્વજ્ઞાનતરંગિણી	૫૧ નવપદ પ્રકરણ લઘુવૃત્તિ
૨૨ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર પર્વ ૩/૪	૫૨ શ્રાદ્ધ પ્રકરણ વૃત્તિ
૨૩ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર પર્વ ૫/૬	૫૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર
૨૪ અષ્ટસહસ્રી તાત્પર્ય વિવરણ	૫૪ વિજય પ્રશસ્તિ ભાષ્ય (વિજયસેનસૂરિ ચરિત્ર)
૨૫ યુક્તિપ્રબોધ	૫૫ કુમારપાલ મહાકાવ્ય સટીક (પ્રાકૃત દ્વયાશ્રય)
૨૬ વિશેષણવતી-વંદન પ્રતિક્રમણ અવચૂરી	૫૬ ધર્મરત્ન પ્રકરણ સટીક ભાગ-૧
૨૭ પ્રવ્રજ્યા વિધાન કુલક સટીક	૫૭ ધર્મરત્ન પ્રકરણ સટીક ભાગ-૨
૨૮ ચૈત્યવંદન ભાષ્ય (સંઘાચારભાષ્ય સટીક)	
૨૯ વર્ધમાનદેશના પદ્ય (ભાગ-૧ છાયા સાથે)	
૩૦ વર્ધમાનદેશના પદ્ય (ભાગ-૨ છાયા સાથે)	

- ૫૮ ઉપદેશપદ ભાગ-૧
 ૫૯ ઉપદેશપદ ભાગ-૨
 ૬૦ શ્રાદ્ધદિનકૃત્ય ભાગ-૧
 ૬૧ શ્રાદ્ધદિનકૃત્ય ભાગ-૨
 ૬૨ પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર
 ૬૩ વિચારરત્નાકર
 ૬૪ ઉપદેશસમતિકા
 ૬૫ દેવેન્દ્ર-નરકેન્દ્ર પ્રકરણ
 ૬૬ પુષ્પમાલા સટીક
 ૬૭ ગુર્વાવલી
 ૬૮ પુષ્પપ્રકરણમાલા
 ૬૯ નેમિનાથ મહાકાવ્ય
 ૭૦ પાંડવ ચરિત્ર ભાગ-૧
 ૭૧ પાંડવ ચરિત્ર ભાગ-૨
 ૭૨ પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ગદ્ય
 ૭૩ હીરપ્રશ્નોત્તરાણિ
 ૭૪ ધર્મવિધિ પ્રકરણ
 ૭૫ સુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ભાગ-૧
 ૭૬ દેવધર્મપરીક્ષાદિ ગ્રંથો
 ૭૭ સુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ભાગ-૨-૩
 ૭૮ પ્રકરણત્રયી
 ૭૯ સમતાશતક (સાનુવાદ)
 ૮૦ ઉપદેશમાળા-પુષ્પમાળા
 ૮૧ પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત્ર
 ૮૨ ઉપદેશમાળા
 ૮૩ પાર્થયલચ્છી નામમાલા
 ૮૪ દોઢસો સવાસો ગાથાના સ્તવનો
 ૮૫ દ્વિવર્ણ રત્નમાલા
 ૮૬ શાલિભદ્ર ચરિત્ર
 ૮૭ અનંતનાથ ચરિત્ર પૂજાષ્ટક
 ૮૮ કર્મગ્રંથ અવયૂરી
 ૮૯ ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચ કથા ભા. ૧
 ૯૦ ધર્મબિંદુ સટીક
 ૯૧ પ્રશમરતિ સટીક
 ૯૨ માર્ગણાદ્વાર વિવરણ
 ૯૩ કર્મસિદ્ધિ
 ૯૪ જંબૂસ્વામી ચરિત્ર અનુવાદ

- ૯૫ ચૈત્યવંદન ભાષ્ય સાનુવાદ
 ૯૬ ગુણવર્મા ચરિત્ર સાનુવાદ
 ૯૭ સવાસો દોઢસો ગાથા સ્તવનો
 ૯૮ દ્વાત્રિંશત્ત્વાત્રિંશિકા
 ૯૯ કથાકોષ
 ૧૦૦ જૈન તીર્થદર્શન
 ૧૦૧ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૧
 ૧૦૨ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૨
 ૧૦૩ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૩
 ૧૦૪ રચણસેહરનિવકહા સટીક
 ૧૦૫ આરંભસિદ્ધિ
 ૧૦૬ નેમિનાથ ચરિત્ર ગદ્ય
 ૧૦૭ મોહોન્મૂલનમ્ (વાદસ્થાનમ્)
 ૧૦૮ શ્રી ભુવનભાનુ કેવળી ચરિત્ર (અનુવાદ)
 ૧૦૯ શ્રી ચંદ્રપ્રભવસ્વામી કેવળી ચરિત્ર (અનુવાદ)
 ૧૧૦ આપણા જ્ઞાનમંદિરો
 ૧૧૧ પ્રમાલક્ષણ
 ૧૧૨ આચાર પ્રદીપ
 ૧૧૩ વિવિધ પ્રશ્નોત્તર
 ૧૧૪ આચારોપદેશ અનુવાદ
 ૧૧૫ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભાગ-૧
 ૧૧૬ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભાગ-૨
 ૧૧૭ રત્નાકરાવતારિકા સાનુવાદ ભાગ-૧
 ૧૧૮ રત્નાકરાવતારિકા સાનુવાદ ભાગ-૨
 ૧૧૯ ચૈત્યવંદન ચોવીશી તથા પ્રશ્નોત્તર ચિંતામણી
 ૧૨૦ નિરયાવલિસૂત્ર
 ૧૨૧ દાનપ્રકાશ (સાનુવાદ)
 ૧૨૨ કલ્યાણમંદિર-લઘુશાંતિ સટીક
 ૧૨૩ ઉપદેશસમતિકા (ટીકાનુવાદ) (પુસ્તક)
 ૧૨૪ પ્રતિકમણ હેતુ (પુસ્તક)
 ૧૨૫ જૈન કુમારસંભવ મહાકાવ્ય
 ૧૨૬ દેવચંદ્ર સ્તવનાવલિ
 ૧૨૭ આનંદકાવ્ય મહોદધિ ભાગ-૧
 ૧૨૮ શ્રી પર્યંત આરાધના સૂત્ર (અવયૂરી અનુવાદ સાથે)
 ૧૨૯ જિનવાણી (તુલનાત્મકદર્શન વિચાર)

- ૧૩૦ પ્રશ્નોત્તર પ્રદીપ
 ૧૩૧ પ્રાચીન કોણ શ્વેતાંબર કે દિગંબર ? (ગુજરાતી)
 ૧૩૨ જંબૂદ્વીપ સમાસ (અનુવાદ)
 ૧૩૩ સુમતિ ચરિત્ર (અનુવાદ)
 ૧૩૪ તત્વામૃત (અનુવાદ)
 ૧૩૫ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર પર્વ-૧
 ૧૩૬ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર પર્વ-૨
 ૧૩૭ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૪ (પ્રતાકાર સંસ્કૃત)
 ૧૩૮ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૫
 ૧૩૯ જૈન કથાસંગ્રહ ભાગ-૬
 ૧૪૦ જૈન ધર્મ ભક્તિ કંચનમાળા
 (સાનુવાદ) ભાગ-૧
 ૧૪૧ જૈન ધર્મ ભક્તિ કંચનમાળા
 (સાનુવાદ) ભાગ-૨
 ૧૪૨ શ્રીમોક્ષપદ સોપાન
 (ચૌદગુણસ્થાનકનું સ્વરૂપ)
 ૧૪૩ રત્નશેખર-રત્નવતી કથા (પર્વતિથિ માહાત્મ્ય
 પર)
 ૧૪૪ પષ્ટિશતકમ્ (સાનુવાદ)
 ૧૪૫ નમસ્કાર મહામંત્ર (નિબંધ)
 ૧૪૬ જૈન ગોત્ર સંગ્રહ (પ્રાચીન જૈન ઇતિહાસ સહિત)
 ૧૪૭ નયમાર્ગદર્શક યાને સાતનયનું સ્વરૂપ
 ૧૪૮ મહોપાધ્યાયશ્રી વીરવિજયજી મહારાજ ચરિત્ર
 ૧૪૯ મુક્તિ માર્ગદર્શન યાને
 ધર્મ-પ્રાપ્તિના હેતુઓ
 ૧૫૦ ચેતોદૃતમ્
 ૧૫૧ મૂર્તિમંડન પ્રશ્નોત્તર
 ૧૫૨ પિંડવિશુદ્ધિ અનુવાદ
 ૧૫૩ નંદિસૂત્ર (મૂળ)
 ૧૫૪ નંદિસૂત્ર સટીક બીજી આવૃત્તિ
 ૧૫૫ નંદિસૂત્ર ચૂર્ણિ સટીક
 ૧૫૬ અનુયોગ દ્વાર સટીક
 ૧૫૭ દશવૈકલિક સટીક
 ૧૫૮ દશવૈકલિક સટીક
 ૧૫૯ ઓઘનિર્યુક્તિ સટીક
 ૧૬૦ પિંડનિર્યુક્તિ સટીક
 ૧૬૧ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૧

- ૧૬૨ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૨
 ૧૬૩ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૩
 ૧૬૪ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૪
 ૧૬૫ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૧
 ૧૬૬ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૨
 ૧૬૭ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભાગ-૩
 ૧૬૮ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભા. ૧
 ૧૬૯ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભા. ૨
 ૧૭૦ આવશ્યક સૂત્રની ટીકા ભા. ૩
 ૧૭૧ ઉત્તરાધ્યયન સટીક ભાગ-૧
 ૧૭૨ ઉત્તરાધ્યયન સટીક ભાગ-૨
 ૧૭૩ ઉત્તરાધ્યયન સટીક ભાગ-૩
 ૧૭૪ જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞાભિ ભાગ-૧
 ૧૭૫ જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞાભિ ભાગ-૨
 ૧૭૬ જીવાજીવાભિગમસૂત્ર ભા. ૧
 ૧૭૭ જીવાજીવાભિગમસૂત્ર ભા. ૨
 ૧૭૮ રાજપ્રશ્નીય
 ૧૭૯ આચારાંગ દીપિકા
 ૧૮૦ ભગવતી સૂત્ર ભાગ-૧
 ૧૮૧ ભગવતી સૂત્ર ભાગ-૨
 ૧૮૨ ભગવતી સૂત્ર ભાગ-૩
 ૧૮૩ પત્રવણા સૂત્ર ભાગ-૧
 ૧૮૪ પત્રવણા સૂત્ર ભાગ-૨
 ૧૮૫ ઋષિભાષિતસૂત્ર
 ૧૮૬ હારિભદ્રીય આવશ્યક ટીપ્પણક
 ૧૮૭ સૂર્યપ્રજ્ઞાભિ સટીક
 ૧૮૮ આચારાંગ દીપિકા ભાગ-૧
 ૧૮૯ સૂત્રકૃતાંગ દીપિકા
 ૧૯૦ ઠાણાંગ સટીક ભાગ-૧
 ૧૯૧ ઠાણાંગ સટીક ભાગ-૨
 ૧૯૨ અનુયોગદ્વાર મૂળ
 ૧૯૩ સમવાયાંગ સટીક
 ૧૯૪ આચારાંગ દીપિકા ભાગ-૨
 ૧૯૫ સૂત્રકૃતાંગ સટીક ભાગ-૧
 ૧૯૬ સૂત્રકૃતાંગ સટીક ભાગ-૨
 ૧૯૭ ભગવતી સૂત્ર
 ૧૯૮ કલ્પસૂત્ર પ્રદીપિકા

૧૯૯ કલ્પસૂત્ર કૌમુદિ
 ૨૦૦ આનંદ કાવ્ય મહોદધિ ભા.૩
 ૨૦૧ શ્રી શ્રુતજ્ઞાન અમીધારા
 ૨૦૨ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર-મૂળ
 ૨૦૩ ઉપધાન વિધિ પ્રેરક વિધિ
 ૨૦૪ હીરસ્વાધ્યાય ભાગ-૧
 ૨૦૫ હીરસ્વાધ્યાય ભાગ-૨
 ૨૦૬ ચૈત્યવંદનાદિ ભાષ્યત્રયી (વિવેચન)
 ૨૦૭ ભોજપ્રબંધ
 ૨૦૮ શ્રી વસ્તુપાલ ચરિત્ર ભાષાન્તર
 ૨૦૯ શ્રી યોગબિંદુ સટીક
 ૨૧૦ ગુરુગુણરત્નાકર કાવ્યમ્
 ૨૧૧ જગદ્ગુરુ કાવ્યમ્
 ૨૧૨ યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય (અનુવાદ)
 ૨૧૩ જૈનજ્યોતિર્ગ્રંથસંગ્રહ
 ૨૧૪ પ્રમાણપરિભાષા
 ૨૧૫ પ્રમેયરત્નકોષ
 ૨૧૬ જૈન સ્તોત્રસંગ્રહ ભાગ-૨
 ૨૧૭ શ્રી યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય (ભાવાનુવાદ)
 ૨૧૮ નવસ્મરણ (ઈંગ્લીશ સાર્થ સાનુવાદ)
 ૨૧૯ આઠ દૃષ્ટિની સજ્જાય
 ૨૨૦ આગમસાર (દેવચંદ્રજી)
 ૨૨૧ નયચક્રસાર (દેવચંદ્રજી)
 ૨૨૨ ગુરુગુણષટ્ત્રિંશિકા દેવચંદ્રજી
 ૨૨૩ પંચમકર્મગ્રંથ (દેવચંદ્રજી)
 ૨૨૪ વિચારસાર (દેવચંદ્રજી)
 ૨૨૫ શ્રીપર્યુષણ પર્વાદિક પર્વોની કથાઓ
 ૨૨૬ વિમળ મંત્રીનો રાસ
 ૨૨૭ બૃહત્સંગ્રહણી અંતર્ગત યંત્રોનો સંગ્રહ
 ૨૨૮ દમયંતી ચરિત્ર
 ૨૨૯ બૃહત્સંગ્રહણી યંત્ર
 ૨૩૦ જૈન સ્તોત્રસંગ્રહ
 ૨૩૧ યશોધર ચરિત્ર
 ૨૩૨ ચંદ્રવીરશુભાદિ કથા ચતુષ્ટયમ્
 ૨૩૩ વિજયાનંદ અભ્યુદય મહાકાવ્યમ્
 ૨૩૪ જૈનધર્મવરસ્તોત્ર-ગોધૂલિકાર્થ -
 સભાયમત્કારેતિ કૃતિત્રિયતમ્

૨૩૫ અનેકાર્થરત્નમંજૂષા
 ૨૩૬ સિરિપાસનાહચરિયં
 ૨૩૭ સમ્યક્ત્વ કૌમુદી (ભાષાન્તર)
 ૨૩૮ વિમલનાથ ચરિત્ર (અનુવાદ)
 ૨૩૯ જૈન કથારત્નકોષ ભાગ-૧ (અનુવાદ)
 ૨૪૦ જૈન કથારત્નકોષ ભાગ-૨
 ૨૪૧ જૈન કથારત્નકોષ ભાગ-૩
 ૨૪૨ શત્રુંજય તીર્થોદ્ધાર (અનુવાદ)
 ૨૪૩ જૈન સ્તોત્ર તથા સ્તવનસંગ્રહ સાર્થ
 ૨૪૪ વસ્તુપાલ ચરિત્ર
 ૨૪૫ સિદ્ધપ્રાભુત સટીક
 ૨૪૬ સૂક્તમુક્તાવલી
 ૨૪૭ નલાયનમ્ (કુબેરપુરાણમ્)
 ૨૪૮ બંધહેતુદયત્રિભંગી પ્રકરણાદિ
 ૨૪૯ ધર્મપરીક્ષા
 ૨૫૦ આગમીય સૂક્તાવલ્યાદિ
 ૨૫૧ જૈન તત્ત્વસાર સટીક
 ૨૫૨ ન્યાયસિદ્ધાંતમુક્તાવલી
 ૨૫૩ હેમધાતુપાઠ
 ૨૫૪ નવીન પૂજાસંગ્રહ
 ૨૫૫ સિદ્ધચક્રારાધન વિધિ વિ. સંગ્રહ
 ૨૫૬ નાયાધર્મમહાઓ (પુસ્તક)
 ૨૫૭ પ્રમાણનયતત્ત્વાલોકાલંકાર (સાવ.)
 ૨૫૮ તત્ત્વાર્થાધિગમસૂત્ર (ગુજરાતી)
 ૨૫૯ વિચારસપ્તતિકા સટીક +
 વિચારપંચાશિકા સટીક
 ૨૬૦ અધ્યાત્મસાર સટીક
 ૨૬૧ લીલાવતી ગણિત
 ૨૬૨ સંક્રમકરણ (ભાગ-૧)
 ૨૬૩ સંક્રમકરણ (ભાગ-૨)
 ૨૬૪ ભક્તામરસ્તોત્ર (પ્રત)
 ૨૬૫ ષટ્સ્થાનક પ્રકરણ (પ્રત)
 ૨૬૬ સુવ્રતઋષિકથાનક + સંવેગદ્રુમકંદલી (પ્રત)
 ૨૬૭ શ્રી શત્રુંજયમહાતીર્થોદ્ધાર (મૂળ)
 ૨૬૮ જીવાનુશાસનમ્
 ૨૬૯ પ્રબંધ ચિંતામણી
 (હિન્દી ભાષાન્તર)

- ૨૭૦ દેવચંદ્ર (ભાગ-૨)
 ૨૭૧ ભાનુચંદ્રગણિ ચરિત્ર
 ૨૭૨ દિગ્વિજય મહાકાવ્ય
 ૨૭૩ વિજયલેખસંગ્રહ
 ૨૭૪ આબૂ (ભાગ-૧)
 ૨૭૫ આબૂ (ભાગ-૨)
 ૨૭૬ આબૂ (ભાગ-૩)
 ૨૭૭ આબૂ (ભાગ-૪)
 ૨૭૮ આબૂ (ભાગ-૫)
 ૨૭૯ ન્યાયપ્રકાશ
 ૨૮૦ શ્રી પિંડવશુદ્ધિ સટીક
 ૨૮૧ ઋષભપંચાશિકા ગ્રંથ
 ૨૮૨ કુમારવિહારશતકમ્
 ૨૮૩ માનવ ધર્મ સંહિતા
 ૨૮૪ વર્ધમાન દ્વાત્રિંશિકા
 ૨૮૫ પ્રશમરતિ પ્રકરણ-ભાવાનુવાદ
 ૨૮૬ તત્વામૃત (પ્રત)
 ૨૮૭ ષટ્પુરુષચરિત્ર (પ્રત)
 ૨૮૮ ઈર્યાપથિકી ષટ્ત્રિંશિકા પ્રત
 ૨૮૯ કર્મપ્રકૃતિ (પ્રત)
 ૨૯૦ દેષ્ટાંતશતક (પ્રત)
 ૨૯૧ ષટ્ત્રિંશિકા ચતુષ્ક પ્રકરણ
 ૨૯૨ સુભાષિત પદ્ય રત્નાકર
 (ભાગ-૧)
 ૨૯૩ સુભાષિત પદ્ય રત્નાકર (ભાગ-૨)
 ૨૯૪ સુભાષિત પદ્ય રત્નાકર (ભાગ-૩)
 ૨૯૫ સુભાષિત પદ્ય રત્નાકર (ભાગ-૪)
 ૨૯૬ શ્રીચન્દ્રકેવલી ચરિતમ્
 ૨૯૭ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૧ (પર્વ-૧)
 ૨૯૮ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૨ (પર્વ-૨-૩)
 ૨૯૯ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૩ (પર્વ-૪-૫-૬)
 ૩૦૦ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૪ (પર્વ-૭)

- ૩૦૧ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૫ (પર્વ-૮-૯)
 ૩૦૨ ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષ ચરિત્ર
 ભાગ-૬ (પર્વ-૧૦)
 ૩૦૩ રત્નાકર-અવતારિકા
 ગુજરાતી અનુવાદ (ભાગ-૧)
 ૩૦૪ રત્નાકર-અવતારિકા
 ગુજરાતી અનુવાદ (ભાગ-૨)
 ૩૦૫ રત્નાકર-અવતારિકા
 ગુજરાતી અનુવાદ (ભાગ-૩)
 ૩૦૬ સાધુમર્યાદાપટ્ટકસંગ્રહ
 ૩૦૭ જૈન રામાયણ ગદ્ય
 ૩૦૮ વિશેષાવશ્યક ભાષ્ય સટીક (ભાગ-૧)
 ૩૦૯ વિશેષાવશ્યક ભાષ્ય સટીક (ભાગ-૨)
 ૩૧૦ જૈન કથારત્ન કોષ (ભાગ-૭)
 ૩૧૧ જૈન કથારત્ન કોષ (ભાગ-૮)
 ૩૧૨ ધર્મસર્વસ્વ અધિકાર સાર્થ,
 કસ્તુરી પ્રકરણ સાર્થ
 ૩૧૩ હિંગુલ પ્રકરણ સાર્થ
 ૩૧૪ નયવાદ અને યુક્તિપ્રકાશ
 ૩૧૫ અંગુલસિત્તરી સાર્થ,
 સ્વોપજ નમસ્કાર સ્તવ સાર્થ
 ૩૧૬ દ્રવ્યગુણપર્યાયરાસ (ભાગ-૧)
 સટીક સવિવરણ
 ૩૧૭ દ્રવ્યગુણપર્યાયરાસ (ભાગ-૨)
 સટીક સવિવરણ
 ૩૧૮ ચોવીશી વિશેષાર્થ
 ૩૧૯ કાવ્યસંગ્રહ (ભાગ-૧)
 ૩૨૦ કાવ્યસંગ્રહ (ભાગ-૨)
 ૩૨૧ ચૈત્યવંદનકુલકવૃત્તિ
 ૩૨૨ સ્યાદ્વાદમુક્તાવલી તથા ભાવસપ્તતિકા
 ૩૨૩ પ્રજ્ઞાપના ઉપાંગ સટીક
 ૩૨૪ લઘુશાંતિસ્તવ સટીક, સમવસરણસ્તવ સાવ.
 તથા પ્રમાણપ્રકાશ
 ૩૨૫ શ્રેયાંસનાથ ચરિત્ર
 ૩૨૬ ભક્તામર-કલ્યાણમંદિર-નમિઊણ સ્તોત્રત્રયં
 ૩૨૭ જૈન ધર્મનો પ્રાચીન ઇતિહાસ (ભાગ-૧)

- ૩૨૮ શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજી કૃતિસંગ્રહ
 ૩૨૯ સારસ્વત વ્યાકરણ સટીક
 ૩૩૦ સિદ્ધાંતરત્નિકા વ્યાકરણ
 ૩૩૧ અઢી દ્વીપના નકશાની હકીકત
 ૩૩૨ કર્મપ્રકૃતિ ભાષાંતર
 ૩૩૩ મુદ્રિત કુમુદચંદ્ર
 ૩૩૪ શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સટીક
 ૩૩૫ શ્રીમદન્તકૃદનુત્તરોપપાતિક-વિપાકસૂત્ર સટીક
 ૩૩૬ શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથા સટીક
 ૩૩૭ શ્રી હિમવદાચાર્ય નિર્મિત
 સ્થવિરાવલી (ગુજરાતી)
 ૩૩૮ શ્રી હિમવદાચાર્ય નિર્મિત
 સ્થવિરાવલી (હિન્દી)
 ૩૩૯ શ્રી જયતિહુઅણસ્તોત્ર
 (મૂળ + અર્થ)
 ૩૪૦ શમોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૪૧ શ્રી જયતિહુઅણ (મૂળ-અર્થ)
 ૩૪૨ ઉપશમનાકરણ વિસ્તૃત
 ગુજરાતી વિવેચન, ભાગ-૧
 ૩૪૩ સમતામહોદધિ મહાકાવ્યમ્
 (સાનુવાદ)
 ૩૪૪ ચન્દ્રપ્રભ ચરિતમ્
 ૩૪૫ સમતાસાગર ચરિત્રમ્ (ગદ્ય)
 ૩૪૬ અર્હન્નીતિ
 ૩૪૭ તિલકમંજરી કથા સારાંશ
 ૩૪૮ ન્યાયપ્રદીપ
 ૩૪૯ અનેકાન્તવાદ પ્રવેશ
 સટીક સાનુવાદ
 ૩૫૦ હેમપ્રકાશ વ્યાકરણ ભાગ-૧

- ૩૫૧ હેમપ્રકાશ વ્યાકરણ ભાગ-૨
 ૩૫૨ નીતિતત્વાદર્શ
 (વિવિધ શ્લોક સંગ્રહ)
 ૩૫૩ ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવન
 (સ્વોપજીવૃત્તિ)
 ૩૫૪ પ્રેમમન્દિર સ્તોત્ર (સાનુવાદ)
 ૩૫૫ છન્દોડલંકાર નિરૂપણ
 ૩૫૬ શ્રી ઋષિભાષિત આગમસૂત્ર સટીક ભાગ-૧
 ૩૫૭ શ્રી ઋષિભાષિત આગમસૂત્ર સટીક ભાગ-૨
 ૩૫૮ શિક્ષોપનિષદ્ અને
 સ્તવોપનિષદ્
 ૩૫૯ સ્તોત્રોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૬૦ સત્ત્વોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૬૧ દેવધર્મપરિક્ષા-
 પરમોપનિષદ્
 ૩૬૨ નાનાચિત્તપ્રકરણ-
 હિંસોપનિષદ્
 ૩૬૩ વાદોપનિષદ્-વેદોપનિષદ્
 ૩૬૪ ભર્તૃહરિનિર્વેદ-સૂક્તોપનિષદ્
 ૩૬૫ કર્મસિદ્ધિ સાનુવાદ
 ૩૬૬ વિશેષશતક સાનુવાદ
 ૩૬૭ સામ્યોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૬૮ આત્મતત્ત્વવિવેક સાનુવાદ
 ૩૬૯ તત્ત્વોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૭૦ ધર્માચાર્ય બહુમાનકુલક,
 ટીકા અને ભાવાનુવાદ સહિત
 ૩૭૧ ધર્મોપનિષદ્ સાનુવાદ
 ૩૭૨ પ્રવ્રજ્યોપનિષદ્
 ૩૭૩ શ્રી મૂલશુદ્ધિપ્રકરણ વિવેચન સહિત

સુકૃત અનુમોદના

શ્રી જિનશાસન સુકૃત મુખ્ય આધારસ્તંભ

- (૧) શ્રી નયનબાળા બાબુભાઈ જરીવાલા પરિવાર, હ. લીનાબેન ચંદ્રકુમારભાઈ જરીવાલા - મુંબઈ.
- (૨) શ્રી મૂળીબેન અંબાલાલ શાહ પરિવાર, હ. રમાબેન પુંડરીકભાઈ શાહ, ખંભાત - મુંબઈ.
- (૩) શ્રી નયનબાળા બાબુભાઈ જરીવાલા પરિવાર, હ. શોભનાબેન મનીષભાઈ જરીવાલા - મુંબઈ
- (૪) શ્રી સાયરકંવર યાદવસિંહજી કોઠારી પરિવાર, હ. મીનાબેન વિનયચન્દ કોઠારી

શ્રી જિનશાસન સુકૃત આધારસ્તંભ

- (૧) શ્રી કમળાબેન કાંતિલાલ શાહ પરિવાર, હ. બીનાબેન કીર્તિભાઈ શાહ (ઘાટકોપર-સાંઘાણી)
- (૨) શ્રીમતી જાગૃતિબેન કૌશિકભાઈ બાવીશી, ડાલિની જયકુમાર મહેતા, મહેક, કાંદિવલી, મુંબઈ.

શ્રી શ્રુતોદ્ધાર મુખ્ય આધારસ્તંભ

- (૧) શ્રી અઠવાલાઈન્સ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ અને શ્રી ફૂલચંદ કલ્યાણચંદ ઝવેરી ટ્રસ્ટ, સુરત.
- (૨) શ્રી માદુંગા શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ - મુંબઈ
- (૩) શ્રી નવજીવન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, મુંબઈ
- (૪) શ્રી ગોવાલિયા ટેંક જૈન સંઘ, મુંબઈ

શ્રી શ્રુતોદ્ધાર આધારસ્તંભ

- (૧) શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિર - પાટણ
- (૨) શ્રી મનફરા શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ - મનફરા. (પ્રેરક : પ.પૂ.આ. શ્રીમદ્ વિજયકલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.)
- (૩) શ્રી નડિયાદ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ - નડિયાદ
- (૪) શ્રી કે.પી. સંઘવી ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી પાવાપુરી તીર્થધામ-જીવમૈત્રીધામ
- (૫) શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્વે. મૂ. તપાગચ્છ જૈન સંઘ, શ્રી જયાલક્ષ્મી આરાધના ભવન, ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ
- (૬) શ્રી જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, સાયન (શિવ), મુંબઈ
- (૭) શ્રી બાબુભાઈ સી. જરીવાલા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, હ. શ્રી આદિનાથ જૈન સંઘ, નિઝામપુરા, વડોદરા.
- (૮) શ્રી રિદ્ધિ સિદ્ધિ વર્ધમાન હાઈટ્સ શ્વે. મૂ. જૈન સંઘ, ભાયખલા, મુંબઈ. (પ્રે. : પ.પૂ.મુ. શ્રી જિનપ્રેમવિ. મ.)
- (૯) શ્રી આદિનાથ સોસાયટી જૈન ટેમ્પલ ટ્રસ્ટ, પૂના, (પ્રેરક : પૂ.પં. શ્રી અપરાજિતવિજયજી ગણિવર્ધ)
- (૧૦) શ્રી મુલુંડ શ્વે.મૂ. તપાગચ્છ સમાજ, મુંબઈ (પ્રેરક : પૂ.પં. શ્રી હિરણ્યબોધિવિ. ગણિ, પૂ.મુ. શ્રી હેમદર્શનવિ. મ.)
- (૧૧) શ્રી વિકોલી સંભવનાથ જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, વિકોલી (ઈ), મુંબઈ
(પ્રેરક : પૂ.મુ. શ્રી યશકલ્યાણવિ. મ., મુ. શ્રી તીર્થપ્રેમવિ. મ.)
- (૧૨) શ્રી વિશ્વનંદીકર જૈન સંઘ, ભગવાનનગરનો ટેકરો, અમદાવાદ. (પ્રેરક : પૂ.આ. શ્રી જગચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- (૧૩) શ્રી આદિશ્વરજી મહારાજ મંદિર ટ્રસ્ટ, શ્રી દશા ઓસવાલ સિરોહીયા સાથ ગોટીવાલા, ધડા, પૂના.
(પ્રેરક : તપસ્વીરત્ન પૂ.મુ. શ્રી અભયરત્નવિ. મ.)
- (૧૪) શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ટેમ્પલ ટ્રસ્ટ, પૂના (પ્રેરક : પૂ.આ. શ્રી કલ્યાણબોધિસૂરીશ્વરજી મ.સા.)

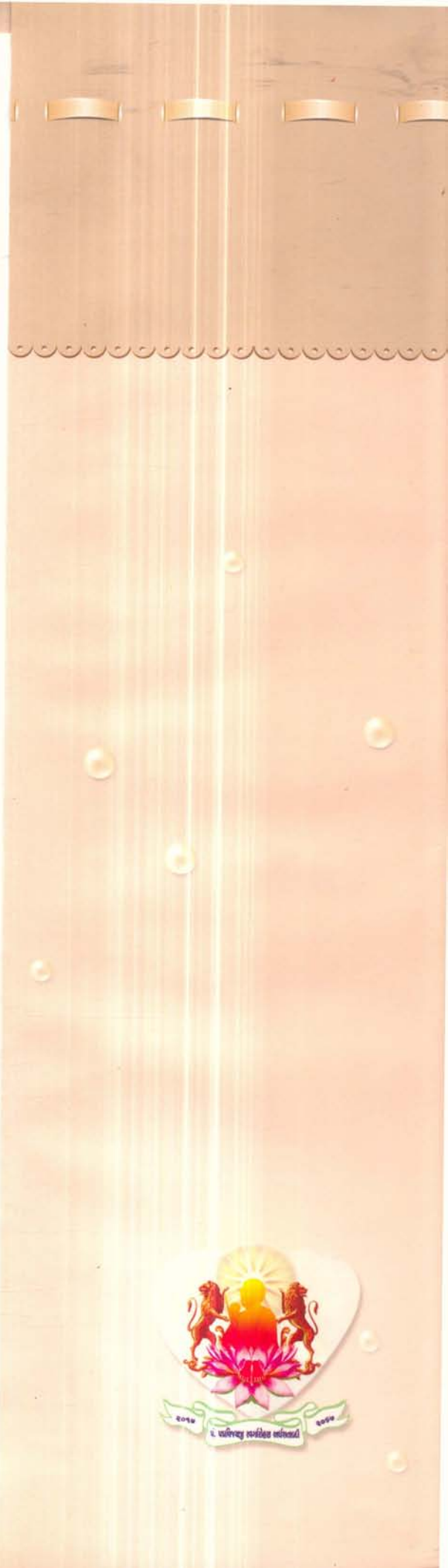
શ્રી શાસન સુકૃત રજતસ્તંભ

- (૧) શેઠ શ્રી કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ (હ. શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તૂરભાઈ)

- ૧) ભાણભાઈ નાનજી ગડા, મુંબઈ. (પ. પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય ભુવનભાનુસૂરિ મ. સા.ના ઉપદેશથી)
- ૨) શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી, અમદાવાદ.
- ૩) શ્રી શાંતિનગર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ.
(પ. પૂ. તપસમ્રાટ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયહિમાંશુસૂરિ મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૪) શ્રી શ્રીપાળનગર જૈન ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, વાલકેશ્વર, મુંબઈ.
(પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરિ મ.સા.ની દિવ્યકૃપા તથા પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય મિત્રાનંદસૂ. મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૫) શ્રી લાવણ્ય સોસાયટી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ. (પ. પૂ. પંન્યાસજી શ્રી કુલચંદ્રવિજયજી ગણિવર્યની પ્રેરણાથી)
- ૬) નયનબાલા બાબુભાઈ સી. જરીવાલા હા. ચંદ્રકુમાર, મનીષ, કલ્પનેશ (પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૭) કેશરબેન રતનચંદ કોઠારી હા. લલિતભાઈ (પ. પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણાથી)
- ૮) શ્રી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપાગચ્છીય જૈન પૌષ્પશાલા ટ્રસ્ટ, દાદર, મુંબઈ. (પ.પૂ. વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ આચાર્ય ભગવંત શ્રીહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૯) શ્રી મુલુંડ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, મુલુંડ, મુંબઈ. (પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૦) શ્રી સાંતાકુલ શ્વેતાં. મૂર્તિ. તપાગચ્છ સંઘ, સાંતાકુલ, મુંબઈ. (પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૧) શ્રીદેવકરણ મૂલજીભાઈ જૈન દેરાસર પેઢી, મલાડ (વેસ્ટ), મુંબઈ. (પ. પૂ. મુનિરાજ શ્રી સંયમબોધિવિ. મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૨) સંઘવી અંબાલાલ રતનચંદ જૈન ધાર્મિક ટ્રસ્ટ, ખંભાત.
(પૂજ્ય સાધ્વીશ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ., પૂજ્ય સાધ્વીશ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ. તથા પૂ. સાધ્વીશ્રી દિવ્યયશાશ્રીજી મ.ની પ્રેરણાથી મૂળીબેનની આરાધનાની અનુમોદનાથે)
- ૧૩) બાબુ અમીચંદ પન્નાલાલ આદીશ્વર જૈન ટેમ્પલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, વાલકેશ્વર, મુંબઈ-૬.
(પૂ. મુનિરાજશ્રી અક્ષયબોધિવિજયજી મ.સા., પૂ. મુનિરાજશ્રી મહાબોધિવિજયજી મ.સા. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી હિરણ્યબોધિ વિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૪) શ્રી શ્રેયસ્કર અંધેરી ગુજરાતી જૈન સંઘ, મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી હેમદર્શન વિ.મ. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી રમ્યઘોષ વિ.મ.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૫) શ્રી જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, મંગલ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર, અમદાવાદ. (પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીરૂચકચંદ્રસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૬) શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, સાંઘાણી એસ્ટેટ, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૭) શ્રી નવજીવન સોસાયટી જૈન સંઘ, બોમ્બે સેન્ટ્રલ, મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી અક્ષયબોધિ વિ. મ.ની પ્રેરણાથી)
- ૧૮) શ્રી કલ્યાણજી સૌભાગચંદજી જૈન પેઢી, પિંડવાડા. (સિદ્ધાંતમહોદધિ સ્વ. આ. શ્રીમદ્વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના સંયમની અનુમોદનાથે)
- ૧૯) શ્રી ઘાટકોપર જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ. (વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પૂ. આ. શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૦) શ્રી આંબાવાડી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૧) શ્રી જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, વાસણા, અમદાવાદ.
(પૂ. આચાર્યશ્રી નરરત્નસૂરિ મ.ના સંયમજીવનની અનુમોદનાથે પૂજ્ય તપસ્વીરત્ન આચાર્યશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૨) શ્રી પ્રેમવર્ધક આરાધક સમિતિ, ધરણિધર દેરાસર, પાલડી, અમદાવાદ. (પૂ. ગણિવર્ય શ્રીઅક્ષયબોધિવિજયજી મ.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૩) શ્રી મહાવીર જૈન શ્વેતા. મૂર્તિપૂજક સંઘ, શેઠ કેશવલાલ મૂળચંદ જૈન ઉપાશ્રય, પાલડી, અમદાવાદ. (પ. પૂ. આચાર્યશ્રી રાજેન્દ્રસૂરિ મહારાજ સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૪) શ્રી માટુંગા જૈન શ્વેતાં. મૂર્તિપૂજક તપગચ્છ સંઘ એન્ડ ચેરિટીઝ, માટુંગા, મુંબઈ.
- ૨૫) શ્રી જીવિત મહાવીરસ્વામી જૈન સંઘ, નાંદિયા. (રાજસ્થાન)
(પૂ. ગણિવર્ય શ્રી અક્ષયબોધિવિ. મ.સા. તથા મુનિરાજશ્રી મહાબોધિવિ. મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૬) શ્રી વિશા ઓશવાલ તપાગચ્છ જૈન સંઘ, ખંભાત. (વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ. પૂ. આચાર્યદેવશ્રી હેમચંદ્રસૂરિ મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૨૭) શ્રી વિમલ સોસાયટી આરાધક જૈન સંઘ, બાણગંગા, વાલકેશ્વર મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૭.
- ૨૮) શ્રી પાલિતાણા ચાતુર્માસ આરાધના સમિતિ. (પ. પૂ. વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના સં. ૨૦૫૩ના પાલિતાણા મધ્યે ચાતુર્માસ પ્રસંગે જ્ઞાનનિધિમાંથી)
- ૨૯) શ્રીસીમંધરજિન આરાધક ટ્રસ્ટ, એમરલ્ડ એપાર્ટમેન્ટ, અંધેરી (ઈ), મુંબઈ. (મુનિરાજશ્રી નેત્રાનંદવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૦) શ્રી ધર્મનાથ પોપટલાલ હેમચંદ જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, જૈનનગર, અમદાવાદ. (પ.પૂ. મુનિરાજશ્રી સંયમબોધિવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી)

- ૩૧) શ્રીકૃષ્ણનગર જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, સૈજપુર, અમદાવાદ. (પ.પૂ.આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના કૃષ્ણનગર મધ્યે સંવત ૨૦૫૨ના ચાતુર્માસ નિમિત્તે પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૨) શ્રી બાબુભાઈ સી. જરીવાલા ટ્રસ્ટ, નિઝામપુરા, વડોદરા-૨. (પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૩) શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથજી ટેમ્પલ ટ્રસ્ટ, પુના. (પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી મહાબોધિવિજયજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૪) શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વેતાંબર મંદિર ટ્રસ્ટ, ભવાની પેઠ, પુના. (પૂ. મુનિરાજ શ્રી અનંતબોધિવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૫) શ્રી રાંદેર રોડ જૈન સંઘ, સુરત. (પૂ.પં. શ્રી અક્ષયબોધિ વિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૬) શ્રી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપાગચ્છ દાદર જૈન પૌષધશાલા ટ્રસ્ટ, આરાધના ભુવન, દાદર, મુંબઈ. (મુનિરાજશ્રી અપરાજિતવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૭) શ્રી જવાહરનગર જૈન શ્વેતા. મૂર્તિ. સંઘ, ગોરેગાવ, મુંબઈ. (પૂ. આ. શ્રી રાજેન્દ્રસૂરિ મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૮) શ્રી કન્યાશાળા જૈન ઉપાશ્રય, ખંભાત. (પ.પૂ. સા. શ્રી રંજનશ્રીજી મ. સા., પૂ. પ્ર. સા. શ્રી ઈંદ્રશ્રીજી મ. સા.ના સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે પ. પૂ. સા. શ્રી વિનયપ્રભાશ્રીજી મ. સા., પ. પૂ. સા.શ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ. સા. તથા પ.પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૩૯) શ્રી માટુંગા જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપાગચ્છ સંઘ એન્ડ ચેરીટીઝ, માટુંગા, મુંબઈ. (પ. પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી જયસુંદરવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૪૦) શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, ૬૦ ફુટ રોડ, ઘાટકોપર (ઈસ્ટ) (પૂ. પં. શ્રી વરબોધિવિજયજી ગણિવર્યની પ્રેરણાથી)
- ૪૧) શ્રી આદિનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, નવસારી. (પ.પૂ.આ. શ્રી ગુણરત્નસૂરિ મ.ના શિષ્ય પૂ. પંન્યાસજી શ્રી પુણ્યરત્નવિજયજી ગણિવર્ય તથા પૂ.પં. યશોરત્નવિજયજી ગણિવર્યની પ્રેરણાથી)
- ૪૨) શ્રી કોઈમ્બતુર જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, કોઈમ્બતુર.
- ૪૩) શ્રી પંકજ સોસાયટી જૈન સંઘ ટ્રસ્ટ, પાલડી, અમદાવાદ. (પ. પૂ. આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરિ મ. સા.ની ગુરુમૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે થયેલ આચાર્ય-પંન્યાસ-ગણિ પદારોહણ, દીક્ષા વગેરે નિમિત્તે થયેલ જ્ઞાનનિધિમાંથી.)
- ૪૪) શ્રી મહાવીરસ્વામી જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક દેરાસર, પાવાપુરી, ખેતવાડી, મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી રાજપાલવિજયજી મ.સા. તથા પૂ.પં. શ્રી અક્ષયબોધિવિ. મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૪૫) જગદ્ગુરુ શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ ટ્રસ્ટ, મલાડ (પૂર્વ), મુંબઈ.
- ૪૬) શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વેતાં. મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, સાંઘાણી એસ્ટેટ, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ. (પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. સા.ની સંઘમાં થયેલ ગણિ પદવીની અનુમોદનાર્થે)
- ૪૭) શ્રી ધર્મનાથ પોપટલાલ હેમચંદ જૈન શ્વેતાં. મૂર્તિપૂજક સંઘ, જૈનનગર, અમદાવાદ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી સત્યસુંદર વિ. મ.સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૪૮) રતનબેન વેલજી ગાલા પરિવાર, મુલુંડ, મુંબઈ. (પ્રેરક-પૂ. મુનિરાજશ્રી રત્નબોધિવિજયજી મ. સા.)
- ૪૯) શ્રી મરીન ડ્રાઈવ જૈન આરાધક ટ્રસ્ટ, મુંબઈ.
- ૫૦) શ્રી સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથ જૈન દેરાસર ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, બાબુલનાથ, મુંબઈ. (પ્રેરક-મુનિરાજ શ્રી સત્ત્વભૂષણવિજયજી મ.)
- ૫૧) શ્રી ગોવાલીયા ટૅક જૈન સંઘ મુંબઈ. (પ્રેરક : પૂ. ગણિવર્યશ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી મ.સા.)
- ૫૨) શ્રી વિમલનાથ જૈન દેરાસર આરાધક સંઘ, બાણગંગા, મુંબઈ.
- ૫૩) શ્રી વાડિલાલ સારાભાઈ દેરાસર ટ્રસ્ટ પ્રાર્થના સમાજ, મુંબઈ (પ્રેરક : મુનિરાજશ્રી રાજપાલવિજયજી તથા પંન્યાસ શ્રીઅક્ષયબોધિવિજયજી ગણિવર.)
- ૫૪) શ્રી પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, લુહારચાલ જૈન સંઘ. (પ્રેરક: પૂ. ગણિવર્ય શ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી મ.સા.)
- ૫૫) શ્રી ધર્મશાંતિ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, કાંદિવલી (ઈસ્ટ), મુંબઈ. (પ્રેરક-મુનિરાજશ્રી રાજપાલવિજયજી તથા પં.શ્રી અક્ષયબોધિવિજયજી ગણિવર)
- ૫૬) સા. શ્રી સૂર્યયશાશ્રીજી તથા સા. શ્રી સુશીલયશાશ્રીના પાર્લા (ઈ) કૃષ્ણકુંજમાં થયેલ ચોમાસાની આવકમાંથી.
- ૫૭) શ્રી પ્રેમવર્ધક દેવાસ શ્વે. મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, દેવાસ, અમદાવાદ (પ્રેરક-પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મ.સા. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ.)
- ૫૮) શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન સંઘ, સમારોડ, વડોદરા (પ્રેરક-પંન્યાસપ્રવર શ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી ગણિવર્ય)
- ૫૯) શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ-કોલ્હાપુર (પ્રેરક-પૂ.મુનિરાજશ્રી પ્રેમસુંદરવિજયજી મ.)
- ૬૦) શ્રી ધર્મનાથ પો. હે. જૈનનગર શ્વે. મૂ. પૂ. સંઘ, અમદાવાદ (પ્રેરક - પ. પૂ. પંન્યાસપ્રવર શ્રી પુણ્યરત્નવિજયજી ગણિ)
- ૬૧) શ્રી દિપક જ્યોતિ જૈન સંઘ, કાલાચોકી, પરેલ, મુંબઈ (પ્રેરક - પૂ.પં. શ્રી ભુવનસુંદરવિજયજી ગણિવર્ય તથા પૂ.પં. શ્રી ગુણસુંદરવિજયજી ગણિવર્ય)
- ૬૨) શ્રી પદ્મમણિ જૈન શ્વેતાંબર તીર્થ પેઠી - પાબલ, પુના (પ. પૂ. પંન્યાસજી શ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી ગણિની વર્ધમાન તપની સો ઓળીની અનુમોદનાર્થે પ. પૂ. પંન્યાસ શ્રીવિશ્વકલ્યાણવિજયજી ગણિવર્યની પ્રેરણાથી)

- ૬૩) ઝંકારસૂરીશ્વરજી આરાધના ભુવન - સુરત (પ્રેરક- આ. ગુણરત્નસૂરિ મ. ના શિષ્ય મુનિરાજશ્રી જિનેશરત્નવિજયજી મ.)
- ૬૪) શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, નાયડુ કોલોની, ઘાટકોપર (ઈસ્ટ), મુંબઈ.
- ૬૫) શ્રી આદીશ્વર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, ગોરેગાવ-મુંબઈ.
- ૬૬) શ્રી આદીશ્વર શ્વેતાંબર ટ્રસ્ટ, સાલેમ (પ્રેરક-પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આ.શ્રી જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- ૬૭) શ્રી ગોવાલિયા ટેક જૈન સંઘ, મુંબઈ.
- ૬૮) શ્રી વિલેપાર્લા શ્વે. મૂ.પૂ. જૈન સંઘ એન્ડ ચેરીટીઝ, વિલેપાર્લા (પૂર્વ), મુંબઈ.
- ૬૯) શ્રી નેનસી કોલોની જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. સંઘ, બોરીવલી (વેસ્ટ), મુંબઈ.
- ૭૦) માતુશ્રી રતનબેન નરસી મોનજી સાવલા પરિવાર. (પૂ. પં. શ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજીના શિષ્ય મુનિરાજશ્રી ભકિતવર્ધનવિજયજી મ. સા. તથા પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જયશીલાશ્રીજી મ. ના સંસારી સુપુત્ર રાજનની પુણ્યસ્મૃતિ નિમિત્તે હ. : સુપુત્રો નવીનભાઈ, યુનીલાલ, દિલીપ, હિતેશ.)
- ૭૧) શ્રી સીમંધર જિન આરાધક ટ્રસ્ટ, એમરલ્ડ એપાર્ટમેન્ટ, અંધેરી (ઈ.) મુંબઈ
(પ. પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. સા.ની પ્રેરણાથી)
- ૭૨) શ્રી ધર્મવર્ધક શ્વે. મૂ. પૂ. જૈન સંઘ, કાર્ટર રોડ નં. ૧, બોરીવલી (પ. પૂ. વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પંચાસપ્રવર શ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી ગણિવર્યની પ્રેરણાથી)
- ૭૩) શ્રી ઉમરા જૈન સંઘની શ્રાવિકાઓ (જ્ઞાનનિધિમાંથી) (પ્રેરક : પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી જિનેશરત્નવિજયજી મ.સા.)
- ૭૪) શ્રી કેશરિયા આદિનાથ જૈન સંઘ, ઝાડોલી, રાજ. (પ્રેરક : પ.પૂ. મુ. શ્રી મેરૂચંદ્ર વિ. મ. તથા પં. શ્રી હિરણ્યબોધિ વિ. ગ.)
- ૭૫) શ્રી ધર્મશાંતિ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, કાંદીવલી, મુંબઈ (પ્રેરક : પ.પૂ. મુનિરાજ શ્રી હેમદર્શનવિ. મ.)
- ૭૬) શ્રી જૈન શ્વે. મૂ. સુધારાખાતા પેઢી, મહેસાણા.
- ૭૭) શ્રી વિકોલી સંભવનાથ શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, વિકોલી (ઈ), મુંબઈની આરાધક બહેનો તરફથી (જ્ઞાનનિધિમાંથી)
- ૭૮) શ્રી કે.પી. સંઘવી ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, સુરત, મુંબઈ. (પ્રેરક - પ.પૂ. વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ આચાર્ય ભ. શ્રીમદ્વિજય હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પંચાસપ્રવર શ્રી કલ્યાણબોધિ વિજયજી ગણિવર્ય)
- ૭૯) શાહ જેસિંગલાલ મોહનલાલ આસેડાવાલાના સ્મરણાર્થે હ. પ્રકાશચંદ્ર જે. શાહ (આફ્રિકાવાળા) (પ્રેરક : પં. કલ્યાણબોધિ વિ. ગણિવર)
- ૮૦) શેઠ કનેયાલાલ ભેરમલજી ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, ચંદનબાળા, વાલકેશ્વર, મુંબઈ.
- ૮૧) શ્રી નવા ડીસા શ્વે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ (બનાસકાંઠા)
- ૮૨) શ્રી પાલનપુર જૈન મિત્ર મંડળ સંઘ, બનાસકાંઠા (પ્રેરક - પૂ. પંચાસપ્રવર કલ્યાણબોધિ વિજયજી ગણિવર્ય.)
- ૮૩) શ્રી ઉંઝા જૈન મહાજન (પ્રેરક - પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી અપરાજિતવિજયજી ગણિવર્ય તથા પૂ. મુનિરાજ શ્રી હેમદર્શનવિ. મ.)
- ૮૪) શ્રી સીમંધર જૈન દેરાસર, એમરલ્ડ એપાર્ટમેન્ટ, અંધેરી (પૂર્વ), મુંબઈ.
(પ્રેરક - પૂ.સા. શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજીના શિષ્યા પૂ.સા. શ્રી તત્ત્વપ્રજ્ઞાશ્રીજી આદિ)
- ૮૫) શ્રી બાપુનગર શ્વે. મૂ. જૈન સંઘ, અમદાવાદ.
- ૮૬) શ્રી શેકાલી જૈન સંઘ, અમદાવાદ.
- ૮૭) શાન્તાબેન મણિલાલ ઘેલાભાઈ પરીખ ઉપાશ્રય, સાબરમતી, અમદાવાદ. (પ્રેરક- સા. શ્રી સુવર્ણપ્રભાશ્રીજી મ. તથા સા.શ્રી રત્નત્રયાશ્રીજી મ.)
- ૮૮) શ્રી આડેસર વિશા શ્રીમાળી જૈન દેરાવાસી સંઘ (પ્રેરક - આ. શ્રી કલાપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- ૮૯) શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જૈન સંસ્કૃત પાઠશાળા એવં શ્રી શ્રેયસ્કર મંડલ, મહેસાણા.
- ૯૦) શ્રી તપાગચ્છ સાગરગચ્છ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી, વિરમગામ (પ્રેરક : આ. શ્રી કલ્યાણબોધિસૂરીશ્વરજી મ.)
- ૯૧) શ્રી મહાવીર શ્વે. મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, વિજયનગર, નારણપુરા, અમદાવાદ
- ૯૨) શ્રી સીમંધરસ્વામિ જૈન સંઘ, અંધેરી (પૂર્વ) (પ્રેરક : સા. શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ.)
- ૯૩) શ્રી ચકાલા શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ (પ્રેરક : આ. શ્રી કલ્યાણબોધિસૂરીશ્વરજી મ.)
- ૯૪) શ્રી અઠવાલાઈન્સ શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ તથા શ્રી ફૂલચન્દ્ર કલ્યાણચંદ જવેરી ટ્રસ્ટ, સુરત
- ૯૫) શ્રી જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક તપાગચ્છ સંઘ - સંસ્થાન, બ્યાવર (રાજસ્થાન) (પ્રેરક : આ. શ્રી પુણ્યરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- ૯૬) પાલનપુરનિવાસી મંજૂલાબેન રસિકલાલ શેઠ (હાલ મુંબઈ). (પ્રેરક : આ. શ્રી કલ્યાણબોધિસૂરીશ્વરજી મ.)
- ૯૭) શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્વે.મૂ.જૈન સંઘ, પદ્માવતી એપાર્ટમેન્ટ, નાલાસોપારા (ઈ). (પ્રેરક- પ.પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- ૯૮) શ્રી ઋષભ પ્રકાશભાઈ ગાલા, સંઘાણી એસ્ટેટ, ઘાટકોપર (વે.), (પ્રેરક : પ.પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.)
- ૯૯) શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ આરાધક ટ્રસ્ટ, પુખરાજ રાયચંદ આરાધના ભવન, સાબરમતી (પ.પૂ. વ્યાખ્યાનવાચસ્પતિ આ.દે. શ્રીમદ્વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના ઉપકારોની સ્મૃતિમાં)
- ૧૦૦) શ્રી કુંદનપુર જૈન સંઘ, કુંદનપુર - રાજસ્થાન, હ. શ્રી શાંતિલાલજી મુથા.

ક્ષપકશ્રેણિ

એક એવી નીસરણી છે
કે જેનાથી સંસારમાં રહેલો જીવ
બધા કર્મોનો ક્ષય કરી
મુક્તિપુરીમાં પહોંચી જાય છે.
આ ક્ષપકશ્રેણિની સૂક્ષ્મતમ અને
વિસ્તારપૂર્ણ જાણકારી મેળવવા
તમારે આ ગ્રન્થ વાંચવો જ રહ્યો.